מסכת עסתוס

עם פירוש רשי ותוספות ופסקי תוספות ורבינו אשר
ופירוש המשניות מהר"מבם

במלאכת ה' החדשה הזאת נתוסף ונתחדש על הנדפסים מקדם מראה מקום של מסורת התלמוד ומראה מקום מהתוספות ומראה מקו' מהפסוקי' ומראה מקו' מדיני התלמוד בפוסקי' והם הרמ"בם והר"ם מקוצי ורבינו יעקב בעל חטורי' כל אחד ואחד בדגלו לאותות נקרא עין משפט: וספר חיקור דינין מיוסד על כל הדיני' שבתלמו' באיז' מסכת' נזכר ובאיזה פרק ובאיזה הלכה ובאיזה דף על סדר ההלכתות כסדר ספר ה"יד וסימני הדינין בתלמוד נקרא נר מצוה גם נתוסף אחר כל מסכתא קיצור פסקי הראש ומסומנין הדינין בספר רבינו אשר: כל התיספ' הזאת נעשה ע"י אחד מהתלמידי' שמו מה"רר יהושע בעז מברוך יזייא" בכ"מר שמעון מברוך זלה"ה לזכות בהם את הרבים יזכור לו ולזרעו ה' ית' לטובה:

והמעיין בהקדמתו יראה תועלת כל התוספות האלה שזכרנו כי רבים המה·

גם הונהו כל ההעתקות בעיון רב ירצה מלפני האל פעליכו וצדקתיכו תעמוד לעד·

כדפס בויני ניאה העיר הגדולה המהוללה אשר תחת ממשלת השררה ירה"ם תגדל ותכשא
מלכותה אמן בשכת ש"י לפ"ק·

ויניציאה

בבית בן משק בית האדון מארקו אנטוניאו יושטיניאן

ORSZ. RABBIKÉPZŐ INTÉZET KÖNYVTÁRA
BUDAPEST.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

אור

לאַרבעה עשר בורקין את החמץ לאור הנר
כל מקו שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בריק
ובמה אמרו שורות במרתף מקו שמכניסין
בו חמץ ב"ש אומרי' ב' שורו' על פני כל המרתף
ובית הלל אומרים שתי שורות החיצונו' שהן
העליונות: גמ' מאי אור רב הונא אמר
נגהי ורב יהודה אמר לילי קסר דמאן דאמר
נגהי נגהי ממש ומאן דאמר לילי לילי ממש
מתיבי הבוקר אור והאנשים שולחו אלמא
אור יממא הוא מיכתי האור בקר הבקר אור
כתיב כמאן דאמר צפרא נהור וכרב יהודה
אמר רב דאמר רב יהודה אמ"ר לעולם יכנס
אדם בכי טוב ויצא בכי טוב מתיבי ובאור בקר
יזרח שמש אלמא אור יממא הוא מי כתיב אור
בקר ובאור בוקר כתיב והכי קאמ' ובאור בקר
בעולם הזה כעין זריחת שמש לצדיקי לעולם
הבא מתיבי ויקרא אלהים לאור יום אלמא
אור יממא הוא ה"ק למאיר ובא קראו יום אף
מעתה ולחשך קרא לילה למחשיך ובא קראו
לילה והא קיימא לן דרך צאת הכוכבים יממא
הוא אלא הכי קאמר קרייה רחמנא לנהורא
ופקדיה אמצותא דיממא וקרייה רחמנא ל
לחשוכא ופקדיה אמצותא דלילה מתיבי
הללוהו כל כוכבי אור אלמא אור אורת' הוא
הכי קאמר הללוהו כל כוכבים המאירים אף
מעתה כוכבים המאירים הוא דבעו שבוחי
שאינן מאירי' לא בעו שבוחי והא כתי' הללוהו
כל צבאיו אלא הא קמ"ל דאור דכוכבים נמי
אור הוא למאי נפקא מינה לנודר מן האור
דתנן הנודר מן האור אסור באורן של כוכבים
מתיבי לאור יקום רוצח יקטול עני ואביון
ובלילה יהי כגנב הא

לאַרבעה עשר נרסי' לאור קכר בנמ' מפרש טעמא:
בזריקין שלא יעבור עלין בכל ירחם ובכל ימצא: ובמה חמר
לקמן במתני' שתי שורות של תבואת הסדורות במרתף של יין
ריך לבדוק ביטחון לחבי שתמהרו כל מקום שתין מכניסין בו חמץ לין צריך
בדוק למה הוצרכו לבדוקן ומפני לא חמרו
לא במרתף שמכניסין בו חמץ כגון מרתף
מסתתף ממנו יין לשולחנו ופעמי' שמשמש
ומד כמזגג יין ופתו בידו וכשהיין כלה נכנס
מרתף לכניסת יין: שתי שורות על פני כל
מרתף בנמ' מפרש מאי היא: שתי שורות
חיצונות כו' מפרש בנמרא: גמ' לב
קסר מלך לחמך כנגי כנגי ממש בשיחיד
קשהר שהחיות של מלך לילי לילי ממש לא
נרסי' דהא ודאי לילי קנה ממש: קנקל אור
קסר מלך דהקב"ה הקיש אור לכלומר אור שמש
אור הפנים שלהן: מי כתיב בקר
למעוטי עלות דקיימו בוקר דתימי לומר
לא קנה אור אלא עד שיהא בו דבר הנקל
לראות עם דבר הוא נקרי לנקל אור: הבוקר
אור כתיב הלי אור לאו עם דבר הוא אלא ה
הבוקר היה וכפנים שלהן כמלך לחמך
בפרק כהך נלפי דדכו לימדך הכתוב ארץ
מלחו יוסף שהקיפתו עד שהקיף הקודש
כלבד יהודה לבל אור שהוא עם דבר הוא
אלא לילה: בכי טוב היינו לשון שמחה
ערבית לבית מלון בעוד שהחמה זורחת
ולעתיד יתנין עם הכן החמה ויבא ואין טוב
אלא אור שנאמר כי טוב האור ומה
היא טובתו מפני הקיזות ומפני הלסטים:
נאור בקר הקשתא משמע לן דשם דבר הוא
ובקי בקר הקשתא משמע לן דשם דבר הוא
יזרח שמש כשמתחיל הבקר להאיר ב
בעולם קזה הוא משך ואחר בעלות השחר
כונה כוריחת השמש של עכשו תהיה אותה
שעה לצדיקים לעתיד לבוא לפי שיהא אור
החמה גדול מאד ואחרי עלות השחר שלא
יהיה בהכן החמה של עכשו: להאיר ובא
קראו אם משעה שמתחיל להאיר ואחי אור
לאו עם דבר הוא: והא קיימא לן בשמעתין
קמייתא דברכות עד אית הכוכבים יממא
כדכתיב מעלות השחר ועד אית הכוכבים
דעמא: אלא תרין הכי קרייה רחמנא
לבקדה כולי האי ויקדש לאו קרייתא עם הוא
דיתימא שקדש את עם הלוי יום אלא קדש
לברוקי המחירה שבדא מהול מעבר לבושי
ומקדיה אמצותא דיממא ניהו לשמש ביום
ולחשוך ניהו לשמש בלילה קדש כמלך שקדש
לעבדות שיבא לפני: קל קמל דאור כוכבי,
כמי אור הוא לעולם כוכבים המאירי' קאמר
ודקא קשיא לך הא שיעם מאירין לא הא
דבקש כוכבי אור לאו למיעוטי כוכבי שאינם
מאירין דכל כוכבים יש להם אור ולישה למיעוטי מידי דקתני משמעינן דאור
כוכבים קרוי אור ונפקא לן מיהה לגודר מן האור שיאסר בהורן של
כוכבים: מדקאמר

כשחר עד נאת הכוכבים ואומר ובקר הלילה למשמר ובקר הלילה למלאכה ומהתם נמי מוכח דעד נאת הכוכבים יום הוא ולא ק' מהקוא קדא לתבואים דפרק בא
מלליקין דקאמר ר' יהודה מהשתא קאמינא לכל זמן שבני מזרח מלאי עיניו ואיכא למאן דאמר התם שבי מזרח מלאי עיניו מלילה שעה גדולה לפני נאת הכוכבים
דאין אנו רואין בנאת הכוכבים כראמר התם לא הכוכבים בראשי הגגות ולא הכוכבים בראשי האילנות אלא הכוכבים בגובה הרקיע:
בדתנן הנודר מן האורה מי היכא דלשון בני אדם הוא כגון בני אדם כך אמרו בערכין נבני האומר משקל ידי עלי מדאורייתא דף יפ
קיבורת כולה בהדיים הלך אחר לשון בני אדם

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

המפלת אור לשמנים ואחר בית שמאי פוטרין
מקרבן ובית הלל מחייבין אמרו להן בה"ת לב"ש
מ"ש אור שמנים ואחר מיום שמנים ואחר אם
שיוה לו לטומאה לא שיוה לו לקרבן מר קאמר
בית הילל לבית שמאי מ"ש אור שמונים ואחר
מיום שמונים ואחר מ"ש אור אורתא הוא ש"מ
מיתיבי יכול יהא נאכל אור לשלישי ורין הוא
זבחים נאכלים ליום אחר ושלמים נאכלים
לשני ימים מה להלן לילה אחר היום אף כאן
לילה אחר היום תל' ביום זבחיכם יאכל
וממחרת והנותר עד יום בעוד יום הוא נאכל
ואינו נאכל לאור שלישי יכול ישרף מיד ורין
הוא זבחים נאכלין ליום ולילה אחד ושלמים
נאכלין לשני ימים ולילה אחר מה להלן תבף לאכילה שריפה אף כאן תבף לאכילה
שריפה תל' והנותר מכשר הזבח ביום השלישי באש ישרף ביום אתה שורף ואי אתה
שורפו בלילה מרקאמר יהא נאכל אור לשלישי אלמא אור אורתא הוא שמע מינה:

ת"ש אור של יום הכיפורים מתפל' שבעומתורה שחרית מתפלל שבעומתורה
במוסף מתפלל שבעומתורה במנחה מתפלל שבעומתורה בערבית מתפלל מעין
שמנה עשר רבי חנינא בן גמליאל אומר משום אבותיו מתפלל שמנה עשר שלימות
מפני שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת אלמא אור אורתא הוא ש"מ ת"ש רתני רבי
שמוא לילי יל בודקין את החמץ לאור הנר שמא אור אורתא הוא או אין רב הונא ובין
רב יודא דכולי עלמא אור אורתא הוא ולא פליגי מר כי אתרי ומר כי אתרי באתרא
דרב הונא קרו נגהי ובאתרי דרב יהודה קרו לילי ותנא דידן מ"ט לא קתני לילי לישנא
מעליא הוא דנקט וכדרבי יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי לעולם אל יוציא אדם רבר
מנונה מפיו שהרי עקם הכתוב שמנה אותיות ולא הוציא רבר מנונה מפיו שהרי שנאמר מן
הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה רב פפא אמר תשע שנ' כי תהיה בך
איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה רבינא אמר עשר ויו דטהור רב אחא בר יעקב
אמר שש עשרה שנאמ' כי אמר מקרה הוא בלתי טהור הוא כי לא טהור תניא דבי רבי
ישמעאל לעולם יספר אדם בלשון נקייה שהרי בזב קראו מרכב ובאשה קראו מושב
ואומר ותבחר לשון ערומים ואומר דערת שפתי ברור מללו מאי ואומר וכי תימא הני
מילי בראוריתא אבל בדרבנן לא ת"ש ואומר תבחר לך לשון ערומים וכי תימ' הני מילי
בדרבנן אבל במילי דעלמא לא ואומר ודעת שפתי ברור מללו ובאשה לא כתיב ביה
מרכב והכתי' ותקם רבקה ונערותיה ותרכבנה על הגמלי' התם משום בעיות' רגמלים
אורתא היא והכתיב ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור התם משום

מגילה כה ב
כריתות ד ב
עמוס ו ה סנה ג ו
כתובות כד ב
שמות ד כ

אי פשיטא לך דלמצות קתני מימר לי ודילמא דלהכי קרא בלאו הכי
מיירי דתהם אם מכחם על הבן ולא יקלענו אם יעמוד נגדו להכילו
ממונו ולכך לא כתיב להציל נפשו אי הוה כתיב בבור שלהונו בא לחייבו
אף בפוקק בן סורר ומורה קמ"ל דתהא אם זרקה אבן עליו ושמע וכי עליו בלבד
זרקה שלא אם ברוב לך בשעת שלין לו שלום
עמך הוינן ואם לאו אל תקרבנו בחד על
הבן והקיש לו תהא אם ברוב לך מיתה לו שלום
עמך אל תקרבנו מוקי בבן על הקט:
מאימתי זה אומר בעשיית מלאכת
פירוש בשי לחשוך בעשיית
מלאכה במקום שהנהג וליו בריאה לבי דבש
לך כה מקום שהנהג מיכה בקדיש דרבי יהודה אית
ליה לימלה ולא מבטלינן ועוד תני תנא
לימלה ואת אומרת מבטלינן ועוד כיחי כיחי
פהנו לכך בראה דבתיסורי נדלי מלעני ובגלגל
כי היכי דלעניי קתם בעיתי בש ובא:
רבי אליעזר אומר משעת הקרב למלי
בן יעקב שיעור למילתיה בתחילת היום ול'
יהודה בקט הכן החמה משכ כחמת פועלים
למלאכה שהיא מחכ זריחת הקטת כדאמר
לך כה ומה בהמלכה בפועלים פועל בזיעתו משלם
מי מיזיעתו מבזיעתו למלאכה כדכתב תזרח
השמש ויבאון ונו' אלא לא בפועלי ולא קי
רבי אליעזר בן יעקב לא בבית שמאי ולא
בבית הלל אומרים למלין קלילה ובא מהולי
בבא בית שמאי אומרים קלילה ובא מהולי
עד בקן ולמאי הלכתא לכדתנא קמא
ל' אליעזר בן יעקב לא בחלקו בש ובית הלל
בדבר זה: היכן מבזיעתו
מזיעתו יום שהקטתו קטרת כי קטרת לבונה
קטה ובן תמין דהקטיר ליה מיכה אבל קיבה
לילית סבורין לה מיכל מהם משום דכתיב
ולמעלה משום תילבון וכתב בו לא מיילי
לך עה ומם

אל הוא עצמו יוכיח שמקצתו מותר באכילת חמץ ומקצתו אסו באכילת חמץ מר קאמ'
רבי יהודה משעת הנץ החמה אלמא אור דקאמר רבי אליעזר בן יעקב אורתא הוא
לא מאי אור עמור השחר אי הכי דקאמר ליה היכן מצינו יום שקצתו מותר בעשיית
מלאכה וקצתו אסור בעשיית מלאכה נימא איהו לנפשיה הא דאיכא לילה דקא שרי
רבי אליעזר בן יעקב הכי קאמר בשלמא לרידי אשכחנא דקא פליגי רבנן בין יממא
ללילי אלא דתנן נבי תענית צבור עד מתי אוכל ושותה עד שיעלה עמוד השחר דברי רבי
אליעזר בן יעקב ר"ש אומר עד קרות הנגר: אלא לרידך היכא אשכחנא יממא
גופיה דפליגי בה רבנן אל הוא עצמו יוכיח שמקצתו מותר באכילת חמץ ומקצתו אסור
באכילת חמץ שפיר קאמ' ליה רבי יהודה לרבי אליעזר הכי קאמר ליה רבי אליעזר
אמינא לך אנא מלאכה דרבנן ואת אמרת לי חמץ דאורייתא דעד הכי אסר רחמנ' ועד
הכי שרא רחמנא ואידך שעות דרבנן ואידך הרחקה הוא דעבור רבנן לדאורייתא:
מתיבי אין משיאין משואו' א על החדש שנר' בזמנו לקדשו ואימתי משואו'
לאור עבורו אמא אור אורת' הוא ש"מ: מתיבי היה עומ' פל הלילה ומקריב על המזבח
לאורה טעון קירוש ידים ורגלים דברי ר' אורה שאני: מתיבי מר זוטרא המפלת

הוא התם הכי קאמר אי פשיטא לך מילתא
כנהורא דאנפשטור קאתי רוצח הוא וניתן
להצילו בנפשו ואי מספקא לך מילת' בלילי
יהי בעיניך בנגב ולא ניתן להצילו בנפשו:
מתיבי יחשכו כוכבי נשפו יקו לאור ואין
מר קאמר יקו לאור ואין אמא אור יממא הוא
התם מילט הוא דקא לייט ליה איוב למזליה
אמר יהא"ר עקיבא דליצפיה הך גברא לנהורא
ולא לישכחיה: מתיבי ואומ' אך חשך
ישופני ולילה אור בעדני אלמא אור יממא
הוא התם הכי קאמ' דור אני אמרתי אך חשך
ישופני לעולם הבא שהוא דומה ליום עכשיו
העולם הזה שהוא דומה ללילה אור בעדני:
מתיבי רבי יהודה אומר בודקין אור לארבעה
עשר ובארבעה עשר שחרית ובשעת הביעור
מר קאמ' רבי יהודה בודקין אור ארבעה עשר
ובארבעה עשר שחרית אלמא אור אורתא
הוא ש"מ: מתיבי מאימתי ארבעה עשר
אסור בעשיית מלאכה רבי אליעזר בן יעקב
אומר משעת האור רבי יהודה אומר משעת
הנץ החמה אמר ליה רבי אליעזר בן יעקב לר'
יהודה וכי היכן מצינו יום שמקצתו אסור ב
בעשיית מלאכ' ומקצתו מותר בעשיית מלאכ'

מדקתמר ובלילה יקי כנגב מכ"ל דאור לריש דקרי יממא היא ויקי קל
ביום כשעוברי דרכים הולכים עומד ורגע בתם קדרים וחוזרין ובוטל ל
ממונו ובלילה היא בעצם כנגב לפתחו בתים ולמטה: הכי קאמר מיק שבתם
לך תורה רשות על הבא למתחת להרגנו כדכתיב ואם במתחת יומת הבא
והוקה ומת אין לו דמים אם ברוב לך הדו
כאור שהוא בא על עסקי כפשות דקיימ
לדם חון מאה על הבן וכיוצא בו שמכיר
שהוא מוקפו מאי לבל שאר כל לדם אם
בעל הממון עומד כנגדו להציל ממנו ממ
זה עומד עליו והורגו רוצח הוא וניתן לי
לבל הקודם להציל את בעל הממון בכם
שלבא במחתרת: ובלילה אם מספקא
בלילה בגון שאל לוקבך שהוא לילה וכיוצ
עליך ואם היית עומד כנגדו להציל ממנו
אינו קורבן יקי בעיניך כנגב ולא ניתן
להורגו ויקי לתמיהין בסהדי דאמר על הבן
יומו כקרנ במחתר': כוכבי נשפו כוכבי בלילה:
יקו לאור יעפה ליום: עפעפי שיהול:
בהזדמן לבדר המאיר ולא שיהיה אם היום
אור ולא תאמר יקו ליום שלא יקו שיהיה ואין:
ואומר אך חושך ישופני ואומ' סביב לייתי
בעניני כשהייתי כדמך אך בחושך זה אמות
ויהו ישופני והוא יחשיך תמיד עלי לשון
נשף בלילה וחשך שהייתי שרוי בו בעשה אור
בעדני לבלי ונבי בלילה שיהי למיימר יום:
אלא דכי קאמר דוד בלילה בעשה לי יום
דמיתי מפני חטאי שהוא מן העולם הבא
לחטוא ועכשיו שחטאי לפני על אותו עון לף
מן העולם הזה שהייתי שרוי בו בחושך
בעולם הבא שהוא כולו יום שנ' והיה לך ה'
לאור עולם ואלהיך לתפארתך: ואומר
עבדיו שהיו עומדים לפניו תמיד שנ' ומשרתיו אש לוהט
שהיו עומדים לפניו תמיד ואומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:
ואומר ישמחו במלכותך שומרי שבת וקורא עונג ואומר והיה אור הלבנה כאור החמה
ואור החמה יהי שבעתים כאור שבעת הימים ביום חבוש ה' את שבר עמו ורפא
מכת מכתו: ואומר ויאמר אלהים יהי מאורת ברקיע השמים להבדיל בין היום
ובין הלילה ואומר ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים את המאור הגדול לממשלת
היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים: ואומר ויתן אותם אלהים
ברקיע השמים להאיר על הארץ ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך
וכתיב ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ואומר ויהי ערב ויהי בקר יום
אחד ואומר ויהי ערב ויהי בקר יום שני ואומר ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי
ואומר ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי ואומר ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי
ואומר ויהי ערב ויהי בקר יום ששי ואומר ויכלו השמים והארץ וכל צבאם
ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה ויבדל אלהים בין האור ובין החשך
ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא
אלהים לעשות: ואומר ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ויכלו השמים והארץ
וכל צבאם ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה ויברך אלהים את יום
השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות: ואומר
ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום
השביעי מלאכתו אשר עשה ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת
מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות: ואומר ויהי ערב ויהי בקר יום הששי
ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה

אור לארבעה עשר — פרק ראשון

דכל היכא דלדידי ולכך עקם הכתוב למדינו שלעולם יפסד
לדם כלשון הקיים ואם לא היה עוקם אם כן מיקיבא ליתיבי לפילו
היכא דלדידי דכתב ואם תאמר לכתחלה מיני יפשת
ואומר לי דלא מצי למיכתב יפשת דכל היכא דכתב יפשת בלא ו"ו אתי לדרשא
כדדרשינן ולוט יפשת בשער סדום אתי לומר שיפסק ממנו ויפרד

שמות לא כה ג מי: ואין מוסקין בשבת
מפרש לה יוסף דשעתו דכתיב דבר קשה
לה יב ושם דשייכי במסיקה דשמא יכבו
בקוקה מזפזפת והקיטן כמי פעמים שדלת
קולך בכרמיו ורוזה תשכול שביבים מוחטו
ומזלפו על גבי עבים ובשעת בניה עדין
מסקה טופח עליהן וכיוצא לומר לעשו
כן שיהו רוכה בקיומם: שפך פסול
פירש רבינו תכסול דבר עז כדכתיב בשמיכה
לה קט בקוקיטם בכתים ופסול לכהונה כדתנן בתם מומות
כהני שמשמש בכתים הוינן לה ישמשו במקדש:
ואין כל דבר תחב פירש לעיל שבאמצע לה
לה יעלה בהני בחות של מזבח ק:

ואנא מכילכא משופרי שופרי מכאן אין
לה יט שכאמין לכל הפה לומר לשון שמוע ישראל
מכתוב שהכל דורש ישראל היו ואחד לשון כתב
ליה זה גלי לו מה כתוב בה מיכן ואין מקרא
לה יט ושם יוצא לה לקניה לה יט מפרק קונך דאמר
לה יט ב ושם

אור לארבעה עשר — פרק ראשון

לאו משו דחזקתו ברוב דקסבר הכל חברין הם אצל בריק חמץ דתניא חבר שמת והניח מנורה מליאה פירות אפילו הן בני יומן הרי הן בחזקת מתוקנים ממאי דילמא שאני הכא משום דקאמרי הני אטו אמירה דהני מידי משאה את ביה אלא מאי דחזקתו ברוק האי הכל נאמנים כל הבתים בחזקת ברוקין בארבעה עשר מיבעי ליה אלא משום אמירה דהני האי אמרי הני לא דשפוט מיניה דאין חזקתו ברוק לא לעולם אימ' לך חזקתו ברוק והכא במאי עסיקינן דמחזיק לן דלא ברוק וקאמ' הני ברקיניה מהו דתימ' לא להימנינהו רבנן קא משמעלן כיון דבריקת חמץ מדרבנן הוא דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי ליה הימנוהו רבנן בדרבנן: איבעיא להו המשכיר בית לחבירו בחזקת ברוק ומצאו בשאינו ברוק מהו מי רווי כמקח טעות או לא תא שמע דאבי לא מיבעיא באתר דלא יהבי אגרא וברקו דניחא ליה לאיניש לקיומי מצוה בממונ' תנן התם רבי מאיר אומר אוכלין כל חמש ושורפין בתחילת שש רבי יהודה אומר אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחילת שש רבולי עלמא מיהא חמץ משש שעות ולמעלה אסור מנלן אמר אביי תרי קראי כתיבי כתיב שבעת ימי שאור לא ימצא בבתיכם וכתיב אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם האכיצד לרבות לילי ארבעה עשר לביעור ואימא לרבות לילי חמשה עשר לביעור דסלקא דעתא אמינ' ימים כתיב ימים אין לילות לא קא משמעלן אפילו לילות ההוא לא איצטריכא ליה דהא

דהא איתקש השבתת שאור לאכילת חמץ ואכילת חמץ מה להלן משעה שהזהיר עליה לאכול חמץ כיון להאכיל חמץ אף כאן משעה שהזהיר עליה לאכול חמץ כיון להאכיל חמץ: ולאכילת חמץ מנין שהוא בכל מקום תלמוד לומר לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני ולמעלה הוא אומר לא תשחט על חמץ דם זבחי ולא יליף מהתם: ולאכילת חמץ מנין שהוא בכל מושבותיכם תאכלו מצות תלמוד לומר בכל מושבותיכם תאכלו מצות: ולאכילת חמץ מנין שהוא בכל שעה תלמוד לומר לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני: ולאכילת חמץ מנין שהוא בכל מקום תלמוד לומר לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני: ולאכילת חמץ מנין שהוא בכל אדם תלמוד לומר כל חמץ לא תאכלו: ולאכילת חמץ מנין שהוא בכל לאו תלמוד לומר לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני: ולאכילת חמץ מנין שהוא בכל זמן

לחלק יפת מדקדי לך מלאכה ועו׳ ומלידבא דלמוד לגלות יפת
היה לסוף כיון דלסך שם מלאכה עליה: לא תמוד מתוך דלי תמוד
מתוך שרי מלגב דכשבוע כוכב היום קטת מה שיבעור היו טוכך:
אבל תתה דוחק של מחרי שלבנה הך ה׳ יעקב דמולבים דכתב לא
מבני תרי קרמי למעוטי ככרי ונבנה דמקל כר מנחות
לך מעטיטין תרוייהו לף על גב דתלתא
ף כט ב לך כתיבי בשבת כל שבת משמע דכיבי
ף סז ושם עולות ובמנחת בשבת ר׳ ישמעאל קמל׳ תרי
עבירותיהם כתיבי חד למעוטי נגי וחד ג
פסיק׳ פ׳ קמא ופ׳ למעוטי׳ דלא ליכתוב ליה ולמה ליה תרי
מסכ׳ מכין ומכות לעיתים קרי לי׳ בשבת עשית מלאכה ואחר
סנהד׳ לא ע״ב לעיתים קרי לי׳ בשבת עשית מלאכה ואחר
עוד לף קי תש מעבירותיהם כתיבי: משום
דכתב לך לך תרי זימני ה״ה כיון דמייתר לך
סד״א מלא יעמוד נך לשבת דמייתר לך
נופיה תפילו מלא יעמוד מיום למעוטי נגי
שביבשתו ומילו דלי לאו מלא יעמוד מלך לא
מיעטינן נגי שביבשתו דהקיש נמי לך קשיב
ולף לתני לדשת לחתיכי מלבל קשתא דשדיב
מלא יעמוד מיעטינן מיעטוי נגי שביבשתו
מלא יעמוד לך משמע ליה לאו מלא יעמוד לך
לגלות לך: כיון דשיבת מלא יעמוד לך
מיעטיך לי׳ לעני למידרש מה שור יעמוד לחמור
בגבול וכו׳ לף שור לחמור בכתים שלך לי
תתה דוחק זכו׳ ותי לי דלי מלא דשת דשור
שור מוקי לה למיעוטי של לחרים ושל
נכרי בכתים כמו בגבולים ולא למיעוטי נגי
שביבשתו ודוחק הק׳ כי׳ תם דבשור דיכת׳ לא
מבריו תני קלמי מלא יעמוד ולשלא ביבשתו
ף קלה ושם בלחשית הגי נבי כיתך דנכך שדך וטוכת
דמייתי הת׳ בכולה לא מצינן לא חד מהן מלא
לביבשתו ולשלא ביבשתו לא מצינן לא כיון
דגבי לן מלא הגי שביבשתו לא תשיב שלך
בשור דיכת׳ שביבשתו לא תשיב שלך
תבריו מתה מלא יעמוד מלא מיעטינ׳ל
כל יעקב דשור לבשר מעבירותיכם: הת׳ם

שמעמינה מרר׳ עקיב׳ תלת שמ אין ביעו׳ חמץ
אלא שריפ׳ ושם הבערה לחלק יצאת ושמ׳ לא
אמרינן הואיל והותרה הבערה לצורך הותר׳
ה נמי שלא לצורך: תנו רבנן שבעת ימים
שאור לא ימצא בבתיכם מה ת׳ל והלא כבר
נאמר לא יראה לך שאור ולא יראה לך חמץ
לפי שנ׳ לא יראה לך שאור ולא יראה לך חמץ
שלך אי אתה רואה אבל את׳ רואה של אחרים
ושל גבוה יכול יטמין ויקבל פקדונות מן הגוים
ת׳ל לא ימצא אין לי אלא בגוי שלא כיבשתו
ואין שרוי עמך בחצר גוי שכיבשת׳ ושרוי
עמך בחצר מניין ת׳ל לא ימצא בבתיכם אין לי
אלא שבבתיכ׳ בבורות בשיחין ובמערו׳ מניין
ר׳ תלמוד לומר בכל גבולך ועדיין אני אומר
בבתים עובר משום בל יראה ובל ימצא ובל
יטמין ובל יקבל פקדונות מן הגוים בגבולין
שלך אין אתה רואה אבל אתה רואה של
אחרים ושל גבוה מניין ליתן את האמור של
זה בזה ושל זה בזה ת׳ל שאור שאור לגזירה
שוה נאמר שאור בבתים שאור לא ימצא
בבתיכם ונאמר שאור בגבולין לא יראה לך
שאור מה שאור האמור בבתים עובר משום
בל יראה ובל ימצא ובל יטמין ובל יקבל
פקדונות מן הגוים אף שאור האמור
עובר משו׳ בל יראה ובל ימצא ובל יטמין ובל
יקבל פקדונות מן הגוים ומה שאור האמור
בגבולין שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה אף שאור האמור
בבתים שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה: אמר מר אין לי
אלא בגוי שלא כיבשתו ואין שרוי עמך בחצר גוי שכיבשתו ושרוי עמך בחצר מניין
ת׳ל לא ימצא בשלמא לייא אמר אביי איפו׳ רבא אמר לעולם לא תיפוך וארישׁ׳ קאי שלך
אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה אין לי אלא בגוי שלא כיבשתו
ואין שרוי עמך בחצר גוי שכיבשתו ושרוי עמך בחצר מניין ת׳ל לא ימצא והאי תנא
מיהדר אהיתיראונסיב לה קרא לאיסורא משום שנאמר לך לך תרי זימני: אמר מר
ו יכול יטמין ויקבל פקדונות מן הגוים ת׳ל לא ימצא הא אמרת רישא שלך אי אתה
מייתי׳ פ׳ קמא ד׳ מקל ומנח סתם ועוד לף קי׳ תש רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים הא דלא קבול עלי׳ אחריות הא דקבול עלי׳ אחריות כי הא דאמר להו רבא לבני מחוזא בעירו חמירא
דבני חילא מביתיכו כיון דאילו מיגניב ואילו מיתביר ברשותיכו קאי ובעי׳ לשלומי
כדילכו׳ רמי ואסור הניחא למאן דאמר דבר הגורם לממון כממון רמי שא למאן דאמ׳
לאו כממון׳ רמי מאי איכא למימר שאני הכא דאמר לא ימצא: איכא דאמרי הניחא
למאן דאמר דבר הגורם לממון לאו כממון רמי: היינו

להכי ליצטריך לא ימצא משום דבעלמא לא כמיון דמי ליצטריך קרא למימ׳
דבני חמץ מיקרי מתסר: קשיל׳ מלך היה הלך נופיה למדיה בעיטיה
וזה עדיין לא נאסר כי אמרה ר׳ שמעון לקמן דלמוקמין כגון נבי
בחמץ קדשים שהיו בבעלים חיינין בחלתיהן אמר רבי שמעון מעשה שהיו כאן נבי
לקדש דכתיב לרעתו ולא לקדש הכא
סייד בכיטורה דקיימת לן כל סיד נגי
סייד בכיטורה דקיימת לן בעו׳ מינה מרבא
בהמת ארנונא חייבת בבכורה או אין חייבת
בבכורה כל היכא דמצי מסלק ליה בזוזי לא
קא בעי ליה דחייב כי קא מיבעיא לן היכא
דלא מצי מסלק ליה בזוזי מאי אמ׳ להו פטורה
והתניא חייבת החם דמצי מסלק ליה איכא
דאמרי אמר רבא בהמת ארנונא פטורה מן
הבכורה ואף על גב דמצי מסלק ליה עיסת
ארנונא חייבת בחלה ואף על גב דלא מצי
מסלק ליה מאי טעמא בהמה את ליה קלא
עיסה לית ליה קלא תנו רבנן גוי שנכנס
לחצירו של ישראל ובציקו בירו אין זקוק
לבער הפקידו אצלו זקוק לבער יחד לו בירת
אין זקוק לבער שנאמר לא ימצא מאי קאמר
אמ׳ רב פפא אריש קאי והכי קאמר הפקידו
אצלו זקוק לבער שנא׳ לא ימצא רב אשי אמר
לעולם אסיפא קאי והכי קאמר יחד לו בירת
אין זקוק לבער שנא׳ לא ימצא בבתיכם והא
לאו דירידה הוא דגוי כי קא מעייל לביתא דנפשיה קא מעייל למימרא דשכירות קניא
והתנן אף במקום שאמרו להשכיר לא לבית דירה אמרו מפני שמכניסין לתוכו עז׳ואי
סלקא דעת׳ דשכירות קניא כי קא מעייל לביתיה דנפשי׳ קא מעייל שני הכא דאפקיה
רחמנא בלשון לא ימצא מי שמצוי בירך יצא זה שאין מצוי בירך אמר רב יהודה
אמר ר׳ המוציא חמץ בביתו ביום טוב כופה עליו את הכלי אמר רבא אם של הקדש
ב הוא אינו צריך מאי טעמא מיבדל ברילי מיניה ואמר רב יהודה אמר רב חמצו של גוי
עשה לו מחיצה עשרה טפחים משום הכיר ואם של הקדש אינו צריך מאי טעמא
ב מיבדל ברילי אינשי מיניה ואמר רב יהודה אמר רב המפרש והיוצא בשיירא קורם
שלשים יום אין זקוק לבער תוך שלשים יום זקוק לבער אמר אביי הא דאמרת תוך
שלשים זקוק לבער לא אמרן אלא שרעתו לחזור אבל אין דעתו לחזור אין זקוק לבער
אמר ליה רבא ואי דעתו לחזור אפילו מראש השנה נמי אלא אמר רבא הא דאמרת
קורם שלשים יום אין זקוק לבער לא אמרן אלא שאין דעתו לחזור אבל דעתו לחזור
אפילו מראש השנה זקוק לבער ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא העושה ביתו אוצ׳
קורם שלשים יום זקוק לבער תוך שלשים יום זקוק לבער וקורם שלשי׳ נמי לא אמרן
אלא שאין דעתו לפנותו אבל דעתו לפנותו אפילו קורם שלשים יום נמי זקוק לבער
הני שלשים יום מאי עבידתייהו כדתניא שואלין ודורשין בהילכות הפסח קורם הפסח
שלשים יום רשבב אומר שתי שבתות מבאי טעמא דתנא קמא שהרי

מייתי׳ פ׳ קמא ד מקל׳ מקל ומנח סתם לעיל ע״ב עיר לף ח ע״ב ועוד

מייתי׳ פ׳ קמא ד מקל׳ מקל ומנח סתם לעיל ע״ב עיר לף ח ע״ב ועוד

מייתי׳ פ׳ קמא ב מקל׳ מקל ומנח סתם לעיל ע״ב עיר לף ח ע״ב ועוד

מייתי׳ פ׳ קמא ב מקל׳ מקל ומנח סתם לעיל ע״ב עיר לף ח ע״ב ועוד

מייתי׳ פ׳ קמא ב מקל׳ מקל ומנח סתם לעיל ע״ב עיר לף ח ע״ב ועוד

מייתי׳ פ׳ קמא ב מקל׳ מקל ומנח סתם לעיל ע״ב עיר לף ח ע״ב ועוד

מייתי׳ פ׳ קמא ב מקל׳ מקל ומנח סתם לעיל ע״ב עיר לף ח ע״ב ועוד

מייתי׳ פ׳ קמא ב מקל׳ מקל ומנח סתם לעיל ע״ב עיר לף ח ע״ב ועוד

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

כי פליגי בעל ביעור מר סבר לשעבר משמע פירש לת לשעבר משמע
טפי מלהבא לבא מכל מקום משמע כמי קנת להבא דאמר משמע
כלל להבא אלא לשעבר שתי כמי דאמר כיון שתי לשעבר
לאו מיקיל וכי בשביל שתי לשעבר לתקן יאמר שקר: לא סני
לאו מיקיל מקיל דעל קאי מועל כדפירש
הקונטרס אבל האל נדים מצרך למול את
הגרלי שהמברך חייב למול כמו קאי האל:
בעידנא לשבניה בפך ביה ותא תאמר
כיון דבפך קיים יבך ונקח
דרך לברך עובר לעשייתו ומאחר ד' שעה
דבפך אבתי עוסק במצוה שצריך לשעשע
בקניתה הלך: לצאת יצא מיבעי
ליה לצאת משמע שלא יצא עדיין בפותה
בטילה ומשכח לה כשבפבו כדאמרי בפ' לולב
דאיכו יוצא אלא דרך נדילתו או שנטלו שלא
לצאת בו בפותה בטילה וכשלחש מיטל בלולב
אין צריך להפכו כדפי' כיון שצרי' לשעשע
בקלו או משום שאיכו רוצה לצאת בפותה
בטילה: והילכתא על ביעור חמץ
יכול הוי לומר כן שאף זה הלשון משמע לשלח
או שמא דיקא על ביעור חמץ ניט שעה ב
בברכות ולי לא מצא שעשה לכל הברכות:
על הטבילה אומר ל"ת משם הגאון דיקא
בטבילה גר הלא אחי קודם שבילה לא הוה אבל
הלא מצי למימר ועיקר דלאחרי גר הוה אבל
שאר טבילות בגון בעל קרי וכיוצא בו
מותר לברך כשהלך לטבול קרי שהרי כבר ד
כהנא עלמא כתבוה לסבי כרכי יהודה בעבד
קרי שיכול להתפלל ולברך ולגמוד קודם
טבילה לעשה דאורי' דאין לגעור בעשה
שמברכו אחר טבילה כיון דאיכו מוכה לאחר
הלא מצי לברך לה אחלה ובן בטבילת ידים
לא חילקו בין טבילה של אחר קבוע ד
הלא מצי לברך קודם שיבא בטבילה ש טעם
אחר לברך אחר קודם שיבא בטבילה ש טעם
קבוע לדיפוסי בקרי ואפי' לאחר שבא בטבילה
אחרת אפי' לאחר שבא בטבילה קבועה
בשחרית לא הוי הפסק לברך על הראשונה
ואפי' לאחר שבא בטבילה קבועה בשחרית

הרי זה צריך גמור דילמא בתר דברוק אתי לעיוני בתרה רב נחמן בר יצחק אמר משום סכנת הנזים ופלימו היא דתניא חור שבין יהורי לארמאי בורק ער מקום שירו מגערת והשאר מבטלו בלבו פלימו אמר כל עצמו אינו בורק מפני הסכנה מאי סכנה אי נימא סכנת כשפים כי אישתמיש היכי אישתמיש התם כי אישתמיש ממא ונחורא ולא מסיק אדעתיה הכא לילית ושרגא הוא ומסיק אדעתיה והאמ׳ רבי אליעזר שלוחי מצוה אינן ניזקין היכא דשכיח היזיקא שאני שנא ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני ויאמר ה׳ ענלת בקר תקח בירך ונומ׳ בעו מיניה מרב הני בני בי ריב דדיירי בבאנ׳ מהו למיתי קרמ׳ וחשוכא לבי רב אמ׳ להו ניתו ועל צוארי ניזיל

מאי אמר להו לא ידענא איתמר אמר ר׳ אלעזר שלוחי מצוה אינן ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן כמאן כי האי תנא דתניא איסי בן יהורה אומר כלפי שאמרה תורה לא יחמור איש ארצך מלמר שתהא פרתך רועה באפר ואין חיה מזיקת תרנגלתך מנקר באשפה ואין חולדה מזיקתה וזהלא דברים קל וחומר ומה שור שרברבן לזוק אינן ניזוקין בני אדם שאין דרכן לזוק על אחת כמה וכמה אין לי אלא בהליכה בחזרה מנין תלמוד לומר ופניח בבקר והלכת לאהליך מלמר שתלך ותמצא אהליך בשלום וכי מאחר דאפילו בחזירה בהליכה למה לי לכדרבי אמי דאמר רבי אמי כל אדם שיש לו קרקע עולה לרגל ושאין לו קרקע אין עולה לרגל אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מפני מה אין פירות גינוסר בירושלם כדי שלא יהו עולי רגלים אומרים אילמלא לא עלינו אלא לאכל פירות גינוסר בירושלים דיינו נמצאת עלייה שלא לשמה כיוצא בו אמר רבי דוסתאי בר ינאי מפני מה אין חמי טבריא בירושלם כדי שלא יהו עולי רגלים אומרים אלמלא לא עלינו אלא לרחוץ בחמי טבריא דיינו ונמצא עלייה שלא לשמה: ובמה אמרו שתי שורות כו׳: מרתף מאן דכר שמיה הבי קאמר כל מקום שאין מכניסין חמץ אין צריך בדיקה ואוצרות יין ואוצרות שמן נמי אין צריך בדיקה ובמה אמרו שתי שורות במרתף מקום שמכניסין לו חמץ ובמסתפק: בית שמאי אומר שתי שורות וכו׳: אמר רב יהודה שתי שורות שאמרו מן הארץ ועד שמי קורה ורבי יוחנן אמר שורה אחת כמין נאם תניא כוותיה דרב יהודה תניא כוותיה דרבי יוחנן תניא כוותיה דרב יהודה בית שמאי אומרים שתי שורות על פני כל המרתף ושתי שורות שאמרו מן הארץ ועד שמי קורה תניא כוותיה דרבי יוחנן שתי שורות על פני כל המרתף חיצונה רואה את הפתח ועליונה רואה את הקורה שלפנים הימנה ושלמטה הימנה אין צריך בדיקה: בית הלל אומרים שתי שורות החיצונות שהן העליונות: אמר רב עליונה ושלמטה הימנה ושמואל אמר עליונה ושלפנים הימנה מאי טעמא דרב דיקך חיצונות והא עליונות קתני למעוטי תתאי דתתייא ואשמואל אמר עליונה ושלפנים הימנה מאי טעמא דיקך עליונות והא חיצונה קתני למעוטי נוייאתא דנוייאתא רבי חייא תני כוותיה דרב וכולהו תנאי תני כוותיה דשמואל והילכתא כוותיה דשמואל: מתני׳

דק בלישכיה לבל בעליונות לא דק בלישכיות: תתייא דתתייאתא כגון שלישית ושתיתיה: ושמואל דייק עליונות והא שלמטה לאו עליונה קיא: מתניתין

מתני׳ אין חוששין שמא נידוה חולדה כו׳ אין חוששין כאכדוה זנית זו ובא לכדוק זו שמא בתוך שבא לבדוק זו נידוה חולדה תמן במקום הבדוק ובריכי לחזור ולבדוק שאם כן שבאת לחוש לכך שמרי גם מחבר לחבר יש ובדלבם ותזיר מנויין שם אין בדוק כך מי דכתיבי קדוש קדוש קדוש לומר לך מי דכתיבי לחכרי ולא לחבר סוף ולא חבר ממש

גמ׳ מה חזיון שבאיתה לכאן חיישינן שמא עדין הוא כאן ובריך לבדוק ותמתי כימה מכלתיה: מי לא תנן במסכת מכלתיה: לחלית מדורי קנים שמעון מפני שקוברין בפלטין בתוכן ענים מטמאין במיתתן מתוך שהאהל לבבן ולבני שמעון בן יוחי כמי דתמר קברי גוים אינן מטמאין במגע ומשא מוך היא דלא תימעיט אלא מטומאת אהל דלא תימעיט לחלח דתנן: ובמה שהוא בודק בריך בדיקה לבשיעא ויהא בתריך בריך בדיקה לבשיעא קנוי וירבה ישראל לדוך בו: לחבשים יום כדי יגיעת הולד ולא עד שיעמוד על ראשו שמא יפיל ונמצא מכלתיה: ולא עד שיעמוד על ראשו שמא יפיל ונמצא מכלתיה: אין לא תימא בשלמא לחבשים יום כדי יגיעת הולד ולא עד שיעמוד על ראשו שמא יפיל ונמצא מכלתיה אלא לחבשים יום אפילו עמד על ראשו נמי שמא יפיל ונמצא מכלתיה: אלא מעתה מי שאין לו אשה ובא על הפנויה ואמרה לו נדיתי ממך ולא ידע אי אמרה אמת אי אמרה שקר אי אמרה אמת הא אמרה שקר הא אמרה אמת אסור אי אמרה שקר הא אמרה אמת מותר אי אמרה אמת הא אמרה שקר אסור ספק אסור ספק מותר ספק אסור: אמר רב יהודה אמר שמואל ספק בדקה ספק לא בדקה ספק בדקה ספק בדקה ספק לא בדקה ספק לא בדקה ספק לא בדקה ספק בדקה ספק לא בדקה ספק

ספק גררוהו ההיא שעתא ואם תאמר האי בור היכא קאי אי ברשו' הרבי' אפילו בספיק' אחת טהור ואי ברשו' היחיד מאי משני שהטילה כמין נפל לבור והתנן כל ספיקא וספיקי דספיקא שאתה יכול להרבה ברשות היחיד טמא ויש לומר דגרירת חולדה וברדלס הוי ספק הרגיל כדפי' לעיל אומר ר' דל' דרגלי הכהן היו ברשות הרבים דע"כ בחוריהו ליכא פותח טפח דאי איכא פותח מה מועלת גרירא והא פותח טפח מביא את הטומאה ואי רגליו ברשות היחיד ניחוש שמא גררוהו כגד רגליו וטומאה בוקעת ועולה ועוד יל דרגלי כהן ברשות היחיד היו וגררוהו ואכלוהו הוי ספק הרגיל:

ולא חיישינן לחולדה הא לא פרי' דניחוש לחולדה אפילו מבית לבית דאם כן אין לדבר סוף דאי אפשר שלא יבדוק אחד קודם חבירו ואיכ' למיחש שמא הביאה חולדה מבית שאין בדוק לבדוק אלא ממקום למקום פריך דהיינו באותו הבית עצמו כלומר ולא חיישינן לחולדה באותו בית עצמו:

בשלשה עשר לא משיירא פי' פעם שאינ' משיירת ולהכי היכא דלא חזינן לא חיישינן כיון דאפילו גררה פעם שאין משיירת אבל היכא דחזינן חיישינן כיון דפעמים משייר' ובי' לעולם משיירת ואפילו לא חזינן חיישינ' ונבי בשר אפילו חזינן לא חיישינן דלעולם לא משיירת ואש אביי כרבי זירא: היינו תשע חנויות לפי מה שפה לענין בדיקה לא נהירא לרי' דהיכי מייתי ראייה מתשע חנויות דהוי ספיקא דאורייתא ואזלא לחומר' והכא ספיקא דרבנן היא כדאמרינן בסמוך מיהו יל דאיירי כגון שלא ביטל ועוד קשה דנבי תשע חנויות ליכא חזקה היתר אבל הכא אוקמא אחזקת בדוק דהא בבדוק מיירי דאי לאו הכא פשיט' דבעי בדיקה ונראה לרי' דלענין שהביא עכבר לבית ומצא קבעי אי שרי לאכילה אי לאו ואם תאמר כי אתא עכבר ושקל מהני ציבורין אמאי חשיב ליה קבוע מאי שנא כמצ' בפי עכבר מכמצ' ביד גוי דבפרק גיד הנשה פריך לרב דאמר בשר שנתעלם מן העין אסור ובכמצא הלך אחר הרוב ומשני שנמצא ביד גוי ואומ' רי' דהכא מיירי כשראינו שלקח מן הקבוע שמלד הספק במקום קביעות אבל אם לא ראינו הוה ליה כפירש ואזלא בתר רובא והא דפריך בהתערובת גבי זבחים שנתערבו בחטאות המתות או בשור הנסקל אמאי ימותו כולם כיבבשינהו ו ונייריכהו וכימא כל דפריש מרובה פריש אף על פי שכבר נולד הספק במקום קביעות שאני התם דלא הוי קבוע גמור שהאיסור מעורב בהיתר ואינו ניכר ומדרבנן אסרו בקבוע בדבר דמדאוריתא לא חשיב קבוע אלא כשהאיסור ידוע במקומו ולהכי כמי גזרינן הת' טפי שמא יקח מן הקבוע מבכמצא כיון שאין האיסור ידוע:

היינו שתי קופות הך סוגיא דמדמה בדיקת חמץ לשתי קופות לא אתי כלל דמוקי בשילהי הערל להך דשתי קופות כשרבו חולין על התרומה אלא כרבי יוחנן דלא בעי התם רבייה דלדידי' אש דמדמי חמץ להיא וכולה שמעתא מיירי שהכבר כל כך גדול דליכא למימר אכלתיה: הלך

ובא כהן והציץ בו לידע אם זכר הוא אם נקב' היא ובא מעשה לפני חכמים וטיהרוהו מפני שחולדה וברדלס מצויין שם והא הכא דודאי הטילה וספק גררוהו וספק לא גררוהו ההיא שעתא וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי לא תימ' שהטילה נפל לבור אלא אימא שהפילה כמין נפל לבור והוי ספק וספק והא לידע אם זכר הוא אם נקב' הי' קתני הכי קאמ' לידע אם רוח הפילה אם נפל הפילה ואם תמצא לומר נפל הפילה לידע אם זכר הוא ואם נקבה הוא ואי' אימ' התם ודאי ודאי הוא כיון דחולד' וברדלס מצויין שם ודאי גררוהו בההיא שעתא נהי דשיורי משיירא מיגרר מיהת ודאי גררום בההי' שעתא לישנא אחרינ' נהי דודאי אכלום לא אמרינן ודאי גררוהו לחודיהו אמרינן ומי אמרינן אין חוששין שמא גררה חולדה והא קתני סיפא מה שמשייר יניחנו בצנעה שלא יהא צריך בדיקה אחריו אמר אביי לא קשיא הא ב"ד הא בשלש' עשר בשלש' עשר דשכיח ריפתא בכולהו בתי לא מצנעא בארבע עשר דלא שכיחא ריפתא בכולהו בתי מצנעא אמ' רבא וכי חולדה נביאה היא דידעא דהאידנא ארבסר ולא אפי עד לאורתא ומשיירא ומטמרא אלא אמר רבא מה שמשייר יניחנו בצנעה שמא תטול חולדה בפנינו ויהא צריך בדיקה אחריו תניא כוותיה דרבא הרוצה לאכול חמץ אחר בדיקה כיצד יעשה מה שמשייר יניחנו בצנעה שלא תביא חולדה ותיטול בפנינו ויהא צריך בדיקה אחריו רב מרי אמר גזירה שמא יניח עשר וימצא תשע תשע ציבורין של מצה ואחד של חמץ ואתא עכבר ושקל ולא ידעינן אי מצה שקל אי חמץ שקל היינו תשע חנויות פירש ואתא עכבר ושקל היינו סיפא דתנן תשע חנויות כולן מוכרין בשר שחוטה ואח' מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור ובנמצא הלך אחר הרוב שני ציבורין אחד של מצ' ואחד של חמץ ולפניהם שני בתי' אחד בדוק ואחד שאינו בדוק ואתו שני עכברים אחד שקל מצה ואח' שקל חמץ ולא ידעינן הי להאי עייל והי להאי עייל היינו שתי קופות דתנן שתי קופות אחד של חולין ואחד של תרומה ולפניהם שני סאין אחד של חולין ואחד של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה אימור דאמרינן שאני אומר

בתרומה

בתרומה דרבנן בזמן הזה: ולא ידעינן אי להאי על ואי להאי על אי מצרכינן בדיקה לתרוייהו אי לא: היינו שני שבילין מהא דתנן נבי שני שבילין מצינו למיפשט: אחד טמא קבר מוטל בו לרחבו וממלא את כולו ואין עובר בו שלא יאהיל הילך ועשה טהרות נגע בטהרות אחר כן: והילך בשני יודעין הן שבשביל שהילך זה לא הילך זה דהשתא ודאי אחד מהן טמא: אם כשאלו כל אחד לחכם ספקו בפני עצמו טהור ואין בית דין יוכל לטמאו כדקיימא לן בספק טומאה ברשות הרבים ספקו טהור: ואם באו בבת אחת הואיל ובהוראה אחת יש לנו לומר טמאין או טהורין אי אפשר לנו לומר להם טהורין אתם שהרי האחד ודאי טמא: רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין גר':

בזה אחר זה דברי הכל טהורין ואף על פי שכל אחד אומר לפנינו כך היה המעשה שלי ושל חבירי אבל אינו כשאל אלא על עצמו מה תהא עלי: עליו ועל חבירו מה תהא על שנינו רבי יוסי מדמי להו לבת אחת ואף על פי שאין שניהן לפניך צריך אתה הוראה אחת לשניהן או טמאי אתם או טהורין אתם והרי אין אתה יכול לומר טהורים אתם רבי יהודה מדמי להו לזה אחר זה הואיל ואין כאן שואל אלא אחד משיבין לו טהור אתה שהרי ספק ביאה היא ומעצמו יבין שאף חבירו כמוהו אבל כששניהן שואלין בתוך כדי דיבור צריך אתה להושיב לשניהן כאחד ונבי בתים כמי אם באו לשאול זה לעצמו וזה בפני עצמו אמ' לי' לכל חד אי אתה צריך לבדוק דכיון דבדיקת חמץ דרבנן תלינן לקולא ואמרינן ספקו מותר ואי בבת אחת באו שניהם וצריכין בדיקה: ספק על ספק לא על ראה עכבר שנטל חמץ בחצר והבית בדוק ואין ידוע אם נכנס או לא נכנס:

בקעה הרבה שדו' הסמוכין יחד קרי בקעה: בימות הגשמים הויא בקעה רשות היחיד לטומאה מפני שכבר צמח הזרע ואין רשות לכל אדם ליכנס לה וקיימא לן ספק טומאה ברשות היחיד ספיקו טמא: בשדה פלונית כלומ' באחת השדות ויודעין אנו באי זו היא וכל שדה ושדה מסויימת במצריה: במקום הלז בבקעה זו: וחכמים מטמאין דהויא ליה ספק טומאה ברשות היחיד ורבי אליעזר לא חשיב לה ספק טומאה אלא אם כן נכנס לשדה אבל אינו יודע אם האהיל אם לא אבל השתא הוה ליה ספק ספיקא ונבי בתי' אפילו רבנן מודו דכיון דבדיקת חמץ דרבנן תלינן לקולא: על העכבר נכנס לבית לפנינו ובדק בעל הבית אחריו ולא אשכח: כל דבר שבחזקת טומאה במסכת כידה גל טמא שנתערב עם שני גלין טהורין בדקו אחד מהן ומצאו טהור הוא טהור ושנים טמאים שנים ומצאן טהורין הן טהורין והשלישי טמא שלשתם ומצאו טהור כולן טמאין שהיה רבי מאיר אומ' כל דבר שבחזק טומאה לעולם הוא בטומאת עד שיודע לך טומאה היכן וחכמים אומרים בודק בקרקע וחופר עד שיגיע לסלע או לקרקע בתולה שלא זזה ממקומה לעולם ואם לא מצא תולין ואומר בא עורב ונטלה בא עכבר ונטלה ונבי בדיקת חמץ אפילו לרבי מאיר אמרינן עכבר אכלה דבדיקת חמץ דרבנן: על בדק ואשכח נכנס העכבר בפנינו ובדק בעל הבית אחריו ואשכח פרוסה ואינו יודע אם זו היא אם לאו: אבד בה קבר אין ידוע היכן מקומו: כמצא בה קבר לאחר זמן ואין ידוע איזהו קבר האבוד בה: הניח מנה של מעשר שיני מעורבין ומביא סלעים בשוה מנה ואומ' כל מקום שהן מעות מעשר שני הרי הן מחוללין על הסלעים הללו ומעלה הסלעי' לירושלם: הכל חולין שהמנה בטל ואלו הובאו אחרי כן ונבי חמץ כמי לרבנן הט' כמי שהניח אינו כאן וצריך לבדוק כל הבי' שמא גיררום חולדות והעשר הכמצאו' איש אחר הביאן כאן: היינו סיפא לר' דאמ' זה הכמצא זהו אחד מן הראשונים הכא כמי אין צריך לבדוק ולחזור אלא על הפרוסה האבודה ולרבנן צריך לחזר אחר כולן שאין כאן אחד מן הראשונים: הבית

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

שלא ברצון חכמים הן עושין דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר ברצון חכמים היו עושין ולא קנזר רבי יהודה דילמ' אתי למיכל מיניה אמר רבא שאני חרש מתוך שלא התרתה לו אלא על ידי קטוף הוא זכור אמר לי' אבי תינח בשעת קטיפה טחינה והרקדה מא"ל האלא קשיא טחינה ברחיא דיר הרקדה על גבי נפה אלא האמתנ קוצרין בית השלחי' ושבעמקים אבל לא גודשין ואוקימנא ברבי יהודה מא"ל אלא אמ' אבי חרש בריל מיניה חמין לא בריל מיניה אמר רבא דרבי יהודה אדרבי יהודה קשיא דרבנן אדרבנן לא קשיא דרבי יהודה אדר' יהודה לא קשיא כרשנינן דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא הוא עצמו מחזר עליו לשורפו מיכל קאכיל מיניה רב אשי אמר רבי יהודה אדרבי יהו"ל לא קשיא קטחן וקלי תנן הא דרב אשי ברותא היא התינה מקלי ואילך מעיקרא מא"ל וכ"ת על ידי קטוף כרבא אלא קוצרין בית השלחין ושבעמקים ואוקימנא ברבי יהודה מא"ל אלא דרב אשי ברותא היא וכל היכא דלא בריל מיניה מי גזר רבי יהודה והתנן לא יקוב אדם שפופר' של בצה וימלאנ' שמן ויתננה בצד הנר בשביל שתהא מנטפת ואפילו היא של חרס ור' יהודה מתיר התם משום חומרא דשבת מבדל בדילי ורמי דשבת אשבת דתנן חבל דלי שנפסק לא יהא קושרו אלא ענובה ורבי יהו' אומר כורך עליו פונד' או פסקיא ובלבד שלא יענבנו קשיא דרבי יהודה אדרבי יהודה קשיא דרבנן ארבנן דרבנן אדרבנן לא קשיא שמן בשמן מיחלף עניבה בקשירה לא מיחלף דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא טעמא דרבי יהודה לא משום דגזר עניבה אטו קשירה אלא משום דקסבר עניבה גופה קשירה היא ורמי רבנן אדרבנן ר"נ קושרין דלי בפסקי אבל לא בחבל ורבי יהודה מתיר חבל דמאי אלימא חבל דעלמא ורבי יהודה מתיר קשר של קיימא הוא דוראי אתי לבטולי אלא פשיטא דגרדי וגזרו רבנן חבל דגרדי אטו חבל דעלמא אין חבל בחבל מיחלף עניבה בקשירה לא מיחלף אוכל היכא דבריל מיניה לא גזר רבי יהודה והתנא בכור שאחזו דם אפילו הואמת אין מקיזין לו דם דברי רבי יהודה וחכמים אומרים יקיז ובלבד שלא ישהל בו מום התם מתוך שארם בהול על

הניח בזוית זו ומצא בזוית אחרת פלונתא דרבן שמעון בן גמליאל ורבנן דתנן קררום שאבר בבית הבית טמא שאני אומ' ארם טמא נכנס לשם ונטלו רשב"ג אומר הבית טהור שאני או' השאילו לאחר ושכח או שנטלו מזוית זו והניח בזוית אחרת ושכח זוית מאן דכר שמיה חסורי מחסר' והכי קתני קררום שאבר בבית הבית טמא שאני אומר ארם טמא נכנס לשם ונטלו או שהניחו בזוית זו ומצאו בזוית אחרת הבית טמא שאני אומר ארם נכנס לשם ונטלו מזוית זו והניחו בזוית אחרת רבן שמעון בן גמליאל אומר הבית טהור שאני אומר השאילו לאחר ושכח או שנטלו מזוית זו והניח בזוית זו ושכח אמר רבא עבר נכנס ובכר בפיו ונכנס אחריו ומצא פירורין צריך בריקה מפני שאין דרכו של עכבר לפרר ואמר רבא תינוק נכנס ובכר בידו ונכנס אחריו ומצא פירורין אין צריך בריקה מפני שדרכו של תינוק לפרר בעי רבא עכבר נכנס ובכר בפיו ועכבר יוצא ובכר בפיו מהו מי אמרינן היינו האי דעל והיינו האי דנפק או דילמא אחרינא הוא אם תמצא לומר היינו האי דעל והיינו האי דנפק עכבר לבן נכנס ובכר בפיו ועכבר שחור יוצא ובכר בפיו מהו האי ודאי אחרינא הוא או דילמ' ארמויה ארמיה מיניה ואם תמצא לומר עכברים לא שקלי מהדדי עכבר נכנס ובכר בפיו וחולדה יוצאה ובכר בפיה מהו חולדה ודאי מעכבר שקלתיה או דילמא אחרינא הוא דאם איתא דמעכבר שקלתה עכבר בפיה הוה משתכח ואם תמצא לומר אם איתא דמעכבר שקלתיה עכבר בפיה הוה משתכח עכבר נכנס ובכר בפיו וחולדה יוצאה ובכר בפי חולדה מהו הכא ודאי הוא או דילמא אם איתא דאיהו ניהו ובכר בפי עכבר משתכח הוה בעי אישתכוחי או דילמא משום ביעתותא הוא נפל ושקלתיה תיקו בעי רבא כבר בשמי קורה צריך סולם להורידה או אין צריך מי אמרינן כולי האי לא אטרחוה רבנן כיון דלא נחית מנפשיה לא אתי למיכלה או דילמא אם תמצא לומר זימנין דנפל ואתי למיכלה כבר בבור צריך סולם להעלותה או אין צריך הבא ודאי דלא עבידא דסלקא מנפשה או דלמא זימנין דנחית למעבר צורכיה ואתי למיכל אם תמצא לומר זימנין דנחית לצורכיה ואתי למיכלה כבר בפי נחש צריך חבר להוציא או אין צריך בנופיה אטרחוה רבנן בממוניה לא אטרחוה רבנן או דילמא לא שנא תיקו: מתני' רבי יהודה אומר בורקין אור ארבעה עשר ובארבע עשר שחרית ובשעת הביעור וחכמים אומרים לא ברק אור ארבע עשר יברוק בארבע עשר לא ברק בארבע עשר יברוק בתוך המועד לא ברק בתוך המועד יברוק לאחר המועד ומה שמשייר יניחנו בצינעא כרי שלא יהא צריך בריקה אחרין: גמ' מאי טעמא דרבי יהודה רב חסדא ורבה בר הונא דאמרי תרוויהו כנגר שלש השבתות שבתורה לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם מתיב רב יוסף רבי יהודה אומר כל שלא ברק בשלשה פרקים הללו שוב אינו בורק אלמא מכאן ואילך הוא דפליגי מר זוטרא מתני הכי מתיב רב יוסף רבי יהודה אומר כל שלא ברק באחר משלשה פרקים הללו שוב אינו בורק הוא דפליגי אלא רבי יהודה נמי אם לא ברק קאמר והכא בהא קמיפלגי מר סבר מקמיה אסורא אין בתר אסוראלא גזירה דילמא אתי למיכל מיניה ורבנן סברי לא גזרינן ומי גזר רבי יהודה דילמא אתי למיבל מיניה והא תנן משקרב העומר יוצאין ומוצאין שוקי ירושלם שהן מלאים קמח וקלי שלא

הבית טמא כל כלי הבית טמאין שאני אומ' אדם טמא נכנס לשם ומישמש בכל כלי הבית: זוית מאן דכר שמיה עכבר עשה לאחרן ולא זהו שהניח כלי בריקה דמוקמינן שמא עכבר עשה ולא זהו שהניח ולדקאמר עכבר לפרר: ועכבר יש לחוש כמי לא זהו אלא לאחר ולרבן שמעון תולין בחדש עכשו שכח ואין צריך בריקה: ובכבר לאחריו ומצא פירורין צריך בריקה ואין תולין בכבר בהן שאין דרכו של עכבר לפרר ולא זהו ככר שהכבים העכבר: ואם תאמר לומר היינו האי דעל והיינו האי דנפק קאי כר' יאשיה דאמר לקמן אחריו ולבן אבל מי פשיטא לי דלקי' כרשנינן דלמ' אחריו ולבן מבעיא לן: לתמייה השאילו ממנו ונטלו הניח ואחרינו נתנו: מי שהיה קרוב אצל מקח מכרי ליה מן ידי: לדידיה הוה שקיל ליה את העכבר עצמו קיב מבעי: ככר ועכבר בפי תהנן בפרק כל הכלים ככר ועכבר בפיו וחולדה יוצאה מולדה בפיה ובפיו ככר מכאן ועכבר כשנכנס בין לבדוק ובפיה ככר מכאן ועכבר מכאן: לא לתעתוחי ויבטל בלבו: בממונך לשכול חבר: מתני' בתוך המועד בשעת שהיית שקוע מועד קביעור: לאחר המועד משש שעות ולמעלה עד שתחשך: גמ' שלא השבתת שלא השבתה: שמא במכאן ואילך הוה ליה למיבדוקי ולא בדיקי: אחריך דרבי יהודה לא מצריך שלא בדיקת שלא הכי קאמר אי אתה צריך לבדוק אחריך אלא בשעה שהיית ודבק לא תחריך: ומה זו שנתה מתני בהדיא בחמץ משלשה פרקים: לבתר לימסל לא יבדוק דנזריכן לדילמא אייתי דעשיק ביה אתי למיכל מינה: משקרב העומר כו' ביום ינצלין ומוציאין שוקי ירושלם מליאה קמח וקלי מן החדש לעכור ונקדש יום עוב נקטף ונטחן שלא

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

זה ידע בעיבורו של חדש ולא ידע בחסרונו של חדש
זה לא ידע בחדש שעבר מסר היה ולא ידע מה הלה מיירקון בהני
מהדי דתרוייהו ידעי בעיבורו של חדש ולא עדו מובאם ואין טיפול ופיקוח
ף מט ע"ב מספיקא דלכי פריך בסמוך מענ"ט דבפרק בן סורר
עבידי דעביד בעיבורא דיומא ולא עבידי דעביד בחסרונא דיומא
כך מנוס
מם כדקתני בהא ולא דקתני דייקינן הכי מאחר
כיון דשייליה להכי בחיוב יום ומקיומתי ל"ק
מם שמ זה לא ידע ומ"מ שפיר מוכיח בכן סדור
מקבלת לחודי בתר דיבא בייקי בפשיטת דיבוכ
טעי בעיבורא דיומא לחודי לחו לא חזי בתר דיבא
כיון דזה אומר בשנים זה אומר בשלש מיד
כל מוכיחין וכי כלי מקובל ליום אחד ולא כל
חוזר ומניך תלוי דקא אחד אומר בג' ואומר
בא עדותן בשלא מעלם שמכוונים ליום אחד
ולא אומר דטעו בשני עיבורי דיבתרי עיבורי
לא טעו אינשי ושקלינן להו מזוזר ומניך:
אחד אומר בשתי שעות ואחד אומר בשלש עדותן
קיימת הלו דייקינן בהני סהדי דקא
דקאמר שתים בתחילת שתים וקל קודם הכן
קאמר ועדותן בשלא מעלם שעה שהיה קודם
שעה שניים קודם הכן קאמר לקמן בתחילת
מדם ביום שאר קרם שקן מ' מילין ומעלות
קשאר על הכן קאמר מלכך ק' מילין כך אומר
כמי שהיה טמא וזה עולה לשש ומחשך ול
כשזה אומר קודם הכן קאמר זה אין לאחר כז
הכן קאמר דמדקדקי בהכן לא טעי לומר
אבל הכי לא דקדקו אלא בשעות ואין בני
מדם בקיאין בשעות ומכוונין שקשיבי לתחיל
מחר הכן קאמר: אלא

רבי מאיר אומר אוכלין כל חמש ושורפין
בתחילת שש ר' יהודה אומר אוכלין כל ארבע כז
ותולין כל חמש ושורפין בתחילת שש ועוד
אמר רבי יהודה שתי חלות של תודה פסולות
מונחות על גב האיצטבא כל זמן שמונחות

כל העם אוכלין ניטלה אח תולין לא אוכלין ולא שורפין ניטלו שתיהן התחילו כל העם
שורפין רבן גמליאל אומר חולין נאכלין כל ארבע ותרום כל חמש ושורפין בתחילת
שש: גמ תנן התם אחר אומר בשנים בחדש ואחר אומר בשלשה עדותן
קיימת שזה יודע בעבורו של חדש וזה אינו יודע בעבורו של חדש אחר אומר בשלשה
ואחר אומר בחמשה עדותן בטילה אחר אומר בשתי שעות ואחר אומר בשלשה שעו'
עדותן קיימת אחר אומר בשלש ואחר אומר בחמש עדותן בטילה דברי רבי מאיר ר'
יהודה אומר עדותן קיימת אחר אומר בחמש ואחר אומר בשבע עדותן בטילה שבחמ'
חמה במזרח ובשבע חמה במערב אמר אביי כשתמצא לומר לדברי ר' מאיר אין אדם
טועה ולא כלום לדברי רבי יהודה אדם טועה חצי שעה לדברי רבי מאיר אין אדם
טועה ולא כלום מעשה כי הוה במיפק תרתי ומעייל תלת והא דקאמר שתים בסוף
שתים והא דקאמר שלש בתחילת שלש לדברי רבי יהודה אדם טועה חצי שעה מעש'
כי הוה בפ' גיה דארבעה הוה והאי דקאמר שלש בסוף שלש וקטעי פלגא דשעתא
לקמיה והאי דקאמר חמש בתחילת חמש וקטעי פלגא דשעתא לאחוריה איכ' דאמרי
אמר אביי כשתמצא לומר לדברי רבי מאיר אדם טועה משהו לדברי רבי יהוד' אדם
טועה שעה ומשהו לדברי רבי מאיר אדם טועה משהו מעשה כי הוה או בסוף שתים
הוה או בתחילת שלש וחר מינייהו טועה משהו לדברי רבי יהודה אדם טועה שעה
ומשהו מעשה כי הוה או בסוף שלש או בתחילת חמש וחר

על ממונו אמרינן אי שרית ליה במקום שאין
עושין בו מום אתי למיעבד במקום שעושין בו
מום ורבנן כל שכן דאי לא שרית לי' כלל אתי
למיעבד ומי אמרינן לרבי יהוד' אדם בהול על
ממונו והתניא רבי יהודה אומר אין מקדרין
הבהמה ביום טוב מפני שהוא עושה חבורה
אבל מקרצפין וחכמים אומרי' אין מקדרין אף
אין מקרצפין ותניא אידך איזהו קרוב ואיזהו קרצוף
קרוב קטנים ועושין חבורה קרצוף גדול' ואין
עושין חבורה התם דאי שביק ליה מיית אמרי'
אדם בהול על ממונו הכא אי שביק ליה צערא
בעלמא הוא לא אמרינן אדם בהול על ממונא
ורבי יהוד' מאי שנא גבי חמץ דגזר ומאי שנא
גבי קרצוף דלא גזר לחם בלחם מיחלף קרור
בקרצוף לא מיחלף: מתני'

רבי מאיר אומר אוכלין כל חמש ושורפין
בתחילת שש ר' יהודה אומר אוכלין כל ארבע
ותולין כל חמש ושורפין בתחילת שש ועוד
אמר רבי יהודה שתי חלות של תודה פסולות
מונחות על גב האיצטבא כל זמן שמונחות

כל העם אוכלין ניטלה אח תולין לא אוכלין ולא שורפין ניטלו שתיהן התחילו כל העם
שורפין רבן גמליאל אומר חולין נאכלין כל ארבע ותרום כל חמש ושורפין בתחילת
שש: גמ תנן התם אחר אומר בשנים בחדש ואחר אומר בשלשה עדותן
קיימת שזה יודע בעבורו של חדש וזה אינו יודע בעבורו של חדש אחר אומר בשלשה
ואחר אומר בחמשה עדותן בטילה אחר אומר בשתי שעות ואחר אומר בשלשה שעו'
עדותן קיימת אחר אומר בשלש ואחר אומר בחמש עדותן בטילה דברי רבי מאיר ר'
יהודה אומר עדותן קיימת אחר אומר בחמש ואחר אומר בשבע עדותן בטילה שבחמ'
חמה במזרח ובשבע חמה במערב אמר אביי כשתמצא לומר לדברי ר' מאיר אין אדם
טועה ולא כלום לדברי רבי יהודה אדם טועה חצי שעה לדברי רבי מאיר אין אדם
טועה ולא כלום מעשה כי הוה במיפק תרתי ומעייל תלת והא דקאמר שתים בסוף
שתים והא דקאמר שלש בתחילת שלש לדברי רבי יהודה אדם טועה חצי שעה מעש'
כי הוה בפ' גיה דארבעה הוה והאי דקאמר שלש בסוף שלש וקטעי פלגא דשעתא
לקמיה והאי דקאמר חמש בתחילת חמש וקטעי פלגא דשעתא לאחוריה איכ' דאמרי
אמר אביי כשתמצא לומר לדברי רבי מאיר אדם טועה משהו לדברי רבי יהוד' אדם
טועה שעה ומשהו לדברי רבי מאיר אדם טועה משהו מעשה כי הוה או בסוף שתים
הוה או בתחילת שלש וחר מינייהו טועה משהו לדברי רבי יהודה אדם טועה שעה
ומשהו מעשה כי הוה או בסוף שלש או בתחילת חמש וחר

וחר מינייהו קטעי שעה ומשהו אזל רב הונא
בריה דרב יהודה אמר לשמעת קמיה ררבא
אמ' ומה אילו דייקינ' בהני סהדי דהאי דקאמ'
שלש בתחילת שלש והאי דקאמ' חמש בסוף
חמש והויא עידות מוכחשת ולא קטלינן ואנן
ניקו ונקטיל מספקא ורחמנא אמר ושפטו
העדה והצילו העדה לא אמ' רבא לדברי רבי
מאיר אדם טועה שתי שעות חסר משהו
לדברי ר' יהודה אדם טועה שלש שעות חסר
משהו לדברי ר' מאיר אדם טועה ב' שעות חסר
משהו מעשה כי הוה או בתחילת שתים או
בסוף שלש וחר מינייהו קטעי שתי שעו חסר
משהו לדברי רבי יהודה אדם טועה שלש
שעות חסר משהו מעשה כי הוה או בתחילת
שלש או בסוף חמש וחר מינייהו קטעי שלש
שעות חסר משהו תנן התם באיזו שבוע באיזו שנה באיזו
חודש בכמה בחדש באיזו יום באיזה שעה באיזו מקום ותניא מה בין חקירות לבדיקו'
חקירות אמר אחר מהן איני יודע ערותן בטילה בדיקות אפילו שניהם אומרים אין אנו
יודעין ערותן קיימת והוינן בה מאי שנא חקירות ומאי שנא בדיקות ואמ' חקירות
אמר אחר מהן איני יודע עדותן בטלה דהויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה בדיקו'
עדות שאתה יכול להזימה היא ואי אמרת טעי אינש כולי האי חקירות ראיש שע"
נמי ערו שאי אתה יכול להזימה הוא דאמרי מטעא קטעינן דיהבינן להו כולי שעותייהו
לרבי מאיר דיהבינן ליה מתחילת שעה ראשונה עד סוף חמש ובדין הוא דניתיב להו
מעיקרא אטפי אלא בין יממא ללילייא לא אטעי אינשי ולרבי יהודה יהבינן להו מתחילת
שעה ראשונה ועד סוף ששית ובדין הוא דניתיב להו מעיקרא אטפי אלא

אמר רבא לדברי ר' מאיר מחיל לחדש טועה ג' שעות חסר משהו ונותן
לחדש מלא אומר בן לחדש חסר אומר בן ואין לחדש אחר אומר בן אלא לחדש
בכעיני הוה ולחדש אומר בן ולחדש אומר בן אומר בן שעדות חסר משהו ונותן
לחדש מלא אומר בן ולחדש אומר בן

אור לארבעה עשר

בתוך הנץ החמה בגלוויא הוה קאי וזהרורי
בעלמא הוא רחזא קא משמע לן אמר רב
נחמן אמר רב הלכה כרבי יהודה אמר ליה
רבא לרב נחמן ונימא מר הלכה כרבי מאיר
דסתם לן תנא כוותיה התנן כל שעה שמותר
לאכול מאכיל החיה לאו סתמא הוא משום
רקשיא מותר ונימא מר הלכה כרבן גמליאל
דהוה ליה מכריע אמר ליה רבן גמליאל לאו
מכריע הוא טעם דנפשיה קאמר ואיבעית
אימא רב דאמ' כי האי תנא דתני ארבע עשר
שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני
השבת ושורפין תרומות תלויות טמאות
וטהרות ומשיירין מן הטהורות מזון שתי
סעודות כדי לאכול עד ארבע שעי דברי רבי
אלעזר בן יהודה איש ברתותא שאמר משום
רבי יהושע אמרו לו טהורות לא ישרפו שמא
ימצאו להן אוכלין אמר להן כבר בקשו ולא
מצאו אמרו לו שמא חוץ לחומה לנו אמר
להם לדבריכ' אף תלויות לא ישרפו שמא יבא
אליהו ויטהרם אמרו ליה כבר מובטח להן
לישראל שאין אליהו בא לא בערבי שבתות
ולא בערבי ימים טובי מפני הטורח אמ' לא זזו
משם עד שקבעו הלכה כרבי אלעזר בן יהודה
איש ברתותא שאמר משום רבי יהושע מאי
לאו אפילו לאכול אמר רב פפא משמיה
דרבא לאלבער ואף רבי סבר להא דרב לא
נחמן דאמר רבין בר רב אדא מעשה בארם
אחר שהפקיד ריסקיא מלאה חמץ אצל יותן חקוקא ונקבורה עכברים והיה חמץ
מבצבץ ויוצא ובא לפני רבי שעה ראשונה אמ' לו המתן שנייה אמר לו המתן רביעית אמר לו המתן חמישית אמר לו צא ומוכרה בשוק מאי לאו
לגוים כרבי יהודה אמר רב יוסף לא לישראל כרבי מאיר אמר ליה אביי אי לישראל
נישקליה לנפשיה משו' חשרא דתנן גבאי צדקה שאין להן עניי לחלק פורטין לאחרים
ואין פורטין לעצמן גבאי תמחוי שאין להם עניים לחלק מוכרין לאחרים ואין מוכרין
לעצמן משום שנאמר והייתם נקיים מה' ומישראל אמר ליה רב אדא בר מתנה לרב
יוסף בפירוש אמרת לן צא ומוכרן לגוים כרבי יהודה אמר רב יוסף כמאן אזלא הא
שמעתא דרבי כרשב' דתנן המפקיד פירות אצל חבירו אפילו הן אבודין לא יגעבהן
רבן שמעון בן גמליאל אומר מוכרה בבית דין מפני השבת אבידה אמר ליה אביי ולאו
איתמר עלה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא בכרי

אלא בין ימא לליליא לא טעי אינשי ובדין
הוא דניתי לקמיה טפי אלא שבחמש חמר
במזרח ובשבע חמר במערב תנן רבי
מאיר אומר אוכלין כל חמש ושורפין בתחלת
שש רבי יהודה אומר אוכלין כל ארבע ותולין
כל חמש ושורפין בתחלת שש לאביי אליבא
דר' מאיר דאמ' אין ארם טועה ולא כלום ניכול
כולה שית ולהך לישנא נמי דאמר ארם טועה
משהו ניכול עד סוף שית ואביי אליבא דרבי
יהודה דאמר ארם טועה חצי שעה' ניכול עד
פלגא רשית ולהך לישנא נמי דאמרת ארם
טועה שעה ומשהו ניכול עד סוף חמש וא"א
אביי עדות מסורה לזריזים חמץ לכל מסור
ורבא אליבא דר"מ דאמר ארם טועה שתי שעות
חסר משהו מתחילת חמש לא ניכול חמש
חמה במזרח ושבע חמה במערב אי הכי בשית
נמי ניכול אמר רב ארא בר אהבה שית יומא
בקרנתא קאי ורבא אליבא דרבי יהודה דאמר
ארם טועה שלש שעות חסר משהו מתחילת
ארבע ולא ניכול חמש חמה במזרח ושבע חמה
במערב וכל שכן ארבע אי הכי בחמש נמי
ניכול תירגמא אביי אליבא דרבא אמר לאו היינו
לזריזים חמץ לכל מסור ורבא אמר לאו היינו

כח

טעמא דר' יהודה וא"א ר' יהודה לטעמיה דאמ' אין ביער חמץ וא"א שריפה ויהבו ליה רבנן
שעה אחת ללקט בה עצים איתיביה רבינא לרבא אמר רבי יהודה אימתי שלא בשעת
ביעורו אבל בשעת ביעורו השבתתו בכל דבר אלא אמ' רבא גזירה משום יום המענן
אי הכי אפי' בארבע שעות נמי לא ניכול אמר רב פפא ארבע זמן סעודה לכל היא תר
שע"ה ראשון מאכל תלמידי חכמים ששית מאכל כל ארם והאמר רב פפא רביעית
פועלין חמישית מאכל תלמידי חכמים ששית מאכל כל ארם והאמר רב פפא רביעית
זמן סעודה לכל היא אלא איפוך רביעית מאכל כל ארם חמישית מאכל פועלים
ששית מאכל תלמידי חכמים מכאן ואילך כזורק אבן לחמת אמר אביי לא אמרן אלא
דלא טעים מידי בצפרא אבל טעים מידי בצפרא ליה לן בה אמר רב אשי כמחלוקת
בערות כך מחלוקת בחמץ פשיטא הינו הך דאמרינ' הא קא משמעלן שינויא דשנינן
שינויא הוא ולא תימא תנאי היא אמר רב שימי בר אשי לא שנו אלא בשערת אבל
אחר אומר קורם הנץ החמה ואחר אומר אחר הנץ החמה עדותן בטילה פשיטא אלא
אחר אומר קורם הנץ החמה ואחר אומר בתוך הנץ החמה עדותן בטילה הא נמי
פשיטא מהו דתימא תרוויהו חרא מילתא קאמרי והא קאמר

כח
טור ופ"ע קנ"ו

כח
פ"ת, ופ"ע קמ"ג
ופ"ת פ"ב סי' תס
ופ"ע ג' סעיף נ"ו

בתוספתא: מאי לאו לגוים לכרי משמע מ"ש מהכ' לגבי לישראל ליטקול לנפשיה כדאמרי אביי
בסמוך. בירושלמי נרסי נמי ומכרה בבית דין כשהוא עשיר ולא בשהוא עני וטור ופ"ע סי' ע"ג

ל ב
פ"ת סי' תמ"ב ס"ק ב' בהג"ה
מתנו עבייס
פ"ע עשין קס"ב
טור ופ"ע סי' כ"ג

ל ב
פ"ת סי' תמ"ב ס"ק ב'
פ"ע עשין קס"ב
טור ופ"ע סי' כ"ג

ל ב

ג ב ף ל ב
ג ב ף ל ב

פמ"ג ל ב כב

ל ב ף ל ב

ל ב ף ל ב

ל ב ף ל

בבדי חסרונן אבל יותר מבדי חסרונן מוכרן
בבי דין וכל שכן הכא דהא פסדי לגמרי ועור
ל"ד אמ' רבי יהודה שתי חלות וכו' תני תנא קמיה
דר' יהודה על גב האיצטבא אלוכי להצניע
הוא צריך תני על גב האיצטבא אמר רחבה
אמר ר' יהודה הר הבית סטיו כפול היה תניא
נמי הכי הר הבית סטיו כפול היה ר' יהודה אומ'
איסטוונית היתה נקראת סטיו לפנים מסטיו:
פסולות וכו': אמאי פסולות אמר רבי חנינא
מתוך שהיו מרובות נפסלו בלינה דתניא אין
מביאין תורה בחג המצות מפני חמץ שבה
פשיט אמר רב ארא בר אהבה הכא בארבעה
עשר עסיקין וקסבר אין מביאין קדשים לבית
הפסול וכולי עלמא בשלשה עשר מייתי להו
ומתוך שהן מרובות נפסלות בלינה משו' רבי
יאי אמרו בשירות היו ואלא אמאי קרי להו
פסולות שלא נשחט עליהן הזבח ונישחוט
שאבר הזבח ונייתי זבח אחר ונישחוט דאמר
זו תורה וזו לחמה וכדרבה דאמר רבה אבר
הלחם מביא לחם אחר אברה תורה אין מביא
תורה אחרת מאי טעמא לחם גלל תורה ואין
תורה גלל לחם וניפרוקינהו ונפקינהו לחולין
אלא לעולם שנשחט עליהן הזבח ונשפך הדם
וכמאן כרבי דאמר רבי שני דברים המתירין
מעלין זה בלא זה דתניא כבשי עצרת אין
מקדשין את הלחם שלא בשחיטה כיצד שחטן
לשמן וזרק דמן לשמן קידש הלחם שחטן שלא
לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא קידש הלחם
שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן לחם קדוש
ואינו קדוש דברי ר' אלעזר בר' שמעון אומר
לעולם אינו קדוש הלחם עד שישחוט לשמן
וזרוק דמן לשמן אפילו תימא רבי אלעזר בר'
שמעון הכא במאי עסיקינן כגון שנתקבל הדם
בכוס ונשפך ור' אלעזר ברבי שמעון סבר ליה
כאבוה דאמר כל העומר לזרוק כזרוק דמי
תנא משום ר' אלעזר אמרו בשירות היו כל זמן
שמונחו כל העם אוכלי נטילה אחת מהן תולין
לא אוכלין ולא שורפין נטלו שתיהן התחילו
בולן שורפין תניא אבא שאול אומר שתי

בכדי חסרונן כאלין נחסרון שלא כדרך חסרון של פירות ונקי לי מה מתי טעמא דלי שבע
בחמשה לחיטי ולשורי תשעה מהני קצין לכור: דקתני פסיל לגמרי שהחסרון
בהמשקל לחיטי ולשורי תשעה מהני קצין לכור: עלגב האיטבטא הכשה מעם: וכי להצניעה הוה צריך והלא
למדלף קעין הם ניתנסכו: גב קיטבטא גב קיום כמו למעלה מפני

כבדי חסרונן אבל יותר מבדי חסרונן מוכרן כנ"מ
בבי דין וכל שכן הכא דהא פסדי לגמרי ועור
ל"ד אמ' רבי יהודה שתי חלות וכו' תני תנא קמיה
דר' יהודה על גב האיצטבא אלוכי להצניע
הוא צריך תני על גב האיצטבא אמר רחבה
אמר ר' יהודה הר הבית סטיו כפול היה תניא
נמי הכי הר הבית סטיו כפול היה ר' יהודה אומ'
איסטוונית היתה נקראת סטיו לפנים מסטיו:
פסולות וכו': אמאי פסולות אמר רבי חנינא
מתוך שהיו מרובות נפסלו בלינה דתניא אין
מביאין תורה בחג המצות מפני חמץ שבה
פשיט אמר רב ארא בר אהבה הכא בארבעה
עשר עסיקין וקסבר אין מביאין קדשים לבית
הפסול וכולי עלמא בשלשה עשר מייתי להו
ומתוך שהן מרובות נפסלות בלינה משו' רבי
יאי אמרו בשירות היו ואלא אמאי קרי להו
פסולות שלא נשחט עליהן הזבח ונישחוט
שאבר הזבח ונייתי זבח אחר ונישחוט דאמר
זו תורה וזו לחמה וכדרבה דאמר רבה אבר
הלחם מביא לחם אחר אברה תורה אין מביא
תורה אחרת מאי טעמא לחם גלל תורה ואין
תורה גלל לחם וניפרוקינהו ונפקינהו לחולין
אלא לעולם שנשחט עליהן הזבח ונשפך הדם
וכמאן כרבי דאמר רבי שני דברים המתירין
מעלין זה בלא זה דתניא כבשי עצרת אין
מקדשין את הלחם שלא בשחיטה כיצד שחטן
לשמן וזרק דמן לשמן קידש הלחם שחטן שלא
לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא קידש הלחם
שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן לחם קדוש
ואינו קדוש דברי ר' אלעזר בר' שמעון אומר
לעולם אינו קדוש הלחם עד שישחוט לשמן
וזרוק דמן לשמן אפילו תימא רבי אלעזר בר'
שמעון הכא במאי עסיקינן כגון שנתקבל הדם
בכוס ונשפך ור' אלעזר ברבי שמעון סבר ליה
כאבוה דאמר כל העומר לזרוק כזרוק דמי
תנא משום ר' אלעזר אמרו בשירות היו כל זמן
שמונחו כל העם אוכלי נטילה אחת מהן תולין
לא אוכלין ולא שורפין נטלו שתיהן התחילו
בולן שורפין תניא אבא שאול אומר שתי

שתי פרות היו חורשות בהר המשחה כל זמן
ששתיהן חורשות כל העם אוכלין ניטלה אחת
מהן תולין לא אוכלי' ולא שורפין ניטלו שתיהן
התחילו כל העם שורפין: מתני'
רבי חנינא סגן הכהנים אומר מימיהן של כהנים
לא נמנעו מלשרוף את הבשר שנטמא בוולד
הטומאה עם הבשר שנטמא באב הטומאה
אף על פי שמוסיפין טומאה על טומאתו הוסיף
רבי עקיבא ואמר מימיהם של כהנים לא נמנעו
מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום בנר
שנטמא מטמאת אף על פי שמוסיפי' טומאה
על טומאתו אמר רבי מאיר מדבריהם למדנו
ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח
אמ' רבי יוסי אינה היא המדה ומורים ר' ליעזר
ורבי יהושע ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה על
מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה שר' ליעזר
אומ' תשרף זו לעצמה וזו לעצמה ורבי יהושע
אומר שתיהן כאחת: גמ' מכדי בשר
שנטמ' בוולד הטומאה מאי הוי שיני כי שריף
ליה בהדי בשר שניטמא באב הטומאה מאי
הוי שיני ושיני הוא מאי מוסיף לו טומאה
על טומאתו איבא אמר רב יהודה הכא בוולד
וולד עסיקינן דהוי ליה שלישי וקסבר שלישי
מותר לעשותו שיני והא אין אוכל מטמ' אוכל
דתניא יכול יהא אוכל מטמא אוכל תל"מ כי יתן
מים על זרעונפל מנבלת' עליו טמא הוא הוא
טמא ואין עושה כיוצא בו טמא הניחא לאביי
דאמר לא שנו אלא בחולין אבל בתרומה
וקדשים עושה כיוצא בו ולרב אדא בר אהבה
משמיה דרבא נמי דאמר לא שנו אלא חולין
ותרומה אבל בקדשי' עושה כיוצא בהן שפיר
אלא לרבינא משמיה דרבא דאמר מקרא מלא דיבר הכתוב לא שנא
תרומה לא שנא קדשים אינו עושה כיוצא בו מאי איכא למימר הכא במאי עסיקינן
דאיכא משקין בהדי בשר דקא מיטמא מחמת משקין אי הכי האי עם הבשר שניטמא
באב הטומאה עם הבשר ומשקין מיבעי ליה אלא נהי דאין אוכל מטמא אוכל
מראוריתא מדרבנן מיהא מטמא: הוסיף רבי עקיבא מימיהן של כהנים לא
נמנעו מלהדליק וכו': מכדי שמן שנפסל בטבול יום מאי הוי שלישי וכי מדליק
ליה בנר שניטמא בטמא מת מאי הוי שלישי מאי קא משמעלן שלישי מותר לעשותו
שיני היינו הך אמר רב יהודה הכא בנר של מתכת עסיקינן דרחמנא אמר בחלל

שתי פרות היו חורשות אותו היום למימן בהר המשחה קודם קה"ז:
מתני' מימיהן של כהנים לא נמנעו מלשרוף את הבשר שנטמא בוולד
הטומאה עם הבשר שנטמא באב הטומאה אף על פי שמוסיפין טומאה על טומאתו הוסיף
רבי עקיבא ואמר מימיהם של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום בנר
שנטמא מטמאת אף על פי שמוסיפי' טומאה על טומאתו אמר רבי מאיר מדבריהם למדנו
ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח אמ' רבי יוסי אינה היא המדה ומורים ר' ליעזר
ורבי יהושע ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה שר' ליעזר
אומ' תשרף זו לעצמה וזו לעצמה ורבי יהושע אומר שתיהן כאחת: גמ' מכדי בשר
שנטמ' בוולד הטומאה מאי הוי שיני כי שריף ליה בהדי בשר שניטמא באב הטומאה מאי
הוי שיני ושיני הוא מאי מוסיף לו טומאה על טומאתו איבא אמר רב יהודה הכא בוולד
וולד עסיקינן דהוי ליה שלישי וקסבר שלישי מותר לעשותו שיני והא אין אוכל מטמ' אוכל
דתניא יכול יהא אוכל מטמא אוכל תל"מ כי יתן מים על זרעונפל מנבלת' עליו טמא הוא הוא
טמא ואין עושה כיוצא בו טמא הניחא לאביי דאמר לא שנו אלא בחולין אבל בתרומה
וקדשים עושה כיוצא בו ולרב אדא בר אהבה משמיה דרבא נמי דאמר לא שנו אלא חולין
ותרומה אבל בקדשי' עושה כיוצא בהן שפיר אלא לרבינא משמיה דרבא דאמר מקרא מלא דיבר הכתוב לא שנא
תרומה לא שנא קדשים אינו עושה כיוצא בו מאי איכא למימר הכא במאי עסיקינן
דאיכא משקין בהדי בשר דקא מיטמא מחמת משקין אי הכי האי עם הבשר שניטמא
באב הטומאה עם הבשר ומשקין מיבעי ליה אלא נהי דאין אוכל מטמא אוכל
מראוריתא מדרבנן מיהא מטמא: הוסיף רבי עקיבא מימיהן של כהנים לא
נמנעו מלהדליק וכו': מכדי שמן שנפסל בטבול יום מאי הוי שלישי וכי מדליק
ליה בנר שניטמא בטמא מת מאי הוי שלישי מאי קא משמעלן שלישי מותר לעשותו
שיני היינו הך אמר רב יהודה הכא בנר של מתכת עסיקינן דרחמנא אמר בחלל

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ומאי מדבריהם דל"מ אי מדברי ר' חנניא סגן הכהנים אמר ריש לקיש משום בר קפרא מתניתא באב הטומאה דאורייתא וולד הטומאה דאורייתא ומאי מדבריהם מדברי ר' אליעזר ור' יהושע הי רבי יהושע אי לימא האי ר' יהושע דתנן חבית של תרומה שנולר לה ספק טומאה ר' אליעזר אומ' אם היתה מונחת במקום התורפה יניחנה במקום המוצנע ואם היתה מגולה יכסנה רבי יהושע אומ' אם היתה מונחת במקום המוצנע יניחנה במקום התורפ' ואם היית' מכוסה יגלנה מי דמי התם נרמא בעלמא הכא בידים שא"ה ר' יהושע דתנן חבית של תרומ' שנשברה בנת העליון ותחתונה חולין טמאה מורה ר' אליעזר' יהושע שאם יכול להציל ממנה רביע' בטהר' יציל ואם לאו רבי אליעזר אומר תרד ותטמא ואל יטמאנה ביר"ר יהושע אומר אף יטמאנה ביר אי הכי האי מדבריהם מדבריו מיבעי ליה הכי קאמר ממחלוקתו של רבי אליעזר ורבי יהושע למדנו דיקא נמי דקתני מורה ר' אליעזר ורבי יהושע שמ' וכן אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה מתני' באב הטומאה דאוריית' וולד הטומאה דאוריית' ומאי מדבריהם מדברי ר' אליעזר ורבי יהושע איתיביה רבא לרב נחמן אמר ר' יוסי אין הנדון דומה לראיי שכשהעירו רבותי' על מה העירו אם על הבשר שניטמא בוולד הטומאה ששורפין אותו עם הבשר שניטמא באב הטומאה זה טמא וזה טמא אם על השמן שנפסל בטבול יום שמרליקין אותו בנר שניטמא בטמא מת זה פסול וזה טמא אף אנו מודים בתרומה שנטמאת בוולד הטומאה ששורפין אותם עם התרומה שניטמאת באב הטומאה אבל היאך נשרוף התלוי' עם הטמא שמא יבא אליהו ויטהרנו הפינול

בחלל חרב חרב הרי הוא כחלל והויא ליה אב הטומאה וקסבר שלישי מותר לעשותו ראשון ומאי רוחקיה דרב יהודה לאוקמיה בנר של מתכת נוקמה בנר של חרס ומאי הוסיף ראילו התם טמא וטמ' ואילו הכא פסול וטמא אמ' רבא מתני' קשתיה מאי איריא דתני נר שניטמ' בטמ' מת ניתני' שניטמ' בשרץ אלא איזהו דבר שחלוקה טומאתו בין טומאת מ"ת לשרץ הוי אומ' זה מתכת אמ' רבא שם קסבר רבי עקיבא טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא דאי סלקא דעתך דרבנן מכדי האי נר מאי קא מהניא להאי שמן לאיפסולי הוא גופיה פסילו וקאי ממאי דילמא לטמא אחרים מררבנן אי מדרבנן מאי איריא באב הטומאה אפילו בראשון ושיני נמי תחילה הוי דתנן כל הפוסל את התרומה מטמ' משקי' להיו' תחילה חוץ מטבול יום אלא שמעמינה דאורייתא היא: אמר רבי מאיר מדבריהם למדנו וכו' מדבריהם דמאן אילימא מדברי רבי חנינא סגן הכהנים מי דמי התם טמא וטמא הכא טהור וטמא ואלא מדברי רבי עקיבא מי דמי התם פסול וטמ' הכא טהור וטמא נימא קסבר רבי מאיר מתניתין באב הטומאה דאוריית' וולד הטומאה דרבנן ד

ספק משקין ליטמא טמא לטמא אחרים טהור
דברי ר׳ מאיר וכן היה ר׳ אליעזר אומ׳ כדבריו
ר׳ יהודה אומ׳ לכל טמא ר׳ יוסי ור׳ שמעון אומר
לאוכלין טמאין לכלי׳ טהורין וסבר ר׳ אליעזר
משקין אית להו טומאה בעולם והתניא רבי
אליעזר אומ׳ אין טומאה למשקין כל עיקר תדע
שהרי העיד יוסף בן יועזר איש צרירה על
אייל קמציא דכן ועל משקי׳ בית מטבחיא דכן
הניחא לשמואל דאמר דכן מלטמא טומאת
אחרים אבל טומאת עצמן יש להן שפיר אלא
לרב דאמ׳ דכן ממש מאי איכא למימ׳ אמר רב
נחמן בר יצח׳ אחדא והא כדבריו קאמ׳ דנפישי
ועוד והא וכן קתני קשיא גופא רב אמר דכן
ממש ושמואל אמר דכן מלטמא טומאת אחרים
אבל טומאת עצמן יש להן רב אמר דכן ממש
קסבר טומאת משקין דרבנן וכי גזרו רבנן
במשקין דעלמא ובמשקין בית מטבחיא לא
גזור ושמואל אמר דכן מלטמא טומאת אחרים אבל טומאת עצמן יש להן קסבר טומאת
משקין עצמן דאוריית׳ לטמא אחרי׳ דרבנן וכי גזור רבנן במשקין דעלמא במשקין בית
מטבחיא לא גזור וכי לא גזור רבנן לטמויי אחרים אבל טומאת עצמן יש להן א״ל רב
הונא בר חיננא לבריה כי עיילת לקמיה דרב פפא רמי ליה מי אמר שמואל דכן מלטמא
טומאת אחרים אבל טומאת עצמן יש להן קרי כאן והב״שר אשר יגע בכל טמא לא
יאכל אמ׳ רב שישא בריה דרב אידי מידי דהוה ארביעי בקדש מתקיף לה רב אשי
רביעי בקדש לא איקרי טמא האי איקרי טמא קשיא ת״ש כל משקה אשר ישתה בכל
כלי יטמא מאי יטמא הכשיר הכשיר מראשית דקרא שמעת ליה מכ״ל האוכל אשר
יאכל וגו׳ חד בתלושין וחד במחוברין וצריכי דאי אשמעינן בתלושין משו׳ דאחשבינהו
אבל מחוברין אימ׳ לא ואי תנא מחוברין משום דקיימי ברוכתייהו חשיבי אבל תלושין
אימא לא צריכי ת״ש אך מעיין ובור מקוה מים יהיה טהור מאי יהיה טהור מטומאתו
ותלושין מי מכשירין והאמר ר׳ יוסי בר חנינא משקי בי מטבחיא לא דיין שהן דכן אלא
שאין מכשירין תירגמא על דם דאמר ר׳ חייא בר אבא אמר ר׳ יוחנן מניין לדם קדשים
שאינו מכשיר שנאמר על הארץ תשפכנו כמים דם שנשפך כמים מכשיר דם

ספק משקין ליטמא טמא לטמא אחרים טהור
דברי ר׳ מאיר וכן היה ר׳ אליעזר אומ׳ כדבריו
ר׳ יהודה אומ׳ לכל טמא ר׳ יוסי ור׳ שמעון אומר
לאוכלין טמאין לכלי׳ טהורין וסבר ר׳ אליעזר
משקין אית להו טומאה בעולם והתניא רבי
אליעזר אומ׳ אין טומאה למשקין כל עיקר תדע
שהרי העיד יוסף בן יועזר איש צרירה על
אייל קמציא דכן ועל משקי׳ בית מטבחיא דכן
הניחא לשמואל דאמר דכן מלטמא טומאת
אחרים אבל טומאת עצמן יש להן שפיר אלא
לרב דאמ׳ דכן ממש מאי איכא למימ׳ אמר רב
נחמן בר יצח׳ אחדא והא כדבריו קאמ׳ דנפישי
ועוד והא וכן קתני קשיא גופא רב אמר דכן
ממש ושמואל אמר דכן מלטמא טומאת אחרים
אבל טומאת עצמן יש להן רב אמר דכן ממש
קסבר טומאת משקין דרבנן וכי גזרו רבנן
במשקין דעלמא ובמשקין בית מטבחיא לא
גזור ושמואל אמר דכן מלטמא טומאת אחרים אבל טומאת עצמן יש להן קסבר טומאת
משקין עצמן דאוריית׳ לטמא אחרי׳ דרבנן וכי גזור רבנן במשקין דעלמא במשקין בית
מטבחיא לא גזור וכי לא גזור רבנן לטמויי אחרים אבל טומאת עצמן יש להן א״ל רב
הונא בר חיננא לבריה כי עיילת לקמיה דרב פפא רמי ליה מי אמר שמואל דכן מלטמא
טומאת אחרים אבל טומאת עצמן יש להן קרי כאן והב״שר אשר יגע בכל טמא לא
יאכל אמ׳ רב שישא בריה דרב אידי מידי דהוה ארביעי בקדש מתקיף לה רב אשי
רביעי בקדש לא איקרי טמא האי איקרי טמא קשיא ת״ש כל משקה אשר ישתה בכל
כלי יטמא מאי יטמא הכשיר הכשיר מראשית דקרא שמעת ליה מכ״ל האוכל אשר
יאכל וגו׳ חד בתלושין וחד במחוברין וצריכי דאי אשמעינן בתלושין משו׳ דאחשבינהו
אבל מחוברין אימ׳ לא ואי תנא מחוברין משום דקיימי ברוכתייהו חשיבי אבל תלושין
אימא לא צריכי ת״ש אך מעיין ובור מקוה מים יהיה טהור מאי יהיה טהור מטומאתו
ותלושין מי מכשירין והאמר ר׳ יוסי בר חנינא משקי בי מטבחיא לא דיין שהן דכן אלא
שאין מכשירין תירגמא על דם דאמר ר׳ חייא בר אבא אמר ר׳ יוחנן מניין לדם קדשים
שאינו מכשיר שנאמר על הארץ תשפכנו כמים דם שנשפך כמים מכשיר דם

ולא ידעי׳ אי כגע אי לא כגע וק׳ לר׳ יבא אי בר׳ היחי׳ ספיקו טמ׳ ואי בר׳ הר׳ ספיקו
טהור וכר׳ לר׳ לפר׳ כגון שתי חביו׳ בר׳ היחי׳ וכגע באחת מהן ואינו יודע באיזה
מהן כגע דהשת׳ שתיהן תלויות דבר תור׳ דלא ילפי׳ מסוט׳ דברשו׳ היחיד ספקו
טמא אלא דבר שיכול להיו׳ אמת כעין סוטה אבל הכא דודאי אחת מהן טהור
אין לטמאות שתיה׳ מספק כדתנ׳ בפ״ב כזירי׳
שתי כזירי׳ שאמ׳ להם אחד ראיתי אחד מכם
שכטמ׳ מביאי׳ קרבן טומא׳ וטהר׳ ומפ׳ בגמרא
דהוי ספק טומא׳ בר׳ היחי׳ ואה׳ לא אמר דכל
אחד יביא קרבן טומא׳ משו׳ דודאי לא כטמא
רק אחד מהן: נימא קסבר ר׳ יוחנן
מדברי ר׳ חנינא פה דמשמע ליה מדקאמר
מחלוק׳ בשש דאי מדר׳ יהוש׳ מאי איריא בשש
אפי׳ בד׳ וה׳ כמי כיון דאזיל לאיבוד ואין כרא׳
לר׳ דדילמ׳ הא דנקט שש לאו למעוטי ד׳ וה׳
אלא משום דבעי למימר אבל בז׳ דה׳ שורפין
ועוד דבד׳ וה׳ לא אזיל לאיבוד דכיון דשרי
באכילה ימצא להן אוכלים הרבה וכרא לר׳
דדייק מדקאמ׳ אבל בז׳ דה׳ שורפי׳ ואי מדברי
ר׳ יהושע קאמ׳ אם כן מכלן דבז׳ שורפין לרבי
יוסי כיון דסביר׳ ליה דהת׳ שאני דאיכ׳ הפסד
חולין אבל בעלמא לא אע״ג דאזיל לאיבוד
אם כן אפי׳ בז׳ לא ישרפו עם הטמא ואת׳ הא
דבז׳ שורפין אפי׳ לר׳ יוסי משום דיליף מדברי
ר׳ עקיבא דשרי לשרוף פסול עם הטמא ול
כיון דמדר׳ יהושע יליף ולא מצינו דר״מ יליף
איסור מטומאה מסבר׳ אין לכו ללמוד איסו׳
מטמא אבל אי מדבריהן היינו מדברי רבי
חנינא ויליף ר״מ איסור מטמא ור׳ יוסי דאמר
אינ׳ היא המיד׳ משום דסביר׳ ליה ולד טומא׳
דאוריית׳ ולא ילפי׳ מיניה איסו׳ דרבנן דהיינו
בשש אבל בז׳ איסור דאורייתא ילפי׳ מיניה:
ונשרפת עם הטמ׳ כר׳ לו לדמות האי דאזיל
לאיבוד לז׳ אבל בו׳ אין שורפין כיון דלא אזיל
לאיבוד אלא משו׳ גזירה דרבנן: רבי יוסי
לטעמי׳ קש׳ דלר׳ יוסי גופי׳ אי׳ לי׳ לקמן טומאת
משקי׳ לטמ׳ אחרי׳ דרבנן והא דאית ליה הכא
דאורייתא בשיט׳ ר׳ עקיבא רבו אמר ואין זה
לטעמי׳ ומי׳ ול דר״מ מר׳ חנינ׳ ור׳ עקיב׳ יליף
ושפיר שייך לטעמי׳ כיון דעלייהו קיימי ועוד
קש׳

הפיגול והנותר והטמא ב״ש אומרי׳ אין נשרפין
כאחת ובית הלל אומ׳ נשרפין כאחת ואי סלק
דעתך ר״מ מדברי ר׳ יהושע קאמ׳ אמאי מהדר
לי׳ ר׳ יוסי מדר׳ חנינא סגן הכהנים א״ל רב נחמן
ר׳ יוסי לאו אדעתי׳ דהוא סבר ר״מ מדר׳ חנניה
סגן הכהני׳ קא״ל וא״ל אנא מדר׳ יהושע קאמינ׳
וא״ל ואפי׳ לר׳ יהושע נמי אינה היא המיד׳ דהא
מודה ר׳ אליעזר ור׳ יהושע ששורף זו בפני עצמה
וזו בפני עצמה ואמאי אינה היא המידה מידה
ומידה היא שאני התם דאיכא הפסד חולין
מתקיף לה רב ירמיה מתנית׳ נמי איכא הפסד
דעצים א״ל ההוא סבא להפסד מרובה חששו
להפסד מועד לא חששו א״ר אסי א״מ רבי יוחנן
מחלוקת בשש אבל בשבע דברי הכל שורפי׳
א״ל ר׳ זירא לר׳ אסי נימא קסבר ר׳ יוחנן מתנית׳
באב הטומאה דאורייתא וולד הטומא׳ דרבנן
ומאי מדבריה׳ מדברי ר׳ חנניא סגן הכהני׳ א״ל
אין איתמר נמי א״ר יוחנן מתניתי׳ באב הטומא׳
דאוריית׳ וולד הטומאה דרבנן ומאי מדבריה׳
מדברי ר׳ חנניא סגן הכהני׳ ומחלוק׳ בשש אבל
בשבע דברי הכל שורפין לימא מסייע ליה
הפיגול והנות׳ והטמ׳ ב״ש או׳ אין נשרפין כאחת
ובית הלל אומ׳ נשרפין כאחת שאני הת׳ דאית
להו טומאה מדרבנן דתנן הפיגול והנותר
מטמאין את הידים לימא מסייעא ליה הפת
שעיפ״שה ונפסלה מלאכל אדם והכלב יכול
לאכלה מטמא׳ טומאת אוכלי׳ בכביצ׳ ונשרפת
עם הטמאה בפסח שאני התם דעפרא בעלמ׳
הוא אי הכי מאי מודה הכי קא״ל רבי יוסי לרבי מאיר אפילו לר׳ יהושע דמיקל כי מיקל
בתלויה וטמאה אבל בטהורה וטמא׳ לא אי הכי אמאי אינה היא המידה מידה ומידה
היא אמר רבי ירמיה הכא בבשר שניטמא במשקין שניטמאו מחמת שרץ ואזדא רבי
מאיר לטעמיה ור׳ יוסי לטעמיה ר׳ מאיר לטעמי׳ דאמ׳ טומאת משקין לטמ׳ אחרי׳ דרבנן
ורבי יוסי לטעמיה דאמר טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא דתניא ספק

לא ידעי׳ אי כגע אי לא כגע וק׳ לר׳ יבא אי בר׳ היחי׳ ספיקו טמ׳ ואי בר׳ הר׳ ספיקו
טהור וכר׳ לר׳ לפר׳ כגון שתי חביו׳ בר׳ היחי׳ וכגע באחת מהן ואינו יודע באיזה
מהן כגע דהשת׳ שתיהן תלויות דבר תור׳ דלא ילפי׳ מסוט׳ דברשו׳ היחיד ספקו
טמא אלא דבר שיכול להיו׳ אמת כעין סוטה אבל הכא דודאי אחת מהן טהור
אין לטמאות שתיה׳ מספק כדתנ׳ בפ״ב כזירי׳
שתי כזירי׳ שאמ׳ להם אחד ראיתי אחד מכם
שכטמ׳ מביאי׳ קרבן טומא׳ וטהר׳ ומפ׳ בגמרא
דהוי ספק טומא׳ בר׳ היחי׳ ואה׳ לא אמר דכל
אחד יביא קרבן טומא׳ משו׳ דודאי לא כטמא
רק אחד מהן: נימא קסבר ר׳ יוחנן
מדברי ר׳ חנינא פה דמשמע ליה מדקאמר
מחלוק׳ בשש דאי מדר׳ יהוש׳ מאי איריא בשש
אפי׳ בד׳ וה׳ כמי כיון דאזיל לאיבוד ואין כרא׳
לר׳ דדילמ׳ הא דנקט שש לאו למעוטי ד׳ וה׳
אלא משום דבעי למימר אבל בז׳ דה׳ שורפין
ועוד דבד׳ וה׳ לא אזיל לאיבוד דכיון דשרי
באכילה ימצא להן אוכלים הרבה וכרא לר׳
דדייק מדקאמ׳ אבל בז׳ דה׳ שורפי׳ ואי מדברי
ר׳ יהושע קאמ׳ אם כן מכלן דבז׳ שורפין לרבי
יוסי כיון דסביר׳ ליה דהת׳ שאני דאיכ׳ הפסד
חולין אבל בעלמא לא אע״ג דאזיל לאיבוד
אם כן אפי׳ בז׳ לא ישרפו עם הטמא ואת׳ הא
דבז׳ שורפין אפי׳ לר׳ יוסי משום דיליף מדברי
ר׳ עקיבא דשרי לשרוף פסול עם הטמא ול
כיון דמדר׳ יהושע יליף ולא מצינו דר״מ יליף
איסור מטומאה מסבר׳ אין לכו ללמוד איסו׳
מטמא אבל אי מדבריהן היינו מדברי רבי
חנינא ויליף ר״מ איסור מטמא ור׳ יוסי דאמר
אינ׳ היא המיד׳ משום דסביר׳ ליה ולד טומא׳
דאוריית׳ ולא ילפי׳ מיניה איסו׳ דרבנן דהיינו
בשש אבל בז׳ איסור דאורייתא ילפי׳ מיניה:
ונשרפת עם הטמ׳ כר׳ לו לדמות האי דאזיל
לאיבוד לז׳ אבל בו׳ אין שורפין כיון דלא אזיל
לאיבוד אלא משו׳ גזירה דרבנן: רבי יוסי
לטעמי׳ קש׳ דלר׳ יוסי גופי׳ אי׳ לי׳ לקמן טומאת
משקי׳ לטמ׳ אחרי׳ דרבנן והא דאית ליה הכא
דאורייתא בשיט׳ ר׳ עקיבא רבו אמר ואין זה
לטעמי׳ ומי׳ ול דר״מ מר׳ חנינ׳ ור׳ עקיב׳ יליף
ושפיר שייך לטעמי׳ כיון דעלייהו קיימי ועוד
קש׳

הפיגול לא כריך הכא אלא מסיים הברייתא הפיגול והנותר של קדשי׳: והטמא
בשר קודש שנטמא דקיימא לן בכר׳ אחרון דגזרו עליהן שיטמאו את הידים
ואע״פ שאין אוכל מטמא אדם גזרו עליהן לטמא מיהת את הידים ולא לטמא
את הגוף משום חשדי כהונה ועכלי כהונה כדמפרשין התם ואפילו הכי דאית
עלייהו טומאה דרבנן אמרי׳ ב״ש דאין שורפין
פיגול וכותר שאין טמאין מן התורה עם
הטמאה שהוא טמא מן התורה וכ״ש בתרומ׳
טהורה וטמאה ואפי׳ בית הלל לא קשרו אלא
משום דאית לפיגול וכותר טומאה דרבנן:
ואמ׳ ליה ר׳ יוסי לר״מ כי ילפת לי׳ מדר׳ יהושע
כמי אינה היא המידה דמודין הן בזו ולקמן
פריך אמאי אינה היא המידה: מידה ומידה
היא דהא טהורה נמורה היא החבית הזאת
ומשום דסופה לאיבוד שרי לטמויי בידים:
לעצים שצרי׳ להיסק שתי היסקות: מחלוקת
בשש שעדיין אין על הטהורה אלא איסור
דרבנן אבל בשבע שנאסרה כבר מן התורה
אין לך טומאה גדולה מזו ודברי הכל אף לר׳
יוסי שורפין: כימא קסבר רבי יוחנן דמתני׳
דר׳ חנניה בולד הטומאה דרבנן ור״מ מיניה
יליף ודווק׳ נקט שש ר׳ יוחנן ומשום דאי׳ עלה
איסור דרבנן הוא טעמא דר״מ אבל אם בא
לשורפה בחמש וארבע מודה ר׳ מאיר דאין
שורפין ואע״גב דסופה לאיבוד דלאו מדרבי
יהושע קא יליף דטעמיה דרבי יהושע התם
משום הפסד חולין או דילמא לר׳ יוחנן כמי
ר״מ מדר׳ יהושע יליף וטעמא דר״מ לאו משו׳
איסורא דרבנן הוא דהוא הדין כמי לחמש
וארבע והאי דקאמר רבי יוחנן שש אורחא
דמילת׳ נקט: אמ׳ ליה אין ודווקא שש קאמר
ולקמיה פריך אמאי קאמ׳ רבי יוסי אינה היא
המידה: כימא מסייע לי׳ דבשבע מודה רבי
יוסי הפיגול וכותר כו׳ ר׳ יוסי אמר ליה לעיל
וקאמר לה לר׳ מאיר בהא הוא דאמרי בית
הלל בשרפין כאחד משו׳ דפיגול וכותר אסירי
מדאורייתא אבל באיסורא דרבנן לא שרו
לטמוי בידים שמעינ׳ מינה מהא דבאיסורא
דאורייתא מודה רבי יוסי ואע״גב דליכא שם
טומאה עליה: שני התם כו׳ מהא לא
מיסתייעא לרבי יוחנן דאפי׳ בשבע אימא לך
דפליג רבי יוסי ואע״גב דאסירה הואיל ואין
עליה שם טומא׳ לא מטמינן ליה והא דמודה
בפיגול וכותר משו׳ דאית עלייהו שם טומאה
דרבנן: מטמאה טומאת אוכלין הואיל
ומתחילה כראית לאד׳ ירדה לו תורת טומא׳
ואין עולה ממנה עד שתפסל מאכילת כלב:
ונשרפה עם הטמא בפסח ואפי׳ היא תרומה
טהורה והא ודאי ר׳ יוסי קאמר לה דאי ר״מ

אפי׳ פת מעליית׳ שרי וש״מ דמודה ר׳ יוסי היכא דלאו בת אכילה היא והוא הדין לפת מעלייתא בשבע שעות: אי הכי דר״מ מדר׳ חנניה יליף מאי מודה רבי אליעזר
דקאמ׳ ליה ר׳ יוסי הא קא יליף ר״מ מדר׳ חנניה ומהדר ליה איהו מדר׳ אליעזר ור׳ יהושע: הכי קאמ׳ ליה הא דקא ילפת מדר׳ חנניה אינ׳ היא המידה כדמפרש לקמיה
ואפי׳ לרבי יהושע כמי דשמעינא ליה דמיקל טפי גבי חבית דקאמר יטמאנה ביד מודה בשריפה בפסח דאין שורפין דהתם משום הפסד חולין הוא וכי איכא למימר
דמיקל בשריפה בתלוייה וטמאה הוא דאיכא למימ׳ דמיקל כדשמעינן ליה גבי חבית שנולד לו ספק טומאה דאמ׳ יגלנה ותנא גרמה והוא הדין בידים אבל בטהורה
ליכא למימר דמיקל: אי הכי רבי מאיר מדרבי חנניה יליף אמאי אינה היא המידה מידה ומידה היא דה׳ בשש איכא איסורא דרבנן על הטהורה כי התם דאיכא
טומאה דרבנן והא ר׳ יוסי לא שני ליה בין שם טומא׳ לשם איסור דהא אמרת דמודה ר׳ יוסי בשבע הואיל ואיכ׳ איסורא דאוריית׳ ואע״פ דליכא עלה שם טומאה אלא
לא שני ליה וכיון דלא שני ליה שפיר יליף ר׳ מאיר מדר׳ חנניה דאמ׳ דמטמאינן מדרבנן בטומאה דאוריית׳ הכא כמי מטמינן איסור דרבנן בטומא׳ טומא׳ דאורייתא:
אמר רבי ירמיה הכא בבשר שניטמא בולד הטומאה דקתני כגון שניטמא במשקין שניטמאו בשרץ: ואזדא רבי מאיר לטעמיה דאמר משקין אין מטמאין אחרים
ואפי׳ אוכלין אלא מדרבנן והוה ליה מדאורייתא טהור מעליא ושרפי ליה בהדי בשר שניטמאה באב הטומאה דטמא מדאורייתא ונבי תרומה טהורה בשש דאיכא
כמי איסורא דרבנן עלה לא שנא: ורבי יוסי לטעמיה דמשקין טומאתו לבשר זה מדאורייתא הילכך אינה היא המידה דטמא וטמא הוא ולרבי ירמיה איכא
לאקשויי אם כן בין לר׳ מאיר בין לר׳ יוסי מאי מוסיפין לו טומאתו קא מסהיד ר׳ חנניה מעיקר׳ בראשון כגע והוה ליה שיני והשתא כמי בהדי ראשון שרפינ׳ להו וכר׳
בעיני דר׳ ירמיה אוולד וולד דקאמ׳ רב יהודה סמיך ולא חש למידק כולי האי ונקט מילתיה בתר לישנא דמתני׳ דתני בוולד הטומאה ולעולם בבשר שניטמא במשקין
שניטמא בכלי שניטמא בשרץ דהוו להו משקין שניים והוא שלישי ואשמעי׳ דשלישי מותר לעשותו שיני ואכתי איכא לאקשויי סוף סוף כיון דאין אוכל מטמא אוכל אלא
מדרבנן מאי קא מהני ליה האי בשר ראשון לבשר שלישי אי לשוויה שיני מדרבנן מעיקרא כמי שני מדרבנן הוה דאילו משקין שנגע בהן תחילה היו מדרבנן דהא
כגע בראשון ואפילו על ידי שיני הן נעשין תחילה אלא על כרחיך ר׳ ירמיה כרב אדא או כאביי סבר לה דאמרי קדשים עושין טומאה כיוצא בהן ואשמעי׳ רבי חנניה
דשיני דרבנן עבדינ׳ ליה שיני דאורייתא ולר׳ מאיר שמעינן מינה דשיני דרבנן הוא טהור מעלייא דאוריית׳ מותר לעשותן שיני דאוריית׳ והוא הדין לתרומה טהורה
שנשרפת עם הטמאה ולר׳ יוסי אשמעי׳ דשיני דרבנן דהוא שלישי דאורייתא עבדי׳ שיני דאוריית׳ הילכך אינה היא המידה ורבינא דא״ת ליה מקרא מלא דבר הכתב
לא סבירא ליה דר׳ ירמיה ומוקי לה לתוספת טומאה דרבנן דמתניתין כדאוקימנא בריש ומאי מדבריהן מדרבי אליעזר ורבי יהושע:
ספק

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

אבל דם לא תאמר לדידך דם יש לעיקר טפי מלבנה בכלים דדם
קדושים לא מיקדש למיס כדאמרי' לעיל אלא כשבא כמחי' מין מכאי'
יש לומר דקבי' מבל דם היכא דמטמא כגון דם חולין או בעלי מומין או
זבח שנפסל לא: אלא דקאי דבעיית לחזי לקבולי טומאה מכאן לומר
שאינו לומר כי' שיש לדקדק דמיקוה שכולו שאובין פוסל אלא מדלכבן דמשקין בית
מטבחיים שהן דבן עכו הן שוחטין מדמפלגינ בין דם למי ולא מפלגינ בין שחוטין למתוכרין
ולומר דחזי לקבולי בהו מחטו' ומיטמאי תניא בתוספתא דמסכת מקוואות מקוה ש
שהכניסו ריקן ומצאו מלא כשר היינו משום דלמיקדק לקבולי ומיקן כמי מטמ' אלא
היה בו כלים מלא הן מעיין וכולי אפילו מלא בכתף אלא מעיין הוא מעיין בידי
שמים אף מקוה בידי שמים כל דאסמכתא בעלמא הוא ואם תאמר כיון דכולו שאוב
כשר מדלורייתא למאי נזדקן לכבן בטהרה כלומר דנזדקי שאיבה אהא דלמא אתי
לשתולי בתוכו דבתוך כלי נמי בעי לשתולי ולמיקדק לקבולי מדלורייתא ותו לכי
בדיעבד למיקדק מכל מקום כל שהו דמעיין לא בעי שאוב כתב הרמב"ם שאם נפלו
והמקוה מלא כשר אפילו בדיעבד ואפילו כמי שהיו מקצתן מים שאובין ומקצתן
מי מעיין לכתחלה כשר ואפילו בדיעבד אם נמצא בו רבי' מים שאובין פסול
כמי שנפלו לתוכו ואפילו מלא מים שאובין ואין בו רבי' מים שאובין כשר
ואפילו מלא מים שאובין ואין בו רבי' מים שאובין כשר ואפילו מלא מים שאובין
ואין בו רבי' מים שאובין כשר ואפילו מלא מים שאובין ואין בו רבי' מים שאובין
כשר

ולאו מקל וחומר קאתי ומה משקין הבאין מחמת כלי נאם תלמוד כילף מקל וחומר דאוכל ומה אוכל הבא מחמת ארץ מטמא משקין ארץ נופה לא כל שכן והשתא ניחא דכיון משקין יבין אוכל מטמא כלי ומשקין יבין משקין מטמא כלי אע"ג דאוכל אין מטמא כלי אחר אלא בשני דברים ומשקין מטמאין בכל דבר מחמת ארץ מקל דמשקין הבאין מחמת כלי מטמאין משקין הבאי מחמת ארץ מטמא כלי מחמת כלי מטמא אוכל ואין אוכל מטמא כלי אחר אלא בשני דברים ומשקין מטמאין בכל דבר מחמת ארץ מטמא כלי מחמת כלי מטמא אוכל ואין אוכל מטמא כלי אחר אלא בשני דברים הלכך משקין הבאין מחמת כלי מטמאין כ

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

תלמוד לומר ומסיק ליה מכל המוכל כלומר הלי כל מאי דאמרית לך דלי טומאה משיב ליה להיתן ממאת טומאה מיגבי בגבי
של כלי שהן מטמאין טומאה אחרת אבל אינו מטמא כלי אחר אלא בשני מקלי טומאה ואמעי מקלי דיקבלי טומאה ר' מיולד טומאה
מכל כלי לא ומקלי פירקא כפקא לן בכל דיכתיב לקן בכל דיכתיב לקן בכל דיכתיב ומקטנע בכולהו אבל בגדי טומאת
מכה קטולה כגון מגע בטומאת מבלה ובשרץ לא מטמא אלא בגדים שעליהן הוא יושב ומשא בגדים שהוא נושא ומגע
בגדים שנוגע בהן בלבד ומשא בגדים שהוא נושא בכולהו בגדי טומאת משא שעליהן מטמא בגדים שעליהן הוא יושב

מי מלי יקשה שתיתן כאחת ורמינהי חבית
דמשערא ליה בתלתין וחמר בטהורות אם כן מה
שתיתן בתלתין היו קטעם: הא רבי
שמעון מלבד לדבי ישמעאל יתיא ליה לקמן
כיון דאמרי תלתין לטומאה ליה אם כן אמרי
לטומאה ומאי קאי ליה תלתין דתלתין ליימי
לה מוכלין ולא שורפין ויש לומר דאמרי לרבי
שמעון הייטי לא לשורפו:
ראוי לזילוף לפי עם נב דתרומה טמאה
בשריפה דמשקין בקרק ב
דף ל ע"ב דתנן דהמורק הלוגין לשריפה שריפה
הלוגין לקבורה קבורה והלך הדין בני הלי
גונפה הלולי ולחוני לזילוף: אין

מ הכלים מטמאין מאויר כלי חרס ר' חסדא
אמר פיסחא אפיסחא ומשני מי אמרי יהושע
שתיתן כאחת ורמינהי אמר רבי יוסי א' הנדון
דומ' לראייה כשהעידו רבותינו על מה העידו
אם על הבשר שנטמא בוולד הטומאה
ששורפין אותו עם הבשר שנטמא באב
הטומאה זה טמא וזה טמא אם על השמן
שנפסל בטבול יום שמדליקין אותו בנר ש
שנטמ' בטמא מת זה פסול וזה טמא אף אנו
מודים בתרומה שנטמאת בוולד הטומאה
ששורפין אותה עם התרומה שנטמאת באב

הטומאה אבל היאך נשרף אפי' תלוייה עם הטמאה שמ'בא אליהו ויטהרום ומשני הא
ר"ש ואליבא דרבי יוסי ו'ליבא דרבי יהושע דתני' יד' שחל להיות בשבת
מבערין את הכל מלפני השבת ושורפין תרומות תלויות טמאו' וטהורות דברי ר' מאיר
רבי יוסי אומר טהורה בפני עצמה ותלוייה בפני עצמה וטמאה בפני עצמה אמר ר"ש לא
נחלקו רבי אלעזר ורבי יהושע על הטהורה ועל הטמאה שאין שורפין על התלוייה
ועל הטהורה ששורפין על מה נחלקו על התלוייה ועל הטמאה שר' אלעזר אומ' תישרף
זו בעצמה וזו בעצמה רבי יהושע אומר שתיתן כאחת והא מתניתין רבי יוסי היא הכי
קאמר רבי יוסי לרבי מאיר אפילו ר"ש ואליבא דרבי יהושע דמיקל כי מיקל בתלוייה
וטמאה אבל בטהורה וטמאה לא ר' יוסי ברבי חנינא רמי תרומה אפיסחא ומשני מי
אמר רבי יהושע שתיתן כאחת ורמינהי חבית של תרומה שנולר בה ספק טומאה רבי
אלעזר אומר אם הייתה מונחת במקום התורפה יניחנה במקום המוצנע אם היתה
מגולה יכסינה רבי יהושע אומר אם היתה מונחת במקו' המוצנע יניחנה במקו' התורפה
ואם היתה מכוסה יגלנה גרמא אין בידים לא ומשני הא רבי שמעון אליבא דרבי יוס'
הא רבי יוסי אליבא דרבי יהושע רבי אלעזר רמי תרומה אתרומה ומשני מי אר' יהוש'
גרמא אין בידים לא ורמינהי חבית שנשבר בנת העליונה ותחתיה חולין טמאין מורד'
ר' אלעזר ורבי יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל ואם לאו ר' אלעזר
אומר תרד ותטמא ול יטמא' ביד רבי יהושע אומ' יטמאנה ביד ומשני שאני התם דאיכ'
הפסד חולין מתקיף לה רבא מתני נמי איכא הפסד עצים אל אביי להפסד מרוב' חששו
להפסד מועט לא חששו ומנא תימר' דלהפסד מרובה חששו ולהפסד מועט לא חששו
דתניא חבית של שמן תרומה שנשברה בגם העליונה ובתחתונה חולין טמאין מורד'
רבי אלעזר לרבי יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל ואם לאו תרד
ותטמא ואל יטמאנה ביד מ"ש שמן דראוי להדליק יין נמי ראוי לזילוף וכ"ת זילוף לאו
מילתא היא והאמר שמואל משום רבי חייא שותין מלוג בסלעומזלפין מלוג בשתים
בחרש והא ראוי לישנו אתי ביה לידי תקלה שמן נמי אתי ביה לידי תקלה דרמי ליה
בכלי מאום יין נמי רמי ליה בכלי מאום לזילוף קאבעי ל' בכלי מאום רמי ליה ותקלה
עצמה תנאי היא דתניא חבית של יין של תרומה שנטמאת ב"ש אומר תשפך חבל ובה
אומר תעשה זילוף אר' ישמעאל בר' יוסי אני אכריע בשדה תשפך חבל בבית תעשה
זילוף איכא דאמרי בחרש תשפך חבל בישן תעשה זילוף אמרו לו אין

קלי לפי כו' דיו למתני': תיעשה זילוף בשדה תשפך חבל שמין מזלפין בשדה וקא לא ממ"ש דיקא בבית ולא בשדה
לשמיה מועט לא חיישי' כי הא דתנן בשדה תשפך חבל כו': ממ"ש לו ר' ישמעאל בר יוסי כמה שנים אמר לו בני דורו: אין

אין הכרעת שלישית מכרעת אמר ר' יוסי בר'
חנינא מחלוקת שנפלה לפחות ממאה סאה
חולין טמאין אבל נפל למאה חולין טמאין
דברי הכל תרד ותטמא ואל יטמאנה ביד תניא
נמי הכי חבית שנשברה בנת העליונה ותחתיה
מאה חולין טמאין מודה ר' אלעזר לר' יהושע
שאם יכול להציל ממנו רביעי בטהר' יציל ואם
לאו תרד ותטמא ואל יטמאנה ביד האי מו'
רבי אלעזר לרבי יהושע מודה ר' יהושע לר'
אלעזר מיבעי ליה אמר רבא איפוך רב הונא
בריה דרב יהושע אם לעולם לא תיפוך הכא
במאי עסיקינן בכלי שתוכו טהור וגבו טמא
מהו דתימא ניגזור דילמא ננער וגבו בתרומה
קמשמע לן:

הדרן עלך אור לארבע

כל

מה כל שעה שמות לאכל מאכיל לבהמה
לחיה ולעופות ומוכר לנכרי
ומותר בהנאתו עבר זמנו אסור
בהנאתו ולא יסיק בו תנור וכירים רבי יהודה
אומר אין ביעור חמץ אלא שריפה וחכמים
אומרים אף מפרר וזורה לרוח או מטיל לים:
נמ' כל שעה שמותר לאכול מאכיל הא
כל שעה שאינו מותר לאכל אינו מאכיל לימ'
מתניתין דלא כרבי יהודה דאי רבי יהודה הא
איכא חמש דאינו אוכל ומאכיל דתנן ר' מאיר
אומר אוכלין כל חמש ושורפין בתחילת שש
רבי יהודה אומר אוכלין כל ארבע ותולין כל
חמש ושורפין בתחילת שש ואלא מאי רבי
מאיר היא הא כל שעה שמות לאכל מאכיל
כל שעה שאוכל מאכיל מיבעי ליה אמר רבה
בר עולא מתניתי' רבן גמליאל היא דתנן רבן
גמליאל אומר חולין נאכלין כל ארבעה תרומ'
כל חמש ושורפין בתחילת שש והכי קאמ' כל
שע"ה שמותר לאכל כהן בתרומה ישראל
מאכיל חולין לבהמה לחיה ולעופות למ"ד לי
למיתנא בהמה למה לי למיתנא חיה צריכא דאי תנא בהמה דאי משיירא חזי לה אבל
חיה דאי משיירא קמצנעלה ואי תנא חיה משום דאי משיירא מיהת מצנע אבל בהמ"
זימנין דמשיירא ולא מסיק אדעתיה וקאי עליה בבל יראה ובבל ימצא צריכא עופות למה לי איידי דתנא בהמה וחיה תנא נמי
עופות: ומוכרו לנכרי: פשיטא לאפוקי מהאי תנא דתניא בית שמאי אומרי' לא ימכור אדם חמצו לנכרי אלא אם כן יודע

בו שיכלה קודם פסח ובית הלל אומרי' כל שעה שמותר לאכל מותר למכור רבי

אין הכרעת שלישית מכרעת דתנן שלישי היה זן שבית שמאי אומרי' כלל לא
הזכירו בגבו דבעתם דיקרו חיישינן לתקלה כלל דלמי הוו אמרי הכי בית שמאי
לחמרין בין בבית בין בשדה חבל תשפך ובית הלל אומרי' בין בבית בין בשדה
תיעשה זילוף ואלא לא לכריעו לעומר בבית כבית הלל בשל בית שמאי קיימי
הכרעי אבל אתה לא הזכירו בית ושדה
טעמא דאיכא דלא ולא משום תקלה ודבי
ישמעאל חייש לתקלה ומיימן תנאי: מחלוקת
ר' אלעזר ודבי יהושע שנפלה לפחות ממאה
חולין טמאין לתוך תרומה בטילה
בקן ופסלי לגמרי דתרומה בריך לחד ומאה
לבטלה אבל היו בתחתונה מאה חולין מאה
חבית כמו זו של תרומה דברי הכל לא יטמא
בית הונחיל ולא פסלי חולין דתרומה עולה
בקן ואזו בימי טומאה כדמעיקרא לזב:
מודה רבי אלעזר כו' קס"ל למסקנא דאי
אמר לא תקיל פלונתייהו כאן לזה קוטן
ולהכי פי' מודה רבי יהושע דאמר לעיל
טמאים בית ר' אלעזר דאמר לא טמאים
בית מיבעי ליה למיתני: בכלי שתוכו
טהור וגבו טמא ואי מודה למ' מאי קאי
בשהרה יגיל ותפילו בלי זה יכול לקבל בבית
דיבעית אימא בתחילה כלי זה שהוא לקבל
ואשמעינן דאפילו בשהרה דאמר לא
יטמאנה ביד מודה הוא דאמר ליה ולא
ולא חיישינן דילמא בשתי ומטמא
לה כלים ובכלי שהטומאה במשקין דטומאתן
דבקן היא דמשכחת לה כדתני כלי שהטומאה
לחוצה במשקין לחוצין טומאתן תנוגע מן
תנגע מן תוכו מן יגיע טהרתן:

הדרן עלך אור לארבעה

כל

קסוס לף לג ע"ב שעה שמותר לאכול מאכיל
לכלבו לינוקיך דקיזוק קא
משעה שאיכו מוכר לאכול ליכו מותר
להאכיל: ולא יסוק בו תנור וכירים
בגמרא כריך פלוגתא קא כמי הכא קיימ:
נמ' כל שעה שאוכל מאכיל מפני ליה
לפי שהוא מקבל שכר בדברי ליכו מפני
דאמרי נמי קלי וקא ליכא למימר דכבי
קלי אבל שעה שמותר לאכול מן התורה
מאכיל לכלבו ותימה מדבבן ותימה מלא לא
יהודה היכא דאיכא עם דמותר לאכול מן ה
קיטום ומאכיל לקלבו לדברי הכל: אלא
הכי קאמר כל שעה שיש היתר לשום אדם
לאכול מאכיל אף בהמה לאכול לבהמתו
כגי: בהמה לי מיישינא קמי ליה שלין דלכה
להכניעו אבל אדם בגון מולדה ועמיה ותתוך
דלכן להכניעו: ואי תבעי היכי היכי מיפיא
היכי עבידא מעשה דמצנעה ליה ולא עבר
עליה בבל יראה: ולאו מלתיה דבבעי:
קולס שיבא לפסח דקסבר מצה עבל ליכא בעבדי
מן העולם ולא מיקיים: רבי

פרק שני

כל שעה

שעה שמותר לאכול מאכיל
לכלבו ולינוקיך דקיזוק קא
משעה שאיכו מוכר לאכול ליכו מותר
להאכיל: ולא יסוק בו תנור וכירים
בגמרא כריך פלוגתא קא כמי הכא קיימ:
נמ' כל שעה שאוכל מאכיל מפני ליה
לפי שהוא מקבל שכר בדברי ליכו מפני
דאמרי נמי קלי וקא ליכא למימר דכבי
קלי אבל שעה שמותר לאכול מן התורה
מאכיל לכלבו ותימה מדבבן ותימה מלא לא
יהודה היכא דאיכא עם דמותר לאכול מן ה
קיטום ומאכיל לקלבו לדברי הכל: אלא
הכי קאמר כל שעה שיש היתר לשום אדם
לאכול מאכיל אף בהמה לאכול לבהמתו
כגי: בהמה לי מיישינא קמי ליה שלין דלכה
להכניעו אבל אדם בגון מולדה ועמיה ותתוך
דלכן להכניעו: ואי תבעי היכי היכי מיפיא
היכי עבידא מעשה דמצנעה ליה ולא עבר
עליה בבל יראה: ולאו מלתיה דבבעי:
קולס שיבא לפסח דקסבר מצה עבל ליכא בעבדי
מן העולם ולא מיקיים: רבי

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

אותו אתה משליך לכלב ואי אתה משליך לכלב כל איסורין שבתורה ורבי מאיר אותו אתה משליך לכלב ואי אתה משליך לכלב חולין שנשחטו בעזרה ואידך חולין שנשחטו בעזרה לאו דאוריתא היא מתיב רבי יצחק נפחא והרי גיד הנשה דרחמנא אמר על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה ותנן שולח אדם ירך לנכרי וגיד הנשה בתוכו מפני שמקומו ניכר קסבר רבי אבהו כשהותרה נבילה היא וחלבה וגידה הותרה הניחא למאן דאמר יש בגידין בנותן טעם אלא למאן דאמר אין בגידין בנותן טעם מאי איכא למימר מאן שמעת ליה דאמר אין בגידין בנותן טעם רבי שמעון דתניא האוכל מגיד הנשה של בהמה טמאה רבי יהודה מחייב שתים ורבי שמעון פוטר ר' שמעון הכי נמי דאסר בהנאה דתניא גיד הנשה מותר בהנאה דברי רבי יהודה ור' שמעון אוסר והרי דם דרחמנא אמר כל נפש מכם לא תאכל דם ותנן אילו ואילו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בו שאני דם דאיתקש למים דכתיב לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים מה מים מותרין אף דם מותר ואימא כמים המתנסכין על גבי המזבח אמר ר' אבהו כמים רוב מים מידי רוב מים כתיב לא רב אשי אמר כמים הנשפכין ולא כמים הניסכין ואימא כמי הנשפכין לפני עבודה זרה ר' התם נמי ניסוך איקרי דכתיב ישתו יין נסיכם ולחזקיה

אותו אתה משליך לפני הכלב ואי אתה משליך לפני הכלב כל איסורין שבתורה מנין לא תאכל כנגן זה ומיד אינטרייך קרא למיכל אלא מני למילף לאתויי קדש למיכל אלא מני למילף לאתויי קדש למיכל אלא מני למילף לאתויי קדש

ואבר אין הכי נמי דבר אבר מן החי שלא נגיז מיירי כדמתמר׳ בכך
לענין מכתה לא יאכל ולא תקניו לא יתן מכאן היכי דייק דשרי בהכי
אלא לעולם דמיירי בשגיז בהכי הוא דאסור להאכיל לכותי אבל
הכא לענין שלא יאכל אסור להאכיל לכותי אפילו בשגיז בהכי
לכתחלה בהכי נמי אסור משום שחוזק לו
הניני עובד קידה כמשתחוה והא דתניא טעונה יין
אין זקוק לה ולי אומרת בכך דתורייתא הוא
אין זקוק לה אלא לענין בכך דתורייתא הוא
הכא ואסיר אפילו בחפש מ״מ כיון דאיכא
מאכלו אסור משום דבר שלא בא לעולם
כמו לא מיפסד ולא מיכוון דשרי אי נמי אין
זקוק לה משמע ליה אפי׳ שלא בפני גוי לאין
מחזק לו עובדה: פלקא דעתה
תמוכה בשרי אין עורו ולא נפש תמיד ליאסוק
מעורו ומשרי ליה לאיסורייך בשרי אף על
גב דעבדיה כעין בשר ומיכן לית ליה
אף על דרשת בשר שנפל ד׳ ס׳ לתוך לדרשת
אחריה: סניין שלא יבלו ואם תאמר
כיון דבשלה לן דאסור אמאי מיטעייך
ליאסור בביעה ומהו דתימא דסד בביעה לאו
אוכלא הכא הני מילי בשלא בפני גוי אבל בפני
גוי אפילו בשלה אסור משום חיבוב
הדם מוזכרת מבקרך ומצלך קאי דכתב
לעיל ודם זביחה הוא לחסיר אבל דם הקיבה
מותר: ואי זה הוא גלונור על ראיתם דם מן
החי דאיתקש לדם דכתיב
רק חזק לבלתי אכול את הדם כי הדם הוא
הנפש לא תאכל הנפש עם הבשר ולחזקיה
למאי הלכתא איתקש לאבר מן החי לדם אמר
לך דם הוא דאיתקש לאבר מן החי מה אבר
מן החי אסור אף דם מן החי אסור ואי זה זה
דם הקזה שהנפש יוצאה בו והרי שור הנסקל
דרחמנא אמר לא יאכל את בשרו ותניא מ
ממשמע ש׳סקל יסקל השור איני יודע שהיא
נבילה ונבילה אסורה באכילה ומה׳ תלמוד
לומר לא יאכל מגיד לך הכתוב שאם שחטו
לאו שנגמר את דינו אסור אין לי שלא באכילה
בהנאה מניין תלובעל השור נקי מאי משמע
שמעון בן זומא אומר כאדם שאומר לחבירו
יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהם הנאה של
כלום טעמא דכתב ובעל השור נקי דאי מלא
יאכל איסור אבילה משמע איסור הנאה לא
משמע לעולם לא יאכל איסור אבילה ואיסור
הנאה משמע ובעל השור נקי להנאת עורו
הוא דאתא ואיצטריך סלקא דעתך אמינא
לא יאכל את בשרו כתב בשרו אין עורו לא
קמל ולהנך תנאי דמפקי ליה להאי קרא
לדרשא אחרינא לחצי כופר ולרמי וולרות
הנאת עורו מנא להו נפקא להו מואת בשרו
את הטפל לבשרו ואידך את לא דריש כרתנ׳
שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיא העמסוני
היה דורש כל אתים שבתור׳ כיון שהגיע לאת
ה׳ אלהיך תירא פירש אמרו לו תלמידיו רבי כל אתים שדרשתה מה תהא עליהן אמר
להם כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך אני מקבל שכר על הפרישה ער שבארבי עקיבא ודרש את ה׳ אלהיך תירא לרבות
תלמידי חכמים והרי ערלה דרחמנא אמר ערלים לא יאכל ותניא ערלים לא יאכל אין לי אלא איסור אבילה מניין שלא יהנה
ממנו שלא יצבע בו ולא ידליק בו את הנר תלמוד לומר וערלתם ערלתו ערלים לא יאכל לרבות את כולם טעמא דכתיב
רחמנא וערלתם ערלתו ערלים הא לאו הכי הוה אמינא איסור אכילה משמע איסור הנאה לא משמע לעולם לא יאכל משמע
בין איסור אכילה בין איסור הנאה ושאני התם דכתי׳ לכם ואיצטריך סלק׳ דעתך אמינא הואיל וכתב לכם שלכם יהא קמשמע
לן ואלא השתא דכתיב הנך קראי לכם למה לי לכרתניא לכם לרבות את הנטוע לרבים

לרבים בר׳ היזיר לנזיר דכיון נטוע
דאיכא למימר דלא אתא אלא לרבות נזיר
בתמיכת על׳ הנטוע לרבי חייא ור׳ יהודה פוטר והלך קת הנטוע
בהכלה והנכרי שנטע והנזלזן וכו׳ מהקהתי בתרי בני ש״מ תרי מילי היכא:
מערבין לנזיר
מערבין לנזיר בין בפרק בכל מערבין מפ׳ טעמא משום לענג דלא חזי
להכי חזי בין בפרק הכל מערבין לא ניחא ליה דלא ליהני ליה:
מתני׳
לרבים לנזיר יהודה אומר להוציא את הנטוע
לרבים מ״ט דתנא קמא דכתיב ונטעת׳ ליחיד
משמע לרבים לא משמע כתב רחמנא לכם
להביא את הנטוע לרבים ורבי יהודה ונטעתם
משמע בין לרבים בין ליחיד ולכם בין יחיד בין
רבים משמע והי ריבוי אחר ריבוי ואין ריבוי
אחר ריבוי אלא למעט והרי תרומה דרחמנא
אמר וכל זר לא יאכל קדש ותנן מערבין לנזיר
בין ולישראל בתרומה אמר רב פפא שאני
התם דאמר קרא תרומתכ׳ שלכם תהא ואידך
תרומתכ׳ דכל ישראל קאמ׳ והרי נזיר דרחמנ׳
אמר מהרצנים עד זר לא יאכל ותנן מערבין
לנזיר בין אמר מר זוטרא שאני התם דאמר
קרא נזרו נזרו שלו והא רב אשי אמר קדוש
יהיה נדל פרע שער ראשו גידולו קדוש ואין
דבר אחר קדוש מידי ואין דבר אחר כתי׳ לא
מחוורתא כרמר זוטרא והרי חדש דרחמנ׳
אמר להם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם
היום הזה ותנן קוצר לשחת ומאכיל לבהמה
אמר רב שמעיה שאני התם דאמר קרא
קצירכם קצירכם שלכם יהא ואידך קצירכם
דכל ישראל משמע והרי שרצים דרחמנ׳ אמר
שקץ הוא לכם לא יאכל ותנן צידי חירה
ועופות ורגים שנזרמנו להם מינין טמאין
מותרין למוכרן לגוים שאני התם דאמר קרא
לכם שלכם יהא אי הכי אפילו לכתחילה
נמי שאני הכא דאמר קרא יהיו בהוייתן יהו
ולחזקיה למה לי למיכת׳ לא יאכל ומיתי לכם למישריה לא לכתוב רחמנא לא יאכל
ולא בעי לכם אמר לך חזקיה טעמא דידי נמי מהכא והרי חמץ דרחמנ׳ אמר לא יאכל
חמץ ותניא רבי יוסי הגלילי אומ׳ תמה על עצמך היאך חמץ אסור בהנאה כל שבעה
שאני התם דאמר קרא לא יראה לך שאור שלך יהא ורבנן שלך אי אתה רואה אבל
אתה רואה של אחרים ושל גבוה ואידך תרי לך כתיבי ואידך חד בגוי שכיבשתו
וחד בגוי שלא כיבשתו ואידך תלתא לך כתיבי ואידך חד בשאור וחד בחמץ וצריכי
לימא כתנאי יעשה׳ לכל מלאכה מה תלמוד לומר לכל מלאכה ר׳ יוסי הגלילי אומר
שיכול למלאכת גבוה יהא מותר למלאכת הדיוט יהא אסור תל לכל מלאכ׳ ר׳ עקיב׳
אומר שיכול למלאכת הדיוט יהא טהור למלאכת גבוה יהא טמא תלמוד לומר לכל
מלאכה ורבי עקיבא איסור והיתר לא צריך קרא כי איצטריך קרא לטומאה ולטהרה
מאי

ומה חלב שעכוש כרת מותר בהנאה ת"ל לימא שור הנסקל ושאר איסורי הקדש יכרתו שלמים בהנאה ת"ל אסורים בהנאה עכשיו כרת ואסור באכילה ומותר בהנאה כמו באכילה עכשיו כרת לכם שיקח בכלל היתר באכילה ושתא לא שייך למימר תוכיח ולא מצי למיעבד כמי קא מדם דלם מיהו בכלל באכילה ואכילה טומאה לית בו מטעם באכילה כדפרי' לעיל חלב הוקש שפיר בכלל באכילה ל' לפרושי לא הוקש גרוע קרא לחדושי לטהרו מידי דבאכילה מגרוע קרא ולא דקאמר היינו קיתרא וחלבה לא קיתרה לאו משו' בכלל באכילה אלא משום דלא קיתר' בכלל באכילה אלא מה שהוא בטהרה באכילה ולשתות ל"ש דקאמר היינו לא קיתר' בכלל באכילה ולא לשתות בכלל באכילה אלא מה שהוא בטהרה באכילה ולשתות בכלל באכילה ולפי' לא שייך בכלל באכילה ולשתות בכלל באכילה בעבמ"ג מודה דפרי שפיר: בבהמה מיהא לא מישתרי אין לך לישתרי חיה מיהא ליתסר דכיון דשל בהמה לא מיתסר בהנאה אם כן לא יאכל נבי נמי הכשר בהנאה באכילה דיוקא קאמר ומהיכא תיתי לן לאסור שלל לישתרי בהנאה: סאי כיכיוכו תימא לישתרי בהנאה: דכיון דאיכא למימר מקשה ומתרץ בהנאה לא מיתסר ליתסר בשלל דבהמה לא מיתסר בהנאה אם כן לא יאכל נבי נמי הכשר בהנאה בשלמא לשתות ל"ש דקאמר היינו לא קיתר' בכלל באכילה אלא משום דלא קיתר' בכלל באכילה אלא מה שהוא בטהרה באכילה ולשתות בכלל באכילה ולפי' לא שייך בכלל באכילה ולשתות

צירעה לוקה שש אמר ליה כל היכא דאיכא
למידרש דרשינן ולא מוקמינן בלאוי יתירא
והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל דרישיה
למה לי לרבו׳ עצים ולבונה והבשר כל טהור
יאכל בשר דסיפיה למה לי לרבות אימורין
אימורין מהתם נפקא דתניא והנפש אשר
תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליי׳ לרבות
את האימורין התם טומאת הגוף בכרת הכא
טומאת בשר בלאו אמ׳ר רבי אבהו א״ר יוחנן
כל איסורין שבתורה אין לוקין עליהן אלא דרך
אכילתן למעוטי מאי אמר רב שימי בר אשי
למעוטי שאם אכל חלב חי שפטור איכ׳ דאמר
א״ר אבהו אמר רבי יוחנן כל איסורין שבתורה
אין לוקין עליהן אלא דרך הנאתן למעוטי מאי
אמ׳ רב שימי בר אשי למעוטי שאם הניח חלב
של שור הנסקל על גבי מכתו שהוא פטו׳ וכל
שכן אוכל חלב חי שהוא פטור איתמ׳ נמי אמר
רב אחא בר עויה אמר רב אסי אמר רבי יוחנן
הניח חלב של שור הנסקל על גבי מכתו פטו׳
לפי שכל איסורין שבתורה אין לוקין עליהם
אלא דרך הנאתן א״ר זירא אף אנן נמי תניינא
אין סופ׳גין את הארבעי׳ משום ערלה אלא על
היוצא מן הזתי׳ ומן הענבי׳ בלבד ואילו מתותי׳
תאינים ורימוני׳ לא מ״ט לאו משו׳ דלא קאכיל
להו דרך הנאתן א״ל אביי בשלמא אי אשמעי׳
פיר׳ גופיה דלא קאכיל ליה דרך הנאתו שפיר
אלא הכא משום דזיעא בעלמא הוא אמר אביי
הכל מודים בכלאי הכרם שלוקין עליהן אפי׳
שלא כדרך הנאתן מ״ט משום דלא כתיב בהו
אכילה מתיבי איסי בן יהוד׳ אומר מניין לבשר
בחלב שהוא אסור נאמר כאן כי עם קדוש
אתה וג׳ להלן ואנשי קודש תהיון לי מה להלן
אסור אף כאן אסור ואין לי אלא באכילה
בהנאה מניין אמר׳ ק״ו ומה ערלה שלא נעבדה
בה עביר׳ אסורה בהנאה בשר בחלב שנעבד׳
בו עבירה אינו דין שיהא אסור בהנאה מה

צירעה שרץ העוף היא וגם שורצת על הארץ ויש בה אילו חמש לאוין ומוסיף
עליה לאו דשרץ העוף במשכה תורה וכל שרץ העוף שקץ הוא לכם לא יאכלו
שרץ לשון רוחש ונעוע ואינו כראה ואין בהמה וחיה הנבוהין מן הארץ בכלל
שרץ הילכך לא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ונגמר דכתיב בקדושים
תהיו אינו מן המניין דלאו בשרצים כתיב:
והבשר למה לי השתא דאמרת קרא לאו
לגופיה אתא אלא לאם אינו עניין תיכח ואשר
יגע בכל טמא לא יאכל והבשר למה לי:
ומשני לרבות עצי ולבונה לקבל טומאה ואף
על גב דלאו אוכלא הוא: והבשר כל טהור
יאכל למה לי והבשר יתירא מיבעיא ליה
דאילו כל טהור יאכל בשר דריש ליה במנחו׳
כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר
וגו׳ הניתר לטהורין חייבין עליו משום טומא׳
יצא בשר שניטמא לפני זריקת דם לשון אחר
בין בריש בין בסיפא ו׳ יתירא מיבעיא ליה:
לרבו׳ את האימורין שאם נטמאו ואכלן טהור
שיעבור עליהן משום ב׳ לאוין לאו דזרו שאף
הכהן זר אכלם ולאו דטומאת בשר ואדלעיל
קאי והכי קאמ׳ לא יאכל אימורין והבשר כמי
שניטמא לא יאכל: אשר ליי׳ קרא יתירא הוא
דהוה ליה למכתב מזבח השלמים וטומאתו
עליו וכתיב אשר ליי׳ לרבות אף בשר הקרב
ליי׳ שאם אכלו בטומאה עמוד כרת: ומשני
התם בטומא׳ הגוף איירי והאי וטומאתו עליו
מוקמי׳ לה בזבחים בפרק בית שמאי בטומא׳
הגוף הכתוב מדבר והכא רבינהו לאזהרת
טומא׳ בשר כשניטמאו הם והוא טהור שיהא
מוזהר עליהן והכא ליכא כרת אלא לאו ד
דאימעט מכרת בזבחים בפרק בית שמאי:
אלא דרך אכילתן אלא אם כן אכלן דרך
אכילתן: איכא דאמרי הא דרבי אבהו
אהנאה איתמר ואהכך דאסירי בהנאה חלב
אין דרך הנאתו אלא בהבערה ולמשוח עורות
ולא לרפואה וכל שכן אוכל חלב חי: אין
סופגין את הארבעים כו׳ גבי משקין קאי
במסכת תרומות וקאמר דאין כל מי פירות
קרויין משקין אלא אילו בלבד: אין סופגין
את הארבעים על שום מי פירות של ערלה
משום דבכולהו שלא כדרך הנאתן הוא אלא
אילו: בשלמא אי אשמעי׳ בפירא גופיה
דאי אכיל שלא כדרכו כגון שבישל אגוזים או
אפרסקין ואכלן ואשמעי׳ דלא מיחייב:
שפיר שמעיב׳ מינה דאין לוקין אלא כדרך
אכילתן אבל השתא טעמא דפטור׳ משום
דלא פירא אכל: כלאי הכרם כתי׳ מן תקדש
המליאה דמשמע לא תיהנה ממנו אלא
תשרפנו ומן לאו הוא: שהוא אסור באכילה:
ערלה לא נעבדה בה עבירה בנטיעות׳ בשר
בחלב נעבדה בה עבירה כשבישלו ועבר
עליו על לאו לא תבשל: ערלה

מה לערלה שכן לא הייתה לה שעת הכושר
תאמר בשר בחלב שהיתה לו שעת הכושר
חמץ בפסח יוכיח שהיה לו שעת הכושר
ואסור בהנאה מה לחמץ בפסח שכן ענוש
כרת תאמר בבשר בחלב שאינו ענוש כרת
כלאי הכרם יוכיחו שאין ענוש כרת ואסור
בהנאה ואם איתא ניפרוך מה לכלאי הכרם
שכן לוקין עליהן אפילו שלא כדרך הנאתן
ואביי תאמר במאי תאמר בבשר בחלב שאין
לוקי׳ עליו אלא דרך הנאתו אטו בבשר בחלב
אכילה כתיבה ביה ואידך דקא מותיב לה
סבר להכי קא גמר מנבילה מה נבילה דרך
הנאתה אף בשר בחלב דרך הנאתו ואביי
להכי לא כתב אכילה בגופו לומר שלוקין
עליו אפילו שלא כדרך הנאתו וליפרוך מה
לכלאי הכרם שכן לא הייתה לו שעת הכושר
אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת כלאי
הכרם מעיקרא נאסרין הואיל והיתה להן
שעת הכושר קודם השרשה מיתיבי רב
שמעיה המ׳עביר עציץ נקוב בכרם אם הוסיף
מאתים אסור הוסיף אין לא הוסיף לא אמר
רבא תרי קראי כתיבי כתיב הזרע ובתיב
המליאה הא כיצד זרוע מעיקרו בהשרשה
זרוע ובא הוסיף אין לא הוסיף לא אמר רבי
יעקב אמר רבי יוחנן בכל מתרפאין חוץ מעצי
אשירה היכי דמי אי נימא דאיכא סכנה אפילו
עצי אשירה נמי ואי דליכא סכנה אפילו כל
איסורין שבתורה נמי לא לעולם דאיכא
סכנה ואפילו הכי עצי אשירה לא דתניא
רבי אליעזר אומר אם נאמר בכל נפשך למה
נאמר בכל מאודך ואם נאמר בכל מאודך
למה נאמר בכל נפשך אלא לומר לך אם יש
אדם שגופו חביב עליו מממונו לכך נאמר
בכל נפשך ויש אדם שממונו חביב עליו מגופו
לכך נאמר בכל מאודך כי אתא רבין אמר
רבי יוחנן בכל מתרפאין חוץ מעבודה זרה
וגילוי עריות ושפיכות

ערלה שכן לא הית׳ לה שעת הכושר שהפירי הזה חנט באיסור וכגמר באיסור
תאמר בבשר בחלב שיש לו שעת הכושר קודם שניתן בחלב: כלאי הכרם
יוכיחו ובשחיטת חולין פריך וכימא ערלה תוכיח וחזר הדין והתם מתרץ לה
בכל הבשר ולקמן פריך וכימא מה לכלאי הכרם שכן לא היתה לה שעת
הכושר ואם איתא דכלאי הכרם חלוקין
להחמיר משאר איסורין ליפרוך האי: ואביי
אמ׳ לך היכי ניפרוך היכי ניסיימה למילתיה
דלא כילף בשר בחלב מיניה כימא תאמר
דבבשר בחלב כו׳ אטו בשר בחלב אכילה
כתיבה ביה התם כמי לוקין עליו אפילו שלא
כדרך הנאתה: מנבילה ונבילה אכילה
כתיבה ביה נבילה לאו דווקא קאמר דהא
מטרפה גמרינן לה ויש מפרשים דמשו׳ דהאי
טרפה דקרא איירי באבר ובבשר המדולדל
בה ושחטה כדאמרינן בבהמה המקשה לילד
קרי ליה נבילה דדמו לנבילה דלא מישתרו
בשחיטה ואין נראה לי דטריפה כמי לא
מישתרייא בשחיטה ואי משום דלא מיטמייא
הכך כמי לא נטמאו: ואידך אביי אמר לך
להכי לא כתי׳ אכילה בגופיה ללמדך שלוקין
כו׳ הילכך לא מצי פריך תאמר בבשר בחלב
כו׳: וליפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה
להם שעת הכושר וקא סלקא דעתך שאין
כאסרין אלא גידוליהן ולכן לא היתה להן
שעת הכושר: זאת אומרת מדלא פריך הכי
שמע מינה כלאי הכר׳ עיקרן כאסר אף עיקר
הזריעה עצמה כאסרת ולזריעה היתה שעת
הכושר כל ימיה עד שנשרש ׳מ דהאי מקשה
כמי ידע שאף הזריעה כאסרת אלא סבור
שמשעה זריעה כאסרה וכך שמעתי אבל אי
אפשר להעמיד׳ דמבעי לן לפרושי הכי מה
לכלאי הכרם שכן לא היית׳ להן שעת הכושר
משע׳ שבאו לכלל כלאים תאמר בבשר בחלב
שהיתה לו שעת הכושר משעה שבאו לכלל
זה דאם שוריהו כל היום בחלב אינו כאסר
בכך ומשני עיקרן כאסר משנשרשו ולא מ
משנזרעו וכמה גימנומין יש בה חדא דטעמ׳
דלא מיתסר משום דאכתי לא בשר בחלב
חשיב ליה והרי הוא כאלו זה לבד וזה לבד
וכן כלאי׳ כל זמן שלא נשרשו הרי הן כמונחין
בכרי ועוד כי אמר לעיל חמץ בפסח יוכיח
מיבעי ליה למימר שהיתה לו שעת הכושר
משנקרא חמץ בפסח והא ליתא ועוד מ
מדמותיב רב שמעיה הוסיף אין לא הוסיף
לא מכלל דליכא מאן דסליק אדעתי משעת
זריעה אלא הוה סלקא דעתא תוספת אין
עיקר לא ולשון עיקרו משמע כדפרשינן
דללישנא בתרא הכי הוה ליה למימר זאת
אומרת כלאי הכרם בהשרשה כאסרו:
המבעיר עציץ נקוב בכרם וזרעים בתוכו
שכבר צמחו הוסיף הצמח בכרם מאתים אחד
מן המאתים שיש בו עכשיו שמתחילה היו בו
קצ״ט שיעורי׳ כתוספת זו ועכשיו יש בו מאתי׳
אסורין לפי שאין בהיתר הראשון כדי לבטל התוספת האסור שהערלה וכלאים אין בטלין אלא במאתי׳ של היתר
לבד האיסור לא הוסיף מאתים אלא פחות כל שהוא מותר דיש בו כדי להעלות באחד ומאתי׳ ובסיפרי יליף ליה
מתרומה שעולה באחד ומאה וכלאים שכפל את אסוריו שאסורין בהנאה כפל את עלייתן ודוקא כקוב דיוכק
מקרקע דרך אויר: לא הוסיף לא אלמא אין הזריעה כאסרת: מליאה גידולין: הזרע הראשון זרוע
מעיקרו בכרם בהשרשה כדכתיב הזרע משמע שאף הזריעה כאסרת מיהו קודם השרשה כמאן דמנחא בכדא דמי:
לא דכתיב מליאה: בכל מתרפאין אפילו באיסורי הנאה: למה נאמר בכל מאודך יאמר החביב משניהן ודיו
חביב לכך הוצרכו שניהן לומר אהוב את בוראך יותר מן החביב עליך והמתרפא בעצי אשירה נראה כמודה בה:

מה לערלה שכן לא הייתה לה שעת הכושר
תאמר בשר בחלב שהיתה לו שעת הכושר
חמץ בפסח יוכיח שהיה לו שעת הכושר
ואסור בהנאה מה לחמץ בפסח שכן ענוש
כרת תאמר בבשר בחלב שאינו ענוש כרת
כלאי הכרם יוכיחו שאין ענוש כרת ואסור
בהנאה ואם איתא ניפרוך מה לכלאי הכרם
שכן לוקין עליהן אפילו שלא כדרך הנאתן
ואביי תאמר במאי תאמר בבשר בחלב שאין
לוקי׳ עליו אלא דרך הנאתו אטו בבשר בחלב
אכילה כתיבה ביה ואידך דקא מותיב לה
סבר להכי קא גמר מנבילה מה נבילה דרך
הנאתה אף בשר בחלב דרך הנאתו ואביי
להכי לא כתב אכילה בגופו לומר שלוקין
עליו אפילו שלא כדרך הנאתו וליפרוך מה
לכלאי הכרם שכן לא הייתה לו שעת הכושר
אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת כלאי
הכרם מעיקרא נאסרין הואיל והיתה להן
שעת הכושר קודם השרשה מיתיבי רב
שמעיה המ׳עביר עציץ נקוב בכרם אם הוסיף
מאתים אסור הוסיף אין לא הוסיף לא אמר
רבא תרי קראי כתיבי כתיב הזרע ובתיב
המליאה הא כיצד זרוע מעיקרו בהשרשה
זרוע ובא הוסיף אין לא הוסיף לא אמר רבי
יעקב אמר רבי יוחנן בכל מתרפאין חוץ מעצי
אשירה היכי דמי אי נימא דאיכא סכנה אפילו
עצי אשירה נמי ואי דליכא סכנה אפילו כל
איסורין שבתורה נמי לא לעולם דאיכא
סכנה ואפילו הכי עצי אשירה לא דתניא
רבי אליעזר אומר אם נאמר בכל נפשך למה
נאמר בכל מאודך ואם נאמר בכל מאודך
למה נאמר בכל נפשך אלא לומר לך אם יש
אדם שגופו חביב עליו מממונו לכך נאמר
בכל נפשך ויש אדם שממונו חביב עליו מגופו
לכך נאמר בכל מאודך כי אתא רבין אמר
רבי יוחנן בכל מתרפאין חוץ מעבודה זרה
וגילוי עריות ושפיכות

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

הא לא דמיא אלא להא שכן עליה עוף מיהו לא משום דרב פפא אמר
עלה עליה זכר פסולה ונקי
תלמוד לומר פסולה לפי שהיו מעכבין
דבר מועט יש לומר לא נימא קרא כיון דלא כתיב
תלמוד לומר כשירה כשירה מלמד
כשירה מ"מ מעלה עליה זכר דכשלה יש
לומר לפתח לא ניחא ליה בדישתא דכלתא שתין
מינייהו כלום בדישתא דכלתא הכי קאמר
קתנגוז' לקל יקוצה פירש דסתם פרה בחורה
קיימ ומסתמא אין לחם רוכב לקטיקה ולא
תלמ' ונקי ניתנין פרה מעוברת דכי לליעזר
מכשיר ורחכמים פוסלין וקבע אמ' עלה עליה
זכר פסולה ול' דקבע כרחכמים דפוסלי דלכ
רבי יהודה פליג ואמר דוקא קעלה עליה
זכר אבל עלה מעכמו כשירה אי נמי קא
דאמר רבא פסולה קיימ כשרוקה בשעת
עלייה ונקיה ליה כדאמר נבי כבשר בפרק
קמא דחולין עדיהן קטל עליהן ושחט כדי
זה בכי יתן נבגי אין בכי יתן לבעיון דומי'
דיתן אמם שחט קיים יודע בעוד קטל עליהן
קיים שחט ונקי דאמרינן בפרק עגלה ערופה
עגל פוסל בין בשב"ע בשוגג ובין שלא בשעת
עבודה שאר דברים אין פוסלי אלא בשעת
עבודה מה שהזכר משמש בה חשיב עבודה:
מגוד פירש"י כמו מגוד ליה נגיחה:
חרש יתן קסבר יש שבח עצים בפת ול"ל
יש שבח עצים בתמוך מה זה גורם לתמוך:
מתני' ס"ז ויש שבח עצים בפת היינו העצים שהן
מלכות מלכות נרמיים קפת כשלבוקה כנגדו: ודבנן
סבר אין שבח עצי' כפת כי אם שלבוקה
כנגדו דשלבוקה מיכה בלה אין קעצים אלא
מחמת משקה קבשרף ואם כן קיש כמו נחלת
דאין קאיכור בעין וכן פירש רש"י קקשה לו
מהכן לרבי קא דאמר קמבל בשבת שונג
יאכל ומפלגי בשבת דבחלים מוקמין הן ואומר לי'
דלא שייך אלא בחיכורי קבשלבוקה וכן פי'
קף מו ומס בספר בתרא דעבו"ז וזה נבי תבור שקסיקו
בבמין של תרומה: בישלה על נבי
נחלים בשלה דוקא בדיעבד אף על גב דכל
הבשרמין אפרן מותר אפילו לכתחלה יש
לחלק בין אפרן לנחלים: בין חדש בין
ישן יכון דזה זה גורם מותר: אף על גב
דזה זה גורם דוקא בדיעבד מותר כדמוכח
קף סס בסוף פרק כל הבלאים דאמר רבי יסי אין
מטעינין תנוי של עגלה ומודה רבי יסי שלא
כתב שהוא מותר ומשיב ליה זה זה גורם
דהכא קוי בדיעבד דאם כאמר חדש
יתן יפסיד תתמוך: בין חדש ובין ישן כיון דאי ליה בהיתר ולא כמו שלא
גורם מותר מכל מקום ישן כיון דאי ליה בהיתר ולא מפסיד מידי אלא
לאיסור קנאה לתורה לכן נקרי היתר:

הא לא דמיא אלא להא שכן עליה עוף כשירה
עלה עליה זכר פסולה מאי מעבא אמר רב
אי כתיב עבד וקרינן עובר אפילו ממילא נמי
אי כתיב עובר וקרינן עובר עובר דומיא
השתא דכתב עבד וקרינן עובד עובר דומיא
דעבד מה עבד דניחא ליה אף עובר דניחא
ליה תא שמע אבידה לא שטחנה לא על גבי
מטה ולא על גבי מגור לצרכו אבל שוטחה
לצורכה על גבי מיטה ועל גבי מגור נזדמנו לו
אורחי לא ישטחנ לא על גבי מיטה ולא על גבי
מגור בי לצורכה בין לצורכו שאני התם דקלי
לה אי משום עינא בישא אי משום גנבא תא
שמע מוכרי כסות מוכרין כרכן ובלבד שלא
יתבוין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני
הגשמים והצנועין מפשילין לאחוריהם במקל
והא הכא דאפשר למעבר כצנועין וכי לא
מבוין שרי תיובתא למאן דמתני לישנא קמא
דרבא תיובתא: ולא יסיק בו ובו תנורבנן
תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של
כלאי הכרם חדש יותן ישן יוצן אפה בו ארת
הפת רבי אומר הפת אסורה וחכמים או הפת
מותרת בישלה על גבי נחלי דברי הכל מותר
והא תניא בין חדש ובין ישן יוצן לא קשיא הא
רבי והא רבנן אימור דשמעת ליה לרבי משום
דיש שבח עצים בפת זה וזה גורם מי שמערת
ליה אלא לא קשיא הא רבי אלימא רבי אליעזר דשאור
דתנן שאור של חולין ושל תרומ שנפלו לתוך
עיסה ואין בזה כדי להחמיץ ואין בזה כדי ל
להחמיץ וניצטרפו וחמצו רבי אליעזר אומר
אחר אחרון אני בא וחכמים אומרים בין
שנפל איסור לכתחילה ובין שנפל איסור
לבסוף לעולם אינו אסור עד

עד שיהא בו כדי לחמץ ואמר אביי לא שנו
אלא שקרם וסילק את האיסור אבל לא קרם
וסילק את האיסור אסור אלמא זה וזה גורם
אסור ומנמאי דסתמא דר' אליעזר כאביי דלמא
סתמא דר' אליעזר משו דאחר אחרון אני בא לא
שנא קרם וסילק את האיסו' לא שנא לא קרם
וסילק את האיסור אבל בבת אחת הוא דשרי
אלא ר' אליעזר דעצי אשירה דתנן נשל תימנה
עצים אסורין בהנאה תסיק בהן את התנור
חדש יותן ישן יוצן אפה בו את הפת אסורין
בהנאה נת ערבה באחרות ואחרות באחרות
כולן אסורין בהנאה ר' אליעזר או יוליך הנאה
ליס המלח אמ' לו אין פרין לע"ז אימור דשמע
ליה לרבי אליעזר בעבודה זרה דחמיר איסורא
בשאר איסורין שבתורה מי שמעת ליה אלא
אם כן אמאי תרמייה ועור הא תניא בהריא
וכן היה ר' אליעזר אוסר בכל איסורין שבתורה
אמר אביי אם תמצא לומר זה וזה גורם אסור
רבי היינו רבי אליעזר ואם תמצא לומר זה וזה
גורם מותר והכאמשו' ריש שבח עצים בפת
הוא הני קערות וכוסות וצלוחיות אסירי כי
פליגי בתנור וקדירה למאן דאמר זה וזה גורם
אסור אסור למאן דאמר זה וזה גורם מותר שרי איבא דאמרי אפילו למאן דאמר זה
וזה גורם מותר קדירה אסורה דהא קבלה בישולא מקמי דניתן עצים רהיתירא אמר
רב יהודה אמר רב יוסף אמר שמואל תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלאי
הכרם חדש יותן ישן יוצן אפה בו את הפת אמר' מותרת וחכמים אומרי' הפת
אסורה והתניא איפכא שמואל איפכא תני ואי בעית אימא בעלמא קסבר שמוט הלכה
כרבי מחבירו ולא מחבירו ובאה אפילו מחבירו וסבר אתנייה איפכא כי היכי דניקום
רבנן לאיסורא: בישלה על גבי נחלים דברי הכל הפת מותרת: אמר רב יהודה אמר
שמואל ורבי חייא בר אשי אמר רבי יוחנן חר אמר לא שנו אלא נחלים עוממורת אבל
נחלים לוחשות אסורין וחר אמר אפילו נחלים לוחשות נמי מותרין בשלמא למאן דאמ'
לוחשות אסורין משום דיש שבח עצים בפת אלא למאן דאמר אפילו לוחשות מותרות
פת דאסר דיש שבח עצים בפת לרבי היכי משכחת ליה אמר רב פפא כשאבוקה כנגדו
מכלל

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

מכלל דרבנן דפלינהו עלייהו שרו אפילו כ
כשאבוקה כנגדו אלא עצים דאיסורא לרבנן
היכי משכחת להו אמר רבי אמי בר חמא מרב
בשרשיפא בעא מיניה רמי בר חמא מרב
חסדא תנור שהסיקו בעצי הקדש ואפרה בו
הפרש לרבנן דשרו בקמייתא מאי אמר ליה
הפת אסורה ומה בין זו לערלה אמר רבא הכי
השתא ערלה בטילה במאתים הקדש אפילו
באלף לא בטיל אלא אמר רבא אי קשיא ליה
הא קשיא והלא מעל המסיק וכל היכא דמעל
המסיק נפקו להו לחולין אמר רב פפא הכא
בעצי שלמים עסיקינן ואליבא דר' יהודה דאמר
הקרבשונג מתחלל במזיד אינו מתחלל במזיד
מאי טעמא כיון דלאו בר מעילה הוא לא נפיק
לחולין שלמים נמי כיון דלאו בר מעילה נינהו
לא נפקו לחולין וכל היכא דמעל המסיק
נפקו לחולין והא תניא כל הנשרפין אפרן
מותרין חוץ מעצי אשרה ואפר הקדש לעולם
אסור אמר רמי בר חמא כגון שנפלה דליקה
מאיליה בעצי הקדש דליכא אינש דנמעול
רב שמעיה אמר באותן שטענין נזיזה דתניא
ושמו בנחר ושמו כולו ושמו שלא יפזר:

נ ד רבי יהודה אומר אין ביעור וכו': תניא אמר
רבי יהודה אין ביעור חמץ אלא שריפה והרין
נותן ומה נותר שאינו בבל יראה ובל ימצא
טעון שריפה חמץ שישנו בבל יראה ובל ימצא
לא כל שכן שטעון שריפה אמר לו כל דין
שאתה דן תחילתו להחמיר וסופו להקל אינו
דין לא מצא עצים לשורפו יהא יושב ובטל
והתורה אמרה תשביתו שאור מבתיכם בכל
דבר שאתה יכול להשביתו חזר רבי יהודה
ורבו דין אחר נותר אסור באכילה וחמץ אסור
באכילה מה נותר בשריפה אף חמץ בשריפה
אם לו נבילה תוכיח שאסורה באכילה ואינה
טעונה שריפה אמר להן הפרש נותר אסור
באכילה ובהנאה וחמץ אסור באכילה ובהנאה
מה נותר טעון שריפה אף חמץ טעון שריפה
אמר לו שור הנסקל יוכיח שאסור באכילה
ובהנאה ואינו טעון שריפה אמר להן הפרש
נותר אסור באכילה ובהנאה וענוש כרת וחמץ אסור באכילה ובהנאה וענוש כרת מה
נותר בשריפה אף חמץ בשריפה אמרו לו חלבו של שור הנסקל יוכיח שאסור
באכילה ובהנאה וענוש כרת ואין טעון שריפה

הזין ישנו בבל תותירו לא ירחה ולא ימצא: משם תלוי בא על בפך כרת כנון
חלב ושומן לפניו ושנה בהם מהן לחכל ואם שחטו וחילב
בו פטול לו כותב פלוני דבי יהודה ודבבן בשילוי פרק בתרא דתמורה לדבי
יהודה בקבורה לדבבן בשריפה: תשלומי הטעון הבאה על הפסק כנון הפילה
פסק ולד פסק חיטו ולד לינה מוכלת כ
בקדשים שמת ולד קיים עד שתביא בפריחה
הטולה בהם על תבחי חם ילדתי הרי הוא
לחובתי ואם לאו תבחי חם ילדתי הרי הוא
מניחתו על הפסק ואין בהן משום חולין
בעזרה דמקלקלי בפיק בפסבת כיצד בפרק
מי שחמר ופסוקה בחכילה שמת חולין קיים
ומליקתה עוף בכילה ופליני בה רבי יהודה
ורבנן בפרק בתרא דתמורה תשלומי הטעון
הבאה על הפסק פיטרף רבי יהודה חומר
יטולה לחמה: ואתה חומר בקבורה שמת
תלוי דקחמ' רבי יהודה יקבר ואף על נב
שהמחיר ממכו חסור בחכילה ובהבאה ובעזה
בזיז שהקקה הקוזין בחוכו שירוף לח לשמו
נחת חיכו בחרבדל ליטב לחבילה ישרף חומר
בלעז כמיך שורפה חיה בעז: סלמי בנך
עושה סל לשום בו בגלי לפטירים כמו ותשם
בסל בגלי: מדיל ידיה משתלם מקרימת
ידי ומלכתהו משתלם שכרו כשכמתו בנב:
ניליקה עושה קיטים: או דילמא לרוח קוה
דבעי פירוד שמא יתקעו שלם וימבלאו לחב
ניחבלו לבו מטיל לים בעיניה: דממים
ניממוך מילתי: לשון שחיקה שיך בחחבת
ולשון פירוד שיך בפת: יש המלח אין בפיפה
עוברת בו: בעי פירוד שמא תחבוע בו בפיפה
ותחבלו ולא מדעתיה: לא ממשקה אין
קמים ממשו אותו: תני כוותיה דרבה דאמר
בעי פירוד: תניא כוותי' דרב יוסף דעז בעי
שחיקה תיטון שקמיעו בעי פירוד כלומר
פירוד שלא יתבש בשק ויזדקק עלא יפדרס על
פני קמים שלא יוכל לאדם ללקטן מעל פני
קמים: מתני' משום שנאמר ולא ילחם
לך בנגדך מפרש לה משום קנסא דעבר
עליה משום בל ילחם: גמ' בין לבפי
זמנו משש שעות עד שתשך: לאחר זמנו
משעבר הפסח עובר עליו בלאו ואם אכלום
ליכו בעשוש כרת ולקמן מפרש בלאו: תנן

חזר רבי יהודה ורבנן אחר נותר ישנו בבל
תותירו וחמץ אבל תותירו מה נותר בשריפה
אף חמץ בשריפה אמר לו אשם תלוי וחטאת
העוף הבא על הפסק לרבריך יוכיחו שהן בבל
תותירו שאנו אומרים בשריפה ואתה אומר
בקבורה שתקרבי יהודה אמר רב יוסף היינו
דאמרי אינשי בפא דחטא נגרא בגויה נשרוף
חרדלא אמר אביי נגרא בסרני יתיב מרויל
ידיה משתלים רבא אמ' גיראה בניריה מקטיל
מרויל ידיה משתלים: וחכמים אומרים מפרר
וזורה וכו': איבעיא להו היכי קאמר מפרר
וזורה לרוח ומפרר ומטיל לים או דילמ' מפרר
וזורה לרוח אבל מטיל לים בעיניה ותנן נמי
גבי עבודה זרה כי האי גוונא רבי יוסי אומר
שוחק וזורה לרוח או מטיל לים ואיבעיא להו
היכי קאמר שוחק וזורה לרוח ושוחק ומטיל
לים או דילמא שוחק וזורה לרוח אבל מטיל
לים בעיניה אמר רבה מסתברא עבודה זרה
דלים המלח קא אזלא לא בעיא שחיקה חמץ
דלשאר נהרות קאזיל בעי פירור אמר ליה
רב יוסף אדרבא איפכא מסתברא עז' דלא
ממאים בעי שחיק' חמ' דממאים לא בעי פירור
תניא כוותיה דרבא תניא כוותי' דרב יוסף
תניא כוותיה דרבא היה מהלך במדבר מפרר
וזורה לרוח היה מהלך בספינה מפרר ומטיל
לים תניא כוותי' דרב יוסף היה מהלך במדבר
שוחק וזורה לרוח היה מהלך בספינה שוחק
ומטילים שחיק' קשי' לרבא פירור קשי' לרב
יוסף שחיקה לרבא לא קשיא הא לים המלח
הא לשאר נהרות פירור לרב יוסף לא קשיא
הא בחיטי הא בנהמא: מתני'

חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר בהנאה ושל ישראל אסור בהנאה שנאמר לא
יראה לך שאור: גמ'
רבי יוסי הגלילי מאי היא דתניא חמץ בין לפני זמנו בין לאחר זמנו עובר עליו בלאו
תוך זמנו עובר עליו בלאו וכרת דברי רבי יהודה

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

רבי שמעון אומר חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו אינו עובר עליו בולא כלום תוך זמנו עובר עליו בכרת ובלאו ומשעה שאסור באכילה אסור בהנאה אתאן לתנא קמא׳ יוסי הגלילי אומ׳ תמה על עצמך היאך חמץ אסור בהנאה כל שבעה׳ ומנין לאוכל חמץ משש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה שנאמר לא תאכל עליו חמץ דברי רבי יהודה אמ׳ לו רבי שמעון וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות אם כן מה תלמוד לומר לא תאכל עליו חמץ בשעה שישנו בקום אכול מצה ישנו בבל תאכל חמץ ובשעה שאינו בקום אכול מצה׳ אינו בבל תאכל חמץ מאי טעמא דרבי יהודה תלת׳ קראי כתיבי לא יאכל חמץ וכל׳ מחמצת לא תאכלו ולא תאכל עליו חמץ חד לפי זמנו וחד לאחר זמנו וחד להוך זמנו ורבי שמעון חד לתוך זמנו וכל׳ מחמצת מיבעי ליה לכדתניא׳ אין לי אלא שנתחמץ מאיליו מחמת דבר אחר מניין תלמוד לומר כל מחמצת לא תאכלו לא יאכל חמץ מיבעי ליה לכדתניא׳ יוסי הגלילי׳ אומר מנין לפסח מצרים שאין חימוצו נוהג אלא יום אחד תלמוד לומר לא יאכל חמץ וסמיך ליה היום אתם יוצאים ורבי יהודה מחמר׳ דבר אחר מנא ליה מראפקיה רחמנא בלשון מחמצת דרבי יוסי הגלילי מנא ליה אי בעית׳ אימא מרסמיך ליה היו׳ אי בעית׳ אימא מדכתיב׳ לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות אם כן מה תלמוד לומר לא תאכל עליו חמץ בשעה שישנו בקום אכול מצה ישנו בבל תאכל חמץ ובשעה שאינו בקום אכול מצה׳ אינו בבל תאכל חמץ מאי טעמא דרבי יהודה תלת׳ קראי כתיבי לא יאכל חמץ וכל׳ מחמצת לא תאכלו ולא תאכל עליו חמץ חד לפי זמנו וחד לאחר זמנו וחד להוך זמנו ורבי שמעון חד לתוך זמנו וכל׳ מחמצת מיבעי ליה לכדתניא׳ אין לי אלא שנתחמץ מאיליו מחמת דבר אחר מניין תלמוד לומר כל מחמצת לא תאכלו לא יאכל חמץ מיבעי ליה לכדתניא׳ יוסי הגלילי׳ אומר מנין לפסח מצרים שאין חימוצו נוהג אלא יום אחד תלמוד לומר לא יאכל חמץ וסמיך ליה היום אתם יוצאים ורבי יהודה מחמר׳ דבר אחר מנא ליה מראפקיה רחמנא בלשון מחמצת דרבי יוסי הגלילי מנא ליה אי בעית׳ אימא מרסמיך ליה היו׳ אי בעית׳ אימא סמוכין לא דרי׳ אמ׳ מר ומנין לאוכל חמץ משש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה שנאמר לא תאכל עליו חמץ דברי רבי יהודה אמר לו רבי שמעון וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר לא תאכל עליו חמץ שבעת׳ ימים תאכל עליו מצות׳ ורבי יהודה׳ שפיר קאמר ליה׳ רבי שמעון לקובען חובה אפילו בזמן הזה הוא דאר״א רבי שמעון לקובען חובה מנא ליה נפקא ליה מבערב תאכלו ורבי יהודה מיבעי ליה לטמא ושהיה בדרך רחוקה סלקא דעתך אמינא הואיל ובפסח לא יאכל מצה ומרור נמי לא ניכול קא משמע לן ורבי שמעון טמא ושהיה בדרך רחוקה לא איצטריך קרא דלא גרע מערל ובן נכר דכתיב כל ערל לא יאכל בו הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא במצה ובמרור ורבי יהודה כתב בהאי מני מניתין אי רבי יהודה חמץ סתמא קאמר אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישראל

ומשעה שאסור באכילה היינו משש שעות ולמעלה דתניא לפני זמנו בלאו ולאחר זמנו בלאו ובלא כלום תוך זמנו עובר עליו בכרת ובלאו ומשעה שאסור באכילה אסור בהנאה אתאן לתנא קמא׳ יוסי הגלילי אומ׳ תמה על עצמך היאך חמץ אסור בהנאה כל שבעה׳ ומנין לאוכל חמץ משש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה שנאמר לא תאכל עליו חמץ דברי רבי יהודה אמ׳ לו רבי שמעון וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר לא תאכל עליו חמץ שבעת׳ ימים תאכל עליו מצות׳ ורבי יהודה׳ שפיר קאמר ליה׳ רבי שמעון לקובען חובה אפילו בזמן הזה הוא דאר״א רבי שמעון לקובען חובה מנא ליה נפקא ליה מבערב תאכלו ורבי יהודה מיבעי ליה לטמא ושהיה בדרך רחוקה סלקא דעתך אמינא הואיל ובפסח לא יאכל מצה ומרור נמי לא ניכול קא משמע לן ורבי שמעון טמא ושהיה בדרך רחוקה לא איצטריך קרא דלא גרע מערל ובן נכר דכתיב כל ערל לא יאכל בו הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא במצה ובמרור ורבי יהודה כתב בהאי מני מניתין אי רבי יהודה חמץ סתמא קאמר אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישראל

דישראל נמי מישרא קא שרו ואי ר׳ יוסי הגלילי אפילו תוך זמנו נמי מישרא קא שרו בהנאה אמר רב אחא בר יעקב לעולם רבי יהוד׳ היא ויליף שאור דאכילה משאור דראייה מה שאור דראייה שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה שלהן של אחרים ושל גבוה אף שאור דאכילה שלך אי אתה אוכל אבל אתה אוכל של אחרי׳ ושל גבוה וברין הוא דאיבעי לה למיתנא׳ דאפילו באכילה נמי שרי ואידי דתנא דישראל אסור בהנאה תנא נמי דנכרי מותר בהנאה וברין הוא דאיבעי ליה למיתנא דאפילו בתוך זמנו מותר בהנאה ואידי דתנא דישר׳ לאחר זמנו תנא נמי דנכרי לאחר זמנו רבא אמר לעולם ר׳ שמעון היא ורבי שמעון קנסא קניס הואיל ועבר עליה בבל יראה ובל ימצ׳ בשלמ׳ לרבא היינו דקתני של ישראל אסור משו׳ שנ׳ לא יראה אלא לרב אחא בר יעקב משום לא יאכל חמץ מיבעי ליה מי סברת אסיפא קאי אורישא קאי והכי קאמר חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר בהנאה משום שנ׳ לא יראה לך שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה שלהן של אחרים ושל גבוה וילף שאו׳ דאכילה משאור דראייה ואזדו לטעמייהו דאיתמ׳ האוכל שאו׳ של נכרי שעבר עליו הפסח לדברי רבי יהודה רבא אמר לוקה ורב אחא בר יעקב אמר אינו לוקה רבא אמר לוקה לא יליף ר׳ יהודה שאור דאכילה משאור דראייה ורב אחא בר יעקב אמר אינו לוקה יליף שאור דאכילה משאור דראייה והדר ביה רב אחא בר יעקב מההיא דתני׳ האוכל חמץ של הקדש במועד מעל ויש אומרים לא מעל מאן יש אומרים אמר ר׳ יוחנן רבי נחוניא בן הקנה היא דתניא רבי נחוניא בן הקנה היה עושה את יום הכפורים כשבת לתשלומין מה שבת מתחייב בנפשו ופטור מן התשלומין אף יום הכפורים מתחייב בנפשו ופטור מן התשלומין רב יוסף אמר בפורין את הקדשים להאכילן לכלבי קמיפלגי מאן דאמ׳ מעל קסבר פורין את הקדשי להאכילן לכלבי ומאן דאמר לא מעל קסבר אין פורין רב אחא בר רבא תנא להא

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

והילכתא לדידי נראיתין דתימא דתניא בתוספתא דע"ז קסכיין וקשפוך
והקטבלא מלבנן בתוך ובפך לחלין ממלבן שלשים בניסן
נריך ליבון ונריכן ליה דתנן שלשה דברים בירושלמי דמיירי בסכיסים מרוכים שלושים בניסן
בשר חומרת שמשון וכן הדיוט לחלין ושוה יש לחלק בין היסוד
בלוע כדמיחלק רב חסי בשילהי ע"ז והא
דמיירי להו רב חסי בכלי ליבון ממש על
עצמו היק: התורה הקילה על כלי
חרס שאינו יוצא מידי דופיו ולעולם לכתוב
ביה יאכל ואם תאמר תיפוק לי דאחזיק לה
דמדייתי ניהו מאי קנעלם דאי לאפי קנעלם
שאר כלים כמי שמדייתי ניהו לומר לעולם
מייתי קול קנעלם וכמו שפך בעי ממדייתי
בחזקת וכיון דמדייתי מבחזקת בלעי שפי ואם
תאמר והלא יוצא מידי דופיו בשבת בלעי
דקתני בפרק קדירות בשבת אין מטלטלין
את הקדירה של חרס זה הסיקן מבפנים וזה הסיקן
מבחוץ וכי תימא הא ליעביד לי' הסקה מבפני
חיים עליה משום רפקעה הילכך האי גובייא
היסיקו מבחוץ הוא ואסיר ואי מלייה גוטרי
שפיר דמי אמר ליה רבינ' לרב אשי הני סכיני
בפיסחא היכי עברי' להו אמר להו לדידי חרת'
קא עברינן אמ' ליה תינח מר דאיפש' ליה דלא
איפשר ליה מאי אמר ליה אנא כעין חדתא
קאמינא קתייהו בטינא ופרזלי'הו בנורא והדר
מעילנא לקתיהו ברותחין והילכת' אידי ואידי
ברותחין ובכלי ראשון אמ' רב הונא בריה דרב
יהושע'ען פרור מנ'עילו ברותחין ובכלי ראשון
קסבר כבולען כך פולטו בע"מ כינה מאמיר
הני מאני דקונים מהו לאישתמושי בהו בפסח
יורק' לא תיבע' לי דודאי אסירי כי תיבע' לך ד
אוכמי וחיורי מאי והיכא דאית בהו קרטופני
לא תיבע' לך דודאי אסירי כי תיבע' לך ד
רשי'ע מאי אל חזינא להו דמרייתי שמא בלע'
ואסירי והתורה העיר על כלי חרס שאינו יוצא
מידי דופיו לעולם ומאי שנא לענין יין נסך
דדרש מרימר מאני דקונים בין אוכמא בין
חיורי ובין יורקי שרי וכי תימא יין נסך דרבנן חמץ דאורייתא כל דתקון רבנן כעין
דאורייתא תקון אמר ליה זה תשמישו על ידי חמין וזה תשמישו על ידי צונן אמר
רבא בר אבא אמר רב חייא בר אשי אמר שמ' כל הכלים שנשתמשו בהו חמץ בצונן
משתמ"ש בהו מצה חוץ מן בית שאור הואיל שחימוצו קשה אמר רב אשי ובית חרוס'
כבית שאור שחימוצו קשה רמי אמר רבא הני אנני דמחוזא הואיל ותדירי למילש בהו
חמירא ומשהו בהו חמירא כבית שאור שחימוצו קשה רמי פשישא מהו דתימא כיון
דרויחא שליט בהו אוירא ולא בלעי קמ"ל: מתני' נבר' שהלוה
את ישראל על חמצו מותר בחנאה וישראל שהלוה את נכרי על חמצו אחר הפסח
אסור בהנאה: גמ' אי'תמר בעל חוב אביי אמר למפרע הוא גובה
ורבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה כל היכא דאקדישלוה וזבין לוה כולי עלמא לא
פליגי ראתי מלוה וטריף ואתי

עין משפט

כך הוסס

מוי' פ"ק מה' מאכ"א ומפ"ק מהל' טוב הלכה ג

כך עז

כך נ הוסס

נט

סא מוי' פ"ל מהלכות מתנ' ומתנ' טור לח' סי' תמ"ג

סב מוי' פ"ק מהלכות מלוה ולוה סמנ עשין נ"ל טור ת"ם סי' ק"ג

לד תיקון סופרים מורה היתרה וסמיך להיסק
כחוך: בוכייה כלי שהוא מרעפים שקורין
ט"ו"ליש ואופין ומטגנין בו בכר: לדידי
חדתת עבדי לטוכיה עושין סכיניו חדשים:
למר לית ליה שקרי עשיל אותה: תקריטה
בעיפה לקנין עליקם שלא ישרפם קאמר:
ויקלבתא לא מיכך לאותה ביוקי בגורא אלא
מרגלייתה כי קתייהו כמי סני לרבו בקנעלם
בהתחתין: עין פרור מונחין בו בקדרה:
כבולען כך פולטו כבולען מתוך כלי רחשין
כך פולטו בכלי רחשין: קוניין פלונית בלע"ז
ושל חרס הוא ונוטה לאדום: ירקרי עשיין
מקרקע שחופרין ממנה נריף אלום בלע"ז
והוא עז בולע בעולם: לא יוקרי לא מצוי
לך דוקא שיהיו ממרפי ממרפי בלעני דמרפי
נריף: קלטופקי בקע': כי תיבעי לך תשיעי
שהן חלקי: דמדייתי פלגות המשקין מדופכן
קחינון וכלעו שהשהם וכיון דמייתי
ודאי בלעי: וקולין וכלעי שוב אין פולטין
שהקדה העידה על כלי חרס שכיון שכלע
היטו יוצא מידי דופיו לעולם שהרי כבלי ענן
ומתכות כתב לך שפשי תעבירו בהם ומוקך
ושופך לכלי חרס ישבר: תניין תשמישו
על ידי חמין כל השנ"ל יין נסך לא יפתשם
בו אלא טובל: בית חרוסת כלי שמתכין בו
חומץ וכל דבר שיש בו חומץ כל שהוא
קמח ועשוי לעבול בו בשר כל יומיה שהרי
ונקמח מתחמין מחמת הקיבוי ונאין חרוס
קיבוי מיניהם בלעז: בית שלוק כלי שקולף
שורה ומכחת בו את השלוק ומוציאתו בעשוק
ועבעמי' שהוא שוקה שם בלילה: לתני עבידה
מיי': מתני' ככרי שהלוה את ישראל
מעות על חמיצו קודם הפסח ועבר עליו
הפסח מותר בהנאה ולקמיה בגמרא מוקים
לה כשהקיפו אבל בכיתו ושוקל אבל קנוי
כל ימות הפסח: דכיון דמעת זמכיה ולא
פרעיה ומחוסר נזבייתא כמי לא הוי שהרי
אבל אין לו אלא מה שנתן לו מלוה ולפרע דמשעה
שהקיפו אבל הוי לידיה: ישראל שהלוה
את הכנרי כו' כמי כיון דהקיפו אבל ומעת
ומניה ולא פרעיה מקיפו שעתא דאוסיפו
קם ליה בדשמיה: נמ' בעל חוב
המלוה את חבירו ושיעבד לו ככסיו שאם לא
יפרע לך על יום פלוני נבה מככסיי והניח
זמן ולא פרע: אבי אמר למפרע הוא גובה
נמייתי שנבה עכשיו מינלי מילתא דמשעה
שהלוהו עמדו ככסיו קלנו בחזקתו: ורבא
אמר לאו מינלי מילתא ומיכן ולהבא לקמיה
מפרש למאי נפקא מיניה: כל היכא דלקדיש
ליה ככסיו בתוך הזמן: מי זבין לוה מוכרן
לאחרים: כולי עלמא לא פליגי דלוה חפיל
דמאר עד עכשיו היו בדשות לוה מדה הוא דאין מוכרתו לאחרים מכיוכ ואין הקדש יכול ממנו שכיון הן למלוה ואף על גב שהן בדשות לוה ואתי
ואתי מלוה ופריק דתנן מוסיף עור דינר ופור' את הנכס' האילו כי פליגי דזבין מלוה וקריש מלוה אביי אמר למפרע הוא גובה כיון דמטא זמניה ולא פרעיה אינלאי מילתא למפרע דמעיקרא ברשותיה הוה קאי ושפיר אקריש ושפיר זבין ורבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה כיון דאילו הוו ליה זוזי הוה מסלק להו בזוזי אישתבח דהשתא קא קני ומי אמר רבא הכי והאמר רמי בר חמא ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלוה ומת ראובן וארא בעל חוב דראובן וטריף ליה משמעון ואתא שמעון ופייסי בזוזי דינא הוא דאת בני ראוב' ואמרי לי' לשמעון אנן מטלטלין שבק אבון גבך ומטלטלין דירתי לבעל חוב לא מישתעבדי ואמר רבא אי פקח שמעון מנבי להו ארעא והדר גבי להו מיניהו דאמר רב נחמן יתומים שגבו קרקע בחובת אביהם בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטו להכי חוזר וגובה אות' מהן דכמאן דגבו מחיי' דאבוהון דמי אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי חוזר וגובה אותה מהן הא הוי כמאן דזבין יתמי נכסי דמי ואילו קני נכסי יתמי מי קא משתעבדי לבעל חוב שאני התם דאמר להו כי היכי דמשתעבדנא ליה לאבוהון משתעבדנא נמי לבעל חוב דאבוהון מדרבי נתן דתניא רבי נתן אומר מניין לנושה בחבירו מנה וחבירו שמוצאין מזה ונותנין לזה תל ונתן לאשר אשם לו תנן נכרי שהלוה את ישראל על חמצו אחר הפסח מותר בהנאה אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטי להכי מותר בהנא' אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי מותר בהנאה ברשותא דישרא' הוה קאי הכא במאי עסיקינן כשהרהינו אצלו לימא כתנאי ישראל שהלוה לנכרי על חמצו לאחר הפסח אינו עובר משום רבי מא' אמרו עובר מאי לאו בהא קמיפלגי רמר סבר למפרע הוא גובה ומר סבר מכאן ולהבא הוא גובה ורתסברא אימא סיפא אבל נכרי שהלוה לישראל על חמצו לאחר הפסח דברי הכל עובר והא איפכא מיבעי ליה למאן דאמר התם אינו עובר הכא עובר למאן דאמר הכא אינו עובר אלא

עכשיו לך נ

כתובות לך יט

כתובות לך מב

כתובות לך מג

כתובות לך נב

כתובות לך נ"ו

ב"ק לך כט

השולח לך נז

ב"ק לך מ"ו

כתובות לך יט

כתובות לך מב

כך מנוס באחריות שלא בפחיות פשיטא דיתן ליורשיו אפילו לא זקפן עליו במלוה: ופייסי' בזוזי דכתותא בקא תלים שתין מעות לאפוקינהו מדלכי כתופס מחייב קמ"ל דלא תשיב ליה כתופס מחייב כיון דזקפן עליו במלוה: לא מצינו לאמוראי דיתן לאחריות פשיטא דיתן לאחריות אפילו לא זקפן עליו במלוה: ואתי מלוה ופריק דתנן מוסיף עור דינר ופור' את הנכס' האילו כי פליגי דזבין מלוה וקריש מלוה אביי אמר למפרע הוא גובה כיון דמטא זמניה ולא פרעיה אינלאי מילתא למפרע דמעיקרא ברשותיה הוה קאי ושפיר אקריש ושפיר זבין ורבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה כיון דאילו הוו ליה זוזי הוה מסלק להו בזוזי אישתבח דהשתא קא קני ומי אמר רבא הכי והאמר רמי בר חמא ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלוה ומת ראובן וארא בעל חוב דראובן וטריף ליה משמעון ואתא שמעון ופייסי בזוזי דינא הוא דאת בני ראוב' ואמרי לי' לשמעון אנן מטלטלין שבק אבון גבך ומטלטלין דירתי לבעל חוב לא מישתעבדי ואמר רבא אי פקח שמעון מנבי להו ארעא והדר גבי להו מיניהו דאמר רב נחמן יתומים שגבו קרקע בחובת אביהם בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטו להכי חוזר וגובה אות' מהן דכמאן דגבו מחיי' דאבוהון דמי אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי חוזר וגובה אותה מהן הא הוי כמאן דזבין יתמי נכסי דמי ואילו קני נכסי יתמי מי קא משתעבדי לבעל חוב שאני התם דאמר להו כי היכי דמשתעבדנא ליה לאבוהון משתעבדנא נמי לבעל חוב דאבוהון מדרבי נתן דתניא רבי נתן אומר מניין לנושה בחבירו מנה וחבירו שמוצאין מזה ונותנין לזה תל ונתן לאשר אשם לו תנן נכרי שהלוה את ישראל על חמצו לאחר הפסח מותר בהנאה אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטי להכי מותר בהנא' אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי מותר בהנאה ברשותא דישרא' הוה קאי הכא במאי עסיקינן כשהרהינו אצלו לימא כתנאי ישראל שהלוה לנכרי על חמצו לאחר הפסח אינו עובר משום רבי מא' אמרו עובר מאי לאו בהא קמיפלגי רמר סבר למפרע הוא גובה ומר סבר מכאן ולהבא הוא גובה ורתסברא אימא סיפא אבל נכרי שהלוה לישראל על חמצו לאחר הפסח דברי הכל עובר והא איפכא מיבעי ליה למאן דאמר התם אינו עובר הכא עובר למאן דאמר הכא אינו עובר אלא

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

אלא הכא במאי עסיקינן כגון שהרהינו אצלו וקמיפלגי בררבי יצחק דאר' יצחק מניין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר ולך תהיה צדקה אם אינו קונה משכון צרקה מניין מכאן לבעל חוב שקונה משכון ת"ק סבר הני מילי ישראל משראל הוא דקרינא ביה ולך תהיה צדקה אבל ישראל מנוי לא קני ורבי מאיר סבר קל וחומר ישראל מישראל קני ישראל מנוי לא כל שכן אבל נברי שהלוה את ישראל על חמיצו אחר הפסח דברי הכל עובר החם ודאי גוי מישראל לא קני תנן נכרי שהלוה ישראל על חמיצו אחר הפסח מותר בהנאה נהי נמי דהרהינו אצלו הא אמרת גוי מישראל לא קני לא קשיא הא דאמר ליה מעבדשיו הא דלא אמ' ליה מעבדשיו ומנא תימרא דשני ליה בין היכא דאמר מעבדשיו ובין היכא דלא אמר מעבדשיו דתניא גוי שהרהין פת פורני אצל ישראל אינו עובר ואם אמ' לו הגעתיך עובר מאי שנא רישׁ ומאי שנא סיפא אלא לאו שמע מינה שאני היכא דאמר ליה מעבדשיו להיכא דלא אמ' ליה מעבדשיו שמע מינה תנו' בנן חנות של ישר' ומלאי של ישראל ופועלי גוים נכנסין לשם חמץ שנמצא שם אחר הפסח אסור בהנאה ואין צריך לומר באכילה חנות של גוים ומלאי של גוים ופועלי ישראל נכנסין ויוצאים לשם חמץ שנמצא שם אחר הפסח מותר באכילה ואין צריך לומר בהנאה: מתני' חמץ שנפלה עליו מפולת הרי הוא כמבוער רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו: גמ' אמר רב חסדא וצריך שיבטל בלבו תנא כמה חפישת הכלב שלשה טפחים אמר ליה רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי האי דאמר שמואל כספים אין להם שמירה אלא בקרקעמי בענן שלשה טפחים או לא אמר ליה הכא משום ריחא בענן שלשה טפחים התם משום איכסויי מעינא הוא ולא בעי שלשה ובמה אמר רפרם בר פפא מסיכרא טפח: מתני' האוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש במזיד פטור מתשלומין ומרמי עצים: גמ' תנן התם האוכל תרומה בשוגג משלם קרן וחומש אחר האוכל ואחר השותה ואחר הסך אחר תרומה טמאה ואחר תרומה טהור משלם חומש וחומשא רחזמשא איבעיא להו כשהוא משלם לפי מירה משלם או לפי דמים משלם כל היכא דמעיקרא שויא ארבע' זוזי ולבסוף שויא זוזא אלא תיבעי לך דורא כרמעיקרא משלם לפי דמים דלא נרע מגזלן דרבנן כל הגזלנין משלמין כשערי הגזילה כי תיבעי לך רמעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ארבע' מאי לפי מירה משלם דאל' נריוא אכל נריוא משלם או דילמא לפי דמי משלם בזוזא אכל בזוזא משלם אמר רב יוסף תא שמע אכל גרוגרות ושילם לו תמרים הבא עליו ברכה אי אמרת בשלמא לפי מירה משלם אמטו להכי תבא עליו ברכה דאכיל גריוא דגרוגרת דשויא זוזא וקא יהיב נריוא דתמרים דשויא ארבעה אלא אי אמרת לפי דמים משלם אמאי תבא עליו ברכה בזוזא אכל בזוזא קא משלם אמר אביי לעולם לפי דמים משלם ואמאי תבא עליו ברכה דאכל מירי דלא קפיץ עליה זבוניה וקא משלם מירי דקפיץ עליה זבוניה: תנן האוכל תרומ' חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש אי אמרת משלם לפי מירה משלם שפיר אלא אי אמר' לפי דמים משלם חמץ בפסח בר דמ' הוא אין הא מני רבי יוסי הגלילי היא דאמ' חמץ בפסח מותר בהנאה אי הכי אימא סיפא במזיד פטור מן התשלומין ומרמי עצים אי רבי יוסי הגלילי אמאי פטורין מן התשלומין ומרמי עצים סבר לה כרבי נחוניא בן הקנה דתניא רבי נחוניא בן הקנה היה עושה את יום הכפורים כשבת לתשלומין וכו' כתנאי האוכל תרומת חמץ בפסח פטור מן התשלומין ומרמי עצים דברי רבי יוחנן בן נורי מחייב אמר לו רבי עקיבא לרבי יוחנן בן נורי וכי מה הנאה יש לו בה אמר לו רבי יוחנן בן נורי לרבי עקיבא ומה הנאה יש לאוכל תרומ' טמאה בשאר כל יומות השנ' שמשלם אמר לו לא אם אמרת בתרומה טמאה בשאר יומות השנה שאפ' שאין לה' בה היתר אכילה יש לו בה היתר הסקה תאמר בזה שאין לו בה היתר אכילה ולא היתה הסקה האלמה זה רומה לתרומת תותים ועגבים שנטמאו שאין לו בה לא היתר אכילה ולא היתר הסקה במה דברים אמורים במפריש תרומה והחמיצה אבל מפריש תרומ' חמץ דברי הכל אינה קדושה תניא אידך ונתן לכהן את הקודש דבר הראוי להיו' קדש פרט לאוכל תרומת חמץ בפסח שפטור מן התשלומין ומרמי עצים דברי ר' אליעזר בן יעקב ורבי אליעזר חסמא מחייב אמר לו רבי אליעזר בן יעקב לרבי אליעזר חסמא וכי מה הנאה יש לו בה אמר לו רבי אליעזר חסמא לרבי אליעזר בן יעקב וכי מה הנאה יש לאוכל תרומה טמאה כשאר יומות השנה שמשלם אמר לו לא אם אמרת בתרומ' טמא' בשאר יומות השנה שאפ' שאין לו בה היתר אכילה ולא היתר הסקה שאין לו בה לא היתר אכילה ולא היתר הסקה שאם רצה הכהן מריצה לפני כלבו או מסיקה תחת תבשילו אמר

ואחד הסך דתמרין בפרק בתרא דיומא סיפא בשלמא לכלב ונקא כתב כי לכלב קודש בשבת לכלב חלול שבת לכהן אין חלול שבת דלא ידע שהיא תרומת חמץ מי דסמוך לחשיכה לא מחלל שבת:

ואין פתיכה פחות משוה פרוטה ודבבן נמי לית להו מלבני חלא משום דכתב
ק"ח ע"ב מלילה ותא קיימא לן דתיכה אחת פוטרת את הכרי אף על גב
דכתב בהן פתיכה דכתב ובתן לרשעה ועבני נמי דמיין לחמרין כתבו
ק"ך ע"ג פרוטה לעבד דכתב ובתן בידה ולד דלכתן לא מיבעי ליה
כשר לעבד דכתב ובתן בידה ולד דלכתן לא מיבעי ליה
בעבד שהפרוטה דכתיבה קיימת לשלומין
והני כמי דשכיח נזילה שאין בפחות משוה
פרוטה ולכבי משום דכתב ובתן ממש כשיר
פתיכה משובה לכל שאר מילי חשבי דכתן
פתיכה לא בעינא שום פרוטה מי קשה לבי
ק"ך ב דרבי יהודה דיש בכלישתות שאר יתן ממנו
על זה בכזית ויליף כתיבה פתיכה מתרומה
ומחליף מתרומה בכזית לילף מכל פתיכה
דאמרה דהוו בכל שהו כגון מתן דמי ומתן
בכסף שאין שיעור והני כמי דמי ומתן דסיכה
דקיל בכל שהו ולא תיכה תיכה בכל שהו:
ההוא מיבעי לבבר הראוי לקיום קודש
ק"ך ע"ב על גב דאתי לקיום קודש דרשת
דבר הראוי לקיום קודש אבל כמי ומתן דמי
כתב את קדוד לתודי ק"ו מלא אתא למיעוטי
מלא מעות אבל כל פירות יצאו לכאן כתב
ומתן דמיעוט שכשרות של כתיבה בעין
דמי לקיום קודש: מעילה שלא חייב
בה כדת שלא יהו בין שעטר בה את המזיד תיוי
כיצד היא כמתבת דשאר מבות שכן תמורות
שכן בכדת אין לזדונה כפרה אבל מעילה
שכן בה כדת יש לזדונה כפרה
ק"ך ב וכאן אינה כדת שלא דקאמר ק"ו ומה קול
שעשה מעשה במזיד לא יגלה עדיה שלא
עשו מעשה ק"ו שלא יגלו קול שכשרות קול
שעשה מעשה במזיד לא יגלה כי היכי דלא
תיקוני ליה כפרה הן שלא עשו מעשה יגלו
דתיקוני לה כפרה ועוד לרבא דמיקוני' על
קודין פשנגה יכיהו דאין בקו כדת וחייבים
על זדונו כרת על שפתה חדיפה לזדון טמא
ושבוע העדות והפיקדון לולי דשפיר פרי
בלאו הכי לא אם אמרת וכו' מק"ו לרי אמאי
ק"ך ע"ב ליעטריך בכל"ת בשפתה חמוש אשר תעשה
לרבה זדון ובבי פיזר בני דיש מפתחו לרבות
מזדון לרבה משבועת העדות והפקדון אית
לן למילף לחומרא מקשין: ומיכה

אמר אביי רבי אלעזר בן יעקב ור' יעקב א"ר
יוחנן בן נורי כולהו סבירא להו חמץ בפסח
אסור בהנאה ובהא פליגי דרבי עקיבא סבר
לפי דמים משלם ורבי יוחנן בן נורי סבר לפי
מידה משלם פשיטא מהו דתימא רבי יוחנן בן
נורי נמי כרבי עקיבא סבירא ליה דאמר לפי
דמים משלם והתם הינו טעמא דקא מחייב
משום דסבר לה כרבי יוסי הגלילי דאמ' חמץ
בפסח מותר בהנאה קמ"ל ואימא הכי נמי אם
כן נהדר ליה יוחנן בן נורי לרבי עקיבא כי
היכי דמהדר ליה רבי אלעזר חסמא לר' שמעון
בן יעקב תנו רבנן האוכל כזית תרומה משלם
קרן וחומש אבא שאול אומר עך שיהא בו שוה
פרוטה מאי טעמא דתנא קמא אמר קרא ואיש
כי יאכל קדש בשגגה ואכילה בכזית ואבא
שאול מאי טעמא אמר קרא ונתן ואין נתינה
פחות משוה פרוטה ואידך נמי הא כתיב יאכל
ההוא פרט למזיק הוא דאתא ותנא קמא הכתי'
ונתן ההוא מיבעי ליה לדבר הראוי להיו' קודש
פרט לאוכל תרומה חמץ בפסח תנו רבנן
האוכל תרומה פחות מכזית משלם את הקרן
ואינו משלם את החומש היכי דמי אי דלית בה
שוה פרוטה קרן נמי לא לישלם ואי דאית בה
שוה פרוטה חומש נמי לישלם לעולם דאית
ביה שוה פרוטה ואפילו הכי כיון דלית ביה
כזית משלם את הקרן ואינו משלם את החומש
אמרוה רבנן קמיה דרב פפא הא דלא כאבא
שאול דאי כאבא שאול האמר כיון שיש בו
שוה פרוטה אף על גב דלית ביה כזית אמ' להו
רב פפא אפילו תימא אבא שאול אבא שאול
תרתי בעי ומי בעי אבא שאול תרתי והא תנן
אבא שאול אומר את שיש בו שוה פרוטה חייב בתשלומין את שאין בו שוה פרוטה אינו
חייב בתשלומין אמרו לו לא אמרו שוה פרוטה אלא לענין מעילה בלבר אבל לתרומה
אינו חייב עד שיהא בו כזית ואם איתא כיון שיש בו כזית מיבעי ליה תיובתא ואף רב
פפא הדר ביה דתניא וחטאה בשגגה פרט למזיד והלא דין הוא ומה שאר מצות
שחייב בהן כרת פוטר בהן את המזיד מעילה שאין בה כרת אינו דין שפטר את המזיד
לא אם אמרת בשאר מצות שכן לא חייב בהן מיתה תאמר במעילה שחייב בה מיתה
תלמוד לומר בשגגה פרט למזיד ואמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין האי
תנא מעיקרא אלימא ליה כרת ולבסוף אלימא ליה מיתה ואמר ליה הכי קאמר לא אם אמרת בשאר מצות שכן לא חייב בהן
פ"ח ע"ב מיתה בפחות מכזית תאמר במעילה שחייב בה מיתה בפחות מכזית ואמר ליה תנוה דעתך שהתנחה את דעתי ואמר ליה בא
ניחותא דרבה ורב ששת שרו ביה נרגא מאן שמעת ליה דאמר הזיד

תמר לבי רבי עקיבא ורבי יוחנן בן נורי תנא דתיובתא בתשלומין סבירא ליה
דתנן בן נורי אומר לא יתכן בן לסבירא ליה
מותר מיכדי ליה ר' יוחנן לר' עקיבא לף ליה לי' דתיר בתשלומין
בשאר יומת בבית דין: פרט למזיק דתומת על כהן לפי שנאמר שלישי משלם
תמוש חלא כהן בשאר מזיק חולין: הקוף
מיבעי ליה לדבר הלמוד להיות קדש וכולה
קרא משום טיפוי מיבעי ליה: דתנו רבנן שוה
פרוטה לבבית כזית כגון שבת בשבת: כגון
דליתי ביה כזית כו' דתיכה כתיבה ביה:
תמרוק דבבן קמיה דרב פפא דיקדקו מבבן
ואמרו לבעיין דבה מתעיתין דקבלה בכזית
דלא כתבה שאול דהא שמעינן ליה דקפיל
לפרוטה ולא בכזית: תניתי בעי מיקח בו
כזית דבה מבילה כתיבה ביה ושיקח בדמיו
פרוטה דקל כתב ומתן: מייב בתשלומין
תתרומת שנגב דקאי נקרי ומחומש קאמ' לעניין
מעילה בנקב' מקדש בנזק דבתיב בה כתב
מבילה אבל לתרומה אפילו יש בו שוה פרוטה
לית ליה דמייב בתשלומין אלא בכזית ואבא
שאול אבבה דיהבה כזית בעין פרוטה כדי
שלא יבבה בו כזית מקדי שלא יבבה בו כזית ואיכא
דאמרי בבה בכזית ואבא שאול אבבה בפרוטה
ק"ך ע"ב ליעטריך בכל"ת בשפתה חמוש אשר תעשה
לרבה זדון ובבי פיזר בני דיש מפתחו לרבות
מזדון לרבה משבועת העדות והפקדון אית
לן למילף לחומרא מקשין: ומיכה

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

הזיד בכפרת מקדש שנשנתה מעילה: רבי אומר במיתה כדמיפרש בגמר חטא
חטא כפרת מקדש מתבילת תרומה כתיב הכא וחטאה בשגגה וכתיב בתרומה
לא יאכלו חטא ומתו בו בגועם: ותכמים אומרי בחוקדה דבבן כמי לית לבו
נזילה שוה דל דקל עיקר מילת דמעילה בקל נזילה שוה נמרי בפרק קמא
דמעילה בבריתא נבי פגם ובקבה בדבר
שפגם בקבה ובתלוש מן הקרקע ובשלית
שנשבר שליחותו כל בבי מתרומה נמרי בה
ואזקדה כמי מתרומה נמרי מה מבילת תרומה
הזיקה דבתי' לא יאכל קדש אף כבילת מקדש
דמעילה הזקה ומיקו מיתה לא נמרינן
מיכה כדמפרי דבבן טעמייהו בפסחים
דמיעוט רחמנא בתרומה ומתו בו ולא בו
מיעוטא בו ולא במעילה ובן עיקר מלי
טעמא דבבי נרסינן: ומיכה הייבו נרחא
כלומר וכיון דמיתה מקבא בפקדא לן על
בבי'ק בבי תילף ומיבה מה תרומה מיתה
בבתובה בה מבבילה דבוה בזית אף
מעילה לין מיתה עד דיבבה בזית ולבבה
לימיר דבבה בבי מעילה שחייב בה
מיתה בפחות: ומתקיף לה נרסינן:
ומתקיף לה רב פפא לבבי דמרי בה בבה:
מאי דבבי בתרומה בבבה בה בבה דלא
שחל עליה שם מעילה עד שיבבה בה בזית
בחתיבה בפחות מבזית: ומתקיף לה נרסינן:
מיתה בפחות מבזית: מתקיף לה נרסינן:
ומתקיף לה רב פפא לבבי דמרי בבה:
מאי דבבי בתרומה בבבה בה בבה דלא שחל

בשליקתא ומאיסתא הכי נמי בשליקתא
ומאיסתא והיכא איתמר דרב אחא אמר רבי
רבי אבין בר רב אחא אמר רבי יצחק אבא
שאול גבל של בירת רבי הירה והיו מחמין לו
חמין בחשיון של תרומה טמאה ללוש בהן
עיסה בטהרה אמאי ניחוש דילמא אתי בהו
לידי תקלה אמר רב אשי בשליקתא ומאיסתא
אביי בר אבין ורב חנניא בר אבין תנו תרומת
בי רבה פגע בהו רבא בר מתנה אמר
להו מאי אמריתו בתרומות רבי מר אמר ליה
ומאי קשיא לך אמר להו תנן שתילי תרומות
שנטמו ושתלן טהורי מלטמ"ו ואסורי מלאכול
בתרומה וכי מאחר דטהורין מלטמא אמאי
אסורין מלאכול אמרי ליה הכי אמ' רבא מאי
אסורין אסורין לזרים ומאי קמשמע לן גידולי
תרומה תרומה תנינא גידולי תרומה תרומה
וכי תימא גידולי גידולין ומאי קא משמע לן
ברבר שאין זרעו כלה האי נמי תניינא הטבל
גידולין מותרין ברבר שזרעו כלה אבל בדבר
שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין
באכילה אישתיקו אמ' לי מידי שמיע לך בהא
אמ' להו הכי אמ' רב ששת מאי אסורין אסורין
לכהנים הואיל ואיפסילו להו בהיסח הדעת
הניחא למאן דאמר היסח הדעת פסול הגוף
הוי שפיר אלא למאן דאמ' היסח הדעת פסול
לטומאה הוי מאי איכא למימ' דאיתמר היסח
הדעת רבי יוחנן אמר פסול טומאה הוי ורבי
שמעון אמר פסול הגוף הוי רבי יוחנן אמר
פסול טומאה הוי שאם יבא אליהו ויטהרנה
שומעין לו רבי שמעון בן לקיש אומר פסול
הגוף הוי שאם יבא אליהו ויטהרנה אין שומעין
לו איתיביה רבי יוחנן לר' שמעון בן לקיש רבי
ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוק אומר לול
קטן היה בין כבש למזבח במערבו של כבש
ששם היו זורקין פסולי חטאת העוף ותעובר
צורתן ויוצאי לבית השריפה אי אמר בשלמא
פסול טומאה הוי משום הכי בעי צורה שאם
יבא אליהו ויטהרנה אלא אי אמר פסול הגוף
למה לי צורה והתנן זה הכלל כל

בשליקתא ומאיסתא לגחר שנטמאו שולקן וגחר כך זורקין לבין העגים וכן
במאיסתא והכי קתני חייש ליטמא לכיל לה מקמי לישקליה ואי בשעת שולקן:
ונקו מחמין לו חמין בחשיון של תרומה טמאה שקיו ליקחין ותתם מכזיים
בזוב: לגלוג כהן עסק בטהרה כלומר תעסק בטהרה ולכל תולין בטהרה קיי
לא חייש ליטמא מגבו אלא בעגים שמלין: תלתא תרומו' מסכת תרומו' מאי חמריתו
מילוש וטעמא בתרומה שנתמא שוכים בנית
לשם גדול בכהן: שיתלי תתמוך כגון שיתלי
כריב וכרישין: טהרי מלטמא לחיים
שחיבורן לקרקע בטלי מתורת אוכל:
ואסורין מלאכול וקא סלקא דעתך משו טומאה
ולכהנים: לחיים לזרים ללא מחוסרי כפרה
שם תרומה מיטיקו ומאי קא משמ' לן גידולי
תרומה כתרומה למילי כדבר שזרעו כלה
בנין חיטין אי מלעלות שורין: תנייבא וכי
תימא הכי אסורין מלאכול בדבר שאין
זרעו כלה קתמר בנין בגלגל דקין שקולין
ומסננין ומתחבורת שאף הן נרבעה יחד וקיימו
גידולי גידולים לוותן המוספת עליהן שלא
היו תרומה מעולה ובידולין עבמן בנין שיתלי
כריב שקולכים ומרכיבים קעלין הרקשופים
ובדים קחדשים קעלין בקלח קוו גידולי
גידולים הטבל גידולין מותרין לף על פי
שנתמרק בכרי וקוקבע למעשר ואל עליו
שם טבל וזרעו ללא הפרים מעכירתיו
לחיים ועמח ובמר וקברי מותר לכהנים
עלמי עד שימרק בכרי ולף על גב דגידולי
תרומה תרומה מדלכון היא ולכתומה שלא
לכפסיד את הכהנים מכל גידולי הטבל חולין
הן נקרי הן כשקיבלן כאשר תבואה שלקט
מקן שלא בשעת קיסח הדעת ומכל
מעלה הוא שלא למיימר דהאי מפסול ליכה
משם טומאה הוא שלא למיימר דהאי מפסול
לכהנים הואיל ואיפסילו להו בהיסח הדעת
הניחא למאן דאמר היסח הדעת פסול הגוף
הוי שפיר אלא למאן דאמ' היסח הדעת פסול
לטומאה הוי מאי איכא למימ' דאיתמר היסח
הדעת רבי יוחנן אמר פסול טומאה הוי ורבי
שמעון אמר פסול הגוף הוי רבי יוחנן אמר
פסול טומאה הוי שאם יבא אליהו ויטהרנה
שומעין לו רבי שמעון בן לקיש אומר פסול
הגוף הוי שאם יבא אליהו ויטהרנה אין שומעין
לו איתיביה רבי יוחנן לר' שמעון בן לקיש רבי
ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוק אומר לול
קטן היה בין כבש למזבח במערבו של כבש
ששם היו זורקין פסולי חטאת העוף ותעובר
צורתן ויוצאי לבית השריפה אי אמר בשלמא
פסול טומאה הוי משום הכי בעי צורה שאם
יבא אליהו ויטהרנה אלא אי אמר פסול הגוף
למה לי צורה והתנן זה הכלל כל

אמר קרא ראשי שיריה ניכרין לישראל
יצת זו שאין שיריו ניכרין יתיב רב אחא בר רב
עויא קמיה דרב חסדא ויתיב ואמר משמיה
דרבי יוחנן ענבים שניטמאו דורכן פחות
פחות מכביצה ויינן כשר לנסכין שמא קסבר
משקין מיפקד פקידי לאימת קא מיטמאו לכי
סחוט להו לכי סחוט להו ליתי לשיעורי אה"נ
כביצ' נמי דהתנן טמא מת שסחט זיתים וענבי
כביצה מכוונת טהורין התם ראי עבד הכא
לכתחילה גזיר' דלמ' אתי למיעבד יות' מכביצ'
אמ' לי' רב חסדא מאן צייתית לך דורי' יוחנן רבך
וכי טומאה שבהן להיכן הלכה אמא קא סבר
משקין מיבלע בליעי וכיון דאיטמו לי' אובלא
איטמו ליה משקין א"ו אית לא' אתסבר דמשקי'
מיפקד פקידי והתנן טמא מת שסחט זיתים
וענבים מכונת כביצה טהורין אי אמרת
בשלמא מיפקד פקידי משום הכי טהורין אלא
אי אמרת מיבלע בליעי אמאי טהורין אמר
ליה הכא במאי עסקינ' בענבים שלא הוכשרו
לאימת מתכשרי לכי סחוט להו כי סחוט להו
בציר להו שיעורא ראי לא תימא הכי הא
דתניא האלמה זה דומה לתרומת תותין זיתי'
וענבים שנטמאו שאין לו בה לא היתר אכילה
ולא היתר הסקה הא היתר אכילה נמי אית
ביה ראי בעי דריך להו פחות פחות מכביצ"
אמר רבא גזירה דילמא אתי בהו לידי תקלה
אמר ליה אביי ומי חיישינן לתקלה והא תני
מרליקין בפת ובשמן של תרומה שנטמאת אביי אמר
אמר לי' פת זריק ליה בין העציים שמן של
תרומה רמי ליה בבלי מאום גופא מרליקין
בפת ובשמן של תרומה שנטמאת אביי אמר
משמיה דחזקיה ורבא אמ' רבי רבי יצחק בר
מרתא אמר רב הונא לא שנו אלא פת אבל

חיטי לא שמא יבא בהן לידי תקלה ורבי יוחנן אמר אפילו חיטי ואמאי ניחוש דילמא
אתי בהן לידי תקלה כראמר רב אשי
בשליקתא

דלמר קרא לחשית משמע שתהא היא ולא שיריים ניכרים שתהא היא
מיתיבי לישראל ואי במחברים תרומת חמץ מה היתר יש בשיריה שתהא היא
לישראל עושה שיריים כי הוו מעיקרא שבל הוו שרי בקפלה ואסורים באכילה
קשתא כמי שרי בקפלה ואסורין באכילה משום חמץ ולענין מאי קא שיריים
בפחות מכביצה לאוכל טמא אין מטמא
מחיים: וייתי כשר לנסכים דחיטי
מטמא: קסבר משקין מפקד פקידי
מיפקדין הן בתוך הזמן ומיום חיבור לו אלא
כמי שפתחים בכלי וכשיטמא הזב לא מטמא
משקה: בכלל זב טומאת אוכלין אלא
לאוכל לתרומה תשובי בהדייהו ומטמא
משקין כמי לא מיטמא ואף על פי שמשקה
מקבל טומאה בכל שהו דלא היה שם משקה
עלי מעולם זב זה הכונע למשקי שבחוריו:
ליתיב מיטמו משקין לכי סחיט להו
ויכסחטין מנענע בכל קנוניו יחד וכי סחיט
להו ליתיה לשיעוריה אין בזנוק כביצה ליתן
טומאה לקח פחות מכביצה לדבר:
כביצה כמי לקח כי פפיק משקין מיניה
חסר ליה שיעוריה אוכל ומשקה מקבל
טומאה בכל שהו לא מטמא לחיים
שלא אוכל כביצה ומשקה כדביעית וכי תפיק
בתורת כהנים מכל האוכל מלמד שמטמא
לחיים בכל שהו יכול ישמע לחיים בכל שהו תלמוד
לומר יאכל האוכל כמות שהוא ויהיו
כביצה כדלמרינן בפרי' זה אין בית הבליעה
מחזיק יותר מביצה תרגולת וכי שמעת
לקח לקבל טומאה כעי כביצה: טמא
מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכונת
טהור וכדמסיק מילתא במסכת טהרות
ובלבד שלא יגע במשקי כגון שדרכן בשעורי
כלי עץ שאין מטמאין אותן כאן מטמא
משקה אלא כזב דכתיב שכבת זרע טמאה
לכן בזיבים שהוא לא מכזר שלא משיגת משקה
ובמשקין מנענע בזנין כבר חסר שיעור
כביצה ויותר מכביצה כל דהו קתני קתם
בהדיה טמא שכין שיצא טיפה לחשוכה
פיטמא קטיפה בכביצה שעדיין היא בחוכל
כביצה לף על גב דלאין משקה הכבלע בחוכל
מקבל טומאה עמו מטלים הוא את שיעורי
דכתותה תנן קתם טובא ובמקוואות ממי
מייתי לה בגמרא כביצה חוכלין שהביצה
בחוכו ופתעטו טהורין וכן כזית חלב
ופיגול ונותר חזר וקיבוץ בגשמים ותפתח
טמאין וחייבין עליהן משום פיגול ונותר
וחלב לף על גב דגשמים קיבלעין בתוכו
לית חלב כיבה לחיסחיט להו מיניה ונפתי
מיניה כיון פעור לפילו הכי כל כמה
דבגווה טיפה מצלמי לשיעוריה: ומטמא
מת דיקא שאין מטמא בקסט והוא
הדין לטמא שרץ וכל טומאת מגע וריפה

דכולה קא שמטא שסחט שסחט לפי' נרגיר יחידי תנן קתם דמטמא לפי' בפשוטי כלי עץ דכיון דיצאת טיפה לחשוב כלי עץ אף על גב דלאין משקה מקבל טומאה בכל שהו וכשחזר ונתנו לתוכו פתעבר טמא בטהור והכל טמא: התם דליעבד קאמר שסחט לבל הכח בכח לימלך מה
יעשה כיון לי' דיוך פחות מכביצה לבל שהו ומיעבד יותר מכביצה כל שהו וכשיטיפה טיפה לחשוב עדיין יש בחוכל כביצה ומטמא לחיים
ומתעברת ומתעברת במשקין: טומאה שבאן שקיבלו מאוכלין תחילה עם האוכל במטמא קעבדי: בליעי בחוכל בלועין מכל לפכותא וחיבור הן לו ומטמא עמו:
לחיי טהרי הכי טמא מת ומגע שלא נגע במשקה טמא: כי סחיט להן ליתיה לשיעוריה וכשנוגע בחוכל הכנוגע ודיקיה ל' תחת הדיוק
הן בהן שיעור כדי לקבל טומאה וקוק מלגע במשקה כדקתני בהדיה ובלבד שלא יגע במקל משקה: דלמי לית תימ' הכי למשקין בליעי ומיטמא: שלא מיפקדי ואין מטמאין בכניעת טומאה בחוכל: קא דחיית לעיל כי לתרומת תותי' ועבדים דמשמ' מטמטין טומאה כמי אית בה לחי דריך לה פחות פחות מכביצה: ליתי תקלה כשהוא דורכן שמא יאכל מהן: מילוקין בפת ובשמן כו' לקמן: מילוקין בפת ובשמן כו' לקמן: שלא היתר לכלה הא היתר אכילה נ

כל שפסלו בגופו פסול ודלתי ועצר עמהן ישרף מיד: דתניא כגון כיסמא פעלים וקסמא קיסם ולקן בחן על מי שפסלו דתניא כגון כיסמא פעלים וקסמא קיסם ולקן בחן על מי שפסלו

בגויל הוה מהלי דקסבר כל עצמו כתב עבדת כוכבים כדאמרי לקמיה מאי הוה מהלי דקסבר כל עצמו כתב עבדת כוכבים וקסבר לא מבטלינן איסורא לקמיה: תניא רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי אף הקונם עושה בו כל צרכיו שנאמר כל אשר יבא באש תעבירו באש וגו' ורבנן מאי עבדי ליה אמר קרא והשמדתם את שמם מכל מקום אי אפשר לו לאדם שלא יאמר קונם: ר' אלעזר אומר אף הנודר בקונם נותן דמיו לבדק הבית שנאמר והיה קדש לה' כקדשים הקלים מה קדשים הקלים נאכלין לבעלים אף הקונם נאכל לבעלים: ר' יוסי

מהדורת פתח"מ

האוכל נבילה ביום הכיפורים פטור רבינא אמר אפי' תימ' רבנן מי שאיסורו משו' בל תאכ' חמץ בלבר יצא זר שאין איסורו משום בל תאכל בלבר אלא אף משום בל תאכל טבל מידי בלבר כתיב אלא מחוורת בררב ששת תנו רבנן יכול ויצא אדם ידי חובתו במעשר שני בירושלים ת"ל לחם עוני מה שנאכל באנינות יצא זה שאינו נאכל באנינות אלא בשמחה דברי ר' יוסי הגלילי ר' עקיבא אומ' מצות מצות ריבה אם כן מה ת"ל לחם עוני פרט לעיסה שנילושה ביין שמן ורבש מאי טעמ' דר' עקיב' מי כתיב להם עוני אני כתיב ור' יוסי הגלילי מי קרינן עני עני קרינן ורבי עקיבא האי דקרינן ביה עוני כדשמואל דאמר שמואל לחם עוני לחם שעונין עליו דברים הרבה וסבר ר' עקיב' עיס שנילוש בחלב יין ושמן ורבש לא והתניא אין לשין עיסה בפסח ביין שמן ורבש ואם לש רבן גמליאל אומר תשרף מיד וחכמים אומרים יאכל מיד ואם' רבי עקיבא שבתי היתה אצל רבי שיעזר ורבי יהושע לשתי להם עיסה ביין ושמן ורבש ולא אמרו לי דבר ואעפ"י שא

אוציא חיטין ושעורין שיש במינן ביכורים לחם תאמר אם כן מנחת כל
למעט חיטין שיש במינו ביכורים ואת לחם במינן דיממעטינן
לעני! תורת ודינן: א מנחות מנחת ביכורי כתי תימת לגי דכימת
מקרי ביכורי לרבות יש במינו ביכורים ואקבי מיעוט למעט ביכורים ויש לומר
דסכרלי קרא לגי מכרינן קח מכרינן כמי קח:
דאמר רבי אלעזר מנין לקרא לגי דקא
דקיימא לי מחיכה לקלוש לאוכייתא לכל מי
מחיכות לקלוש דכתיב לא תרץ רבי ח
אלעזר דקא כאכל כבל מושבות שיכול
להניעך קון לירושלם ולבתיהו ומיהו רבי
אלעזר מני סבר מחיכה לקלוש דלכתב
ואיבעיך קרא לבעמת שיכול לפדיותו אפילו
בירושלם ואם תאמר וקא מעשר שני כאכל
בכל עבי ישראל בכוב ובנבעון כדתניא
לך קיים בפרק בתרא דזבחים בתו לבוב ונבעון
הוחרו הכמות קדשים קלים ומעשר שני כאכלין
מן קלבנים קדש קלים ומעשר שני כאכלין
בכל עבי ישראל ולקמן תמצינן לה כאכלין
בכל מושבות נבי חלות תודה ורקיקי נזיר
דקאמר ניח לקיש חלות תודה ורקיקי נזיר
כאכלין בכוב ונבעון ולבך אפיק להו מקרא
לחקריה מושמרתם ולא מני אפיק להו
כל מכבל מושבותיכם ובילוחים שמי כאכלין
בכוב ונבעון ובכל עבי ישראל דמאי שבא
ואיכי מעשרינן להו מכבל מושבותיכם ויש
לומר דקסבר לא ממעשרינן להו מכבל מ
מושבותיכם שלא לומן בית עולמים ולא לומן
כוב ונבעון ולקמן נבי חלות תודה ורקיקי
נזיר לימבריך למידרש מושמרתם לומן כוב
ונבעון ולא לומן בית עולמים:
מאן שמעת לים לחמר מעשר שני
בפיק בית רבי עקיבא לף עב
נב דכתיב תבלי דגני מסורת ולא לף בכשיון
ולבידהי בפיק במעב שני דלא דכשיון לחו
מכל מקום לף עב נב דסבירא לבו דמסורת
עיקר מי אפשר דלא דכשי מקבלי לשום
דכשי: ורבי יוסי בגלילי תיפוק
ליה שאין מאכלין לאונן ואם תאמר לרבי
יוסי בגלילי מעשר שני תיפוק לי מבכל
מושבותיכם כמו ביכורים ויש לומר דמי
אמינא לף דמושבותיכם אתיא דקא כאכל בכל
מקום אלא מעתה מעשר שני שיכול לפדיותו
מיבעי ליה לרבי יוסי בגלילי דלא כאכל
בכל מקום אלא בירושלם ומי אמרינן הכי
והתנן מיין ב' מהל' מעשר שני כ"ש ת"כ
מצות מצות ריבה אי מצות מצות ריבה אפילו
ביכורים נמי הדר ביה רבי עקיב דתניא יכול
יצא אדם ידי חובתו בביכורים תלמוד לומר
בכל מושבות יכם תאכלו מצות מצה הנאכלת
בכל מושבות יצאו ביכורים שאין נאכלין
בכל מושבות אלא בירושלם יכול שאני מוציא
אף מעשר שני תלמוד לומר מצות מצות
ריבה ומה ראית לרבות מעשר שני ולהוציא
ביכורים מרבה אני מעשר שני שיש לו היתר
בכל מושבות כדרבי אלעזר ומוציא אני
ביכורים שאין להן היתר בכל מושבות דאמר
רבי אלעזר מנין למעשר שני שנטמא שפודין
אותו אפילו בירושלם תל כי לא תוכל שאתו
ואין שאת אלא אכילה שנאמר וישא משאת
מאת פניו מאן שמעת ליה ראמ' במעשר שני
נפיק ביה ר' עקיבא וקמטעיט להו לביכורים
מבכל מושבותיכם שמעינה הדר ביה ורבי
יוסי הגלילי תיפוק לי מלחם עוני מי שנאכל
בעוני יצא זה שאין נאכל אלא בשמחה סבר
לה כרבי שמעון דתניא ביכורים אסורין באונן
ורבי שמעון מתיר מאי טעמא דרבנן דכתיב
לא תוכל לאכול בשעריך ואמר מר תרומת
ידך אלו ביכורים דאיתקש ביכורים למעשר
מה מעשר אסור לאונן אף ביכורים אסור
לאונן ורבי שמעון תרומה קרנהו רחמנא
כתרומה מה תרומה מותרת לאונן אף ביכורים מותרת לאונן ורבי שמעון נהי
דהיקיש לית ליה שמחה מיהא מיכתב כתיבא בהו דכתיב ושמחת בכל הטוב ההוא
לומן שמחה הוא דאתא דתניא מעצרת ועד החג מביא וקורא מהחג ועד חנוכה
עד מביא ואינו קורא תנו רבנן לחם עוני פרט לחלוט ולאשישה יכול לא יצא אדם
ידי חובתו אלא בפת הדראה תלמוד לומר מצות ריבה ואפילו כמצות של
שלמה אם כן מה תלמוד לומר לחם עוני פרט לחלוט ולאשישה ומאי משמע דהאי
אשישה לישנא דחשיבותא דכתיב ויחלק לכל העם לכל המון ישראל מאיש ועד
אשה לאיש חלות לחם אחת ואשפר אחת ואשישה אחת וגומר ואמר רב חנן בר אבא
אשפר אחד משרה בפר אשישא אחד משה באיפה ופליגא דשמואל דאמר
עה שמואל אשישה גרבא דחמרא דכתיב ואוהבי אשישי ענבים תנו רבנן אין אופין
פת עבה ביום טוב בפסח דברי בית שמאי ובית

ובמה פת עבה ומפלי לה כבי בית הלל אבל עפי מיטפח לא: שכן מצינו בלחם הפנים שהוא לפוף לבף תמך כדתמיכין במנחות כל המיכה לחמר תקריבו
עגומר לרבות לחם הפנים לתיומן לגלא יהמינו ומפלי לה כבי עובי דפנותיו טפח דקיימו לחם הפנים שהיו לו פנים ואין פנים פחותין מטפח: לחם תמרי וקיימי
עובי טפח לזירזין הכתים שבקרקעים בשיעורו שלא יתמין יתירו לבל לחם שאינן זרזירין: בפת עמילה שאיכה ממהרת להתמין שעמילתה מעבבתה עמילה בדילה
כדיתנן כל המנחות טעונין שבע מתות ניסוך ונחמש מתות עיסה בתנור חם ובתוך חם ומתקבלת: בתנור חם בכל יום תמיד היו מסיקין תנור של מקדש לתפיית מנחות ולחתי תודה ושל מתכת

ובית הלל מתירין וכמה פת עבה אמר רב הונא טפח שכן מצינו בלחם הפנים טפח מתקיף לה רב יוסף אם אמרו בזרזיז יאמרו בשאינן זרזיז אם אמרו בפת עמילה יאמרו בפת שאינן עמילה אם אמרו בעצים יבישין יאמרו בעצי לחים אם אמרו בתנור חם יאמרו בתנור צונן אם אמרו בתנור של מתכת יאמרו בתנור של חרש אמר רב ירמיה בר אבא שאילית את רבי בייחוד ומנו רב איבא דאמרי רב ירמיה בר אבא אמר רב שאילית את רבי בייחוד ומנו הקרוש מאי פת עבה פת מרובה ואמאי קרו ליה פת עבה משום דנפישא בלישה ואי בעית אימא באתריה דהאי תנא לפת מרובה פת עבה קרו ליה מאי טעמא אי משום דקא טרח טירחא דלא צריך מאי אירא בפסח אפילו ביום טוב נמי אין הכי נמי והאי תנא ביום טוב של פסח קאי תניא נמי הכי בית שמאי אומרים אין אופין פת מרובה ביום טוב ובית הלל מתירין תנו רבנן יוצאין בפת נקייה ובהדראה ובסרקיון המצויירין בפסח אף על פי שאמרו אין עושין סריקין המצויירין בפסח אמר רבי יהודה דבר זה שאל בייתוס בן זונין לחכמים מפני מה אמרו אין עושין סריקין המצויירין בפסח אמרו לו מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתה אמר להן אפשר יעשנו ברפוס ויקבענה ביון אמרו לו יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס מותרין אמר רבי אלעזר בר צדוק פעם אחת נכנסתי אחר אבא לבית רבן גמליאל והביאו לפניו סריקין המצויירין בפסח אמרתי אבא לא כך אמרו חכמים אין עושין סריקין המצויירין בפסח אמר לי בני לא של כל אדם אמרו אלא של נחתומין אמרו איכא דאמרי הכי קאמר ליה לא של נחתומין אמרו אלא של כל אדם אמר רבי יוסי עושין סריקין כמין רקיקין ואין עושין סריקין כמין גלוסקאות תנו רבנן הסופגנין והרובשנין והאיסקריטין וחלת המסרת והמרומע פטורה מן החלה מאי חלה הטמרת אמר רבי יהושע בן לוי זה חלוט של בעלי בתים אמר ריש לקיש הללו מעשר אילפס הן ורבי יוחנן אמ' מעשה אילפס חייבין והללו שעשאו בחמה מיתיבי הסופגנין והרובשנין והאיסקריטין עשאן באילפס חייבין בחמה פטורין תיובתיה דרבי שמעון בן לקיש אמר עולא אמר לך רבי שמעון בן לקיש הכא במאי עסיקינן שהרתיח ולבסוף הדביק אבל הדביק ולבסוף הרתיח מאי הכי נמי דפטורין אדתני סיפא עשאן בחמה פטורין ליפלוג וליתני ברידה במה דברי אמורים כגון שהרתיח ולבסוף הדביק אבל הדביק ולבסוף הרתיח חסורי מחסרא והכי קתני במה דברים אמורים שהרתיח ולבסוף הדביק אבל הדביק ולבסוף הרתיח נעשה כמי שעשאן בחמה ופטורין תא שמע יוצאין במצה הינא ובמצה העשויה באילפס הכי נמי שהרתיח ולבסוף הדביק מאי מצה הינא אמר רב יהודה אמר שמואל כל שפורסה ואין חוטין נמשכין הימנה אמר רבא וכן לחמי תורה פשוטא הכא והכא לחם כתיב מהו דתימא הואיל וכתיב והקריב ממנו אחר

ובית מתירין טעמא דבית הלל כדתמרי' מעברתא לקמן ופוסקא תמור מלא בכרות לקמן על פי שאין נזיד דק לבכר לאחר לבל למלאות התמור פעם אחרת ליכא מאן דאמר: תנא בפסח קאי תימא דלא משכי פרי בירים עלבי פסחים ובי' יש לומר דמקי מיהיה עלבי פסחים ובי' יש לומר דמקי מיהיה עלבי פסחים ובי' יש לומר לשמעי דבקא עלבי פסחים משום דתכפ בפסח קאי: ונקבע קמע

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ומצה של מעשר כו׳ לרבני ל׳מיתיר׳ אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח לרבני חכמים
לכיוצא בענין מצה שלו של נבזה לקמן פרק מי כתיב ומצתם: רבי
קלמר ליומא מסייעא ליה לכל מילתיה דרבי יוסי דאמרה פלניו בלחודיה
פלניו: תרי זימני אכל קתם לכם למעוטי שחול ונזול אכל לתרומ׳ של מעשר

כך מנוקד

מצות של מעשר שני לרבני רבי מאיר אין
אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח לרבני חכמים
יוצא בה ידי חובתו בפסח אתרוג של מעשר
שני לרבני רבי מאיר אין יוצא בו ידי חובתו
ביום טוב לרבני חכמים אדם יוצא בה ידי
חובתו ביום טוב מתקיף לה רב פפא
בשלמא עיסה דכתיב עריסותיכם משלכם
אתרוג נמי דכתיב ולקחתם לכם לכם
משלכם יהא אלא מצה מי כתיב מצתכם
אמ׳ רבא ואיתימא רב יימר בר שלמיא אתיא
לחם לחם כתיב הכא לחם עוני וכתיב
התם והיה באכלכם מלחם הארץ מה
להלן משלכם אף כאן משלכם מסייע
ליה עיסה של מעשר שיני פטורה מן החלה
דברי רבי מאיר וחכמים אומרים חייבת לימא
מסייע ליה הינו הך הכי קאמ׳ ליה לימא מרפליני
בעיסה בהנך נמי פליני או דילמא שאני התם
דכתיב עריסותיכם עריסותיכם תרי זימני בעי
רבי שמעון בן לקי׳ מהו שיצא אדם ידי חובתו
בחלה של מעשר שיני בירושלם ת״ש דרבי
יוסי הגלילי לא תיבעי לך השתא בחולין לא
נפיק בחלתו מיבעיא כי תיבעי לך אליבא
דרבי עקיבא בחולין הוא דנפיק דאי מטמו יש
להן התיר במושבות אבל חלה דאי מטמיא
לית להו היתר במושבות ולשריפה אזלא לא
נפיק או דילמא אמרינן הואיל ואילו לא קרא
עליה שם ואיטמי איתא׳ה היתר במושבות
ונפיק בה השתא נמי נפיק ביה איכא דאמרי הא
ודאי לא תיבעי לך דודאי אמרינן הואיל כי
תיבעי לך חלה הלקוח בכסף מעשר שני
ות״ש דרבנן לא תיבעי כיון דאמר יפרה היינו
מעשר כיתיבעי לך ת״ש דרבי יהורה דאמר
יקבר דתנן הלוקח בכסף מעשר שני שנטמא
יפדה רבי יהודה אומ׳ יקבר מי אמרינן הואיל
ואי לא לקוחה וי והואיל ולא קרא עליה שם
ואיטמי ישלה התיר במושבות ונפיק ביה
השתא נמי נפיק ביה או דילמא חד הואיל
אמרינן תרי הואיל לא אמרינן אמר רבא
מסתברא שם מעשר חד הוא:

אתיא לחם לחם הקשה הלי לתוליפיא כיון דילפינן לחם לחם דמעשר
מצה שלכם ממאי מיבעיך לעיל למיעוטי שלא יצא בטבל
מי שחשוכו משום כל תאכל תמיך: תיפוק לי דכתי׳ שלכם דקל ק
דלא בעי למיפקר לכהנים והני עני מחי ליה

כך מנוקד

אחד מכל קרבן אחר שלא ישול פרוס והבא כמאן דפרסא דמיא קמ״ל מיתיבי המעיסה בית שמאי פוטרין ובי הילל מחייבין החליטה בית שמאי מחייבין ובית הלל פוטרין איזהו המעיסה ואיזהו החליטה המעיסה קמח שעל גבי מונלשין החליטה מונלשין שעל גבי קמח רבי ישמעאל ב״ר יוסי אומר משום אביו זה וזה לפטור ואמרי לה זה וזה לחייוב וחכמי׳ אומרי׳ אחר זה ואחר זה עשאן באילפס פטור בתנור חייב ותנא קמא מאי שנא המעיסה ומאי שנא חלוטה אמר רב יהודה אמר שמואל וכן אמר ר׳ יהודה ואיתימא׳ר יהושע בן לוי כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו ותברא מי ששנה זו לא שנה זו קתני מיהת וחכמים אומרים אחר זה ואחר זה שעשאו באילפס פטור בתנור חייב תיובתא דרבי יוחנן אמר לך ר׳ יוחנן תנאי היא דתניא יכול יהא מעיסה וחלוטה חייבין בחלה ת״ל לחם רבי יהורה אומר אין לחם אא האפוי בתנור רבי יהורה היינו תנא קמא אלא לאו מעשה אילפס איכא ביניהו תנא קמא סבר מעשה אילפס חייבין ורבי יהודה סבר מעשה אילפס פטורין והכא קמא סבר כיון שחזר ואפאו מיפלגי דתנא קמא סבר אין לחם אא האפוי בתנור לחם קרינא ביה ור׳ יהוד׳ סבר אין לחם אלא האפוי בתנור מעיקרא וכיון דמעיקרא לאו בתנור אפייה לאו לחם הוא אמר רבא מאי טעמא דר׳ יהודה דכתיב ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד לחם האפוי בתנור אחר קרוי לחם ושאין אפוי בתנור אחר אין קרוי לחם יתיב רבה ורב יוסף אחוריה דר׳ זירא ויתיב רבי זירא קמיה דעולא אמ׳ ליה רבה לר׳ זירא בעו מיניה מעולא הרביק מבפנים והרתיח מבחוץ מהו אמר ליה מאי אימא ליה דאי אמינא ליה לימא לי הי ניהו מעשר אילפס אמר ליה רב יוסף לרבי זירא בעו מיניה מעולא הרביק מבפנים ואבוקה כנגדו מהו אמר ליה מאי אימ׳ ליה דאמר לי רוב עניים עושין כן אמ׳ רב אסי עיסה של מעשר שני לדברי רבי מאיר פטור מן החלה לדברי חכמים חייבין בחלה מצות

ותנא קמא מאי שנא חלוטה תיעול לי מלי קבעי מיכ׳ נימ׳ דמר סבר
עילאה נבר ומר סבר תתאה נבר ותירצן לי דקפסיק ותני מעגב
דלית ביה לח שיעור חלה מצומצם ולקמי קבעי מאי שנא דכין עילא נבר וכין
תתאה נבר מי לפשר שלא יתבטל מעט ממנו ותחבר ליה משיעוריה:

אסר לך ר׳ יוחנן תנאי היא דתניא לא
ליכתריך לאמבוחי תנאי אלא
לשנויי דאמ׳ לך זה וזה לפטור אכל לגבי שבת
דזה וזה לחייב תנאי היא דתניא
דעבר על דמיחייבי כיוצא בהילפא לחי פטור
אכל בהילפא פטור מן קמ״ל
דיעבד הוא דמיחייבי כיוצא בהילפא לחי פטור
אכל בהילפא פטור מן קמ״ל
קיימו מכמים: דבולי
לילפא פטורי פסק לה כגל מדקתמ׳ דבולי
עלמא מעשה לילפא פטורין ועוד דיתיב
רבה ורב יוסף לחזוי דל׳ זירא לילפא לחי
מיירי ולגבי כל׳ דכרבי יוחנן קיימא לן מלתא
דשיבר לה בהילפא בהדי ג׳ דהלכה כרבי לקי׳
לגבי ר׳ יוחנן דאמר לי׳ עבל ידי מעשה מודה
ר׳ יוחנן דמעשה לילפא פטורה ואין מברך
עלי׳ המוציא כדאוקמ׳ בירושלמי דמסכת
חלה בפ״ק דחלה לחמך ר׳ יוחנן כל שקורט
מהלך תתעי חייב בחלה ובברכה מי ששנה זו לא
שנה זו קתני מיהת וחכמים אומרים אחר זה
ואחר זה שעשאו באילפס פטור בתנור חייב
תיובתא דרבי יוחנן אמר לך ר׳ יוחנן תנאי היא
דתניא יכול יהא מעיסה וחלוטה חייבין בחלה
ת״ל לחם רבי יהורה אומר אין לחם אא האפוי
בתנור רבי יהורה היינו תנא קמא אלא לאו
מעשה אילפס איכא ביניהו תנא קמא סבר
מעשה אילפס חייבין ורבי יהודה סבר מעשה
אילפס פטורין לא דכולי עלמא מעשה אילפס
פטורין והכא קמא סבר כיון שחזר ואפאו
מיפלגי דתנא קמא סבר אין לחם אא האפוי
בתנור לחם קרינא ביה ור׳ יהוד׳ סבר אין לחם
אלא האפוי בתנור מעיקרא וכיון דמעיקרא
לאו בתנור אפייה לאו לחם הוא אמר רבא
מאי טעמא דר׳ יהודה דכתיב ואפו עשר נשים
לחמכם בתנור אחד לחם האפוי בתנור אחר
קרוי לחם ושאין אפוי בתנור אחר אין קרוי לחם יתיב רבה ורב יוסף אחוריה דר׳ זירא
ויתיב רבי זירא קמיה דעולא אמ׳ ליה רבה לר׳ זירא בעו מינית מעולא הרביק מבפנים
והרתיח מבחוץ מהו אמר ליה מאי אמינא ליה דאי אמינא ליה לימא לי הי ניהו מעשר
אילפס אמר ליה רב יוסף לרבי זירא בעו מינית מעולא הרביק מבפנים ואבוקה כנגדו
מהו אמר ליה מאי אימ׳ ליה דאמר לי רוב עניים עושין כן אמ׳ רב אסי עיסה של מעשר
שני לדברי רבי מאיר פטור מן החלה לדברי חכמים חייבין בחלה מצות

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

מתני׳ ואילו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בחזרת בתמכא ובחרחבינא ובעולשין ובמרור יוצאי בהן בין לחין בין יבשין אבל לא בבושין ולא שלוקין ולא מבושלין ומצטרפין לכזית ויוצאין בקלח שלהן ובדמאי ובמעשר ראשון שנטלה תרומתה ומעשר שני והקדש שנפדו: גמ׳

חזרת חסא עולשין הינדבי תמכא אמר רבה בר בר חנה תמכתא שמיה חרחבינא אמר רבי שמעון בן לקיש אצוותא דרקלא ובמרור מירתא תני בר קפרא ל

תרי חיטי בהרי הרדי דילמ' אולא חרא ויתבה
בציריה רחבירת' ולא סליק להו דיקלא דמיא
מארבערוחתא ואתי לידי חימון ואמ' אביי לא
ליחרוך אינש תרי שבולי בהרי הרדי דילמא
נפקי מיא מהאי ובלע אידך ואתיא לידי
חימון אמר ליה רבא אה' אפי' חרא נמי דילמא
נפקי מהאי רישא ובלע אידך רישא לא אמר
רבא מי פירות נינהו ומי פירות אינן מחמיצין
והדר ביה אביי מההיא דכל אגב מרליהו לא
מחמצי דאמר אביי האי חצבא דאבישנא סחיפה שרי זקיפא אסור רבא אמר אפילו
זקיפא נמי מי פירות נינהו ומי פירות אינן מחמיצין תנו רבנן אין לותתין שעורין
בפסח ואם לתת נתבקעו אסורות לא נתבקעו מותרות רבי יוסי אומר שורן בחומץ
וחומץ צומתן אומר שמואל אין הלכה כרבי יוסי אמר רב חסדא אמר מר עוקבא
לא נתבקעו ממש אלא אבל שאלו מניחין על פי חבית והן נתבקעות מאיליהן ושמואל
אמר נתבקעו ממש עבר שמואל עוברא ברוה דרבי רב חשו נתבקעו ממש אמר רבה
בעל נפש לא ילתות מאי איריא בעל נפש אפילו כולי עלמא נמי דהא תניא אין לותתין
שעורין בפסח הכי קאמר בעל נפש אפילו חיטין דשרירי לא ילתות אמ' ליה רב נחמן
מאן דציית ליה לאבא אכיל נהמא דעיפושא דהא בי רב הונא לתתי ובי רבא בר אבין
לתתי ורבה אמר אסור ללתות אלא האי דתניא אין לותתין שעורין בפסח שעורין הוא
דלא הא חיטי שרי לא מבעיא קאמר לא מבעיא חיטי כיון דאית בהו צירא עיילי בהו
מיא אבל שערי דשיעי אימא שפיר דמי קא משמעלן הדר אמר רבה מותר ללתות
דתניא יוצאין בפת נקייה והדראה ואי אפשר נקייה בלא לתיתה איתיביה רב פפא
להבא הקמחין והסלתות של גוים של כפרים טהורים ושל כרכין טמאין דכפרים מאי
טעמא לאו משום דלא לתתי וקא קרי ליה סולת תרגומא אקמח בתר דנפיק אמר מאי
טעמא לא אימא ליה מהא דאמר רבי זירא אמר רב בר ירמיה אמר שמואל חיטין של
מנחות אין לותתין אותם וקא קרי להו סולת הדר אמר רבא מצוה ללתות שנאמר
ושמרתם את המצות אי לא רבי עד לתיתה שימור למאי אימא שימור דלישה
דלישה לאו שימור הוא דאמר רב הונא בצקו של גוים אדם מטלא כריסו מהן ובלבר
שיאבל כזית מצה באחרונה באחרונה אין בראשון לא מאי טעמא משו' דלא עבר בהו
שימור ולעביר ליה שימור מאפיה ואילך אלא לאו שמע מינה שימור מעיקרא בעינן
ממאי דילמא שאני התם דבעידנא דנחית לשימור לא עבר לה שימור אבל היכא
דבעידנא דנחית לשימור עביד לה שימור רשימור דלישה הוי שימור ואפילו
הכי לא הדר ביה רבא דאמר להו להנהו דמהפכי כיפי כי מהפכיתו הפיכי לשום
מצוה אלמא קסבר שימור מעיקרא מתחילתו ועד סופו בעינן מר בריה דרבינא

מנקטא

ערוגה שהיא ששה על ששה טפחים זורעים
בתוכה חמשה זרעונין ארבע על ארבע רוחות
הערוגה ואחרת באמצע מהו דתימא הני מילי
בזרעין אבל בירקות לא קא משמע לן למימר
דירקות אלימא מזרעים והתנן כל מיני זרעים
אין זורעין בערוגה אחת בל מיני ירקות זורעין
בערוגה אחת מהו דתימא הני מרור מין זרעים
ניהו קמ"ל זרעים סלקא דעתך והא תנן ירקות
ותני בר קפרא ירקות ותני דבי שמואל ירקות
חזרת איצטריכא ליה סר אמינא הואיל וסופה
להקשורת ניתיב ליה רווחא טפי לאו אר' יוסי
בר' חנינא קלח של כרוב שהוקשה מרחיבים
לו בית רובע אמה כיון דסופ' להקשות יהבינן
ליה רווחא טפי הכא נמי ניתיב ליה רווח טפי
קמ"ל: יוצאין בהן בין לחין בין יבישין כו':

אמר רב חסדא לא שנו אלא בקלח אבל בעלין לחין אין יבישין לא והא מרקתני סיפא
בקלח שלהן מכלל דרישא עלין פרושי קא מפרש בי קתני בין לחין בין יבישין אקלח
ביתיבי יוצאין בהן ובקלח שלהן בין לחין בין יבישין דברי רבי באיר ובכמים אומרים
לחין יוצאין בהן יבישין אין יוצאין בהן שוין שיוצאין בהן כמושין אבל לא כבושין ולא
שלוקין ולא מבושלין כללו של דבר כל שיש בו טעם מרור יוצאין בו וכל שאין בו טעם
מרור אין יוצאין בו תרגומא אקלח תנו רבנן אין יוצאין בהן כמושין שהן מחמיצות: גמ' תנו רבנן אילו דברים שאין באין לידי
חימוץ האפוי והמבושל וחלוט שחלטו ברותחין מבושל ארמבשלי"ה מחמץ אמר רב
פפא האפוי שבישלו קאמר תניא רבי יהודה אומר קמח שנפל לתוכו
דלף אפילו כל היום כולו אינו בא לידי חימוץ אמר רב פפא הוא דעביד טיף להדי טיף
אמר רבי רבי שילא ותיקא שרי והתניא ותיקא אסור לא קשיא האדעבריה במישחא
ומילחא האדעבריה במיא ומילחא אמר מר זוטרא לא ליחי אינש קדרא בקמחא
דאבישנא דילמא לא בשיל שפיר ואתי לידי חימוץ אמר רב יוסף לא ליחלוט אינש

תרי

הגה רח כל שלו מניחין אגב פי חבוב של קלחים וקש מתבקעות פירוש בלי
שבעלי קלינת בשין בו קלינת וקוש מנקב כדתמרינן בפרק
רבי ישמעאל מניחין בתוך חבוב של קלחים כדי שתגמור קלוד בכולו וקש קו
מתבקעות מכח קלוד וכן מצא לי בספר ישן בשם רבינו שם: תרגומא
קלחים תימה תימה לשתא לתמי תני סלתות גל
דלבדלין קתני: כי מקפיתו כיפי
לפפיתו לשם מצה ואת כיון דשמיך ליה
דבעי שימור בשעת הסיפוך אם כן קיפי מוכח
דמצה לכתחלה בעי שימור אם כן קיפי היא אלא
דבעיך שימור מתחילתו ועד סופו גל דעיקר
שימור בני אלא תמיהן ושכר רבי אי לאו
שיש שימור מחמץ בשעת הסיפוך עדיין דנן
כגון לתיתה לא היה מצריך שימור בשעת
בי דרי מתחילת קדנן: לא

ערוגה שהיא ששה על ששה טפחים זורעים בתוכה חמשה זרעונין ארבע על ארבע רוחות הערוגה ואחרת באמצע מהו דתימא הני מילי בזרעין אבל בירקות לא קא משמע לן למימר דירקות אלימא מזרעים והתנן כל מיני זרעים אין זורעין בערוגה אחת בל מיני ירקות זורעין בערוגה אחת מהו דתימא הני מרור מין זרעים ניהו קמ"ל זרעים סלקא דעתך והא תנן ירקות ותני בר קפרא ירקות ותני דבי שמואל ירקות חזרת איצטריכא ליה סר אמינא הואיל וסופה להקשורת ניתיב ליה רווחא טפי לאו אר' יוסי בר' חנינא קלח של כרוב שהוקשה מרחיבים לו בית רובע אמה כיון דסופ' להקשות יהבינן ליה רווחא טפי הכא נמי ניתיב ליה רווח טפי קמ"ל: יוצאין בהן בין לחין בין יבישין כו':

אמר רב חסדא לא שנו אלא בקלח אבל בעלין לחין אין יבישין לא והא מרקתני סיפא בקלח שלהן מכלל דרישא עלין פרושי קא מפרש בי קתני בין לחין בין יבישין דברי רבי באיר ובכמים אומרים לחין יוצאין בהן יבישין אין יוצאין בהן שוין שיוצאין בהן כמושין אבל לא כבושין ולא שלוקין ולא מבושלין כללו של דבר כל שיש בו טעם מרור יוצאין בו וכל שאין בו טעם מרור אין יוצאין בו תרגומא אקלח תנו רבנן אין יוצאין בהן כמושין שהן מחמיצות: גמ' תנו רבנן אילו דברים שאין באין לידי חימוץ האפוי והמבושל וחלוט שחלטו ברותחין מבושל ארמבשלי"ה מחמץ אמר רב פפא האפוי שבישלו קאמר תניא רבי יהודה אומר קמח שנפל לתוכו דלף אפילו כל היום כולו אינו בא לידי חימוץ אמר רב פפא הוא דעביד טיף להדי טיף אמר רבי רבי שילא ותיקא שרי והתניא ותיקא אסור לא קשיא האדעבריה במישחא ומילחא האדעבריה במיא ומילחא אמר מר זוטרא לא ליחי אינש קדרא בקמחא דאבישנא דילמא לא בשיל שפיר ואתי לידי חימוץ אמר רב יוסף לא ליחלוט אינש

תרי

דתימא חיטי נמי נזרעי חיטין אלא חדא חדא מיתבא דילמא אתי חדא חדא ומיתבא
בציריה דחבירתה בסדק של חבירתה: דיקולא דמיא דתיתבא קמיה: נזרעי
סלק כמו שיילינן חריפתא דמכרי ליקי דעבודה זרה: לי הכי לתני חד חד שיבולתא
כמו לא ליחזיל: דילמא פקע מיא מיתיבי דכרישתא חדא ובלעיה חיטיה לחזדך
ריפא: לא וקדר ביה לתני דכל אגב
מוקלייה לא מחמעי כל דקל בפילתה לא
מחמעי: תנבת דלבנונית כר שמייבשין
בתיבה קלית בתנור: סיפחא שרי אם פיו
כפני למטה שיקו קמיס קפלטין מן הקלי
עד שום הלוד שיקו ויניחין לתוך: שרי זקיפא
שיקו זקוף כדלקו לקור שמיים כפלטין
ומזדרין וכלבלין: מדלמר מהי סיפחא שרי
משום דדייני מברלי שמע מיכה קדר ביה
מימי דלמר לעיל לא ליחיך לימים תרתי
מיבלעי דהכי כמי דייני מיל ושקלי וכלי ולא
מיבלעי כלילך: פתבקעו מחמת קיפוף
שמחמת קמיס לקורות דודלי מיהקרות
לבקמין: שורן בחומץ לאחר שנתבקעות
שורן בחומץ וחומץ כומתן אשתרי ליכ כלעז
ומיהו מניחין לבחמין: ואין מתבקעות
מלילהן שלהן יכולין לעמוד מפני רוח היין
בדורה דבי רב חצי חצי בכפר של לוחה קלים
פתבקעו ממש כלומר דאין שאר מינים
נתבקעו ממש ונותנין לא מבוקעות ממש היו
ואיתימר: אמר רבה בר בר חנה משום רבי יוחנן
הכי קאמר לפלוני חיטי שהן קשין משעורין
ואין מניחין לבחמין בעל כרחן בעל כפה לא ילתות
לבל בלא בעל כפה לא ילתות בעל כפה לא ילתות
בלים הלי: דשלינן קשיס: לשבח רבה
הכי קאי ליה: מאן דנפיק ליה לשבח יהבל
לחם שיפוטין כלומר לא תקל מלוגין בקייה:
דקל בי רב הונא הוה ליתיה כולה רב בחמין אמר
לה: ובבה אמר לפלוני לא ילתות לבולי עלמא:
דשיעי שהלקין קן: והדרה קיבר של
בפריס טהורין לפי שהין מקפידין לפלוגין
לעשותן כל כך ולא לתתי לחיטי דידהו
ומפה שלא יכובשו קלי קלי לפו סולת
לחם שיפוטין כלומר לא תקל מלוגין בקייה:
דקל בי רב הונא הוה ליתיה כולה רב בחמין אמר
לה: ובבה אמר לפלוני לא ילתות לבולי עלמא:
דשיעי שהלקין קן: והדרה קיבר של
בפריס טהורין לפי שהין מקפידין לפלוגין
לעשותן כל כך ולא לתתי לחיטי דידהו
ומפה שלא יכובשו קלי קלי לפו סולת

מתני' חמשה מינין הן שלוקין ואלו הן
מתני' חמשה מינין הן שלוקין ואלו הן
הכרוב והלפת והסלק והתרדין והקישואין
הכרוב והלפת והסלק והתרדין והקישואין
ואין יוצאין בהן ידי חובתן במוסטות
ואין יוצאין בהן ידי חובתן במוסטות
ומבושלות ומבוקעות ומעושות ומגוללות
ומבושלות ומבוקעות ומעושות ומגוללות
ומבוקלות ומבוקלות ומבוקלות ומבוקלות
ומבוקלות ומבוקלות ומבוקלות ומבוקלות
ומבוקלות ומבוקלות ומבוקלות ומבוקל

לא יעשנו מדעתיה לימור אומר ר' דליקת הבלאים מבודים לטמור לעשות
מהן מדעתיה שמא יעשנו טלמי עבדנהו ולא יהיב מהי שלח יניע
בבשרי אבל בבלאים ידועים שרי כדתניהן במסכת בלאים מדעתיה קתמור
אין בה משום בלאים ומותר לעשות מהן כל צרכת ובלבד שלא יניע בבשר לף
עלגב דלמרינן בביכה שהילו יבשר מבעוד
יו עלגב זו אסור שמא תבשל לו בימים עלי
בשרי שמא כל צרכת ומדעתיה אין רגילין
ליכך כלל ך: אבל עושהו תבריכין
למת ואם תאמר והלימה לועב לרש ועובדא
למת ואם תאמר כך עובי בר קיסמא למי שמיש
שמואל בזקן שיצאת אמר רב מודה
בלי קיסמא חייבין בציצית אמר רב מודה
שמואל בזקן שיצאת והלימה שיצאת
ונלי דמיכה ליה משום לועב לרש ומקלי
טועמת ממי לא יעשה בלאים למת ואומר
לית דביצית שקולה כשבר כל המצות לכך
ובכתיב את כל מצותי תלמד שמקולה ביצית
כשבר כל המצות והלי דאמר שמקולה ביצית
כי חייל ורבי יוחנן היו שקלי ונתלי בציצית
קקבורות היו שריל תבלת על יוחנן אמ'ליה
ר' חייל לך שלח יאמר למחר בחים מבלבו
ויהיה מלעיגים אותנו ונעבה דמחים כמי יש
להם ציצית אומר לה מבל מקום שריך בהן
לויגוי לפי שמלוין עמהן כמוהן ואין
אין מהן ואיהם דמהם מהם ועושה למי
שאין מהם ועושה עמה שמסירין נפשן לקה
מיטלטל שהרי לה יתניא שלא ניטוח
עולא אמר אפילו תימא רבי מאיר שאני הבא
דאמר קרא בשל מבושל מבל מקום
תנו רבנן יכול צלאו בל צורבו יהא חייב
תלמוד לומר לא תאבל ממנו נא ובשל
מבושל במים נא ובשל מבושל אמרתי לך
ולא שצלאו בל צורבו היבי דמי אמר רב
אשו רשויא חרובא תנו רבנן יכול אבל
כזית חי יהא חייב תלמוד לומר אל תאבלו
ממנו נא ובשל מבושל נא ובשל אמרתי לך
ולא חי יכול יהא מותר תלמוד לומר כי אם
צלי אש היבי דמי נא אמ' רב כראמרי פרסאי
אברנים אמר רב חסדא המבשל בחמי
טבריא בשב פטו פסח שבשלו בחמי טבריא
חייב מאי שנא בשבת דלא רתולדות אש בעינן וליבא פסח נמי לאו תולדות אש היא
אמר רבא מאי חייב דקתני דקא עבר משום צלי אש רב חייא בריה דרב נתן מתני לה
להא דרב חסדא בהדיא אמר רב חסדא המבשל בחמי טבריא בשבת פטור פסח
שבשלו בחמי טבריא חייב שעבר משום צלי אש אמר רבא אכל נא לוקה

מנקטא ליה אימיד בארביה ההוא ארבא
דחיטי הטבעא בחישתא שריא רבא לזבוני
לגוים איתיביה רבא בר ליואי לרבה בנך
שאבד בו כלאים הרי זה לא ימכרנו לגוי ולא
יעשה בו מרדעת לחמור אבל עושין אותו
תבריכין למת מצוה לגוי מאי טעמא לאו משום
דהדר מזבן לישראל הדר אמר רבא לזבנהו
קבא קבא לישראל כי היכי דבליא קמי פיפסרא
פ ש תנו רבנן אין מוללין את הקדירה בפסח
והרוצ שימלול נותן את הקטח ואחר כך נותן
את החומץ ויש אומרים נותן את החומץ
ואחר כך נותן את הקטח מאן יש אומרי אמר
רב חסדא רבי יהודה היא דתנן האילפס
והקדירה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכו
תבלין אבל נותן לתוך הקערה או לתוך
התחתי רבי יהודה אומר לכל הוא נותן חוץ
מרבר שיש בו חומץ וציר ונוקמה כרבי יוסי
דתנן ר' יוסי אומר שורן בחומץ וחומץ צומתן
כי אשמועינן ליה לרבי יוסי הני מילי דאיתיה
בעיניה אבל על ידי תערובת לא עולא אמר
אחר זה ואחר זה אסור משום לך לך אמרינן
נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב רב פפי
שרי ליה לבורדיקי דבי ריש גלותא למטחה
קדירה בחסיסי אמר רבא איבא דאמרי
מילתא ברוכתא דשכיחי עברי איבא דאמרי
רבא נופא מתי לה קדירא בחסיסי:
צ מתני' אין נותנין קמח לתוך
חרוסת או לתוך החרדל ואם נתן יאבל מיד
ורבי מאיר אומר אין מבשלין את הפסח לא
במשקין ולא במי פירות אבל סכין ומטבילין
אותו בהן: מי תשמישו של נחתום שיפבנו
מפני שהן מחמיצין: גמ' אמר
רב כהנא מחלוקת לתוך חרדל אבל לתוך
חרוסת דברי הכל ישרף מיד תניא נמי הכי
אין נותנין קמח לתוך החרוסת ואם נתן ישרף מיד לתוך החרדל ר' מאיר אומר ישרף
מיד וחכמים אומרים יאבל מיד אמר רב הונא בריה דרב יהודה אמר רב נחמן אמר
שמואל הלכה כדברי חכמים אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב הונא אחרוסת

מבקעא ליה לימיה חיטין מתחילת קציר לנוכך פסח ועבדא לה שימור
מעיקרא: בחסיסי קמחא דחבושא: בדיכתא דשכיחי
עבדי כגון בי ריש גלותא שבעבדים מזלזלין
בדבר לימור יתר ויתר: מתני'
חרוסת לימרים ריש בי מומין ועבאי לעבד בו
בשר ודגים לתתנו קמח וכל דבר שמקרים
את טעמו ומקח לאחר זמן מתקלקל
את הטעם: אין מבשלין לא במשקין ולא
ממנו כל שהוא ובשל מבושל ונו': לא במשקין לף
על גב דכתיב בימים ושעמת מפרש בגמ':
סכין בשעת שלייתו: ומטבילין בשעת
אכילתו: מי תשמישו של נחתום שמנכן בו
ידיו בשעת שקוח עורך ומקטף את הקטח
ישפכו: גמ' מחלוקת לשרי ליה
תבת קמח לאכלו מיד במותן לתוך החרדל
לפי שקוח חזק ואין מכיחך מהר לחמיצת
מחרוסת

לא מתני' מנקטא ליה אימיד בארביה ההוא ארבא דחיטי הטבעא בחישתא שריא רבא לזבוני לגוים איתיביה רבא בר ליואי לרבה בנך שאבד בו כלאים הרי זה לא ימכרנו לגוי ולא יעשה בו מרדעת לחמור אבל עושין אותו תבריכין למת מצוה לגוי מאי טעמא לאו משום דהדר מזבן לישראל הדר אמר רבא לזבנהו קבא קבא לישראל כי היכי דבליא קמי פיפסרא
פ ש תנו רבנן אין מוללין את הקדירה בפסח והרוצ שימלול נותן את הקטח ואחר כך נותן את החומץ ויש אומרים נותן את החומץ ואחר כך נותן את הקטח מאן יש אומרי אמר רב חסדא רבי יהודה היא דתנן האילפס והקדירה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכו תבלין אבל נותן לתוך הקערה או לתוך התחתי רבי יהודה אומר לכל הוא נותן חוץ מרבר שיש בו חומץ וציר ונוקמה כרבי יוסי דתנן ר' יוסי אומר שורן בחומץ וחומץ צומתן כי אשמועינן ליה לרבי יוסי הני מילי דאיתיה בעיניה אבל על ידי תערובת לא עולא אמר אחר זה ואחר זה אסור משום לך לך אמרינן נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב רב פפי שרי ליה לבורדיקי דבי ריש גלותא למטחה קדירה בחסיסי אמר רבא איבא דאמרי מילתא ברוכתא דשכיחי עברי איבא דאמרי רבא נופא מתי לה קדירא בחסיסי:
צ מתני' אין נותנין קמח לתוך חרוסת או לתוך החרדל ואם נתן יאבל מיד ורבי מאיר אומר אין מבשלין את הפסח לא במשקין ולא במי פירות אבל סכין ומטבילין אותו בהן: מי תשמישו של נחתום שיפבנו מפני שהן מחמיצין: גמ' אמר רב כהנא מחלוקת לתוך חרדל אבל לתוך חרוסת דברי הכל ישרף מיד תניא נמי הכי אין נותנין קמח לתוך החרוסת ואם נתן ישרף מיד לתוך החרדל ר' מאיר אומר ישרף מיד וחכמים אומרים יאבל מיד אמר רב הונא בריה דרב יהודה אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כדברי חכמים אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב הונא אחרוסת

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

רבי יהודה היא דתניא שור ושה שרוע וקלוט
נרבה תעשה אותו אותה מתפייס לברק
הבית ואי אתה מתפייס תמימים לברק הבית
מכאן אמרו כל המתפייס תמימים לברק הבי'
עובר בעשה אין לי אלא בעשה ולא תעשה
מנין תלמוד לומר וידבר ה' אל משה לאמר
לימד על כל הפרש כולה שיהא בלא תעשה
דברי רבי יהודה אמר לו רבי לבר קפרא מאי
משמע אמר לו דכתיב לאמ' לא אמר בדברים
בי רב אמרי לאמר לאו אמר: מי תשמישו
של נחתום וכו': תני חדא שופטין במקום
מדרון ואין שופטין במקום האישבורן ותניא
אידך שופטין במקום האישבורן לא קשיא
האי רנפישי וקוו האי דלא נפישי דלא קוו אמ'
רב יהודה אשה לא תלוש אלא במים שלנו
דרשה רב מתנן בפפוניא למחר אייתו כולי
עלמא חצביהו ואתי לגביה ואמרו ליה הב לן
מיא אמר להו אנא במיא דביתו אמרי דרש
רבא אשה לא תלוש בחמה ולא בחמי חמר
ולא במים הגרופין מן המוליר ולא תגביה
ידה מן התנור עד שתגמור את כל הפת
וצריך שני כלים אחד שמקטפת בו ואחר שמצננת בו את ידה איבעיא להו עברה
ולשה מהו מר זוטרא אמר רב אשי אמר אסור אמר מר זוטרא מנא אמינא
לה דתניא אין לותתין השערין בפסח ואם נתבקעו אסורים לא נתבקעו מותרין
ורב אשי אמר אטו כולהו מחיתה חדאי מחיתי הכא דאיתמר איתמר והכא
דלא איתמר לא איתמר:

הדרן עלך כל שעה

ואלו

עוברין בפסח פה לעבור
עליה בכל ידיהם ובכל
יומם ונם לילה מדקדק
מלשון עוברים דמשמע עוברים מן העולם
ואין כהיה לשם דמשמע כל הנך מכדיבין
מכל מחמת לא תלבינו ואפילו בלבינה לא
קיש מיבייב מי לאו דבדיבים קרי ומקיבק
תיתי כל ידיהם וכל יומם ונם ומקיבק ללמד
עוברין מי' תולכין ועוברין הייטו מעל
קשולתן דלאו בני מיכל ביכה לאכל כל ידיהם
ליכא: רבי אליעזר אומר לף
תבשילי כשים הייטו חמץ מוקשה ואפילו הכי
חמץ דנן נמור על ידי תערובת מכל מקום
מדקאמר לף משמע דמידה לתת קמח
ובמרה מחייבין דדבי אליעזר סבר מוקשה
בעיניה כלאו כלום לכך כדאית דבי רבי ג
אליעזר בחל מיבייבו לו במתניתא:

לאמר לימד על כל הפרשה שיהא בלאו
כדאיתא לדי' דקייטו דדוקא בקבל
דבדיבים דאית בהו לאו הבא מכלל עשה אבל
שאר דבדיבים לית:

הדרן עלך כל שעה

ואלו

עוברין בפסח פה לעבור
עליה בכל ידיהם ובכל
יומם ונם לילה מדקדק
מלשון עוברים דמשמע עוברים מן העולם
ואין כהיה לשם דמשמע כל הנך מכדיבין
מכל מחמת לא תלבינו ואפילו בלבינה לא
קיש מיבייב מי לאו דבדיבים קרי ומקיבק
תיתי כל ידיהם וכל יומם ונם ומקיבק ללמד
עוברין מי' תולכין ועוברין הייטו מעל
קשולתן דלאו בני מיכל ביכה לאכל כל ידיהם
ליכא: רבי אליעזר אומר לף
תבשילי כשים הייטו חמץ מוקשה ואפילו הכי
חמץ דנן נמור על ידי תערובת מכל מקום
מדקאמר לף משמע דמידה לתת קמח
ובמרה מחייבין דדבי אליעזר סבר מוקשה
בעיניה כלאו כלום לכך כדאית דבי רבי ג
אליעזר בחל מיבייבו לו במתניתא:

הדרן עלך כל שעה

ואלו

עוברין בפסח כותח הבבלי ושכר המרי וחומץ האדומי וזיתום המצרי
וזומן של צבעים ועמילן של טבחים וקולן של סופרים ר' אליעזר אומר
תבשיטי נשים זה הכלל כל שהוא ממין דנן הרי זה עובר בפסח הרי אלו באזהר' ואין
בהן משום כרת: גמ' תנו רבנן שלשה דברים נאמרים בכותח הבבלי
מטמטם את הלב ומסמא את העינים ומכחיש את הגוף מטמטם את הלב משום
נסיובי דחלבא ומסמא את העינים משום מילחא ומכחיש את הגוף משום קומיתא
דאומא תנו רבנן שלשה דברים מרבין הזבל וכופפין את הקומה ונוטלין אחד
מחמש מאות ממאור עיניו של אדם אלו פרת קיבר ושכר חדש וירק חי תנו רבנן
שלשה דברים ממעטין את הזבל ויוקפין את הקומה ומאירין את העינים אלו הן
פת נקייה בשר שמן ויין ישן פת נקייה דסמידא

לוקה שתים מבושל לוקה שתים נא ומבושל
לוק שלש אבי אמ' אין לוקין על לאו שבכללו'
איכא דאמרי תרתי הוא דלא לקי דלא מיחה
לקי איכ' דאמרי חדא נמי לא לקי דלא מיחה
לאויה בלאו דחסים רבא אמר אכל זג לוקה
שתים חרצן לוקה שתים זג וחרצן לוקה שלש
אבי אמר אין לוקין על לאו שבכללות איכא
דאמרי תרתי הוא דלא לקי חדא מיהת לקי
איכ' דאמ' חדא נמי לא לקי דלא מיחה לאויה
בלאו דחסים תר' אכל כזית נא מבעו' יום פטור
כזית נא משחשיכ' חייב אכל כזית צלי מבעוד
יום לא פסל עצמו מבני חבורה כזית צלי
משחשיכה פסל עצמו מבני חבורה כזית צלי
יכול אכל כזית נא מבעוד יום יהא חי' ודין הוא
ומה בשעת שישנו בקום אכול צלי ישנו בבל
תאכל נא בשעה שאינו בקום אכול צלי אינו
דין שישנו בבל תאכל נא או לאו בשע' שאינו
בקום אכול צלי ישנו בבל תאכל נא בשעת
שישנו במקום אכול צלי אינו בבל תאכל
נא רבי אומר אקרא אני בשל מה תלמוד לו'
מבושל שיבול אין לי אלא שבישלו משחשיכ'
בשלו מבעוד יום מנין תלמוד לומר בשל
מבושל מכל מקום והאי בשל מבושל אפקיה
ר' לצלי קדר ולשאר משקין אם כן לימא קרא
או בשל בשל או מבושל מבושל מאי בשל
מבושל שמעת מינה תרתי תנו רבנן אכל צלי
מבעוד יום חייב וכזית נא משחשיכה חייב
קתני צלי דומיא דנא מה נא בלאו אף צלי
בלאו בשלמא נא כתיב לא תאכלו ממנו נא
אלא צלי מנלן דכתיב ואכלו את הבשר בלילה
הזה בלילה אין ביום לא אי לאו הבא מכלל
עשה הוא וכל לאו הבא מכלל עשה עשה אמ'
רב חסדא הא מני רבי

מחכיתי נמי: כזית נבלי מבעוד יום קתני לה לקמיה: קתני מיהא דבלי דמבעוד יום לית בה משום מקשקשה: רבי

לוקה שתים מבושל לוקה שתים נא ומבושל
לוק שלש אבי אמ' אין לוקין על לאו שבכללו'
איכא דאמרי תרתי הוא דלא לקי דלא מיחה
לקי איכ' דאמרי חדא נמי לא לקי דלא מיחה
לאויה בלאו דחסים רבא אמר אכל זג לוקה
שתים חרצן לוקה שתים זג וחרצן לוקה שלש
אבי אמר אין לוקין על לאו שבכללות איכא
דאמרי תרתי הוא דלא לקי חדא מיהת לקי
איכ' דאמ' חדא נמי לא לקי דלא מיחה לאויה
בלאו דחסים תר' אכל כזית נא מבעו' יום פטור
כזית נא משחשיכ' חייב אכל כזית צלי מבעוד
יום לא פסל עצמו מבני חבורה כזית צלי
משחשיכה פסל עצמו מבני חבורה כזית צלי
יכול אכל כזית נא מבעוד יום יהא חי' ודין הוא
ומה בשעת שישנו בקום אכול צלי ישנו בבל
תאכל נא בשעה שאינו בקום אכול צלי אינו
דין שישנו בבל תאכל נא או לאו בשע' שאינו
בקום אכול צלי ישנו בבל תאכל נא בשעת
שישנו במקום אכול צלי אינו בבל תאכל
נא רבי אומר אקרא אני בשל מה תלמוד לו'
מבושל שיבול אין לי אלא שבישלו משחשיכ'
בשלו מבעוד יום מנין תלמוד לומר בשל
מבושל מכל מקום והאי בשל מבושל אפקיה
ר' לצלי קדר ולשאר משקין אם כן לימא קרא
או בשל בשל או מבושל מבושל מאי בשל
מבושל שמעת מינה תרתי תנו רבנן אכל צלי
מבעוד יום חייב וכזית נא משחשיכה חייב
קתני צלי דומיא דנא מה נא בלאו אף צלי
בלאו בשלמא נא כתיב לא תאכלו ממנו נא
אלא צלי מנלן דכתיב ואכלו את הבשר בלילה
הזה בלילה אין ביום לא אי לאו הבא מכלל
עשה הוא וכל לאו הבא מכלל עשה עשה אמ'
רב חסדא הא מני רבי

מחכיתי נמי: כזית נבלי מבעוד יום קתני לה לקמיה: קתני מיהא דבלי דמבעוד יום לית בה משום מקשקשה: רבי

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

דסמידא בשר שמן דצפירתא דלא אפתח יין
ישן עתיק עתיקי כל מילי דמעלי להאי קשה
להאי ודקשי להא מעלי להאי בר מזנגבילא
רטיבא ופילפלי אריכתא ופת נקייה ובשר
שמן ויין ישן דמעלי לכולי גופיה שכר
המדי דרמו ביה מי שערי וחומץ האדומי
דשדי ביה שערי אמר ר' יצחק בתחיל' כשהיו
מביאין נסכים מיהודה לא היה יינם של יהוד'
מחמיץ עד שנותנין לתוכן שעורין והיו קורין
אותו חומץ סתם ועכשיו אין יינם של אדומיים
מחמיץ עד שנותנין לתוכן שעורין וקורי' אותו
חומץ האדומי לקיים מה שנאמר אמלאה
החרבה אם מלאה זו חרבה זו ואם מלאה זו
חרבה זו רב נחמן בר יצחק אמר מהכא
ולאם מלאם יאמץ תניא אמר רבי יהודה ביהודה בראשונה הלוקח חמץ מעם הארץ
אינו צריך לעשר מפני שחזקה אינו בא אלא מן התמר ועכשיו הלוקח חומץ מעם
הארץ צריך לעשר שחזקתו אינו בא אלא מן היין וסבר רבי יהודה תמר לאו
בר עשורי הוא והא תנן המתמר ונתן מים במידה ומצא כדי מידתו פטור
ורבי יהודה מחייב הכי קאמר לא נחשדו עמי הארץ על התמר אי בעית אימא
נחשדו ולא קשיא הא בדרווקא הא בדפורצני: וזיתום
המצרי וכו': מאי זיתום המצרי תני רב יוסף תלתא שערי תלתא קורטמי
ותלתא מלחא רב פפא מפיק שערי ומעייל חיטי וסימניך סיסני תרו להו וקלו
להו וטחני להו ושתו להו מדיבחא ועד עצרתא דקמיט מרפא להו ודרפא מקמיט
ליה לחולה ולאשה עוברה סכנתא: וזומן של צבעים וכו': הכא
תרגימו מיא דחיורי דצבעי בהו לבא: ועמלין של טבחים וכו': פת
תבואה שלא הביאה שליש שמניחה על פי קדירה ושואבת הזוהמא: וקולן
של סופרים וכו': הכא תרגומו פרורא דאישכפי רב שימי מחוזנאה אמר זה
טיפולן של בנות עשירים שמשיירות אותו לבנות עניים איני והא תני רבי
חייא ארבעה מיני מדינה ושלשה מיני אומנות ואי אמרת טיפולן של בנות עשירים
מאי מיני אומנות איכא ואלא מאי פרורא דאושכפי ומאי קרי ליה האי קולן של
סופרים קולן של רצענין מיבעי ליה אמר רב אושעיא לעולם פרורא דאושכפי
ומאי קרי ליה קולן של סופרים דסופרים נמי מדבקין בהו ניירותיהן: רבי אליעזר
אומר אף תכשיטי נשים וכו': תכשיטי נשים סלקא דעתך אלא אימא
אף טיפולי נשים דאמר רב יהודה אמר רב בנות ישראל שהגיעו

לא סיד לא סולת על בשרן להשיר השער: והא תני רבי חייא ויהיב סימנא בהני דמתניתין ואמר ארבע מיני מדינה שכינו בהם הצריכין לכל אדם בין אומן בין
לא אומן שהרי למאכל או לרפואה עשויין כותח שכר וחומץ וזיתום אבל זומן אינו ראוי אלא לצבעים וקולן של סופרים ועמלן של כתתומין כייר עשוי מעשבים על
ידי דבק שקורין גלוד: תכשיטי נשים הוא כחל ושרק ובשמים שתולות בצוארייהן להריח ומאי חמץ איכא:

שהגיעו

שהגיעו לפירקן ולא הגיעו לשנים בנות עניים
טופלות אותן בסיר בנות עשירים טופלות
אותן בסולת בנות מלכים בשמן המור שנאמ'
ששה חדשים בשמן המור מאי שמן המור רב
הונא בר ירמיה אומר סטבת רב ירמיה בר
אבא אמר שמן זית שלא הביא שליש תניא ר'
יהודה אומ' אנפקינון שמן זית שלא הבי' שליש
ולמה סכין אותו מפני שמשיר את השיער
ומעדן את הבשר: זה הכלל כל שהוא ממין
דגן: תניא אמר רבי יהושעו כי מאחר ששנינו
כל שהוא מין דגן הרי זה עובר בפסח למה מנו
חכמים את אלו כדי שיה' רגיל בהן ובשמותיהן
כי הא דההוא בר מערבא איקלע לבבל הוה
בישר' בהדיה אמ' להו קריבו לי' מידי למיכלא
שמע דקאמר קריבו ליה כותח כיון דשמע
כותח פירש: הרי אלו באזהרה: מאן
תנא דחמץ דגן גמור על ידי תערובת ונוקשה
בעיניה בלאו אמר רב יהודה אמר רב ר' מאיר
היא דתני' שיאור ישרף ונתנו לכלבו והאוכלו
בארבעי' הא גופא קשיא אמרת שיאור ישרף
אלמא אסור בהנאה והדר תני ונותנו לפני
כלבו אלמא מותר בהנאה הכי קאמר שיאור
ישרף דרבי מאיר לרבי מאיר דרבי יהודה לרבי יהודה ונתנו לפני כלבו דרבי מאיר
לרבי יהודה האוכלו בארבעים אתאן לרבי מאיר שמעינן ליה לרבי מאיר נוקש' בעיני
בלאו וכל שכן חמץ דגן גמור על ידי תערובת רב נחמן אמר רבי אליעזר היא דתני' על
חמץ דגן גמור ענוש כרת על עירובו בלאו דברי רבי אליעזר וחכמים אומרי' על חמץ דגן
גמור ענוש כרת על עירובו בלא כלום ושמעינן ליה לרבי אליעזר דאמר חמץ דגן
גמור על ידי תערובת בלאו וכל שכן נוקשה בעיניה ורב נחמן מאי טעמא לא אמר
כרב יהודה אמר לך דילמא עד כאן לא קאמר רבי מאיר התם אלא נוקשה בעיניה
אבל חמץ דגן גמור על ידי תערובת לא ורב יהודה מאי טעמא לא אמר כרב נחמן
אמר לך עד כאן לא קאמר רבי אליעזר התם אלא חמץ דגן גמור על ידי תערובת
אבל נוקשה בעיניה לא אמר תניא כוותיה דרב יהודה כל מחמצת לא תאכלו לרבות
כותח הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי וזיתום המצרי יכול יהא ענוש כרת תלמוד
לומר כי כל אוכל חמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור ענוש כרת ועל עירובו בלאו מאן
שמעת ליה דאמר על עירובו בלאו רבי אליעזר היא ואלו נוקשה בעיניה לא
קאמר ש"מ נוקשה לרבי אליעזר לית ליה ורבי אליעזר עירובו בלאו מנא ליה דכתיב
כל מחמצת לא תאכלו אי הכי כרת נמי ליחייב דהא כתיב כי כל אוכל מחמצ' ונכרתה
ההוא מיבעי ליה לכדתניא מחמצת אין לי אלא שנתחמץ מאליו מחמת דבר אחר מניין
תלמוד לומר כל מחמצת ונכרתה אי הכי דלאו נמי להכי הוא דאתא אלא טעמא דרבי
אליעזר מכל גבי כרת נמי הכתיב כל ההוא מיבעי ליה לרבות את הנשים נשים
מדרב יהודה אמר רב נפקא וכן תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא איש או אשה כי
יעשו מכל חטאת האדם השוה הכתוב איש לאשה לכל עונשין שבתורה איצטריכא
סד

ערוכין דף פ
מכחות דף סו
מק דף ט
מגילה דף יג

נר מצוה

דף כג
אסתר ב

דף בד
מיימ' ופ' קפ' ד
מהל' חמץ
סמג לאוין ע ט
טור אח' סי' ת מ ב

דף כג

צה

צו
מיימ' פ' ב מהלכו' מעשר

צו
מיימ' פ' קפ ד מהל' חמץ
סמג לאוין ע ט
טור אח' סי' ת מ ב

דף כג
מגילה דף ו
מעשר דף סה

שבת דף קיו

מעשר דף סה

דף כג

פסחים דף כח

מנו חכמים את אלו תימא לרשבא הא איצטריך למנותם לאשמועינן
שהן בלאו ולא בכרת ותירץ ר' ילא הוי לאשמועינן אלא תרי מיניהו
חד לנוקשה בעיניה וחד על ידי תערובת ועוד הקשה דתק שמנאם לית ליה
האי כללא דהא איכ' תכשיטי נשים שהן מין דגן ואין עובר בפסח אלא ר' אליעזר
הוא דקאמר לה: מאן תנא חמץ גמור
על ידי תערובת ונוקשה בעיניה בלאו משמ'
בשמעתין דאי לאו דאיתרבי חמץ נוקשה
למלקות אפילו איסור לא היה בו ותימא לרי'
דבפרק קמ"א דחולין בעי רבי זירא הרי עלי
לחמי תודה מן החמץ ומן המצה והביא ש
שיאור מהו שיאור דמאן אי דרבי מאיר לרבי
מאיר מדלקי עליה חמץ הוא והשתמנא ליה
דהוי חמץ לענין תודה דילמא שאני חמץ
בפסח דרביה קרא למלקות גרידה ואור'
דהתם נמי איכא שום קרא דמרבי' מיניה
חמץ נוקשה והא דתניא בפרק כל המצ"ות
באות מצה אין מחמיצי בתפוחים דהוי חמץ
נוקשה כדמשמע התם היינו לכתחילה אבל
בדיעבד כשר: ואלו נוקשה בעיניה
לא קתני ואם תאמר ונימא דמשום הכי לא
חשיב ליה משום דכ"ש הוא כדאמר רב נחמן
ויש לומ' דאי כ"ש הוא הכ"ל למיתני לאשמועי'
דלית ביה כרת: ונותנו לפני כלבו
דרבי מאיר לרבי יהודה מדאורייתא אפילו
באכילה שרי כדאמרינן בפרק קמ"א דחולין
דמצה מעלייתא היא אלא מדרבנן אסור:
ההוא כל לאתויי כשים תימא לרי' הא תרי
כי כל כתיבי גבי כרת כי כל אוכל
חמץ ונכרתה וכי כל אוכל מחמצת ונכרתה ע
עירובו לכרת ואפילו לרבנן דלא דרשינן כל
כי כל דרשי ואור' דפשיטא ליה לתלמודא
דאתא לשום דרשא: סלקא

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

אלו עוברין — פרק שלישי

סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות כל שישנו בכלל אכול מצה תיתי לרבי דלרבי אכילה מקרי לרבנן דלא מקרי אכילה מכדי מדרבה כתיב ולרבי דלא מקרי אכילה מכדי מדרבה כתיב ולרבנן דמ

משום דהוה נזיר וחטאת שני כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין נזיר הא דאמרן חטאת מאי חיא דתנן כל אשר יגע בבשר יקדש וגומ יכול אפילו לא בלעה תלמוד לומר בבשרה יקדש ער שיבלע בבשר יקדש להיות כמוה שאם פסולה היא תפסל ואם בשרה היא תאכל מחמור שבהן ומן הנמי ניהוו נזיר וחטאת שני כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין אמרי הנהו מיצרך צריכי ור' עקיבא מאי צריכי בשלמא אי כתב רחמנא בחטאת לא נמר נזיר מינה דחולין מקדשי לא נמרינן שא ליכתוב רחמנא בנזיר ותיתי חטאת ותינמר מינה דהא כל איסורין שבתורה קא נמר מנזיר ורבנן אמרי לך מיצרך צריכי חטא להתיר מצטרף לאיסור וחולין מקדשים לא נמר ומשרת ליתן טעם בעיקר ומבאן אתה דן לכל התורה כולה ורבי עקיבא תרוייהו קא מצטרף לאיסור והוו להו שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין אמר ליה רב אשי לרב כהנא אלא הא דתניא מכל אשר יעשה מנפן היין מחרצנים וער זג ליתמר על איסורי נזיר שמצטרפי זה עם זה השתא לרבי עקיבא איסור והיתר מצטרפין איסור ואיסור מיבעיא אמ' ליה איסור והיתר בבת אחת איסור ואיסור בזה אחר זה: מתני' בצק שבסירקי קמ עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב לבער ואם לא בטל במיעוטו וכן לענין הטומאה אם מקפיד עליו חוצץ ואם רוצה בקיומו הרי הוא כעריבה בצק החרש אם יש כזית בו שהחמין הרי זה אסור: גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא במקום שאי עשויין לחזק אבל במקום שעשויין לחזק אינו חייב לבער מכלל דפחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חייב לבער אסיפא ואם לאו בטל במיעוטו אמר רב יהודה אמ' שמואל לא שנו אלא דמתני לה אסיפא אבל לאו בטל במיעוטו אמר רב יהודה אמ' שמואל לא שנו במקום העשוי לחזק אבל במקו' שאין עשוי לחזק חייב לבער מכלל דכזית אפילו במקו' העשוי לחזק חייב לבער תנא כלישנא קמא תניא כלישנ' אחרא קמא בצק שבסירקי עריבה במקום העשוי לחזק אינו חוצץ ואינו עובר ובמקום שאין עשוי לחזק חוצץ ועובר במה דברי אמורים בכזי אבל בפחות מכזית אפילו במקום שאי עשוי לחזק אינו חוצץ ואינו עובר ותניא כלישנא בתרא בצק שבסירקי עריבה במקו' העשוי לחזק אינו

משום דהוה נזיר וחטאת שני כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין נזיר הא דאמרן חטאת מאי חיא דתנן כל אשר יגע בבשר יקדש וגומ' יכול אפילו לא בלעה תלמוד לומר בבשרה יקדש להיות כמוה שאם פסולה היא תפסל ואם בשרה היא תאכל מחמור שבהן ומן הנמי ניהוו נזיר וחטאת שני כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין אמרי הנהו מיצרך צריכי ור' עקיבא מאי צריכי בשלמא אי כתב רחמנא בחטאת לא נמר נזיר מינה דחולין מקדשי לא נמרינן שא ליכתוב רחמנא בנזיר ותיתי חטאת ותינמר מינה דהא כל איסורין שבתורה קא נמר מנזיר ורבנן אמרי לך מיצרך צריכי חטא להתיר מצטרף לאיסור וחולין מקדשים לא נמר ומשרת ליתן טעם בעיקר ומבאן אתה דן לכל התורה כולה ורבי עקיבא אומר נזיר ששרה פתו בין ויש בו לצרף כרי כזית חייב ומאי רמפת ומין דילמ' מין לחוריה וכי תימא מין לחורי מאי למימרא הא קא משמעלן דאף על גב דתערובת אלא רבי עקיבא ברייתא דתניא רבי עקיבא אומר נזיר ששרה פתו בין ויש בו לצרף כרי כזית חייב ומאי רמפת ומין דילמ' מין לחוריה וכי תימא מין לחורי מאי למימרא הא קא משמעלן דאף על גב דתערובת אלא רבי עקיבא ברייתא דתניא רבי עקיבא אומר נזיר ששרה פתו בין ואכל כזית מפת ומין חייב ורבי עקיבא טעם כעיקר מנא ליה ילף מבשר בחלב לאו טעמא בעלמ' הוא ואסור הכא נמי לא שנא ורבנן מבשר בחלב לא נמרינן דחידוש הוא ומאי חידוש אילימא דהאי לחורי והאי לחורי שרי ובהדי הדדי אסור כלאי נמי האי לחורי והאי לחורי שרי ובהדדי אסיר אלא איתרו לי' כולי יומא בחלבא שרי בשל ליה בשולי אסיר ור' עקיבא נמי בשר בחלב ורא חידוש הוא אלא ילף מניעולי גוים גיעולי גוים לאו טעמא בעלמא הוא ואסור הכא נמי לש' ורבנן גיעולי גוים נמי חידוש הוא דהא כל מותן טעם לפגם מותר דגמרי מנבילה והכא אסור ורבי עקיבא דרב חייא בריה דרב הונא דאמר לא אסרה תורה אלא בקדירה בת יומא הילכך לאו נותן טעם לפגם הוא ורבנן קדירה בת יומא נמי לא אפש' דלא פגמה פורתא אמר ליה רב אחא בריה' דרב איוא לרב אשי טרר בנן נשמעלרבי עקיבא מי לא אמרי רבנן משרת ליתן טעם בעיקר מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה לרבי עקיבא נמי משרת להתיר מצטרף לאיסו' מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה כולה אמר ליה משום

ליתן טעם בעיקר שאם שרה ענבים במים ויש בהן טעם יין חייב מכאן אתה דן לכל התורה כולה ומה נזיר שאין איסורו איסור עולם ואין איסורו איסור הנאה ויש היתר לאיסורו עשה בו טעם כעיקר כלאים שאיסורו איסור עולם ואיסורו איסור הנאה ואין היתר לאיסורו אינו דין שיעשה טעם כעיקר והוא הדין לערלה בשתים הא מני רבנן היא ורבי יוחנן דאמר כר' עקיבא הי רבי עקיבא אילימא רבי עקיבא דמתני' דתנן רבי עקיבא אומר נזיר ששר' פתו בין ויש בו לצרף כרי כזית חייב ומאי רמפת ומין דילמ' מין לחוריה וכי תימא מין לחורי מאי למימרא הא קא משמעלן דאף על גב דתערובת אלא רבי עקיבא אומר נזיר ששרה פתו בין ואכל כזית מפת ומין חייב ורבי עקיבא טעם כעיקר מנא ליה ילף מבשר בחלב לאו טעמא בעלמ' הוא ואסור הכא נמי לא שנא ורבנן מבשר בחלב לא נמרינן דחידוש הוא ומאי חידוש אילימא דהאי לחורי והאי לחורי שרי ובהדי הדדי אסור כלאי נמי האי לחורי והאי לחורי שרי ובהדדי אסיר אלא איתרו לי' כולי יומא בחלבא שרי בשל ליה בשולי אסיר ור' עקיבא נמי בשר בחלב ורא חידוש הוא אלא ילף מניעולי גוים גיעולי גוים לאו טעמא בעלמא הוא ואסור הכא נמי לש' ורבנן גיעולי גוים נמי חידוש הוא דהא כל מותן טעם לפגם מותר דגמרי מנבילה והכא אסור ורבי עקיבא דרב חייא בריה דרב הונא דאמר לא אסרה תורה אלא בקדירה בת יומא הילכך לאו נותן טעם לפגם הוא ורבנן קדירה בת יומא נמי לא אפש' דלא פגמה פורתא אמר ליה רב אחא בריה' דרב איוא לרב אשי טרר בנן נשמעלרבי עקיבא מי לא אמרי רבנן משרת ליתן טעם בעיקר מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה לרבי עקיבא אומר נזיר ששרה פתו בין ואכל כזית מפת ומין חייב ורבי עקיבא טעם כעיקר מנא ליה ילף מבשר בחלב לאו טעמא בעלמ' הוא ואסור הכא נמי לא שנא ורבנן מבשר בחלב לא נמרינן דחידוש הוא ומאי חידוש אילימא דהאי לחורי והאי לחורי שרי ובהדי הדדי אסור כלאי נמי האי לחורי והאי לחורי שרי ובהדדי אסיר אלא איתרו לי' כולי יומא בחלבא שרי בשל ליה בשולי אסיר ור' עקיבא נמי בשר בחלב ורא חידוש הוא אלא ילף מניעולי גוים גיעולי גוים לאו טעמא בעלמא הוא ואסור הכא נמי לש' ורבנן גיעולי גוים נמי חידוש הוא דהא כל מותן טעם לפגם מותר דגמרי מנבילה והכא אסור ורבי עקיבא דרב חייא בריה דרב הונא דאמר לא אסרה תורה אלא בקדירה בת יומא הילכך לאו נותן טעם לפגם הוא ורבנן קדירה בת יומא נמי לא אפש' דלא פגמה פורתא אמר ליה רב אחא בריה' דרב איוא לרב אשי טרר בנן נשמעלרבי עקיבא מי לא אמרי רבנן משרת ליתן טעם בעיקר מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה כולה אמר ליה משום

ליתן טעמא בעיקר לעשות טעמו של איסור כעיקרו ומשו': ויש בהן במים טעם יין: תייב בבזית מכזן ואף לאו משום דאיתעבדי ליה כעין איסור לגבי דידי' מיפר: לכל כתבה כולה שיקא טעמו של איסורין כמאכל:

ענבים יין מותרין לו בהלכה: ויש לו היתר לאיסורו תוך זמן על ידי התרת חכם: כלאים כלאי הכרם: איסור עולם זרע חטה ושעורה בתוך שלש שנים הנזרעים בשדה אחת: הקוה הירק לערלה בשתי בשתים קל ואומר זה חתך דן לערלה בשתי דרכים להיות כחתוך שנים ואחד קל: ואין היתר לאיסורו בתוך שלש חוץ כן בנזיר ותוספ' עולם ליכא למימר דא לאחר שלש מותרי': הא מני לא דאמרי' להלן קדש לטעם בעיקר דבבן דפליגי אדדבי עקיבא בהיתר מצטרף לאיסור ולקמיה מפרש מאי טעמיה: קי רבי עקיבא מאי מילתא דרבי עקיבא שמעינן דהיתר מצטרף לאיסור: דילמא מיין לחולי ונימוק שייך למיתני בה משום דבטלנ בתוך קפת והיינו כזי: יין ממלא כלי מפה לפה ומניח זית ומתן לתוכו ויין היינו כזית: תערובת כזית יין וכן הוא בתוספתא דכזיר: שחיטו בעון שבטלנ בפת: מפת ומין חייב גלי רבנן עליה דלית להו היתר מצטרף לאיסור שלו: פשו היין בכל קפת לא היו פלגי רבנן עליה: דקא אית להו טעם בעיקר ואיתעבדי ליה כתנאי איסורו איסור הא מילתא דעלמא הוא: פלגי עליה דרבי עקיבא משום דילמ' כל קפת בין מצטרף הוא ולאו מאי טעמי לא משרי לה לאיסור כל קפת בין מצטרף כמי היתר לאיסור מצטרף לאיסור לא משרי לה לאיסור כל קפת בין מצטרף לאיסור אלא כמאן דאמר אין מבטלין איסור לכתחלה: אמר ליה רבי יוחנן לרבי עקיבא מי שמעת לן הכי והא תנן ר' יוסי אומר אין מבטלין איסור לכתחלה אלא בשלשים ואמרי' עלה בגמ' מאי לאו בשלשים ולא בפחות מהכי אמר ליה אין בשלשים ולא בפחות מהכי אמר ליה אין בשלשים ולא בפחות מהכי אלא מעתה בשלשים ולא בפחות מהכי והתנן ר' יוסי אומר אין מבטלין איסור לכתחלה אלא

אינו חוצץ ואינו עובר במקום שאין עשוי לחזק חוצץ ועובר במה דברים אמורים בפחות מכזית אבל בכזית אפילו במקום העשוי לחזק חוצץ ועובר קשיא אהדדי אמר רב הונא סמי קילתא מקמי חמירתא רב יוסף אמר תנאי שקלה מעלמא תנאי היא דתניא הפת שעיפשה חייב לבער מפני שראויה לשוחקה ולחמעבה כמה עיסות אחרות רבי שמעון בן אלעזר אומ' במה דברים אמורי' במקויימת לאכילה אבל כיפת שאור ויחרה לישיבה בטלה מדאמר ר' שמעון בן אלעזר בטלה מכלל דתנא קמא סבר לא בטילה אמא קסבר כל כזית אף על גב דמבטל לא בטיל אמר ליה אביי תרצת בכזית פחות מכזית מי תרצת אלא האוהא רבי שמעון בן אלעזר היא ולא קשיא הא במקום לישה הא שלא במקום לישה אמר רב אשי לא תימא שלא במקום לישה אגרה דאגנא אלא אשיפתא דאגנא פשיטא מהו דתימא זימנא דאטיף ומטי להתם קא משמעלן אמר רב נחמן אמר רב הלכה כרבי שמעון בן אלעזר אני והאמ' רבי יצחק בר אשי אמר רב אם טח פניה בטיט בטלה טח אין לא טח לא מאן דמתני הא לא מתני הא אוכא דאמרי אמר רב נחמן אמר רב אין הלכה כרבי שמעון בן אלעזר דאמר רב יצחק בר אשי אם טח פניה בטיט בטלה וכו' אמר רב נחמן אמר שמואל שני חצאי זתים וחוט של בצק ביניהן רואין כל שאלו וניטלין עמו חייב לבער ואם לאו אינו חייב לבער אמר עולא לא אמרן אלא בעריבה אבל בבית חייב לבער מאי טעמא דזימנין דכניש להו ונפלי גבי הדרי אמר עולא בעו במערבא בית ועלייה מהו בית ואכסדרה מהו שני בתים זה לפנים מזה מהו תיקו תנו רבנן הפת שעיפשה ונפסלה מלאכול לאדם והכלב יכול לאוכלה מטמאה טומאת אוכלי בכביצה ונשרפת עם הטמאים בפסח משום רבי נתן אמרו אינה מטמאה כמאן אזלא הא דתנן כלל אמרו בטהרות כל המיוחר לאוכל אדם טמא עד שיפסל מלאכל לכלב כמאן דלא כרבי נתן תנו רבנן עריבת העברנין שנתן לתוכה קמח תוך שלשה ימים חייב לבער קורם שלשה ימים אינו חייב לבער אמר רבי נתן במה דברי' אמורים שלא נתנה לתוכה עורות אבל נתן לתוכה עורות אפילו תוך שלשה אין חייב לבער אמר רבא הלכה כרבי נתן אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת: וכן לענין טומאה וכו': מי דמי התם בשיעורא תליא מילתא הכא בקפידא תליא מילתא אמר רב יהודה אימא ולענין הטומאה אינו כן אמר ליה אביי הא וכן לענין טומאה קתני אלא אמר אביי הכי קאמ' וכן לענין

כופת שאור שיחדה ליטיח בטלה לף על פי שלאחר לאכילה כן אתין מקיימין אותו לאכילה בטלה כמו לענין טומאה ד"ה דף קכו דתניא כהעור והמוסד דבטלה לף על פי שלאחר לאכילה כל זמניין התם בית שמיבנו בולעים טיבלו ועומדתו לאו לאוזלתא דלאו לאוזלתא דלא דתוך מיבנו מוכלין בתמוך טומאה שמעת מינה עץ שיש משמש דמיי בלאוזלתא לבי דכי קיבי דף קכג דאמרינן לענין טומאה בפרק בשלם בלכתך בדרך דלכך כלים עולין טומאתן עשויה ובכי מעשה בתקן אלא לקלקל כבי מאי מעשה בתקן אלא לקלקל כבי מאי מעשה בתקן אלא לקלקל כבי מא

נאכל לאחד עשר יום כגון שאכלו עריס מן המנחה ולמעלה ביום המיושי
דיומקנין אותו קיום קודש ולמחר קודש כי היכי דלא ליליליה ביה
לשבת הבאה כשיבוא הערים בליל יום ראשון ונתערב עיקר קדש ד
ומיהו מעין זה ניקח ביום ה' ואין אכל עד לילי קודש המנחה
שם כן למחר ביום ו' חול נמור הוא ויכולין לאפות לשם יום ו' ולא לחר ביום ו' ולא הכא שבת
ואי אמר מיכי שבת נעשית ביום טוב
תיוב"ל מאי פריך והא דא הסדר
לא פליג עליה דהכא שלא שמתיר לבשל ביום טוב לשבת כמו שמותר לבשל לגבי ביום ד
טוב לשבת כמו שמותר לבשל לגבי ביום ד
דקדוק לא שבת היה כדאמר לעיל:

שני ימים של ראש השנה שבת בתחילת ושני
מקנין אותו קיום מן המנחה ולמעלה דתקן
בדביני שבת ובכל בשבת שמייר לאחר
עשר והקונה שבת לאו יום הוא דכתיב
בשין עבדים לאחר המנחה היו עושין מלאכ
מעבר ומכון מיום שיהי כראמרינן שלא היו
מקבלין את פני עבדיהם לקדש בו ביום אלא
בחים קודם המנחה ואחי יומים טובים של
ראש השנה דיקא קאי דכתיב בהם הפנים
לא היו שני ימים טובים של גליות: שחיטה
דיוק בתמיהא לחם הפנים הוא דאי
מעין כן נמי דאמרינן בירושלמי שבת היה
כל אלו שבעה ימים טובים של גליות
עבין יום טוב סמוך לשבת: בתחל שחל
במסכת ביצה: לכם ולא לגבוים אבל גבוים שרי ביה רב אחא טעמיה תשובה
זו למאמר להכי משמע: קסבר בשוב ואחמור משום לא תחרוש ובומ':
ומן מקולקלין עובד על השוב שהוא קדשי מזבח משום לא תעבוד בבכור שורך
וכל הקדשים בבכור על התמורי שהן קדשי בדק הבית משום לא תחזיר במעילה
דתמרין בפרק כל שעה דזיל במעילה בחולקין ונמר חטא חטא מתרומ' הלכי
שלשה לתרין חלקין: ושביעית

נאכל לשנים עשר יום כגון שאכלו עריס מן המנחה ולמעלה ביום השלישי
דיומקנין אותו קיום קודש ולמחר קודש כי היכי דלא ליליליה ביה
לשבת הבאה כשיבוא הערים בליל יום שלישי ונתערב עיקר קדש ה
ומיהו מעין זה ניקח ביום ה' ואין אכל עד לילי קודש המנחה
שם כן למחר ביום ו' חול נמור הוא ויכולין לאפות לשם יום ו' ולא לחר ביום ו' ולא הכא שבת
ואי אמר מיכי שבת נעשית ביום טוב
תיוב"ל מאי פריך והא דא הסדר
לא פליג עליה דהכא שלא שמתיר לבשל ביום טוב לשבת כמו שמותר לבשל לגבי ביום ד
טוב לשבת כמו שמותר לבשל לגבי ביום ד
דקדוק לא שבת היה כדאמר לעיל:

נאכל לשנים עשר יום כגון שאכלו עריס מן המנחה ולמעלה ביום הרביעי
דיומקנין אותו קיום קודש ולמחר קודש כי היכי דלא ליליליה ביה
לשבת הבאה כשיבוא הערים בליל יום רביעי ונתערב עיקר קדש ו
ומיהו מעין זה ניקח ביום ה' ואין אכל עד לילי קודש המנחה
שם כן למחר ביום ו' חול נמור הוא ויכולין לאפות לשם יום ו' ולא לחר ביום ו' ולא הכא שבת
ואי אמר מיכי שבת נעשית ביום טוב
תיוב"ל מאי פריך והא דא הסדר
לא פליג עליה דהכא שלא שמתיר לבשל ביום טוב לשבת כמו שמותר לבשל לגבי ביום ד
טוב לשבת כמו שמותר לבשל לגבי ביום ד
דקדוק לא שבת היה כדאמר לעיל:

נאכל לתשעה לעשרה ולאחר עשר לא פחו
ולא יותר ביצד כרכו לתשעה נאפה בערב
שבת נאכל בשבת לתשעה חל יום טוב להיות
בערב שבת נאכל לשבת לעשרה שני ימים
טובים של ראש השנה נאכל לשבת לאחד
עשר לפי שאינו רוחה לא את השבת ולא את
יום טוב ואי אמרת צורכי שבת נעשין ביו טוב
אמאי לא רחי יום טוב אמר ליה שבות
קרובה התירו שבות רחוק לא התירו ולרבן
שמעון בן גמליאל דאמר משום רבי שמעון בן
הסנן רוחה את יום טוב ואינו רוחה את
יום צום מאי איכא למימר בהא פליגי מר
סבר שבות קרובה התירו שבות רחוקה
לא התירו ומר סבר שבות רחוקה נמי התירו
מתיב רב מרי שתי הלחם אינן נאכלות לא
פחות משנים ולא יותר על שלשה כיצד
נאפו ערב יום טוב נאכלות ליום טוב לשנים
חל יו"ט להיות אחר השבת נאכלו ליום טוב
לשלשה לפי שאינה רוחה לא את השבת
ולא את היום טוב ואי אמרת צורכי שבת
נעשין ביום טוב השתא השבת ביום טוב
שרי יום טוב ביום טוב מיבעיא שאני התם
דאמ' קרא לכם לכם ולא לגבוה ולרבן שמעון
בן גמליאל דאמר משום רבי שמעון בן הסנן
רוחה את יום טוב מאי איכא למימר סבר
לה כאבא שאול דאמר לכם לכם ולא לגוים
שלח ליה רב חסדא לרבה בירב אחא בר
רב הונא מי אמרינן הואיל והא תנן יש חורש
תלם אחד וחייבין עליה משום שמונה לאוין
החורש בשור וחמור והן מקודשים כלאים

בכרם ושביעית

לא זז הוא חמין שמוזהרין עליו בבל יראה
ובבל ימצא אפרשתה ומנחתה ער הערב
ואם החמיצה החמיצה: גמ' לימא
בטוב הנאה קמיפלגי רב אליעזר סבר טובת
הנאה ממון ורבי יהושע סבר טובת הנאה אינה
ממון לא רבי סבר טובת הנאה אינה ממון
והכא בהואיל קמיפלגי רבי אליעזר סבר אמרינן
הואיל ואיבעי איתשיל עלה ממוניה הואיל
יהושע סבר לא אמרינן הואיל איתמר האופה
מיום טוב לחול רב חסדא אמר לוקה רבה
אמר אינו לוקה רב חסדא אמר לוקה לא
אמרינן הואיל ומיקלעי ליה אורחים חזי ליה
רבה אמר אינו לוקה אמרינן הואיל אמר ליה
רבה לרב חסד לדידך דאמרת לא אמרינן
הואיל היאך אופין מיום טוב לשבת אלמא משום
עירובי תבשילין ומשום עירובי תבשילין שרינן
איסורא דאורייתא אמ' ליה מדאורייתא צורכי
שבת נעשין ביום טוב ורבנן הוא דגזרו ביה
גזירה שמא יאמרו אופין מיום טוב לחול וכין
דאיצרכוה רבנן עירובי תבשילין אירע ליה
היכירא איתיבי בהמה המסוכנת לא ישחוט
ואלכדי שיכול לאכול היכנה כזית צלי מבעוד
יום יכול לאכול אעג דלא בעי למיכל בשלמ'
לדידי דאמרת הואיל והואיל ואיבעי למיכל
מצי אכיל משום הכי ישחוט ואלדידך דאמר
לא אמרינן הואיל אמאי ישחוט אמ' ליה משו'
הפסר ממונו ומשום הפסר ממונו שרינן
איסורא דאורייתא אלא אין משום הפסר ממונו
גמר בלבו לאכול כזית ואי אפיש לכזית בשר
בלא שחיטה איתיביה להם הפנים נאכל

לא זקו חמין שמוזהרין עליו כדמפרש בגמרא דלמא דידיה הוא לאחר שקרא
עליה שם ונקרא כתב אלך מי אתה רואה זה אימו שלך ולא שלי הכי דיקא
לא מצא כהן: גמ' טובת הנאה במעט דתניא דאמר ר' יהודה אמר שמואל
לוקה להביאו הילך סלע ותן כל תרומתך לקרובי כהן וקיימו טובת הנאה במעט
לו לישתכל בהלה זו שהשלי לתיבה לכל כהן
שיבא ולטובל בכך מועט מוקבו של כהן
בשבת שיתבה לו: רבי אליעזר סבר טובת
הנאה ממון ורבי יהושע סבר טובת הנאה אינה
ממון: פיקון ממי ליה דלמכתי לה מצא מיון
ובכולי עלמא טובת הנאה אינה ממון
עליה משום קולא ואיבעי מתשיל עלה
והדדה לטיבלה ודידיה היא דעבל כל כלך
ונקדש ותרומ' הקדש בחמיר' פה יכול לישל
לחכם ולעקור דיבורו הילכך ממונים הוא
ועבר עליה ושלחת אפייתה ממי ליה מיבה
כי לא קדש עליה שם אף עבד לחכי חדא
דלא חזיא מתחילה לכל חדא ואחרא מיבה
לחייבה קא לוקה היא ורבי ממי קדש עליה
שם מכי לחייבה לה הוא ואיבעי מתשיל
עלה מיקו כיון דאית לרבי אליעזר הכא
מכרכן לחלה כי שפיר טפי: לא אמרינן
הואיל הלכך על עיסתו עובר לכל על
אפייתה עובר לאחר חדא דלא חזיא ליה:
הפופה מיום טוב לחול ולאחר שאכל ונמר
מעודתו דמשיעה לן דלא חזיא ליה מידי ק
הילכך עד לותחא שקיא חול: לוקה משום
לא תעשה כל מלאכה: הואיל ואי מיקלעי
ליה אורחים שיכו בריכין לפתוח היום: הילך
אופין מיום טוב לשבת אי לאו דאמרי הואיל
ואי מיקלעי ליה אורחי הוי ליה כמי שהוא
עוגה: ודלמוריית צורכי שבת נעשין ביום טוב
דכתי' אך אשר יאכל לכל נפש ושבת ויום טוב
חלק קדושה היא דתניא שבת אוקדי שבת וכי
כיכי דמותר לבשל לבן ביום מותר לבשל
למחר: וכבכן הוא דגזור כי לא אתי עניים
תבשילין כדי שלא יאחרו אופין ליום לחול:
בקמח מסוכבת ורופה לשותפך: כזית כלי זהו קל
בבישולים כדי שיכול לאכול שיקה שקית כ
ביום כדי להפטיר ולחתוך כזית ולבלוע

ביצה דף כא

ולאכול ואי אייכא שקית כי האי שרי ואעג דלא אכיל מיבה: אמאי שחיט קא
לא פריך למיכל שבבר לבל: משום דפסיר ממונו ניודע הוא שלוכו מותר בלא
אכילה נמי בלבו לאכול את עצמו ולעבור על דעתו ולאכול כזית והוה ליה
כשריך ליתי ביום טוב ומשום הכי אוקי בשחיטה למישחטיה לכולא דאי לאפסי
בשר בלא שחיטה: אלמא בלבו למימר נמר בלבו לאכול עצמו משום קולא
לא שרינן לאכול אלא לצורך למידי דאמרית לעיל: לחם הפנים כל שבת ושבת:

כאכל

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

חמשה רבעים לוגין קמחו ועור העומר שהייתה עסיסת מדבר שהלכת רחשית עריסותיכם כמי עיסתכם עומר
חמשה רבעים לוגין ניסוכיהם שנאמר ועמד מל' לייס שזה הוא שיעור העומר שהייתה עסיסת מדבר שהלכת רחשית עריסותיכם כמי עיסתכם עומר
לוגלוגת והוא עשירית האיפה והאיפה שלש סאין סאין קטן שבקטנים ושתי סאין בינונין ושתי סאין גדולין ושלש סאין סלעי
שמונה עשר קטן הבעי קב חיין לוגין ותימצא כהן שבעים ושתים לוגין טול עשור של שבעים הרי שבעה ושבעים הבשתי הן עשו שלהן
ביקה וחומש ביקה הרי שבעת רבעים ועוד דקות ביקה וחומש ביקה וקורשלוש קוסיפו על הקמיזות שהיו מלבר שקוה חומש מלבני קמיזות שהיו בתוך
לקחתכם הרי שבעת רבעי' הקמיזות שהיו בתוך חומש ונחומש הרי עשרים ושתים כנגד עשרים ושתים עומר

כך מנוקד

חמשה רבעים קמח ועור חיבין בחלה הכי
קאמר קבא מנלונאי נמי אהאי שיעורא קאי
אמ' רב יוסף הני נשי דירדן נהוג למיפא קפיזא
קפיזא לפסחא אמר ליה אבוי מאי דעתיך
לחומרא חומרא ראתי לידי קולא הוא דקא
מפקעלה מחלה אמר ליה רשבדן כר אלישוע
דתנן רבי אלישוע אומר הרודה ונותן לסל
הסל מצרפ' לחלה ואמר רב יהודה אמ' שמוא
הלכה כר' אלישוע אמר ליה והא איתמר עלה
אמר רבי יהושע בן לוי לא שנו אלא כעבין לא הא
של בבל שנושכות זו מזו אבל כעבין בעי
איתמר עלה אמר רבי חנינא אפילו כעבין בעי

רבי ירמיה טבלה שאין לה לבזבזין מהו תוך כלי בענן והא ליכא או דילמ' אויר כלי
בענן והא איכא תיקו: תניא רבי אלישוע אומר הסל מצרפן רבי יהושע אומר
תנור מצרפן רבן שמעון בן גמליאל אומר כיכרות של בבל שנושכות זו מזו מצטרפות:
מתני' רבן גמליאל אומר שלש נשים עושקות בבצק אחת בשלשה בתנור אחד
זו אחר זו וחכמים אומרים שלש נשים עושקות בבצק אחת לשלשה ואחת עורכת ואחת
אופה רבי עקיבא אומר לא כל הנשים ולא כל העצים ולא כל התנורים שוין זה
הכלל תפח תלטוש בצונן: גמ' תנו רבנן לשה היא מקטפת
וחבירתה לשה תחתיה מקטפת היא אופה וחבירתה מקטפת תחתיה והשלישית
לשה וחבירתה אופה תחתיה וחוזרות חלילה כל זמן שעוסקות בבצק אינו בא לידי
חימוץ: רבי עקיבא אומר לא כל להנשים וכו': תניא אמר רבי
עקיבא דנתי לפני רבן גמליאל ילמדינו רבינו בנשים זריזות או בנשים שאינן זריזות
בעצים לחים או בעצים יבשים בתנור חם או בתנור צונן אמר לי אין לך אלא
מה ששנו חכמים זה הכלל תפח תלטוש בצונן: מתני'
שיאור ישרף והאוכלו פטור סירוס ישרף והאוכלו חייב כרת איזהו שיאור שקרני חבוי
סירוס שנתערבו סרקין זה בזה דברי רבי יהודה וחכמים אומרים זה וזה האוכלו
חייב כרת ואיזהו שיאור כל שהכסיפו פניו כאדם שעמדו שערותיו: גמ'
תנו רבנן איזהו שיאור כל שהכסיפו פניו כאדם שעמדו שערותיו סירוס שקרני
חבוים דברי רבי מאיר וחכמים אומרים איזהו שיאור שקרני חבוי סירוס שנתערבו
סרקין זה בזה וזה בזה כרת והאנן תנן שיאור ישרף והאוכלו פטור
דברי רבי יהודה אימא לרבי מאיר זה וזה האוכלו חייב כרת אמר רבא מאי
טעמא דרבי מאיר אין לך בל סרק וסרק מלמעלה שאין לו כמה סרקים מלמטה:
מתני'

כך מנוקד

כך ט ע

כך עא

כיצד לך ס

כך עב

כך עג

כך עד

כך עה

כך עו

כך עז

כך עח

כך עט

כך פ

כך פא

כך פב

כך פג

כך פד

כך פה

כך פו

כך פז

כך פח

כך פט

כך צ

כך צא

כך צב

כך צג

כך צד

כך צה

כך צו

כך צז

כך צח

כך צט

כך ק

כך קא

כך קב

כך קג

כך קד

כך קה

כך קו

כך קז

כך קח

כך קט

כך קי

כך קיא

כך קיב

כך קיג

כך קיד

כך קטו

כך קטז

כך קיח

כך קיט

כך קכ

כך קכא

כך קכב

כך קכג

כך קכד

כך קכה

כך קכו

כך קכז

כך קכח

כך קכט

כך קל

כך קלא

כך קלב

כך קלג

כך קלד

כך קלה

כך קלו

כך קלז

כך קלח

כך קלט

כך קמ

כך קמא

כך קמב

כך קמג

כך קמד

כך קמה

כך קמו

כך קמז

כך קמח

כך קמט

כך קנ

כך קנא

כך קנב

כך קנג

כך קנד

כך קנה

כך קנו

כך קנז

כך קנח

כך קנט

כך קס

כך קסא

כך קסב

כך קסג

כך קסד

כך קסה

כך קסו

כך קסז

כך קסח

כך קסט

כך קע

כך קעא

כך קעב

כך קעג

כך קעד

כך קעה

כך קעו

כך קעז

כך קעח

כך קעט

כך קפ

כך קפא

כך קפב

כך קפג

כך קפד

כך קפה

כך קפו

כך קפז

כך קפח

כך קפט

כך קצ

כך קצא

כך קצב

כך קצג

כך קצד

כך קצה

כך קצו

כך קצז

כך קצח

כך קצט

כך קצי

כך קצי א

כך קצי ב

כך קצי ג

כך קצי ד

כך קצי ה

כך קצי ו

כך קצי ז

כך קצי ח

כך קצי ט

כך קצי י

כך קצי יא

כך קצי יב

כך קצי יג

כך קצי יד

כך קצי טו

כך קצי טז

כך קצי יז

כך קצי יח

כך קצי יט

כך קצי כ

כך קצי כא

כך קצי כב

כך קצי כג

כך קצי כד

כך קצי כה

כך קצי כו

כך קצי כז

כך קצי כח

כך קצי כט

כך קצי ל

כך קצי לא

כך קצי לב

כך קצי לג

כך קצי לד

כך קצי לה

כך קצי לו

כך קצי לז

כך קצי לח

כך קצי לט

כך קצי מ

כך קצי מא

כך קצי מב

כך קצי מג

כך קצי מד

כך קצי מה

כך קצי מו

כך קצי מז

כך קצי מח

כך קצי מט

כך קצי נ

כך קצי נא

כך קצי נב

כך קצי נג

כך קצי נד

כך קצי נה

כך קצי נו

כך קצי נז

כך קצי נח

כך קצי נט

כך קצי ס

כך קצי סא

כך קצי סב

כך קצי סג

כך קצי סד

כך קצי סה

כך קצי סו

כך קצי סז

כך קצי סח

כך קצי סט

כך קצי ע

כך קצי עא

כך קצי עב

כך קצי עג

כך קצי עד

כך קצי עה

כך קצי עו

כך קצי עז

כך קצי עח

כך קצי עט

כך קצי פ

כך קצי פא

כך קצי פב

כך קצי פג

כך קצי פד

כך קצי פה

כך קצי פו

כך קצי פז

כך קצי פח

כך קצי פט

כך קצי צ

כך קצי צא

כך קצי צב

כך קצי צג

כך קצי צד

כך קצי צה

כך קצי צו

כך קצי צז

כך קצי צח

כך קצי צט

כך ק

כך קא

כך קב

כך קג

כך קד

כך קה

כך קו

כך קז

כך קח

כך קט

כך קי

כך קיא

כך קיב

כך קיג

כך קיד

כך קטו

כך קטז

כך קיח

כך קיט

כך קכ

כך קכא

כך קכב

כך קכג

כך קכד

כך קכה

כך קכו

כך קכז

כך קכח

כך קכט

כך קל

כך קלא

כך קלב

כך קלג

כך קלד

כך קלה

כך קלו

כך קלז

כך קלח

כך קלט

כך קמ

כך קמא

כך קמב

כך קמג

כך קמד

כך קמה

כך קמו

כך קמז

כך קמח

כך קמט

כך קנ

כך קנא

כך קנב

כך קנג

כך קנד

כך קנה

כך קנו

כך קנז

כך קנח

כך קנט

כך קס

כך קסא

כך קסב

כך קסג

כך קסד

כך קסה

כך קסו

כך קסז

כך קסח

כך קסט

כך קע

כך קעא

כך קעב

כך קעג

כך קעד

כך קעה

כך קעו

כך קעז

כך קעח

כך קעט

כך קפ

כך קפא

כך קפב

כך קפג

כך קפד

כך קפה

כך קפו

כך קפז

כך קפח

כך קפט

כך קצ

כך קצא

כך קצב

כך קצג

כך קצד

כך קצה

כך קצו

כך קצז

כך קצח

כך קצט

כך קצי

כך קצי א

כך קצי ב

כך קצי ג

כך קצי ד

כך קצי ה

כך קצי ו

כך קצי ז

כך קצי ח

כך קצי ט

כך קצי י

כך קצי יא

כך קצי יב

כך קצי יג

כך קצי יד

כך קצי טו

כך קצי טז

כך קצי יז

כך קצי יח

כך קצי יט

כך קצי כ

כך קצי כא

כך קצי כב

כך קצי כג

כך קצי כד

כך קצי כה

כך קצי כו

כך קצי כז

כך קצי כח

כך קצי כט

כך קצי ל

כך קצי לא

כך קצי לב

כך קצי לג

כך קצי לד

כך קצי לה

כך קצי לו

כך קצי לז

כך קצי לח

כך קצי לט

כך קצי מ

כך קצי מא

כך קצי מב

כך קצי מג

כך קצי מד

כך קצי מה

כך קצי מו

כך קצי מז

כך קצי מח

כך קצי מט

כך קצי נ

כך קצי נא

כך קצי נב

כך קצי נג

כך קצי נד

כך קצי נה

כך קצי נו

כך קצי נז

כך קצי נח

כך קצי נט

כך קצי ס

כך קצי סא

כך קצי סב

כך קצי סג

כך קצי סד

כך קצי סה

כך קצי סו

כך קצי סז

כך קצי סח

כך קצי סט

כך קצי ע

כך קצי עא

כך קצי עב

כך קצי עג

כך קצי עד

כך קצי עה

כך קצי עו

כך קצי עז

כך קצי עח

כך קצי עט

כך קצי פ

כך קצי פא

כך קצי פב

כך קצי פג

כך קצי פד

כך קצי פה

כך קצי פו

כך קצי פז

כך קצי פח

כך קצי פט

כך קצי צ

כך קצי צא

כך קצי צב

כך קצי צג

כך קצי צד

כך קצי צה

כך קצי צו

כך קצי צז

כך קצי צח

כך קצי צט

כך ק

כך קא

כך קב

כך קג

כך קד

כך קה

כך קו

כך קז

כך קח

כך קט

כך קי

כך קיא

כך קיב

כך קיג

כך קיד

כך קטו

כך קטז

כך קיח

כך קיט

כך קכ

כך קכא

כך קכב

כך קכג

כך קכד

כך קכה

כך קכו

כך קכז

כך קכח

כך קכט

כך קל

כך קלא

כך קלב

כך קלג

כך קלד

כך קלה

כך קלו

כך קלז

כך קלח

כך קלט

כך קמ

כך קמא

כך קמב

כך קמג

כך קמד

כך קמה

כך קמו

כך קמז

כך קמח

כך קמט

כך קנ

כך קנא

כך קנב

כך קנג

כך קנד

כך קנה

כך קנו

כך קנז

כך קנח

כך קנט

כך קס

כך קסא

כך קסב

כך קסג

כך קסד

כך קסה

כך קסו

כך קסז

כך קסח

כך קסט

כך קע

כך קעא

כך קעב

כך קעג

כך קעד

כך קעה

כך קעו

כך קעז

כך קעח

כך קעט

כך קפ

כך קפא

כך קפב

כך קפג

כך קפד

כך קפה

כך קפו

כך קפז

כך קפח

כך קפט

כך קצ

כך קצא

כך קצב

כך קצג

כך קצד

כך קצה

כך קצו

כך קצז

כך קצח

כך קצ

אשר רב כהנא אי לאו דכסיבי כהנתא לא נגלאי משמיע שלא היה כהן והא
לתמת בעבר קמא דקידושין רב כהנא שקל סודרא בפריון הכן
בשביל לאשתו היה ליקח כדאמר בפר' בכל' דרוש רב כהנא הוה אכיל בשביל לאשתו
וקא תאמר בערבי כהנים אמרינן ליה רב לרב כהנא פשוט כבילתא בשוקא
ושקיל אגב ולא תימא כהנא דבר אמא לא
לא מכא בת נבלאי בדקה ישא בת מלמדי
תינוקות משמע דנבלאי בדקה עדיפי
ממלמדי תינוקות והא דאמר בפר' קמא דף ק
קמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע אילו נבלאי
בדקה ומלמדי תינוקות ברוכים כוכבי אילו מלמדי
תינוקות כדיך לומר דזוהר הרקיע עדיף
מזוהר כוכבים: מה אלי דורם ואוכל
פלת דורם ואוכל ואין ממתין עד שתמות אף
עה אינו ממתין עד שתתפיים: ויש
אומרי אף אין מכריזין על אכידתו ואם תמו
מאין יודע שהיה של עה עורי כנון ששייכא
של עה עוברת ולאינו שפל מקום לקחתא
משמע דדוק אין מכריזין על אכידתו אבל
לגזול בדיוק לא אף על גב דלית ליה לא
סברא דבסמוך אופשר דכפיף מיכה ברא
מעליא ותימא לרי אמאי ממונו אסור הא' כל
נופו מותר שמות לקודש כדא מנו לא כל
שכן דכלב לית ליה סברא דאיפשר דכפיק מיני' דף קיז דף כז
למאן דלית ליה סברא דאיפשר דכפיק מיני'
ברא מעליא וכא ולרי לרי דלעיל מיירי במיני
וכוהר לקבעים ד"ל הכינתו כמו פיקוח נפש
שהוא ליסטים ואשור על דתמי' דאי לאו הכי
היקף מותר לזרעו ביום הכפורים שאל לגיות
בשבת הלא אפילו בוי אסור וכן משמ' לעשון
עליהיי אבל חס דמכיר ובפר' דיש הרבה
עיכיי עה כדמוכח בפיטה בפר' קיה כוכל דף כב
ואורי' דמה שאמר מקבלים עדות מעה
דף כב
כדאמרינן בפרק קומר בקדש כמאן מקבלים
הארכת סהדותא מעה הרבה ריבי יוסי:
ואכלת זו אכילה נהרה דהכי פיעורי כזית
וכביצה דלא הוי אלא אסמכתא וכן
פה בפרק בני העיר דאמר כן מברך דף כא
לאבוי ומוקי לה כגון דאכל קאם שיעורא
דרבנן ולא שם דהייבו כי' וכבי' דמלאורי'
בעינא שפיעה נמורה וכן מוכח התם דקאמ'
לא אשא פנים לישראל שבתבתי להם ואכלת
ושבעת וברכת והן מדקדקים עד עצמם
בכזי' ובכי' ובקי' דבפר' שאלו אמ' מלכא דף עט
ומלכתא כרכו רפתא בהדי הדדי אמר מתן
יהיב לן נברא דמבריך לן אתא לרבי אמר שמעון
בן שטח וכו' שתה ובריך לה ואקשי' ר' שמעון
בן שטח לבריה הא דעבד דלעולם אינו
מוציא אחר' יי' חובתן עד שיאכל כזית דבן
מ' שמעון דאם לא אכל כזית דבן היה מוציא אחרים
ואי כזית דרבנן היכי מפיק להו הא אמר לא
אתי דרבנן ומפיק דאורייתא ואולי דאיכא
דאוריתא קטן אינו מוציא אותו שאכל שיעור
דאוריתא אבל גדול אפילו לא אכל כלל יכול
להוציא אחרים מדאורייתא:

הדרן עלך אילו עוברין

תנו רבנן לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו
וישא בת תלמיד חכם וישיא בתו לתלמיד חכם
משל לענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה
ומתקבל ולא ישא בת עם הארץ משל לענבי
הגפן בענבי הסנה דבר כעור ואינו מתקבל:
תנו רבנן לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו
וישא בת תלמיד חכם לא מצא בת תלמיד חכם
ישא בת גדולי הדור לא מצא בת גדולי הדור
ישא בת ראשי כנסיות לא מצ' בת ראשי כנסיות
ישא בת גבאי צדקה לא מצא בת גבאי צדקה
ישא בת מלמדי תינוקות ולא ישא בת עמי הארץ
מפני שהן שקץ ונשותיהן שרץ ועל בנותיהן
הוא אומר ארור שוכב עם כל בהמה תניא
ר' אומר עם הארץ אסור לאכל בשר שנא' זאת
תורת הבהמה והעוף וכל העוסק בתורה מותר
לאכל בשר בהמה ועוף וכל שאינו עוסק בתורה
אסור לאכול בשר בהמה ועוף: אמר רבי
אלעזר עם הארץ מותר לנוחרו ביום הכיפורים שחל להיות בשבת אמרו לו תלמידיו
רבי אמור לשוחטו אמר להן זה טעון ברכה וזה אינו טעון ברכה: אמר רבי אלעזר
עם הארץ אסור להתלוות עמו בדרך שנאמר כי היא חייך ואורך ימיך על חיי ולא חס
על חיי חבירו לא כל שכן אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן עם הארץ מותר
לקורעו כדג אמר רבי שמואל בר יצחק ומנבו תניא אמר רבי עקיבא בשהייתי עם
הארץ אמרתי מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור אמרו לו תלמידיו רבי אמו' ككלב
אמר להן זה נושך ושובר עצם וזה נושך ואינו שובר עצם: תניא רבי מאיר אומר כל
המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה ומניחה לפני ארי מה ארי דורס ואוכל ואין לו
בושת פנים אף עם הארץ מכה ובועל ואין לו בושת פנים: תניא רבי אליעזר אומר
אילמלא אנו צריכין להם למשא ומתן היו הורגין אותנו תני רבי חייא כל העוסק בתורה
לפני עם הארץ כאילו בועל ארוסתו בפניו שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה אל
תקרי מורשה אלא מאורסה גדולה שנאה ששונאים עמי הארץ לתלמיד חכם יותר
משנאה ששונאין אומות העולם את ישראל ונשותיהן יותר מהן: תנא שנה ופירש
יותר מכולם: תנו רבנן ששה דברים נאמרו בעמי הארץ אין מוסרין להן עדות ואין
מקבלין ממנו עדות ואין מגלין להן סוד ואין ממנין אותן אפטרופוס על היתומים ואין
ממנין אותן אפיטרופוס על קופה של צדקה ואין מתלוין עמהן בדרך ויש אומרים אף
אין מכריזין על אבידתו ותלקיטמנין דנפיק מיניה זרעה מעליא ואכיל ליה שנאמר יכין
צדיק וילבש: וכן מ' שיצא וכו': למימרא דרבי מאיר סבר כביצה הוא דחשיב
ורבי יהודה סבר כזית נמי חשיב ורמינהי עד כמה הן מזמנין עד כזית ורבי יהודה אומר
עד כביצה אמר רבי יוחנן מוחלפת השיטה אביי אמר לעולם לא תיפוך התם בקראי
פליגי הכא בסברא פליגי התם בקראי פליגי רבי מאיר סבר ואכלת זו אכילה ושבעת
זו שתייה ואכילה בכזית ורבי יהודה סבר ואכלת ושבעת אכילה שיש בה שביע' ואיזו
זו בכביצה הכא בסברא פליגי דרבי מאיר סבר חזרתו כטומאתו מה טומאתו בכביצה
אף חזרתו בכביצה ורבי יהודה סבר חזרתו

כאיסורו

כאיסורו מה איסורו בכזית אף חזרתו בכזית
תניא רבי נתן אומר זה וזה כשתי בצים
ולא הודו לו חכמים והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות זכריה יד ג
וקיפאון מאי יקרות וקיפאון אמר רבי אלעזר זה אור שיקר
בעולם הזה וקפוי לעולם הבא רבי יוחנן אמר אילו נגעים
ואהילות שיקרין הן בעולם הזה וקפויין הן לעולם הבא ורבי
יהושע בן לוי אמר אילו בני ארם שיקרין הן בעולם הזה
וקפויין הן לעולם הבא כי הא דרב יוסף בריה דרב יהושע בן
לוי חלש ואיתגזר כי הדר אמ' ליה אבוה מאי חזית א"ל עולם
הפוך ראית עליונים למטה ותחתונים למעלה אמר לו בני דב"ר פ' ו
עולם כדור ראית ואנן היכי התם כי היכי ראיתו אנן הכ' הכי
איתינן התם ושמעתי שהיו אומרי' הרוגי מלכו אין ארם יכול לעמוד
בידו ושמעתי שהיו אומרי' רבי עקיבא וחבריו משו' הרוגי
מלכות ותו לא אלא הרוגי לוד והיה ביום ההוא יהיה כל זכריה יד ב
מצילות הסוס קדש לה' מאי מצילות הסוס אמר רבי יהושע
בן לוי עתיד הקב"ה להוסי' על ירושלים עד שהסוס רץ ומציל
רבי אלעזר אומר כל מצילות שתולים לסוס בין עיניו יהיה
קדש ליי' ורבי יוחנן אומר כל ביזה שבוזזים ישראל עד שעה
שהסוס רץ ומציל יהיה קדש לה' בשלמא למאן דאמר כל
ביזה שבזו ישרא' הינו דכתיב והיה הסירו' בבית ה' כמזרקים זכריה שם
לפני המזבח אלא למאן דאמר בהנך תרתי מאי והיה הסירו'
בבית ה' מילתא אחריתי קאמר דמתעתרי ישראל ומתנדבי
ומייתי בשלמא למאן דאמ' ביזה היינו דכתב לא יהיה כנעני שם
עוד בית ה' צבאות אלא למאן דאמר הנך תרתי מאי לא יהיה כנעני אמר רבי ירמיה אין כאן עני וכנעני מגלן דאיקרי תנר דכתי'
וירא שם יהודה בת איש כנעני מאי כנעני אילימא כנעני ממש איפשר בא אברהם והזהיר ארי יצחק בא יצחק והזהיר יעקב
ויהודה אזיל ונסיב אלא אמר רבי שמעון בן לקיש בת גברא תגרא דכתב כנעני בידו מאזני מרמה ואיבעית אימא מהכא אשר
סוחריה שרים וכנעניה נכבדי ארץ והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד אטו האידנא לאו אחד הוא
אמר רבי אחא בר חנינא לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב ועל בשורות
רעות אומר ברוך דיין האמת לעולם הבא כולו הטוב והמטיב ושמו אחד מאי אחד אטו האידנא לאו אחד הוא אמר רב נחמן
בר יצחק לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה נכתב ביו"ד ה' ונקרא באל"ף דל"ת אבל לעולם הבא כולו אחד נקרא ביו"ד
ה' ונכתב ביו"ד ה' סבר רבא למדרשה בפירקה אמר ליה ההוא סבא לעולם כתיב רבי אבינא רמי כתב זה שמי לעולם וזה זכרי
לדור דור אמר הקדוש ברוך הוא לא כשאני נכתב אני נקרא נכתב אני ביו"ד ה' ונקרא אני באל"ף דל"ת:

הדרן עלך אילו עוברין

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עשין מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין ההולך ממקום שעושין למקום שאין עושין או ממקום שאין עושין למקום שעושין נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהולך לשם ואל

מקום שנהגו אוכ' ש"ל רבא דמפר' ביר' מאי שכל ערבי פסחי' משאל יש

מקום דזמן הפסח מחצות ואילך ואף יחיד קאמר התם בשאל ימות השנה כיום שמביא קרבן אסור במלאכה ופריך אם כן יהא כל היום אסור כמו יחיד שמביא קרבן ומפרש התם משו' דלרבי שהקרבה משחרית אבל פסח אינו יכול להקריבו אלא אחר חצות כדנפקא לן מכון הערבים ופריך אם כן קרבן תמיד דנמי ואם כי יעשה כל ישראל ויקרב בכל יום יהא בכל יום אסור במלאכה ומשני שאני תמיד שהתורה הזהירו מן הכלל דכתיב ואם ספת יעשה אם יקריב להם דנן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ובדלא לף בזמן הזה לרבא הקרבה כיון שנאסר אי אסור לעולם:

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

העושה מלאכה במועדי אסור לי לחיות: בירושלמי הכי קאי כשי
דלא כהני למ"ד עבד עבידתיה בחקיק שפיתח לה מבחנץ על
דיתיתבי סידלא מבחנץ פירוש שיושבים התיכלה מבחוץ כשרי ובקיא מיני
הכא: ובאין בשוגג שלא לשמה וכדרב יקודם תימא דרב נוסף לחלת

ק"ק יב כתב לברכו כל העוסק בתורה שלא לשמה מוטב לו שלא נברא ומוטב כאן ומוטב שלא נברא מלמעלה
שלמוד כדי להתיהר ולקנטר ולקפח חבירו בקלנסה ולינו לומר ע"מ לעשות אבל הכא
מיירי לומיד דקיים דלעיל יש שפל ונשכר
דלא עביד כולי שבתא ולא מיעלי שבתא
שתין מתכוון לשם רעה שלא מתוך עבלות
לה נגדול עד שיים חסדו: מחקולתא
מעוה לכך קרית מתקולתא לפי שנשכר
ק"ק כד לשיעור שאבל מעוה מעוה כדתנן בכתובות כמה
קיל עושה לו שאבל ה' בליעים ופלג שיוה
מתנצח על כך שהיה מנלה זרועותי בשעת
טוויה: ושנדלי בקיטה וקל לילך לחמר
הרוכל שיתעשר יעשוק בכתיקה דקה ואמר
כמי עשתרות שיעשרוני את בעליקן ול
דתניא בכותבות: כותבי ספרים תורי
עשן ניכא דדיוקא קבותבים כדי לכתוב
עליהן בקשו לבעולם ינוחו לוקחים בדקת
טור ת"ס ס"ג ס"ב ס"ג ס"ב הן ונתבייהן אבל על המכבידי עצמן לבעלי
בתים לא בקשו אלא קיל מקפחים פרנסתן
שלא יעמלו כל כך להשתכר:
דילמא אתי לאפוקי מן הכתוב עלו
קחייב ואם תאמר הן הכי אתי
למיטעי תיפוק לי דמפרש ממין על שלין
מינו נגד בכללות ליכא למיטעי דלית ביה
משום מין על שלין מינו כדפרישית בפרק כל
ק"ק לג שעה ואיכא למיטעי שתקע עושה ביום אחרת
במקום לחול ויפרוש מלאכה כל עלמ לחל:
מי

ואל ישנה אדם מפני המחלוקת כיוצא בו
המוליך פירות שביעית ממקום שכלו למקום
שאכלו או ממקום שלא כלו למקום שכלו
חייב לבער רבי יהודה אומר צא והבא לך אף
אתה: גמ מאי אריא ערבי פסחי אפילו
ערבי שבתות וערבי ימים טובים נמי דתניא
העושה מלאכה בערבי שבתות וימים טובים
מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה
לעולם התם מן המנחה ולמעלה הוא דאסור
סמוך למנחה לא הכא מחצות אי נמי התם
סימן ברכה היא דלא חזי אבל שמותי לא
משמתינן ליה הכא שמותי נמי משמתינן ליה
גופא העושה מלאכה בערבי שבתות ובערבי
ימים טובי מן המנחה ולמעלה ובמוצאי שבת
ובמוצאי יום טוב ובמוצאי יום הכיפורים ובכל
מקום שיש שם נידנור עבירה לאיתויי תענית
ציבור אינו רואה סימן ברכה לעולם תנו
רבנן יש זריז ונשכר ויש זריז ונפסר יש שפל
ונשכר ויש שפל ונפסר זריז ונשכר דעבד כולי
שבתא ולא עביד במעלי שבתא זריז ונפסר
דעביד כולי שבתא ועביד במעלי שבתא שפל
ונשכר דלא עביד כולי שבתא ולא עביד
במעלי שבת שפל ונפסר דלא עבד כולי שבת

ק"ק ועביד במעלי שבתא אמר רבא הני נשי דמחוזא אע"ג דהאי דלא עבדן עבידתא במעלי
שבתא משום מפנקותא הוא דהא כל יומא נמי לא קא עבדן אפילו הכי שפל ונשכר
קרינא להו דאמר כתב כי נדול על השמים חסדך וכתב כי נדול מעל השמים חסדך
האכיצר כאן בעושין לשמה וכאן בעושין שלא לשמה וכדרב יהודה דאמר רב יהודה
אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אע"פ שלא לשמ' שמתוך שלא לשמ' בא
לשמה: תנו רבנן המצפה לשכר אשתו וריחים אינו רואה סימן ברכה לעולם שכר
אשתו מתקולתא ריחיי' אגרתא אבל עברה ומזבנה אישתבוחי משתבח בה קראדכת'
סדרין עשתה ותמכור: תנו רבנן המשתבר בקנים ובקנקנים אינו רואה סימן ברכ' לעולם
מאי טעמ' כיון דנפיש אפחזייהו שלטא כהו עינא: תנו רבנן תגרי סימטא ומנדלי בהמה
דקה וקוצצי אילנות טובות ונותנות עיניהן בחלק יפה אינו רואה סימן ברכה לעולם מ"ט
דתהו ביה אינשי: תנו רבנן ארבעה פרושות אין בהן סימן ברכה לעולם שכר כותבין
ושכר מתורגמנין ושכר יתומים ומעות הבאות ממדינת הים בשלמא שכר מתורגמנין
משום רמיחזי כשכר שבת וטעות יתומים נמי לא בני מחילה נינהו מעות הבאות ממדינת
הים משום דלא כל יומא מתרחיש ניסא אלא שכר כותבין מאי טעמא אמר ר' יהושע בן לוי עשרים וארבעה תעניות ישבו אנשי
כנסת הגדולה על כותבי ספרים תפילין ומזוזות שלא יתעשרו שאילמלא מת עשרין אין כותבין: תנ' כותבי ספרים תפילין
ומזוזות הן ותגריהן ותגרי תגריהן וכל העוסקין במלאכת שמי' לאיתויי מוכרי תכלת אינן רואין סימן ברכה לעולם ואם עוסקין
לשמה רואין: בני בישן נהוג דלא הוו אזלין מצור לצידן במעלי שבתא אתו בנייהו קמיה דרבי יוחנן אמרו ליה אבהתיך איפשר
להו אנן לא אפשר לן אמר להו כבר קיבלו אבותיכם עליהן שנאמ' שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך: בני חוזאי נהגי
דמפרשי חלה מארוזא אתו ואל לרב יוסף אמר להו ניכלה זר כאפיהו איתיביה אביי רברבי המותרין ואחרים נהגו בהן איסור

אי אתה

דסמכי אילתא של קולא ומולזלין ביתר: קסבר לינשי כמי כיון דלא נמיכי סמכי אי אתה רשאי להתיר בפניהן תימא אם כן קיימ' קתיר רבי ביה שלמ
אילתא קושיא קיא לחתא לימיטעו מקלא ולא מדמן: המשבירין מן הקורה על בפרק קמא לחולין ותירן רבינו נסים בעונלת סתגיים דקתי' דברים
קדנן תוכל טבלים ולא חל קדש על הקורה ולא ניתקן על קדנן ויהמשבירין מן המורי' ותחרי כהנו בהן ליסור ייסור שיודעי' שהן מותרים ומקום שהכל נוהנין להקל
הדנן על הקורה מחכיל טבל לכהן שהן קדש חל על הדנן בשביל הקורה על עצמן וכן משא ב ליכא דברים המותרים אבל דברים שאנוסים מחמת
שהרי מיכא מתרוייהו ומיפא שהן זה אלא כהן לגא טבעות שאכוסים שקוה לסוך וקוה מוכ יכול
טבל: ריחיים שבי לחיים כאחד ואין כהן אחד מספיק בהן לתיתר בפניהן תימא אם כן תימ' קתיר רבי ביה שלמ
פרישת דכיפת מהר שמניין יחד ועבדיו רואין עדיפת זה את זה מיהנין עין לים בפרק קמא דחולין ותירן רבינו נסים בעונלת סתגיים דקתי' דברים
בחיי למשכב זכור: ואין ריחיים כו' כלומר שהמוליכין את הדברים המותרים מן הדברים האסורים
אין מוכנים שני לחים לריחיים כאחד בכבול: קרקדיסין למקפנסא ריחים ולא חיישינן דילמא משתלפי ואתי למיטעי ואתי לאיתויי מהכא ממילי ואין לך דבר בכל בירי לשתי קרקדיסין שהן מיהנין בהן ליסור: מפקלי נויס שהן מוכרים להן סחורה ולא חיישינן לחשדא:

כלים פ"ו מ"ו כבותתי דמר דכיון דלא נמיכי ולא מקום תורה הוא סדרי מילתא: מתני' וחמיי ומתוך שריחיהו וכשר משום דמתוך לבו להקילוך וכן בחמיי מתוך לבו שיעתך משתו מכאן וכן בבעל חתיתו כמי מיכא דיקילוך: מעשה בכבול חבוי שמשמש במרחץ: גמ' אתיא דיוסי בי בכבול: תנ' לא ירחון עם רבו שברי לקרציות מכבודי ומעולה: ואם קיק רבו שריך לו שישמשנו במרחץ: אבל דחייתה אבל שבכפיפת קיקיה שקיקה בפופה ועשוים בקצת ואיתיה אבל שבמקום קיטר מוכלין בי מרן ישראל ובני בבל מיכנין בי מיסוד: שוייכו כבותתי דאמרי לעיל דבבל בכרי המותרי ואחרים בהנו בהן ליסור ייסור שיודעי' שהן מותרים ומקום שהכל נוהנין להקל בפרק קמא דחולין ותירן רבינו נסים בעונלת סתגיים דקתי' דברים
לתיתר בפניהן ומן משמע דחילמא אתי לאפרושי מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב נופא דברים המותרין ואחרים נהגו בהן איסור אי אתה רשאי להתירן בפניהם אמר רב חסדא בכותאי עסיקנן וכ"ע לא אתניא רוחצין שני אחין כאחד ואין רוחצין שני אחין בכבול ומעשה ביהודה והילל בניו של רבן גמליאל שרחצו שניהן כאחד בכבול ולעזה עליהן כל המדינ' אמרו מימינו לא ראינו כך ונשמט הילל ויצא לבית ההיצון ולא רצה לומר להן מותרין אתם יוצאין בקורדקיסון בשבת ואין יוצאין בקורדקיסון בשבת בבירי ומעשה ביהודה והילל בניו של רבן גמליאל שיצאו בקורדקיסון בשבת בבירי ולעזה עליהן המדינה ואמרו מימינו לא ראינו כך ושמטום ונתנום לעבדיהן ולא רצו לומר להן מותרין אתם ויושבין על ספסלי גוים בשבת ואינן יושבין על ספסלי גוי בשבת בעבו ומעשה ברבן גמליאל שישב על ספסלי גוים בשבת בעבו ולעזה עליו כל המדינה אמרו מימינו לא ראינו כך נשמט על גבי קרקעול ארצה לומ' להן מותרין אתם בני מרינ' נמי כיון דלא שכיחי רבנן נביהו כבותים דמו בשלמא ספסלי גוים משום רמחזי כמקח וממכר בקורדקיסון נמי דילמ' משתלפי ואתי לאיתויינהו ארבע אמות ברשות הרבים אלא

כלים פ"ב מ"ב רוחצין מ"ט כדתני' עם הכל ארם רוחץ חוץ מאביו וחמיו ובעל אמו ובעל אחותו ור' יהוד' מתיר באביו מפני כבוד אביו ואתי אינהו ונזור בשני אחין משום בעל אחותו ובעל אחותנא תלמי' לא ירחץ עם רבו ואם רבו צריך לו מותר כי אתא רבה בר בר חנה אבל דייתר עול לגביה רב אויא סבא ורבה בריה דרא הונא כיון דחזינהו כסידי מנייהו אתו ואמרו ליה לאביי אמר להו שוינכו כבותאי ורבה בר בר חנה ליתי הא דתנן נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם אמר אביי הני מילי מבבל לבבל ומארץ ישראל לארץ ישראל אי נמי מבבל לארץ ישראל אבל מארץ ישראל לבבל לא כיון דאנן כייפינן להו עבדינן כוותייהו רב אשי אמר אפילו תימא מארץ ישראל לבבל הני מילי היכא דאין דעתו להזור ורבה בר בר חנה דעתו להזור הוה אמר ליה רבי ר' בר חנה לבניה בני לא תאבל לא בפני ולא שלא בפני אני שראיתי את רבי יוחנן שאבל כדי הוא רבי יוחנן לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו אתה לא ראית אותו ולא תאבל בין בפני בין שלא בפני ופליגא דידיה אדידיה דאמר רבה בר בר חנה סח לי רבי יוחנן בן אלעזר פעם אחת נכנסתי אחר רבי שמעון בר רבי יוסי בן לקוניא לגינה

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

עד שיכלה לחירון שבה פה עד שתבלה הא דתניא לעיל שבשלש
לרבות שבכל חתת שתת בין כולם לשם חלוקות ליתי שוכה
שבע לרבות שבע לרבות שבכל חתת ועוד קשה לרבי לתנן בפ"ב דשביעית שבע לרבות
לביעור ואפילו לרבות שבכל חתת עד שיכלה לחירון שבה רבי שמעון אומר לא
תמרי שבע לרבות חלוקות שבכל חתת חלוקה
קמא שבע לרבות חלוקות שבכל חתת חלוקה
לביעור ורבי שמעון מי מודה להא דניחדה
לכך לא ליחרון שבה קיימו כנון פירי שבכרי
עד שיכלה לחירון שבכר ופירות שבעמקים
עד שיכלה לחירון שבעמקים וכן שבשילה
עד שיכלה לחירון שבשילה ובירושלמי יש
לה חיית בר עקיבא בשם רבי יוסי בר' חנינא
שיערו לו לחירון חיה שבכר נדילה בעמק וחיה
שבעמק אין נדילה בכר ולפי זה משלו לרבי
מדאוושיית לה בתקני חה לחמרי בשעתן
לחירון חיה שביהודה נדילה על שלג'ל דמיירי
חפלו אחר לכר וקיימו דמסקינן בשלהי
שמעתין דתניא לחמר לית בן גמליאל לחמרי
לקיים מילין וכו' דבקמא מיפה כחי לה לחמרי
שביהודה וקא לחמר לקמן בפרק חיכה
לביעור משום דחילול קר ושפילה ועמק לא
שיך אלא ביהודה גדילה בדקתני במסכת
בכל לו' ובגמרא דיחלמי במסכת שביעית
עלה דקתיא סימן לדברים מילין קאמר לית
דבעי למיתר לחידת הדין לחמר פירוש
לענין שבע לרבות כחמר חותו סימן:

רב ספרא לחיק נדבא דחמרא מחרן של קמ"ב
לחלן הקשה ליבא דתניא בפ"ק דשביעית
ורב כהנא אמר להו איבא דשמיעליה מינירי
דרבי אבהו הלכה כרבי שמעון בן אלעזר או
לא אמר ליה רב כהנא הכי אמר רבי אבהו
הלכה כרבי שמעון בן אלעזר אמר ליה רב
הונא בריה דרב איקא הכי אמר רבי אבהו
אין הלכה כרבי שמעון בן אלעזר אמר רב
ספרא נקיט האי דרב הונא בידך דרייך ונמר
שמעתא מפומי' דרבויה כרחו בה דפומבדיתי'
דאמר רחבה אמר רבי יהודה הר הבית סטיו
כפול היה סטיו לפנים מסטיו קרי עליה רב
יוסף עמי בעצו ישאל ומקלו יגיד לו כל המיקל
לו מגיד לו רבי אילעא קץ בפניתא דשביעית
היכי עביד הכי לאוכלה אמר רחמנא ולא
להפסד וכי תימא הני מילי היכא דנחית
לפירא אבל היכא דלא נחית לפירא לא והא
אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה הני מתחלי
הערלה אסירי הוא' ונעשו שום' לפירי ושומר
לפירי אימת הוה בכופרי וקא קרי להו פרי רב
נחמן דאמר כרבי יוסי דתניא רבי יוסי אומר סמרך אסור מפני שהוא פירי ופליגי רבנן
עליה מתקיף להרב שימי מנהרדעא ומי פליגי רבנן עליה דרבי יוסי בשאר אילנו' והא
תנן מאימתי אין קוצצין את האילנות בשביעית בית שמאי אומרי כל האילנו' משיוציאו
ובית הלל אומרים החרובין משישרישו והנפנים משיגריעו

קטניות וכמדבר הוא בשנדילין הוא יבש ומיפל לחמר בפניות קריין פירי: דב יחמן דחמר פירי שלא בשמר קרי פירי לחמר כרבי יוסי: ופרקי קמני לחמר מפני שמפסד
ולקולנין ומי נפיש ומפיד מותרין משום עלה ורבי חלעזר דעבד כרבנן: בשאר חילנות חון מנפן: לין קונגין לענים מפני שמפסיד הפירי ולחמת חמר
לאכול ולא לפסמד: משיוציאו תחילת קעלין ביתי ניסן: משישרישו מפירי שלא בשמר קרי פירי שלא בשמר של תרובין:

משיגריעו משנדלו העבדים קנת ונקלתו ניכוע ולקמן מפרש טיבוריו כפול
הלבן: משיגיעו משנדל הבן עליהן ונקוט שלו מיגו מעמך: ודומה לו בברכות
הפטמה של ליימן מעמך ונקן שלו מיגו מעמך: הוא בוסר דאמר כל היכא
דתנן מי בוסר מי גדוע כולהו חדא ניכוע בוסר תנן בגיטין משעת כניסת
קמים לבוסר: מעל הלבן פלי קח בגבפים

בוסר לך לג קיימת: ומאן תנא דשמעת ליה דאמר בוסר
הוא דקתני בדקתני משיגריעו דהייט
בוסר לבל סמדל לך: דבבן היא ונקתני
דמוקי בשאר אילנות דלא מסי קוא בוסר
קוא גידוע מקט קבא משום דלא מיתיא גידוע
היינו סמדל ובכי יסמי קוא: בדפסחים קן
תמרי של דיקל זכר ואיכן מתפשלי בו עולמית
ונגדלין מהן בניסן וקן מתפשלות מלילין
בכלי כפות תמרים ולעולם קן קטנות קילבך
רבי אלעזר לא תפסיד מידי: אוכל מקום
כרמי' וחית דגבלי של אבל והוא אבל כרמים:
דלייתי עלילים: תקוע מקום זיתים כדתנן
במכחות תקוצה לגבא לשמן ומתוך שקשמן
מעי שם ואנו לין בו מעויין אכמי' בקן כדכתיב
וישלח יחקה תקועה ועוד: בוש חלב כמי חיטה
זיתים טובים ורוח בחלקו של אחר דכתיב ביה
וטובל בשמן רגלו במכחות: כדי שיקח עני
ונא כו' מותר לאכל מן הקיבוסין על שיכלו
בשביל כל כך שיקח עני ונא לבקש ומיטו
מוכא וכו': נדונדות תלוים ירישים: פני
תלוים של אותו מקום: לא הוזכרו בבית
הקדש לריחשבו אלא למעשר: לחיכי
תמרים: דטובניות מקום ואותן פנים ואותן
תמרים לעולם קטנים: ואת רב ביבי בר לפיקן
ולא מיירוצה הוא: תדתי בתריתיה מחלוף
בגרונדות עד הפולים בתמרים עד הכוכב:
סימן להרים מילין עמנים נלים לבל אחר
לילנות שבהרים אין יפין ובפקת מיכה לבא
מייתינן ביכורים מיכייהו כלבקען: דקלים
תמרים שקמה לוקח עושה פירי: שפילה לחן
מישור ולקמיק מפרש מאי בפקת מיכה:
כשקמיק לחר בשפילה שמע מינה דבך
שפילה לשקמים ומיהו לחו דחייק נמול היא
לידע דאם אין בה שקמים לא תקה קרמייס
שפילה: בביכורים כתיב לחר תביא מארצך
ודרשינן במכחת כחן ארץ ולא ארץ אחרת
להלן ארץ הטה בשבחה הכתוב מדבר לף כאן שבח
ארץ לעיקון מיכה דאין מביאין לא מפעמת
הביכין הממורין מם ואין מביאין לא מקום
משבח תמרים מפעמת הביכין הם דכתיב
ודבש דקיימו דבש תמרים: ולא מקלים
שבקריים דאיכן משוכחין לא דקלים של
עכוים: לא מביאות תבואה לדגן שבעמקים
לפיים לפים שם ומבואתן כחוסה ומרקבת:
לפחל ליתן לענבה ערופה כריך שיהו קטים נדילים בו ומי לא לא מיקרי כחל: למקח ומחכר שפילה לחי מוכר לך כריך שיהו בה שקמים: מתני' מקום
שהנהגו לא למכור נכסי לחכר נכסי: וכבל מקום אין מוכרין להן לא מכר נכסי לחכר נכסי: ענבים וסייחים וקטים וקח על גב לא מלחכה כיבא דבגן משום שלחה ומשום שביעית ומשום
ניסוכי בחסכת עבודה זרה וישראל מקנה על שביעית בכתיבת בשטר: שמוכרה לא מיקרי מחכיר לחכירתי: בן בתירה מתיר בשום לפי
מיה לפי במכירת שלוחים: בשכורה לא משכו לה קילבך לא חזי ליה וישראל נבי נמי לא חזי ליה למישרי מכירה לחכירתי: שלא לאכול לדמיחזי
כאוכל פסח בחוץ: נמ' בשר זה נאכל שחוטה בכר: אבל חיטו לא דמו מידי לקדשים וכי קאמר חיטין אלא לפסח לאוכלם ולא לפסח קאמר לבעיר
בגליח תנגומו קולבח דנקבח: לילמלא תוזיח לחה לדם משוב: קרוב

אוכלין על של בין הכיפין ואין אוכלין על שבין
השיצין תנן התם שלש ארצות לביעור יהודה
ועבר הירדן וגליל ושלש ארצות בכל אחרת
ואחת ולמה אמרו שלש ארצות לביעור שיהיו
אוכלין בכל אחת ואחרת עד שיכלה האחרון
שבה מנהני מילי אמר רב חמא בר עוקבא אמר
רבי יוסי בר חנינא אמר קרא ולבהמתך ולחיה
אשר בארצך כל זמן שחייה אוכלת מן השדה
האכיל לבהמה שבבי כלה לחייח אשר בשר
כלה לבהמתך מן הבית וגמירי דאין חייה
שביהודה גדילה על פירות שבגליל ואין חייה
שבגליל גדילה על פירות שביהודה תנו רבנן
פירות שיצאו מארץ ישראל לחוצה לארץ
מתבערין בכל מקום שהן רבי שמעון בן אלעזר
אומר יחזרו למקומן ויתבערו משום שנאמר
בארצך הא אפיקתיה קרי ביה בארץ בארצך
אינמי מאשר בארצך רב ספרא נפק מארץ
ישראל לחוצה לארץ הוה בהדי גרבא דחמר
דשביעי' לון בהדיה רב הונא בריה דרב איקא
ורב כהנא אמר להו איבא דשמיעליה מינירי
דרבי אבהו הלכה כרבי שמעון בן אלעזר או
לא אמר ליה רב כהנא הכי אמר רבי אבהו
הלכה כרבי שמעון בן אלעזר אמר ליה רב
הונא בריה דרב איקא הכי אמר רבי אבהו
אין הלכה כרבי שמעון בן אלעזר אמר רב
ספרא נקיט האי דרב הונא בידך דרייך ונמר
שמעתא מפומי' דרבויה כרחו בה דפומבדיתי'
דאמר רחבה אמר רבי יהודה הר הבית סטיו
כפול היה סטיו לפנים מסטיו קרי עליה רב
יוסף עמי בעצו ישאל ומקלו יגיד לו כל המיקל
לו מגיד לו רבי אילעא קץ בפניתא דשביעית
היכי עביד הכי לאוכלה אמר רחמנא ולא
להפסד וכי תימא הני מילי היכא דנחית
לפירא אבל היכא דלא נחית לפירא לא והא
אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה הני מתחלי
הערלה אסירי הוא' ונעשו שום' לפירי ושומר
לפירי אימת הוה בכופרי וקא קרי להו פרי רב
נחמן דאמר כרבי יוסי דתניא רבי יוסי אומר סמרך אסור מפני שהוא פירי ופליגי רבנן
עליה מתקיף להרב שימי מנהרדעא ומי פליגי רבנן עליה דרבי יוסי בשאר אילנו' והא
תנן מאימתי אין קוצצין את האילנות בשביעית בית שמאי אומרי כל האילנו' משיוציאו
ובית הלל אומרים החרובין משישרישו והנפנים משיגריעו

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

קרוב להאביל את ישראל קדשי בחוץ מקולם
אין שאי מקולם לא אמרי מקולם לא שנא אמ'
לא שנא לא אמ' שאינו מקולם פיר' אין לא פיר'
לא רב אחא מתני לה להא מתניתין כר' שמעון
מתקיף לה רב ששרת בשלמא למאן דתני לה
כרבי יוסי ניחא לא למאן דמתני כרבי שמעון
מי ניחא והתנן רבי שמעון פוטר שלא התנדב
בדרך המתנדבים אמר ליה רבינא לרב אשי
ומאן דמתני לה כרבי יוסי מי ניחא והא"מ רבא
רבי שמעון בשיטת רבי יוסי אמר דאמר אף
בנמר דבריו אדם נתפס מאי לאו מדר' שמעון
סבר לה כרבי יוסי רבי יוסי נמי סבר לה כרבי
שמעון לא רבי שמעון סבר לה כרבי יוסי ורבי
יוסי לא סבר לה כר' שמעון איבעיא להו תורם
איש רומי גבר רבה הוה או בעל אנרופין הוה

ת"ש עוד זו דרש תודוס איש רומי מה ראו
חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן לכבשן
האש נשאו קל וחומר בעצמן מצפרדעים ומה
צפרדע שאין מצווין על קדוש השם כתי' בהו
ובאו עליך בביתיך ובתנוריך ובמשארותיך
אימתי משארות מצויות אצל תנור הוי אומר
בשעת שהתנור חם אנו שמצווין על קדושת
השם על אחת כמה וכמה רבי יוסי בר אבין אמר מטיל מלאי לכיס של תלמידי חכמים
היה דאמר רבי יוחנן כל המטיל מלאי לכיס של תלמידי חכמים זוכה ויושב בישיבה
של מעלה שנאמר כי בצל החכמה בצל הכסף: מתני' מקום שנהגו להדליק
את הנר בלילי יום הכיפורים מקום שנהגו שלא להדליק אין מדליקין ומדליקין
בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובמבואות האפלים ועל נבי החולים: גמ'
תנא בין שאמרו להדליק ובין שאמרו שלא להדליק שניהן לדבר אחד נתכוונו אמר
רב יהושע ברשרבא ועמ"ש כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ ונו' בין שאמרו להדליק ובין
שאמרו שלא להדליק שניהם לא נתכוונו אלא לדבר אחד אמר רב יהודה אמר שמוא'
אין מברכין על האור אלא במוצאי שבת האויל ותחילת בריייתו הוא אמ' ליה ההוא סבא
ואיתימא רבה בר בר חנה ישר וכן אר' יוחנן עולא הוה רכיב חמרא ואזיל והוה שקיל
ואזיל רבי אבא מיניה ורבה בר בר חנה משמאליה אמר ליה רבי אבא לעולא ורא'
דאמרית משמיה דרבי יוחנן אין מברכין על האור אלא במוצאי שבת האויל ותחילת
ברייתו הוא הדר עול' אזא ביה רבה בר בר חנה כבישות אמ' ליה אנא לאו אהא אמרי
לא אהא אמרי דתני תנא קמיה דר' יוחנן רבי שמעון בן אלעזר אומר יום הכיפורים שחל
להיו' בשבת אף במקום שאמרו שלא להדליק מדליקין מפני כבוד השבת ועני' ר' יוחנן
בתריה וחכמי' אוסרין אמר ליה רב יוסף כים עמוקי עצה בלב איש

ואיש

להדליק את הנר בגמרא מפרש טעמא: גמ' בין שאמרי להדליק לותן שהנו להדליק לא כתיבי ומסתברין שלא להדליק
עבידי מאמבי קמיה דמדליק משום מיטתו לאור הנר והאומר שלא להדליק סבר כשהכל דולקין את מיטתו ומתוקנת לה: ייתר שפיר
קמיפלגי וכן אומר רבי יוחנן ולא נחלקו אומרים משמיה דרבי יוחנן הני שאתה אומרים משמיה דרבי יוחנן הני
בר תכה ביישות כתכל בו בפניה זו ועבות כלומר אתה מחרתך בשם רבי יוחנן ואין לא אמר כן: אלא אף במוצאי יה"כ מברכין עליו דכבר חל
כל היום: ועכשיו נקנח מעתו: תנא קא אמרי להו משמיה דר' יוחנן דעבוד אחר התחלת יה"כ ומסיק מוסרין להדליק את הנר ביום הכיפורים שחל
שבת עד מוצאי שבת ולא הזכירו שמו של רבי יוחנן על אור במוצאי שבת משום סכנה ואין תקנה זו אלא מדברי רבי יוחנן: זה עולא שהכין מדברי על רבה בר בר חנה טעות ונזקק כי בישות ושתם דברי שלא אמ' לו כלום ואין רבי יוחנן עיב בלב אים דשקיל ליה בלבו' ולא אמר לו אמר כך

שמעון תודום היא רומי כו': רבי שמעון
פוטר בזמן הזה מן הסעודיה
דתנן המתנדב מביא מן הסעודיה
רבי שמעון סבר לה כרבי יוסי דאמר
כל מקום שאמרו שלא להדליק לא
בלחם הפנים ולא בנר מערבי: ומאי
מקום שנהגו להדליק מקום שנהגו
להדליק אפילו בשבת: שלא
יהא אדם מקולם לבו ומקולם
בשבת: ומאי מקולם מקולם לא
לאדם אסור בשבת זה ולא מחזיר
את השם אסור לבא בשבת זה לבפסח ולא מזכיר עליו
בקולי שם: רב אחא מתני לה להא מתניתין דתודום כדרבי
שמעון דת

תנא קולי קולי קתני: ובכל מקום תלמידי חכמים: למימרא דרשב"ג סבר לא חיישינן ליוהרא ורבנן סברא חיישינן ליוהרא והא איפכא שמעינן להו דתנן חתן אם ירצה לקרא קריאת שמע לילה הראשונה קורא דברי רשב"ג אמר לא כל הרוצה ליטול את השם יטול אמר רבי יוחנן מוהלפת השיטה רב שישא בריה דרב אידי אמר לא תיפוך ורבנן אדרבנן לא קשיא הכא כיון דכולי עלמא עברי מלאכה ואיהו לא עביד מיחזי כיוהר אבל התם כיון דכולי עלמא קרי ואיהו נמי קרי לא מיחזי כיוהרא דר' שמעון בן גמליאל אדרבן שמעון בן גמליאל לא קשיא התם הוא דרבנן כוונא ואנן סהדי דלא מצי כווני דעתיה מיחזי כיוהרא אבל הכא לא מיחזי כיוהרא אמרי מלאכה היא דלריכה פוק חזי כמה בטלני איכא בשוקא:

מתני' וחכמים אומרים ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות ובגליל לא היו עושין כל עיקר הלילה בית שמאי אוסרין ובית הנשיא מתירין עד הנץ החמה:

גמ' מיעקרא תני מנהגא ולבסוף תני איסורא אמר רבי יוחנן לא קשיא הא דמר מאיר הא רבי יהודה דתניא אמר רבי יהודה ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות ובגליל אינן עושין כל עיקר אמר לו רבי מאיר מה ראייה יהודה ובגליל לכאן אלא מקום שנהגו לעשות מלאכה עושין מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין מרקאמר רבי מאיר מנהגא מכלל דרבי יהודה איסורא קאמר וסבר רבי יהודה ארבעה עשר מותר בעשיית מלאכה והתניא רבי יהודה אומר המנכש בשלשה עשר ונעקרה בידו שותלה במקום השיט ואין שותלה במקום הנדיר בשלשה עשר אין בארבעה עשר לא מכרי שמעינן ליה לרבי יהודה דאמר כל הרכבה שאינה קולטת לשלשה ימים שוב אינה קולטת ואי סר ארבעה עשר מותר בעשיית מלאכה למה לי שלשה עשר והאיכא ארבסר וחמיסר ומקצת שיתסר אמר רבא בגלילא שנו והאיכא לילא אמר רב ששת בבית שמאי רב אשי אמר לעולם בבית הלל לפי שאין דרכן של בני אדם לנכש בלילה רבינא אמר לעולם ביהודה ובהשרשה חד מקצת היום כבולו אמרינן תרי מקצת היום כבולו לא אמרינן: מתני' רבי מאיר אומר כל מלאכה שהתחילה בה קודם לארבעה עשר נומרה בארבעה עשר אבל לא יתחיל בה בתחילה בארבעה עשר אף על פי שיכול לגומרה וחכמים אומרים שלש אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות ואילו הן החייטין והספרים והכובסין רבי יוסי בר יהודה אומר אף רצענין: גמ' איבעיא להו לצורך המועד תנן אבל שלא לצורך המועד אפילו מגמר נמי לא או דילמא שלא לצורך המועד תנן אבל לצורך אתחולי מתחלינן או דילמא בין לצורך המועד בין שלא לצורך מינמר אין אתחולי לא ת"ש אבל לא יתחיל בתחילה ביד אפילו צילצול קטן אפילו שבכרה מאי אפילו לאו אפילו הני דלצורך המועד מינמר אין אתחולי לא מכלל דשלא לצורך מינמר נמי לא גמרינן לא לעולם דשלא לצורך מינמ' נמי גמרינן ומאי אפילו אפילו הני נמי דזוטרי נינהו דסלקא דעתך אמינא התחלתן זו היא גמר מלאכתן נתחיל בהו נמי לבתחילה קא משמעלן: ת"ש רבי מאיר אומר כל מלאכה שהיא לצורך המועד נומרה

אין תעבירין בכל תשעה באב עד חצות במלחמה ואחר חומר בחלומות ובתשעה באב מי הוי כתשעה באב למלאכה ואפילו הכי תנן בתשעה באב מקום שנהגו לעשות מלאכה: אין כן ת"ש כיוצא בדבר אמרו חכמים מקום שנהגו בתשעה באב לעשות מלאכה בערב יום הכפורים הא עד חצות לא: אין מלאכה שאומר לו בתשעה באב עשה לי מעות לכך וכך לשדות דמלאכתו לי כתב לי תעבירי כותבי והא כתב לי חדש תשלח בעליתך דלא כתב כלל כתב לי מעות דמעות לא שכיחי דלמא מיירי בחד מיני דלית בהו מידי דלאו כולי עלמא קתני לי ממני קתני יום הכפורים ויום הכפורים דלא שכיח ודלמא יום הכפורים דלא שכיח ויום הכפורים דכבר כתב לה תשלח בעליתך ותיבעי לה מקום שנהגו לעשות מלאכה בערב יום הכפורים הא מקום שלא נהגו לא: בגדים של ארם הראשון תנו רבנן שבעה דברי מכוס' מבני ארם אילו הן יום המיתו ויום הנחמה ועומק הדין ואין ארם יוד"ע מה בלבו של חבירו ואין ארם יוד"ע במה משתכר ומלכות בית רוד מתי תחזור ומלכות הרשעה מתי תפול תנו רבנן שלשה דברי עלן במחשבה לבראות ואם לא עלו דיו הוא שיעלו על המ"ת שיסריח ועל המ"ת שישתכח מן הלב ועל התבואה שתרקב ויש אומרים על המטבע שיצא:

מתני' מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב עושין ובכל מקום תלמידי חכמים מלאכה אין עושין ובכל מקום תלמידי חכמים בטלים ר"ש בן אומר לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם: גמ' אמר שמואל אין תענית ציבור בכבל אלא בתשעה באב בלבד למימר דסבר שמוא תשעה באב בין השמשות שלו אסור והאמר שמואל תשעה באב בין השמשות שלו מותר וכי תימא קסבר שמואל כל תעניות ציבור בין השמשות שלו מותר והאנן תנן אוכלין ושותין מבעוד יום למעוטי מאי לאו למעוטי בין השמשות לא למעוטי משחשיכ' נימא מסייעליה אין בין תשעה באב ליום הכיפורים אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו מותר מאי ספיקו מות לאו בין השמשות לא בראמ' רב שישא בריה דרב אידי לקביעא דירחא הכא נמי לקביעא דירחא דרש רבא עוברות ומניקות מתענות ומשלימות בו כדרך שמתענות עוברות ומשלימות ביום הכיפורים ובין השמשות שלו אסור וכן אמרו משמיה דרבי יוחנן ומי אמ' רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן תשעה באב אינו כתענית ציבור מאי לאו לבין השמשות לא למלאכה מלאכה תניא מקום שנהגו לעשות עושין ואפילו רשב"ג לא אמר אלא בעושין ובמקום שנהגו שלא לעשות אין עושין אלא עבר מיסר לא אסר אלא מאי אינו כתענית צבור לתפלת נעילה והאמ' רבי יוחנן ולואי שיתפלל ארם והולך כל היום כולו התם הוא דרשות ואיב' אימא מאי אינו כתענית צבור לעשרים וארבעה רב פפא אמר מאי אינו כתענית צבור אינו כראשונות אלא כאחרונות ואסיקא מיתיבי אין בין ט' באב ליום הכפורים אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו מותר מאי לאו בין השמשות שלו אמר רב ששיא בריה דרב אידי לא לקביעא דירחא הא לכל דברים זה וזה שוין מסייע לרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר אסור לו לארם שישטוף אצבעו במים בתשעה באב כדרך שאסור להושיט אצבעו ביום הכיפורים מיתיבי אין בין תשעה באב לתענית צבור אלא שזה אסור בעשיית מלאכה וזה מותר בעשיית מלאכה מקום שנהגו הא לכל דבריהם זה וזה שוין ואילו גבי תענית צבור תניא כשאמרו אסור ברחיצה לא אמרו אלא כל גופו אבל פניו ידיו ורגליו לא אמר רב פפא תנא

ליום הכפורים שיהא מותר לכתחילה כזה מה שאסור בזה אלא שזה ספיקו מותר: אין בין תענית נבור לתענית ציבור אלא שזה מתחיל מבעוד יום וזה מתחיל מן הלילה: תמיד תשעה בתשעה באב מתענית ציבור תניא לה ותניא לה:

בנדי של ארם הראשון שהיו מקוקין בו כל מין חיה ובהמה וכולה כאחד לכמרוד על כן יאמר במרוד נבור כיד ושעיו הרגנו ונטלו לפיכך היה ניד ויהן שכתוב בהן החמורות אשר לפתה בבית: יום הכחמה של כל אדם מתי יתפתח מדלתיו: ועומק הדין הרוב טוענין בו כמי עומק הדין העתיד: מלכות דומי שכתובה בה גבול רשעה ורשעה קיימו חייבת: עלו באמשבה יתקעיים: ואם לא עלו דין הוא שיעלו לא היו אדם מתקיים: סיסרים שאם לא כן הקרוביס הוו מבעיעים אותו ורוצה את נערי תמיד לפניו: ועל התבואה שתירקב שאם לא כן היו בעלי בתים מתגרין אותה ומביאין תבואה בעונן לעולם: מתני' ובכל מקום כיון שנהגו בין לא נהגו תלמידי חכמים בטלין ממלאכה אותו היום: דבן שמעון בן ר' אלעזר אומר לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם: גמ' אמר שמואל אין תענית ציבור בכבל אלא בתשעה באב בלבד למימר דסבר שמוא תשעה באב בין השמשות שלו אסור והאמר שמואל תשעה באב בין השמשות שלו מותר וכי תימא קסבר שמואל כל תעניות ציבור בין השמשות שלו מותר והאנן תנן אוכלין ושותין מבעוד יום למעוטי מאי לאו למעוטי בין השמשות לא למעוטי משחשיכ' נימא מסייעליה אין בין תשעה באב ליום הכיפורים אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו מותר מאי ספיקו מות לאו בין השמשות לא בראמ' רב שישא בריה דרב אידי לקביעא דירחא הכא נמי לקביעא דירחא דרש רבא עוברות ומניקות מתענות ומשלימות בו כדרך שמתענות עוברות ומשלימות ביום הכיפורים ובין השמשות שלו אסור וכן אמרו משמיה דרבי יוחנן ומי אמ' רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן תשעה באב אינו כתענית ציבור מאי לאו לבין השמשות לא למלאכה מלאכה תניא מקום שנהגו לעשות עושין ואפילו רשב"ג לא אמר אלא בעושין ובמקום שנהגו שלא לעשות אין עושין ואפילו רשב"ג לא אמר אלא בעבר ולא מיחזי כיוהרא אבל מיסר לא אסר אלא מאי אינו כתענית צבור לתפלת נעילה והאמ' רבי יוחנן ולואי שיתפלל ארם והולך כל היום כולו התם הוא דרשות ואיב' אימא מאי אינו כתענית צבור לעשרים וארבעה רב פפא אמר מאי אינו כתענית צבור אינו כראשונות אלא כאחרונות ואסיקא מיתיבי אין בין ט' באב ליום הכפורים אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו מותר מאי לאו בין השמשות שלו אמר רב ששיא בריה דרב אידי לא לקביעא דירחא הא לכל דברים זה וזה שוין מסייע לרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר אסור לו לארם שישטוף אצבעו במים בתשעה באב כדרך שאסור להושיט אצבעו ביום הכיפורים מיתיבי אין בין תשעה באב לתענית צבור אלא שזה אסור בעשיית מלאכה וזה מותר בעשיית מלאכה מקום שנהגו הא לכל דבריהם זה וזה שוין ואילו גבי תענית צבור תניא כשאמרו אסור ברחיצה לא אמרו אלא כל גופו אבל פניו ידיו ורגליו לא אמר רב פפא תנא

ליום הכפורים שיהא מותר לכתחילה כזה מה שאסור בזה אלא שזה ספיקו מותר: אין בין תענית נבור לתענית ציבור אלא שזה מתחיל מבעוד יום וזה מתחיל מן הלילה: תמיד תשעה בתשעה באב מתענית ציבור תניא לה ותניא לה:

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

נ גמרא בפרנסה עשר אמרי לה בקום עשה נהגו לעשות מלאכה: לא נהגו לא אפילו נמוך ולקח בנמוך קיימי: קחזיטין מקום שרי בפרנסה עשר בכל מקום שכן מביאו בהן קולא מאחר דמומחיות נבי חולו של מועד שכן ההדיוט תופר כדרכו משכח היא במועד קטן הדיוט שאינו אומן כמוך כך הילכך בפרנסה עשר דקיל מחולו של מועד אפילו אומן כמי שרי: שכן הכא מומחיותא היא כו' וכיון דאשכחן בהו קיתר קנת בחולו של מועד הילכך בפרנסה עשר דקיל שרי לכולי עלמא: תחילת מלאכה לצבעין שנשתיירו מצבעים מלאים: מתני' משיכין שובכין כשמנהגין בניהם תחת תרנגולת לפי שאין תרנגולת לגדל אפרוחים

עזלי דגלים מתקני מצעים מקר משמע בהקיה להסיר לתקן מצעים בקה דלא כתיבי לא לעזלי דגלי דזקא ואין לומר דבכל קובה קום שם יקרעו יתר דקא יכול לקנות חדשים ובפרק מי שהפך מייתי קו דבייתי ופרך דלא מעיל בכלי ליתתי שכן כותב ניטי כשים ושובכים כדתנן בפרק אלו מים: מתיר"ם שמא יגנבו וכיון שאין יכול לקניה בניטו ולא בבית הסמוך לן לא הזקיקוהו לקנות בבית שלישי ונהגינן להניחן בבצעה בניטו:

במקום שנהגו מקום שנהגו אין לא נהגו לא ושמ לצורך המועד אין שלא לצורך המועד לא שם: וחכמים אומרים שלש אומניות: תנא חייטין שכן הדיוט תופר כדרכו בחולו של מועד הספרין והכובסין שכן הבא ממדינת הים והיוצא מבית האיסורין מספרין ומכבסין בחולו של מועד רבי יוסי ברבי יהודה אומר אף הרצענין שכן עולי רגלים מתקני טנעליהן בחולו של מועד במאי קמיפלגי מר סבר למידין תחילת מלאכה מסוף מלאכה ומר סבר אין למידין תחילת מלאכה מסוף מלאכה: מתני' מושיבין שובבין לתרנגולים ביד ותרנגול שברחה מחזירין אותה למקומה ואם מתה מושיבין אחרת תחתיה נורפין מתחת רגלי בהמה ב"ד ובמועד מסלקין לצדדין ומביאין מבית האומן אף על פי שאינם לצורך המועד: נמ' השתא אותבי מותבינן אהדורי מיבעיא אמר אביי סיפא אתאן לחולו של מועד אמר רב הונא לא שנו אלא תוך שלשה למירדה האכתי לא פרח צימרה מינה ואחר שלשה לישיבתה דספרא לה ביעי לגמרי אבל לאחר שלש למירדה דפרח לה צימר מינה ותוך שלשה לישיבתה דאכתי לא פסירי ביעי לגמרי לא מהדרינן רבי אמי אמר אפילו תוך שלשה לישיבתה מהדרינן במאי קמיפלגי מר סבר להפסד מרובה חששו להפסד מועט לא חששו ומר סבר להפסד מועט נמי חששו: נורפין מתחת: תנו רבנן הזבל שבחצר מסלקין אותו לצדדין שברפת ושבחצר מוציאין אותו לאשפה הא נופא קשיא אמרת זבל שבחצר מסלקין אותו לצדדין והדר תני שברפת ושבחצר מוציאין אותו לאשפה אמר אביי לא קשיא כאן בארבעה עשר כאן בחולו של מועד רבא אמר האוהא בחולו של מועד והכי קאמר אם נעשת חצר כרפת מוציא אותו לאשפה: מוליכין כלי מבית האומן: אמר רב פפא בריך לן רבא תנן מוליכין ומביאין כלי מבית האומן אף על פי שאי לצורך המועד ורמינהי אין מביאין כלים מבית האומן ואם חושש להן שמא יגנבו מפנן לחצר אחרת ומשנינן לא קשיא כאן בארבעה עשר כאן בחולו של מועד ואיבעי אימא הא והא בחולו של מועד ולא קשיא כאן במאמינו כאן בשאינו מאמינו והתניא מביאין כלים מבית האומן כגון הכר מבית הכרר והכום מבית הזגג אבל לא צמר מבית הצבעולא כלים מבית האומן ואם אין לו מה יאכל נותן לו שכרו ומניחו אצלו ואם אינו מאמינו מניחן בבית הסמוך לו ואם חושש שמא יגנבו מביאן בצינעה בתוך ביתו תרצת מביאי מוליכי קשיא דקתני אין מביאין וכ"ש דאין מוליכין אלא מחוורת כרשנינן מעיקרא:

קל ב מתני' ששה דברים עשו אנשי יריחו על שלשה מיחו בידם ועל שלשה לא מיחו בידם ואילו הן שלא מיחו בידם מרכיבין דקלי כל היום וכורכין את שמע וקוצרין ונוזפ שין לפני העומר ואילו שמיחו בידם מתירין גמזית של הקדש ואובלין

מיי' פ"ג מהלכות מתנות עניים הל' ט סמג עשין עה טור שו"ע יו"ד סי' רסח סעיף ה

מיי' פ"ז מהלכות קדושת המזבח הל' ט

ואובלין מתחת הנשרים בשבת ונותנין פאה לירק ומיחו בידם חכמים: גמ' תנ' תנ"ה ששה דברים עשה חזקיה המלך על שלשה הודו לו ועל שלשה לא הודו לו נירר עצמות אביו על מיטה של חבלים והודו לו כיתת נחש הנחשת והודו לו גנז ספר רפואות והודו לו ועל שלשה לא הודו לו קיצץ דלתות של היכל ושינרן למלך אשור ולא הודו לו סתם מי גיחון העליון ולא הודו לו עבר ניסן בניסן ולא הודו לו: מרכיבין דקלים כל היום וכו': היכי עבדי אמר רב יהודה מייתי אסא דראושיכרא דדפנה וקיימא דשערי דרמי במנא דלא חלפי עליה ארבעין יומין ומרתחי להו ושרו להו לדיקלא בליביה כל דקאי בארבעאמות דירתא אי לא עבדי ליה כהכי צאוי לאלתר רב אחא בריה דרבא אמר מנחי כופרא ריכרא לנוקבתא: ובורכין את שמע: היכי עבדי אמר רב יהודה אומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין רב אמר מפסיקין היו אלא שהיו אומר היום על לבבך דמשמע היום על לבבך ולא מחר על לבבך: תנו רבנן כיצד היו כורכין את שמע אומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מפסיקין היו אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: ואנן מ"ט אומרים ליה כדרשו רבי שמעון בן פזי דאמר רבי שמעון בן פזי ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה אמר שמא חס ושלום יש במיטתי פסול כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו אמרו לו בניו שמע ישראל יי אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בליבנו אלא אחד באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמרי רבנן היכי נעביד נאמרוה לא אמרו משה רבי לא נאמרוה אמרו יעקב התקינו שיהו אומרים אותו בחשאי אמר רבי יצחק דבי רבי אמי משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה אם אותו בחשאי אמר רבי יש לה תאמר יש לה צער התחילו עבריה להביא בחשאי אמר' אבהו תאמר יש לה נגאי לא תאמר בקול רם מפני תרעומת המינין ובנהרדעי דליכא מינין עד התקינו שיהו אומרים אותה בקול רם מפני תרעומת המינין: והשתא אמרי לה בחשאי: תנו רבנן ששה דברים עשו אנשי יריחו קוצרין לעניים בשבתות וימים טובים בשני בצורות נותנין פיאה לירק ומיחו בידם חכמים וסבר רבי יהודה קצירה שלא ברצון חכמים היא והתנן אנשי יריחו קוצרי לפני העומר בריצון חכמים וגו' שלשין לפני העומר שלא ברצון חכמים ולא מיחו בידם חכמים

מאן

קל ה מיי' פ"ו מהלכות שבת הל' ז

לא מתני' היו מפסיקים בין שמע ישראל לשם ה' אלהינו ויעגנ: מחלוקת

ישראל ויעגנ

נז ע"ב

נזקי הגלגל

נזקי הגלגל

נזקי הגלגל

מעבות לף עח

מק"ק ד"ה

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

מאן שמעת ליה דאמ' מיחו ולא מיחו ר' יהודה וקתני קוצרין ברצון חכמים ולישתעמי הני ארבע הוה אלא סמי מיכן קצירה ומתירין נפוזות של הקדש של חרוב ושל שקמה אמרו אבותינו לא הקדישו אלא קורות ואנו נתיר נמוזות של הקדש של חרוב ושל שקמה ובגידולין הבאין לאחר מכאן עסיקינן סברי לה כמאן דאמר אין מעילה בגידולין ורבנן סברי נהי דמעילה ליכא איסורא מיהא איכא: ופורצין פרצות: אמר עולא אמר רבי שמעון בן לקיש מחלוקת בשל מכבדות דרבנן סברי גזרינן שמא יעלה ויתלוש ואנשי יריחו סברי לא גזרינן שמא יעלה ויתלוש אבל בשל בין הכיפין דברי הכל מותר אמר ליה רבא והא מוקצות גזרינן וכי תימא הואיל דחזי לערבין השתא מוכן לארם לא הוי מוכן לכלבים דתנן רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה לפי שאינה מן המוכן מוכן לערבים הוי מוכן לארם אמר ליה אין מוכן לארם לא הוי מוכן לכלבים דבל מידי דחזי לאינש לא מקצה ליה מידי דחזי לאינישי רעתי עלי כי אתא רבין אמ' רבי שמעון בן לקיש מחלוקת בשל בין כיפין דרבנן סברי מוכן לעורבים לא הוי מוכן לארם ואנשי יריחו סברי מוכן לעורבים הוי מוכן לארם רבי יוסי ברבי חנינא אמר אסור גזרינן שמא יעלה לירק: נותנין פיאה לירק: ולית להו לאנשי יריחו האי דתנן כלל אמרו בפיאה בל שהוא אוכל ונשמר וגידולו מן הארץ ולקיטתו באחרת ומכניסו לקיום חייב בפיאה בל שהוא אוכל פרט לפיחי סטים וקוצה ונשמר פרט להפקר וגידולו מן הארץ פרט לכמהין ופטריות ולקיטתן באחת פרט לתאנים ומכניסו לקיום פרט לירק אמר רב יהודה אמ' רב הכא בראשי לפתות עסיקינן ומכניסן לקיום על ידי דבר אחר קמפלגי בה סבר מכניסן לקיום על ידי דבר אחר שמיה קיום ומר סבר לא שמיה קיום: תנו רבנן בראשונה היו נותנין פיאה ללפת ולכרוב רבי יוסי אומר אף לקפלוט ותניא אידך היו נותנין פיאה ללפת ולקפלוט רבי שמעון אומר אף לכרוב

מחלוקת בשל מכבדות מקום שנהגו העם כולה שמעת מינה בשלשה כיוצא בהן ודיוק בשל מכבדות דליכא למי מיחזרית נזרו דרבנן שמא יעלה וקסבר כיון דלא נזרו בני יריחו בשל מכבדות שמא יעלה ויתלוש לי שמשתמש במחובר דלמא ליה להו דתנן רבי יהודה אומר כל הקיץ כולו מעבדין בין העולין בחילו ובין הכיפין כמי שמתיר לה מתעדים הן קטניתם בחילו לחלחל כל הקיץ כולו אין מביאין כך על גבי דקל שמא ישתמש בחילו בשעת שלהבת ובן משמע בכירושלמי ובכמה דוכתי ועוד דלא נרע בין כיפין מדיפה שמלה הוא לירק על הקרקע דאסרי בכיפה משום פירוש בכירושלמי ליכא למיקם בפחות מג' טפחי ומפרש להשתמש ממ"ל בשלמי בין כיפין בין פחות מג' ליתר ובפרק לולב הגזול דשמעתא ליישר בתלשים מעלה ובכבדות ובכיפין ומוכחים שם בין השמשות וקסבר מלקות בשל מכבדי דלבין כיון דמכבדות מיהא מיכן מיחזרים נזרו שמא יעלה ויתלוש בין השמשות ריחו וכבי קיץ על החילן לף על פי שהן מתעלין ובבי יריחו לא נזרו כיון דבתלשו מעלה מעלה בשל בין כיפין קיל ואין שם מחוברים ליכא למיגזר אטו שמא יעלה ויתלוש ממקום שלא כשרו וקשתה ס"ד ללף דמי לביכה דקתם שמלה הוא ומקצה בין השמשות ובכלאי מעלה שמלה הוא ומקצה בין השמשות ולף על הקיץ בין השמשות ואין מביאין לו מבחוץ ואין מביאין לו מבין הכיפין לפסר מן המחובר ופרק מקצה ביכה כיון דלא קיימין עכשיו ליכא למיגזר שמא יעלה ויתלוש

אחוי בידיה אי נראי אי יסק לתמירא אמר מלכא הואיל
ולא הויא ליה אימתא דמלכותא ניפסקו לימיניה יהב
שוחד ופסקיה לשמאליה שמא מלכא ופסקה לימיניה
אמר רב יוסף בריך רחמנא דשקליה ליששבר איש כפר
ברקאי למיטרפסיה מינידה בהאי עלמא אמר רב אשי
כריתות לף כח ישששבר איש כפר ברקאי לא תנא מתניתין רבי שמעון
אומר כבשים קודמים לעזים בכל מקום יכול מפני
שמובחרים במינו תל אם כבש יביא קרבנו מלמד ששניהן
שקולין כאחת רבינא אמר אפילו מקרא נמי לא קרא דכתיב אם כבש אם עז אי בעי כבש ליתיה אי בעי עז ליתיה:

הדרן עלך מקום שנהגו וסליקא לה פסח ראשון

פסחים של בין הערבים: וקרב בתשעה ומחצה נמר קרבנתו
שהיו שניהן שוין בעזייתן ובנמר מפרש עלמא:

תמיד עבדי פסחים מקמיינן ליה משום דבעי למיעבד פסח אחרית ומפר מפל
בנמרא מכח בן דפסח אחר תמיד: תל ערב פסחים בערב שבת שבת בשבת
ולבקדושי טפי משו דבעי לפשוט פסח אחרית
ולבקדושי מבעוד יום: נמ' בין
הערבים משמע שעות ולמעלה שהכל מטמא
קריבה בין הערבי והוה ליה למכתב בערב
ושפי בדיבורים וכתב בין הערבים לדרשא
חלוק הערב לשני חלקים שתי שעות ומחצה
לכאן קודם לעשייתו ושתי שעות ומחצה
לכאן לאחר עשייתו: תלת אמר רבה
כולה תקנתא דרבנן היא דמדאורייתא כל
שש שעות לאחר חצות כשירות דהיינו מכי יטו
צילי ערב דהיינו מחצי שבע ואילך שהחמיר
טעה למערב והכל למזרח כשהלך עומד
כנגד החמה צילו מטה למזרח חצי שש וחצי
קיץ עומדת בראש הקיקיון וחין לו מטה
אלא כל כך אדם תחתיו: ואמר מר
לקמן בהקי פיקדא עליך חלבי הקלמים על
תמיד של שחר השלם כל הקרבנות ולא
תעלימים על תמיד הערב דלאחר תמיד
הערב לא תקרב קרבן לפיכך לף על פי
שזריזין מקדימין למצות קתקיבי לאחרן
כדי שיכוונו כדיהן ובדיבוריהן ויקח כשר
להקריבן ובשבת נמי לף על גב דליכ כדיים
ובדבות מאחרינן ליה משום סדר נזירת
כדיים ובדבות דחול כדיפקרא לקמן: בליית
פסח ליכו דוחק שבת מפני שנוהג הדיוט
קיץ ויכול לבלות מבעוד יום: ומנקמינן
ליה לחיטיה מכי יטו קצלים דהיינו בשש
ומחצה: כסידרי של תמיד: כסידרי בחול בערב
נסכי' כרכן עקיבה: כסידרי בחול בערב
הפסח להיותו בשבע ומחצה כך סידרו בשבת
בערב הפסח: רבי עקיבא אומר בשבת של
ערב הפסח קודם בשש ומחצה כסידרו ערב
הפסח שחל להיות בערב שבת שבערב הפסח
לבזיכין דמקדי ליה מיעבד פסח אחרית ובשבת לא קריבי כדיים
ובדבות לפיטטריך לאחוניה מוקמינן ליה
אחיטיה בשש ומחצה: ומתני דקתני ערב
פסחים בשבע ומחצה בין בחול בין בשבת
רבי ישמעאל היא: במאי קא מיפלגי מתני
קא מתחר ליה ר' ישמעאל הא מסתברא קתני
דר' עקיבא מפי שפסחים מרובין לשחוט
ליקרב יחידי דבשלמא כשיום חול בחול
מחחר ליה חדא שעתא משו כדיים ובדבו'
דחול אבל בשבת משו פסחי כעיכן לאקדומי
: בזיכין היא לבוקר הפתוכ בשני בזיכין
על שתי מערכות של לחם הפנים ובשבת
היו מסלקין היסב ומסדרין את החדש
כדכתי ביום קשבת יערככו ומקטיר קבזיכי'
וכן מתירין הלחם לאכילת כהנים ויהיה
ללחם לאזכרה וחולקין הלחם מיד וצריך שעה אחת להתעסק בכך:

רבי ישמעאל סבר מוספין קודמין לתמיד ובזיכין וקטורת ומוספין מוקדמין
בשש דכתיב עקיבי יום ולא כתיב בקר בקר דכתיב הבר יום ביומו וקיימא לן בסדר יומא בפרק תמיד נשחט מוספין דיום קודמין לבזיכי דאמר מר בזיכין
בשבע דכתיב לאחוניה דבמוספין כתיב יום ובבזיכין כתיב ביום תדי זימני ומקבא לאפיק טעמא דמוספין קודמין לבזיכין במסכת יומא מדכתיב בהו ביום
בשבת ביום קשבת תדי זימני ועבדיין ליה בשבע ומחצה: ועוד כל הני זימני לא משכחין ליה אלא בחול בשבת ומחצה כדיליף לה בשבע ומחצה
מחביתן: מי קתני כי בתילתיה דרבי עקיבא ולהני לא פריך ליה תילתיה דרבי ישמעאל דתיקו דמי תיקו דתילתיה דרבי ישמעאל מקבת פריך ליה הכא
לקמן: כסידרו של תמיד בחול בעלמא כל ימות השנה דהיינו בשמונה ומחצה כך סידרו בשבת בערב הפסח דלא מקדימין ליה למוקד שחיטת הפסחים ומתיר
דקתני לו ומיבו יכול בעלמא עד שתחשך חיישינן שמא יתחמם בשר הפסח ויסרי: רבי עקיבא אומר כסידרי שאר ערב הפסח מפני שהפסחים מרובים ונריך
להקדימם: ולא חיישינן במכער בישרא חימום הבשר ודומה לו בגיזוז כשן על הבימה של ניתים שמניחין יבד בכלי כדי שיתחמם: אי לא

תמיד

נשחט בשמונה ומחצה וקרב
בתשעומחצה בערבי פסחים
נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה
בין בחול בין בשבת חל ערב פסח להיות
בערב שבת נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע
ומחצה והפסח אחריו: נמ'
מנא הני מילי אמ' רבי יהושע בן לוי ראמ' קרא
את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש
השני׳ת עשה בין הערבים חלקיהו לבין שני
ערבים שתי שעות ומחצה לכאן שתי שעות
ומחצה לכאן ושעה אחת לעשייתו מיתיב
רבא ערבי פסחי נשחט בשבע ומחצה וקרב
בשמונה ומחצה בין בחול בין בשבת ואי
סלקא דעת כשמונה ומחצה דאוריי'תא היכי
מקרמינן ליה אלא אמר רבא מצוותו דתמיד
משינטו צללי ערב מאי טעמא דאמר קרא בין
הערבים מעירנא דמתחיל שמשא למערב
הילכך בשאר ימות השנה דאיכא נרי' ונרבו'
דרחמנא אמר עליה ואמר מר השלמים עליה
השלם כל הקרבנות כולן מאחרינן לי' תרתי
שעי ועבדינן ליה בשמונה ומחצה בערבי
פסחים דאיכא פסח אחריו קדמינן ליה שעה אחת ועבדינן ליה בשבע ומחצה חל
ערב פסחים להיות ערב שבת דאיכא נמי צלייתו דלא דחי שבת מוקמינן ליה אריניה
בשש ומחצה: תנו רבנן כסידרו בחול כך סידרו בשבת דברי רבי ישמעאל רבי
עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח מאי קאמר אמר אביי הכי קאמר כסידרו בחול
בערב הפסח כך סידרו בשבת בערב הפסח דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר כסידרו
בערב הפסח שחל להיות בע"ש כך סידרו בשבת ומתניתין דקתני בין בחול בין בשבת
רבי ישמעאל היא במאי קא מיפלגי במוספין קודמין לבזיכין קמיפלגי רבי ישמעאל
סבר מוספין קודמין לבזיכין עבד להו למוספין בשש ובזיכין בשבע ועביר לי' לתמיד
בשבע ומחצה רבי עקיבא סבר בזיכין קודמין למוספין בזיכין בחמש ומוספין בשש
ועביר לי' לתמיד בשש ומחצה מתקיף לה רבא מידי רבי עקיבא כסידרו בערב
הפסח שחל להיות בערב שבת קתני כסידרו בערב הפסח סתמא קתני אלא אמר
רבא הכי קאמר כסידרו בחול דעלמא כך סידרו בשבת בערב הפסח דברי ר' ישמעאל
רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתניתין דקתני בין בחול בין בשבת רבי
עקיבא היא במאי קא מיפלגי במכער בשרא קמיפלגי רבי ישמעאל סבר חיישינן
למכער בישרא ורבי עקיבא סבר לא חיישינן למכער בישרא אילא

תמיד

נשחט בשמונה ומחצה וקרב
בתשעומחצה בערבי פסחים
נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה
בין בחול בין בשבת חל ערב פסח להיות
בערב שבת נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע
ומחצה והפסח אחריו: נמ'
מנא הני מילי אמ' רבי יהושע בן לוי ראמ' קרא
את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש
השני׳ת עשה בין הערבים חלקיהו לבין שני
ערבים שתי שעות ומחצה לכאן שתי שעות
ומחצה לכאן ושעה אחת לעשייתו מיתיב
רבא ערבי פסחי נשחט בשבע ומחצה וקרב
בשמונה ומחצה בין בחול בין בשבת ואי
סלקא דעת כשמונה ומחצה דאוריי'תא היכי
מקרמינן ליה אלא אמר רבא מצוותו דתמיד
משינטו צללי ערב מאי טעמא דאמר קרא בין
הערבים מעירנא דמתחיל שמשא למערב
הילכך בשאר ימות השנה דאיכא נרי' ונרבו'
דרחמנא אמר עליה ואמר מר השלמים עליה
השלם כל הקרבנות כולן מאחרינן לי' תרתי
שעי ועבדינן ליה בשמונה ומחצה בערבי
פסחים דאיכא פסח אחריו קדמינן ליה שעה אחת ועבדינן ליה בשבע ומחצה חל
ערב פסחים להיות ערב שבת דאיכא נמי צלייתו דלא דחי שבת מוקמינן ליה אריניה
בשש ומחצה: תנו רבנן כסידרו בחול כך סידרו בשבת דברי רבי ישמעאל רבי
עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח מאי קאמר אמר אביי הכי קאמר כסידרו בחול
בערב הפסח כך סידרו בשבת בערב הפסח דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר כסידרו
בערב הפסח שחל להיות בע"ש כך סידרו בשבת ומתניתין דקתני בין בחול בין בשבת
רבי ישמעאל היא במאי קא מיפלגי במוספין קודמין לבזיכין קמיפלגי רבי ישמעאל
סבר מוספין קודמין לבזיכין עבד להו למוספין בשש ובזיכין בשבע ועביר לי' לתמיד
בשבע ומחצה רבי עקיבא סבר בזיכין קודמין למוספין בזיכין בחמש ומוספין בשש
ועביר לי' לתמיד בשש ומחצה מתקיף לה רבא מידי רבי עקיבא כסידרו בערב
הפסח שחל להיות בערב שבת קתני כסידרו בערב הפסח סתמא קתני אלא אמר
רבא הכי קאמר כסידרו בחול דעלמא כך סידרו בשבת בערב הפסח דברי ר' ישמעאל
רבי עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח ומתניתין דקתני בין בחול בין בשבת רבי
עקיבא היא במאי קא מיפלגי במכער בשרא קמיפלגי רבי ישמעאל סבר חיישינן
למכער בישרא ורבי עקיבא סבר לא חיישינן למכער בישרא אילא

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

דברי הכל היה ובין בחול ובין בשבת דקתני למתני' לא קתני לישנא אלא
דתניא בברייתא דמיימי עלה בהדיא
דברי הכל כגון דתניא בשבת דערב הפסח ומקדשו ולא לימא
בשבת דערב הפסח ומקדשו ולא לימא
דברי הכל היינו כאילו תלו בשני
בשבת אין צריך לפרש דהוקשו בקרא
דהוה ימלא קרי ליה בשבת אלא
דחד בשבת ואחד בחול אי לאו דתלו
דקא עבר בשבת דמיקרי לך בשני פסח
דעלמא לא הוה שני בשבת דקא קא
בערב הפסח מיירי קמ"ל דאין לחלוק
יקיר דקא קרי ליה בשבת ולא
הקריב היו מקדשין אין מקריבין על פי הקרבן היו נזכרין
שלא יכלו תלי שני בקדושי דמיקרבן
דף ב בהדיא פרק קמא דלקמן דשם מיירינן על
הערבים על הקדש שנכנסו בזמנו לומר שלא
דף ב ד לחלוק דמיקרבן בזלקי אלא קדשים חלבי
שבת קריבין ביום הכיפורים שמא בהדי הדדי
ניקום מוקי לה בקהלים דאחים אין
בין ערבת לערבת שלא תכעס יום בלבבך:
אלא למה קשיא לרבי עקיבא הל עולה
מוספי קודמין לבזיכין מוספין בשש ובזיכין
פליגי לרבי עקיבא דתניא בזו ועבר ליה לתמיד בז ומחצה מיתיבי תמיד
בל השנה כולה קרב בהלכתו נשחט בשמנה
ומחצה וקרב בט ומחצה וקרב בשמנה ומחצה חל
בשבת ומחצה וקרב בשמנה ומחצה חל
להיות בשבת כחל להיות בשני בשבת דברי
ר' ישמעאל ר' עקיבא או בסידרו בערב הפסח
בשלמא לאביי ניחא לא לרבא קשיא אמ' לך
רבא לא תימא כחל בשני בשבת אלא אימא
בשני בשבת דעלמ' מיתיבי חל להיות בשבת
כסידרו כל השנה כולה דברי רבי ישמעאל ר'
עקיבא אומר בסידרו בערב הפסח דעלמא
בשלמא לרבא ניחא לא לאביי קשיא אמ' לך
אביי לא תימא בסדרו כל השנה אלא אימא
כסידרו כל השנים כולן דברי רבי ישמעאל ר'
עקיבא אומר בסדרי ערב הפסח שחל להיות
בערב שבת. תנו רבנן מנין שלא יהא דבר
קורב לתמיד של שחר תלמור לו וערך עליה
העולה מאי תלמודא אמר רבא העולה עולה
ראשונה ומנין שאין דבר מעכב אחר תמי של
בין הערבים תלה הקטיר עליה חלבי השלמים
מאי תלמודא אמר אביי עליה שלמים ולא על
חברתה שלמים מתקיף לה רבא אימ
הוא דלא נקריב הא עולות נקריב אלא אמר
רבא השלמים עליה השלם כל קרבנות כולן תנו רבנן תמיד קודם לפסח פסח קודם
לקטרת קטרת קודמת לנרות יאוחר

מי לא חיישינ' ניעבדיה בשש ומחצה קא סבר
מוספין קודמי לבזיכין עבי' להו למוספין בשש
ובזיכי בשבע ועביר לי' לתמיד בשבע ומחצה
מתקיף לה רבא בר עולא מידי כסידרו בחול
כך סידרו בשבת בערב הפסח דברי ר' ישמעא
קתני כסידרו בשבת סתמא קתני לא אמ' רבה
בר עולא הכי קתני כסידרו בחול דעלמא כך
סידרו בשבת דעלמא דברי רבי ישמעאל רבי
עקיבא אומר כסידרו בערב הפסח דעלמא
כך סדרו בשבת דעלמא ומתניתין דקתני בין
בחול בין בשב' דברי הכל היא כמאי קמיפלגי
בגזרת נדבות וגררים קמיפלגי רבי ישמעאל
סבר גזרינן שבת אטו חול ור' עקיבא סבר לא
גזרינן אי לא גזרינן ניעבריה בו ומחצה קסבר
מוספין קודמין לבזיכין מוספין בשש ובזיכין
בז ועבר ליה לתמיד בז ומחצה מיתיבי תמיד
בל השנה כולה קרב כהלכתו נשחט בשמנה
ומחצה וקרב בט ומחצה וקרב בשמנה ומחצה חל
בשבת ומחצה וקרב בשמנה ומחצה חל
להיות בשבת כחל להיות בשני בשבת דברי
ר' ישמעאל ר' עקיבא או בסידרו בערב הפסח
בשלמא לאביי ניחא לא לרבא קשיא אמ' לך
רבא לא תימא כחל בשני בשבת אלא אימא
בשני בשבת דעלמ' מיתיבי חל להיות בשבת
כסידרו כל השנה כולה דברי רבי ישמעאל ר'
עקיבא אומר בסידרו בערב הפסח דעלמא
בשלמא לרבא ניחא לא לאביי קשיא אמ' לך
אביי לא תימא בסדרו כל השנה אלא אימא
כסידרו כל השנים כולן דברי רבי ישמעאל ר'
עקיבא אומר בסדרי ערב הפסח שחל להיות
בערב שבת. תנו רבנן מנין שלא יהא דבר
קורב לתמיד של שחר תלמור לו וערך עליה
העולה מאי תלמודא אמר רבא העולה עולה
ראשונה ומנין שאין דבר מעכב אחר תמי של
בין הערבים תלה הקטיר עליה חלבי השלמים
מאי תלמודא אמר אביי עליה שלמים ולא על
חברתה שלמים מתקיף לה רבא אימ
הוא דלא נקריב הא עולות נקריב אלא אמר
רבא השלמים עליה השלם כל קרבנות כולן תנו רבנן תמיד קודם לפסח פסח קודם
לקטרת קטרת קודמת לנרות יאוחר

יאוחר דבר כו' טעמא דיתיש קא מפרש תמיד קודם לפסח דדין הוא שיאוחר
הפסח שנאמר בן בערב ובין הערבים תזבח את הפסח בערב ושחטו אותו
ענין: לתימא שלא כאחר בו אלא את כבכב קשיבי תעשה בין הערבים: אי
תבי דבר כו' טעמא דיתיש קא מפרש תמיד קודם לפסח דדין הוא שיאוחר
הפסח שנאמר בן בערב ובין הערבים תזבח את הפסח בערב ושחטו אותו
ענין: לתימא שלא כאחר בו אלא את כבכב קשיבי תעשה בין הערבים: אי
דקטרת וכירתו חד בין הערבים כתיב ובקטרת
לקטן את הכירתים בין הערבים יקטירנה בין
הערבים תרוייהו קאי: דמיעט ר' אחאי
נבי כירתו אותו מערב ועד בוקר ואין לאחר
מערב ועד בוקר ואין לך עבודה לאחריו
לפתחיל: הן לה מידתי אני לומר לכל כל
דאין לך לילי שלא יקח לך בה כשיעור:
ומיתקף קטול לבזיכי מה כירתו אין עבודה כשיעור
דף יט ב כשיעור אחרי אף קטרתו אין עבודה כשיעור
מכות דף ט ע אחרי: תמיד קודם לקטרת וקטרת קודם
לבזיכי טעמא מפ' כבל' יומא כפל לאחר לן
קמיפלגי: מעלה ומליבה בהדי הדדי
כדכתיב והקריבו לפני ה' וכפר עליו ולמחר
יקטירם לאחר תמיד של שחר וליכה היכא
מונחים בהדי הדדי: ומי מליבה בהדי הדדי
מהכא מנחת חוטא כדתניא בזבחים כפר'
המזבח מקדש לכל הלא ידדי: ומי מיכא
מהכא מנחת חוטא עוף: ולית לה מהכא
מעכב לן נמי' דקיבי תיסק לפעתין הלא
מעכב הכי עיקר שהר' תליה בו שהרי נתן
מדמי על נבי בהמות בחטאת ועוף פשיטא
לן דמעכבי טהרה לחלות חטאת
כדלמכן בזבחים חטאת שהכי ממכו:
ומי מיכא בתרי דקתני קרא כתי' בשבועת
ביטוי ומיתלמ' מיניה כיון דהאי מיעוטא
חטאת קיים בחלבי: זה בנה אב הבנין קיים
לבנה כתיבת אב לכל חטאות שיהו קורבין
לחטאת קנוף קבלה עם עולת בהמה ונחטאת
יולד עשיריה שמביאה עולת בהמה ונחטאת
עוף מתקדים חטאת לעולה: ונעולה

לא דבר שמתעכב כו' אלא קשיא לי' מיבעי
לתחוריי מעוט כדריש ובדבות: קבסר מיוסמין קודמין לבזיכין ועבזיכין לא בעי
בזיכין בשבעה ומיכין בפנים בה: בעלמא כל יומות בחול בשמונה ומחצה: כך
סידרו בשבעה ומיכין בפנים בה: כל יומות בחול בשמונה ומחצה: כך
סידרו בשבעה ומיכין בפנים בה: כל יומות בחול בשמונה ומחצה: כך
דחול דילמא לתנו למסדר למיעבד בחול
נמי בשבע ומיפסלי בלירים ובדבות של תקרין:
דבי עקיבא אומר כל שבתות קשה
פסחו בשבע ומחל כל שבתות קשה לא
נזדיכין מעשה חול: דברי הכל היא דדבי
ישמעאל ודבי עקיבא לא מיירי בערב פסח
כלל וכתנאי סבירא להו: ניעבדיה
בשש ומחצה דקא חזי זדיכין מקדי ימי למיפת:
קסבר מוספין קודמין לבזיכין נרסינן:
כחל להקיש בשני בשבת ערב הפסח שהתמיד
בשש ובשבע ומחצה: בשיני בשבת חל
מיתנת קחול נקט ואית דאמרי יומא קמא
דשבתא דחזי למיכסב נקט וחל בשבת לא
חזי למיכסב הלא בלי פסח ולאו מילתא
היא שהרי על הלחים היו מקדשין: ורבי
עקיבא אומר כפסחי גלגלים נרסינן ונע
לא: בשלמא לאביי ניחא דאמר רבי
ישמעאל חל להיות בשבת בחול על כרחין
כשהיו ערב הפסח בחול לקיים בשבת קמא:
בשלמא לרבא קשיא דאמר רבי ישמעאל
בשלמים לשון שלום: תמיד של בין הערבי
קודם לפסח: לקטרת של בין הערבי
וכולהו ילף מינה: לנירות להדלקת
נירות: יאוחר

יאוחר דבר כו' טעמא דיתיש קא מפרש תמיד קודם לפסח דדין הוא שיאוחר
הפסח שנאמר בן בערב ובין הערבים תזבח את הפסח בערב ושחטו אותו
ענין: לתימא שלא כאחר בו אלא את כבכב קשיבי תעשה בין הערבים: אי
דקטרת וכירתו חד בין הערבים כתיב ובקטרת
לקטן את הכירתים בין הערבים יקטירנה בין
הערבים תרוייהו קאי: דמיעט ר' אחאי
נבי כירתו אותו מערב ועד בוקר ואין לאחר
מערב ועד בוקר ואין לך עבודה לאחריו
לפתחיל: הן לה מידתי אני לומר לכל כל
דאין לך לילי שלא יקח לך בה כשיעור:
ומיתקף קטול לבזיכי מה כירתו אין עבודה כשיעור
דף יט ב כשיעור אחרי אף קטרתו אין עבודה כשיעור
מכות דף ט ע אחרי: תמיד קודם לקטרת וקטרת קודם
לבזיכי טעמא מפ' כבל' יומא כפל לאחר לן
קמיפלגי: מעלה ומליבה בהדי הדדי
כדכתיב והקריבו לפני ה' וכפר עליו ולמחר
יקטירם לאחר תמיד של שחר וליכה היכא
מונחים בהדי הדדי: ומי מיכא
מהכא מנחת חוטא כדתניא בזבחים כפר'
המזבח מקדש לכל הלא ידדי: ומי מיכא
מהכא מנחת חוטא עוף: ולית לה מהכא
מעכב לן נמי' דקיבי תיסק לפעתין הלא
מעכב הכי עיקר שהר' תליה בו שהרי נתן
מדמי על נבי בהמות בחטאת ועוף פשיטא
לן דמעכבי טהרה לחלות חטאת ושם פשיטא
כדלמכן בזבחים חטאת שהכי ממכו:
ומי מיכא בתרי דקתני קרא כתי' בשבועת
ביטוי ומיתלמ' מיניה כיון דהאי מיעוטא
חטאת קיים בחלבי: זה בנה אב הבנין קיים
לבנה כתיבת אב לכל חטאות שיהו קורבין
לחטאת קנוף קבלה עם עולת בהמה ונחטאת
יולד עשיריה שמביאה עולת בהמה ונחטאת
עוף מתקדים חטאת לעולה: ונעולה

לא דבר שמתעכב כו' אלא קשיא לי' מיבעי
לתחוריי מעוט כדריש ובדבות: קבסר מיוסמין קודמין לבזיכין ועבזיכין לא בעי
בזיכין בשבעה ומיכין בפנים בה: בעלמא כל יומות בחול בשמונה ומחצה: כך
סידרו בשבעה ומיכין בפנים בה: כל יומות בחול בשמונה ומחצה: כך
סידרו בשבעה ומיכין בפנים בה: כל יומות בחול בשמונה ומחצה: כך
דחול דילמא לתנו למסדר למיעבד בחול
נמי בשבע ומיפסלי בלירים ובדבות של תקרין:
דבי עקיבא אומר כל שבתות קשה
פסחו בשבע ומחל כל שבתות קשה לא
נזדיכין מעשה חול: דברי הכל היא דדבי
ישמעאל ודבי עקיבא לא מיירי בערב פסח
כלל וכתנאי סבירא להו: ניעבדיה
בשש ומחצה דקא חזי זדיכין מקדי ימי למיפת:
קסבר מוספין קודמין לבזיכין נרסינן:
כחל להקיש בשני בשבת חל
מיתנת קחול נקט ואית דאמרי יומא קמא
דשבתא דחזי למיכסב נקט וחל בשבת לא
חזי למיכסב הלא בלי פסח ולאו מילתא
היא שהרי על הלחים היו מקדשין: ורבי
עקיבא אומר כפסחי גלגלים נרסינן ונע
לא: בשלמא לאביי ניחא דאמר רבי
ישמעאל חל להיות בשבת בחול על כרחין
כשהיו ערב הפסח בחול לקיים בשבת קמא:
בשלמא לרבא קשיא דאמר רבי ישמעאל
בשלמים לשון שלום: תמיד של בין הערבי
קודם לפסח: לקטרת של בין הערבי
וכולהו ילף מינה: לנירות להדלקת
נירות: יאוחר

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

עשאום כמי שכיבוהו חמורים או מלאכי השרת שאין להן קרנים מלכתחלה אבל לאחר שעשאום כמי שכיבוהו חמורים או מלאכי השרת שיש להן קרנים לא יהא כפרתו כפרה: יכול כשהוא מקריב לא יהא כפרתו כפרה ת"ל לכפר עליו לכל שהוא מכפר בין לכתחלה בין בדיעבד ומנין שאפילו נשחט שלא לשמו שהוא מכפר ת"ל לפניו לרבות כל שהוא מקריבו לשם שמים: והעלה הכהן את העלה שהעלה כבר אמר לי' רב שמן בר אבא לרב פפא לדידך דאמרת מעלה ומלין בראשו של מזבח קיימין ועברינן מילתא לכהנים דאתו בהלידי תקלה דסברי דיומיה הוא ואתי לאקטורה אל כהנים זריזין הן אל רב אשי לרב כהנא ואמרי לה רב הונא ברידה דרב נתן לרב פפא והא כמה דלא מתקטרי אמורין כהנים לא מצו אבלי בשר דתניא יכול יהו כהני ראשין בחוה ושוק קודם הקטרת אמורין תל"ו והקטיר הכהן את החלב המזבח והדר והיה החזה לאהרן ולבניו וכמה דכהנים לא אבלי בשר בעלים לא מתכפרי דתניא ואכלו אותם אשר כפר בהם מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין אל ביון דלא אפשר עשאום כמי שנטמאו או שאברו דתניא יכול ניטמאו אמורין או שאברו לא יהו כהני זכאין בחוה ושוק תל"ו והיה החזה לאהרן ורבנין מכל מקום רב כהנא רמי כתיב לא ילין חלב חני ער בקר בקר הוא דלא ילין הא כל הלילה כולה ילין וכתיב והקטרתה עליה חלבי השלמים עליה השלם כל הקרבנו כולן הוא מותיב לה והוא מפרק לי' כשניתותרו רמי ליה רב ספרא לרב כתיב לא ילין לבקר זבחנו הפסח לבקר הוא דלא ילין הא כל הלילה הלילה כתיב עולת שבת בשבתו ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ביום טוב אל כבר רמייה ניהליה לר' אבא בר חייא לר' אבהו ושני ליה הכא בארבעה עשר שחל להיות בשבת עסקינן דחלבי שבת קריבין ביום טוב אלא משום דחלבי שבת קריבין ביום טוב אנן ניקו ונימא ליה דהאי קרא בארבעה עשר שחל להיות בשבת הוא דכתיב אל שבקיה לקרא דהוא דחיק ומוקים נפשיה: מתני' הפסח ששחטו שלא לשמו וקבל והלך וזרק שלא לשמו או לשמו ושלא לשמו או לשמו ושלא לשמה פסול כיצד לשמו ושלא לשמו לשם פסח ולשם שלמים ולשם פסח: גמ' בעי רב פפא בעבודה אחת תנן או בשתי עבודות תנן ברבי יוסי היא דאמ' אף בגמר דבריו אדם נתפס ר' מאיר היא אמ' תפוס לשון ראשון או דלמא

או דילמא בשתי עבודות תנן ואפילו לרבי מאיר דאמר תפוס לשון ראשון רבי מילי בעבודה אחת אבל בשתי עבודות מודה דמיפסיל אמרי אהייא אינימא אשלא לשמו ולשמו בין בעבודה אחת בין בשתי עבודות בין לרבי מאיר בין לרבי יוסי אפיסיל ליה מקמייתא דהא לרבי יוסי נמי אף בגמר דבריו אדם נתפס אית ליה זא אלשמו ושלא לשמו מאי תא שמע הפסח ששחטו שלא לשמו וקבל והלך וזרק שלא לשמו הכי רמי אינש כרקתני למה לי ער דמחשב לכולהו מקמיית' איפסול ליה זא לאו הכי קתני הפסח ששחטו שלא לשמו אינמי שחטו לשמו וקבל והלך וזרק שלא לשמו אי נמי שחטו לשמו וקבל והלך לשמו וזרק שלא לשמו דהוי לה שתי עבורו אימא סיפא לשמו ושלא לשמו הכי רמי אינימא בשתי עבודות היינו רישא אלא לאו בעבורה אחת ורבי יוסי היא דאמר אף בגמר דבריו אדם נתפס לא לעולם בשתי עבודות ורישא דקאי בשחיטה קא מחשב בזריקה סיפא דקאי בשחיטה וקא מחשב בזריקה דאמר הריני שוחט את הפסח לשמו לזרוק דמו שלא לשמו וקמ"ל דמחשבין מעבורה לעבורה והיינו בעיא דרב פפא שמעאו שלא לשמו ושלשמו בין בעבורה אחת בין בשתי עבודות פסול שלא לשמו ושלשמו מבעיא אלא לאו בעבורה אחת ומרסיפא בעבורה אחת רישא נמי בעבורה אחת לא לעולם בשתי עבודות ואיצטריך ליה ואידי ותנא לשמו ושלא לשמו תנא נמי שלא לשמו ולשמו תא שמע שחטו שלא לאוכליו ושלא למנוי לערלים ולטמאין פסול הכא פשיטא בעבורה אחת ומרסיפא בעבורה אחת רישא נמי בעבורה אחת מידי איריא הא כראיתא והא כראיתא סיפא בעבורה אחת רישא אי בעבורה אחת אי בשתי עבודות הא שמע לאוכליו ושלא לאוכליו כשר היכי רמי אינימא בשתי עבודות וטעמא דחשיב בזריקה דאין מחשבת אוכלין בזריקה הא בעבורה אחת כגון בשחיט' דמהניא ביה מחשבת אוכלין פסול והא קיימא לן מצית אוכלין לאו פסלא אלא

אבל בשתי עבודות לפילו לרבי מאיר מודה ואם תאמר והיכי מיתקיים מתני': כרבי מאיר הא קתני סיפא טמאים ושהורי כשר ואמאי כשר הא תפוס לשון ראשון שהרי לערבתן העבודות חשובין זה כזה ליפסול את חבירתה מכן ואילך לרבי מאיר מיפסיל ומקדד תלמוד לומר מקדו ליכשר ומקדד ליפסל דתניא דמיפסיל מתני כגון דקיימי טמאים ושהורין ואמר הריני שוחט לשם מי שהוא טמא ולשם מי שהוא טהור ליכשר שהרי לא נתכוון לשם מי שהוא טהור אלא לשם מי שהוא טמא ולרבי יוסי אפילו בשתי עבודות לא מיפסיל דקא מתפוס לשון לשם מי שהוא טמא ולשם מי שהוא טהור ר' יוסי לית ליה כללא תפוס לשון ראשון דברי הכל אפילו לרבי יוסי אפילו בעבודה אחת ומתני' דקתני פסול בשתי עבודות לרבי יוסי נמי אף בגמר דבריו אדם נתפס אית ליה זא אלשמו ושלא לשמו מאי תא שמע הפסח ששחטו שלא לשמו וקבל והלך וזרק שלא לשמו הכי רמי אינש כרקתני למה לי ער דמחשב לכולהו מקמיית' איפסול ליה זא לאו הכי קתני הפסח ששחטו שלא לשמו אינמי שחטו לשמו וקבל והלך וזרק שלא לשמו אי נמי שחטו לשמו וקבל והלך לשמו וזרק שלא לשמו דהוי לה שתי עבורו אימא סיפא לשמו ושלא לשמו הכי רמי אינימא בשתי עבודות היינו רישא אלא לאו בעבורה אחת ורבי יוסי היא דאמר אף בגמר דבריו אדם נתפס לא לעולם בשתי עבודות ורישא דקאי בשחיטה קא מחשב בזריקה סיפא דקאי בשחיטה וקא מחשב בזריקה דאמר הריני שוחט את הפסח לשמו לזרוק דמו שלא לשמו וקמ"ל דמחשבין מעבורה לעבורה והיינו בעיא דרב פפא שמעאו שלא לשמו ושלשמו בין בעבורה אחת בין בשתי עבודות פסול שלא לשמו ושלשמו מבעיא אלא לאו בעבורה אחת ומרסיפא בעבורה אחת רישא נמי בעבורה אחת לא לעולם בשתי עבודות ואיצטריך ליה ואידי ותנא לשמו ושלא לשמו תנא נמי שלא לשמו ולשמו תא שמע שחטו שלא לאוכליו ושלא למנוי לערלים ולטמאין פסול הכא פשיטא בעבורה אחת ומרסיפא בעבורה אחת רישא נמי בעבורה אחת מידי אירי' הא כראיתא והא כראיתא סיפא בעבורה אחת רישא אי בעבורה אחת אי בשתי עבודות הא שמע לאוכליו ושלא לאוכליו כשר היכי רמי אינימא בשתי עבודות וטעמא דחשיב בזריקה דאין מחשבת אוכלין בזריקה הא בעבורה אחת כגון בשחיט' דמהניא ביה מחשבת אוכלין פסול והא קיימא לן מצית אוכלין לאו פסלא אלא

ק ק

ק ק

ק ק

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ף עח מסיק דרבה לא פליג בהא אלא בכי האי גוונא דלא חסיד ועבד כיבול טפי לזריק דמיו אלא לאוכלין פסח עצמו כשר ואי יתיב כו׳ לזרוק דמו אלא לאוכלין פסח עצמו כשר ואי יתיב כו׳ לזרוק דמו אלא לאוכלין במקצת ספרים ויש גורסין במקצת ספרים ויש גורסין דקתני בקצת אברים שחשב להקטיר בהן בשר הפסח ובקצת אברים בו ערלים אבל לא חסיד ועבד כיבול טפי לזרוק דמו אלא לאוכלין פסח עצמו כשר ואי יתיב כו׳ לזרוק דמו אלא לאוכלין במקצת ספרים ויש גורסין במ

אילמא בטומאת כשר היכא קמתרץ ואם ודאי טומאת כשר
קמתרץ לזריק דמים דמחוסרין בכיבוד מלין ואם חמשה דברים
בפיס בטומאת ואף על גב דלא מיפשטא ליה דכבי לה מיפשטא ליה קיימא
קושיא דעומד לזרוק דמים לחבירו ולא ידע תלמוד לומר ושחטו אותו
ויש לומר דהכא דיבר קרא שלא קושר מכללו
בפסח מדבר שלא קושר מכללו בפסח ואל
תוכיח עושין שקושר מכללם בפסח כי קיימי
ללעיל דבר שאינו נוהג בכל הזבחי שלא
בפסח מדבר כי וכי מקשי ליה בטומאת
ומתי קושר מכלל בעיבור דיינו בפסח כדכי'
הקוש: ורבי יהושע מבשיר ואומר
דתיכף מלן לתמיד בפסח בשאר ימות השנה
בעי עבידתיה בעבודה שתהא מוזהר עליה דיניכן
עבידתיה ושלמי לשם פסח שחיט: ליטא
קושיא וכזמנו פשוט כ"פ שיכול להתעסק עד
זמנו ויעסוק ולמאי דמסקינן בריש ב' שעירי
דאין מתוסר זמן לבו ביום לבני קושיא מלתא
לפ"מ בו ביום פריך הלא בזמנו מיפשיטא
ב"ד שחרית ולבקי פרי קושיא בזמנו בו ביום
פשוט שלא בזמנו כמי פשוט: שאני
התם דתמיד קדוש ועסק מקדיש
ליה רבי ליעזר בפרק קמא דזבחים ומקדש
פסח שחיטתו בפ שלמים כו' כדמייתי בקונטי
ואל דעל ידי קל וחומר מיפשט ליה לר' ליעזר
דקדוש בהוייתו יקח לה קדוש לשחוט לשם
שלמים בשאר ועל ידי כך דיש שלא בזמנו
דכשר לשם שלמים מחרי כשרים לשאר קדשים
מיתקדש מהדדי אבל אי לאו קדוש לשחוט
דשיגן שלא קדוש לשם שלמים ותו לא:
מה בין בשאר שלא בזמנו לשחוט שלא
לאוכלין תימה מאי קא בעי לעיל
מיקדש דמיקדש מוכלים לא פשיטא ליה
לרבא דמיקדש מוכלים ומשני לא
מיבעיא ליה לרבא דאמר מקדש מיקדש
ואפילו מיקדש מוכלים ומשני לא
לשמו ושלא בשמו לכולי עלמא ושלא
בזמנו כשמו דמי ומיבעיא ליה לרבי יוחנן
דאמר מקדש מיקדש ולא מיקדש מוכלים
ומשני לא מיבעיא ליה לכולי עלמא
דמיקדש מוכלים

או לאחד מבני חבורה לומר לו תן לי מיקיב בעל המזון לא קשה
והקונם לא יהנה לך שאסור אתה ועוד לית דיתהיב לך ולא
משום דלא אמרינן תימא דבר שבמנין כמו

משנה יב ב שלין בו מעשה קונם: לא אמרי' על בשמיך שבמנין שבמנין
דלבר קטנות בעינן על בשמיך דלעיני תבחי בכזיכי לבונה של לחם הפנים
דלחיה למלן לחמי לחמן ונתת על המערכת על
ממש ואיכא למלן לחמי על בשמיך וכן בשל
משנה יג ב כחולין לעיל ממש לי בשמיך ולי דקתני
הכי קונם לי בשמיך דקתני בשעת קידוש
קלחם היו מביאים אותם ובשעת סילוקם
נקטרים וכן נבי הכי קונם שבמנין היא דתנן
קתני שמיך בעינן דאי לאו הכי אפילו לאחר
וכן משמע בשמיך לישנא דשבמנין היא לן
מלעיני דקתני לבונה דשבמנין היא לן
ליה לישנא לקיש: התראת ספק לא
שמה התראה מתוך כה משמע דלא הוי
התראה משכחין דלא ידעינן לאו התראה
היא ולא בירושלמי לא התראה
לבהמה משום אמ' ליה אמ' קרא לא תשחט ולא ילין
עליה משום לא ילין אמר רב פפא הילכך כהן המקטיר את החלב עובר בלא תעשה
הואיל וישנו בכלל הלאו אימורין תניא בוותיה דרב פפא השוחט את הפסח על החמץ
עובר בלא תעשה אימתי בזמן שהוא לשוחט או לזורק או לאחר מבני חבורה הירה
לאחר בסוף העולם אין זקוק לו ואחר השוחט ואחר הזורק ואחר המקטיר חייב אבל
המולק את העוף בארבעה עשר אינו עובר בלא תעשה השוחט את הפסח על
החמץ עובר בלא תעשה רבי יהודה אומר אף התמיר אמרו לו לא אמר אלא בפסח
בלבר אימתי בזמן שיש לשוחט או לזורק או לאחר מבני חבורה היה לאחר בסוף
העולם אין זקוק לו ואחר השוחט ואחר המולק ואחר המזרק חייב אבל הקומץ את
המנחה אינו עובר בלא תעשה המקטיר את האמורין אינו עובר בלא תעשה קשיא

או לאחר מבני חבורה ועד שיהא עמו בעזרה
ר' יוחנן אעפ שאין עמו בעזרה במאי קמיפלגי
אילימא בעל בסמוך קמיפלגי ר"ש בן לקיש
סבר על בסמוך ורבי יוחנן סבר לא בעינן על
בסמוך והא איפלגי בה חדא זימנא דתנן
השוחט תורה לפני ולתמה חוץ לחומה לא
קדש הלחם מאי חוץ לחומה רבי יוחנן אמר
חוץ לחומת בית פאגי אבל חוץ להומת העזרה
קדיש ולא בעינן על בסמוך ר"ש בן לקיש אמר
אפילו חוץ לחומת עזרה לא קדיש שמא בעינן
על בסמוך אלא בהתראת ספק קמיפלגי בהא
נמי הא פליגי בה חדא זימנא דאיתמר שבועה
שאוכל בכר זו היום ועבר היום ולא אכלה ר'
יוחנן ורבי שמעון בן לקיש דאמר תרוויהו אינו
לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה משום דהוה
ליה לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו
מעשה אין לוקין עליו אבל התראת ספק שמה
התראה ור"ש בן לקיש אמר אינו לוקה משום
דהוה ליה התראת ספק והתראת ספק לא
שמיה התראה אבל לאו שאין בו מעשה לוקין
עליו אמרי לעולם בעל בסמוך קא מיפלגי
וצריכא דאי איפלגי לענין חמץ הוה אמינא
בההוא הוא דקאמר רבי יוחנן לא בעינן על
בסמוך משום דאיסור הוא בל היכא דאיתיה
איתיה אבל לענין מקדש לחם לא קדיש קא
משמע לן דלא בעינן על בסמוך ואי איתמר
קדיש אי לא לא קדיש אבל לענין חמץ מודה
ליה לרבי יוחנן דלא בעינן על בסמוך דאיסורא הוא וכל דאיתיה איתיה צריכא בעא
מיניה רב הושעיא מר' אמי אין לו לשוחט ויש לו לאחר מבני חבורה מהו אמר ליה מי
כתיב לא תשחט על חמצ לא תשחט אלא כתיב הבי אפילו לאחר
בסוף העולם נמי אמ' ליה אמ' קרא לא תשחט ולא ילין לא תשחט על חמץ הנך דעבר
עליה משום לא ילין אמר רב פפא הילכך כהן המקטיר את החלב עובר בלא תעשה
הואיל וישנו בכלל הלאו אימורין תניא בוותיה דרב פפא השוחט את הפסח על החמץ
עובר בלא תעשה אימתי בזמן שהוא לשוחט או לזורק או לאחר מבני חבורה הירה
לאחר בסוף העולם אין זקוק לו ואחר השוחט ואחר הזורק ואחר המקטיר חייב אבל
המולק את העוף בארבעה עשר אינו עובר בלא תעשה השוחט את הפסח על
החמץ עובר בלא תעשה רבי יהודה אומר אף התמיר אמרו לו לא אמר אלא בפסח
בלבר אימתי בזמן שיש לשוחט או לזורק או לאחר מבני חבורה היה לאחר בסוף
העולם אין זקוק לו ואחר השוחט ואחר המולק ואחר המזרק חייב אבל הקומץ את
המנחה אינו עובר בלא תעשה המקטיר את האמורין אינו עובר בלא תעשה קשיא

קשיא מלוקה אמלוקה דסד בחלבי עשה קתני דעבר מלוקה לומיה
דשאר קרבנות ועוד דקא תשיב ליה כשחיטה: קס ליטעמיך תיקשי לך היא
נופה דקתני דישה לא תמרו אלא פסח בלבר אבל שאר קרבנות לא מיחייב
נקדר תני תחת המולק ואחר המזרק: אלא הא קא תבריתיה קבר
רבי שמעון דמתניתין דפסחי שאר קרבנות
בחלבי עשה ומחייב עליהן במועד:
מלוקה אמלוקה לא קשיא הא דקתני דפסחי
בחלבי עשה קתני כדתניא בה בהדיא ותנא
עוף והוא הדין לשאר זבחים אלא משום
לחומרא לעבודה בו ביום אבל תחת התמיר
נקט ליה ורישא דתמיר בתרייתא דקתני כמי
לא תמרו אלא פסח בלבר רבי שמעון אומר
ואחבי עשה קתני ואחבי קאמר כדסיפא
בחולו של מועד קאמר ואמאי תניא ליה
לשלוחי בית דין דלא ליזיל ולמלוכי ליה
דיוקא תבלי היא דתניא כמי שחיטה
ואחבי עשה קתני ואחבי קאמר כדסיפא
דסד הוא לי

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

אשו במנם נעפיץ מקטר ליה רבי מחקו משום דנמנמת לה כריך דתני
דף סו נכסה מיכתי ומקטירה בכלי שרת וכן מוחק בפרק שני שעירי יום
דף סו כריך להניח הספרים דברים פרק שני דסוטה פריך נמי מנחת כי קאי נותנת
דקתני התם ומעלה ומקטירה בכלי שרת ופריך ובכלי שרת מקטר ליה לימא
להקטירה ומזי דתתם פריך ומשני לא פריך
לה במנחות והא דפריך הכא נמי לימודים
דף סו סף על גב דכתב פריך בפ' שני שעירי משום
דתתם בפרים וקתני בכבשים ומיקו ים ספרי
דגמטין בברייתא דסוטה מעלן ומקטירן
בכלי שרת ומולקן ונותן עם הישים ופריך
מקטירן בכלי שרת סד פי וכי כמו שהו בכלי
שרת מקטירן והא לא מלקן ומשני להקטירן
כי אחר מליכה ולכי יה יתכן פלגי ולית מפר'
דגבי מנחת לא שייך למיפרך דשייך למיתני
ומקטירן בכלי שרת כיון שהיה כבר בכלי שרת
שהיה מתוסף שם להתקדש אבל כתתם במנם
משמע שבא לומר שכתוך המנם מקטירם:

הדרן עלך תמיד נשחט

אלו דברים זריקת דמו תבא מנחה שחיטתו
וקטר לי' ממי כמי תפשט
עורו דתמי שבת כתתן בפרקין לעיל זר
שחל להיו בשבת מניח ידו בו ותולה ומפשיט
ותניתן כי משום דקני בכלל הקטר אלבש
שאינו יכול להפשיט אלא עד החזה לו יחכן
דף קי כן בזיקה בפרק כל כתבי ואפילו דבבן ל
דמליבי עליה לא שרו להפשיט כדרכו אלא
עד החזה ויקשה מפשיט וחותך בתוכות
קטנות כדמוכיחן התם לא נריכא דשקיל לה
בכרכי: מה

אמר לו רבי עקיבא או חילוף או מפני מה נדחה קדין דפשיטה לי דכזה מעכבת
לילמין בקל וחומר מיכה לשחיטה שתעכב: במועדו ועשו בני ישראל את
הפסח במועדו: הכא לי מועד למלו שיהא זמן קבוע לה כמיה שקבוע לשחיט
הילכך לאו מנופיה דפסח היא אלא כתיב בה מועד: גמ' הלכה ז
דף סו שפסח דוחה שבת: בני תניתא בשלשים ניסן:
אמר להן הלל הלכך יכי פסח אחד יש לנו שדוחה
את השבת: ונהא יתיר ממתניתא בפסחים ש
לנו שדוחין את השבת בשבת יתיר ממתניתא
קרבנו ש שדוחין את השבת בשבת יתיר ממתניתא
בשבת בכל שבתות בשבת לתמידין הבי מתניתא לבד
שבת שבתוך פסח ובתוך החג שקריבין בהן
מוספי קיום שבעה שלשים בפסח ולתבעה
עשר לחג: מה מועדו כתמ' בתמיד ונקמיך
פרק תמיד נופיף מפא לקו: ק"ו ישב
ודוגמא בדרך שהפסח עושה: מקטרת לעזן
בקיטה ועיבוי קטורת לי בעו: מקו
הבאת סכין מיכה דיכה דקא משחר למיעבד
מילתא ומה יעשה: שמעתי שבאתי לקמן
מפרש טעמא: בני בניאים הן ותרוייהו מה
יעשו בהלכתא עשר בשבת: שפסחו
עלה תחב לו בשרו את סכינו: ומי שפסחו
נדי שתין לו בשר שיער שלו יכול לתוחבו
בשרו תחב לו בין קרביו ופין זה ממשלו
לעבור עלין משום שבותיה בקמיתו דלמא
תוריחיה בכי הלי מלגלה: פסחו כתי כיה
במועדו ולא שמע ליה מיכה ומתמיד ילפת
ליה: שלא על כרחיך מדבעית למילף מתמיד
לא משמעו לה מיניה דשבת בשלמי במועדו
דלמא בזמן שהתמיד קלמר הבא בתמיד
כמי לא משמע לה ומכח לה: אלא למה
קרא במוספין עולת שבת בשבתו על עולת
לבד מעולת התמיד אלמא תמיד כמי דמי:
אמר מר ועוד קל וחומר כו' ופריכה מיקא
פירכה שבן כליו שבן תדיר: וכי מלמד
דנמיר מיכבותיו שנזריק שוק זו לבן בקה
דקיימה לן לין לחם נזריק שוק מעכמו
בף סח אלא שם כן כתקלבה ובקה מסיפי דדילמא
קרבן למילתא לחכיתי אתא וכיון דקנה כך
קיבל הכי קנו כמו שבשתה בפיכוח
עלמיה לי קל וחומר שהיה דבר שבידוע
ומלבו: הכי קאמר כהי דנזריק שוק לא
נזריכיתו מיכבותיה שוק נזריק רב דאמר
לחם דן נזריק שוק מעכמו אלא שם כן אמר
מרבו אמרי לי קל וחו' ד'לית ביה לא לייתינן
קל וחומר דפריכה הוא כדלמרן שבן תדיר:
וקא

אמר לו רבי עקיבא או חלוף מה אם הזאה
שהיא משום שבות אינה דוחה את השבת
שחיטה שהיא משום מלאכה אינו דין שלא
תדחה את השבת אמר לו רבי אליעזר עקיבא
עקרת מה שכתוב בתורה בין הערבים במועדו
בין בחול בין בשבת אמר לו רבי הבא לי מועד
לאלו כמועד לשחיטה כלל אמר ר' עקיבא כל
מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה
דוחה את השבת שחיטה שאי אפשר לעשות
מעש' דוחה את השבת: גמ' תנו רבנן
הלכה זו נתעלמה מבני בתירה פעם אחת
חל ארבעה עשר להיות בשבת שכחו ולא
ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו אמרו
כלום יש אדם שיודע אם פסח דוח' את השבת
אם לאו אמרו להן אדם אחד יש שעלה מבבל
והילל הבבלי שמו ששימש שני גדולי הדור
שמעיה ואבטליון ויודע אם פסח דוחה את
השבת אם לאו שלחו וקראו לו אמרו לו כלום
אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו
אמר להן וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה
את השבת והלא הרבה יותר ממאתים פסחים
יש לנו בשנה שדוחין את השבת אמרו לו מנין
לך אמר להן נאמר מועדו בפסח ונאמר מועדו בתמיד מה מועדו האמור בתמיד דוחה
את השבת אף מועדו האמור בפסח דוחה את השבת ועוד קל וחומר מה תמיד
שאין ענוש כרת דוחה את השבת פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת מיד
הושיבוהו בראש ומינוהו נשיא עליהם והיה דורש כל היום כולו בהילכו הפסח התחיל
מקנטרן ברבנים אמר להן מי גרם לכם שאעלה מבבל ואהיה נשיא עליכם עצלות
שהיתה בכם שלא שמשתם שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון אמרו לו רבי שכח
ולא הביא סכין מעש' מהו אמר להן הלכה זו שמעתי ושכחתי אלא הנח להן לישראל
אם אין נביאים הן בני נביאים הן למחר מי שפסחו טלה תוחבו בצמרו מי שפסחו גדי
תוחבו בין קרניו ראה מעשה ונזכר הלכה אמר כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון אמר
מר נאמר מועדו בפסח ונאמ' מועדו בתמיד מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת
אף מועדו האמור בפסח דחי שבת ותמיר נופיה מנלן דדחי שבת אוילימא משום דכתיב
ביה במועדו פסח נמי הא כתיב ביה מועדו אלא משמעליה הכא נמי מועדו
לא משמעליה אלא אמר קרא עולת שבת בשבתו מכלל דתמיד קרבה בשבת אמר מר ועוד קל וחומר ומה תמיד שאין ענוש
כרת דוחה את השבת פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת איכא למיפרך מה לתמיד שכן תדיר ובקל וחומר
אמר להו ברישא ופרכוה והדר אמר להו גזירה שוה וכי מאחר דנמר גזירה שוה קל וחומר למה לי אלא לרידהו קאמר להו
בשלמא גזירה שוה לא גמריתו דאין אדם רן גזירה שוה מעצמו אלא קל וחומר ראדם רן מעצמו איבעי לכו למירן אמרו ליה
קל וחומר פריכא הוא אמר מר למחר מי שפסחו טלה תוחבו לו בצמרו גדי תוחבו לו בין קרניו וקא

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

והא קל עביד עבוד בקדשים כקלל בחולין מפר' בכ"מ דכל עבוד
שלאוכך הקרבן אין בו מעילה ולקי מפר' כי חיכי קל עבוד
מילי לגזירה לפוסלה בלינה כו' לא שייכא עבודה להתחייב במעילה ומייתי קל
וחומר מתקן לכאן ומקלקל לכאן ומה מתקן שהוא עבודה
קל מו לתקן עליה בשאר עבודות שהן קלות מקלקל
לא כל שכן ועבד בה את כהנך קיפל עליה
את המוסרת כתן עליה פסולה אבל
קבלה כמוסירה עשה לה מבלי שנאמר שלא
תחלין קיפל עליה מפני קדושים
כשירה זה מהלך לגזרה כשירה:
מביאה כשיעור חולין לעזרה בפרק
קל פא המוכר את הספינה נבי קיבה שהי לילמה
פריך ליחוש דילמא לאו ביכורים ניהו וקא
מעייל חולין לעזרה ובהזדוע מאי דקאמר
טעמא דכתב רחמנא זה הוא לאו הכי הוי חולין
חייבין בחזה ושוק הוי כעי תמוה וכיכי לעיבד
ליפשיטה לפני ה' כתיב ואי מצוותי הוי מעייל
חולין לעזרה הכא ולאי אסיר שעושה בהן
תמוהה כדרך שעושה בקדשי חבל הכא ס
מעכבים שלא חולין בעזרה ואיכא עושה שם
דבר שעושה בקדשי שיעלה במקדיש חולין
קל פא לגבוה שרי כדאשכחן בקדשי מזבח דבעי שחיטי
חולין בעזרה כדי לאכול מבחוץ על
קרבנו: מחבר בלאחר יד הוה לה
מני לשנויי כשלא חיבר עליה הוה
עומד מעולם קומנו דכי חבי בעזרה עליה ובשעה
קל קנ מן שקידש: כלאחר יד כמי שלא
מלרבנן הוה אני למיפך הלא משמש
בכעלי מיום לאכול מדרבנן: הגה
לגבי ג' שבת שלא נתמלא וקא מתמיהי אמאי
שבת דרבנן היא דאפשר לעשר מערב שבת
יום לומר שבות בהמתו קיל משבות עצמו:
ואין ביכורי פירות תורת לקוח עליהן
ממעשרין מפיש הלא ביכורי קמשמע
קל קנ לן דסלקדלי לדשי והוצאת את הפיש הוה מיטה
ואפשר אתה מיטה לעשרין ואי אתה מיטה
כל העיר כולה לעשרין ואיכא למימר אתם
שבע ולי דשלחי אתם למיטה שחלק בעיר
קבלת תלמי טובא הוא ואפשר אתם:
אלא תמר היא לקיש ושלחו מן המחבה
קיימא לן כלקיש לקיש קפיקא לרבי יהודה
הלא לרבי שמעון דאמר לקמן לרבי כתב
לחתכה טמא מת זב ומצורע לפי שחלוקים
בשילוח מהכא פסח דלחי טומאה מכא ליה:
הכתיב

והא קא עביר עבודה בקדשים כהיללן דחניא
אמרו עליו על הילל מימיו לא מעל אדם
בעולתו אלא מביאה חולין לעזרה ומקדישה
וסומך ידו עליה ושוחטה פסח בשבת היכי
מצי מקריש ליה והתנן אין מקרישין ואין
מעריכין ואין מחרימין ואין מנביהין תרומה
ומעשרות כל אלו ביום טוב אמרו קל וחומר
בשבת הני מילי בחובות שאין קבוע להן זמן
אבל בחובות שקבוע להן זמן מקדישין דאמר
ר' יוחנן מקריש אדם את פסחו בשבת וחגיגתו
ביו"ט ואלא מחמר מחמר כלאחר יד מחמר
כלאחר יד נמי נהי דאיסורא דאוריתא ליכא
איסורא מדרבנן מיהא איכא היינו דקא בעי
מיניה דבר שיש לו היתר מן התורה ודבר שבות
עומר לפניו לעקרו כלאחר יד במקום מצוה
מאי אמר להן הלכה זו שמעתי ושכחתי אלא
הניחו להן לישב אם אין נביאים הן בני נביאים
הם אמר רב יהודה אמר רב המתיהר אם
חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו אם נביא הוא
נבואתו מסתלקת ממנו אם חכם הוא חכמתו
מסתלקת ממנו מהילל דאמר מר התחיל
מקנטרן בדברי וקא אמ' להו הלכה זו שמעתי
ושכחתי אם נביא נבואתו מסתלקת ממנו
מדכורה דכתיב חדלו פרזון בישראל חדלו
עד שקמתי דכורה שקמתי אם בישראל וגומ' וכתיב עורי עורי דבורה עורי עורי דברי
שיר וגומ' ריש לקיש אמר כל אדם שכועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו אם
נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו ממשה דכתיב
ויקצוף משה על פקודי החיל וגו' וכתיב ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים
למלחמה זאת חקת התורה אשר צוה ה' את משה וגומ' מכלל דמשה איעלם מיניה אם
נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו מאלישע דכתיב לולי פני יהושפט מלך יהודה אני
נושא אם אביט אליך ואם אראך וגומ' וכתיב ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ורחי
עליו רוח ה' וגומ' אמר רבי מני ברבי פטיש כל שכועס אפילו פוסקין עליו גדולה מן השמים מורידין אותו מנלן מאליאב שנא'
ויחר אף אליאב בדוד ויאמר למה זה ירדת ועל מי נטשת מעט הצאן ההנה במדבר אני ידעתי את זדונך ואת רוע לבבך כי למען
הראות המלחמה ירדת וכי אזל שמואל למשפחתיהו בבולהו כתיב לא זזה בחר ה' ובאליאב כתיב ויאמר ה' אל שמואל אל
תביט אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתיהו כי מאשר יהיה עד האידנא אשכחן תמיד ופסח דרחו שבת דרחו טומאה
מנא לן אמרי כי היכי דליליף פסח מתמיד לענין שבת הכי נמי יליף תמיד מפסח לענין טומאה ופסח נופיך מנא לן אמר רבי
יוחנן דאמר קרא איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה לפסח שני ואין צבור נידחין לפסח שני אלא עברי בטומאה אמר
ליה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן אימא איש נדחה לפסח שני ולא בפסח ראשון ולא בפסח שני
אלא אמר רבי שמעון בן לקיש מהכא וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש יאמר טמאי מת ואל יאמר טמאי מתים משתלחין זבין
ומצורעין ואני אומר טמאי מתים משתלחין זבין לא כל שכן

תכתיב פתקו לעשה פי' בקונטרים דכתיב כל ימי הנזיר קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו וגו' עד שתשלם עד ר' יוסי יחזור ויגלח ויתן בו עופא לאחר כמו לא
יכול לשלוח כל ימי וקשה לר"ל דאמר כל הנזיר כל ימי נזירו מגלח ומתן בו עופא לאחר כמו לא
אלא כשמשלחה כל ימי אבל מקריב קרבנו ואח"כ גילח וכמו"ש בפ' קמא דנזיר ומה שכתב רבינו שלא תהא תקרובת קרבן לפני עשיית פסחים קיים
קלאו כמו לא תותירו ממנו וקמוקר נמי' וכמו"ש בפ' קמא דנזיר ומה שכתב רבינו שלא תהא תקרובת קרבן לפני עשיית פסחים קיים

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

מפרש פרכא היכא דעיילינן ליה לגיטא ביבשה דקא כתבי סיפא ואם בכלי כאן וכאן אסור ביבשה כיון דמפרכא לפלוגי בכלי

דף קנ ממי שריא הכי מנכח בפרק בתרא דעירובין: ומה שיעור שיעור מים שלא יהא הקשה דוקא לתשבורי אלא כו' תימה לרבי מה קל ומחמר הוא שלא קנה כדי מים משום דאשכח לעשותן מערב שבת ודבי אליעזר נופלי אית ליה זה מחלוק ומשלי אבל כדי אליעזר דמילה מצרך תדיר קרקעי חל למילה ואח"כ אשכחיה משום דאשכח לעשותן מערב שבת דאמר אתם מילה וכל מכשיריה דיתיר לה השבת דברי רבי אליעזר מצה לריב אליעזר הא דאמר קרא וביום השמיני ופלגי שבת ופלגי רבנן עלה אלא כמכשיריה אבל מילה ל"ה דיתיר מצה לן ושאר מלי דקנסי מצה לן תיפוק מקרא דביום דדריש מיניה ר' אליעזר מכשיריה אלא עב משום דבעינן תדיר קרקעי למילה ולמכשיריה כדאמרי ובדלקך לרבי אליעזר לא צריך דיתיר קל ונחמר דקא חשיבי מכשירי פסח דיתיר מלאכה נמי דחל עליה שבת אף על גב דאשכח לעשותן מערב שבת כדקאמר בגמרא ולעיבדיה דקא שמעינן ליה לרבי אליעזר דאמר מכשירי מצה דיתיר קל ונחמר דקאמרינן הכא קל ונחמר לדבנן קאמר אלא עב משום דאשכח לעשותן מערב שבת אף על גב דלא אשכח לעשותן מערב שבת מלאכה נמי דחל עליה שבת

לאו חובה היא דאי סלקא דעתך חובה היא תיתי בשבת ותיתי במרובה ותיתי בטומאה ובמועד מיהו מצה מדאורייתא חניגה הבאה עם הפסח נאכלת תחילה כדי שיהא פסח נאכל על השבע: ונאכלת לשני ימים וכו': מותניתי' דלא כבן תימא דתניא בן תימא אומר חניגה הבאה עם הפסח הרי היא כפסח ואינה נאכלת אלא ליום ולילה וחניגת חמשה עשר נאכלת לשני ימים ולילה אחר וחניגת ארבעה עשר יוצא בה משום שמחה ואין יוצא בה לשום חניגה מאי טעמא דבן תימא כדרבתני רב לחייא ברי"ה לא ילין לבקר זבח חג הפסח זבח חג זה חניגת הפסח כמשמעו ואמר רחמנא לא ילין איבעיא להו לבן תימא נאכלת צלי או אין נאכלת צלי כי אקשיה רחמנא לפסח ללינה אבל לצלי לא או דילמא לא שנא תא שמע הלילה הזה כולו צלי ואמר רב חסדא זו דברי בן תימא שמע מינה איבעיא להו לבן תימא באה מן הבקר או אינה באה מן הבקר באה מן הנקבות או אינה באה מן הנקבות בת שתי שנים או אינה באה בת שתי שנים כי אקשי רחמנא לפסח למידי דאכילה אבל לכל מילי לא או דילמא לא שנא תא שמע חניגה הבאה עם הפסח הרי היא כפסח באה מן הצאן ואינה באה מן הבקר באה מן הנקבות ואינה באה בת שתי שנים ואינה נאכלת אלא ליום ולילה ואינה נאכלת אלא צלי ואינה נאכלת אלא למנויי מאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא בן תימא שמע מינה בולהו מילתא בענן שמע מינה איבעיא להו לבן תימא יש בה משום שבירת עצם או אין בה משום שבירת העצם אעצם דכי אקשיה רחמנא לפסח אמר קרא בו ולא בחניגה או דילמא האי בו בשר ולא בפסול הוא דאתא תא שמע סכין שנמצאת בארבעה עשר שוחט בה מיד בשלשה עשר שונה ומטביל קופין בין בזה בין בזה שונה ומטביל מני אילימא רבנן מאי שנא סכין דמטביל דחזי לפסח קופין נמי הא חזי לחגיגה אלא לאו לבן תימ' הוא ושמעמינה יש בה משום שבירת העצם לא לעולם רבנן וכגון שבא בשבת והא מדקתני סיפא חל ארבעה עשר להיות בשבת שוחט בה מיד ובחמשה עשר שוחט בה מיד נמצא קופין קשורה לסכין הרי היא כסכין מכלל דרישא לאו בשבת עסיקינן ואלא שבא בחרובה

אכילת פסחים לא מעכבא מי כתיב הכי אלא נועה שיש בידו לתקן עכשיו ואינו מתקן לא מעכבא אבל בטומאת מעכבא דקרי ביה טומאה ונקי ולא כפי נקיו דקרי ביה נקיות ואי לאו דכתיב ואיש טמא אשר יכרת וגו' הוה אמינא לא ליכרת אלא ליתן לוקה ואינו נכרת מיבעי ליה לכדתניא ר' אומר לא ליכרת אלא ליתן לוקה ואינו נכרת ומי מיבעי ליה והכתיב ונקי הוא ונקי היה ולא עוד אלא שהוא מצוה לאחרים ליתן ולא עוד אלא שהוא מצוה לאחרים ליתן ולא עוד אלא שהוא מצוה לאחרים ליתן

מאי טעמא דבן דורתאי דכתיב ומבחת פסח כו' לפי דכתיב זה מיניי
ולפיכך צריך למיד דלבן תימא לעבד ליה קיקיסא לחריכא
לעניל חגיגת זה לא דחיק שבת לעבד לכבל ייילי לקיים חגיגת לפסח דאפילו
לשבירת עצם לקיים מי לעז דכתיב בו מדקאמר רב מעי בסמיך יתן טעמא
דפרושין ניקו וכיפרוש ואיכן תימא כמי סכירא
ליה דדחיק שבת לא קיים מתעסק כולי האי
וטעמא כדילפינן בסמיך מיהנותם לותו ענ'
דלא דחיק שבת לעבד דקרבן ציבור הוא הכ'
לבן תימא ולעבד דקרבן ויהנותם לותו חגיגת
ט' כתיב שברת הוא לפסחים החגיגת יחד
ולהכי לימטרך לבן דורתאי למילף מיוצחת
פסח שקוקיה לעניין זבחיה ואפילו בשבת
למילף שלא בקיע החגיגת יחד ולא מצי
למילף מהקיסא דבן תימי כדפי' וקשיא לעניל
קלמר רב אגי דלאי מוכח הוא תיתי בשבת
משמע דלבן תימא ולתכא דלקמן לחיית להו
חגיגת לרבעה עשר לתורות דחיק שבת אם
כן מאי קמתמה רב אגי ולבן טעמא דפרושין
ניקו וכיפרוש ועוד תיקשי לקמיה דלמר
קסב ר' יהודה לו ניקום קאי כללא בידך כל שזמנו
קבוע דוחה את השבת ואת הטומאה ואפילו
לדחוק קא מיבת חגיג' דר' דקבוע לה זמן יכול לא
דחיק לבך כראה לגי עיקר דהכא מיירי
בחגיגת חמשה עשר דקמיבת דמייתי קרא
דומנותם מותו ואתי שפיר דלא כיולי בהוציאו
לו שלא דבר שקבוע לו זמן יום אחד ולא יעבר
אבל חגיג' ט' לא קשיא כל כך זמן קבוע כיון
שיש לה תשלומין כל שבעה ומכל מקום פרי'
שפיר קא ולאי קרבן ציבור הוא דלא חגיגת
חמשה עשר הוא זמנה קבוע כדאמרינן
הוא ראתא דאמר רב נחמן אמ' רבה בר אבוה
מניין למותר הפסח שקרב שלמים שנ' וזבחת
פסח ליי' אלהיך צאן ובקר וכי פסח מן הבקר
בא והלא אין פסח בא אלא מן הכבשים ומן
העזים אלא מותר הפסח יהא לרבר הבא מן
הצאן ומן הבקר ורבנן מאי טעמ' לא דאמר
הא וראי קרבן ציבור הוא אמר רבי אילעא
משום רבי יהודה בן ספרא אמר קרא וחגותם
אותו חג ליי' שבעת ימים בשנה שבעה שמינה
הוו אלא מכאן לחגיגה שאינה דוחה את השבת
כי אתא רבין אמר פעמים שאי אתה מוצא אלא
ששה כגון שחל יום טוב הראשון של חג בשב'
אמר אביי אבין תיכלא לימא כי היא מילתא
שמנה לא משכחת לה כלל שבעה אית ברוב
שנים אמר עולא אמר רבי אלעזר שלמים
ששחטן מערב יום טוב אינו יוצא בהן לא משו'
שמחה ולא משום חגיגה משום שכתיב
וזבחת ושמחת בענן זביחה בשעת

במרובה מנא ידעינן דמית נשיא דמית אילימא דמית בשלשה עשר סכין למה לי דמטבליה ואלא דמית בארבע עשר מאי שנא סכין דמטביל ומאי שנא קופיץ דלא מטביל לה לא צריכא דנשיא גוסס בשלשה עשר ומת בארבעה עשר סכין דחר ספיקה מטביל לה קופיץ דתרי ספיקי לא מטביל לה תניא יהודה בן דורתי פרש הוא ודורתי בנו והלך וישב לו בדרום אמר אם יבא אליהו ויאמר להם לישראל מפני מה לא חגיגתם חגיגה בשב' מה הן אומרי' לו תמהני על שני גרולי הדור שמע' ואבטליון שהן חכמים גדולים ודרשנין גדולי' ולא אמרו להן לישראל חגיגה רוחה את השבת אמר רב מטרבן דורתי דרכתי וזבחת פסח לי' שהיך צאן ובקר והלא אין פסח אלא מן הכבשים ומן העזים אלא צאן זה פסח בקר זו חגיגה ואמר רחמנא וזבחת פסח אמר רב אשי ואנן טעמא דפרושים ניקו ונפרוש שא קרא לכדרב נחמן הוא ראתא דאמר רב נחמן אמ' רבה בר אבוה מניין למותר הפסח שקרב שלמים שנ' וזבחת פסח ליי' אלהיך צאן ובקר וכי פסח מן הבקר בא והלא אין פסח בא אלא מן הכבשים ומן העזים אלא מותר הפסח יהא לרבר הבא מן הצאן ומן הבקר ורבנן מאי טעמ' לא דחי שבת לעבד לכבל דאי קרבן ציבור הוא אילעא משום רבי יהודה בן ספרא אמר קרא וחגותם אותו חג ליי' שבעת ימים בשנה שבעה שמינה הוו אלא מכאן לחגיגה שאינה דוחה את השבת כי אתא רבין אמר פעמים שאי אתה מוצא אלא ששה כגון שחל יום טוב הראשון של חג בשב' אמר אביי אבין תיכלא לימא כי היא מילתא שמנה לא משכחת לה כלל שבעה אית ברוב שנים אמר עולא אמר רבי אלעזר שלמים ששחטן מערב יום טוב אינו יוצא בהן לא משו' שמחה ולא משום חגיגה משום שכתיב וזבחת ושמחת בענן זביחה

בשעת שמחה ליכא משום חגיגה הוי רבר שבחובה וכל רבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין לימא מסייע ליה והיית אך שמח לרבו ליל יום טוב האחרון לשמחה אתה אומר ליל יט' האחרון או אינו אלא ליל יום טוב הראשון תלמוד לומר אך שמח חלק מ"ט לאו משו' ראין לו בבמה ישמח לא כרתני טעמא מה ראי' לרבו ליל יום טוב האחרון ולהוציא ליל יום טוב הראשון מרבה אני ליל יום טוב האחרון שיש בו שמחה לפניו ומוציא אני ליל יום טוב הראשון שאין בו שמחה לפניו מיתיב רב יוסף חגיגה ארבעה עשר יוצא בה לשום שמחה ואין יוצא בה משום חגיגה אמאי הא בעינן זביחה בשעת שמחה וליכא אמר רב אידי בר אבין שעוכב ושחטה אמר רב אשי הכי נמי מסתברא דאי לאתמא הכי הא מתניתא מאן קתני לה בן תימא בן תימא הא פסילה לה בלינה שם מתי רבא החלל והשמחה שמנה ואי אמרת בענן זביחה בשעת שמחה הא כבון שחל יום טוב משכחת לה אלא שבעה כגון שחל יום טוב הראשון להיו בשבת אמר רב הונא כהי' ברב יהודה משמחו בשערי הרגלים אמ' רבא שתי תשובו ברבר חדא רשערי הרגלי הן נאבלין צלי אין נאבלין ושמחה בחי ליכא ועוד כהנים אובלין וישראל שמחים אלא אמר רב פפא משמחו בבמות נקיה ויין ישן כי אתא רבין אמר רבי אלעזר שלמים ששחטן מערב יום טוב יוצא בהן משום שמחה ואין יוצא בהן משום חגיגה משום שמחה לא בעינן זביחה בשעת שמחה ובכל רבר שחובה אינו בא אלא מן החולין מיתיבי והיית אך שמח לרבות לילי יום טוב האחרון לשמחה אתה אומר לרבות לילי יום טוב הראשון או אינו אלא לילי יום טוב האחרון תלמוד לומר אך שמח חלק מ"ט לאו משו' דאין לו בבמה ישמח לא כרתני מה ראית לרבות לילי יום טוב האחרון ולהוציא לילי יום טוב הראשון מרבה אני לילי יום טוב האחרון שיש בו שמחה לפניו ומוציא אני יום טוב הראשון שאין שמחה לפניו אמר רב כהנא מניין לאימורי חגיגה חמשה עשר שנפסלין בלינה שנאמ' ולא ילין חלב חגי עד בקר וסמיך ליה ראשית לימרא דהאי בקר בקר ראשון

לימר על חנינת יד שנאכלת לשני ימים ולילה אחד תימה לי ליתני בסוף
ף נ ו פרק כל הפסולין ובשר זבח תודת שלמיו למדנו תודה שנאכלת ליום
ולילה מניין לרבות שלמי בזיד שלמי פסח תלמוד לומר וזבחו עליו פסח
קבלים מימות פסח ה"מ חנינת יד ושאינה הויא בדייתה כמאן דלא
דמיעתין כאכלת לשני ימים ולבן תימה כמי
דכאכלת ליום ולילה כפסק ליה מדהקדים פסח
ונתנם נפקא ליה מדכתב זבח תודת שלמיו
על כן נראה לי דשלמים קבלים מימות פסח
דקתני התם ה"מ מימות פסח אקדש שלמי
ף פ ע ונשתייר לתי שביר לקמן פרק ה' שחט תמיד
דמיתר פסחים כאכל ליום ולילה ומכלן אי לא
מקדש דהיכי נכפר מי שת לקרן דמשמע
בהדיא כפירי דלדידים התם ה"מ קדש דבשר
זבח תודת שלמיו לשלמים קבלים מימות פסח
ונתר כמי מייתי הקדש דמשמעתין הכי אלא
ילין מן כשר אשר תזבח בערב עונג כאונג
הבקר עם הפסח הכתוב בשני
ימים ולילה אחד אלמא מימות הקדש דלעניין
מיירי כמותר הפסח שקרב שלמים:
והאיך כולי קדש לחנינת יד תימה לי שבת
כיון דכולי קדש בחנינת יד מיירי
ומתי בקר בקר שיהי שם כן תאכל לשני ימים
ונשני לילות דקתני ומתו אשר יאכל בשר
בזבח שיהי שאכל ביום ביום שיהי כאכלת:
כל היכא דכתב שתמת בקר לאחרן תימת
ף קנ בקר שיהי שם עד נב דכתב תמת שמעת לי דבסוף ערבי פסחים דריש בקר

לימר על חנינת ארבעה עשר שנאכלת לשני
ימים ולילה אחד או אינו אלא ליום ולילה
כשהוא אומר ביום הראשון לבקר הרי בקר
שיני אמור או אינו אלא בקר ראשון ומה אני
מקיים חנינה הנאכלת לשני ימים ולילה אחד
חוץ מזו שהרי נאמ' אם נדר או נדבה לימר על
חנינת יד שנאכלת לב' ימי' ולילה אחד אם מר
אינו אלא בקר ראשון הא אמרת כשהוא אומ'
ביום הראשון לבוקר הרי בקר שיני אמור הק
או אינו אלא בשתי חגיגות הכתוב מדבר אחת
חגיגת ארבעה עשר ואחת חגיגת חמשה עשר
וזו לבוקרה וזו לבוקרה הדר אמר אי אתה מקיימה
לן חגיג הנאכלת לשני ימים ולילה אחד מנדר
אם נדר או נדבה במאי אי חגיגת ארבע עשר
הא כתיב בה יום ולילה אי בחגיגת חמש עשר
הא כתיב בה יום ולילה אלא הא אי לחגיג חמש
עשר והאיך כוליה קרא לחגיגת ארבעה עשר
לימר על חגיגת ארבעה עשר שנאכלת לשני
ימים ולילה אחד טעמא דכתב ביום הראשון

לבוקר דמאי בקר בקר שני הא כל היכא דכתב בקר סתמא בקר ראשון ואף ע"ג דלא
כתב ביה ראשית: מתני' הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת חייב עליו
חטאת ושאר כל הזבחים ששחטן לשום פסח אם אינן ראויין לשחיטה חייב ואם ראויין
הן רבי אלי'עזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר אל רבי אלי'עזר מה אם הפסח שהוא
מותר לשמו כששינה את שמו חייב זבחים שהן אסורין לשמן כששינ' את שמן אינו דין
שיהא חייב אל רבי יהושע לא אם אמרת בפסח ששינהו ברבר אסור תאמר בזבחים
ששינ' ברבר המותר אל רבי אלי'עזר אימורי ציבור יוכיחו שהן מותרין לשמן והשוחט
לשמן חייב אמר ליה רבי יהושע לא אם אמרת באימורי ציבור שיש להן קצבה תאמר
בפסח שאין להם קיצבה רבי מאיר אומר אף השוחט לשם אימורי ציבור פטור שחטו
של לאוכלין ושלא למנויו לערלים ולטמאין חייב לאוכלין ושלא לאוכלין למנויו
ושלא למנויו למולים ולערלים ולטמאים ולטהורים פטור שחטו ונמצא בעל מום חייב
שחטו וגמצא טריפה בסתר פטור שחטו ונודע שמשכו הבעלים את ידם או שמתו או
שנטמאו פטור מפני ששחט ברשות: גמ'

שמעת מינה מדקתני חייב תלמ' פסול היכי עביד כטעו' שלא נתכוון לעקור
שם פסח ממש מינה עקירה בעקור מדעת: מה לי שלא נתכוין לעקור לא
טועה בדבר מצוה הוא ואמאי פטור לא מיבעי
שיודע שהיכן פסח ושחטו שמחשבתו פיפח ושלך כל הזבחים: תוכן ספ
חטוי גמלא מהר: הא לא דמי ריש לקיפח
דלישח בעקור ולאו טועה הוא: רבי אלי'עזר
דלישן קלי קל ונזמר לא שמיה ליה בין עקור
לטועה דלית ליה טועה בדבר מצוה פטור
קילבך קל ומזמר נמזר הוא ומקשינן רבי
יקשיב דשמי ליה לימת ליה טועה
לעקור לאמאי מחייב ת"ל ושחטו אתו טועה
שמא אין לי אלא זה שלא ידע שהוא פסח
מנין תלמ' לומר ושחטו אתו אלא פשיטא
בטועה רישא בעקור וסיפא בטועה אמר רבי
אבין אין רישא בעקור וסיפא בטועה אשכחיה
רב יצחק בר יוסף לרבי אבהו והוה קאי ב
באוכלוסא ראנישי אמר ליה מתני' מאי אמר
ליה רישא בעקור וסיפא בטועה תנא מינ"ה
ארבעין זימנין ורמי ליה כמאן דמנחא בכיסיה
תנן אר' אלעזר מ"ט אם פסח שמותר לשמו
כששינ' את שמו אינו דין שיהא חייב ואם אית'
הא לא רבי דרישא בעקור וסיפא בטוע' לרבי
אלעזר לא שני ליה לרבי יהושע דשני ליה
לשני ליה הכי הכי קאמר ליה לדידי לא רמי
רישא בעקור וסיפא בטועה לדידך לא אם
אמרת בפסח ששינה את שמו לרבר האסור
תאמר בזבחים ששינה את שמו לרבר המותר
אמר ליה ר' אלי'עזר אימורי ציבור יוכיחו שהן
מותרין לשמן והשוחט לשמן חייב אמר לו רבי
יהושע לא אם אמרת באימורי ציבור שכן יש
להן קצבה תאמ' בפסח שאין לו קיצב' למימר'
דכל היכא דאית ליה קצבה מחייב רבי יהושע
והרי תינוקות דיש להן קצבה ותנן מי שהיו לו
שני תינוקות אחד למולו אחר השבת ואחר
למולו בשבת ושכח ומל את של אחר השבת
בשב' חייב אחר למולו בע"ש ואחר למול בשב'
ושכח ומל את של ע"ש בשבת ר' אלי'עזר מחייב
חטאת ורבי יהושע פוטר אמר רבי אמי הכא במאי עסיקינן כגון שקדם ומל את של ערב
שבת בשבת דאיכא הך רשבת דטריד ביה הכא בגון שקדם ושחטינהו לאימורי ציבור
ברישא אי הכי רבי מאיר אומר אף השוחט לשם אימורי ציבור פטור אע"ג דקרים
ושחטינהו לאימורי ציבור ברישא והתני רבי חייא מאבל ערב אמר רבי מאיר לא
נחלקו רבי אלעזר ורבי יהושע על שהיו לו שני תינוקות אחד למול ערב שבת ואחד
למול בשבת ושכח ומל את של ערב שבת בשבת רחייב על מה נחלקו על שהיו לו שני
תינוקות אחד למול אחר השבת ואחר למול בשבת ושכח ומל את של אחר השבת
בשבת דרבי אלי'עזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר ותסבר מה התם דלא עביד
מצות פטר רבי יהושע היכא דקא עביד מצוה מחייב אמרי דרבי רבי יאני רישא בגון
שקדם ומל של שבת בערב שבת שלא

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

פסולו משחת מלי חני שמחטו כו' ואם תאמר מלי קאמרי קר עקיר להקיש דלעיל דאמר שכפרו בעלי בחם' תו לא מחי לאם לכל פסח שנטמא בעלי מצאו ושיריהם אכתי חזי לפסח אם ימנו אחרים עליו כדתניא לקמן כיצד ומצאו ושיריהם עד שישחט מכאן שהוא לנמרי בלא בעלים תו לא חזי לפסח כדתניא בסוף מי שהיה טמא המפרש פסח ומת אם כמו כן עליו יביאנו לשם פסח אין כמו כאן עמו יביאנו לשם שלמים: בדם ובבעלים דעובר תימא אם כן היכי תקני שחטו ומדע שחטו בעלי את ידם או שנטמא בחול ישרף מיד וקא בדם ובבעלים בעכן עיבור נוקם ולכך לגמיר כפי הקיבוץ קר בדמם ובבעלי מיירי כגון שנטמא אחר זריקה דעכשיו פסח דף כב כאשר שלח שלין לו מוכלין בהברק כיצד נולין מוקמינן לה קודם זריקה דקתני בעלים דומיא דשחט ונתרך שמע כל שלמי דהני דלעיל מיירי קודם שחיטה דהני כמו שחטו שלא לשמן ולכך פסולו בנותו: האמר רב בעלי חיים לאין כדתין תימא דף מד קא משמעין כפר שבי שעירי תמי לך רב שיבא דר יהודה לא קאמינא ואם כן לימא ליתא דתניא ר' יהודה אומר כו' יכול שחיטתן לשם שלמים ת"ל זבח ולא כל זבח אלא זבח המיוחד לשם שלמים ומה הן שלמי נדבה אף כל שלמי נדבה יצאו שלמי חובה שבאו מכח נדר ושלמי עצרת שבאו מכח הרבים דף מה בפרק מי שהיה טמא ובתוספתא כיצד שלמי נדבה ושלמי חובה שלמי עצרת ושלמי יחיד שלמי חגיגה ושלמי ראיה ושלמי שמחה כולם כשרים לשם שלמים ואין צריך לומר שלמי שלמים שהן עיקר שלמים: מתניתין משחת מלי חני שחטו כו' ואם תאמר מלי קאמרי עק

שאין מבשלין כאב על ידי שום מליחה אלא כמליחת הדיוטה כתיקנו
דמי ולא לסכר שפי משאר בשר שלא במלח ובישרא שרי לכתחילה
לכולא עלמא ים ללמוד ויתיר במלייתא דחי׳ מלחה בשר כחיטין ושקה כדי מליחה
והכא היכי לא במלח מהמייתי דחי׳ מבלוטית בר גוזלא דשרי מטעם כבולעו כך
פולטו אף על פי שאינם עשים כבל יש שלוכרין
בשר שבשלו כדרך מלח ואין מיתר
לפלוט כבלי ובישרא מיהא היכי אסור לית
תרעלותא שמלקה בקערה אף עצם שלא
שהתה שם שיעור בליית ולא פלטה לפי חצי
דמה ולפרש לאוכלה בלי משום הלא מפלוט
דבשר נבי אין מולקין בשר שלא בכלי מתוקן
בין שהה הרבה לשהה מעט: שאני
לב דשיע נרלה בכל שהן דמבחוץ קוה יותר
שיע ובראה לגירסא דקוקה לנבי דם דסמוך
לחיוכין דשיע לכל לענין שתוכות דאסור׳
לא דמפעפע ולא לחיוכין שיע ולקבי נבי
לב לא קתני שאסור ואינו נאסר כדקתני
נבי בבר קתני טעמא לא משום דשיע הלא
לחיוכי שיע טרפה לפלוט לא בלעה ומיהו
מולי בשר לית דקא דמסקינן שאני לב דשיע
דיוהיא בעלמא קוה בראה בפסקין דמוך
דמלייתא שריא: טפל ליה
בר מוזג פיל׳ בקונטר דקיימו פשיטא ומוש׳
לית ולי׳ל דלשון טפל לא משמע הכי משמע
דקיימו עיקר כמו בכות עשירים עופלות
מוכן בשולת ועוד דפשיטא לא לחיוכין
כבולעו כך פולטו דחיוכין הלא פלטי שהקי׳
מוסבת ובא בתנור על בן נראה דקיימו מק
שרגילו׳ לטוח בעיסה שבלילתה רכה ודגילי׳
לעשל סביב קונקבטים ובני מעיים שמשימין
מותב בשולת ושתין סביבותן בעיסה רכה
כעין קרפיף: מאן דתסר
לפי׳ל פומיה לתחת לף על גב דלחיוכין
לעיל אתי בית שהיה דמקבל ושרי מעלה
דלא לחיוכין כבולעו כך פולטו שהי קשה
שהחלב בשר דמי לבשר לחומה דמלייתא:
וכן כיני פירש בקונטרס דלחמיקו
וכחכם פירש כן משום דפי׳ רבינו
חננאל דלחיכה עליהן קרמ׳ דלסיר משום
דף נג דמה כדלחמיקן בגיד הנשה המשה קדמי
הוו דביני כו׳ משום דמק:
אסמיק תלייה לסור פירש בקונטרי׳
מוקל קיוצא ממנו כשאוכלו
ולא נדמיון הוא ותלייה ויקשה לרי דקיי
דמי לי בשלה בשר כל נרמו לף המוקל מות
דלא נדע מלחיק לחמיקן לעיל אפילו
לקדירה שניר דמי ולי לא ניבלה כל נרמו
חמאי בשר מותר מדלא נדיש הוא משמע
דבעי למימר דבשר שרי ותימה למה יהא
מותר לף על גב דלדם הלחיכה שרי היכא
דלחמיק לסיר דהא אינה דמקן לחמיק
מנמק ניתי לסיר ועי׳ תחיבה לי לפשי שהיה
יפה כולי ועוד מדמייתי במתני׳ קתי מלא
דחליב חדא זימנא מכלל דעד השתא לייטי בחלא שחולטין אותו בו לאחר בליית וקוה בפשוט לתוכו קס׳ל׳ת לן למימר דלי חלייה לסור
מייטי ומשמע קוה כשאוכלים בשר חי לתוך הקומץ ואינו שורה בתוכו לא מפליט מידי ונשמע דלדם בתוך הבשר וקבל מותר לאכתי לא פירש לדם וכי שוקה בתוכו
עד דלחמיק נעקר ממנו לדם ונפלט לתוכו וקייטו דקתני׳ לעיל דלחמיק הוא וחלא וחלייה לסיר אבל לי לא לחמיק כמי חלייה לסיר ויקשה דבל
הבשר בלא לי׳ת ולביבית כי לא לחמיק כמי חלייה לסיר ורב חגי מגמיע נמוכי כמסקנא דבל הבשר דלכי׳ כמי שרי: נרפו

מידב דייבי נימא מסייע ליה הלב קורעו
ומוציא את דמו לא קרעי קרעי לאחר בישולו
ומותר מאי טעמא לאו משום דאמרינ׳ כבולעו
כך פולטו שאני לב דשיע אינו והא רבין
סבא טפליה ההוא בר גוזלא לרב ואמר ליה
אי מעלי טפליה הב לי דאיכול אמ׳ ליה ההיא
בסמידי דמפרייר והא רבא איקלעלביריש
גלותא וטפלו ליה בר אווזא אמ׳ אי לא דחזיתי
דזיג כזוזא חיורא לא אכלי מיניה ואי סלקא
דעתך כבולעו כך פולטו מאי אירייא כי זיג
אפילו כי לא זיג נמי התם בחזרתא
דשריר הילכך דסמידא בין אסמיק בין לא
אסמיק שריא דחיורתא אי זיג כזוזא חיורא
שריא אי לא אסיר דשאר קמחי אסמיק אסיר
לא אסמיק שרי האי מוליית׳ מאן דאסר אפי׳
פומא לתחת ומאן דשרי אפילו פומא לעיל
והילכתא מוליית׳ שרי אפילו פומא לעיל
אומצא ביעי ומזרקי פליגי בה רב אחא ורבינ׳
בבל התורה כולה רב אחא לחומרא ורבינא
לקולא והילכתא כרבינא לקולא לבר מהני
תלת דרב אחא לקולא ורבינא לחומרא
והילכתא כרב אחא לקולא האי אומצא
דאסמיק חתיכה ומלחיה אפילו לקדירה
שרי שפריה בשפודא שרי מידב דייב אחתיה
אגומרי׳ פליגו בה׳ רב אחא ורבינא חד
אסר וחד שרי מאן דאסר מצמ׳ צמית ומאן
דשרי מישב שייבי והילכתא מישב שייבי וכן
ביעי וכן מיזרקי אומצ׳ דאסמיק וחלי׳ אסו׳ לא
אסמיק וחלייה שרי רבינ׳ אמ׳ אפי׳ לא אסמיק
נמי חלייה אסור אלא דלית בה שוריקי דמ׳
אל׳ מר בר אמימר לרב אשי אבא מנמע ליה
נמועי איכא דאמרי רב אשי גופיה מנמע ליה
נמועי אל׳ מר בר אמימר לרב אשי אבא האי
חלא דחליט ביה חדא זימנ׳ תו לא תאני חליט
ביה מאי שנא מהלא מתמחא דחלטינן ביה התם איתיה לקיוהא דפירא בעיניה הכא
ליתה לקיוהא דפירא בעיניה: אין צולין את הפסח וכו׳: מעשה לסתור חסורי
מיחסרא והכי קתני ואם אסכלא מנוקבת

מולין דף קיא

מולין דף נב

מנוקבת מותר ואמר רבי צדוק מעשה ברבן
גמליאל שאמר לטבי עבדו צא וצלה לנו את
הפסח על האסכלא מנוקבת בא מינה
רב חיננא בר אידי מרב אדא בר אהבה תנור
שהסיקו בקליפי ערלה וגרפו ואפה בו את
הפת לדברי האוסר מהו אמ׳ ליה הפת מותר
אמ׳ ליה והאמר רב חיננא סבא אמר רבי אסי
אמר׳ יוחנן תנור שהסיקו וגרפו וצלה בו את
הפסח אין זה צלי אש שנאמ׳ צלי אש צלי אש
שני פעמים טעמא דגלי רחמנא צלי אש צלי
אש שני פעמים הא לא גלי רחמנא הא נמי
צלי אש הוא אמ׳ ליה רחמנא התם ולפיכך
מינה ואי בעית אימא התם טעמא רכת׳ רחמנ׳
צלי אש שני פעמים הא לא כתב רחמנא צלי
אש שני פעמים חוה אמינא אשא קפד׳ רחמנ׳
ואפילו גרפו נמי צלי אש הוא אבל הכא
אעצים ראיסורא קא קפד׳ רחמנ׳ והא ליתנהו
תנו רבנן חתכו ונתנו על גבי נחלים רבי אומר
אומה אני שזה צלי אש רמי ליה רב אחרבו
בר אמי לרב חסדא מי אמ׳ ר נחלים אשנינהו
ורמינהי מבושל אש אין לי אלא שנכוה באש
לגויל מיכן תימה לתמי לה מאכל דרבי
לחייבי בנחלים לחשות והכא לא מיבעיא
לרבנן חלא עממית דלא מיקרי אש כדמוכח
בסמוך ומפה בו ראת הפת במי יהא מסוכ
הפת ופי׳ לי׳ל דלא מיקרי כשאר בקנגדי לא מסיב
מלא מדרבנן ולא מסתבר כן בשמעתין ונם
לא היה שייך לפלוגי מי יש שאר עניים בפת
מי לא: ובירושלמי פייק כשהפסה נצלה
בתנור והנחלים תחתיו הלא חום התנור כמו
כן מבשלו נקוי כלי מחמת דבר אחר ומקרש
כי מיכה קא קשה מינה כח התנור ותקנור
מכלל חום הנחלים שלא יתבטל:
אין לי אלא שנכוה באש מנין כו׳ אלא
דשמין ומיכוה שיין בכל דבר דשמין ומכוה
מעמא משניע אחר בשיעור לבן ובפסיון מכל
מקום פשקא שיכה לענין בירוף החשין ומכוה
אין מנכוין: נכוה בנחלת בנחלים
כי׳ תיתמ׳ מה ענין נפסים ניתה ושוי לתרסי
שלא תאמר דאמרינן לעיל שעמות דכתב רחמנ׳
צלי אש שני פעמים קא לאו הכי נלי אש קדיש
ביה וקכא לאוכלי׳ ליה מיבעי׳ ליה ונפסים ניתה
לרבות אמת: תלמוד

ונרפו

ניקב יש יום

מנחות קיט ע״ב

מכילתין לף מח ע״ב וכב

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

הלמוד לומר ולקח ע"מ שנתת לקיים בעינן נחלים ולא נחלי
לימא לא כתיב ולקח שלא נחלי לא בעינן נחלים בשעת
לקיחה דלעיולי גבי לא כתיב משמעינן ליה מקל ומומר ומה לפני מלך וכו'
ועכ"ת מקמיכן לי' לשעת לקיחה וז"ל דהאי לא צריכא קרא משום הכי שלא לחלוק
לכתוב בעלת חלוקה: ישוב

את מקומו ולא סני לי' בקליפה לפי שהרוטב
כבולע יתר בתוכו ואם תאמר בנחלי לא יבלע
תמור בתוכו ואם תאמר בנחלי לא יבלע הרוטב
שיש בתוכו כדי קליפה בשפה עד כדי
שיטול את מקומו כמו כשי מרוטבו וחזר
עליו וכל דבר בכשלי יקיימ"ל דאיכא
בשר שאר בכדי קליפה מחמת הרוטב שבו
יאסור עד כדי שיטול את מקומו ואיכא
לתוקמיה בשאין רוטב כי אם מעט ומעט
רוטב לית ליה לכל כך כדאמרינן בגמ' שתי
סיכה דמשקה עבדי לה: ואם תלי
היינו יקלוף את הקיסון בכל עביו מיירי בין
שם בין בתוך המקור שקוב רש מלא אף על
פי שאינו שם דרומיל דתי תקני:

לפי שאין מוכרין מעל גבי בירושלם פי
בקונטרס דכי ירכה ממך הלילך ופתח בכסף
פתיב ויקח לבי דקא קרא בפרקין מיירי
שמוכיח מקונטרס ומתלגי על הכר שם לכל
הכי לפיל לומכך בקונטרס כדפיר בקונט
נופיה וכי תימא מעל לישמ דמוכרין מדלא
קתני מתלגיים ספרים שכתוב בהן שאין
מוחין לכל רשי כת שאין מוכרין ומפיק לה
דבירושלם נזדי מדרבנן מיהל תעו בפייה
דאסור מן התורה ולכשבא ברא דלא אסרי
מוכרי אלא משום בזיון מעה בתבון כרש
מסכת מעשר שני שאין מוכרין אותן ואין יף פו
מחסכין אותן ואין שוקלין כנגדן: תנן

על שפך הדשן ישרף אמרי ההוא ישרף מיבעי
ליה לכדרתניא ישרף אף על פי שאין שם רשן
ישרף אע"פ שהציץ האור ברובו רבינא אמר
כרוך ותני מכוות אש אין לי אלא שנכוה באש
ובנחלת נכוה ברמץ בסיר רותח ובנפסים
רותחין זכבל דבר הבא מחמת האור לאיתויי
חמי האור מניין תלמוד לומר מכוה מכוה ריב'
רבא רמי מי אמ' רבי נחלי איקרי אש ורמינהי
נחלים יכול עוממות תלמוד לומר אש אי אש
יכול שלהבת תלמוד לומר נחלים הא כיצד
מביא מן הלוחשות אלמא נחלים לא איקרי
אש אמרי והא נופא קשיא אמרת נחלים
יכול עוממות אלמא לוחשות אש נינהו אימא
סיפא אי אש יכול שלהבת תלמוד לומ' נחלים
אלמא אפילו לוחשות לאו אש נינהו ואמ' רב
ששת הכי קתני נחלים יכול בין עוממות בין
לוחשות תלמוד לומ' אש אי אש יכול שלהבת
תלמוד לומ' נחלי הא כיצד מביא מן הלוחשו'
מכל מקום נחלים לא איקרי אש קשיא לרבי
אמר אביי תריץ הכי נחלים יכול עוממות
ולא לוחשו' תל אש אי אש יכול רצה שלהבת
יביא רצה נחלת יביא תלמוד לומר נחלי הא
כיצר מביא מן הלוחשות אמ' רבא רצה נחלת
יביא רצה שלהבת יביא בלא נחלת היכי משכחת לה כגון רשפיי' למנם
משחא ואתלי ביה נורא ההוא למה לי קרא למעוטי השתא לפני מלך בשר ודם
אין עושין כן לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא לא כל שכן אלא אמר רבא
תריץ הכי נחלים יכול עוממות ולא לוחשות תלמוד לומר אש אי אש יכול יביא מחצה
ויקרא יו יב נחלת ומחצה שלהבת אר עייל לגואי הוי כולי' נחלת תלמוד לומר ולקח מלא
המחתה נחלי אש מעל המזבח משמע לקיחה ניהוי נחלים איבעי להו אומטורא או
עוממות אמר רבי יצחק ארזים לא עמהו בנן אלקים: מתני' נגע
בחרסו של תנור יקלף את מקומו נטף מרוטבו על החרס וחזר עליו ישול את מקומו
נטף מרוטבו על הסולת יקמוץ את מקומו סכו בשמן תרומה אם חבורת כהנים
יאכלו אם של ישראל אם חי הוא יריחנו ואם צלי הוא יקלוף את החיצון סכו בשמן
של מעשר שני לא יעשנו רמי' על בני חבור שאין אוכלין פורין מעשר שני בירושלם:
נמ' איתמר חם לתוך חם דברי הכל אסור

אסור צונן לתוך צונן דברי הכל מותר חם
לתוך צונן וצונן להוך חם רב אמר עילאה
גבר ושמואל אמר תתאי גבר תנן נטף
מרוטבו על החרס וחזר אליו ישול את מקומו
קא סלקא דעת' בחרס צוננת בשלמא לרב
דאמ' עילאה גבר משום הכי ישול את מקומו
דאזל רוטב מרתחלי לחרס והדר חרס מרתח
ליה לרוטב וכי הדר רוטב אפסח קא מטו
פסח מחמת המיומא דחרס ורהמנא אמר
צלי אש ולא צלי מחמת דבר אחר אלא לשמו
דאמ' תתאה גבר חרס בין דצוננת היא אקורי
מיקר ליה אמאי ישול את מקומו כא אמר רבי
ירמיה אמר שמואל בסולת רותחת הבא נמי
בחרס רותח תנן נטף מרוטבו על הסולת
יקמוץ את מקומו קא סלקא דעת' בסולת
צוננות בשלמא להב דאמר עילאה גבר
משום הכי יקמוץ את מקומו דמרתח לה
לסולת ההדר הודרניה והדרא סולת ומרתח
לי' לידיה וקא מטוי רוטב מחמת חמימותא
דסולת ורחמנא אמר צלי אש ולא צלי מחמת
דבר אחר אלא לשמו דאמר תתאה גבר סולת
בין דצוננת היא אקורי אסור אמר רב
ואי מתובל בתבלי אסור אמר רב

עלית גבר הבלין נטף הילכך חס לתוך חס נתנן
מסו שהבלין מתמעטין ונהי שפיכן חמין ובולעו מקדלי ונתנן לתוך חס
מותר שהבלין מצטברין ונתנן לתוך חס נבר הילכך
קליפי מימי בין דקתני נגע אין לחלוק אם נגע מלמעלה אבל מבפנים
דקתני נטף משמע למטה מימי חרסו של
תנור ונהי חס קום אבל סיפא דקתני על
החרס קסלי בתר נוכחת ולא כהיל לימלנקט
חרס משמע דבחרס תנור מיירי:

בשלמא למאן דאמר עילאה גבר לבני
ישול את מקומו נמי בחרס נוכחת מחמת
השפוד ויקח בניך ליטול את מקומו סביב
השפוד ותמר לי דאין שפוד של עץ קולט
חום כל כך כמו חרס וקולט לימי מבפנים
ליה דוחס בבחוץ בחוט ספרים ובכיוצא
לי' נרס וכי קדר דוטב אפסח מיטו פסח
מחמת חמימותא דחרס ורהמנא אמר
צלי אש ולא צלי מחמת דבר אחר ואפי' הכי
סרוטב לית ליה כל כך כדי שיטול את מקומו
ומיהו לכתחלה בעי ליטול את מקומו
דשמא יש בו כדי קליפה ואי לא בעי ליטול
את מקומו מאי קמ"ל נטף מרוטבו על
הסולת יקמוץ את מקומו

מאי לאו תערובת טעמים לפי מה שפירש בקונטרס דלוי לא שרי אלא בדיעבד קשיא מה פריך דקתני לכתחילה קתני אלא בדיעבד קשה מרי כלני: ניסא תיקני תיובתא דרב חיימ מתי קושיא הא דלמר מתוס תערובת נופים קיימ קיבא דמקשים כתוסים דלעיל תערובת טעמים:

אסרה רבא מפרזקיא כ' יוחנן מוסק לכיוסתם כלב ובבא ממי לשתי נבא תיובא מני סבר כותיים ושם מפורש ובתמורה שלנו כרבה דמותר לחלוב לתם עם אחרן משלשלת קיחיל ומכוסות קיובא בעין שתי קדירות לפי שלשלת אין מבשלים שיש לקדירה אין הלחם אין בראה לרבי שיבא לאסור שיש לוביר מרובה בתבור וקבבל מתפשט: קא משמע לן כיון דלא דיחיל שבת לא דחיל טומאה ולא נר כיון דלית לה תשלומין אתן קשעם הלוי בבך דלעיל בשל שנמ' ועוד משם כמי לית לים תשלומין בשיני ודחי טומאה ועוד תניא טיולים לחמן לחמי בפיקין לית לים תשלומין בשומאת בעלי אתם נשמת בעלים ביום טו ולא חזו ביום קבינו חובתיה כי קאי נוסב לית לה תשלומי: שעירי

לך עט

בשר שחוט שמן שצלאו עם בשר נבילה כחוש אסור מאי טעמא מפטמי מהדרי ולוי אמר אפילו בשר שחוטה כחוש שצלאו עם בשר נבילה שמן מותר מאי טעמא ריחא בעלמא הוא וריחא לאו מילתא היא עבד לוי עובדא בי ריש גלותא בגרי ודבר אחר מיתיבי אין צולין שני פסחים כאחר מפני התערובת מאי לאו תערובת טעמים וקשיא ללוי לא מפני תערובת נופין הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא אפילו גדי ושלה אי אמרת בשלמא מפני נופין היינו דקתני אפילו גדי ושלה אלא אי אמרת מפני תערובת טעמים מה לי גדי ושלה מה לי גדי וגרי אלא מאי על כרחיך מפני תערובת נופין הוא דאסור אבל תערובת טעמים שרי לימא תיובתי דרב

אמר רבי ירמיה הבא במאי עסיקינן כגון שצלאו בשתי קדירות בשתי קדירות סלקא דעתך אלא אימא כעין שתי קדירות והכי קאמר אין צולין שני פסחים כאחר מפני תערובת תערובת טעמים ואפילו כעין שתי קדירות דליכא תערובת טעמים אסור משום תערובת נופין ואפילו גדי ושלה אמר רב מרי כתנאי הלודה פת חמה ונתנה על פי חבית יין של תרומה רבי מאיר אוסר ורבי יהודה מתיר ורבי יוסי מתיר בשל חיטין ואוסר בשל שעורים מפני שהשעורים שואבות מאי לאו תנאי היא דמר סבר ריחא לאו מילתא היא ומר סבר ריחא מילתא היא לוי ודאי תנאי היא לרב נימא תנאי היא אמר לך רב דכולה עלמא ריחא מילתא היא לאו איתמר עלה דההיא אמר רבה בר בר חנה אמר ריש לקיש בפת חמה וחבית פתוחה דברי הכל אסור בפת צוננת וחבית מנופה דברי הכל מותר לא נחלקו אלא בפת חמה וחבית חתומה פת צוננת וחבית פתוחה והא נמי כפת חמה וחבית פתוחה דמיא תני רב כהנא בריה דרב חיננא סבא פת שאפאה עם צלי בתנור אסור לאכלה בכותחא ההיא ביניתא דאישוא בהדי בישרא אסר רבא מפרזקיא למיכליה בכותחא מר בר רב אשי אמר אפילו במילחא נמי אסורת משום דקשיא לריחא ולדבר אחר:

מתני' חמשה דברים באין בטומאה ואינן נאכלין בטומאה העומר ושתי הלחם ולחם הפנים וזבחי שלמי ציבור ושעירי ראשי חדשי הפסח שבא בטומאה נאכל בטומאה שלא בא מתחילתו אלא לאכילה: גמ' חמשה למעוטי מאי למעוטי חגיגת חמשה דעתך אמינא כיון דקרבן ציבור הוא וקביעא ליה מועד קא משמע לן כיון דאית ליה תשלומין כל שבעה לא דחיא שבת ומדשבת לא דחיא טומאה וניתני נמי שעירי הרגלי האתנא ליה זבחי שלמי ציבור אי הכי שעירי ראשי חדשים נמי לא ניתנו דהא תנא זבחי שלמי ציבור אמרי שעירי

שעירי ראשי חדשים איצטריכא ליה סלקא דעתך הא לא כתיב בהו מועד קמשמע לן דראש חדש איקרי מועד כראבי דאמר אבי קרא על מועד לשבור בחורי מנהני מילי דתנו רבנן וידבר משה את מועדי יי' מה תל לפי שלא למדנו אלא לתמיד ופסח שנאמר בהו במועדו במועדו ואפילו בשבת במועדו ואפילו בטומאה שאר קרבנות ציבור מניין שנאמר זה תעשו לה' במועדיכם מניין לרבות עומר והקרב עמו שתי הלחם והקרב עמו תל וידבר משה את מועדי יי' אל בני ישראל הכתוב קבען מועד אחר לכולן וכל רבני למה לי צריכי דאי כתב רחמנא תמיד הוה אמינא תמיד שכן לפניו ולאחריו וכליל אבל פסח לא קמשמע לן ואי כתוב רחמנ' פסח פסח שהוא ענוש כרת אבל תמיד דאין ענוש כרת אימא לא קמ"ל ואי כתב רחמנא הני תרתי הורה אמינא הני הוא יש בהן צד חמור אבל שאר קרבנות ציבור אימא לא כת' רחמנא זה תעשו לי' במועדיכם ואי כתב רחמנא אלה תעשו לי' במועדיכם ה"א שאר קרבנות ציבור הבאין לכפר אבל עומר ושתי הלחם דאין באין לכפר זה להתיר בעלמא נינהו לא קמ"ל ואי כתב רחמנא עומר ושתי הלחם לחודיהו הוה אמינא ארבה עומר ושתי הלחם דאלמי דבאין להתיר אבל הנך לא קמ"ל סברוה הלכולי עלמא טומאה דחוייה היא בציבור ובעיא ציץ לרצוי הלכך תנא דשמעת ליה ראמ' טומאה הותר בציבור אלא ר' יהודה דתניא ציץ בין שישנו על מצחו ובין שאינו על מצחו מרצה דברי ר' שמעון רבי יהודה אומ' עודיהו על מצחו מרצה אין עודיהו על מצחו אינו מרצה אמ' לו ר"ש כהן גדול ביום הכיפורים יוביח שאינו על מצחו ומרצה אמר לו הנח ליום הכיפורי שטומאה הותר בציבור מכלל דר"ש סברי טומאה דחויה הוא בציבור ורבולי עלמא אין הציץ מרצה על אכילות דליכא תנא דשמעתא ליה דאמ' הציץ מרצה על אכילות אלא רבי ליעזר דתניא ר' אלעזר אומר הציץ מרצה על אכילות רבי יוסי אומר אין הציץ מרצה על אכילות נימא מתניתין

פסחים דף יב יומא דף ז

מתני' שעירי ראשי חדשים שנתערב בהן מועד לחטאת שנת שנתמלך: יעבוד זמנן ונתפרקו שמעון נתפרקו שנת: הלכה תעשו ונעשו' בפרשת פסחים כתיב נבי מוספין: מטיין לרבות עומר: והקרב עמו ועשיתם ביום הקריבכם ונו': ושתי הלחם והכבשים הקריבין עמהן תלמוד בתלמ' תמידי בפרשת פסחים: הלכה בשילקי קיבא בשילקי לית לים תשלומין: כל הני למה לי ליתניה חד ליתני הכי מיבעי: שאר קרבנות ציבור מוספין עולה ושלמים תעשה כדתניא בזיבחת זבח אין עולה בלא שלמים ואין שלמים בלא עולה ונתנו שיעור לשלמים כעולה: ושתי הלחם לחטאת ושני כבשי עלה לשלמים: סברוה

שבועות דף כב תענית דף כט

תלמידין בני ישיבה הן לפניך הניחלך הא דבעי ליה לקמיך בשלמא לרבי יוסי אומר אין הציץ מרצה על אכילות היינו דקתני אפילו גדי ושלה אלא אי אמרת מפני תערובת טעמים מה לי גדי ושלה מה לי גדי וגרי אלא מאי על כרחיך מפני תערובת נופין הוא דאסור אבל תערובת טעמים שרי לימא תיובתי דרב

מכשירין דף ז ע"ב דף קו

בשר שחוט שמן שצלאו בתנור בשני שפוטים זה רחוק מזה אסור שקריס מן הצד שחוטה שמיה ומפטמי ורחוק זה ומנוגע זה הוא שכן שחוטה כחושה ובבילה שמיה ומפטמי ומשמעינן דכ"ע בבילה כחושה ואפילו הכי אסור משום תערובת נופין ואמאי לא מבשל ליה בקדירה אחרת ונקדל ומקרק ליקי ריקא: עובד בריחא שבשלו בתנור ובא מעשה לפניו ואקיל: דבר לחר חזיר: לית מאן דאי פסחים כאחד מפני התערובת ובמכת פסח כאחד אלא לימני ואפילו גדי ושלה אחת מתחלפין זה בזה: מאי לאו תערובת טעמי דפסחי מקדלי ומבשלי פסח כאחד אלא לימני לא מפני תערובת נופין דאיכא טעמי תערובת טעמים דליכא בזה ואפילו גדי ושלה אחת מתחלפין זה בזה: לא תיובתא: לא תיובתא דרב: אי אמרת בשלמא מפני נופין היינו דקתני אפילו גדי ושלה אלא אי אמרת מפני תערובת טעמים מה לי גדי ושלה מה לי גדי וגרי אלא מאי על כרחיך מפני תערובת נופין הוא דאסור אבל תערובת טעמים שרי לימא תיובתי דרב: לא תיובתא דרב: בשלמא מפני נופין היינו דקתני בשתי קדירות אלא אי אמרת מפני תערובת טעמים אפילו בשתי קדירות: שתי קדירות כלקא דעתך וכי עולין פסח בקדירה: כעין שתי קדירות שפוד מכאן ושפוד מכאן ותל גדול של נחלים או אפר בחמנע: קדירה אין כתנור: לפיכך לאיסי מפני שפכתם לה ריח קתנור': שיבא את קריס: ולמי דאמר ריחא לאו מילתא היא מילתא היא לעל כרחיך הני מילתא היא מילתא לית לים ריחא מילתא ולכי כלו כל הריחות ונתנו בה אחרים ונתבשל בה אחר פסח אחר פסח אחר פסח עד כמה אמר רב יהודה כל שלשים יום ואמרי לה כל ששים יום ואמרי לה כל תשעים יום ואמרי לה כל מאה ועשרים יום ואמרי לה כל שנה ואמרי לה כל שבע שנים ואמרי לה כל שבעים שנה ואמרי לה כל שבעים שבעה ואמרי לה כל שבעים שבעים שנה ואמרי לה כל שבעים

שאין בשר ניתר בלילה עד שיזרק הדם תניא רבי ישמעאל בנו של רבי יוסי אומר כל הפסחים שנזרק דמן בחוץ בין בשחרית בין בין הערבים אפילו כל היום כולו כשרים חוץ מן הפסח שנזרק דמו בשחרית ופנימי שנזרק דמו בין הערבים שכל היום כולו כשר לפיכך אם נזרק דמו של פסח בשחרית ונמצא בו פסול בין הערבים הרי זה יצא ואם נזרק דמו בין הערבים ונמצא בו פסול בשחרית הרי זה יצא ר' יוסי אומר אף הנזרק דמו בשחרית ונמצא בו פסול בין הערבים הרי זה יצא שכל היום כולו כשר לפיכך אם נזרק דמו של פסח בשחרית ונמצא בו פסול בין הערבים הרי זה יצא ואם נזרק דמו בין הערבים ונמצא בו פסול בשחרית הרי זה יצא ר' יוסי אומר אף הנזרק דמו בשחרית ונמצא בו פסול בין הערבים הרי זה יצא שכל היום כולו כשר

משנה ט

לפיכך אם נזרק דמו של פסח בשחרית ונמצא בו פסול בין הערבים הרי זה יצא ואם נזרק דמו בין הערבים ונמצא בו פסול בשחרית הרי זה יצא ר' יוסי אומר אף הנזרק דמו בשחרית ונמצא בו פסול בין הערבים הרי זה יצא שכל היום כולו כשר

משנה ט

והני תרי קראי למ"ל חד בעולה וחד בשלמי וצריכא דאי כתב רחמנא בעולה הוה אמינא עולה היא דחמירא אימא לא ואי כתב רחמנא שלמים הוה אמינא ארובה דאית בהו שתי אכילות אבל עולה דלית בה שתי אכילות אימא לא קמ"ל ורבי אליעזר נמי הכתב והבשר תאכל אמר לך ההוא מיבעי ליה שאין הבשר מותר באכילה עד שיזרק הדם אי הכי אימא כוליה להכי הוא דאתא דם אף"ש שאין בשר אמר לך אם כן נכתוב רחמנא הבשר תאכל והדר ודם זבחיך ישפך כדכתי' ברישא ועשית עולותיך הבשר והדם מאי שנא דאקדמיה לרם זבחיך שמע מינה דם אף"ש שאין בשר

ורבי יהושע אין הבשר מותר באכילה עד שיזרק הדם קל וחומר היא ומה איטורין דרבי ליתנהו לא מעכבי כי איתנהו מעכבי דם דרבי ליתיה מעכבי איתיה לא כל שכן דמעכב ורבי אליעזר מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לי' קרא ורבי יהושע כל היכא דאיכא למדרש דרשינן השתא לימא מתניתין דלא ברבי יהושע דרכין דאמר בענן תרתי וציץ מאצילות לא מרצה היכי אתי בטומאה רבי יהושע קסבר הציץ מרצה על העולין האי תניא זבחים דאיכא עולין אלא עמר ושתי הלחם דליכא עולין מאי איכא למימר אמר כי אמר רבי יהושע נמי בזבחים במנחות לא אמר ובמנחות לא אמר והתנן נטמאו שיריה כמירת רבי אלעזר כשירה כמירת רבי יהושע פסולה כמירת ולא כמירת רבי יהושע דבענן תרתי ולא כמירת רבי יהושע דאילו רבי יהושע בזבחים אמר במנחות לא אמר ואילו האי תנא סבר אפילו במנחות ומנו האי תנא דקא' כוותיה ומחמיר טפי מיניה ועוד תניא אמר רבי יוסי רואה אני את דברי רבי אליעזר במנחות ובזבחים ודברי רבי יהושע בזבחים ובמנחות דברי רבי אליעזר בזבחים שהיה אומר דם אף על פי שאין שיריים בזבחים שהיה אומר קומץ אף על פי שאין שיריים דברי רבי יהושע בזבחים שהיה אומר אם אין קומץ אין שיריים אם אין שיריים אין קומץ אלא קסבר רבי יהושע הציץ מרצה על האכילות אי הכי אמאי כמירת רבי יהושע פסולה אאבור ושרוף אלא נטמא למאן קתני רבי אליעזר פשיטא השתא לרבי יהושע דקתני פסולה ועוד תניא רבי אליעזר נטמא ראיתיה מיבעיא אלא פשיטא לרבי יהושע דקתני פסולה ועוד תניא רבי יהושע אומר כל זבחים שבתורה בין שנטמא בשר וחלב קיים ובין שנטמא חלב ובשר קיים זורק את הדם אבל נטמאו הרוייהו לא אלמא קסבר רבי יהושע אין הציץ מרצה על העולין ולא על האכילות אלא לעולם רבי יהושע היא מתניתין ולא קשיא כאן לכתחילה כאן דיעבד בי אמר רבי יהושע לכתחילה דאיעבד לא ומנא תימרא דשני ליה לרבי יהושע בין לכתחילה לדיעבד דתניא נטמא בשר או שיצא חוץ לקלע רבי אליעזר אומר יזרק ר' יהושע אומר לא יזרק ומורה רבי יהושע שאם זרק הורצה חרא דפסולה דיעבד משמע ועוד חמשה רבריס באין לכתחילה משמע: אלא

אלא לא קשיא כאן ביחיד כאן בציבור נימא מתניתין דלא כר' יוסי דתניא רבי אליעזר אומר הציץ מרצה על אכילות ר' יוסי אומ' אין הציץ מרצה על אכילות קא סלקא דעתך מר קאמ' רבי יוסי אין הציץ מרצה על אכילו' כר' יהושע סבירא ליה דאמר בענן תרתי נימא השתא מתניתין דלא כר' יוסי לא' ר' יוסי כרבי אליעזר סבירא ליה דאמר רם אף"ש שאין בשר אי הכי למאי הילכתא אין הציץ מרצה על אכילות ולטעמיך רבי אליעזר דאמר הציץ מרצה כיון דאמ' רם אף על פי שאין בשר הציץ מרצה על אכילו' למאי הילכתא לא למיקבעיה בפיגול ולאפוקי מירי מעילה קמיפלגי רבי אליעזר סבר מרצה ציץ עילויה ומשוי ליה בטהור וקבעלי' בפיגול ומפיק ליה מידי מעילה ורבי יוסי סבר לא מרצה ציץ עילויה ולא משוי לי' בטהור ולא קבעלי' בפיגול ולא מפיק לי' מידי מעילה דתניא לה רב מרי נהי נמי דר' יוסי סבר כר' אליעזר בשלמא זבחי' איכא רם עומר נמי איכא קומץ לחם הפני' נמי איכ' בזיכי אלא שתי הלחם מאי איכא למימר וכ"ת לקרב עמהן היינו שלמי ציבור אכ' הוה להו ארבעה ואנן חמשה תנן אלא קסבר רבי יוסי טומאה הותרה בציבור והא תניא אחר זה ואחר זה מזין עליו כל שבעה מכל חטאות שהיו שם דברי ר' מאיר רבי יוסי אומר אין מזין עליו אלא שלישי ושביעי כלבר ואי סלקא דעתך קסבר ר' יוסי טומאה הותרה בציבור למה לי הזאה כלל אלא מחוורתא מתני' דלא כרבי יוסי אמ' ליה רב פפא לאביי ור' יוסי שטרא מזכי לבי תרי הוא דתניא אמר ר' יוסי רואה אני את דברי ר' אליעזר בזבחי ודברי ר' יהושע בזבחי ר' אליעזר במנחות ודברי ר' יהושע במנחו' דברי ר' אליעזר בזבחים שהיה אומ' אם אין ר"ם אין בשר ואע"פ שאין בשר דברי ר' יהושע בזבחים שהיה אומ' אם אין בשר אם אין ר"ם אין בשר דברי רבי אליעזר במנחות שהיה אומר קומץ אע"פ שאין שם שיריים ודברי ר' יהושע במנחו' שהיה אומר אם אין קומץ אין שיריים אמר ליה מסתברא קאמר בי קאי בזבחים אמ' מסתברא כי היכי דפליגי בזבחים פליגי נמי במנחות אמר מסתברא כי היכי דפליגי במנחות פליגי נמי בזבחים אמר לי' התינח בי קאי בזבחים אמר מסתברא כי היכי דפליגי בזבחים פליגי נמי במנחות דעיקר קראי כי כתיבי בזבחים כתיבי אלא כי קאי במנחות אמר מסתברא כי היכי דפליגי במנחות פליגי נמי בזבחים והא עיקר קראי כתיבי בזבחים הוא דכתיבי אלא לא קשיא רואה אני דברי רבי אליעזר בנטמא ודברי רבי יהושע באבור ושרוף בנטמא מ"ט משום דמרצי ציץ הא שמעת ליה לרבי יוסי דאמר אין הציץ מרצה על אכילות אלא לא קשיא רואה אני את דברי רבי אליעזר בציבור רואה אני את דברי ר' יהושע ביחיד בציבור מאי טעמא משום דטומאה הותרה בציבור חרא דשמעת ליה לרבי יוסי דאמר טומאה רחויה היא בציבור ועוד אי בציבור רבי אליעזר מכשיר ולא רבי יהושע הא

משנה ט

לא לא קשיש מתני' ודלי' יקשה מתניתין דלעיבד ול' יקשה מתניתין דלהכי הוא דתניא בעי ר' ליתיה מתכשיר לפי דיעבד בפסול בטבול יום חדש פסולה לחיצבד מיהו כו' לתקשי קשיא לי' ועוד לימיי מעשה פסולה להקטיר קמיפלגי בה מתני' בזבח לכתחילה קתני ביה ולהקטיר לכתחילה פסולה ונתן זרק הורצה ומתניתין בזבחים בזבח בעין לכתחילה דקתני ביה כזבח הוא דיעבד

הא חמרת מודה ר׳יהושע בציבור תימה לרבנן מאי קושיא דילמא לך
דומה מפי דברי רבי מלמד שעבר בציבור שלח רבי יהושע לא חמר מלתא
קמיה דרבי קאי נוונא אמורי לך מילתא דשמעתי מיניה דרבי יהושע אומר לא חמר מלתא
לעולם אימא לך דלא קתני בברייתא לא בציבור ולא ביחיד: כי מודק

ך יב ביחיד דכי קאי נוונא אמורי לך בציבור ולא ביחיד: ולעבב
בציבור משום דכיון מרבה: ולעבב
לא נתקיים משום בכתפות בשאת תימה לרבי נתן
קשיא בשחיטה כתב ומקתם בכתף דמתשבח
מוכלין מכלה בשחיטה לכל בזריקה מחזן
לעיל דאין מחשבת מוכלין בזריקה וכיוצי
פריך משחיטה מזריקה ומשני לרבי נתן
מחשבת מוכלין ליתם בזריקה שלא בשחיטה
לכל בשחין לו מוכלין לנאמי לך בשעת
זריקה כדרך הוא דפסיל שהיל עיקר עבודה
כיון דבשעת שחיטה הקפיד הכתוב לפילו
מחשבה: שאני התם דאי מיימשי
לכי כי תימא לרבנן ומה בשעת זריקה
ליכם יכולים ליעשר ובמקום דקשתא לא חזי
לאכילה ולך דילמא לא נתן סבר כלים דתנן
ך פט בפ׳ הזהב מוכרין ומשכירין זיכים על
שיכך קדש לוכני ניתמת מקבתו לו מתתא
חזי לקבי: ולרבי נתן ליש לפי מוכלו
ליתם לי לבענן נבלת דחזי לאכילה ותם
תימה לרבנן מאי לישני כי לעיל כי מרך
ולעבב לא ליתם כי מתא קדש לעבב חייבו
דבענן נבלת חזי לאכילה אבל בשר לא
ולא מיבעי׳ דליכא בענן בשר חזי לאכילה
כדתניא לעיל מחבירו שלח לקם כזית ליתם
מוכלים וחייבין לעשות פסח שיני ונקח כמי
לא מיקשי מאי ומשני לרבי נתן ליש לפי
שחטו שלא לשמן מוכלין למנוין אלא
מחשבת תפל אלא מקום מוכלין למנוין אלא
ך כג שקדי דרוס לתודייהו בפר ב דזבחים ולמאי
דתניא מתניתין כרבי יוסה דאמר לא דייקינן
מאי דקתמר קתני דוקא דיוצאין בפסח
ליסא לא כתן קתי כי תימא לרבי יוסי
מיתקשיא ברבי נתן ונקא רבי
נתן ובכן לא פליגי אלא בשאר אבל בפסח
לכל בענן נבלת דחזי לאכילה ועוד מם כן
לפילו שחטו שלא לשמן מוכלין למנוין אלא
שחטו לשמן מוכלין ועוד היכי תיסק לדעתין
למיימר השתא דים מחשבת מוכלין בזריקה
ך כד בפ׳ כל הבמה בזבחים ובתמיד בשחט נמם ך
קבעתי ופרקי לרי דקא בזריק דמי שלא
לשמן ושלא לשם מוכלין אלא
שבשעת זריקה היו הבעלים יוצאים ובשעת
קמיר כמאן דכרבי נתן דאמר לית כיון דל
נתן מיקל כולי האי ולא בעי שיקא בשר
לאחר לאכילה הכא כמי לא חיים מם כין
בעלי דאחיין בשעת זריק אבל דבבן דממרי
ובעו שיקא בשר לאחר לאכילה ך׳ דבעו
מיקיו הבעלי דאחיין לאכילה בשעת זריקה
ולפשבר לרבי אלעזר בסמיך ולא בעי רבי
נתן נבלת חזי אלא בשחיטה דיוקא:
גזיל

הא אמרת ביצבור אפי׳ רבי יהושע מורה אלא
רואה אני דברי ר׳ אליעזר בריעבר ודברי רבי
יהושע לכתחילה ריעבר אפי׳ רבי יהושע נמי
מורה הוא דאקתני מורה רבי יהושע שאם זרק
הורצה הא בטומאה באבור ושרוף כי
קתני מורה ר׳ יהושע שאם זרק הורצ׳ בנטמא
אבל באבור ושרוף לא כי קאמר ר׳ יוסי רואה
אני את דברי ר׳ אליעזר בריעבר באבור ושרוף:

מתנ׳ נטמא בשר וחלב קיים אינו
זורק את הדם ובמוקדשין אינו לא אף שנטמא
את הדם ובמוקדשין אינו לא אף שנטמא
הבשר והחלב קיים זורק את הדם: גמ׳

אמר רב גידל אמר רב אם זרק הורצה
והא בענן אבילה אבילה לא מעכבא והא כתב
איש לפי אכלו למצוה ולעכב לא והתניא
במכסת מלמד שאין הפסח נשחט אלא למנויו
יכול שחטו שלא למנויו יהא כעובר על
המצוה ובשר תל׳ איש לפי אכלו תכוסו הכתו׳
שנה עליו לעכב ואיתקש אוכלין למינוין אלא
רב דאמר כרבי נתן דאמר אבילת פסחים לא
מעכבא הי רבי נתן אילימא הא ר׳ נתן דתניא
רבי נתן אומר מנין שכל ישרא׳ יוצאין בפסח
אחד ת׳ל ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל
בין הערבים וכי כל הקהל שוחטין והלא אין
שוחט אלא אחד אלא מלמד שכל ישרא׳ יוצאין
בפסח אחר דילמא שני ההם דאי ממשכי הני
חזי להני אלא הא ר׳ נתן דתניא נמנו עליו חבורה אחת וחזרו ונמנו עליו חבורה אחרת ראשונה
שיש להן כזית אוכלין ופטורין מלעשות פסח
שני אחרוני שאין להן כזית אין אוכלין וחייבין
לעשות פסח שני ר׳ נתן אומ׳ אילו ואילו פטורין
מלעשות פסח שני שכבר נזרק הדם אכתי דילמא שני ההם ראי ממשכי הני חזי להו
אלא ליתני הואיל וראויים למשך מאי שכבר נזרק הדם שמ׳ מבדם תלי מילתא אבל
אכילה לא מעכבא מאי דוחקיה דרב דמוקים לה מתניתין לכתחילה ורבי נתן ניקמה
כרבנן ואפילו ריעבר נמי לא רב מתני׳ קשתיה אמאי תניא אין זורק את הדם ליתני
פסול אלא שמ׳ אין זורק לכתחילה׳ אבל ריעבר שפיר רמי ולרבי נתן איש לפי אוכלו
למה לי רבענן נבראי דחזי לאכילה מאן תנא להא דתנו רבנן שחטו לאוכליו וזרק דמו
שלא לאוכליו הפסח עצמו בשר וארם יוצא בו ידי חובתו׳ במאן נימא רבי נתן היא ולא
רבנן אפי׳ תימא רבנן אין מחשבת אוכלין בזריקה מאן תנא להא דתנו רבנן הרי שהיה
חולה בשעת שחיטה וחלום בשעת זריקה אין שוחטין וזורקין עליו עד שיהא חלום
משעת שחיטה עד שעת זריקה במאן נימא רבנן היא ולא רבי נתן אפילו תימא
דתנו רבנן שחטו בטהרה ואחר כך נטמאו הבעלים יזרק הדם בטהרה ואל יאכל בשר בטומאה כמאן אמ׳ אליעזר במחלוקת
שנויה ורבי נתן היא ורבי יוחנן אמר אפילו תימא רבנן היא הכא במאי עסיקינן בציבור דאפילו בטומאה נמי עברי אי בציבור
אמאי אין הבשר נאכל בטומאה גזירה שמא יטמאו הבעלים לאחר זריקה ויאמרו אשתקד לא נטמאנו ואכלנו השתא נמי
ניכול ולא ידעי דאישתקד כי איזדרוק דם בעלים טמאים הוו השתא בעלים טהורין הוו

ואיבעית אימא רב דאמר מם זרק קורבנך: כרבי יהושע דאית ליה חכ לת
פסחים לך מעכבא: שלמי נזיר תפילתן לאכילה דבענן שניהן שיניה תחת
הדיוט שה שלמים מתכפלין בו כהכתיבה ולקח את שער ראשו אשר נזר והיו
ונאמר ועוד בעי תמימה זרוע בשלה ולחמה כדין שיקה בשר טהור בשער שיקה
שיקה דאתי לאתויי קמאמר בו: ומם זרק
הוקבה דקני לא מעכבי: כיטמו בעלים
במת דלא חזו למיכל לאוקמה דטומאתן
מבעיה: ומם זרק לא קוקבה דאכלה דאכלתו
מעכבא: ומם זרק לא מעכבא דאמר׳ בפסח
שיני ובזיר כמי כתיב כי יממת מת עליו ונומ
דמיתר את נזירותו: תני זית בשר וזית
חלב אין זורק הדם לאכילת הדם׳ ואכילת
מזבח לא מיבעיא: אפילו כולה קיימת לא
יזרוק את הדם עליה: מבחר מאי עביד׳ דתים
בזריקת דם: מבחת בפסים בשלה עם הזבח
מקו דאמרת כזבח דמיא ותניתי במקום זבח
לקבשיל את הדם: אלב מבח לן דקני שייר
לקבשיל זריקת דם: והקטיר החלב
נבי זריקת דם כתב דפתיב וזרק הכהן את
הדם ונומר עד והקטיר החלב לריך כיזתא
מדלישעורי׳ לים למיתני מבחת לא קיים שייר
מכלל דבשלמא לים דקני דנופיף דזבח כיהא
היי שייר אימר קבא בקאי קבא נופיף
והקטיר החלב לריך כיזתא: מתנ׳
יעבר בטומאה ואפילו טומאין יחידין דקא
פסח דעכורין נופיף בטומאה אתו מעשה
בהנים: גמ׳ שאין קרבן
ביכור קבא בטומאה חלוק מאחר שהקרבן
ניתן בטומאה אף ביחיד עושה בטומאה:

לא שנו דמשמע מעשה טומאת כלי מחת
עבדי כולה בטומאה: אלא שניטמאו סכין
בטומאה מת שהוא אב הטומאה דנעשה אף
הסכין אב הטומאה לטמא אדם: דתחמת
אמ׳ בהלל אחב לטמא כלי מתכת
הניטמאו בית הבליעה היא בעכור בקושי הוחזק
וכל כמה דאפשר לאהדורי מעכוק לא
מטמאה קלא מהדדין: קרינן ביה והבשר
כל עכור יאכל בשר ולא נמא: הללו
עושין לעצמן בטומאה וקללו עושין לעצמן
בטומאה טהורין לא עבדי בטומאה ומטמאים
כריב ורבי טהורים לא עבדי בטומאה ומטמאים
לשני לא מילחי דהכא כמי רובא ורובא לשני
לא מילחי: טהורין עושין הרשאוב בטהרה
דילמאי מיעוטא הוא דהכא לית לבו למעבד
קרשאן בטומאה וכל שכן כי עבדי בטהרה
שפיר דמי: ומטמאין את הקשי דקרין
דאמין כרוב כדמיעוט וכדאמין לשני:
טמאין

איבעית אימא רב דאמר כרבי יהושע דתניא
רבי יהושע אומר כל הזבחים שבתורה בין
שנטמא בשר וחלב קיים בין שנטמא חלב
ובשר קיים זורק את הדם נזיר ועושה פסח
נטמא חלב ובשר קיים זורק את הדם נטמא
בשר וחלב קיים אינו זורק את הדם ואם זרק
הורצה נטמאו הבעלים במת לא יזרוק ואם
זרק לא הורצה: במוקדשין אינו כן וכו׳
מתנ׳ מני ר׳ יהושע היא דתניא׳ ר׳ יהושע
אומר כל הזבחים שבתור׳ שנשתייר מהן כזית
בשר או כזית חלב זורק את הדם כחצי זית
בשר וכחצי זית חלב או׳ זורק את הדם ובעולה
אפילו כחצי זית בשר וכחצי זית חלב זורק את
הדם מפני שכולה כליל ובמנחה אף על פי
שכולה קיימת לא יזרוק מנחה מאי עבידתה
אמר רב פפא מנחת נסכים סלקא דעתך אמינא כיון דקא אתיא מכח זבח כנופיה
דזבח דמי קמ״ל חלב מנא לן אמר רבי יוחנן משום רבי שמעאל ומטו בה משום רבי
יהושע בן חנניה דאמר קרא והקטיר החלב לריח ניחוח לי׳ חלב אף על פי שאין בשר
אשכחן חלב יותרת הכבד ושתי כליות מנא לן היכא אמר׳ רזרקינן מרקתני ובמנחה
אף על פי שכולה קיימת לא יזרוק מנחה הוא דלא אבל יותרת הכבד ושתי הכליות
שפיר דמי מנלן רבי יוחנן דידיה אמר קרא לריח ניחוח כל שאתה מעלה לריח ניחוח
ואיצטריך למכתב חלב ואיצטריך למכתב ריח ניחוח דאי כתב רחמנא חלב הוה
אמינא חלב אין יותרת הכבד ושתי הכליות לא כתב רחמנא לריח ניחוח ואי כתב
רחמנא לריח ניחוח הוה אמינא כל העולין לריח ניחוח ואפילו מנחה כתב רחמנ׳ חלב:

מתנ׳ נטמא קהל או רובו או שהיו הכהנים טמאים והקהל
טהורים יעשה בטומאה נטמא מיעוט הקהל הטהורין עושין את הראשון והטמאין
עושין את השני: גמ׳ תנו רבנן הרי שהיו ישראל טמאין וכהנים
וכלי שרת טהורין או שהיו ישראל טהורין וכהנים וכלי שרת טמאין ואפילו ישראל
ובהנים טהורין וכלי שרת טמאין יעשה בטומאה שאין קרבן ציבור חלוק אמר רב
חסדא לא שנו אלא שנטמאת הסכין בטמא מת דרחמנא אמר בחלל חרב חרב הרי
הוא כחלל וקא מטמא לגבר׳ דמעקר׳ כי מית עביר בטומאת הגוף דכרת קא מיתעביר
אבל נטמא הסכין בטומאת שרץ דבשר הוא מטמיא לי׳ לגברא לא מטמיא לי׳
טהורין עביד טמאין לא עביד מוטב יאכל בטומאת בשר בלאו ואל יאכל בשר בטומאת
הגוף שהוא בכרת אלמא קסבר רב חסדא טומאה רחויה היא בציבור ובן אמר רבי
יצחק טומאה דחויה היא בציבור ורבא אמ׳ אפילו טמאין נמי עברי מאי טעמא דכתיב
והבשר אשר ינע בכל טמא לא יאכל באש ישרף והבשר כל טהור יאכל בשר כל
היכא דלא קרינן ביה הבשר אשר ינע בכל טמא לא יאכל לא קרינן ביה והבשר כל טהור יאכל בשר כל היכא דקרינן ביה
והבשר אשר ינע בכל טמא לא יאכל קרינן ביה והבשר כל טהור יאכל בשר אשר איתמר הרי שהיו ישראל מחצה טהורים ומחצה
טמאין רב אמר מחצה על מחצה ברוב ורב כהנא אמר מחצה על מחצה אינו ברוב רב אמר מחצה על מחצה כרוב הללו עושין
לעצמן והללו עושין לעצמן ורב כהנא אמר מחצה על מחצה׳ אינו כרוב טהורין עושין את הראשון וטמאין את השני
איכא דאמרי אמר רב כהנא מחצה על מחצה אינו ברוב טהורין עושין את הראשון וטמאין

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ומאין אין עושין לא את הראשון ולא את
השני בראשון לא עברי רלא הוו רובה בשני
לא עברי רלא הוי מיעוטא תנן נטמא קהל או
רובו או שהיו כהנים טמאין והקהל טהורין
יעשה בטומאה רובו הוא דעברי בטומאה
אבל פלגא ופלגא לא עברי בראשון קשיא
לרב אסר לך רב רובה עברי כולהו בטומאה
פלגא ופלגא הללו עושין לעצמן והללו עושין
לעצמן הכי נמי מסתברא דקתני סיפא נטמא
מיעוט הקהל טהורין עושין את הראשון
וטמאין עושין את השני מיעוט הוא דעברי
בשני אבל פלגא ופלגא לא עברי בראשון
והללו עושין לעצמן והללו עושין לעצמן ולא
קשיא לרב כהנא אמר לך רב כהנא נטמאו
מיעוט הקהל טהורי עושי את הראשון וטמאי
עושין את השני הא פלגא ופלגא טהורין
עושין את הראשון אבל טמאין אינן עושין לא
הראשון ולא את השני התיבון הללישנא בתרא
דרב כהנא אלא להך לישנא האמר רב כהנא
טהורין עושין את הראשון וטמאין עושין את
השני איכא למימר כהנים טמאי אמ' לך רב כהנא הוא
הדין דאפי' פלגא ופלגא נמי טהורין עושין את
הראשון וטמאין עושין את השני והאי דקתני
מיעוט הקהל איירי רתנא רישא רובו תנא
נמי סיפא מיעוטו תניא כוותי' דרב תניא כוותי'
דרב כהנא בתרי לישני תניא בוותיה דרב הונא
ישראל מחצה טהורין ומחצה טמאין הללו עושין לעצמן והללו עושין לעצמן תניא
כלישנא קמא דרב כהנא הרי שהיו ישראל מחצה טהורין ומחצה טמאין עושין
את הראשון וטמאין עושין את השני ותניא כלישנא בתרא דרב כהנא הרי שהיו ישראל
מחצה טהורין ומחצה טמאין טהורין עושין את הראשון וטמאין אינן עושין לא את
הראשון ולא את השני לרב נללישנא בתרא דרב כהנא הא דתנא טהורין עושין את
הראשון וטמאין את השני היכי מתרצי לה כגון שהיו ישראל מחצה טהורין ומחצה
טמאין ונשים משליטות לטמאין הקסבר נשים בראשון רשות דלנשים מטמאים והוו
להו טמאין מיעוטא ומיעוט ידחו לפסח שיני לרב ולישנ' קמא דרב כהנא הא דתניא
טהורין עושין את הראשון וטמאין אין עושין לא את הראשון ולא את השני היכי מתרצי
לה רב מתריץ לה כגון שהיו ישראל מחצה טהורין ונשים עורפות על הטהורי וקסבר נשים בראשון חובה ובשני
רשות בראשון לא עברי דהוו ליה מיעוט ומיעוט לא עברי בראשון ובשני לא עברי דל נשים מיניהו והוו להו פלגא ופלגא לא
עברי בשיני ולרב כהנא דאמר פלגא נמי עברי בשיני היכי מתרצי לה כגון שהיו ישראל מחצה טהורין ומחצה טמאין ונשים
משליטות לטהורין וקסבר נשים בראשון חובה ובשני רשות בראשון לא עברי דהוו להו פלגא ופלגא בראשון לא עברי בשיני
נמי לא עברי דל נשים מיניהו רובה ורובה לא עברי בשיני ולרב כהנא הא דתניא הרי שהיו ישראל
מחצה טהורי ומחצה טמאין הללו עושין לעצמן והללו עושין לעצמן היכי מתרצי לה אמר לך רב כהנא תנאי היא איכא למאן
דאמר מחצה על מחצה כרוב ואיכא למאן דאמר מחצה על מחצה אינו כרוב גופא הרי שהיו ישראל מחצה טהורין ומחצה
טמאין הללו עושין לעצמן והללו עושין לעצמן היו טמאין ערפין על הטהורין אפילו אחד יעשה בטומאה לפי שאין קרבן ציבור
חלוק רבי אלעזר בן מתיא אומר אין היחיד מכריע את הציבור לטומאה שנאמר לא

לא תוכל לזבוח את הפסח באחד משעריך רבי
שמעון אומר אפילו שבט אחד טמא ושאר
כל השבטי טהורין הללו עושין לעצמן והללו
עושין לעצמן מאי טעמא דרבי שמעון קסבר
שבט אחר איקרי קהל רבי יהודה אומ' אפילו
שבט אחד טמא ושאר כל השבטים טהורין
יעשה בטומאה שאין קרבן ציבור חלק רבי
יהודה סבר שבט אחד איקרי קהל והוו להו
פלגא ופלגא ואין קרבן ציבור חלוק ועבדי
כולהו בטומאה איתמר היו ישראל מחצה
טהורין ומחצה טמאין אמר רב מטמאין אחד
מהן בשרץ ואמאי ניעברו הני לחוריהו ורבי
לחוריהו ורהא אסרב הללו עושין לעצמן
והללו עושין לעצמן אמרי הכא במאי עסיקינן
כגון שהיו טמאין ערפין על הטהורין אחר אי
הכי הוו להו רובא טמאים ניעברו כולהו
בטומאה סבר לה כרבי אלעזר בן מתיא דאמ'
אין היחיד מכריע את הצבור לטומאה אי הכי
הרר קושיין לדובתיה ניעברו הני לחוריהו
והני לחוריהו ולא ק"ק אי איכא תנא דסבר לה
כתנא קמא דאמ' פלגא ופלגא לא עברי כולהו
בטומאה וסבר לה כרבי יהודה דאמ' אין קרבן
ציבור חלוק מטמאין אחר מהן בשרץ ועולה
אמ' משלחין אחר מהן לדרך רחוקה ויטמאנו
בשרץ קסבר שוחטין וזורקין על טמא שרץ
ויטמאנו במת מדחיהו אתה מחגיתו השתא
נמי מדחיהו אתה מפסחו אי"פ העביר בשיני
במת נמי אפשר דעביר בשביעי דהוה ליה
שמיני שלו קסבר עולא כולהו תשלומין
דראשון נינהו דחזי בראשון חזי בכולהו וכל היכא דלא חזי בראשון לא חזי בכולהו
אמר להו רב נחמן זילו אמרו ליה לעולא מאן צייר דעקר סיבורי ומשכניר ורהיט
איתמר היו רובן זבין ומיעוטן טמאי מתים אמר רב אותן טמאי מתים אינן עושין לא
בראשון ולא בשיני ראשון לא עברי דהוו מיעוטא ומיעוטא לא עברי בראשון בשיני
נמי לא עברי כל היכא דעברי ציבור בראשון עביד יחיד בשיני כל היכא דלא עברי
ציבור בראשון לא עביד יחיד בשיני אמר להו שמואל זילו אמרו ליה לאבא ויעשו בני
ישראל את הפסח במועדו מאן עברת ליה אמר להו זילו אמרי ליה כי הוו כולהו זבין
מאי עברת ליה אלא כיון דלא אפשר לא אפשר הכא נמי לא אפשר איתמר היו רובן טמאי מתים ומיעוטן זבין רב הונא אמר
אין תשלומין לפסח הבא בטומאה ורב אדא בר אהבה אמ' יש תשלומין לפסח הבא בטומאה נימא בהא קמיפלגי דמאן דאמר
אין תשלומין לפסח הבא בטומאה קסבר טומאה רחויה היא בציבור ומאן דאמר יש תשלומין לפסח הבא בטומאה קסבר
טומאה הותרה בציבור אמרי לא דכולי עלמא טומאה דחויה בציבור ובהא פליגי מר סבר:

משלחין
מחד מקן לדרך דמקה פי' אחד מן הקטנים ויטמאנו
בארץ ויקשה לרבים ושלחה אחד מן הקטנים לדרך
דמוקה דהסת"ם היו שהולכה ושלחה אחד מן הקטנים שמצאתי' דמוקי
ותירץ דעולא נוסיף אמר לקמן במי שהיה טמא דרך דמוקה לעיל
בשהרה

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

בראשון לא עבדי קנדילו זבין על קטורין כו׳ טהרה לי דסבירא ליה

בבא ולא כשמואל דאמר מעבד את הקסח במערבי מפי עבדת

ביה דלדידיה בין שפיר רוב עקורין לא מידחו טמאים לפסח שיכי

נזרך דמו ואחר כך מודע שהוא טמא כו׳ בקש שהוא טמא מת בדק עד כדי

נקסח לה׳ דבעומאת בשר עבר בין לא

מרבה לאכילה אלא לפעול מפסח שיכי כמ״ד

קנין מרבה על אכילה ונכרי כתן אלא בעי

אלא נברא דמזי ואם כן היכי דייק טעמא

דמר ואחר כך מודע שהוא טמא נאחס מרבה

לא מרבה בין שהיו לפעול מפסח שיכי ועל

כרחך קא אלא מהכי קיימו מדרבי מדמפלג

בין שונג לשוגד ואמר בשלמא רבה ורבי

מפיימי ליה דרבי כתן כשהיו בין דמר לחייבי

פעור הוי מולין בעזרה ועוד קא לעיל תנן

בשוגג בשר ונחלב קיים לימו זורק את הדם

ונימו מדרבנן דמיקר ליה בר כתן ואם כן קא

דייק לה לעיל אם זכר הוקשה קיימו אחילו

מדרבנן ומודע קודם זריקה מיירי מדקתני

לא יזרוק ונראה לרבינא דלא מיירי מתניתין

שלא בעומת הדם וקא דייק בשר בחלב

אחר כך מודע מלמד שהיו לחתיך בשר בחלב

אבל פעור מלמד שפסח שיכי מיקר יש נותנין

היתר הקוטב דקתני מרבה קנין מרבה קיימו

להקשיב קתימוחים קא מודע ואחר כך מודע

שיכי: הוא הדין מודע ואחר כך מודע

ואחר אם כן מאי לוקמיה דלא שלח לחלק בין

מודע לאחר כיון דלא דייק קתני בסיפא

מודע לאחר כך מודע מאחר כי שלח לחלק בין

לא מרצה ורמינהי על מה הציץ מרצ׳ על הדם

ועל הבשר ועל החלב שנטמא בין בשוגג בין

במזיד בין באונס בין ברצון בין ביחיד בין

בציבור אם רבינו טומאתו בין בשוגג בין במזיד

הורצה זריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצ׳

רבי שילא אמר זריקתו בין בשוגג בין במזיד

הורצ׳ טומאתו בשוגג הורצ׳ במזיד לא

הורצ׳ אלא האי דקתני בין בשוגג בין במזיד

הכא קאמר נטמא בשוגג וזרקו בין בשוגג בין

במזיד הורצה והא דקתני דם שנזרק ואת כך

נורע טעמא דנזרק ואחר כך נורע אבל נורע

ואחר כך נזרק לא הוא הדין דאפי׳ נורע ואחר

כך נזרק והאי דקתני נזרק ואחר כך נורע

משום רבעי למתני סיפא בטמא הנוף אין הציץ

מרצה דאפילו נזרק ואחר כך נורע לא קתני

הישא נמי נזרק ואחר כך נורע: נטמא

טומאת התהום וכו׳: בעי רמי בר חמא

כהן המרצה בקרבנותיהן הותרה לו טומאת

התהום או לא מי אמרינן כי גמירי טומאת

התהום בבעלים בכהן לא גמירי או דילמא בזבחא גמירי לא שנא בכהן ולא שנא

בבעלים אמר רבא תא שמע דתני רבי חייא לא אמרו טומאת התהום אלא למר

בלבר מר למעוטי מאי לאו למעוטי טומאת התהום בשרץ במאי עסיקנן אינימא

בבעלים ובמאי אי בנזיר מי מטהניא כי יגמור את עליו אמר רחמנא אלא בעושר פסח

הניחא למאן דאמר אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ אלא למאן דאמר שוחטין

וזורקין על טמא שרץ השתא טומאה ירועה הותרה לו טומאת התהום לא כל שכן

אלא לאו בכהן ושמע מינה הותרה לו טומאת התהום אמר רב יוסף לא לעולם

בבעלים דפסח ולמעוטי טומאת התהום רזיבה וטומאת התהום רזיבה לא מרצה

והתניא רבי יוסי אומר שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה: בשני

בשני שלה ואחר כך ראתה אינה אוכלת

ופטורה מלעשות פסח שני מ״ט לאו משום

דמרצה ציץ אמרי לא משום דקסבר רבי יוסי

מכאן ולהבא היא מטמא והתניא רבי יוסי

אומר זב בעל שתי ראיות ששחטו וזרקו עליו

בשביעי שלו ואחר כך ראה וכן שומרת יום

כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואחר

ראת הרי אלו מטמאין משכב ומושב למפרע

ופטורין מלעשות פסח שני אמרי מאי למפרע

מדרבנן ואף רבי אושעיא סבר מטמא למפרע

מדרבנן דתניא רבי אושעיא אומר אבל זב

שראה בשביעי שלו סותר את שלפניו ואמר

ליה רבי יוחנן לא יסתור אלא יומו ממה נפשך

אי קסבר למפרע היא מטמא אפי׳ כולהו נסתור

אי קסבר מכאן ולהבא היא מטמיא יומו נמי

לא נסתור אלא אימא לא יסתור ולא יומו אמ׳

ליה ר׳ יוסי קאי בוותך והא ר׳ יוסי אומ׳ מטמאין

משכב ומושב למפרע אלא לאו שם מטמיא

למפרע מדרבנן שמ׳ ולרבי יוסי השתא ראמ׳

מכאן ולהבא היא מטמא בלבר למעוטי מאי

נפשוט מינ׳ דבכהן והותרה לו טומא׳ התהום

אמרי לעולם בבעלי דפסח וקסבר אין שוחטי

וזורקין על טמאי שרץ ואיצטריך למיעוט לא

לר׳ יוסי זבה גמור היכי משכחת לה בשופעת

עילאה אימ׳ כגון שראת כל שני בין השמשו׳

בער׳ רב יוסף כהן המרצ׳ בתמיד הותרה לו

טומאת התהום או לא אם תמצא לומר כהן

המרצ׳ בקרבנותיהן של נזיר ועושה פסח

הותרה לו טומאת התהום כהן המרצ׳ בתמיד

מאי מי אמרינן כי גמירי טומא התהום בפסח

בתמיד לא גמירי או דילמא יליף תמיד מפסח

אמר רבה קל וחומר ומה במקום שלא

הותרה טומא׳ ירוע׳ הותרה לו טומאת

התהום מקום שהותרה לו טומאה ירוע׳

אינו

לאו משום דסבר דבין מרבה תימ׳ לר׳ לעולם קל דפטורין

סיינו משום דסבר דבעי׳ רשות ועולי דבהדיא מוכח לקמן סוף

פר׳ קמחא דלא׳ יסי סבר בעשה בעי׳ מוכח: סבר דבי יסי מוכחן ולהבא

קיל מעומח פי׳ נתן סניורא לן סבר׳ מעומח ואם תלמיד יסי סבר כמוני

דעבמ׳ דלבי יסי משום דסבר דבין מרבה

מיתי לקל וחומר מה בכל שלא רבה

בשני שלה ואחר כך ראתה אינה אוכלת

ופטורה מלעשות פסח שני מ״ט לאו משום

דמרצה ציץ אמרי לא משום דקסבר רבי יוסי

מכאן ולהבא היא מטמא והתניא רבי יוסי

אומר זב בעל שתי ראיות ששחטו וזרקו עליו

בשביעי שלו ואחר כך ראה וכן שומרת יום

כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואחר

ראת הרי אלו מטמאין משכב ומושב למפרע

ופטורין מלעשות פסח שני אמרי מאי למפרע

מדרבנן ואף רבי אושעיא סבר מטמא למפרע

מדרבנן דתניא רבי אושעיא אומר אבל זב

שראה בשביעי שלו סותר את שלפניו ואמר

ליה רבי יוחנן לא יסתור אלא יומו ממה נפשך

אי קסבר למפרע היא מטמא אפי׳ כולהו נסתור

אי קסבר מכאן ולהבא היא מטמיא יומו נמי

לא נסתור אלא אימא לא יסתור ולא יומו אמ׳

ליה ר׳ יוסי קאי בוותך והא ר׳ יוסי אומ׳ מטמאין

משכב ומושב למפרע אלא לאו שם מטמיא

למפרע מדרבנן שמ׳ ולרבי יוסי השתא ראמ׳

מכאן ולהבא היא מטמא בלבר למעוטי מאי

נפשוט מינ׳ דבכהן והותרה לו טומא׳ התהום

אמרי לעולם בבעלי דפסח וקסבר אין שוחטי

וזורקין על טמאי שרץ ואיצטריך למיעוט לא

לר׳ יוסי זבה גמור היכי משכחת לה בשופעת

עילאה אימ׳ כגון שראת כל שני בין השמשו׳

בער׳ רב יוסף כהן המרצ׳ בתמיד הותרה לו

טומאת התהום או לא אם תמצא לומר כהן

המרצ׳ בקרבנותיהן של נזיר ועושה פסח

הותרה לו טומאת התהום כהן המרצ׳ בתמיד

מאי מי אמרינן כי גמירי טומא התהום בפסח

בתמיד לא גמירי או דילמא יליף תמיד מפסח

אמר רבה קל וחומר ומה במקום שלא

הותרה טומא׳ ירוע׳ הותרה לו טומאת

התהום מקום שהותרה לו טומאה ירוע׳

אינו

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ק"ך מג לריש לקיש דלמיד כדרך עד דידעי נה כלע קשה לליכא דלכזיר בסופו
מיתה הך מסקנא ולא מייתי קרא דילמיד דל' יחכן ולא פריך כמי
שלא לו' שיעזר ומקמיד בשלמא לר' יהודה כדרך שפיר ומיש מסיגים קהלקוטי:

ומסא ושקור לכתחילה קרא ומקשה לפני זריקה אבל לפני שחיטה לא כמו
שכשיטת הקונטרס בפרק' מתוספת: אלא
לפני זריקה כמי מדע עכ לפני זריקת שם
דם לשם מזרק לפני לתר מן הדמים ומשמע
מפלוגתא דיוחנן וריש לקיש דאמר יוחנן
מתיר כזריקה כדפריך לעיל מי כשיר
כי יממת מת עליו כו' וקאמר בתרת
דכתיב ולכל אשר יגע בבשרו יטמא ולא
מפלוגתא דריש לקיש דאמר מתיר כשחיטה
ומיהו לריש לקיש מיבעי ליה לכתוב
בגמר' כדי לעיל דלמיד תינח מעבדת
ושם כן מודע לי לפני זריקה כמי דמעבדת
למאי מיבעי ליה כדקאמר לי' כיון דמעבדת
יש לו להשלים ומיבעי ליה לר' יוחנן
דאמר כשלו מתיר זריקה כשחיטה ולא דמי
לקדש נילוח ומעבד נילוח קיל מאי זריקה
ק"ך מד כדתנן בשלשה פיגולי נילוח קיל על זבח ומנחה
פסול ותנא תמלה ופסולה ואי נילוח קיל לפני
זריקה כ"ש זבח דם לרבנן מיתה ולרבי יוחנן
לא מעכבא ולכך מדקה הכא לפני זריקה:

ק"ך מה המוצא מת מוסכב בכפר נכ"ל כזכיר
דייקי על מסכת לקתה המוצא פרט למתני
מת פרט לקרוב מוסכב פרט ליושב ועקר
ליכא דקאי כשיטת הקונטרס אם קבורתו
אם ניל דמוסכב נקט בשביל תרוויהו שהוא
תושם כל דיחב הדרך ואי אפשר שלא יהיה
לו יסיט לכל לא ליכא למימר שמא לא
קאקיל כנגדי: ובקבר לפיכך
כו' ואת"ל כיכי שיכא טומאת קתקום בקבר
והלא מודע בקבר ואי אפשר לומר שכן
שכשל בקבר ומת ואת"ל דקבר מצטרפי שקבר
מבדרבי משום דכתיב לו בקבר אין כרוך לו
דשמא קלא מיירי בקבר מיטה ומשום הכי
נמי קבר מבדרבי משום לקל שהכשרי מביא
את הטומאה עליו: מצאו טמון בתבן
כו' משא"כ לעני שאינו מקפיד עכשיו לא קיל
להכיר לתחד כסף העולם אבל בזמים לאחי
להכיר: נשמא רובו שרפין
אותו לפני הבירה מעני כו' כלקה הטעם
משא"כ לכ' מתקה על לפי שהקיקיקו
בשרפו לפני הבירה כדי לבייש לא הטרחוהו
להביא עצים משלו ויכול ליהנות משל הקדש
וכן בניקנין התבו כמו כן שלא מתוך ניקבו
היו מתעני מלאוכאו ומתי לידי עבירה דקקל
בניקנין לא כתכשלי כלילה דעשאוהו
בניקנין אבל לדם לחד לא יתי למיתן לדעת
ק"ך מו לי לפרק קמא דשבועות לב כל' מתקה
עליה לא בקבעות דקדישי קדשת קנוף
אבל בקדוש דמים כולי עלמא מודו: גמ

אינו דין שהותרה לו טומאת התהום אמרי ומי
דיינינן קל וחומר מהלכ' והתניא אל' ר' ישיעז
עקיבא עצ'בשעורה הלכ' רבישע' דם קל וחומר
ואין דנין קל וחומר מהלכה ואמר רבא ילף
מועדו מועדו מפסח טומאת התהום נופא
היכא כתיב אר' אלעזר אמר קרא כי יומת מת
עליו במחוורת עליו אשכחן נזיר עשה פסח
מנלן אר' יוחנן אמר קרא בדרך רחוקה לכם
במחוורת לכם רבי שמעון בן לקיש אמ' בדרך
מה דרך בנלוי אף טומא' נמי בגלוי מיתיבי אי
זהו טומאת התהום כל שלא הכיר בה אחד
בסוף העולם הכיר בה אחד בסו' העולם אין זה
שום התהו' לרבי אלי עזר ראמ' במחוורת עליו
עד דירע הוא לרבי יוחנן ראמ' לכם במחוורת
לכם עד דירעו בה תריו לר' שמעון ראמ' בדרך
עד דירעו כולי עלמא אלא טומאת התהום
הילכת' נמירי לה הוקא אסמכת' בעל' אמ' מר
בר רב אשי לא שנו אלא שנזר ועלו לאחר זריק'
דכי אזדריק דם שפיר איזדריק אבל נזדע לו
לפני זריקה לא מרצה מיתיבי המוצא מת
מוסכב לרחובו של דרך לתרומה טמא לנזיר
ועשה פסח טהור ובל טמא ושהור להבא
הוא אלא אי איתמר הכי איתמר אמ' מר בר רב
אשי לא תימא נזדע לו לאחר זריק' הוא דמרצה
אבל נזדע לו לפני זריקה לא מרצה אלא אפי'
נזדע לו לפני זריקה מרצה נופא המוצא
מת מוסכב לרחובו של דרך לתרומה טמא
לנזיר ועשה פסח טהור במה דברים אמורים
שאין לו מקום לעבור אבל יש מקום לעבו' אף
לתרומה טהור במה דברים אמורים שמצאו
שלם אבל משובר ומפורק טהור שמא בין
פרקיו עבר ובקבר אפילו משובר או מפורק
טמ' מפני שהקבר מצרפו במה דברי' אמורים
במהלך ברגלי אבל טעון או רכוב טמא לפי
שמהלך ברגליו אי אפשר שלא יגעולא יאהל
אבל טעון או רכוב אי אפשר שלא יגעולא
יאהיל במה דב' אמורים בטומאת התהום אבל
בטומא' ירועה טמא ואי זר' היא טומא'
התהום כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם אין זה
אבל הכיר בה אח' בסוף העולם אין זה טומאת
התהום כמי באפילה בנקיקי
הסלע' אין זה טומא' התהום ולא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד: מתני'
התהום מצאו טמון בתבן בעפר ובצרורו' הרי זה טומאת התהום ולא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד:
נטמא שלם או רובו שורפין אותו לפני הבירה: מעצי המערכה שורפין אותו לפני הבירה
בשביל ליהנות מעצי המערכה: גמ'

גמ' וכן מי שיצא בפרק שני עובדי שיש בידו בשר קדשי ונדרי קוץ בסנדל ביוצא:
ביוצי מקום שיכול לרחוץ ומשם ובידם לילך לתוכו: שורפו
במקומו לא קטיימא לן הכי אלא בזריזי כתיב ומפני כתיב בפרק הכנס
נפש על גב דקיימא לן בפ"כ שעה כדמקני לה קדשים שם שריפתן מבקדש
בפרק שני: תוך שלשה כו' שלשה ימים עשרה
שמעתא: שלשה ימים לכל הפחות: שלשה
שלשה ימים עשרה: מעצי המערכה כמי שהקטירו:
כאן בהכשרי שלין לו עניש שורפו מעצי
המערכה: ומתניתין בבעל הכיתי שהקדיש
בדרך לא הטריחוהו לחזר על עניש כדקתני
וכן מי שיצא ללמוד בהקדיש בדרך עסקינן:
רב זביד אמר מתני מקדיש לא קתני כאן
פלוגתי ויקב עשרה למילתיה דרב חמא בינן
דלית לי עניש שם: עשאוהו כעיקרן והקדיש
בדרך דקתני לשמועינן חזקה נקט לה ולא
משום עניש דקתני הדין לנלח הקדיש:
לשורפו כדתניא בפרק זה לין בי מעילה
מהן הקדש בחתכת והקדש זה לין בי מעילה
דתניא בל הוא ובל מנת כן מקדישין אותו:
משום דשל אחר שריפתן מזכירין אותו
העניש בתוך ביתו והדיוק מוסדן בנוכחי
עני המערכה ומניין מהן: קני וחזיתיה
קניס ונחזיה של דקל הכל יודעין שהיכן
מעני המערכה לבי מקלי הם ומשרפי מהר ואי
אתי המערכ' מתקיים מהן ומשום הכי ליכא
למיקם משום בושת ליכא: תנן התם במסכת
תמיד רבי המערכה הממונה על כך מעמיד
את הטוען של בין לבד בקר בשעה הזמינהו
בניסת כל אדם לבד בקר: כדי לביישן
שלא יהיו אחרים יודעים שהוא עני ומתקה
קיתה מוטלת עליהן והיה להן ליהנות:

ק"ך מז משל אחד שלא יחשדוהו שאפשי מלאכתן הן
בחללין מלבוש לעבודה עבודה ומעמידין אם
כדי שיראת מהם בני אדם ויודעין שמחמת
טומאה הם מחללין ואין יודעין בחילוי לעיל בהך
פלוגתא דאמרי החשד בקרא לא לחא: מפני
הבל יודעי שבטולין הן מן המלאכה ולא יכיר
עבודה מפני מלאכתן דהכי משמ' תשב ליכא
למיקם כדיל להעמיד אם ולמאן דאמר בני
לביישן נמי: אי נמי דקנדיל ש"מ דשרפ' מפשלי
חבלים שהן לומכות קלה ושכיח מעצי הקן
בני אדם חושדין שיחללו מלבוש לעבוד מפני
ביטול מלאכה זו: מתני' הפסח שנטמא
או שיצא ישרף מיד כו' עד הקן נזיר לקמיה:
עד קטוקי של שמא עשה שתעבור ונראה
דקיימינן לה לחת ומיהו ביום טוב לא מצי
שריף ליה כדילין לקמן דאין שורפין קדשים
ביו"ט: כיוצא בהן אמרו אין שורפין קדשים
בעפר ולא בגיגיות של נחושת אלא בכלי חרס
שנאמר ואת כל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל
מועד לכפר בקדש תשרף באש: גמ'
בשלמא ביוצא בהן אמרו משום דכתיב
בכלי חרס נשבר ואי בגיגית של נחושת
מלטשא ומיהדרא ליה כחדתה אלא בשלמא
בכלי חרס דנשבר אין לפי שאי אפשר
לחזור ולהדיחו אלא בכלי נחושת דאפשר
לחזור ולהדיחו אמאי לא קשיא לן בפ"כ
בכל שעה בזריזין ובשעת הדחק ומשום
הכי לא מצי מפקינן ליה מקדושתיה
ומיהו מדקתני בכלי חרס נשבר ש"מ
דבעי שבירה ולא סגי בהדחה

כל העניין כו'. כל פרשה זו נכתבה מדעתה דאשכחן לרבי יוסי הגלילי דתניא רבי יוסי הגלילי אומר כל העניין כולו אינו מדבר אלא בפרים הנשרפין ובשעירים הנשרפין לשרוף פסוליהן אבית הבירה וליתן לאחר עש' על אבילתו אמר לו חסאר שנכנס דמו לפנים מנין אמר להן הן לא הובא את דמה ל הקדש פנימה מכלל דאי נפיק איהי אי נמי על דמה בשריפה ורבי יוחנן סבר דם ובשר חדא מילתא היא בעלים מילתא אחריתי היא:

מתני' העצמות והגידין והנותר ישרפו בששה עשר חל שהה עשר להיו בשב ישרפו בשבעה עשר לפי שאינן דוחין לא את השבת ולא את יום טוב: גמ' אמר רב מרי בר אבוה אמר רבי יצחק עצמות קדשי ששימשו נותר מטמאין את הידים הואיל ונעשה בסיס לדבר האסור נימא מסייע ליה העצמות והגידין והנותר ישרפו לששה עשר הני עצמו היכי דמי אילימא דלית בהו מוח למה בשריפה נשרינהו אלא פשיטא דאית בהו מוח אי אמרת בשלמא שימוש נותר מילת' היא אמטו להכי בעי שריפה אלא אי אמרת שמוש נותר לאו מילתא היא למה להו שריפה נתברינהו ונחלצה למות דירהו ונשרפיה ונשרינהו לדידהו אלא לאו שמע מינה שימוש נותר מילת' היא אמרי לא לעולם אימא לך שימוש נותר לאו מילתא וקסבר בו בכשר ואפילו בפסול אפי' בפסול סלק דעתך והא תנן אבל המותיר בטהור והשובר בטמא אינו סופג את הארבע' לא קשי' כאן שהית' לו שעת הכושר כאן שלא היתה לו שעת הכושר ומאן תנא דשני ליה בין שהיתה לו שעת הכושר ללא היתה לו שעת הכושר' יעקב היא דתניא ועצם לא תשברו בו בכשר ולא בפסול רבי יעקב אומר היתה לו שעת הכושר ונפסל יש בו משום שבירת העצם לא היתה לו שעת הכושר אין בו משום שבירת העצם רבי שמעון אומר אחד זה ואחד זה אין בו משום שבירת העצמות קדשים אין טעונין שריפה חוץ מעצמות הפסח מפני התקלה הני עצמות היכי דמי אילימא דלית בהו מוח למה להו שריפה אלא פשיטא דאית בהו מוח ואי סלקא דעתך שימוש נותר מילתא היא עצמות קדשים אמאי אין טעונין שריפה אמר רב נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן כגון שמצאן חלוצים עצמות קדשים ראין בהן משום שבירת העצם קמ"ל רבנהו נותר חלצינהו ולא הוו שימוש נותר ולא בעי שריפה עצמות הפסח ריש בהן משום שבירת העצם לבתר רבויהו נותר הוא דחלצינהו והוו להו שימוש נותר ובעו שריפה רב זביד אמר הכא במאי עסקינן כגון שמצאן

וניעור עין עין מחשת דאקרין תימא גלגלצא אם כן ליתשתק משון דפינגל ומסברא תימא דיתרף מיד ולא דכלאה הכי ליתצרך

דף כח ע"ב ליתכתב עין בתיב דכתיב עי' דזכרתים ליף בפינגל כרתא עין עין מנתר:

אבל בשומת דאיתיתי בחולין מ' תימא גלגלצא מחשת ומתני' דלא כוותה ומוקי לה בקדשים:

כדיק הילכתא ומוקי לה בקדשים קלים מנלן ותו הא דתניא לקרבן תודה ומעשר מה שנאמר בחולין קמי מוקדש קמיל ומעשר חול יאמעבוד ביה ולא תלמוד לומר לומ' דאיכא מה לתודה דאפשר לזרים תאמר בקדשי קלים דשכיח לאחר זריקה דלא שכיח מהלקיתי אף לאחר זריקה דלא שכיח ובשלמים מנ' קתני לה: רבי שמעון בן בריקה היכי דמי אילימא דאיכא תודה בכלהן כל תודות דעלמא מיבעי ליה לכל חד וחד אל

ולא מילה שלא בזמנה הבאה מקל וחומר רב
אשי א׳ שבתון דיום טוב עשה הוא ואין עשה
דשריפה דוחה לא תעשה ועשה: מתני׳
כל הנאכל בשור הגדול יאכל בגרי הרך
וראשי כנפיים והסחוסים: גמ׳ רבה רמי
תנן כל הנאכל בשור הגדול יאכל בגרי הרך
ושאינו נאכל לא אימא סיפא ראשי כנפים
והסחוסים והא הני לא מתאבלי בשור הגדול
אלא תנאי היא והכי קתני כל הנאכל בשור
הגדול יאכל בגרי הרך ושאינו נאכל לא ויא
אף ראשי כנפי והסחוסים רבא א׳ מה הן קתני
והכי קתני כל הנאכל בשור הגדול בשלקא
יאכל בגרי הרך בצלי ומה הן ראשי כנפים
והסחוסים הניא כוותיה דרבא כל הנאכל
בשור הגדו׳ בשלק׳ יאכל בגרי הרך בצלי ומה
הן ראשי כנפי׳ והסחוסים וגידין הרכין נידונין
כבשר איתמר׳ נידין שסופן להקשות ר׳ יוחנן
אמר נימנין עליהן בפסח ריש לקיש אמר אין
נימנין עליהם בפסח רבי יוחנן אמ׳ נימנין בתר
השתא אזלינן ריש לקיש אמ׳ אין נימנין עליהן
בתר בסוף אזלינן ריש לקי׳ לר׳ יוחנן
כל הנאכל בשור הגדול יאכל בגרי הרך ומה
הן ראשי כנפים והסחוסים הני אין אבל נידין
שסופן להקשות לא אמר ליה תנא הני והוא
הדין להנך ראשי כנפי׳ מאי טעמ׳ דהא הואיל
ומתאבלי מתאבלי בשור הגדול בשלקא הנך
נמי מתאבל בשור הגדול בשלקא אמ׳ ליה ר׳
ירמיה לרבי אבין בי אזלת לקמיה דרבי אבהו
רמי ליה מי אמר ר׳ יוחנן נידין שסופן להקשות
נימנין עליהן בפסח אלמא בתר השתא אזלינן
והא בעא מיני׳ ר׳ מרבי יוחנן עור הראש של
עגל הרך מהו שיטמאו אמ׳ לו אין מטמא אלמ׳
בתר בסוף אזלינן אמר ליה דרמא לך הא לא
חש לקמחיה הא הדר ביה ר׳ יוחנן לגבי ריש
לקי׳ ואל אל תקניטני שבלשון יחיד אני שונה
אותה: מתני׳ השובר את העצם בפסח
הטהור דרי זה לוקה ארבעים אבל המותיר
בטהור והשובר בטמ׳ אינו לוק את הארבע׳:
גמ׳ בשלמא מותיר בטהור דתניא
לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר וגומ׳ בא הכתוב ליתן עשה אחר לא
תעשה לומר שאין לוקה דברי רבי יהודה רבי יעקב אומר לא מן השם הוא זה אלא
משום דהוה ליה לאו שאין בו מעשה ואין לוקין על ליו׳ אלא שובר בטמא מנלן דאמר קרא
ועצם לא תשברו בו בו בכשר ולא בפסול רבי אומר בבית אחר יאכל ועצם לא תשברו בו בו בכל הראוי לאכילה יש בו משו׳
שביר עצם ושאין ראוי לאכילה אין בו משום שבירת עצם מאי בינייהו אר׳ ירמיה פסח
הבא בטומאה איכא בינייהו למאן דאמר כשר

או לאחת מהשלש בשר כיצד כו׳ אין להקשות לי בשר כיצד ליכליכו
דלמא בשר בשור קאי שקא טעמא בשר מיקו לעניין שריפה
בעי למיתר דליכול בשר: לא כגון דלמא בזמנו קשה דכריש גלי
ליה קשה פרק ובשר תמות דיהיו מין בגידין בכותח טעם ואפשר בה
ליה קשה לם יש בו במותן טעם לאסור והשת׳
דילמא הא דקתני לם יש בה בכותן טעם
משום שומנו דניה קשה קאמר לקי קני
ליה נ״ל ונש פי׳: ליתן
פרק שיני לשריפתו ולם תאמר מי לאסור
לשומרו כלול מנחת ח״ו עד שיבא הכהן ויכוי מוכח
דתין שריפה קדשים ניתה יום טוב הא על
כרחין נזירת הכתוב היא דקא חמי בלילה
שהוא חול לשומרו ויש לומר כיון
דאסר לשומרו בכהן לחשון ילמיכן שריפ
דתין שריפה קדשים ניתה יום טוב והא
דאסר לשומרו בלילי חול מנחת יום טוב הוא
שכן מיבעי בשלמים שתין בהם חול בלילי
ואפילו הכי לין בשריפין עד היום כדתמרינן
בריש מכילתין:
ולא עולת חול בשבת כו׳ משמע הכא
דאיכא חול לין קריבין בשבת
מ ולא ביום טוב ונקט בשבוע פר עולף בקלפי
תמ׳ איכא חול שבתותיה עושה להן מעריבה
בשני עשין וסודרן אפילו בשבת ואפילו לרב
היכא דליכא תקף קיימו לחיטו עוש מעריבה
בשני עשין אבל דברי הכל סודרן עד מ
מעריבה גדולה כן צריך לפרש שם וכן בשוף
כ בכרק קוף בשלמא דניה משבשבתותיה מי
תאמר מבעיר למישרי מיבעי דניה חוף
דאיתא של שבת בקרק מעל עולת התמיד
בריש אלו הדברים ונקט עולת חול איבעי
ממעט הכא ותירץ כיון תם ונקבל בקרק
דוקא במאלה בהן קאמר מייתי דבשבת אבל
לחמו של מוסף שמתוך שהן לחמו של
מוסף הרי הן בקרבן היום ומותר מבעוד
יום ולא מיבעי ליה אפילו בשבת ראשון
דקאמר בשלמים דלא שריא לאכילה עד
למחר ומיהו אף בשלמים לא שריא אלא
במאלה בהן קאמר ונ״ב אפילו בשאר
קרבנות דלאו תמיד ומאלה בהן קאמר לי
כגון לחמו של מוסף למישריה בשבת דילמ׳
דניקא בתמיד מקרי ועשמ׳ דשם תמיד
דומה שבת ואם תאמר דניחמ׳ דניים לה
מבעוד יום לאכילה לשבת לאו מכלל
מוסבותיכם שם לומר דקרא דכתב מוסבותיכ
גלי עלי במועדי לחיי אפילו בחיבים
ופסלים של חול ונקט בחול בלבד
לכל מוסבותיכם דקאי עיקר דרשה משום
דניקא ליה למיקט דלשת במועדי דשיבא
לף בני עומקא וכתב הקרבנות: ולא

קרי ליה שקוא בשר פגימי של יד גד הריאה את סיכך השוכת:
בכוקא דאשמא נמא אחתא מבוקא דאשמא וכמתא לבל אותא עצם אחסל: ואיכא עלוי מלקות:
יקוקב בני בקיא דקא מילתא לביכוי ואיכא למ׳ לן
בפרק ניד הפשה דקתני בני יהודה חומי לן
מקא אלא בחתא ודקא מתא בעיא מכרעת של ימין
ואיבעיא לן מיבשא ליה לרבי יהודה של
ימין ומתי דעת דקא אמ׳ דעת תורה בלמ׳
התם סיכך קמיומכת שביכך ול׳ לילמ׳
דסתם מספקא ליה ומתי דעת דעת טוקא
כלומר מסתברא לכי מיבשוט ממתכיתין
מדקא אמר תחילתו בשריפה ולמי מספקא
ליה היכך שריפה בעי דקרי קוא מתר
נחר אמר למי דלכיכוי קוא ולכי מתר
ומתחילתו לא קיא יכול לאוכלו אמ׳ זקו של
תיפוי׳ למי פסיקא ליה לכי קוא מתר לשריפה
דקא מתחילתו בשריפה ולמי מספקא
ליה היכך שריפה בעי דקרי קוא מתר
מכאן: בשמוכרו לאו דוקא דנימי מתחילתו
היכי דאין לך לוט שאינו מכיר בין כך
לכך אמר שמא׳: רב לחי אמר מתניתין
בשומנו של גיד קלא׳ דמותר מן התורה ובכגו
ליסור בו היכך תחילתו בשריפה דכיון דאין
התוכך מותר קל ליסור אותר עליו ובכלל
כותר לא תשיב לי דלמלי על כרחי מתחילתו
לכך עומד ומיבעיא למיתניי׳ ליתני כ
בפסים ולא תשמעינן דאסור לאוכלו: שפי
גידין הן כיכך פגימי הפמוך לעצם זה גיד
הגדול המתוח על פני כל אורך היכך ופגימי
ומיכך לעצם עצם הקולית התחוב
בכוקא דאשמא נמא אחתא מבוקא דאשמא וכמתא לבל אותא עצם אחסל: ואיבעיא עלוי מלקות:
זה גיד קצר הניתן בסוף הקופי לביהכ״נ ואיבעיא לן מיבשא ליה לרבי
יהודה של ימין או של שמאל ומי פשיטא ליה דבשיטו בכולא יד והייט פגימי אבל איבעיא לא
אבהדיה דקא אמ׳ דעת תורה בלמ׳ ומי פשיטא ליה דבשיטו בכולא יד והייט פגימי אבל איבעיא לא
דמלמ׳ תכא דיוקא דקא כתב בתי׳ קמיה: ולא עולת חול ליתי עד בוקר בתי׳ קמיה: שתין תלמוד ליתי עד בוקר בתי׳ קמיה: ולא עולת חול ליתי
פסול אלא ופסח קרבן של חול היא דזריקת דמו בלילה ואין יכול להקטירו בלילה והא דכתיב לא ילין לבקר ולא לילין לך לא קשיא
בלילה עצמו אלא שלא ליתית בשבת בפרק תמיד כשחט: קמיה ולא מכשירי היכולין לעשות מבעוד יום:

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

היתה לו שעת הכושר ונפסל ליכא למאן דאמר כשר הא כשר קמ"ל
לא משום דדריש בי כשר ולא בפסול משמע ליה דקא רבי שמעון
מכשר לעיל מיניה דקתני מומי כי כשר ולא בפסול וקתני מחר זה ומחר
זה אין בו משום שבירת עצם ש"מ דרבי שמעון מכשר מידי דליכא ביניהו
אלא דמייתי לה שעת הכושר ונפסל:

אבר טינא מקנתו לוכא ביניהו מאן
דאמר כשר כשר תימא למאי
חשיב ליה כשר טפי מכר לכולא הא מיהא
איכא דאין לאכילה לאו כשר הוא: קמ"ל
קיסה לו שעת הכושר ונפסל אין בו משום
שבירת העצם ונמי דלכך תיקשי לכך
יוסף ולא משכחי בהדיא ניהו ואת
כשר לעולם כמלבא מיניהו דרך יוסף למאן דאמר
לאכילה הוא השתא לאו ראוי לאכיל הוא אבל בר
אמר כעכל כי האי גוונא אין בו משום שבירת
העצם מאי טעמא השתא מיהת הא פסול הוא
אלא שבירת העצם מבעוד יום איכא ביניהו
למאן דאמ' כשר הא כשר הוא לאכילה ראוי
לאכילה השתא אלא מבעוד יום איכא ביניהו
הניח לאבר שיצא מקנתו לכשר קאי לו לא
בר לאכילה הוא: איתמר
אבר שאין עליו כזית בשר מקום זה כו' נראה
לרבי אליעזר הלוי ז"ל דהכי קאמר אבר שאין עליו כזית בשר מקום זה כו
משום שבירת העצם ופליגי רבי יוחנן ורבי שמעון בן יהוצדק
דתניא כתוחת יש בו משום שבירת העצם ופליגי רבי יוחנן ורבי שמעון בן יהוצדק
דרבי יוחנן אומר אבר שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר
עליו כזית בשר בשני מקומות הרי הוא כמי שאין עליו כזית בשר ורבי שמעון בן יהוצדק
אומר אבר שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר הרי הוא כמי
שעליו כזית בשר בשני מקומות ואין בו משום שבירת העצם ומודה רבי יוחנן לרבי שמעון בן יהוצדק
שאם היה בו כזית בשר בשני מקומות שיש בו משום שבירת העצם:

האי פסול למאן דאמר ראוי לאכילה הוא רב יוסף אמר כי האי גוונא
דכולי עלמא אין בו משום שבירת העצם
דר' לאקולי קא אתי והאי הא פסול הוא אלא
היתה לו שעת הכושר ונפסל איכא בינייהו
למאן דאמ' כשר הא כשר הוא ולמאן דאמ' ראוי
לאכילה הא השתא לאו ראוי לאכיל הוא איבי
אמר כעכל כי האי גוונא אין בו משום שבירת
העצם מאי טעמא השתא מיהת הא פסול הוא
אלא שבירת העצם מבעוד יום איכא ביניהו
למאן דאמ' כשר הא כשר הוא לאכילה הוא מיתיבי ר'
אומר נימנין על מוח שבראש ואין נימנין על
מוח שבקולית על מוח שבראש מאי טעמא
הואיל ויכול לנוררו ולהוציאו ואי סלקא דעתך
שבירת העצם מבעוד יום שפיר דמי קולי' נמי
נתבריה מבעוד יום ונפקוה למוח רידיה
ונמנו עליה אמ' לך אביי ולטעמיך משחשיכה
נמי נייתי נומרתא וניחות עליה ונקלה ונפקה
למוח רידיה ונימנו עליה דהא תניא אבל
השורף בעצמו והמחתך בגידים אין בו משום
שבירת העצם אלא מאי איתי לך למימר אביי אמר משום פקיר רבא אמ' משום הפסר
קרשים דקא מפסיד ליה בידים דילמא אכיל נורא ממוח רידיה מבעוד יום נמי נזירה
מבעוד יום אטו משחשיכה רב פפא אמר כל כי האי גוונא ל"ש בו משום שבירת
העצם מאי טעמא לאורתא מיחזי לאכילה אלא באבר שיצא מקצתו קמיפלגי מר
כשר כשר הוא ומאן דאמר יאכל האי לאו בר אכילה הוא כרתניא רבי ישמעאל בנו
של רבי יוחנן בן ברוקה אומר אבר שיצא מקצתו ושברו אין בו משום שבירת העצם
רב ששת בריה דרב אידי אמר כל כהנ הכולי עלמא אין בו משום שבירת העצם
דהאי אבר הא פסול הוא אלא שבירת העצם בנא איכא ביניהו מ"ר כשר הא כשר
הוא ומאן דאמר ראוי לאכילה השתא אינו ראוי לאכילה רב נחמן בר יצחק אמר כל
כי האי גוונא יש בו משום שבירת העצם מאי טעמא דהא חזי לאכילה דמטוויי ליה ואכיל ליה אלא שבירת האליה איכא
ביניהו למאן דאמר כשר הא כשר הוא למאן דאמר ראוי לאכילה דאליה לגבוה סלקא רב אשי אמר
כל כי האי גוונא ודאי אין בו משום שבירת העצם דהא ודאי אינו ראוי לאכילה כלל אלא אבר שאין עליו כזית איכא ביניהו
למאן דאמר כשר כשר הוא למאן דאמר ראוי לאכילה בענן שיעור אכילה וליכא הבינא אמר כל כי האי גוונא לית ביה
משום שבירת העצם דבענן שיעור אכילה אלא אבר שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר
איכא ביניהו למאן דאמר כשר כשר הוא למאן דאמר ראוי לאכילה בענן שיעור אכילה במקום שבירה והא ליכא
תניא כוותיה דרבי אומר אבר שיצא מקצתו ושברו אין בו משום שבירת העצם
היתה לו שעת הכושר ונפסל בשעת אכילה אין בו משום שבירת עצם
שיש בו שיעור אכילה יש בו משום שבירת עצם אין בו שיעור אכילה יש בו
משום שבירת העצם הראוי למזבח אין בו משום שבירת עצם שלא בשעת אכילה
אין בו משום שבירת עצם איתמר אבר שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר רבי יוחנן אמר
יש בו משום שבירת העצם רבי שמעון בן לקיש אמר אין בו משום שבירת עצם איתיביה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש
ועצם לא תשברו בו אחר עצם שיש עליו כזית בשר ואחר עצם שאין עליו כזית בשר מאי אין עליו כזית בשר אילימא דאין
עליו כזית בשר כלל אמאי יש בו משום שבירת העצם אלא לאו הכי קאמר אחר עצם שיש עליו כזית בשר במקום זה ואחר
שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר קשיא לרבי שמעון בן לקיש אמר ליה לא

אחד עצם שיש בו מוח וחלב עצם שאין בו מוח הכא מאי כיצד פשוט
קודם וכן בפ' כולן כל הכשיר לך הכשיר לך ופשיעא לך מ"ש אחד בישול עד ג' מדשי אחד בישול
אחד מלמטה כו' תנא כמי בריש בתולת שתיהן פשוט וקיבא דאיכא למ"ד כשר כ
דקתני אחד מלמטה ואחד מלמעלה פלוגתא היא ולרבינא
לעולם אימא לך דכולי עלמא כשר ולא קשיא הא דקתני אחד מלמטה ואחד מלמעלה
בשחיטה ואחד מלמטה ואחד מלמעלה בשחיטה ואחד מלמטה ואחד מלמעלה בשחיטה
לא הכי קאמר אחד עצם שיש עליו כזית בשר מבחוץ ואחד עצם שאין עליו כזית בשר מבחוץ ויש בו כזית בשר מבפנים במקום
שביר והתניא ועצם לא תשברו בו אחד עצם שיש בו מוח ואחד עצם שאין בו מוח ומרה אני מקיים ואכלו את הבשר בלילה הזה בכשר
שעל גבי העצם או אינו בבשר אלא שבתוך העצם ומה אני מקיים ועצ' לא תשברו בו בעצם שאין בו מוח אבל בעצם שיש בו מוח שובר
ואוכל ואל תתמה שהרי יבא עשה וירחה לא תעשה כשהוא אומ' ועצם לא תשברו בו בפס' שני שאי אתה שהרי כבר נאמ' כבל חקת הפסח יעשו אותו הוי אומר אחד עצם שיש בו מוח
ואחר עצם שאין בו מוח מיתיבי אבר שיצא מקצתו חותך עד שמגיע על עצ' וקולף עד שמגי' לפרק וחותך ואי אמרת אבר שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש במקום אחר אין בו משום
שבירת העצם למה לי דקולף עד שמגיע לפר' וחותך נקלוף ביה פורתא ונתבריה אביי אמר משום פקיעבינא אמר בקולית תנן התם הפיגול והנותר מטמאין את הידים רב הונא
ורב חסדא חד אמר מפני חשדי כהונה וחד אמר מפני עצלי כהונה מר אמר מתני אפיגול ומר מתני אנותר מאן דמתני אפיגול משום חשדי כהונה ומאן דמתני אנותר משום עצלי כהונה
מר מתני כזית ומר מתני כביצה מאן דמתני כזית כאיסורו ומאן דמתני כביצה בטומאתו איבעיא להו יוצא גזרו רבנן טומאה או לא תא שמע
אמרינן נותר דגזרו טומאה ראתי לאיצטולי ביה אבל יוצא אפוקי בידי לא מפקי ליה מידי לא גזרו ביה רבנן טומאה או דילמא לא שנא
ת"ש אבר שיצ' מקצתו חותך עד שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותך ואו' גזרו בידי רבנן טומאה כי חתיך ליה מאי הוי הא קמטמא ליה טומאת סתרים טומאת סתרים לא
מטמיא ולרבינא דאמר חיבורי אוכלין לאו חיבור הוא במאן דמפרתי רמי מאי איכ' למימ' הא קנגע בהרדי וקא מטמא שא למאן דמתני כזית דלית ביה כזית ומאי דמתני כביצה ת"ש המוציא בשר פסח
מחבורה לחבורה אע"פ שהוא בלא תעש' טהור מאי לאו טהור ואסור לא טהור ומותר אי הכי אימא סיפא האוכלו הרי זה בלא תעשה בשלמא למאן דאמר כביצה דאיכא
ביה כזית ולית בי' כביצה אלא למאן דאמר כזית מאי איכא למימר אלא כיוצא בפסח לא מיבעיא לן דלא גזרו רבנן טומאה מאי טעמא בני חבורה זריזין הן ומזהר זהירי ביה
אלא כי קמיבעיא לן ביוצא קדשים מאי תיקו ומוציא בשר פסח מחבורה

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

הוצאה כתוב כיון דשבת פי' אע"ג דיש מיתקומי וכיוצא בה לא יניח בה
תקומין דרבון ומפני' דאמר תקומין דאורייתא הוי
מדאני לא כתב אע"ג דאיכא כמי קדא בהוצאה אחריי כדמשמע סוף
דף יז לך דשבת אלא משום דאתי לאתויי מכבד תורה פי' מאל יצא ופריך
לאו שבתון לשחורה מיתה כר הוא משמע
דף נו דלהוצאה כמי אתא ואם תאמר הרבים הוזקו
דרים להוצאה מיוכלת הצעה מהבית ותמי לי
דלימא ליה להוצאה דעבי נחל להוצאה
דבעל הבית ומשום דהוצאה מלאכה נדועה
היא לימא ליה בתרתי ולהכי תשיב
להו כמי כרים מסך שבת בתרתי לפי שבתובו
בשבי מקדמו למסיק אבות מאי כיסו יציאות
יציאות בתרתי הוין: בגררין תומר לי
דלאו דוקא בגררין שלא שיקוו תוך ג' לקדקד
דאפי' לרבנן דרבי עקיבא דלית להו קלוסקי
כמי שהוכיח דמיא בזוקק במעביר תוך ג'
דף ס מנה"מ דקי מתיבי בזוקק ומעביר תוך ג' אחר רבא
קוצים תני נרגניות והקיפה וחזר וקוצים תני
נרגניות אחר דלך עליה חייב ופריך והא
אמר רבא תוך שלשה לרבנן נריך היכא על
גבי מסקי ומשני לא קשיא כאן בזוקק כאן
במעביר ולאו דוקא בקט התם דלך עליה
דהוה הדין שלא דלך עליה תוך ג' אלא בקט
דלך עליה דהשתא לא נריך שיקו תוך ג' כי
שיקו דוקא בנרגניות מיהיי ואם תאמר
הכתי הילך לשאוכים משמע הא בשבת
הוי הילך ולשאוכים אפי' בקט תוך ג' כי
מחמר בגררין ולעניין שופר ומגילה
דף כח מני לא מני לבר דתניא בהדיא בספר רחוקה
בי היה עובר לחומי בית הכנסת או שהיה
ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופר
או מגילה אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא
מיהיי לעניין לעבות יחיד קדושה ויהא
שמיה כבא מכרך דלין מחיצה מפסקת בהדיה לאוקי
יהושע בן לוי בלבד מפסקי כיון דקיי לבר שבירת
בי הכי מיהו לא יצא שמיה בלבד אפי' לר' יהודה
דאמר ישמעאל בן יוסי הלכה כדברי שנים
כיון שהוכיח דמיא בזוקק במעביר תוך ג'
דף ס מנה"מ דקי מתיבי בזוקק ומעביר תוך ג' אחר רבא
קוצים תני נרגניות והקיפה וחזר וקוצים תני
נרגניות אחר דלך עליה חייב ופריך והא
אמר רבא תוך שלשה לרבנן נריך היכא על
גבי מסקי ומשני לא קשיא כאן בזוקק כאן
במעביר ולאו דוקא בקט התם דלך עליה
דהוה הדין שלא דלך עליה תוך ג' אלא בקט
דלך עליה דהשתא לא נריך שיקו תוך ג' כי
שיקו דוקא בנרגניות מיהיי ואם תאמר
הכתי הילך לשאוכים משמע הא בשבת
הוי הילך ולשאוכים אפי' בקט תוך ג' כי
מחמר בגררין ולעניין שופר ומגילה
דף כח מני לא מני לבר דתניא בהדיא בספר רחוקה
בי היה עובר לחומי בית הכנסת או שהיה
ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופר
או מגילה אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא
מיהיי לעניין לעבות יחיד קדושה ויהא
שמיה כבא מכרך דלין מחיצה מפסקת בהדיה לאוקי
יהושע בן לוי בלבד מפסקי כיון דקיי לבר שבירת
בי הכי מיהו לא יצא שמיה בלבד אפי' לר' יהודה
דאמר ישמעאל בן יוסי הלכה כדברי שנים

מחבורה לחבורה מניין דתניא לא תוציא מן
הבית מן הבשר חוצה אין לי אלא מבית לבית
מחבור לחבורה מניין ת"ל חוצה חוץ לאכילתו
אר' אמי המוציא בשר פסח מחבורה לחבורה
אינו חייב עד שיניח הוצאה כתיב ביה כשבת
מה שבת עד דעבר עקירה והנחה אף הכא עד
דעבר עקיר' והנחה מיתיבי ר' אבא בר ממל היו
סובלים אותו במוטות הראשונים יצאו חוץ
לחומת העזרה והאחרונים אין מטמאין בגדים
מטמאין בגדים והאחרונים אין מטמאין בגדים
והא לא נח הוא מותיב לה והוא מפרק לה
בגררין: מתני' אבר שיצ' מקצתו חותך עד
שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותך
ובמוקדשי קנין בקופין שאין בו משו שבירת
העצם מן האגף ולפנים כלפני: גמ'
כלחוץ החלונו ועובי החומה כלפנים: גמ'
אמ' ר' יהודה אמ' ר' וכן להפילה ופליגה ר'
יהושע בן לוי דאר' יהושע בן לוי אפילו מחיצה
של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם
שבשמים הא נופא קשיא אמר' מן האגף
ולפנים כלפנים הא אגף עצמו כלחוץ אימא
סיפא מן האגף ולחוץ כלחוץ הא אגוף עצמו
כלפני לא קשיא כאן בשערי עזר' כאן בשערי
ירושל' ר"א אמ' רבי שמוא בר רב יצחק מפני מה
לא נתקדשו שערי ירושלים מפני שמצורעין
מגינין תחתיהן בחמה מפני החמה ובגשמים
מפני הגשמים ואמר רבי שמואל בר רב יצחק
מפני מה לא נתקדשה שערי ניקנור מפני
שמצורעין שמרין שם ומכניסין בהונות ידם:
החלונות ועיבי החומה וכו': אמר רב גנין
ועליות לא נתקדשו אינו ואמר רב משום
רבי חייא בזיזיתא פסחא והלילא פקע אינרא
מאי

מאי לאו דאכלי באינרא ואמרי באינרא לא
דאכלי באר עאו ואמרי באינרא אינו והתנן אין
מפטירין אחר הפסח אפיקומן ואמר רב שלא
יעקרו מחבור לחבורה לא קשיא כאן בשעת
אכילה כאן שלא בשעת אכילה ת"ש אבא שאול
אומ' עלייית בית קדשי הקדשים חמורה מבית
קדשי הקדשי שבית קדשי הקדשי כהן גדול
נכנס לה פעם אחת בשנה ועליית בית קדשי
הקדשי אין נכנסין לה אלא פעם אחת בשבוע
ואמרי לה פעמים בשבוע ואמרי לה פעם אחת ביובל לירד מה היא צריכה אמר רב
יוסף מהיכל ניקוב ויתי' אינש שני היכל רבתיב ויתן דוד לשלמה בנו את תבנית
האולם ואת בתיו וגנזכיו ועליותיו וחדריו הפנימי ובית הכפורת ותכתב הכל בכתב מיד
ה' עלי השכיל ת"ש הלשכות הבנויות בקודש ופתוחו לחול תוכן חול וגגות יהן קודש
תרגמא רב חסדא בשגגותיהן שוין לקרקע עזרה אי הכי אמא סיפא בזיזין בחול
ופתוחות בקודש תוכן קודש וגגותיהן חול ואי סד בשגגותיהן שוין לקרקע עזרה היא
להה מחילת ואר' יוחנן בפתוחות להה הבית כי
תניא ההיא בפתוחות לעזרה והתניא רבי יהודה אומר מחילות מתחת ההיכל חול כי
תניא ההיא שפתוחות לחול ת"ש וגגן קדש ומסבר' הא קתני הללו אין אוכלין
שם קדשי קדשים ואין שוחטין שם קדשים קלים ואלא קשיא אמר רב חמא
בר גוריא לאותן שתי אמות של התנן שתי אמות היו בשושן הבירה אחת על קרן מזרחית
צפונית ואחת על קרן מזרחית דרומית זו שעל קרן מזרחית צפונית היתה יתירה על
של משה חצי אצבע ורוחב חצי אצבע ומצאת
יתירה על של משה אצבע ולבה חיו אחת גדולה ואחת קטנה שיהיו האומנין נוטלין
בקטנה ומניחין בגדולה כבי שלא יבואו לידי מעילה ותרתי למה לי אחת לכפרא
ורהכא אחת לבגינא תנן החלונות ועיבי החומה כלפנים בשלמא החלונות משכחת
לה בשיור לקרקע עזרה אלא עיבי החומה היכי משכחת לה בבר שורא
דבבלי ויאבר חיל וחומה ואסר רבי אחא ואיתימא רבי חנינא שורא ובר שורא:
מתני' שתי חבורות שחיו אוכלין בבית אחד אלו הופכין את פניהם הילך
ואוכלין ואלו הופכין פניהם הילך ואוכלין וזה מחיצה באמצע בשהשמש עומד למזרח קופץ
ארם בין ומחזיר ארם בין עד שמגיע אצל חבורת ואוכל והכלרת הופכת את פניה
ואוכלת גמ'
מתניתין מני ר' יהודה היא דתניא על הבתים אשר יאכלו
אותו בהם מלמד שהפסח נאכלת בשתי חבורו' יכול אפי' האוכל נאכל בשתי מקומות
ת"ל בבית אחד יאכל מכאן אמרו השמש שאוכל כזית בצד התנור אי פחה הוא ממלא
כריסו ממנו ואם רצו בני חבורה לעשות עמו טובה באין ויושבין בצידו דברי ר' יהודה
ר"ש אומר על הבתי אשר יאכלו אותו בהם מלמד שהאוכל אוכל בשני מקומות יכול

מחבורה לחבורה מניין דתניא לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה אין לי אלא מבית לבית מחבור לחבורה מניין ת"ל חוצה חוץ לאכילתו אר' אמי המוציא בשר פסח מחבורה לחבורה אינו חייב עד שיניח הוצאה כתיב ביה כשבת מה שבת עד דעבר עקירה והנחה אף הכא עד דעבר עקיר' והנחה מיתיב ר' אבא בר ממל היו סובלים אותו במוטות הראשונים יצאו חוץ לחומת העזרה והאחרונים אין מטמאין בגדים מטמאין בגדים והאחרונים אין מטמאין בגדים והא לא נח הוא מותיב לה והוא מפרק לה בגררין: מתני' אבר שיצ' מקצתו חותך עד שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותך ובמוקדשי קנין בקופין שאין בו משו שבירת העצם מן האגף ולפנים כלפני: גמ' כלחוץ החלונו ועובי החומה כלפנים: גמ' אמ' ר' יהודה אמ' ר' וכן להפילה ופליגה ר' יהושע בן לוי דאר' יהושע בן לוי אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים הא נופא קשיא אמר' מן האגף ולפנים כלפנים הא אגף עצמו כלחוץ אימא סיפא מן האגף ולחוץ כלחוץ הא אגוף עצמו כלפני לא קשיא כאן בשערי עזר' כאן בשערי ירושל' ר"א אמ' ר' יצחק מפני מה לא נתקדשו שערי ירושלים מפני שמצורעין מגינין תחתיהן בחמה ובגשמים מפני הגשמים ואמר רבי שמואל בר רב יצחק מפני מה לא נתקדשה שערי ניקנור מפני שמצורעין שמרין שם ומכניסין בהונות ידם: החלונות ועיבי החומה וכו': אמר רב גנין ועליות לא נתקדשו אינו ואמר רב משום רבי חייא בזיזיתא פסחא והלילא פקע אינרא מאי

דף נו

דף ס

זבחים דף ק ל

מחבורה לחבורה מנין ת"ל חוצה חוץ לאכילתו: תן חוכה לא נדרשין תן עד שיניח
יתירה הוא למילף חוץ לחבורה מכ"ת: העבד לי עקילה והנחה כשבת דשבת עקילה
במקום הכורה בחצרות: והנחה דעד שיניח לא נגמרה מלאכתו מכאן ולעבר שבת וכל מיידי חטאת כת' בשאתה
בעושה את כולה ולא בעושה מקצתה והאי
כמי לאו על נגב דלאו בר חטאת הוא לאוקי
כי התם בענן: היו סובלין אותה במוטות
פרים הכשרפים כגון פר ושעיר יום הכיפורי
ופר העלם דבר ופר כהן משיח הכשרפין
חוץ לשלש מחנות וילפינן בסד"י יומא בפרק
שני שעירי להלן בשאר פרים הנשרפין אותה
נותן לתוכם שלש מחנות וכאן ביום הכיפורים
אותה נותן לתוכם מתניא כוותיה דכתיב
יניח אל מחוץ למחנה ושרף ונאמר שלש למחנה
לן כיון שיצאו חוץ למחנה אחד מעמא נגדי' דף ק ל
דקא כתיב ושלוף אותם יכבס בגדיו ישלח
כשיצאין מן העזרה מטמא בגדים שעליהם
מיד ואף על גב דלא נח והכא הוא דכתיב בגררין על
דכתיב וכיונין את ספר נעמן: מתני'
נבי קדקד דאיכא כנחה:
חוזר על שתניא לעצם כדפרישית לעיל:
ובמוקדשים בשאר קדשים שיצא מהן מקצת
לבר: קנין את היוצא בקופין: מן האגף
ולפנים כלפנים: אגף קבי מקום
קבעת קדלת שהוא חופף ונוקש שם כשסגרת
דיליימו משפת הפנימית של עובי הפתח עד
מקום הנוקש שקורין דלן: מן האגף
ולפני דליימו תוך העיר ממש כלפני ולחוכין
שם קדשים קלים: מן האגף ולחוץ כל חוץ
דליימו מקום הנקיש ואגף עצמו לא ידעינן
קשיא לי כלפנים שבחוץ כלחוץ ובגמרא מפרש
לי: לחלופות שבחומת ירושלם ועובי רחב
החומה בגובה כלפנים ואף על גב דעובי
השערים לא למדנו מעובי שבחומה מכל מקום
בגמ' מפני המקודשים: גמ'
וכן לתפלה העומד מן האגף ולפני מצטרף
לעשר' והעומד חוץ לפתח לין מצטרף חיפה
מפסקת שלין הפסק לפני המקום שכל
גלוי לפניו ולין פתיחה לפנינו: אגף עצמו
עובי הקיר שבין פתח לפתח: שערי
ירושלם: אגף עצמו כלחוץ שלא פתקדש
עובין: שערי עזרה פתקדש עובין
בקדושת עזרה חוץ משער ניקנור מפני
המצורע שעומד שם בעודו מחוסר כיפורים
ומכבים משם בהומתיו לעזרה מצורע משלש
חוץ לשלש מחנות כדלמרן בחילו דבריש
מפני מה לא נתקדשו שערי ניקנור בקדושת

עזרה וקוץ שער המזרחית של עזרה עומדין שם כיום שמוב לימי בפרו לאחר
שנתרפא ונלך ונקבל והעריב שמשו ושניהו ועדיין מחוסר כיפורים ונכנס
בקומץ מחוסר כיפורים שכבכם לעזרה עובדו כדרת ובפקדו לן מעוד טומאתו
בו ומכבים ידיו משם לעזרה לתת עליהן מדם לשאם שלו ומניחו לחוץ היכ
כשנכל ביונלה וביולה במקנת לאו שמה ביולה לעופות על כך לימי שמה ביולה
נזירה שכבתה היא והעמיד הכהן המשקר את הקיים המשקר לבני ר' ינאי:
גנין ועליות לא נתקדשו בין גני ירושלם בין כשסגרת
לשכות הענזרה בקדושת עזרה לקדושת קדשי קדשים: כיוייתא פסחא שבחוץ בין גגי
גדולות היו נמכין עד שלא היה הפסח מניע לכל אחד כי אם כזית מן הפסח:
וקלילא פקע בחינר לקל המולת הקהל דומיך בחילו הבנין מתבקעים
שהיו לומרים הקהל על הפסח כדתנן לקמן הלשאן טענן קלל על לחילתו:
מלי

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

וסר סבר יש לסמוך ואם תמצי וקא שמעינן ליה לרבי שמעון
קף ים בפרק קמא דקדושין דאית ליה יש לסמוך ולמסורת
דדריש בבנדי בה בבנדי בה דאין לחוש מכח תרשת ואף
לאחרים אחר שתשות ים לומר דקתני לה סתמי
אבל הכא דלטיל למידרש אלא סד דדריש
קף ז מקולי ואין בפרק קמא דבכלדין וקא
דאמרינן לעיל המוציא בשר פסח מחבורה
לחבורה הרי הוא בלא תעשה אתי לפיולי
למאן דאמר פסח נאכל בשתי חבורות דאחר
שנחלק וחלקו כל חבורה חלקה לפסח לאוכלין
חלק חבורה זו לחבורה אחרת:
הכלה קופצת פניה מיבעי לה לאשמועי
לך שתאכלין בשתי מקומות לפי שאינה יכולה
על פי שהכלה מקנת פעודה בלא קפיצת
פני מימי קטלי דמיחזיא להפיך פניה כדאמר
בגמרא כלה תנן אין מכלכין
לבהמ"ד אחרי דיתיב מפורש לה שיך למימר
משו"ה לית מכלכין דיתיבת פורש בבר נפשה
ושברה קוה ולא היה לו לישב אי לאו משום
כל מה שיאמר בעל הבית עשה:
נכנסין בגמ' מלך חבורה שמעו על
הפסח ובאו מקנת בעת
שדך בני אדם לאכול ושברי הדיילא מי
שים לחפש אחריהן ולא מצאו בם מקבלו
דף שעשה אוכלין את הפסח ואין עליהן
להחזירן עד שיבואו כולם אבל פחות משלש
לא אבל אם מקו מקובצי יחד ובאו ונתחברו
נקדר בהו דיילא ולא מצאן לחפשו לא בשלח
דף אחד מהם אין צריך להחזירן כיון שהיו
שם ובאו אמר דשבח דשמח
האוכל בפסח ולית הילכתא כוותיה עלית דיעלי ליכלי ונקבל בהו דיילא:

יכול יהא נאכל בשתי חבורות תלמוד לומר
יאכל במאי קמיפלגי מר סבר יש אם למסורת
ומר סבר יש אם למקרא היו יושבין ונפרסה
מחיצה ביניהן לדברי האומ' פסח נאכל בשתי
חבורות אוכלין לדברי האומ' אין הפסח נאכל
בשתי חבורות אין אוכלין היו יושבין ונסתלקה
מחיצה ביניהן לדברי האומ' פסח נאכל בשני
מקומו אוכלין לדברי האומר אין הפסח נאכל
בשני מקומות אין אוכלין יתיב רב כהנא קא
פשיט לי' מפשט אמר לי' רב אשי לרב
כהנא ותיבעי לך איבעי סילוק מחיצה ועשית
מחיצה מי הוי בשתי מקומות ובשתי חבורות
דמו או לא תיקו: הכלה הופכת את פניה
וכו': מאי טעמא אמר רבי חייא בר אבא
אמר ר' יוחנן מפני שהיא בושה רב הונא בר אבא
דרב נתן איקלע לבי רב נחמן בר יצחק אמרו
ליה מה שמך אמר להו רב הונא אמרו ניתיב
מר אפוריא יתיב יהבו לי' כסא קבלה בחר
זימנא ושתיה בתרי זימני ולא אהדר אפי'
אמרו ליה מאי טעמא קרית לך רב הונא אל
בעל השם אני מאי טעמא כי אמרו לך יתיב
אפוריא יתבת אל כל מה שיאמ' לך בעל הבית
עשה מאי טעמא כי יהבו לך כסא קבלת בחר
זימנא אל מסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול
מאי טעמא אשתיתיה בתרי זימני אל דתניא
אשותה כוסו בבת אחת הרי זה גרגרן שנים דרך ארץ שלשה מנסי הרוח מאי טעמא
לא אהדרות אפך אל כלה הופכת פניה תנן רבי ישמעאל ברבי יוסי איקלע לבי רבי
שמעון ברבי יוסי בן לקוניא יהבו ליה כסא קבליה ושתיה בחד זימנא אמרי ליה לא
סבר לה מר השותה כוסו בברת אחת הרי זה גרגרן אמר ליה לא אמרו בכוסך קטן
ויינך מתוק וכריסי רחבה אמר רב הונא בני חבורה נכנסין בשלשה ויוצאין אפילו
באחד אמ' רבה והוא דעייל בעידנא דרגלי למיעל והוא דרגש בהו דיילא אמ' רפינא
ונותנין רמים ולית הילכתא כוותיה:

הדרן עלך ביצד צולין

מתניתא קיימ בסכת דרך ארץ בפרק בן עזאי: מסרבין לקטן מלקבל דבריו עד שיפיג בו: ולמי שכן במלאכים שלמדו לאברהם כן תעשה
ולא סירבו בו ולגוי למדי בו בריבוי בנין עד שיפיג בם מאד: כלה הפסח פניה תבין ולמי לרבי לקוף פניה: רבי ישמעאל בר רבי יוסי כריסו דקה קולי
כדאמרינן בהשוכר את האומנים: בני חבורה לאו בפסח קאי: בני חבורה שהם השוחטים בשעורין בכנסין בשלשה לפסח ולא פחות ולא פחות מן שנים ונכנסו לתוך
השתי עליהן: ומנין בחבר אחד כל מי שהיה מהיכן קודם שם בא לגזית יכול אף על פי שקשה לשחוט בשלשה כשרין ת"ל בעדה
דעיילי ליכלי אחד אחד החברין מהרין יותר משעת שעורה לחבים ונס ככשיפת לא יתקדו לפסח אחר ומן נמי שעת שעורה:
ליילא שהוציאו לשחוט בלילה אחד לפי שעורה הוא לו לשחוט היום: ונכרך החברין לקוסף דמים לשחוט

האשה

תאכל מצל בעלה דמסתמא דעתה לימות על של
בעלה כל זמן שלא פירסם שיהא דעתה בזה לחבירו:
רבן הרחשון כך הדך הכשורות ללכת לבית חכיהן רבן הרחשון שחכל
הכשורות: תאכל ממקום שקיל רוצה ובמדרש מוקי לה בשחיטה דרוסה לילך
עד הכה לבית חביה תמיד הילכך יספקה
לן בהי ניחא לה אלא מה לן כן פרישה:
לפטרוסקין שקיל לן שניה ומיהו זה על
פסחו וזה על פסחו: לא יאכל מצל שניהן
לה מפסחו של זה ולא מצל זה ולפי' מפסחו
החחד על פסחו מי כתן רשות לחלק לחחד
ליחנות על זה ולין לו תקנה שלא הם כן היו
שניהן שותפין עם קחחד: לא יאכל מצל רבו
דמסתמא שלא קיה דעת רבו להיחנות חלק
קיחידות על פסחו: גמ'
שמעת מינה יש ברירה
מאי רוצה בשעת שחיטה ורמינהי אשה רגל
הראשו אובלת משל אביה מכאן ואילך רוצה
אובלת משל אביה רוצ' משל בעלה לא קשיא
כאן ברדופ לילך כאן בשאינה רדופה דתניא
אז הייתי בעיני כמוצאת שלום ואמר' יוחנן
ככלה שנמצאת שלימה בבית חמיה ורדופה
לילך להניר שבחה בבית' אביה והיה ביום
ההוא נאם י' תקראי לי אישי ולא תקראי לי
עוד בעלי אמר ר' יוחנן בבלה בבית חמיה ולא
ככלה בבית אביה אחות לנו קטנה ושרים אין
לה אמר רבי יוחנן זו עלים שזכתה ללמוד ולא
זכתה ללמד אני חומה ושדי כמגדלות אמר ר'
יוחנן אני חומה זו תורה ושדי כמגדלות אילו
תלמידי חכמים ורבא אמר אני חומה זו כנסת
ישרא' ושדי כמגדלות אילו בתי כנסיות ובתי
מדרשות אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב
מאי דכתיב אשה בגינו כנטיעים מגודלים
בעוריהם בנותינו כזוויות מחוטבות תבנית
היכל אשר בגינו כנטיעים אילו בחורי ישרא' שאוגדות פתחיהן לבעליהן וכן הוא אומר ומלאו כמזרק
כזויות מזבח איבעית אימא מהכא מזוינו מלאים מפיקים מזן אל זן מחוטבות תבנית
היכל אילו ואילו מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה היכל בימיהן דרב' אשר היה אל
הושע וגו' בימי עוזיה יותם אחז יחזקיהו מלך יהודה בפרק אחר נתנבאו ר' נביא' ונדול
שבכולן הושע שנאמ' תחילת דבר ה' בהושע ובי בהושע דבר תחלה והלא ממשה ער
הושע במה נביאים אר' יוחנן תחלה לארבעה נביאים שנתנבאו באותו הפרק ואילו הן
הושע ישעיה עמוס ומיכה אמר לו הקב"ה להושע ישראל חטאו והיה לו לומר בניך הם
בני אברהם יצחק ויעקב גלגל רחמיך עליהן לאדיו שלא אפר כך אלא אמ' לפניו רבונו
של עולם כל העולם שלך הוא העבירם באומה אחרת אמר הקב"ה מה אעשה לזקן זה
אומר לו לך וקח אשה זונה והוליר לך בנים זנונים ואחכ אומר לו שלחה מעל פניך אם
הוא יכול לשלוח אף אני אשלח את ישרא' שנ' ויאמר ה' להושע לך וקחלך אשת זנונים קיטע ו
וילדי זנונים ובתב וילך ויקח את גומר בת דבלים גומר אמר רב שהכל גומרין בה בת
דבלים

האשה

בזמן שהיא בבית בעלה שחט
עליה בעלה ושחט עליה אביה
תאכל משל בעלה הלכה רגל ראשון לעשות
בבית אביה שחט עליה אביה' ושחט עליה'
בעלה תאכל במקו שהיא רוצה יתום ששחטו
עליו אפטרופסין יאכל במקום שהוא רוצה'
עבר של שני שותפין לא יאכל משל שניהן מי
שחציו עבר וחציו בן חורי לא יאכל משל רבו:
גמ' שמעת מינה יש ברירה
מאי רוצה בשעת שחיטה ורמינהי אשה רגל
הראשו אובלת משל אביה מכאן ואילך רוצה
אובלת משל בעלה לא קשיא כאן ברדופ לילך כאן בשאינה רדופה דתניא
אז הייתי בעיני כמוצאת שלום ואמר' יוחנן
ככלה שנמצאת שלימה בבית חמיה ורדופה
לילך להניר שבחה בבית' אביה והיה ביום
ההוא נאם י' תקראי לי אישי ולא תקראי לי
עוד בעלי אמר ר' יוחנן בבלה בבית חמיה ולא
ככלה בבית אביה אחות לנו קטנה ושרים אין
לה אמר רבי יוחנן זו עלים שזכתה ללמוד ולא
זכתה ללמד אני חומה ושדי כמגדלות אמר ר'
יוחנן אני חומה זו תורה ושדי כמגדלות אילו
תלמידי חכמים ורבא אמר אני חומה זו כנסת
ישרא' ושדי כמגדלות אילו בתי כנסיות ובתי
מדרשות אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב
מאי דכתיב אשה בגינו כנטיעים מגודלים
בעוריהם בנותינו כזוויות מחוטבות תבנית
היכל אשר בגינו כנטיעים אילו בחורי ישרא' שאוגדות פתחיהן לבעליהן וכן הוא אומר ומלאו כמזרק
כזויות מזבח איבעית אימא מהכא מזוינו מלאים מפיקים מזן אל זן מחוטבות תבנית
היכל אילו ואילו מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה היכל בימיהן דרב' אשר היה אל
הושע וגו' בימי עוזיה יותם אחז יחזקיהו מלך יהודה בפרק אחר נתנבאו ר' נביא' וגדול
שבכולן הושע שנאמ' תחילת דבר ה' בהושע ובי בהושע דבר תחלה והלא ממשה ער
הושע במה נביאים אר' יוחנן תחלה לארבעה נביאים שנתנבאו באותו הפרק ואילו הן
הושע ישעיה עמוס ומיכה אמר לו הקב"ה להושע ישראל חטאו והיה לו לומר בניך הם
בני אברהם יצחק ויעקב גלגל רחמיך עליהן לאדיו שלא אפר כך אלא אמ' לפניו רבונו
של עולם כל העולם שלך הוא העבירם באומה אחרת אמר הקב"ה מה אעשה לזקן זה
אומר לו לך וקח אשה זונה והוליר לך בנים זנונים ואחכ אומר לו שלחה מעל פניך אם
הוא יכול לשלוח אף אני אשלח את ישרא' שנ' ויאמר ה' להושע לך וקחלך אשת זנונים קיטע ו
וילדי זנונים ובתב וילך ויקח את גומר בת דבלים גומר אמר רב שהכל גומרין בה בת
דבלים

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

תמריס יש בכבול הרבה: טריפה סב: כמה כי קטי בזוזא כמה מילי בזוזא לאחר: קל קמוריה ושדה דיצחק ובית דיעקב כולם בכר הבית התחלה: שקולה בית מקום מיטתו: יום יעזעאל יום כיפורים מתרגמינן יקרי ליה יום כיזרית בראשית: יש בהירה שקובר שנים בתרנה בשעת שמיטה מלא קודיעזר: מפי קהלת

שמעת מינה יש בהירה שהיא מלא מיני כוזא כמה מילי בזוזא לאחר: שקולה לעיל אמרינן לעיל בהירה בשעת שמיטה היא מוכלת כלל לף על גב דלא דמתר בעלה בהירה בשעת שמיטה מלא מיני קודיעזר: שה לבית מלא פי דשה לבית בלא דאורייתא וקבי ליה לית ליה לבית מלא פי דשה לבית בלא דאורייתא וקבי ליה לית ליה

תענית דף ט

תמרי ויעסקו בתור עולא איקלע לפומבדית קריבו ליה טיל׳ינא דתמרי אמר להו כמה כי הני בזוזא אמרו ליה תלת בזוזא אמ׳מלא צנא דדובשא בזוזא ובבלאי לא עתקי באוריתא בלילא צערוה אמר מלא צנא סמא דמותא בבבל ובבלאי עסקי באוריתא אמ׳רבי שעזר מאי דכתיב והלכו גוים רבי׳ ואמרו לכו ונעלה אל הר ה׳ואל בית אלהי יעקב וגו׳ אלהי יעקב ולא אלהי אברהם ויצחק אלא לא כאברהם שכתוב בו אשר יאמר היום בהר ה׳ יראה ולא ביצחק שכתוב בו שרה שנ׳ ויצא יצחק לשוח בשרה אלא ביעקב שקראו בית שנאמ׳ויקרא למקום אל בית אל אר׳ יוחנן גדול קבורן גלויות כיום שנבראו בו שמים וארץ שנ׳ונקבצו בני יהודה ובני ישרא׳ יחדיו ושמו להם ראש אחד ועלו מן הארץ כי גדול יום יזרעאל וכתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד: יתום ששחטו עליו אפטרופוס׳וכו׳: שמעת מינה יש ברירה אמר רבי זירא שה לבית מכל מקום תנו רבנן שה לבית מלמד שאדם מביא ושוחט על יד בנו ובתו הקטני׳ על ידי עבדו ושפחתו הכנעני׳ בין מדעתן בין שלא מדעתן אבל אינו שוחט על יד בנו ובתו הגדולים ועל יד עבדו ושפחתו העברים ועל ידי אשתו אלא מדעתן תניא אידך לא ישחוט אדם לא על יד בנו ובתו הגדולים ועל יד עבדו ושפחתו העברים ועל ידי אשתו אלא מדעתן אבל שוחט הוא על יד בנו ובתו הקטנים ועל ידי עבדו ושפחתו הכנענים בין מדעתן בין שלא מדעתן וכולן ששחטו ושחט רבן עליהן יוצאין בשל רבן ואין יוצאין בשל עצמן חוץ מן האשה שיכולה למחות מאי שנא אשה אמר רבא אשה וכל דרמי לה הא גופא קשיא אמרת חוץ מן האשה שיכולה למחות טעמא דמחי הא לא מחי נפקא בשל בעלה והא קתני רישא ולא על ידי אשתו אלא מדעתן הא סתמא לא נפקא מאי מדעתן לאו דאמרי אין אלא בסתמא לאפוקי היכא דאמור לא והא בולם ששחטו ושחט רבן עליהן יוצאין בשל רבן דבסתמא וקתני חוץ מן האשה מפני שיכולה למחות אמר רבא כיון ששחטה אין לך מיחוי גדול מזה: עבר של שני שותפין וכו׳: רמי ליה רב עינא סבא לרב נחמן תנן עבר של שני שותפין לא יאכל משל שניהן והתניא רצה מזה אוכל רצה מזה אוכל אמר ליה עינא סבא ואמרי לה פתיא אוכמא מיני ומינך תסתיים שמעתתא מתניתין ברקפדי אהדדי בריית׳א דלא קפדי אהדדי: מי שחציו עבד וחציו בן חורין לא יאכל משל רבו וכו׳: משל רבו הוא דלא יאכל אבל משל עצמו יאכל והא תניא לא יאכל לא משלו ולא משל רבו לא קשיא כאן כמשנה ראשונה כאן כמשנה אחרונה דתנן מי שחציו עבד וחציו בן חורין עובר את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד דברי בית הילל בית שמאי אומרים

תקנתם

דבלים שתי דיבות דימוק בת דימק: כי אתיא מלך מרס וישתוט כעפר למיס: ותקני ותגלי בן ויתמר ק׳לגי קרקע שמו יזרעאל שעתיד לגזור ולזרוע

בגולה: מרכבה קטינן נדסינן וצית המקדש לחול מיבייהו קטיינן בעזרה קטיין לן כתרס שעורה לקמות עבר הקבוב לו: שלש גזירות יזרעאל

דקייטו בגולה ולא עמי ולא בירקתה יתמר לקם ונומר ונתקבצו ונומר בשלה גזירות הגלות ובירקתה ולתמרתי בלגלג עמי עבמי לתק: קיבוץ קבר

קתרין יומים מקם עי שתתבשלים ברבעות קס מקום: זכה לימות כדילף לקמיך בימי עזיך יתקם סימיך דקדש ובימי ירבעם בן יואש מלך ישראל בהן בית של

כומר לעז: זכה לימות הקמיתים נגמרין כי

לף קוסף עוד תרס לף על גב דפירעמתם

קוה מילכות קוה מידבר שם בחמים:

כי בשם שאת לקם לעזן סלקיה ותמתקי מתמך ומיקו סלקיה קע מילכר וסיפא דקרא דלעיל הוא: רבי יוחנן אמר מקבת ורקפתי וגומר ומתיתי בלג עמי עמי תתם תומם שלא תלמיד בכי עשו מעלו טפי הייכו לבתר לתתו תבתי לבבל: שמעת

חלבים כ״ג ז

פסחים ג ג

אברם מלך ארם וישימם כעפר לרוש ותהר ותלד בן ויאמר י׳ אליו קרא שמו יזרעאל כי עוד מעט ופקדתי דמי יזרעאל על בית יהוא והשבתי ממלכות בית ישראל ותהר ותלד בת ויאמר ה׳אליו קרא שמה לא רוחמה כי לא אוסיף עוד ארחם את בית ישרא׳ כי נשא אשא להם ותהר עוד ותלד בן ויאמר ה׳אליו קרא שמו לא עמי כי אתם לא עמי ואנכי לא אהיה לכם לאחר שנולדו לו שני בנים ובת אחת אמר לו הקרוש ברוך הוא להושע לא היה לך ללמור ממשה רבך שבירתי עמו פירש מן האשה אף אתה׳ברול עצמך ממנ׳ אמר לו רבונו של עולם יש לי בנים ממנה ואין אני יכול להוציאה ולא לגרשה אמר לו הקבה ומה אתה שאשתך זונה ובניך זנונים ואין אתה׳ יורע אם שלך הן אם של אחרים הן כך ישראל שהן בני בני בחוני בני אברהם יצחק ויעקב אחר מארבעה קנינין שקניתי בעולמי תורה קנין אחר דכתיב י׳ קנני ראשית׳ דרכו שמים וארץ קנין אחר דכתיב קונה שמים וארץ ישראל קנין אחר דכתיב עם זו קנית ואתה אמרת העבירם באומה אחרת ביון שירע שחטא עמר לבקש רחמים על עצמו אמר לו הקבה עד שאתה מבקש רחמים על עצמך בקש רחמים על ישראל שנזרתי עליהם שלשה גזירות בעבורך עמוד ובקש רחמי ובטל גזירות והתחיל לברכן שנאמ׳והיה מספר בני ישראל כחול הים וגו׳ וזרעתיה לי בארץ ורחמתי את לא רוחמה ואמרתי ללא עמי עמי אתה אמר רבי יוחנן אוי לה לרבנות שמקברת את בעלה שאין

יסעיה ו ו לך כל נביא ונביא שלא קיפח ארבעה מלכים בימיו שנאמר חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלם וגו׳ אמר רבי

יוחנן מפני מה זכה ירבעם בן יואש מלך ישראל להימנות עם מלבי יהודה מפני שלא קבל לשון הרע על עמום מנלן דאימנ׳

פוסע ו ו דכתיב דבר י׳ אשר היה אל הושע בן בארי בימי עוזיהו יותם אחז יחזקיהו מלבי יהודה ובימי ירבעם בן יואש מלך ישרא׳ ומנלן

עמוס ז י דלא קבל לשון הרע דכתיב וישלח אמציה כהן בית אל אל ירבעם מלך ישראל קשר עליך וגו׳ וכתיב בי בה אמר עמוס בחרב

יפול ירבעם וגומר אמר חס ושלום אמר אותו צדיק כך ואם אמר מה אעשה לו שכינה אמרה לו אמר רבי אלעזר אפילו בשעת

פוסע ו ז בעסו של הקבה זוכר את הרחמים שנאמר כי לא אוסיף עוד ארחם את בית ישראל רבי יוסי בר רבי חנינא אמ׳ מהכא כי נשא

פוסע ג אשא להם אמר רבי אלעזר לא הגלה הקבה את ישראל לבין האומות אלא כרי שיתוספו עליהם גרים שנאמר וזרעתיה לי

בארץ כלום ארם זורע סאה אלא להכניס כמה בורין ורבי יוחנן אמר מהכא ורחמתי את לא רוחמה אמר רבי יוחנן משום רבי

מסכת ג ו, ו שמעון בן יוחי מאי דכתיב אל תלשן עבד אל ארוניו פן יקללך וכתיב דור אבין יקלל ואת אמו לא יברך משום דאבין יקלל את

אמו לא יברך אל תלשן אלא אפילו דור שאבין יקלל ואת אמו לא יברך אל תלשן עבד אל ארוניו מנלן מהושע אמ׳ ר׳ הושעיא

סוטה ט מאי דכתיב צדקות פרזונו בישראל צדקה עשה הקדוש ברוך הוא בישרא׳ שפזרן לבין האומות והיינו דאמר ליה ההוא מינא

מלכים ו ו, ו לרבי חנינא אנן מעלינן מינייכו כתב בכו׳ בני ששרה חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד אשר הכרית כל זכר באדום ואילו

אנן איתינכו גבן כמה שני ולא קא עברינן לכו מידי אמר לו רצונך ישפל לך תלמיד אחד נטפל ליה רבי אושעיא אמר ליה

משום דלא ידעיתו היכי תתעברו תבילינן כולהו ליתנהו גביכו מאי דאיכא גביכו קרי לכו מלכותא קטיעתא אמר ליה הנפא

ליוב כה נב דרומאי בהא נחתינן ובהא סלקינן תני רבי חייא מאי דכתיב אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה יורע הקדוש ברוך הוא

את ישראל שאינן יכולין לקבל גזירות אכזריות רומיים לפיכך הגלה אותם לבבל אמר רבי אלעזר לא הגלה הקדוש ברוך

פוסע יג ו הוא את ישראל לבבל אלא מפני שעמוקה כשאול שנאמר מיר שאול אפרם ממות אנאלם רבי חנינא אמ׳ מפני שקרוב לשונם

ללשון תורה רבי יוחנן אמר מפני ששיגרן לבית אמן משל לארם שכעס על אשתו להיכן משגרה לבית אמה והיינו דרבי

פסחים ג יד כה אלכסנדרי דאמר שלשה חזרו למטעתן אילו הן ישראל בסף מצרים וכתב לוחות ישראל הא דאמרן בסף מצרים דכתיב ויה׳

דברים ט יט בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך מצרים על ירושלם וגומר כתב הלוחות דכתיב ואשכרם לעיניכם תנא לוחות

בשברו ואותיות פורחות עולא אמר כרי שיאכלו

תמרים

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

משום דליכא חזק ושוק דשלמים שבריך ליתן לכהן ולהי אפשר לתת דקא כל
חד וחד שמא קאי קמי פסח ובמנחת מחבתין לכהן שלא ניתנה עליו: וכייתי
כל חד וחד מיהייהו חד כהן ומיתניה לפסחים: קא וכייתי כולהו חמשק חד כהן
ללא עבד פסח ומיתניה בהדי כל חד וחד דמתנה בפסוק חיב חד דקא כפיק ביה
משום דליכא חזק ושוק שלמים: דקא ממעט
ניהלכה דשלמים בזמן שהקריבו שאוכל את
כולם ליום ולילה ושוהה את הבוקר ואם
שלמים הוא עדיין ליכו כותב ומתנה שוהה
קדשי קדשים: וכייתי במיתני דפסח מתניתין
יתנה עליו אם שלי אתם היה זה יקרב מותר
בפסח שהוא קדש שלמים והוא בפסח שהכהן
ליום ולילה וכמי תניא בתוספתא דזבחים
בפרק הפסח שהתעבר: ומתני אין מפרישין
קדשן מתוך הלחם לשם מותר שהיתר יכול להיות
מותר הפסח והרי שם פסח לא חל עליו מ
מעולם שהרי זה בבר יצא: ונעזרתו וניתני
במותר הפסח שהקטיר שהיתותיו לשם
פסח מי אי מעות פסח ויקטו מהן בקמוצ
ויתנה כל אחד על שלו אם שלי בעל מזבח
היה הרי זה פסח ואם לאו קרי קוף כמותו
שהוא מותר הפסח לשמים ונאכל ליום
ולילה: כעי סמיכה נמי אשכח לסמוך על זה
שמא פסח הוא ויקטו אבל עבוד בקדשים:
קדשן נשים קרבן נשים מאי איכא למימר אלא
משום מתנות ראילו פסח מתנה אחרת ואילו
שלמי שתים שהן ארבעמאי נפקא מינה והא
תנן כל הניתנין על מזבח החיצון שנתן במתן
אחת כפר אלא משום ראילו פסח בשפיכה
ואילו שלמים בזריקה מאי נפקא מינה והא
תניא כל הניתנין בזריקה שנתן בשפיכה יצא
אימר דקא אמרינן דאי עבר לבתחילה נמי:
מתני' האומר לבניו הריני שוחט את
הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלם
כיון שהכניס הראשון ראשו ורובו זכה בחלקו
ומזכה את אחיו עמו: שמע מינה יש ברירה
אמר ר' יוחנן כדי לזרז במצות קאמ דיקא נמי
דקתני ומזכה אחיו עמו אי אמרת בשלמא
דאמינהו מעיקרא שפיר אלא אי אמרת דלא
אמינהו מעיקר לבתר דשחוט מי קא מתנני
והא תנן נימנין ומושכין ידיהן ממנו ער שישחוט
שמע מינה תניא נמי הכי מעשה וקדמו בנות
לבנים ונמצא בנות זריזות ובנים שפלים:
מתני' לעולם נמנין עליו ער שיהא בו
כזית לכל אחד ואחד נימנין ומושכין את ידיהן
ממנו ער שישחט רבי שמעון אומר ער שיזרוק
את הדם: גמ' מאי קמל הא קמל ראע"ג
דאימני עליו חבור' זו חוזרת ונימנין עליו חבור'
אחרת: נמנין ומושכין את ידיהן ער שישחט
וכו': אמר אביי מחלוקת לימשך דרבנן
סברי מחיות משה מחיותיה דשה ורבי שמעון
סבר מהוויתה דשה אבל לימנות דברי הכל
ער שישחט דאמר קרא במכסת נפשות והרר

תקנתם את רבו ואת עצמו לא תקנתם לישא
שפה אינו יכול שכבר חציו בן חורין לישא בת
חורין אינו יכול שעדיין חציו עבד יבטל והלא
לא נברא העולם אלא לפריה ורביה שנאמר
לא תוהו בראה לשבת יצרה אלא מפני תיקון
העולם כופין את רבו ועשרה אותו בן חורין
וכותב שטר על חצי דמיו וחזרו בירושלם
להורות בבית שמאי: מתני' האומר
לעברו צא ושחוט עלי את הפסח שחט גדי
יאכל שחט טלה יאכל שחט גדי וטלה יאכל
מן הראשון שכח מה אמר לו רבו כיצד יעשה
ישחוט טלה גדי ויאמר אם גדי אמ' לי רבי גדי
שלו וטלה שלי ואם טלה אמ' לי טלה שלו
וגדי שלי שכח רבו מה אמ' לו שניה יצאו לבית
השריפה ופטורין מלעשו פסח שיני: גמ'
פשיטא שחט גדי יאכל אע"ג דרגיל בטלה שחט טלה יאכל
וטלה יאכל מן הראשון והתניא אין נימנין על שני פסחים כאחד מתני' במלך ומלכה
והא תניא אין נימנין על שני פסחים כאחד ומעשה במלך ומלכה שאמרו לעבדיה צאו
ושחטו עלינו את הפסח ויצאו ושחטו עליהן שני פסחים באו ושאלו את המלך אמ' להם
לכו ושאלו את המלכה באו ושאלו מן המלכה אמרה להן לכו ושאלו את רבן גמליאל
באו ושאלו את רבן גמליאל אמר להן מלכה ומלך דרעתך קלה עליהן יאכלו מן הראשון
אנן לא נאכל לא מן הראשון ולא מן השני ושוב פעם אחת נמצאת הלטאה בבית
המטבחים ובקשו לטמא כל הסעודה כולה באו ושאלו את המלך אמ' להם לכו ושאלו
את המלכה באו ושאלו את המלכה אמרה להן לכו ושאלו את רבן גמליאל באו ושאלו
אותו אמר להם בית המטבחים רותח או צונן אמרו לו רותח אמ' להם לכו והטילו עליה
כוס של צונן הלכו והטילו עליה כוס של צונן וריחשה וטהר רבן גמליאל כל הסעודה
כולה נמצאת מלך תלוי במלכה ונמצאת מלכה תלויה ברבן גמליאל נמצאת כל
הסעודה תלויה ברבן גמליאל: שכח מה שאמר לו רבו וכו': שלי מה שקנה
עבר קנה רבו אמר אביי הולך אצל רועה הרגיל רבו אצלו ורגיחא ליה בתקנת רבי
ומקני ליה חד מיניהו על מנת שאין לרבו רשות בו: שכח רבו מה שאמר לו וכו':
אמר אביי לא שנו אלא ששכח אחר זריקה דבעידנא דאיזריק דם הוה חזי לאכילה
אבל ששכח לפני זריקה דכי איזריק דם לא הוה חזי לאכילה חייבין לעשות פסח שיני
איכא דמתני לה אברייתא חמשה שנתערבו עורות פסחיהן זה בזה ונמצאת יבלת
באחד מהן כולן יוצאין לבית השריפה ופטורין מלעשות פסח שיני אמר אביי לא שנו
אלא שנתערבו לאחר זריקה דבעידנא דאיזריק דם מיהא הוה חזי לאכילה אבל
נתערבו לפני זריקה חייבין לעשות פסח שיני מאן דמתני אמתניתין כל שכן אברייתא
מאן דמתני אברייתא אבל אמתניתין לא כיון דכשירין גינהו דאי אדרבה הוי חזי לאכילה
קמי שמיא גליא אמר מר ופטורין מלעשות פסח שני והא איכא חד דלא נפק משום
דלא אפשר היכי ליעביד ליתי כל חד וחד פסח קא בייתי חולין לעזרה דארבעה
מיניהו עברי להו ליתו כולהו חד פסח נמצא פסח נאכל שלא למינויו האי מאי ניתי
כל חד מיניהו פסחו וניתני ונימא אי דידי בעל מום האי דהשתא ניהוי פסח ואי דידי
תם הוא דאיתי השתא ניהוי שלמים לא אפשר משום

כופין את רבו בתציוק שפתח אין כופין בתחלה דיכא דקיבנו בה מיבקע
דקתני תיקנו מעשה כשהתירוהו שמא לא תקיים כאן בלא מיניה
ואם תאמר אמאי כופין רבו בשביל שיתכבד תלמידו ל
עבדו עובר בעשה ול"ת מנה רבה שאני בלא תעשה בשבת יבא כדמשמע
נבי רבי שיעזר שמיקרי עבדו מיבה דרבים
שאני: והתניא אין מניחין על שני
פסחים כאחד פירש בקונטרס דכרייתא סבירא
דאין בדיבה ולא מני לשמוי דמתני' קסבר
דיש בדיבה בלאו כן ליכ למיתני מיבה
שיבה יאכל ואם תאמר נאמאי לא משני
דכרייתא קתני כשמעה על ב' פסחים כאחד
ונתנם ואמ' לא יאכל משניהם אבל מתניתין
כשמעה זה אחר זה דדעתו על הראשון
ול"ל דמתני' לאשון לשחיטה קס על פי
שהניחם על השלחן: נאכל ומלכה
שום לשם רוב מעבדי ולא קפדי אם גדי ואם
טלה אם שחט כאחד: על מנת
שיין לרבי רשות בו ולאיזן אחר בשר קמץ
דף כג דקיימין רבי רבים על שיתן על מנת שיצא
בו לאילונית קב יפרע שיתן לו שיצא בו חוכת
כשר: קמי שמיין גליא פי' ולא פסיל
כל כך הוצ"ל ואיתו בגוף הקרבן: קמי

פשיטא שחט גדי יאכל אע"ג דרגיל בטלה שחט טלה יאכל אע"ג דרגיל בגדי שחט גדי
וטלה יאכל מן הראשון והתניא אין נימנין על שני פסחים כאחד מתני' במלך ומלכה
והא תניא אין נימנין על שני פסחים כאחד ומעשה במלך ומלכה שאמרו לעבדיה צאו
ושחטו עלינו את הפסח ויצאו ושחטו עליהן שני פסחים באו ושאלו את המלך אמ' להם
לכו ושאלו את המלכה באו ושאלו מן המלכה אמרה להן לכו ושאלו את רבן גמליאל
באו ושאלו את רבן גמליאל אמר להן מלכה ומלך דרעתך קלה עליהן יאכלו מן הראשון
אנן לא נאכל לא מן הראשון ולא מן השני ושוב פעם אחת נמצאת הלטאה בבית
המטבחים ובקשו לטמא כל הסעודה כולה באו ושאלו את המלך אמ' להם לכו ושאלו
את המלכה באו ושאלו את המלכה אמרה להן לכו ושאלו את רבן גמליאל באו ושאלו
אותו אמר להם בית המטבחים רותח או צונן אמרו לו רותח אמ' להם לכו והטילו עליה
כוס של צונן הלכו והטילו עליה כוס של צונן וריחשה וטהר רבן גמליאל כל הסעודה
כולה נמצאת מלך תלוי במלכה ונמצאת מלכה תלויה ברבן גמליאל נמצאת כל
הסעודה תלויה ברבן גמליאל: שכח מה שאמר לו רבו וכו': שלי מה שקנה
עבר קנה רבו אמר אביי הולך אצל רועה הרגיל רבו אצלו ורגיחא ליה בתקנת רבי
ומקני ליה חד מיניהו על מנת שאין לרבו רשות בו: שכח רבו מה שאמר לו וכו':
אמר אביי לא שנו אלא ששכח אחר זריקה דבעידנא דאיזריק דם הוה חזי לאכילה
אבל ששכח לפני זריקה דכי איזריק דם לא הוה חזי לאכילה חייבין לעשות פסח שיני
איכא דמתני לה אברייתא חמשה שנתערבו עורות פסחיהן זה בזה ונמצאת יבלת
באחד מהן כולן יוצאין לבית השריפה ופטורין מלעשות פסח שיני אמר אביי לא שנו
אלא שנתערבו לאחר זריקה דבעידנא דאיזריק דם מיהא הוה חזי לאכילה אבל
נתערבו לפני זריקה חייבין לעשות פסח שיני מאן דמתני אמתניתין כל שכן אברייתא
מאן דמתני אברייתא אבל אמתניתין לא כיון דכשירין גינהו דאי אדרבה הוי חזי לאכילה
קמי שמיא גליא אמר מר ופטורין מלעשות פסח שני והא איכא חד דלא נפק משום
דלא אפשר היכי ליעביד ליתי כל חד וחד פסח קא בייתי חולין לעזרה דארבעה
מיניהו עברי להו ליתו כולהו חד פסח נמצא פסח נאכל שלא למינויו האי מאי ניתי
כל חד מיניהו פסחו וניתני ונימא אי דידי בעל מום האי דהשתא ניהוי פסח ואי דידי
תם הוא דאיתי השתא ניהוי שלמים לא אפשר משום

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

דיעות שאני אומר דלא אכלי כולהו אלא כחד תיעמא לרבי מה ענין לשמעי
כאן לומר שהוא דעת רבי יוסי הגלילי ולא דעת חכמים אלא ודאי
כללא הוא של אחד מהן יפות ואחד מהן יפות הלכה כדברי המרבה
שהוא דברי כולם ומה שאמר רבי יוסי הגלילי אינו אלא לומר
שאחד מהן יפות יותר מחבירו ולא שדבריו הלכה ואין
לומר שהוא דעת רבי יוסי הגלילי שהרי בכמה מקומות
חלק על חכמים ואמר דבריו ואין הלכה כמותו ואם
תאמר מנין לנו שאחד מהן יפות יותר מחבירו הא
מצינו שחלקו ואמרו כל אחד ואחד מהן יפות הוא
מיהו מצינו לומר שאחד מהן יפות יותר מחבירו
שהרי בית שמאי אומרים אין מעבירין על הכוס
ועל הנר ובית הלל אומרים מעבירין על הכוס
ואין מעבירין על הנר הרי שבית שמאי אומרים
שאין מעבירין על הכוס ועל הנר ובית הלל אומרים
שמעבירין על הכוס ואין מעבירין על הנר הרי
שבית שמאי אומרים שאין מעבירין על הכוס ועל
הנר ובית הלל אומרים שמעבירין על הכוס ואין
מעבירין על הנר הרי שבית שמאי אומרים שאין

האשה

סחוסר טבילה וכו' עד אלא שיש בה מעלה בכל קרבנות הציבור שכולן נאכלין לזכרים בלבד ואין נאכלין לנקבות אבל קרבנות היחיד נאכלין לזכר ולנקבה כאחד חוץ מן הפסח שאינו נאכל אלא לזכר בלבד ואין נאכל אלא לבני חבורה בלבד ואין נאכל אלא בלילה אחד בלבד ואין נאכל אלא צלי בלבד ואין נאכל אלא עד חצות בלבד ואין נאכל אלא לבני חבורה שהתחילו לאכלו מבעוד יום ואין נאכל אלא לבני חבורה שמנו מראש ואין נאכל אלא לבני חבורה שהיו מספיקין לאכול כזית בכדי אכילת פרס

וכתיב בשיכי וכתיבי קנפש קניא לפילגשי משו' לא נפקא לרבי יוסי משה
מכלל תקת הפסח דמקדש לית לה קנין מקדשין מלא לשפילה דלי לית קנפש
קהיל בכלל תקת הפסח לית לה קנין מקדשין מלא לשפילה דלי לית קנפש
חנכה לילבר נלי קנפש קהיל מלא מעבדין לשם מתים: איש ולא קנין
תימת למתי לינטרך דקיכן מניכו שקייב
קנין במעות ניל דלינטרך לקנין שהגדיל שן
בפסחים דלד דחייב לעשות פסח שני קמ"ל
דף נג דשיכי תשלומין דכתיב קוה וכפרק מי שהיה
טמא משמע דכפקה לן מקרא לחריגה וכפל
דף נד ד' מיתלת כמי קשה למאי דלינטרך לית פרט
לקנין בבא על אשת איש ובא על אשת אביו ועל
הזכור ועל הנקבה: אינימא מתים
שה הא מיבעי ליה לכדרבי יצחק כו' תימת
דף נה לרבי דכריש פב ד"ה ונשין משמע ליה לרבי
דדבי יצחק מתים לבי תוכלו מבל מקבת ולמאיר ר'
דקתם משום דמתים שה מפיק לשלישות ללא
מני מפיק שלישה מתים לבי תוכלו לבך בפקה
דל' יצחק מתים לבי תוכלו מבל תלמוד לומר
נפקא ליה שלישות מדדבי יהושע בן קרחה
ולבך מוקי לית שה לבדרבי יצחק דמשמע
דמיירי בזכור טבי מתים לבי תוכלו: איש
זכור ולא קנין תימת למתי לינטרך
קרא והא קיימא לן דאין שלישות לקנין וכפ
דף יב וג קמץ מנחת בכורים מנחת דלינטרך מנעם
שלישות מהכי קשה מתי לינטרך למעט
דלינו זכר קה מפיק לעבדי אין לו זכייה
במשיחתו אלא מבני דדבי שלום לעבדי
דף כה בהניזקין ול"ל דדקא מבני אבל מתנה דלעבד
דף יג מתנת מקנה לבעבי למיתר דגרים מ
מדקדקי ביתר ודמי לקח דמתניתין לית מדקדקי בה
מקחיהן בה גרים כותים קרבן מדקדקי בה
יתר מישראל ובירושלמי גרים אמר ל' יעקב
בר יקחק בשם רבי יוסי ר' עוזיה בשם
גרים שמתיר שהן מקולקלין אין מדקדקין
ביבמות לידי ספול ובכל דוכתה מני חזקיה
דף כו דגרים כמות כישראלים וקה
קאמר דגרים מדקדקים יתר: נמי
חבורה שכולה גרים שמא ידקדקו בו ויביאהו לידי פסול תנו רבנן פסח ומצה ומרור
בראשון חובה מבאן ואילך רשות רבי שמעון אומר באנשים חובה ובנשי' רשות אהיא
קאי אילימא אפסח פסח כל שבעה מי איכא ולא אמצה אימא סיפא ר"ש אומר באנשים
חובה ובנשי' רשות לית לרבי שמעון הא ר"א אלעזר נשים חייבות באכילת מצה דבר
תורה שנ' לא תאכל עליו חמץ כל שישנו בבל תאכל חמץ ישנו בקו אכול מצה והני נשי'
הואיל וישנן בבל תאכל חמץ ישנן בקו אכול מצה ולא אימא פסח באנשים חובה בנשים רשות; מתני'

פריצותא נופא אשה בראשון שוחטין עליה
בפני עצמה ובשיני עושי' אותה טפילה לאחרי'
דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר אשה בשני
שוחטין עליה בפני עצמ' ואין צרי' לומ' בראשון
רבי שמעון אומר אשה בראשון עושין אותה
טפילה לאחרי' בשני אי שוחטי' עליה כל עיקר
במאי קמיפלגי' יהודה סבר במכסת נפשות
ואפילו נשים וביתמא אי הכי אפילו בשני נמי
כתי' חטאו ישא האיש ההוא איש אין אשה לא
וכי תימ' אי הכי אפי' טפלה נמי בשני לא אהני
בכל חקת הפסח לטפלה בעלמ' ורבי יוסי מ"ט
דכתיב בראשון במכסת נפשות ואפילו אשה
כתיב בפסח שני ונכרת הנפש ההיא מישראל
נפש ואפי' נשים ואלא חטאו ישא האיש ההוא
למעוטי מאי למעוטי קטן מכרת ור"ש כתיב
בראשו איש איש אין אשה לא וכי תימ' אי הכי
אפילו טפילה נמי לא אהני ליה במכסת נפשו'
לטפילה וכ"ת אפילו בשני נמי מיעט רחמנא
בשני חטאו ישא האי' איש אין אשה לא ממאי
קמשעט לי' אי מחיובא השתא בראשון לא
בשני מיבעיא אלא לאו מטפילה ומאי איש
דקאמר ר' שמעון אינימא ויקחו להם איש שה
לבית אבות ונו' ההו' מיבעי' ליה לכדרבי יצחק
דאמ' איש זוכה ואין קטן זוכה ואלא מאיש לפי
אוכלו הא מר' יוסי סבר להכרבי שמעון ורבי
שמעון נמי סבר להכר' יוסי והוא מיבעי' ליה
דשוחטין את הפסח על היחיד אמר לך אם כן
נכתוב רחמנא לפי אוכלו מאי איש שמע'
מינה תרתי כמאן אזלא הא דאמ' ר' עזר אשה
בראשון חובה ובשני רשות ודוחה את השבת
אי רשו' אמאי דוחה את השבת אלא אימ' בשני
רשות ובראשון חובה ודוחה את השבת במאן
כרבי יהודה אמ' רבי יעקב אר' יוחנן אין עושין
חבורה שכולה גרים שמא ידקדקו בו ויביאהו לידי פסול תנו רבנן פסח ומצה ומרור
בראשון חובה מבאן ואילך רשות רבי שמעון אומר באנשים חובה ובנשי' רשות אהיא
קאי אילימא אפסח פסח כל שבעה מי איכא ולא אמצה אימא סיפא ר"ש אומר באנשים
חובה ובנשי' רשות לית לרבי שמעון הא ר"א אלעזר נשים חייבות באכילת מצה דבר
תורה שנ' לא תאכל עליו חמץ כל שישנו בבל תאכל חמץ ישנו בקו אכול מצה והני נשי'
הואיל וישנן בבל תאכל חמץ ישנן בקו אכול מצה ולא אימא פסח באנשים חובה בנשים רשות; מתני'

מתני' אונן טובל ואוכל את פסחו לערב אבל לא בקדשים השומע על מתו והמלקט
לו עצמות טובל ואוכל בקדשים נר שנתגייר בע"פ בית שמאי אומרי' טובל ואוכל את פסחו
לערב ובית הלל אומרים הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר: גמ' מ"ט קאמר אנינות
דלילה דרבנן גבי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת גבי קרשי העמידו דבריה במקום
עשה: השומע על מתו וכו': מלקט עצמות הא בעי האזהר שלישי ושביעי אימא שילקטו לו
עצמות: גר שנתגייר וכו': אמר רבה בר בר חנה אר יוחנן מחלוקת בערל גוי רבית הילל
סברי גזירה שמא יטבול לשנה הבאה ויאמר אשתקר מי לא טבלתי ואכלתי עכשיו נמי
אטבול ואיכול ולא ידע ראשתקר גוי הוה ולא מקבל טומאה עכשיו ישראל ומקבל טומאה
ובית שמאי סברי לא גזרינן אבל ערל ישראל דברי הכל טובל ואוכל את פסחו לערב ולא
גזרינן ערל ישראל משום ערל גוי ר' ניא נמי הכי אמ' ר"ש בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על
ערל ישראל שטובל ואוכל את פסחו לערב ובית הילל אומרים
הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר אמ' רבא
ערל הזאה ואיזמיל העמידו דבריה במקום כרת
אונן ומצורע ובית הפרס לא העמידו דבריהן
במקום כרת ערל האראמרן הזאה דאמר מר
הזאה שבות ואינה דוחה את השבת איזמל
דתניא כשם שאין מביאין אותו דרך רשות
הרבים כך אין מביאין אותו דרך גנות ודרך
חצרות ודרך קרפיפות אונן האראמרן מצורע
מאי היא דתניא מצורע שחל שמיני שלו בערב הפסח וראה קרי בו ביום טובל ואוכל
אמרו חכמים אף על פי שטבול יום אינו נכנס אבל יבא עשה שיש בו כרת
וירחה עשה שאין בו כרת ואמר רבי יוחנן דבר תורה אפילו עשה אין בו שנאמר ויעמד
יהושפט בקהל יהודה וירושלם בבית ה' לפני חצר החדשה שחרשו
בודבר ואמרו טבול יום לא יכנס במחנה לויה בית הפרס רתנן ושוין בש' ובית הילל:
שבודקין

מתני' אונן טובל ואוכל את פסחו לערב אבל לא בקדשים השומע על מתו והמלקט
לו עצמות טובל ואוכל בקדשים נר שנתגייר
בע"פ בית שמאי אומרי' טובל ואוכל את פסחו
לערב ובית הלל אומרים הפורש מן הערלה
כפורש מן הקבר: גמ' מ"ט קאמר אנינות
דלילה דרבנן גבי פסח לא העמידו דבריהם
במקום כרת גבי קרשי העמידו דבריה במקום
עשה: השומע על מתו וכו': מלקט עצמות הא
בעי האזהר שלישי ושביעי אימא שילקטו לו
עצמות: גר שנתגייר וכו': אמר רבה בר בר
חנה אר יוחנן מחלוקת בערל גוי רבית הילל
סברי גזירה שמא יטבול לשנה הבאה ויאמר
אשתקר מי לא טבלתי ואכלתי עכשיו נמי
אטבול ואיכול ולא ידע ראשתקר גוי הוה ולא
מקבל טומאה עכשיו ישראל ומקבל טומאה
ובית שמאי סברי לא גזרינן אבל ערל ישראל
דברי הכל טובל ואוכל את פסחו לערב ולא
גזרינן ערל ישראל משום ערל גוי ר' ניא נמי
הכי אמ' ר"ש בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על
ערל ישראל שטובל ואוכל את פסחו לערב ובית הילל אומרים
הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר אמ' רבא
ערל הזאה ואיזמיל העמידו דבריה במקום כרת
אונן ומצורע ובית הפרס לא העמידו דבריהן
במקום כרת ערל האראמרן הזאה דאמר מר
הזאה שבות ואינה דוחה את השבת איזמל
דתניא כשם שאין מביאין אותו דרך רשות
הרבים כך אין מביאין אותו דרך גנות ודרך
חצרות ודרך קרפיפות אונן האראמרן מצורע
מאי היא דתניא מצורע שחל שמיני שלו בערב הפסח וראה קרי בו ביום טובל ואוכל
אמרו חכמים אף על פי שטבול יום אינו נכנס אבל יבא עשה שיש בו כרת
וירחה עשה שאין בו כרת ואמר רבי יוחנן דבר תורה אפילו עשה אין בו שנאמר ויעמד
יהושפט בקהל יהודה וירושלם בבית ה' לפני חצר החדשה שחרשו
בודבר ואמרו טבול יום לא יכנס במחנה לויה בית הפרס רתנן ושוין בש' ובית הילל:
שבודקין

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

בודקין לעושי פסחו׳ בורקי׳ לאוכלי תרומ׳ מאי בורקין אמר רב יהודה אמר שמו׳ מנפ׳ בית הפרס והולך רב יהודה בר אמי משמי׳ דרב יהודה אמר בית הפרס שנירש טהור:

הדרן עלך האשה

מי שהיה

מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון יעשה את השני שגג או נאנס ולא עשה את הראשון יעשה את השני אם כן למה נאמר טמא או שהיה בדרך רחוקה שאלו פטורין מהכרת ואלו חייבין בהכרת:

גמ׳ איתמר היה בדרך רחוקה ושחטו וזרקו עליו רב נחמן אמר הורצה רב ששת אמר לא הורצה רב נחמן אמר הורצה מיחס הוא רחס רחמנא עליו ואי עביד תבא עליו ברכה ורב ששת אמר לא הורצה מידחי רחייה רחמנא כטמא אמר רב נחמן מנא אמינא לה דתנן מי שהיה טמא או בדרך רחוק ולא עשה את הראשון יעשה את השני מכלל דאי בעי עבר ורב ששת אמר לך אי הכי סיפא דקתני שגג או נאנס ולא עשה את הראשון יעשה את השני מכלל דאי בעי עבר הרי שגג והרי נאנס אלא מזיר קתני בהדייהו הכא נמי אונן קתני בהדייהו אמ׳ רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני או פטורין בהכרת ואלו חייבין בהכרת אהייא אילמא אשוגג ונאנס שוגג ונאנס בני כרת גינהו אלא לאו אמזיר ואונן ורב נחמן אמ׳ לך לעולם אמזיר לחורי׳ ובדי׳ הוא דאיבעי ליה למתנא חייב והאי דקתני חייבין איידי דתנא רישא פטורין תנא סיפא חייבין אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא רבי עקיבא אומר נאמר טמא ונאמר בדרך רחוקה: מה

עכו׳ לך ל כתובות לך כה נדרים לך כז בילה לך ס מ״ק לך כב מנחות לך סה

טמא שהיה בדרך רחוקה לא יעשה את הראשון אלא יעשה את השני אף כאן לא יעשה את הראשון אלא יעשה את השני מה להלן שגג ונאנס אף כאן שגג ונאנס יצאו אלו שהיו בדרך רחוקה שאין בדרך רחוקה שגג ונאנס אלא בדרך רחוקה בלבד אי מה להלן בהכרת אף כאן בהכרת יצאו אלו שהיו בדרך רחוקה שאין בדרך רחוקה אלא מזיר ואונן ורב נחמן אמ׳ לך לעולם אמזיר ואונן ורב נחמן אמ׳ לך לעולם אמזיר לחורי׳ ובדי׳ הוא דאיבעי ליה למתנא חייב והאי דקתני חייבין איידי דתנא רישא פטורין תנא סיפא חייבין אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא רבי עקיבא אומר נאמר טמא ונאמר בדרך רחוקה: מה

הדרן עלך האשה

מי שהיה

טמא: אלו פטורין מהכרת כדתניא שוחטין וזורקין על כל טמא נקבה ועל כל טמא זכר ועל כל טמא שנולד מטמא ועל כל טמא שנולד מטהור

עולא לעמיק תימא מנא ליה לעולם דלא כרי שעת שחיטה מתחילת
שקיעה דתם נפסל בשקיעת החמה דריש ליה מכויס הקריבו
קף כ את זבחו וקא קיימא לן כברק שיכי דמילתא דעד כאת הכוכבים יממא הוא:
רב יהודה אמר כל שחיטו יכול ליכנס בשעת אכילה תימא לרב יהודה
מן המודיעים לה יכול ליכנס בהני
קיום וכל הלילה ולעולם בשעת שחיטה
דכיוזי לחן ויל דלית תתום דרכים כדאמרי'
ברים שכם ועוד דלגבי דרבי עקיבא
קיימין דלית ליה תחומין לתורייתא ולרב
יהודה יכול ליכנס מן המודיעים עד סוף
לתחום בתחילת הלילה ולגבי ביניישו קשה
כולי האי וכן משמע בירושלמי:
וקאמרת שחיטתו מזקין על טומת שרן
לחלמיד פירכיה הוא מני למיפרך
הכי ואמי סבר לה שחיטתן הוה מני למיפרך
מטבול יום דלכולי עלמא שחיטתן מזקין
עליו אעפ שחיטו יכול ליכנס בשעת שחיטו:
דרך רחוקה לעזקיר בשעיר
דכתי' בדרך לא היה ואחל מעשות
כו' ואף על גב דכתיב קרא נופיה כתיב
כומה וקאי אשר הוא טהור אלינו כתב
אכילה מדאיירי בטומת שרן דכתיב טומת נפש
יצא כתיב טומת שרן: לרב

בן עקביא פטור: מתני' איזו היא דרך רחוקה מן המודיעים ולחוץ וכמדתה
לכל רוח דברי רבי עקיבא רבי אלעזר אומר מאיסקופת העזרה ולחוץ אמר רבי יוסי
לפיכך נקוד על ה' לומר לא מפני שרחוקה ודאי אלא מאיסקופת העזרה ולחוץ:
גמ' אמר עולא מן מודיעים לירושלם חמשה עשר מילין הוא סבר לה כי האי דאמר
רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כמה מהלך ארם ביום עשרה פרסאות מעלות השחר
וער הנץ החמה חמשת מילין משקיעת החמה וער צאת הכוכבים חמשת מילין
תלתין חמיסר מצפרא לפלגא דיומא וחמיסר מפלגא דיומא לאורתא עולא לטעמא
דאמר עולא אי זה הוא דרך רחוקה כל שאין יכול ליכנס בשע' שחיטה אמר מר מעלות
השחר ער הנץ החמה חמשת מילין משקיעת החמה וער צאת הכוכבים חמשת מילין
ובפסחים י ע ו ונומר וכתיב השמש יצא על הארץ ולוט בא צוערה ואמר רבי חנינא לדידי חזי לי
ההוא אתרא והויא חמשה מילי נופא אמר עולא איזהו דרך רחוק כל שאין יכולין ליכנס
בשעת שחיטה ורב יהודה אמר כל שאין יכול ליכנס בש' אכילה אמ' ליה רבה לעולא
לדידך קשיא ולרב יהודה קשיא לדידך קשיא דאמרת כל שאין יכול ליכנס בשע'
שחיטה והא טמא שרץ דאין יכול ליכנס בש' שחיטה וקאמר שוחטין וזורקין על טמא
שרץ ולרב יהודה דאמר כל שאין יכול ליכנס בשע' אכילה והא טמ' שרץ דיכול ליכנס
בשעת אכילה וקאמר אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ אבר ליה לא לדידי קשיא ולא
לרב יהודה קשיא לדידי לא קשיא דרך רחוקה לטהור ואין דרך רחוקה לטמא ולרב

קסבר מנדף היינו מברך השם וכתיב במברך
את השם ונשא חטאו וגמר האי חטאו דהכא
מחטאו דהתם מה להלן ברת אף כאן נמי ברת
ור' נתן סבר וחרל לעשו' הפסח ונבר' דהאי כי
לשון דהא הוא והכי קאמר רחמנ' דהא קר'בן
ה' לא הקריב במועדו בראשון האי חטאו ישא
מאי עביר ליר' קסבר מנדף לאו היינו מברך
את השם ונמר האי חטאו דהתם מהאי חטאו
דהכא מה הכא ברת אף התם ברת ורבי חנינ'
בן עקיבא סבר וחרל לעשות הפסח ונברת אי'
קרבן לא הקריב במועדו בשיני והאי חטאו
ישא מאי עביר ליה כראמרן הלכך הזיר בזר'
ובזה דברי הכל חייב שגג בזה ובזה דברי הכל
פטור הזיר בראשון ושגג בשיני לרבי ולר' נתן
מחייבי לרבי חנינ' בן עקבי' פטור שגג בראשון
והזיר בשני לרבי חייב לרבי נתן ולרבי חנינא

בן עקביא פטור: מתני' איזו היא דרך רחוקה מן המודיעים ולחוץ וכמדתה
לכל רוח דברי רבי עקיבא רבי אלעזר אומר מאיסקופת העזרה ולחוץ אמר רבי יוסי
לפיכך נקוד על ה' לומר לא מפני שרחוקה ודאי אלא מאיסקופת העזרה ולחוץ:
גמ' אמר עולא מן מודיעים לירושלם חמשה עשר מילין הוא סבר לה כי האי דאמר
רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כמה מהלך ארם ביום עשרה פרסאות מעלות השחר
וער הנץ החמה חמשת מילין משקיעת החמה וער צאת הכוכבים חמשת מילין
תלתין חמיסר מצפרא לפלגא דיומא וחמיסר מפלגא דיומא לאורתא עולא לטעמא
דאמר עולא אי זה הוא דרך רחוקה כל שאין יכול ליכנס בשע' שחיטה אמר מר מעלות
השחר ער הנץ החמה חמשת מילין משקיעת החמה וער צאת הכוכבים חמשת מילין
ובפסחים י ע ו ונומר וכתיב השמש יצא על הארץ ולוט בא צוערה ואמר רבי חנינא לדידי חזי לי
ההוא אתרא והויא חמשה מילי נופא אמר עולא איזהו דרך רחוק כל שאין יכולין ליכנס
בשעת שחיטה ורב יהודה אמר כל שאין יכול ליכנס בש' אכילה אמ' ליה רבה לעולא
לדידך קשיא ולרב יהודה קשיא לדידך קשיא דאמרת כל שאין יכול ליכנס בשע'
שחיטה והא טמא שרץ דאין יכול ליכנס בש' שחיטה וקאמר שוחטין וזורקין על טמא
שרץ ולרב יהודה דאמר כל שאין יכול ליכנס בש' אכילה והא טמ' שרץ דיכול ליכנס
בשעת אכילה וקאמר אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ אבר ליה לא לדידי קשיא ולא
לרב יהודה קשיא לדידי לא קשיא דרך רחוקה לטהור ואין דרך רחוקה לטמא ולרב

שעת אכילה שרחוק מחנות קיום כל כך שאינו יכול ליכנס כל הלילה אכילת פסחים כל הלילה ודבנן עבוד הרחקה ותמוד עד חצות ולרבי אלעזר ולרבי עקיבא
דאוכל עד חנות כברק בתרך ובברכות כברק קמא: ולרב יהודה קשיא דתמר כל שאינו יכול ליכנס בשעת אכילה כולי האי קשה לרבי עקיבא
קשיא: ונקו טמא שרץ כו' ואבנתייקו כברק קמא: לדידי לא קשיא דקף על גב דדרך רחוקה פטורה לגמרי דחזקה מיקיבא לי' דחזקה
קייכו טעמא דדרך רחוקה תלה רחמנא בטומאה דטהור ואיכו דרך רחוקה שאין יכול ליכנס בשעת שחיטה דגבי טומאה כתיב ואף על גב דיכול ליכנס בשעת אכילה
דחמיר טעמיך מבל לטמא לא תלה רחמנא טומאה בטומאה דטהור אלא בטומאה טעמא דטומאה מטמא אכילה היא ולאו משום עשייה דאף יכול בשאר
קרבנותיו נעוד מדכתב טמא נפש ולא כתב בעל קרי לא טמא שרץ שמעינן מיכה לא פטריה אלא בטומאה מרחקת דלא חזי לאורתא: ולרב

עלה יהודה לא קשיא טמא שרץ רחמנ' דחייה
דכתיב איש איש כי יהיה טמא לנפש מילא
עסיקינן שחל שבועי שלו להיות בערב הפסח
ואפילו הכי אמר רחמנא לרחי תר היה עומר
חון למודיעים ויכול ליכנס בסוסים ובפרדים
יכול יהא חייב תל וברכך לא היה והלה הי'
ברכך היה עומר לפנים מן המודיעי' ואין יכול
ליכנס מפני גמלים וקרונות המעכבות אותו
יכול לא יהא חייב תל וברכך לא היה והרי לא
היה ברכך אמר רבא שיתא אלפי פרסי הוי
עלמא וסומכא דרקיעא אלפא פרסי חדא גמר'
וחדא סברא להכי האדא' רבה בר בר
חנה א"ר יוחנן כמה מהלך אדם בינוני ביום
פרסאות מעלות השחר ועד הנץ החמ' מילין
משקיעת החמה עד צאת הכוכבים חמש' מילין
נמצא עוביו של רקיע אחד משש ביום מתיבי
רבי יהודה אומר עוביו של רקיע אחד מעשר'
ביום תרעכמה מהלך ארם בינוני ביום עשרה
פרסאות ומעלות השחר עד הנץ החמ' ארבעת
מילין משקיעת החמה ועד צאת הכוכבים
ארבעה מילין נמצאת עוביו של רקיע אחד
מעשרה ביום תיובתא דרבא תיובתא דעולא
תיובתא לימא תיהוי תיובתיה דרבי יוחנן אמר
לך אנא ביממא הוא דאמרי ורבנן הוא דקא
טעו דקא חשבי דקרמה וחשוכא לימא תיהוי
תיובתיה דרבי חנינא לא ויאיצו שני תש
מצרים היה ארבעמאות פרסה על ארבעמאות פרסה ומצרי' אחר מששים בכוש וכוש
אחר מששים בעולם ועולם אחר מששים בגן וגן אחר מששים בערן וערן אחר מששים
בניהנם נמצא כל העולם כולו ככיסוי קדירה לניהנם תיובתא תש רתנא דבי אליהו ר'
נתן אומר כל הישוב כולו תחת כוכב אחד ישוב תרע שהרי ארם נותן עינו בכוכב אחר
הולך למזרח עומר כנגדו לארבע רוחות העולם עומר כנגדו מכלל רכל הישוב כולו
תחת כוכב אחד ישוב תיובתא תש ענלה בצפון ועקרב בדרום וכל הישוב כולו אינו
ישוב אלא בין ענלה לעקרב וכל הישוב כולו אינו הווה אלא שעה אחת ביום שאין חמה
נכנס ליישוב אלא שעה אחת ביום תרע שבחמש חמה במזרח ובשבע וחמש במערב חצי
שש וחצי שבע חמה עומרת בראש כל ארם תיובתא תש דראמר רבן יוחנן בן זכאי מה
תשובה השיבתו בת קול לאותו רשע בשעה שאמר אעלה על במותי אדמה לעליון ישעיה יד עו
יצתה בת קול ואומרה לו רשע בן בנו

משעים בעולם: מעולם

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

מתני׳ מה בין פסח הראשון לשני הראשון אסור בכל יראה ובל ימצא והשני חמץ ומצה עמו בבית הראשון טעון הלל באכילתו והשני אין טעון הלל באכילתו זה וזה טעון הלל בעשייתן ונאכלין צלי על מצה ומרורי ודוחין את השבת׃ גמ׳ תנו רבנן ככל חוקת הפסח יעשו אותו במצוה שבגופו הכתו׳ מרבר מצוה שעל גופו מניין תל על מצות ומרורים יאכלוהו יכול אפילו מצוה שלא על גופו כגון השבתת שאור תלמוד לומר ועצם לא ישברו בו מה שבירת העצם מיוחר מצוה שבגופו אף כל מצוה שבגופו איסי בן יהורה אומר יעשו אותו במצורה שבגופו הכתוב מרבר אמר מר יכול אף מצוה שלא על גופו הא אמרת אותו במצוה שבגופו הכתוב מדבר הכי קאמ׳ השת׳ דאמרת על מצות ומרורי יאכלוהו אמא יעשו אותו לאו דוקא הוא אימ׳ הוה ליה כפרט וכלל ונעשה כלל מוסיף על הפרט ואפילו כל מילי נמי קמ׳ל איסי בן יהורה הואי עצם מאי עביר ליה מיבעי ליה לאחר עצם שיש בו מוח ואחר עצם שאין בו מוח ורבנן הואי יעשו אותו מאי עביר ליה מיבעי ליה שאין שוחטין את הפסח על היחיר רכמה ראיפשר לאהדורי מהדרינן תנו רבנן ככל חוקת הפסח יעשו אותו יכול כשם שהראשון אסור בבל יראה ובל ימצא כך שני אסור בבל יראה ובל ימצא תלמוד לומר על מצות ומרורים יאכלוהו ואין לי אלא מצות עשה מצות לא תעשה מניין תלמ׳ לומר לא ישאירו ממנו עד בקר ואין לי אלא מצות לא תעשה שניתק לעשה מצות לא תעשה גמור מניין תלמוד לומר ועצם לא תשברו בו טה הפרט מפורש מצות עשה ולא תעשה שניתק לעשה ולא תעשה גמור אף כל מצות עשה ולא תעשה שניתק לעש׳ ולא תעשה גמור בכלליה דמצות ומרורים מאי קא מרביה צלי אש בפרט׳ מאי ממעיט ליה השבת׳ שאור אפוך אנא מצוה דגופיה ערוך בכלליה דלא ישאירו ממנו עד בוקר מאי קא ממעט ליה לא יראה ולא ימצא אפוך אנא מצוה דגופיה ערוך בכלליה דעצם לא תשברו בו׃ מאי

מתני׳ מצה וחמץ יש לו בבית בשעת האיסור יניח לה לטעמא למוכר מתניתין׃

גמ׳ ככל חוקת הפסח נאמ׳ בפסח שיהו כתוב׃ תורה ומשמע ניפוי׃ במצה שבגופו הכתוב מרבר לא ליבה את בשרו לרעי׳ ולא בישל ממנו כלום׃ במצה שבגופו בפסח יעשו אותו ולא בחמץ ולא במצות שבגופו ולא בשאר מיני מצות׃ ואיכא רבי אליעזר דאמר מצה שבגופו אין עושין אותה אלא לשם אכילת הלילה׃ מנא הני מילי אמר רבי אבהו אמר קרא ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו׃ ורבנן אמרי מהכא ואכלו את הבשר בלילה׃ ורבי אליעזר ורבנן הא כתיב

מי שהיה פרק תשיעי

פסח שיכי לית טעון ליכה תימה לישנא לישנא למה לי מדכתיב מכל מקום קתני פסחים פטור אבל טעון ליכה פי' יש
דף סו ר מאחד ולך יש שיכי ומקשה דכתיב ועבדתם את העבודה הזאת כל שבעבודה יש בה עבדות קרי ביה
פסח שבשעת שחיטתו טעון ליכה ושאין בשעת שחיטתו אין טעון ליכה מי שבשעת שחיטתו טעון ליכה
ברכת המזון ותפילה כ"ש מי שבשעת ברכה ותפילה לאו זמן
זמן הוא כל שבעה מי ליכא משמע דקתני
ולא כיפה ליכ שיכי וקתני כל שבעה ולא דקתני
מכי למיתר ולישעמך ליכה כל שבעה מי שיכי
ואמאי מחזיק זמנין לאו שעמך ברישא קתני
זמן יכול שבת יום"ט כ"ש כפרשנאי ליכה אם
לא נאמר זמנין לאו שבת יום"ט לעולם אין
דף קף טעון ליכה רק יום אחד ובפרק אלו טעונין
דקתני ר' טרפון אם בישל בי בתחילת הרגל
יבשל בו כל הרגל ומפרש בגמרא ה"ד יבוש
דלמחר קדא ופריש דאיכא דאמרי כולן זה כזה כמו בקר
אחד שאם לא לן למחר ולין היו"ט וקדל ופריש
בבקר ועכ"ג כן הוא לאו שיכי ליכה כל אם כן מאי
קתני שיכי רגל בפני עצמו לגבי ליכה הלא
כל שאר ימים שלפניו כמי טעונין ליכה הלא
ואלו יום לחמין ומשיכי טעונין ליכה לא יצא
וכן משמע בסיפרי בפרשת כל הכבוד והלכת
לאוהליך מלמד שטעונין ליכה פי' כל ג' רגלי
מיכן לרבות עופות ומכתשין ולבשר ועניש
כל ופניתם בבקר כל מכות שאתה פוכה לא
יהא אלא מבקר ואילך רבי יהודה אומ' יכול
יהא אלא בלבד שאחר קבלת הקרבנו ומדבי
ליה כמו ליכה דכתיב אלא מאי יום אחד היה
ואתו לא נאמר אחד דקבלת הפנים מעיקר פסח מליכה
ומי גרע מחבית קרבנו בימות החול דטעון
ליכה יום אחד ואפילו הכי כתיב בה אחד
הוא לא צריכא דאיכא קרבנות אחרים לשבת
כגון שבת ראש חדש ומוסף דשבת ראש חדש
לפניהם יו"ט: כל היכא דליכא
אלא מיתון למחר ליכא למאי הילכתא
ליכתוב יתן ליכא למעוטי מחר
ולכתוב יתן ליכא למעוטי מבעוד יום
אלא מאי למעוטי דלא שנא כרבי

מאי קא מרבה אלא תאכלו ממנו נא בפרטיה
מאי קא ממעט לא תשחט על חמץ דם זבחי אפוך אנא מצוה דנופיה עריף: הראשון טעון
הלל באכילה וכו': מנא הני מילי אמר ר' יוחנן
משום רבי שמעון בן יהוצדק אמר קרא השיר
יהיה לכם כליל התקדש חג לילה המקור לחג
טעון הלל לילה שאין מקודש לחג אין טעון
הלל: וזה וזה טעונין הלל בעשייתו וכו': מ"ט
איבעית אימא לילה קא ממעט יום לא קא
ממעט איבעית אימא אפשר ישראל שוחטין
את פסחיהן ונוטלין את לולביהן ואין אומרים
הלל: ונאכל צלי וכו': שבת אין טומאה לא
מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא רוחה את
השבת ואין רוחה את הטומאה ר' יהודה אומר
אף רוחה את הטומאה מאי טעמא דתנא קמא
מפני טומאה דחיתיו יחזור ויעשה בטומאה
ורבי יהודה התורה חזרה עליו לעשו בטהרה
לא זכה ועשה בטומאה ת"ר פסח ראשון רוחה
את השבת פסח שיני רוח את הטומאה
פסח ראשון טעון לינה פסח שיני טעון לינה
דוחה את הטומאה כמאן כרבי יהודה ולרבי
יהודה טעון לינה והא תניא רבי יהודה אומר
מניין לפסח שיני שאין טעון לינה ת"ל שנאמר
ופנית בבקר והלכ' לאוהליך וכתב ששת ימים
תאכל מצות הנאכל לששה טעון לינה שאין
נאכל לששה אין טעון לינה תרי תנאי ואליבא
דרבי יהודה: מתני' הפסח שבא
בטומאה לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות ויולדות
ואם אכלו פטורין מכרת ורבי שמעון פוטר אף
על ביאת מקדש: גמ' תנו רבנן זבין וזבות נדות ויולדות שאכלו בפסח
שבאו בטומאה יכול יהו חייבין תלמוד לומר כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל
בשר מזבח השלמים אשר לי' וטומאתו עליו ונכרת נאכל לטהורים חייבין עליו משום
טמא ושאינו נאכל לטהורין אין טמאין חייבין עליו משום טמא רבי אלעזר אומר יאכל
דחקו זבין ונכנסו לעזרה בפסח הבא בטומאה יכול יהו חייבין ת"ל ויושלחו מן המחנ' כל
צרועים וכל זב וכל טמא לנפש בזמן שטמאי מתים משתלחין זבין ומצורעין משתלחין אין
טמאי מתים משתלחין אין זבין ומצורעין משתלחין בעי יוסף דחקו טמאי מתים
ונכנסו להיכל בפסח הבא בטומאה מהו מראשתרי טומאת עזרה אשתרי נמי טומאת
היכל או דילמא מאי ראשתרי אשתרי לא אשתרי אמר רבא אמר
קרא וישלחו מן המחנה וכתב אל מחוץ למחנה תשלחו אפילו מקצת מחנה איכ' דאמרי
אמר רבא אמר קרא וישלחו מן המחנה אל מחוץ למחנה תשלחום כל היכא דקרינן
ביה אל מ חוץ למחנה תשלחום קרינן ביה וישלחו מן המחנ' בעי רב יוסף דחקו טמאי
מתים ואכלו אימורי פסח הבא בטומאה: מהו

מהו מי מקיבי משום מוכלי קדשים בטומאה לי לא: מישתרי כמי טומאת יחידין דלא מיקיבי בהו משום טומאה ואכל זר לא יאכל קודש:
מיכלי מוכל לזרים בטומאה מיכלו אתקבי לזרים: מטומאת בשר דכתיב בשר בטומאת הגוף אתה לי לאכול בשר בטומאת הקרקע תאכל בשר
מזבח שלמים אשר לי': היכא דקטריכו שלא היזכר בו מחבת: שלשה מזבחות להזות הדם אחד לקטרת לזרים היכא דם מתבז:
מתני' מקום שנהגו לומר זה לשם פסח דכתיב כאשור למחר זה לשם פסח דכתיב כאשור ואכל זר לא יאכל קודש:
גמ' למימרת ביקור שלא יקרו בו מום
מבקרין אותם כל לילי שבע וכתיב הכא כאשר כמי
דמיעטינן פסח דזרות כל שאר קדבנות: מה
להלן כו' כאי דילמ' בתמיד בני ביקוד
הא להלן לכשחיטתן ופסח דזרות נמי כן
ביקורן: שיקו כל עבודו' של חדש הזה כזה
ואיקו לפסח דזרות: ופסח דזרות נמי כו'
והתניא: שיקו כל עבודו' של חדש הזה כזה
כל פסחי דזרות שקקו זה לזה ואיקו לעכורין
מקום שנעשה מיעטינן מקום
דנגבי ביקור לריש ליכ למיכל לאחריתי כדמפ'
ואזיל שלא הזה דנגבי ביקור: למה לי למיעטי
פסח שיכי מביקור לכשנעשה יפים: דכתיבי
דקרי יום אחד כמו פסח מצרי' היכ' אקטרינהו
כמיעטינן פסח דזרו' לתמיד לילי למיעטי שיכי
לא תיכוך שיכי דלא מיעטינן מקום דזה נגבי
ביקור ומיעטינן מקום דלא נגבי ביקור ומיעטינן מביקור לכשנעשה יפים
עשוי דתניא מיעטתיו מקום קדש ל
ללמוד שמעת מינה ביקור ומקום: ולילך הזה
ממעט פסח דזרו' ממקום עשוי לבא מביקור
לכשנעשה יפים לית לן לפסח שנעשה בזרות
מכעשוי יבקר שנים ושלשה עלתים ונשחטו
שחיטה יקה אחד מהן: כדתני לעזר בן
עזריה ודבי עקיבא בפסח דברכות גמ' בזמן
בלילה הזה ובמדבי בארץ מצרי' בלילה הזה כו': עדיל שיתין מיחמת
מילה: בן בכר מיומיה שתבכרי מיעטוי
לכיכי שבשמים נמלוך בתרומי ומעשר
בהמה קדש בעיני כל בן בכר ובן פקר
כמי כו מלא קבלה הלא כן לימ לי בו משמרת
תמיד קדש ועבודת הלא כן לימ לי בו משמרת
פוסלת ואין משמרת פוסלת בתרומ' ואיצטרי'
למיכתב ערל ואיצטריך למיכתב בן נכר דאי כתב רחמנא ערל משום דמאיס אבל בן
נכר לא מאיס אימא לא צריכא ואי אשמעינן בן נכר משום דאין לבו לשמים אבל ערל
הלבו לשמים אימא לא צריכא אלא ומעתה ומלתה אותו אז יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל
אבל אוכל בפסח דורות אמר קרא ועבדתם אלא מעתה דכתב ועצם לא תשברו בו ה"נ
דבו אינו שובר אבל שובר בפסח דורות אמר קרא ועברתם אלא בו למה לי בו בכשר
ולא בפסול אלא מעתה דכת' את תאכלו ממנו נא ממנו אי את' אוכל אבל אתה אוכל
נא בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא ממנו למה לי לכדרבא אמר רבי יצחק:
ונאכל בחפזון וכו': מנא לן דאמר קרא ואכלתם אותו בחפזון אותו נאכל בחפזון
ואין אתר נאכל בחפזון: ופסח דורות נוהג כל שבעה וכו': אמאי קאי אילימא
אפסח פסח כל שבעה מי איכא: אלא

למעוטי פסח שיכי לכותיה דפסח דורות
מהכיכן מוכנדת וליכא למימר
דיקוה דמיקתו מכעשוי כמי כפ למעט פסח
שיכי דלית ליה מקתו מכעשוי ולא כמעט פסח
דורו דקא לפסח שיכי לא ליכטריך כיון דלא
כעי ביקור לא בעי כמי שיקו מקתו מכעשוי
שאם יעלה אומו בעל מום לפסי שחיטה ממש
לא קיים מקתו מכעשוי:
אבל תתה שובר בפסח דורות אמר קרא
ועבדת תמי לילי לא ליכטריך
לפסי ועבדת הא כיון דכתיב בפסח שיכי
ועצם לא תשברו בו כל שכן בדלשכן:
אותו בחפזון ואין אחר בחפזון קשה
לילי לא אמאי לא פריך ואימא
אותו בחפזון ואין אחר בחפזון אלא
מהכיכן מוכנדת דלא כמי למעט פסח
דיקוה דמיקתו מכעשוי ולא כמעט פסח
שיכי דלית ליה מקתו מכעשוי ולא כמעט פסח
דורו דקא לפסח שיכי לא ליכטריך כיון דלא
כעי ביקור לא בעי כמי שיקו מקתו מכעשוי
שאם יעלה אומו בעל מום לפסי שחיטה ממש
לא קיים מקתו מכעשוי:
אבל תתה שובר בפסח דורות אמר קרא
ועבדת תמי לילי לא ליכטריך
לפסי ועבדת הא כיון דכתיב בפסח שיכי
ועצם לא תשברו בו כל שכן בדלשכן:

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

אלא אחמץ מכלל דפסח מצרים לילה אחת ותו לא והתניא ר' יוסי הגלילי אומ' מניין לפסח מצרים שאין חימוצו נוהג אלא יום אחד ת"ל לא יאכל חמץ וסמיך ליה היום אתם יוצאין אלא הכי קאמר לילה אחד והוא הדין לפסח דורות וחימוצו כל היום ופסח דורות נוהג כל שבעה: מתני' אמר רבי יהושע שמעתי שתמורת פסח קריבה ותמורת פסח אינה קריבה ואין לי לפרש אמר רבי עקיבא אני אפרש הפסח שנמצא קודם שחיט' הפסח ירעה עד שיסתאב וימכר ויקח בדמיו שלמים וכן תמורתו אחר שחיטת הפסח קרב שלמים וכן תמורתו: גמ' ולימא פסח קרב ופסח אינו קרב הא קמ"ל דאיכא תמורת הפסח דלא קרבה איתמר רבה אמר קודם שחיטה ולאחר שחיטה שנינו רבי זירא אמר קודם חצות ולאחר חצות שנינו ולר' זירא הא קתני קודם שחיטת הפסח אימא קודם זמן שחיטת הפסח כתנאי הפסח שנמצא קודם שחיטה ירעה לאחר שחיטה יקרב רבי אליעזר אומר קודם חצות ירעה לאחר חצות יקרב:

אחר הפסח יביא שלמים וכו': אמר רבא לא שנו אלא שנמצא אחר שחיטה והימר בו אחר שחיטה אבל נמצא קודם שחיטה והימר בו אחר שחיטה תמורתו מכח קדושה דחויה קא אתא ולא קרבה איתיביה אביי כבש מה ת"ל אם כבש לרבות תמורת הפסח אחר הפסח שקרבה שלמים הד' אילימא שנמצא אחר שחיטה והימיר בו אחר שחיטה פשיטא למה לי קרא אלא לאו שנמצא קודם שחיטה והימר בו אחר שחיט' לא לעולם שנמצא אחר שחיטה והימר בו אחר שחיטה וקרא אסמכתא בעלמא אלא קרא למאי אתא כדתניא כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומ' אם כשב לרבות פסח שעבר' שנתו ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות שלמים שטעון סמיכה ונסכי ותנופת חזה ושוק וכשהוא אומר אם עז הפסיק הענין לומר על העז שאין טעונה אליה איכא דמתני לה ארישא הפסח שנמצא קודם שחיטת הפסח ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים וכן תמורתו אמר רבא לא שנו אלא שנמצא קודם שחיטה והימר בו קוד' שחיט' אבל נמצא קודם שחיטה והימר בו אחר שחיטה תמורתו קריבה שלמים מ"ט כי קבעה שחיטה מידי דחזי ליה מידי דלא חזי ליה לא קבעה איתיביה אביי כשב מה תלמוד לומר אם כשב לרבות תמורת הפסח אחר הפסח שקריבה שלמים: יכול

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר הוא הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי דמי אילימא שנמצא קודם שחיטה והימר בו קודם שחיטה פשיטא למה לי קרא אלא לאו שנמצא קודם שחיטה והימר בו אחר שחיטה תיובתא דרבא תיובתא אמר שמואל כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקיף לה רב יוסף כללא הוא והרי חטא' שעברה שנתה דלרעיה אזלא דאמ' ר' שמעון בן לקיש חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאלו היא עומדת בבית הקברות ורועה ואלו בפסח כי האי גונא קרב שלמים דתניא כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק כשהוא אומר אם עז הפסיק הענין לומר על העז שאין טעון אליה אמר ליה כי קאמר שמואל באבודין בדחויין לא אמר ואבוד מי משכחת לה והרי אבודה בשעת הפרשה לרבנן דלרעיה אזלא דתנן הפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצא' הראשונה והרי שתיהן עומדו' אחת מהן תקרב ושנייה תמו' דברי ר' וחכמים אומרים אין חטאת מתה אלא שנמצאת לאחר שנתכפרו בעלים הא קודם שנתכפרו בעלים רועה ואלו בפסח היכא דאבד ונמצא אחר חצות קודם שחיטה קרב שלמים שמואל כר' סבירא ליה דאמר אבודה למיתה אזלא והא כל אבודה לרבי מיתה ואלו בפסח היכא דאבד קודם חצות ונמצאת קודם חצות רועה קודם חצות לאו אבוד הוא כדרבא דאמר רבא אבידת לילה לאו שמה אבידה אלא רועה לרבי היכי משכחת לה כדרבי

אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר בו קודם שחיטה פשיטא למה לי קרא ואף על גב דקתני ליה במתני' לאשמועינן דאיכא תמורה דלא קרבה מכל מקום קרא לא איצטריך להכי: פשיטא השתא לא שייך לשנויי דקרא אסמכתא בעלמא כדשני לעיל דאם כן קרא למאי אתא:

אלא לאו שנמצא קודם שחיטה תימא לליטא קמא מאי מקשה אביי לרבה מהך ברייתא והלא סיפא מסייעתא לו בהדיא כדמסיק השתא וזהו תימא לומר שלא ידע אביי סיפא דברייתא דמקשיה מינה:

אמר שמואל כל שבחטאת מתה כו' שמואל כרבי זירא סבר דאמר חצות קבע מדאמר ר' יוחנן אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא אחר שחיטה והכי דחיק לקמן:

וכללא הוא והרי כו' תימא דפריך אסיפא דמילתיה דכל שבחטאת רועה ואריש אמי איכא למיפרך דהא תמורת חטאת ושמתו בעליה דלמיתה אזלא ואלו בפסח אמרינן במתני' דתמור' הפסח רועה אם המיר קודם חצות דקבעיה חצו' וכן מתו בעליו אמ' לקמן דאי מת קודם חצות דקבעיה חצות:

רואין אותה כאלו היא בבית הקברות נקט הכי משום דדחיית בית הקברות לא דחייה היא וכמו כן עברה שנתה לא חשיב דיחוי כמו מתו אם נתכפרו בעליה:

ורועה פירו' רש"י ויפלו דמיה לקיץ המזבח ממדרשו של יהויידע ואין כראה לריבא דלא כאמר מדרש יהויידע אלא בהפריש מעות לחטאתו אם לא שמו ונשתייר מהם אם אבוד והפרי' אחרי' ואחר כך נמצאו דמה שנשתייר יפלו לנדבה' אבל בכי האי גוונא שלא נתכפרו עדין בעליה אמרינן תימכר ויביא אחרת בדמיה והביא ר' ראייה לדבריו דתנן בפר' ולד חטאת ושאבדה אם משכפרו כו' ואם עד שלא כפרו בעלי' תרעה עד שתסתאב ותמכ' ויביא אחרת בדמיה והשתא בדרייה במורה כמו אבדה דמודי ריש לקיש לאחר כפרה דמתה קתני עד שלא כיפרו יביא בדמיה אחרת בעברה שנתה דלאו דחוי גמור הוא דאף לאח שכיפרו בעליה אינה מתה לא כל שכן שאם נסתאבה קוד' ליביא אחרת בדמיה:

קודם חצות לאו אבוד הוא פירש ובכי האי גונ' לא איירי שמואל דהא שנינן כי קאמ' שמואל באבודין קאמר: אלא רועה לרבי היכא משכחת לה דליכא למימר כגון שנאבדה בלילה דאבידת לילה לאו שמה אבידה ושמואל באבודין איירי כדפרישית: כדרבי

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

רבי שמעון אומר אם חבורת כהנים יאכלו: גמ׳ והא קא מייתי קרשים
לבית הפסול רבי שמעון לטעמיה דאמר מביא קדשים לבית הפסול דתנן אשם
שנתערב בשלמים רבי שמעון אומר ישחטו בצפון ויאכלו בחומר שבהן אמר לו אין
מביאין קדשים לבית הפסול ורבנן היכי עבדינן אמר רבא ממתין לו עד שיומם ויביא
בהמה שמינה ולימא כל היכא דראיתיה לפסח תחול עליה דהאי ואכיל להו בתורת
בכור בעל מום: מתני׳ חבורה שאבד פסחה ואמר לאחר צא ובקש
ושחוט עלינו והלך ומצא ושחט והם לקחו ושחטו אם שלו נשחט ראשון הוא
אוכל משלו והם לקחו ושחטו אם שלהן נשחט ראשון הם אוכלין משלהן והוא
אוכל משלו ואם אינו ידוע איזה מהן נשחט ראשון כאחר הוא
אוכל משלו והם אינם אוכלים עמו ושלהן
יצא לבית השריפה ופטורין מלעשות
פסח שיני אמר להן אם אחרתי צאו ושחטו
על הלך ומצא ושחטו לקחו ושחטו אם
שלהן נשחט ראשון הן אוכלין משלהן והוא
אוכל עמהן ואם שלו נשחט ראשון הוא
אוכל משלו והן אוכלין משלהן ואם אינו ידוע איזה מהן נשחט ראשון או ששחטו
שניהם כאחר הן אוכלין משלהן והוא אינו אוכל עמהן ושלו יצא לבית השריפה
ופטור מלעשות פסח שיני אמר להן ואמרו לו אוכלין כולם מן הראשון ואם אין
ידוע איזה מהן נשחט ראשון שניהן יוצאין לבית השריפה לא אמר להן ולא אמרו לו
אין אחראין זה בזה שתי חבורות שנתערבו פסחיהן אלו מושכין להן אחד ואלו
מושכין להן אחד אחד מאלו בא לו אצל אלו ואחד מאלו בא לו אצל אלו וכך הם אומרים
אם שלנו הוא הפסח הזה ידיך מושכות משלך ונמנית על שלנו ואם שלך הוא הפסח
זה ידינו משוכות משלנו ונמנינו על שלך וכן חמש חבורות של חמשה חמשה ושל
עשרה עשרה מושכין להן אחד מכל חבורה וחבורה וכן הם אומרים שנים שנתערבו
פסחיהם זה מושך לו אחד וזה מושך לו אחר זה ממנה עמו אחד מן השוק וזה ממנה
עמו אחר מן השוק זה בא אצל זה וזה בא אצל זה וכך הם אומרים אם שלי הוא פסח
זה ידיך משוכות משלך ונמנית על שלי ואם שלך הוא פסח זה ידי משוכות משלי
ונמניתי על שלך: גמ׳ תנו רבנן אמר להן ואמרו לו אוכל מן הראשון
לא אמר להן ולא אמרו לו אינן אחראין זה בזה מכאן

כ״ש שמעון אומר אם כל החבורה כולה כהנים היו יאכלו לתוכם ויקרב פסח בשאר כל מקום שקוראו ובכורות בשאר כל מקום שהן: גמ׳ ותקח קח
מייתי קדשים לבית הפסול לר׳ שמעון קח פריך דמימעט בזמן לכתחלה כשאר שנותיו לכתר עד בוקר שלא כדין משו׳ ספק פסח ותקוה ליה לימי׳ דיעבו׳ שדין קכבור בשני
ימי׳ ול׳לה לתקר: מביאין קדשי׳ לבית הפסול למעט בזמן לכתלה מוטב מלבתקן לרעיית: ישחטו בצפון כזמור לפסח ויאכלו בחומר שבהן
כתורת הפסח לזכיה כיוסה ול׳לה לפני מן הקלעים: לבית הפסול שמימעט בזמן לכילתן השלמי שלא ידעו ורבנן דלמרי לית מביאין היכי עבדי לפסח שנתערב
בבכורות בשלמי׳ קומץ קנ״ח ב
לו פסח שנתערב בעולה ופסח ליכא למימ׳ ידעו ויביא בדמיכם אתקן קדבנות
כדלמרן לעיל אבל בכור בעי׳ כלה תמים ואין לו פדיון ואיכא תמים יכ׳
מקדישתו לחול על הפיעות שלא בפכל בלא לבהן ופסח בר פדיון הוא ואיכו בפכל
פדיון: ממתין עד שיומם ויביא בהמה
שמיכה ביפה שבהן: ונימא כל דליתיה
לפסח תיחול קדושתה להכך מעות ומייתי
בהכך מעות שלמים כדין מותר הפסח:
ואכיל להו לכל התערובת: בתורת בכור
בעל מום נמי זה היא תורתו מי פשחט בפעלית
ואין במכר בפעלית ואין בפזקל בלשרה ופה
היא מכיר בפסח שנפדה היא שוקטו ומוכרו
בפעלית פה יבנה: מתני׳ לא נקש
את הקהל: ושחוט עליהו פה שלו ושחוט
לראשון הוחיל והם אומרי לו שחוט עליהו עד
שלו הם במקין שאב אין יכולין להימות עד
שלהן ושלהן ישרף דפסח בלא בעלים הוא
ואוכלין כולן משלהן ואם שלהן פשחט לראשון
הוא אוכל משלו שהרי משלהן אכלו לא במיכה על שלהן
והם אוכל משלהן שהרי יחזרו בהן מן האוכל
ומשכחו ידיהן ממנו ואין אוכל משלהן: ושלהן
כשחט לראשון ומשכחו מזה: ושלהן
יצא לבית השריפה שאם שלו פשחט לראשון
ואין בימיכין על השיני: ופטורין מפסח שיני
דימיכה בפסח בראשון ואכילה לא מ
מעכב: אמר להם אם לימדתי שחטו עלי
יחיד שהלך לבקשו ואמר לבני חבורה אם
לימדתי שחטו עלי והמוכי עמכם ואין לא
אמרו שחוט עלינו: הוא אוכל עמהם ושלו
ישרף לכיון שהימנוהו על שלהן הרי כמשך
מן הראשון וחזר בו משליחותו: ושלי יצא
לבית השריפה שאם שלהן בשחט לראשון ומשך
משלו שהרי עשאן שלוחין: ופטור מפסח
שיני מה בפשך בראשון יצא: אמר להם
שחטו עלי אם לחדתי ואמר לו בקש ושחוט
עלינו יאכלו כולם מן הראשון ואין לו
חזקה שלוחם: ואם אין ידוע לי זהו פשחט

מכאן אמרו חכמים יפה שתיקה לחכמי׳ קל וחומר לטפשים
שנאמר ואויל מחריש חכם יחשב: שנים שנתערבו משני יו פס
פסח וכו׳: ליכא מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא אם
ימעט הבית מהיות משה מלמר שמתמעטין והולכין ובלבר
שיהא אחר מבני חבורה קיים רבררי ר׳ יהודה רבי יוסי אומר
ובלבר שלא יניחו את הפסח כמות שהוא אמר רבי יוחנן
אפילו תימא רבי יהודה כיון דאמר רבי יהודה אין שוחטין
את הפסח על היחיד מעיקרא לאמנויי אחרינא בהריה קאי
וכאחר מבני חבורה דמי אמר רב אשי מתניתין נמי דייקא
דקתני וכן חמשה חבורות של חמש חמש של חמשה אין
אבל של חמשה וארבעה לא אלא משום דלא פייש חד מבני
חבורה גביה שמע מינה:

הדרן עלך מי שהיה טמא

הדרן עלך מי שהיה טמא ושליקא לה פסח שני בהצטרף עמו ערבי פסחים

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ערב פסחים

עין משפט

כך ע

תוי"ט כו' מהל' חמץ ומצה פכ"ג ה"ב ה"ג ה"ה ה"ו ה"ז ה"ח ה"ט ה"י ה"יא ה"יב ה"יג ה"יד ה"טו ה"טז ה"יז ה"יח ה"יט ה"כ ה"כא ה"כב ה"כג ה"כד ה"כה ה"כו ה"כז ה"כח ה"כט ה"ל ה"לא ה"לב ה"לג ה"לד ה"לה ה"לו ה"לז ה"לח ה"לט ה"מ ה"מא ה"מב ה"מג ה"מד ה"מה ה"מו ה"מז ה"מח ה"מט ה"נ ה"נא ה"נב ה"נג ה"נד ה"נה ה"נו ה"נז ה"נח ה"נט ה"ס ה"סא ה"סב ה"סג ה"סד ה"סה ה"סו ה"סז ה"סח ה"סט ה"ע ה"עא ה"עב ה"עג ה"עד ה"עה ה"עו ה"עז ה"עח ה"עט ה"פ ה"פא ה"פב ה"פג ה"פד ה"פה ה"פו ה"פז ה"פח ה"פט ה"צ ה"צא ה"צב ה"צג ה"צד ה"צה ה"צו ה"צז ה"צח ה"צט ה"ק ה"קא ה"קב ה"קג ה"קד ה"קה ה"קו ה"קז ה"קח ה"קט ה"קי ה"קיא ה"קיב ה"קיג ה"קיד ה"קטו ה"קטז ה"קיז ה"קיח ה"קיט ה"קכ ה"קכא ה"קכב ה"קכג ה"קכד ה"קכה ה"קכו ה"קכז ה"קכח ה"קכט ה"קל ה"קלא ה"קלב ה"קלג ה"קלד ה"קלה ה"קלו ה"קלז ה"קלח ה"קלט ה"קמ ה"קמא ה"קמב ה"קמג ה"קמד ה"קמה ה"קמו ה"קמז ה"קמח ה"קמט ה"קנ ה"קנא ה"קנב ה"קנג ה"קנד ה"קנה ה"קנו ה"קנז ה"קנח ה"קנט ה"קס ה"קסא ה"קסב ה"קסג ה"קסד ה"קסה ה"קסו ה"קסז ה"קסח ה"קסט ה"קע ה"קעא ה"קעב ה"קעג ה"קעד ה"קעה ה"קעו ה"קעז ה"קעח ה"קעט ה"קפ ה"קפא ה"קפב ה"קפג ה"קפד ה"קפה ה"קפו ה"קפז ה"קפח ה"קפט ה"קצ ה"קצא ה"קצב ה"קצג ה"קצד ה"קצה ה"קצו ה"קצז ה"קצח ה"קצט ה"ר ה"רא ה"רב ה"רג ה"רד ה"רה ה"רו ה"רז ה"רח ה"רט ה"רי ה"ריא ה"ריב ה"ריג ה"ריד ה"רטו ה"רטז ה"ריז ה"ריח ה"ריט ה"רכ ה"רכא ה"רכב ה"רכג ה"רכד ה"רכה ה"רכו ה"רכז ה"רכח ה"רכט ה"רל ה"רלא ה"רלב ה"רלג ה"רלד ה"רלה ה"רלו ה"רלז ה"רלח ה"רלט ה"רמ ה"רמא ה"רמב ה"רמג ה"רמד ה"רמה ה"רמו ה"רמז ה"רמח ה"רמט ה"רנ ה"רנא ה"רנב ה"רנג ה"רנד ה"רנה ה"רנו ה"רנז ה"רנח ה"רנט ה"רס ה"רסא ה"רסב ה"רסג ה"רסד ה"רסה ה"רסו ה"רסז ה"רסח ה"רסט ה"רע ה"רעא ה"רעב ה"רעג ה"רעד ה"רעה ה"רעו ה"רעז ה"רעח ה"רעט ה"רפ ה"רפא ה"רפב ה"רפג ה"רפד ה"רפה ה"רפו ה"רפז ה"רפח ה"רפט ה"רצ ה"רצא ה"רצב ה"רצג ה"רצד ה"רצה ה"רצו ה"רצז ה"רצח ה"רצט ה"רק ה"רקא ה"רקב ה"רקג ה"רקד ה"רקה ה"רקו ה"רקז ה"רקח ה"רקט ה"רקי ה"רקיא ה"רקיב ה"רקיג ה"רקיד ה"רקטו ה"רקטז ה"רקיז ה"רקיח ה"רקיט ה"רקכ ה"רקכא ה"רקכב ה"רקכג ה"רקכד ה"רקכה ה"רקכו ה"רקכז ה"רקכח ה"רקכט ה"רקל ה"רקלא ה"רקלב ה"רקלג ה"רקלד ה"רקלה ה"רקלו ה"רקלז ה"רקלח ה"רקלט ה"רקמ ה"רקמא ה"רקמב ה"רקמג ה"רקמד ה"רקמה ה"רקמו ה"רקמז ה"רקמח ה"רקמט ה"רקנ ה"רקנא ה"רקנב ה"רקנג ה"רקנד ה"רקנה ה"רקנו ה"רקנז ה"רקנח ה"רקנט ה"רקס ה"רקסא ה"רקסב ה"רקסג ה"רקסד ה"רקסה ה"רקסו ה"רקסז ה"רקסח ה"רקסט ה"רקע ה"רקעא ה"רקעב ה"רקעג ה"רקעד ה"רקעה ה"רקעו ה"רקעז ה"רקעח ה"רקעט ה"רקפ ה"רקפא ה"רקפב ה"רקפג ה"רקפד ה"רקפה ה"רקפו ה"רקפז ה"רקפח ה"רקפט ה"רקצ ה"רקצא ה"רקצב ה"רקצג ה"רקצד ה"רקצה ה"רקצו ה"רקצז ה"רקצח ה"רקצט ה"רר ה"ררא ה"ררב ה"ררג ה"ררד ה"ררה ה"ררו ה"ררז ה"ררח ה"ררט ה"רריא ה"רריב ה"רריג ה"רריד ה"ררטו ה"ררטז ה"רריז ה"רריח ה"רריט ה"ררכ ה"ררכא ה"ררכב ה"ררכג ה"ררכד ה"ררכה ה"ררכו ה"ררכז ה"ררכח ה"ררכט ה"ררל ה"ררלא ה"ררלב ה"ררלג ה"ררלד ה"ררלה ה"ררלו ה"ררלז ה"ררלח ה"ררלט ה"ררמ ה"ררמא ה"ררמב ה"ררמג ה"ררמד ה"ררמה ה"ררמו ה"ררמז ה"ררמח ה"ררמט ה"ררנ ה"ררנא ה"ררנב ה"ררנג ה"ררנד ה"ררנה ה"ררנו ה"ררנז ה"ררנח ה"ררנט ה"ררס ה"ררסא ה"ררסב ה"ררסג ה"ררסד ה"ררסה ה"ררסו ה"ררסז ה"ררסח ה"ררסט ה"ררע ה"ררעא ה"ררעב ה"ררעג ה"ררעד ה"ררעה ה"ררעו ה"ררעז ה"ררעח ה"ררעט ה"ררפ ה"ררפא ה"ררפב ה"ררפג ה"ררפד ה"ררפה ה"ררפו ה"ררפז ה"ררפח ה"ררפט ה"ררצ ה"ררצא ה"ררצב ה"ררצג ה"ררצד ה"ררצה ה"ררצו ה"ררצז ה"ררצח ה"ררצט ה"רש ה"רשא ה"רשב ה"רשג ה"רשד ה"רשה ה"רשו ה"רשז ה"רשח ה"רשט ה"רת ה"רתא ה"רתב ה"רתג ה"רתד ה"רתה ה"רתו ה"רתז ה"רתח ה"רתט ה"רי ה"ריא ה"ריב ה"ריג ה"ריד ה"ריה ה"ריו ה"ריז ה"ריח ה"ריט ה"רכ ה"רכא ה"רכב ה"רכג ה"רכד ה"רכה ה"רכו ה"רכז ה"רכח ה"רכט ה"רל ה"רלא ה"רלב ה"רלג ה"רלד ה"רלה ה"רלו ה"רלז ה"רלח ה"רלט ה"רמ ה"רמא ה"רמב ה"רמג ה"רמד ה"רמה ה"רמו ה"רמז ה"רמח ה"רמט ה"רנ ה"רנא ה"רנב ה"רנג ה"רנד ה"רנה ה"רנו ה"רנז ה"רנח ה"רנט ה"רס ה"רסא ה"רסב ה"רסג ה"רסד ה"רסה ה"רסו ה"רסז ה"רסח ה"רסט ה"רע ה"רעא ה"רעב ה"רעג ה"רעד ה"רעה ה"רעו ה"רעז ה"רעח ה"רעט ה"רפ ה"רפא ה"רפב ה"רפג ה"רפד ה"רפה ה"רפו ה"רפז ה"רפח ה"רפט ה"רצ ה"רצא ה"רצב ה"רצג ה"רצד ה"רצה ה"רצו ה"רצז ה"רצח ה"רצט ה"רק ה"רקא ה"רקב ה"רקג ה"רקד ה"רקה ה"רקו ה"רקז ה"רקח ה"רקט ה"רקי ה"רקיא ה"רקיב ה"רקיג ה"רקיד ה"רקטו ה"רקטז ה"רקיז ה"רקיח ה"רקיט ה"רקכ ה"רקכא ה"רקכב ה"רקכג ה"רקכד ה"רקכה ה"רקכו ה"רקכז ה"רקכח ה"רקכט ה"רקל ה"רקלא ה"רקלב ה"רקלג ה"רקלד ה"רקלה ה"רקלו ה"רקלז ה"רקלח ה"רקלט ה"רקמ ה"רקמא ה"רקמב ה"רקמג ה"רקמד ה"רקמה ה"רקמו ה"רקמז ה"רקמח ה"רקמט ה"רקנ ה"רקנא ה"רקנב ה"רקנג ה"רקנד ה"רקנה ה"רקנו ה"רקנז ה"רקנח ה"רקנט ה"רקס ה"רקסא ה"רקסב ה"רקסג ה"רקסד ה"רקסה ה"רקסו ה"רקסז ה"רקסח ה"רקסט ה"רקע ה"רקעא ה"רקעב ה"רקעג ה"רקעד ה"רקעה ה"רקעו ה"רקעז ה"רקעח ה"רקעט ה"רקפ ה"רקפא ה"רקפב ה"רקפג ה"רקפד ה"רקפה ה"רקפו ה"רקפז ה"רקפח ה"רקפט ה"רקצ ה"רקצא ה"רקצב ה"רקצג ה"רקצד ה"רקצה ה"רקצו ה"רקצז ה"רקצח ה"רקצט ה"רר ה"ררא ה"ררב ה"ררג ה"ררד ה"ררה ה"ררו ה"ררז ה"ררח ה"ררט ה"רריא ה"רריב ה"רריג ה"רריד ה"ררטו ה"ררטז ה"רריז ה"רריח ה"רריט ה"ררכ ה"ררכא ה"ררכב ה"ררכג ה"ררכד ה"ררכה ה"ררכו ה"ררכז ה"ררכח ה"ררכט ה"ררל ה"ררלא ה"ררלב ה"ררלג ה"ררלד ה"ררלה ה"ררלו ה"ררלז ה"ררלח ה"ררלט ה"ררמ ה"ררמא ה"ררמב ה"ררמג ה"ררמד ה"ררמה ה"ררמו ה"ררמז ה"ררמח ה"ררמט ה"ררנ ה"ררנא ה"ררנב ה"ררנג ה"ררנד ה"ררנה ה"ררנו ה"ררנז ה"ררנח ה"ררנט ה"ררס ה"ררסא ה"ררסב ה"ררסג ה"ררסד ה"ררסה ה"ררסו ה"ררסז ה"ררסח ה"ררסט ה"ררע ה"ררעא ה"ררעב ה"ררעג ה"ררעד ה"ררעה ה"ררעו ה"ררעז ה"ררעח ה"ררעט ה"ררפ ה"ררפא ה"ררפב ה"ררפג ה"ררפד ה"ררפה ה"ררפו ה"ררפז ה"ררפח ה"ררפט ה"ררצ ה"ררצא ה"ררצב ה"ררצג ה"ררצד ה"ררצה ה"ררצו ה"ררצז ה"ררצח ה"ררצט ה"רש ה"רשא ה"רשב ה"רשג ה"רשד ה"רשה ה"רשו ה"רשז ה"רשח ה"רשט ה"רת ה"רתא ה"רתב ה"רתג ה"רתד ה"רתה ה"רתו ה"רתז ה"רתח ה"רתט

כך ע

מי שמתו מוכן קודם שיכנס לו יום הכפורים אינו מתענה ביום שלפניו אלא אוכל ושותה כל היום כולו ואפילו סעודה גדולה ואפילו בלילה אוכל ושותה עד שיעלה עמוד השחר ואם לא אכל כלום ביום ואכל בלילה הרי זה מתענה כל היום ואינו גומר: כיצד מתענה אדם ביום הכפורים אוכל ושותה כל היום כולו עד הלילה ומתענה

כך מפסיקין להבדלה אפי' על כוס שלישי ואפי' על כוס רביעי ואין מפסיקין בהבדלה בתפלת ערבית אלא לעקירת שלחן

כיצד ברכת המזון כדרבי לעזר אומר יברך אדם תחלה ואחר כך יברכו בניתו שאם מלכים בשולחן אחד אין מברכין אלא אחד איקלע פירש מפה וקידש בתפלת שמונה עשרה ושוין הן בברכתן ושוין הן בקדושין אין מברכין אלא אחד

כך מפסיקים להבדלה מאי מפסיקים לאו לעקירת שולחן לא למפה רבה בר רב הונא איקלע לבי ריש גלותא אייתו תכא קמיה פרס מפה וקירש תניא נמי הכי אין מביאין את השולחן אלא אם קירש ואם הביא פורס מפה ומקדש תני חדא שוין שאי מתחילין ואתני אידך שוין שמתחילין בשלמא הא דתניא שוין שאין מתחילין משכחת לה בערב שבת שחל להיות בערב הפסח אלא הא דתני שוין שמתחילין אימת אינימא בערב שבת הא מיפלג פליגי לא קשיא כאן קודם תשע כאן לאחר תשע אותו בני אדם שקידשו בבי הכנסת ארב ירדי יין לא יצאו ידי קידוש יצאו ושמוע אם

כך מפסיקין להבדלה אם היו מסובין בשבת עד הלילה מפסיקין להבדלה אם לאו מפסיקין מי שהיו מסובין בשבת עד הלילה מפסיקין להבדלה ואם לאו אין מפסיקין להבדלה מאי לאו עקירת שולחן ומדקתני כשם שמפסיקין מכאן לשם שני כאן לשם שני הא לאו עקירת שולחן הא אין מפסיקין להבדלה אלא בכוס אחד ואפי' בשבת אחת ואפי' בשני ימים טובים של ראש השנה אחד ואפי' בשני ימים טובים של גליות אחד ואפי' בשבת ויום טוב אחד ואפי' בשני ימים טובים של ראש השנה אחד ואפי' בשבת ויום טוב

אלא בדברים שאין טעונין ברכה במקומן פי' כשאכל כגון מיס
ובירות שאין צריכין לחתריסה ברכה מאוכא מעין נ' ומקלי
טעמא לין צריך לברך במקומן שלכך עמידתו זו היא במר סעודתו והך
סעודה לחתריתו היא וצריך לברך בתחילה אבל דברי טעונין ברך לאחריסה
במקומן כגון יין וכל ז' מינין לקיבעא קמא
קלר והא דתנן בברכות מי שאכל ושתה ולא
צריך להזכיר בתחילה ברך במקומו בכל ז'
מינים מיירי ובברייתא דמייתי בסמוך לא
נר'לשתות יין מדמדקדק תלמודא דלאיירי
בדברים הטעונים ברכה לאחריסה במקומן
מדקתני עקרו ולא ד'יין מדקתני יין משום
מה מינין אבל בברייתא דתניא כותיה דרב
קסבר נפיש'יין ומיקני קשה דאי הוי יין בכולם
דברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן אם
כן אמאי קתני יחמן לעיל ולר' יחמן
לייני בין לאחמי דקתמר רבי יוחנן אף ר'
יין כמי שיכול קאמר ולרבי יוחנן מזונות
דאמר שינוי מקום לין צריך לברך ובייתא
לייני בדברים הטעונין ברכה לאחריהן
במקומן ושוה לפת לכן כל מילי דר' יוחנן
משמע לן דלא בלע שלא עם רב ששת צוד קשה
דאמר רבי יוחנן משום ר' יוחנן בן נוריא
משום ר' מאיר אומר כל הטעונין ברכה
לאחריהן במקומן ואם שכח ואכל ושתה
במקומו שלו אינו חוזר למקומו אלא
ברכה אחת בסוף כל הסעודה ואם לאו
אינו יוצא ידי חובתו ואמר רבי יוחנן
מזונות

נמרו כוס ראשון מברך עליו ברכת המזון
והשיני או עליו קדושת היום אמאי ונימרינהו
לתרוייהו אחרא כסא אמר רב הונא אמר רב
ששת אין אומרים שתי קדושות על כוס אחר
מאי טעמא אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאין
עושין מצות חבילות חבילות ואוהאתניא
דגנבם לביתו במוצאי שבת מברך על היין
ועל המאור ועל הבשמים ואחר כך אומר
הבדלה על הכוס ואם אין לו אלא כוס אחר
מניחו לאחר המזון ומשלשלן כולן לאחריו
אין לו שאני והא ש"ש שחל להיות אחר השבת
דאית ליה ואמר רב יקנה אמרי מרלא אמ' זמן
מכלל דרבשביעי של פסח עסיקינן דכל מאי דהוה ליה אכיל ליה ולית ליה והא יום
טוב ראשון דאית ליה ואמר אביי יקנה ורבא אמר יקנה"ז אלא הבדלה וקידוש חדא
מילתא היא ברכת המזון וקידוש תרי מילי גינהו גופא יום טוב שחל להיות אחר השבת
רב אמר יקנה ושמואל אמר ינה"ק ורבה

קנ א אשון אומר עליו ברכת המזון להפסיק ובשני אומר עליו קידוש היום כמוך לפעודת שבת ולביל זו אתי שפיר קא דאמר לעיל דמפסיק לר' יהודה בעקידת
ברכת המזון בלא קידוש קשה מכח היכ לעיל דמפסיק לר' יהודה בעקידת שולחן קודש קודש ואין מפסיקין בו אלא לדברי תורה ומצוה ואין יכול לפעול מכוס
עליהן קידוש היום עקרי עם תשיכה לבית המדרש חזרו ומזגו להם כוס אחר עליו קידוש דברי ר' יהודה ברכת המזון לא אתי שפיר קא דאמר לעיל דמפסיק לר' יהודה בעקידת
עגיל ברכת המזון קודם שיגמתם לעגל הפסק בין סעודת שבת ולבין כמי שעד עקיבה לבית המדרש: ונימרינהו
לתרוייהו בחדא כסא לרבי יוסי פריך בין דתרוייהו לסעודת שבת קאתו כדאמרי לעיל דהך סעודה עולה לו לסעודת שבת היא לי לימיל תרוייהו אחד כסא אחד לר' יהודה
פריך כיון דברכ' המזון לסעודת חול וקידוש על סעודה הבאה אין לומר שפיכה על כוס אחר: שאין אומרי שתי קדושין על
כוס אחד ויש מוכנין בחוקה מעשה זה שלא לומר שבא ברכות על כוס ברכת המזון של מביאין כוס אחר לאחר המזון ומשלשלן כולן לאחריו אין לו שאני והא ש"ש שחל להיות אחר השבת
דאית ליה ואמר רב יקנה אמרי מרלא אמ' זמן מכלל דרבשביעי של פסח עסיקינן דכל מאי דהוה ליה אכיל ליה ולית ליה והא יום טוב ראשון דאית ליה ואמר אביי יקנה ורבא אמר יקנה"ז אלא הבדלה וקידוש חדא מילתא היא ברכת המזון וקידוש תרי מילי גינהו גופא יום טוב שחל להיות אחר השבת
רב אמר יקנה ושמואל אמר ינה"ק ורבה

רבה אמר יקנה ולי אמר קינ"ש דשבת מהפך ניל' משום דרב ושמואל ולי תבירים היו ואין צריך להפך משום זה דתלמוד בקיא כל אותם שלומדים יין תחילה
קנ"ה יקנה יהפך יקנה ולאחר כך לאותם שלומדים קידוש בריש קנ"ה קנ"ה ולאחר כך כי תחילה בקנ"ה ומיהו בירושלמי משמע כפי' רשב"ם:
מדריש יין מן הבדלה ילמדו שלוש בא חלה בשביל קידוש שקוף לבקוד יום טוב: והילכתא כרבה משום אביי דקיימא לן בכולי תלמודא כרבה

כי נהסיכן שלמד משום ר' יהושע בן חנניה
בהי"ק: הג משל דרבי יהושע כו':
ולהילכתא כרבה דקידושא והבדלתא דכי
מבדיל בריש עליה קדושת יום טוב
כמאתי: כי מזמן בשמים והבדלה היכא
דליכא לא מזגו אלא קדושת יום טוב
כיון דנמיר סעודתו בהקוה מיחייב בריש
ואין מעבירין צבל המצות: תכסף
קמ"ל דמשתיל לשתות על המזון שבתחילה
לשתות: והדר בירך בקי תכסף דברכת
המזון כמו שלמו בעשין בכל סעודה וסעודה
ובשאר סעודות עסקינן בלמו במוצאי שבת:
לא הוו ידעינהו לי משקו לכו בתר כסא לי
קכי בעיתו למיקדל ובריכו: קמ"ל

נמרו סעודתן: אומ' עליו כו' יוסי קמ"ל
לה: משלשלן עד לאחר המזון אלמא לאחר
שתי ברכות על כוס אחד קבלוה וברכת
המזון: ואמר רב יקנה כמאמר שבשביעי
עסקי ובשביעי ליכא זמן ומכל מקום שמע'
מינ' קידוש והבדלה על כוס אחד: ומשכחת
מהלה לאחר זמן בשביעי של פסח עסקינן
דשמע עכי קנ"ה ואין לו שלא כוס אחד: קנ"ה
יום ראשון דאית ליה דאחרייה עכי שבישל לא
לה יפתתו מלרבע כוסות: קידוש והבדלה
חדא מילתא היא דתרוייהו משום קדושת
יומי טובים כיצה והבדלה עבמה קנ"ה מזכיר
קדושת יום טוב דהמבדיל בין קדש
לקדש: הג"ה

נמרו סעודתן כוס ראשון אומר עליו ברכת המזון כו' רבי יוסי קאמ"ל דאע"ג דעומר סעודתו ויבוך ברכת המזון ואלמ' ברכת המזון עיקר
אם כרם מפה ניקדש מדלי כ' יוסי דכל שבן דשיך לאלו לר' יהודה כיון דאשון מברך עליו ברכת המזון אם כן שמע לאמ' כאמן: ועליו יוכח
תרוייהו בחד כסא קידוש היום וברכת המזון ולר' יוסי קא פריך דאלו לר' יהודה כיון דמפסיקין ובריך שולחן בריך שני כוסות: שני קדושות ברכת המזון קודם
קדושה בקידוש היום כלומר שני מיני קדושה דמיחזי כמאי: מברך על היין תחילה לפי שהוא תדיר ותדיר קודם: על המאור ועל הבשמים כלם
מוקמינן לה בסמכת ברכות בפר' שו דבריש פאחד מאור בריש ואחד בשמים והבדלה לבסוף לפי שאין להבדלה ברכות קבועות אלא ברוכה לפי' לומדה בסוף:
משלשלן לשון שמחבצם יחד עם ברכת המזון אלמא אמ' ב' ברכות על כוס אחד: ולית ליה יין לשני כוסות ואין בדלית ליה
עסיקינן: לאחר השבת מוצאי שבת: דאית ליה יקנה כ"ש יקנה קסבר יום טוב להיות לאחר השבת עסקינן דלית ליה כוסות הרבה דתנן
לפי' עני שבישראל לא יפחתו לו מארבע כוסות ואמר כ"ש יקנה אלמא קידוש והבדלה על כוס אחד מני אמר: ומשני מלמא אמר כ"ש יקנה אלמא בשביעי של פסח
עסקינן דשמא עכי קנ"ה ואין לו שלא כוס אחד לעשות דעתו לקדש ולהבדיל: והא יום טוב לעשין לו דלית ליה לפי' עני שבישראל לא יפחתו
לו מארבע כוסות: קידוש והבדלה חדא מילתא היא דתרוייהו משום קדושת יומים טובים כיצה והבדלה עבמה היא מזכיר קדושת יום טוב המבדיל בין קדש
לקדש מכאן: נופא יום טוב שחל להיות לאחר השבת לכבדיל ולקדש ומשמע שאם לא היה יום טוב כלל היה חולקין המלוים בלא שלא כולי עלמא מודו יין מאחר
והבדלה וקשתא לדיכא קדושת היום פליגי ולפיכך בריך ליתן טעם בכל דבריהן ולומר שהקידוש נוהג בשבת לתקנת שבת ולא בשאר ימות השנה
לי קדושת היום עדיפא מהבדלה מיומי דכי מבדיל בריש מיחזי דקיי עליה קדושת היום כמאני לפי' אין קידוש בקידוש היום אלא ברכה בעלמא
ואחר הקידוש כך והבדלה כשאר שבתות שהכר קידוש להבדלה: ושמואל אמר יקנה"ז קסבר לית ליה הבדלה קודם לקידוש כדאמרת טעמא לקמן משל דר'
יהושע בן חנניה דאמר הבדלה כנגם מלוין את המלך ואוכל יוצאין לקראת המלך מלמד שהבדלה קודם לקידוש ואין מבדילין על הכוס אלא בתוך הסעודה
ולא ידעינן מי קאמר אי רבי יוסי אי רבי יהודה: על היין שבתחילת הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן: ואין מברכין על הכוס
אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא מיני מזונות: ואין מברכין על הפירות אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם
בורא פרי העץ: ואין מברכין על הירק אלא בסוף הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא פרי האדמה: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ
ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה'
אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין
על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך
העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת
אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם
המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך
הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא
לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה:
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ:
ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה'
אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין
על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך
העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת
אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם
המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך
הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא
לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך
הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם
המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת
אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך
העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין
על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה'
אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ: ואין מברכין על הפת אלא בתוך הסעודה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ:
ואין מברכין

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ולית הילכתא כוותיה ועיימא לפי שאין מותירין בשתים ובקריתא דחמר בכל מותירין בשתים ופי' לשלשה דתקיש לשמחת לקדש קודם לקדש קודם לחול מדתניין במתני' שבת לוט בין קודש לקודש ספק דקודש לחול מותירין בין קודש לחול:

כל

ברכות פותח בברוך ואומ' בברוך דבר אחר ותימה בברכה דלעלי פסחים לא קתני פותח בברוך ואומ' בברוך ומיהו בברוך דלעלי פסחים לא קתני פותח בברוך משום דמיירי בשלשה שהיו עמו בבית אחד ולא היה צורך לומר להם ברוך אלא היה אומר בואו ונברך ואפילו הכי קתני בברוך שלא יהא נראה כמתחיל בברכת המזון בלא זימון:

ולית הילכתא כוותיה עולא איקלע לפומבדית אמ' ליה רב יהודה לרב יצחק בריה זיל אמטי ליה כלכלה דפירי וחזי היכי אבריל לא אזל שרר ליה לאביי כי אתא אביי אל היכי אמ' אל ברוך המבריל בין קודש לחול אמר ותו לא אתא לקמיה דאבוה אל היכי אמ' אל אנא לא אזלי אנא שדרית א לאביי ואמ' לי המבריל בין קודש לחול אל רבנבותיה דמר וסררותיה דמר נרמא ליה למר דלא תימא שמעתיה

כל מנהג

קסד מפומיה מיתיבי כל הברכות כולן פותח בברוך וחותם בהן בברוך חוץ מברכת מצות וברכת הפירות וברכה הסמוכה לחבירתה וברכה אחרונה שבקריית שמע שש מהן פותח בהן בברוך ואין חותם בברוך ויש מהן שחותם בברוך ואין פותח בברוך והטוב והמטיב פותח בברוך ואינו חותם בברוך

קשיא

ברכת פירות ומצות:

קשיא

ולית הילכתא כוותיה דרבי יהושע בן חנניה לפי שאין מותירין בשתים בפרק שלשה שאכלו הלל כשמואל דקתני לעיל לעולא ובעלילה זו תרתי קתני מדקתני: המבדיל בין קודש לחול היה לומר ותו לא: אמר ליה רב יוסף לרב יצחק בריה שרתיה דמר כעם עליו על שלא קלך קול בעיר: דלא תיפוק מפומיה דרבן אלא מפומיה דחבירי ומהרי' כל תלמיד חכם שמועה מפיו שפותחין ובקבר: ברכות המצות כגון להתעטף בציצית ועל נטילת לולב ושעטנז של דבר לפי שאין בהן ביטוי לברייה: וברכה הסמוכה לחבירתה כגון אוכל ושותה שמעתי שאומר ברוך שלא בירך אלא ברכה אחת לכולם ואיכא דמתני ברוך שלא בירך אלא ברכה אחת על פי שאין בהן ביטוי לברייה שקדמה ברכת המזון ברכה אחת לכולם ואפילו הכי ק

שמע מינה תמני תימא דהוה מצי למימ׳ תשע שמע מינה שמותר לאכול קודם הבדלה כשאין לו אלא כוס אחד ולפי׳ רבינו כיסים דמיירי כשהתחיל לאכול מבעוד יום כיחא אך קשה על פי׳ כדפ׳ לעיל: שמע מינה המבדיל בתפילה צריך שיבדיל על הכוס ואת׳ בפ׳ אין עומדין דאמר ליה רבינא לרבא הילכתא מאי אמר ליה כקידושא מה קידושא בתפילה ועל הכוס אף הבדלה אמאי לא פשיט ליה מברייתא דהכא ויש לומר משום דאיכא ברייתא התם שסוברת שאין צרי׳ להבדיל בשניהם דקתני המבדיל בזו ובזו יכוחו לו ברכות על ראשו והכא דמשמע ליה דוד אי הבדיל בתפילה אף על גב דאיכא דלא מבדילי מדאמר המבדיל בזה ובזה כו׳ משום דרוב בני אדם מבדילין בתפלה:

שמע מינה ברכת המזון טעונה כוס קצת משמ׳ דאפי׳ ביחיד טעונה כוס דהככוס משמע שהוא יחידי וכן משמע לקמן דתנן שלישי אומר עליו ברכת המזון וקאמר בגמ׳ שמע מינה ברכת המזון טעונה כוס וארבע כוסות תיקנו אפילו ביחיד מיהו יש לדחות משום דברכת המזון טעונה כוס בג׳ תיקנו בפסח אפילו ביחיד כוס לברכת המזון דאי בשום פעם אינו צריכה מה ענין כוס בברכת המזון׳ היה להם לתקן שיר לכוס שלישי והעול׳ אין מהגין לברך ברכת המזון על הכוס אלא בג׳ ורבינו שלמה בן רבינו מאיר אומ׳ להטעין כוס אפי׳ ביחיד וכן מוכח במדרש שוחר טוב על קרא דושיני רשעים שברת ועוד מוכיח מורי הרר יחיאל דטעונה כוס אפילו ביחיד דאי אינה טעונ׳ כוס למה מניחו אחר המזון יבדיל לפני המזון ויאכל כל אח׳ בעצמו באז לא תהא טעונה כוס ואם תאמ׳ לרשב׳ ג דאמ׳ בכיצד מברכין דכל ז׳ מינין טעונין שלש ברכות דהיינו ברכת המזון אם יצטרך כוס גם אותו כוס יצטרך כוס אח׳ אם כן לא יפטר לעולם ויל דלא תיקנו כוס אלא אחר סעוד׳ לחם ולהג׳ שאין לברך על הגפן אחר ברכת המזון אתו כמי שפיר ונראה דכן הלכה ד דברכת המזון טעונה כוס ובאלו דברי׳ אינא ברייתא דסברא אינה טעונה מוקי לה התם כתנאי אליבא דב״ש: ושמע מינה כוס של ברכה צריך שיעור פי׳ מדאינו מחלקו לשתי כוסות ותימא דהא מדקתני אין לו אלא כוס אחד משמע דאין לו כלי אחר דהכי אמרינן בברכות באלו דברים דקאמר התם וסברי ב״ש ברכת המזון טעונה כוס והתניא בא להם יין אחר המזון ואין לו אלא כוס אחד מברך על היין ואחר כך מברך על המזון מאי לאו דמברך עליה ושתי ליה מיד לא דמברך ומנח ליה ולא שתי ומניחו לברכת המזון והאמר מר המברך צריך שיטעום דטעי׳ ליה בידיה שיניח מעט מן היין בידו וישתה ולא יפגום ומיירי שאין שם רביעית בצימצום משמע מדמוקי לה בטעים ליה בידיה ולא קאמר שיניח היתר מרביעית בכלי אחר משום דקתני אין לו אלא כוס אחד היינו אין לו אלא כלי אחד ויש לומר דהתם כיון דמיירי דאיכא טפי מרביעית אם כן אין לו אלא כוס אחד היינו ע״כ כלי אחד דאי לענין דליכא שני רביעי קאמר הלא אין צריך שיעור לברך על היין לשתו׳ דאפי׳ אמשהו מברך שלא יהנה בלא ברכה והרי יכול לברך ולשתו׳ העודף על הרביעית והרביעית הנשאר יניח לברכת המזון אלא אין לו אלא כלי אחד קאמר אבל הכא אין לו אלא כוס אחד אין כראה דכלי אחד קאמ׳ דהא הנכנס לביתו קתני שלא התחיל לאכול ואי אפשר שלא ימצא כלי אחר דמסתמא לא מיירי בגברא ערטילאי הילכך ע״כ לענין דאין לו שני שיעורין קאמר ובברכות דמיירי בבא להם יין על השלחן אפשר שאין לו על השלחן אלא כלי אחד: שמע מינה טעם מבדיל ולא ימתין עד למחר קודם אכילה: שמע מינה טעמו פגמו כראה דס״ד דאיכא טפי מרביעית ומשום דליכא שתי רביעיות קרי ליה כוס אחד והשתא מוכח שכיר דטעמו פגמו אע״ג דכוס של ברכה צריך שיעור דכהי דצריך שיעור יטעום מלא לוגמיו היתר על הרביעית והרביעית יניח לברכ׳ המזון ורב אשי דחי דמיירי דליכא שיעור טעימ׳ יותר מרביעית דאם טעמו חסר שיעורו ומיהו קשה היכי מוכח טעמו פגמו מדלא טעם העודף אכתי תיקשי ליה אמאי לא טעים ליה בידיה או בכלי אחר כדאמר באלו דברים ויש לומר בכוס חובה כגון הבדלה וברכת המזון וקידוש צריך לישתות מכוס שיש בו רביעית הילכך לא אפשר למיטעם בידיה או בכלי אחר אבל בברכות דלא מיירי בכוס חובה אפשר לתקן על ידי דטעים ליה בידיה: ושמע

פי׳ רש״בם

קידוש היום וקידוש הלילה שמקדישין את היום על הכוס בלילה: קודם לכבוד יום שלא ישתה אותו באמצע סעודה אלא יקדש בו בלילה קודם אכילה: ולעביד בה תרתי קידוש היום והוי כמי כבוד היום קצת אע״פ שאינה בתוך הסעודה: חביבה מצוה בשעתה כדאמר בהלו דברים שהרי הקטר חלבים ואיברים בשירי כל הלילה ואין ממתינין להם בשבת עד שתחשך שכאמ׳ עולת שבת בשבתו הילכך יקדש בו בלילה ולא ימתין בו עד מחר: ומי אמר גבי ברכה חביבה מצוה בשעתה: ומשלשלן כולן אחריו לאחר ברכת המזון מזון יין מר בשמים והבדלה כב״ש אליבא דרבי יהודה והכי מפרשי׳ לקמן ולא אמ׳ חביבה מצוה בשעתה דלא מבדיל מקמיה מזון דהויא שעת הבדלה: לא חכימא אנא לא אמיכא לה מדעתאי להא דחביבה מצוה בשעתה: ולא חוזאה אנא מגיד ולא אמיכא לה משמיה דגברא יחידאה אלא גמרנא אנא כך שמעתי בישיבה: וסודרנא אנא מסדר שמועתיי לפני רבותיי כך מפרש רבינו שלמה ובתלמידי רבינו יצחק כתב ה״ג לא חכימא ולא גמרנא אנא אלא מסדרנא אנא וכראה לי פי׳ הדבר כן לא חכימא אנא לומ׳ מה שאמרתי מעצמי מקדש והולך כל היום בולו וגם לתרץ חביבה מצוה בשעתה ולא גמרנא אנא לא למדתי דבר זה מרבותיי בסדר קידוש אלא סדרנא אנא כל סידרי ברכות קידוש והבדלה כתתי לב בהן לברר את כולן לא כתי שבתי עד שעמדתי על עיקרן ועל סידרן להורות לעולם כן: עייולי יומא מחבבין ליה ועבדין קידושא מאורת׳ כי היכי דלינקטיה עילוון הויא חביבה מצוה בשעת וזריזין מקדימין למצוה: אפוקי יומא כגון הבדלה מאחרינן ליה היכי דאשכחן שום עלילה לאחוריה כגון היכא דאין לו אלא כוס אחד דמאחרי׳ ליה עד לאחר המזון: שמעת מינה המבדיל בתפלה כו׳ דקתני הנכנס לביתו במוצאי שבת מבדיל ואע״ג דסתם בני אדם מבדילין בתפלה: ושמע מינה כוס של ברכה צריך שיעור רביעית לוג דאי לא תימא הכי דצריך שיעור ליחלקיה לתרי: שמע מינה ברכה טעונה כוס ברכת המזון: ושמע מינה המברך צריך שיטעום אז הוא אז אחד מן השומעין ובשתיית אחד מהן יצאו כולן כדאמר בעירובין בפרק בכל מערבין דאמר התם לבריך עליה וליכחיה ומשני המברך צריך שיטעום וליתביה לינוקא לית הילכתא כרב אחא בר יעקב דאתי למיסרך ובי׳ הכיפורים קאי ושמע מינה דהמברך צריך שיטעום לכתחילה ואם לא טעם כי אם אחד מהן יצאו כולן ידי חובתן אבל אין מברכין על הכוס אם לא ישתה ממנו ואפילו בשתיית תינוק שפיר דמי מברייתא זו שמעינן צריך שיטעום דאי לא טעים ליה ליבריך עליה תרי זימני הבדלה בשעתה בלא שתייה וברכת המזון בשעתה וישתה: שמע מינה טעם מבדיל אף על פי שאכל מבדיל ולא ימתין עד למחר קודם אכילה דאיכא למאן דאמר לקמן טעם אינו מבדיל הכא לא גר׳ טעם אינו מקדש: ושמע מינה טעמו פגמו לברכת המזון מדלא מבדיל ברישא קודם אכילה ושותה ומשייר המותר לברכת המזון: ושמע מינה

קידוש היום מפני שקדוש היום קודם לכבוד יום ואם איתא לישבקיה עד למחר ו וליעביד ביה תרתי אמר ליה חביבה מצוה בשעתה ומי אמרינן חביבה מצוה בשעתה והא תניא הנכנס לביתו במוצאי שבת מברך על היין ועל המאור ועל הבשמים ואחר כך אומר הבדלה על הכוס ואם אין לו אלא כוס אחד מניחו עד לאחר המזון ומשלשלן כולן לאחריו ולא אמרינן חביבה מצוה בשעתה אמר ליה אנא לא חכימאה אנא ולא חוזאה אנא ולא יחידאה אנא אלא גמרנא וסדרנא אנא וכן מורן בבי מדרשא כוותי שני לן בין עיולי יומא לאפוקי יומה עיולי יומא כל כמה דמקדמינן ליה עדיף ומחבבינן לי׳ אפוקי יומא מאחרינן ליה כי היכי דלא ליהוי עלן כטונא שמע מינה מיהא מתניתין תמני ש״מ המבדיל בתפילה צריך שיבדיל על הכוס ושמע מינה ברכת המזון טעונה כוס ושמע מינה כוס של ברכה צריך שיעור ושמע מינה המברך צריך שיטעום ושמע מינה טעמו פגמו ושמע מינה טעם מבדיל: ושמע

ולא אמרן חביבא מצוה בשעתה דלא מבדיל מקמיה סעודתא דהויא שעת הבדלה: לא חכימא אנא דלא אמיכא ליה אנא מדעתאי להא דחביבא מצוה בשעתה: ולא חוזאה אנא דלא אמיכ׳ ליה משמיה דגברא יחידאה: אלא גמרנא אנא כך שמעתיה בישיבה: וסדרנא אנא מסדר שמועות לפני רבותיי תמיד: עיולי יומא מחבביכא ליה ועבדינן קידוש מאורת׳ כי היכי דלינקטי׳ עליון הייא: אפוקי יומא כגון הבדלתא: מאחרינן ליה היכ׳ דאין לו אלא כוס אחד עד לאחר המזון: שמע מינה המבדיל בתפילה כו׳ דקתני הנכנס לביתו במוצאי שבת מבדיל אף על גב דסתם בני אדם מבדילין בתפלה: ושמע מינה ברכת המזון של ברכה צריך שיעור דאי לא צריך שיעור ליחלקי׳ לתרי: ושמע מינה ברכת המזון טעונה כוס: ושמע מינה צריך המברך שיטעום דאי לא טעים ליה ליבריך עליה תרי זימני: ושמע מינה טעמו פגמו כבר מברכת המזון: ואליבא דרבי יהודה דאמר מאור ואחר כך בשמים משום דכוס של ברכה טעון שיעור אבל אי הוה ביה טפי מכשיעור טעמו לא פגמו: קפיד

ושמע מינה אומר שתי קדושות על כוס אחד ובשאין לו כדאמר לעיל: משום דכוס של ברכה צריך שיעור רב אשי לא פליג אאמוראי דבסמוך ואית ליה שפיר טעמו פגמו אלא דמהא ליכא למישמע מיניה קאמר: קפיד אכסא פגומא פרש״בם דקפיד לכתחילה דוקא ואם אין לו אלא פגום יקדש עליו ותימא א״כ איך התירו לאכול קודם הבדלה משום קפידא דפגימה מיהו ראוי רש״בם לסמוך עליו בשעת הדחק: זוכריהו על היין דזכירה כתיב על היין זכרו ביין לבנון כזכירה דודיך מיין והאי זכירה היינו קידוש דויכו לו לא מצינו על הכוס אלא בתפילה כדאמר בשבת ולא כיתקן על הכוס אלא להוציא בניו ובני ביתו ומה שרגילין לומ׳ ויכולו אחר התפלה בקול רם היינו משו׳ יום טוב שחל להיות בשבת שמתפללין אתה בחרתנו ואין אומרים ויכולו בתפילה ותיקנו כמי לומר בכל שבתות שלא לחלוק בין שבת לשבת ונראה דקידוש על היין אסמכתא היא והא דאמר במי שמתו כשים חייבות בקידוש היום דבר תורה היינו דוקא קודש היום אבל על היין לא הוי אלא מדרבנן כדמשמע בריש כזיר דקאמר מיין ושכר יזיר לאסור יין מצוה כיין הרשו׳ ופרי׳ מאי ניהו קידושא והבדלתא מושבע ועומד מהר סיני הוא דאיצטרי׳ קרא למיסר אלא כי הא דאמ׳ רבא שבועה שאשתה וחזר ואמר הריני כזיר איצט׳ קרא דנזירו׳ חל עליו אע״פ שמושבע ועומד הוא ועוד מצינו למימר דקידוש על היין דבר תורה אבל הא דאמר המברך צריך שיטעום זהו מדרבנן: דהוה נחין ושתי ואם תאמר בפרק ג׳ שאכלו אמרינן אין המסובין רשאין לטעום עד שיטעום המברך ויש לומר דהיינו דוקא בהמוציא שצריך לאכול כדאמרינן בפ׳ ראוהו ביתדין לא יפרוס אדם פרוסה לאורחין אלא אם כן אוכל עמהן הילכך צריך להמתין עד שיטעו׳ המברך אבל קידוש שאין חובה לשתו׳ למברך אין צריך להמתין ומיהו בירושלמי דברכות אמר ר׳ אבא בשם רב מסובין אסורין לטעום עד שיטעום המברך רבי יהושע בן לוי אומר שותין אף על פי שלא שתה ולא פליגי מה דאמר רבי אבא כשהיו כולן זקוקין לכבר אחד מה דאמר רבי יהושע בשיש לכל אחד כוסו בידו ומשמע כמי אם אין כוסו בידו אפילו שפך מכוס ברכה לכוסות אחרות אין להם לטעום עד שיטעו׳ המברך

ושמע מינה אומר שתי קדושות על כוס אחד ושמע מינה בית שמאי היא ואליבא דר׳ יהוד׳ רב אשי אמ׳ טעמו פגמו וכוס של ברכה צריך שיעור חדא מילתא היא והכי קאמר מה טעם טעמו פגמו משום דכוס של ברכה צרי׳ שיעור רבי יעקב בר אידי קפיד אחצבא פגימא רב אירי בר שישא קפיד אכסא פגימא מר בר רב אשי קפיד אפילו אחביתא פגימתא

תנו רבנן זכור את יום השבת לקדשו זוכריהו על היין אין לי אלא ביום בלילה מנין תלמוד לו׳ זכור את יום השבת לקדשו בלילה מנין אדרבה עיקר קדושה בלילה הוא דכי קדיש תחילת יומא בעי לקידושי ותו בלילה מנין תלמוד לומ׳ זכור את יום תנא מיהדר אלילה וקא נסיב ליה קרא דיממא הכי קאמר זכור את יום השבת לקדשו זוכריהו על היין בכניסתו אין לי אלא בלילה ביום מנין תלמוד לומר זכור את יום השבת ביום מאי מברך אמ׳ רב יהודה בורא פרי הגפן רב אשי איקלע למחוזא אמרו ליה ליקדיש לן מר קידושא רבה חבו ליה סבר מאי ניהו קידושא רבה אמר מכדי כל הברכות כולן בורא פרי הגפן אמרו ברישא אמר בורא פרי הגפן ואגיר ביה חזייה להההוא סבא דנחין ושתי קרי אנפשיה החכם עיניו בראשו אמרי בני רבי חייא מי שלא הבדיל במוצאי שבת מבדיל והולך כל השבת כולה ועד כמה אמר רבי זירא עד רביעי בשבת כי הא דיתיב רבי זירא קמיה דרב אסי ואמרה לה רב אסי קמיה דרבי יוחנן ויתיב וקאמר לענין גיטין חדא בשבתא תרי ותלתא בתר שבתא ארבע וחמשה ומעלי יומא קמי שבתא אמר רבי יעקב בר אידי אבל לא על האור אמר רב ברונא אמר רב הנוטל

קפיד לקידוש והבדלה וברכת המזון אבל אם בא לשתות מכוס פגום מברך עליו ברכת היין: לקדשו משמע משע׳ שמתקדש היום: אין לי אלא ביום לקמן פריך אדרבה עיקר קדושה בלילה הוא דכניסתו היא קדושתו: קידושא רבה בורא פרי הגפן ואהכי קרי ליה קידושא רבה דאכולהו קידושא אמרי לה: ואגיד ביה האריך בו: עד רביעי בשבת אבל מרביעי ולהלן גבי שבת הבאה מתחשב: לענין גיטין אמ׳ ליה הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי מאתים זוז אחר השבת אז שאמר קודם השבת תתנם לי: אבל לא על האור אם לא בירך בורא מאורי האש במוצאי שבת שוב אינו מברך: כוטל

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

הנוטל ידיו לא יקדש אמר להו רב יצחק בר שמואל בר מרתא אכתי לא נח נפשיה דרב שכחינהו לשמעתתיה זימנין סגיאין הוה קאימנא קמיה דרב זימנין דחביב עליה ריפתי מקדש אריפתא זימנין דחביב ליה חמרא מקדש אחמרא אמר רב הונא אמר רב טעם אינו מקדש בעא מיניה רב חנא בר חנינא מרב הונא טעם מהו שיבדיל אמר ליה אני אומר טעם מבדיל ורב אסי אמר טעם אינו מבדיל רב ירמיה בר אבא איקלעלבי רב אסי אשתלי וטעים מידי הבו ליה כסא ואבדיל אמרה ליה דביתהו והא מר לא עביד הכי אמר ליה שבקיה כריביה סבירא ליה אמר רב יוסף אמר שמואל טעם מקדש טעם אינו מבדיל ורבה אמר רב נחמן אמר שמואל טעם מקדש וטעם מבדיל

כנגד הנוטל ידיו לא יקדש דקידוש מפסיק בין נטילה לאכילה ומיקו יש לישב פ' דפעמים היה הכוס עם יין לומר דתבאי לא מקני לה כיון דכי מיקנה לה יש לו ורגיל לבריכים אחרים אבל כיון דשכיחי מיא יש לו בממיך לא יועיל תבאי דלמאי שתה בשעת הדחק ולמאי שלא בשעת הדחק ואיכא למימר דלא שכיחי מיא כולי עלמא לא יקדש ויקיש ויבדיל דרב ולא אלחנן מפקיע נטילת ידיים דלמאי שלא בשעת הדחק ואיכא למימר דלא שכיחי מיא כולי עלמא לא יקדש משום דמיחזי כנטילת ידיים לפירות דהכי זה מנהגו קרום: זימנין סגיאין הוה קאימנא קמיה דרב כו' דשתא מסיק דקידוש לא קי עיכוח הדעת ואם תאמר דבעי לאקדומי ברכת המזון: מטעמא דמסיק דעתיה אלמא לא בעי לאקדומי ברכת המזון: אלא דאמרי מתניתין כגון שהיה מסובין בבית אחד ואין צריכין לפסוק הדעת ובעי נטילה לקידוש: דחביבא ליה ריפתא דקידושא: דחביבא ליה חמרא מקדש בגמ' אלא דאמרי מתניתין כגון שהיה מסובין בבית אחד ואין צריכין לפסוק הדעת ובעי נטילה לקידוש: דחביבא ליה ריפתא דקידושא: דחביבא ליה חמרא מקדש בגמ': טעם אם אכל שוב אינו מקדש כל הלילה: לישתלי דבי ירמיה: אמרה ליה דביתהו דרב לחסי לרב חסי: וקא מר לא עביד הכי אמר ליה שבקיה כריביה סבירא ליה אמר רב יוסף אמר שמואל טעם מקדש וטעם מבדיל

דף קי

כל שכן מי שלא הבדיל במוצאי שבת שאינו יכול לקדש בערב שבת מקדש ומבדיל למחר: ומי שלא קידש בערב שבת מקדש והולך כל היום כולו עד מוצאי שבת מי שלא הבדיל במוצאי שבת והולך כל השבת כולו מרימר פתח לה להא שמעתא רבא בהאי לישנא אמר רבא הילכתא טעם מקדיש טעם מבדיל מי שלא קידש בער' שבת מק' והולך כל היום כולו מי שלא הבדיל במוצאי שבת והולך כל היום כולו אמרי ליה מר ינוקא ומר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי זימנא חדא איקלעו לאתרין ולא הוה להו לן חמרא איתינא ליה חמרא ואבדיל ואבדילו ואבדיל טוורת למחר טרחנא ואייתינא ליה חמרא ואבדיל וטעים מידי לשנה תו איקלעו לאתרין לא הוה להו לן חמרא אייתינא שיכרא אמר אי הכי חמר מדינה הוא אבדיל וטעים מידי שם תלת שמעמינה המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס ושמעמינה אסו לו לאדם שיאכל קודם שיבדיל ושמע מינ' מי שלא הבדיל במוצאי שבת מבדיל והולך כל השבת כולו ובעא מיניה רב הונא מרב חסדא מהו לקדושי אשיכרא אמר השתא ומה פירזומא שיכרא מבעיא סבור מינה קדושי הוא דלא מקדשינן עילויה אבל מרבי ולא פשט ליה שיכרא מבעיא מיניה מרב ורב מרבי חייא ורבי חייא אבדולי מברלינן אמר להו רב חסדא הכי אמר רב כשם שאין מקדשין עליו כך אין מבדילין עליו אית תנא דאמר נמי אמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל כשם שאין מקדשין עליו לוי שרר ליה לר' שיכרא בר תליסר מנני טעמיה הוה בסים טובא אמר כגון זה ראוי לקדש עליו ולומר עליו כל שירות ותושבחות שבעולם ואמר רבא תיהוי שקיותיה שיכרא מאן דמקדש אשיכרא רב אשכחיה רב הונא דקריש אשיכרא אמר ליה שרי אבא למיקני איסתירי משיכרא תנו רבנן אין מקדשין אלא על היין ואין מברכין אלא על היין אטו אשיכרא ואמיא מי לא מברכי עליה שהכל נהיה ברברו אמר אביי הכי קאמר אין אומרים הבאכוס של ברכה לברך אלא על היין ת"ר אין מקדשין על השכר משום רבי אלעזר בר ר"ש אמרו מקדשין מטעמ' יין כל שהוא רבי יוסי ב"ר יהודה אומר מלוא לוגמא אמר רב הונא אמר רב וכן תני רב גידל דמן נרש המקדש וטעם מלוא לוגמא יצא ואם לאו לא יצא אמר רב יצחק אנא תנינא לה לא גידול בר מנשיא ולא גידול בר מיניומי אלא גידול סתמא למאי נפקא מינה למימרא דיריה אדיריה: סמוך למנחה איבעיא להו סמוך למנחה גדולה תנן או דילמא סמוך למנחה קטנה תנן ומשום פסח דילמא אתי למימשך ואתי

מיי' פ"ו מה' שבת הל' כ"ב סמ"ג עשין כ"ג טור ושו"ע סי' רע"ג סעי' ב'

מיי' פ"ג מה' שבת הל' ט' סמ"ג עשין כ"ב טור ושו"ע סי' רע"ג סעי' ב'

כל קטנה כולה כדלמרן לעיל עד יום פלוני וקני קיימא לן כרבה דלמחר טעם מקדש ולא קידש מקדש למחר כל היום כולו וכן טעם מבדיל ולא הבדיל עד יום פלוני: ונת טעות לן מעונה אלא לכל קלא הוא דהכי: חמר מדינה אין יין לחר בעיר הזאת כי אם שכר הילכך מבדילין בו וכן הלכה לכל מיני שכר ולהשכר בו מעשה לפנינו שהיה בעיר הזאת כי אם שכר שלו ולא היה יין לחר בעיר הזאת ולא עוד אלא שהיה מקדש ומבדיל בשכר ולא היה יין לחר בעיר הזאת: אדור בדברים כו' דקטבר דברים בסידרי הבדלה

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

שאף הם היו באותו הנס אמר רב יהודה אמר שמואל ארבעה כוסות הללו צריך שיהא בהן כרי מזיגת כוס יפה שתאן חי יצא שתאן בבת אחת יצא השקה מהן לבניו ולבני ביתו יצא שתאן חי יצא אמר רבא ידי יין יצא ידי חירות לא יצא שתאן בבת אחת רב אמ' ידי יין יצא ידי ארבע כוסות לא יצא השקה מהן לבניו ולבני ביתו יצא אמר רב נחמן בר יצחק הוא ראשתי רובא דכסא מיתיבי ארבע כוסות הללו צרי שיהא בהן כדי רביעית אחד חי ואחר מזוג אחר חרש ואחר ישן רבי יהודה אומר צריך שיהא בו טעם ומראה יין קתני מיהת כדי רביעית ואת אמרת כוס יפה אמרי אירי ואידי חד שיעור הוא מאי כדי מזיגת כוס יפה דקאמר לכל חד וחד דהוי להו כולהו רביעית רבי יהודה אומר צריך שיהא טעם ומראה יין אמר רבא מאי טעמא דרבי יהודה דכתיב אל תרא יין כי יתאדם הכל חייבין בארבע כוסות הללו אחר נשים ואחר תינוקות אמר רבי יהודה וכי מה תועלת יש לתינוקות ביין אלא מחלקין להן קליות

שאף הן היו בהותו הנס אמר רב יהודה אמר שמואל ארבעה כוסות הללו צריך שיהא בהן כרי מזיגת כוס יפה שתאן חי יצא שתאן בבת אחת יצא השקה מהן לבניו ולבני ביתו יצא שתאן חי יצא אמר רבא ידי יין יצא ידי חירות לא יצא שתאן בבת אחת רב אמ' ידי יין יצא ידי ארבע כוסות לא יצא השקה מהן לבניו ולבני ביתו יצא אמר רב נחמן בר יצחק הוא ראשתי רובא דכסא מיתיבי ארבע כוסות הללו צרי שיהא בהן כדי רביעית אחד חי ואחר מזוג אחר חרש ואחר ישן רבי יהודה אומר צריך שיהא בו טעם ומראה יין קתני מיהת כדי רביעית ואת אמרת כוס יפה אמרי אירי ואידי חד שיעור הוא מאי כדי מזיגת כוס יפה דקאמר לכל חד וחד דהוי להו כולהו רביעית רבי יהודה אומר צריך שיהא טעם ומראה יין קתני יין מי לא בעי מראה והתניא רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר אין מברכין על היין עד שיהא בו מראה יין ומראה יין מי לא בעי

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

איברור תבלוניכי פרחא זיקא למוריקא חרתא דנקיטתו נשים כשפיו אדחנני וחננני
לא אתיתי לגו השתא דאתיתי לגו קרחנני וחננני במערבא לא קפדי אזוני רב דימי
מנהרדעא קפיד אפילו ארושמא דחביתא הוה עובדא ופקעה חביתא כללא דמילתא כל
דקפיד קפדי בהדיה ודלא קפיד לא קפדי בהדיה ומיהו למיחש מיבעי כי אתא רב דימי
אמר שתי ביצים ושתי אגוזין ושתי קישואין ודבר אחר הלכה למשה מסיני ומסתפקא
להו לרבנן מאי נינהו דבר אחר וגזור רבנן בכולהו זוני משום רבר אחר והא דאמרת
עשרה תמניא שיתא ארבעה אין בהן משום זוגא לא אמרן אלא לעניין מזיקין אבל לעניין
כשפים אפילו טובא נמי חיישינן כי האי דההוא גברא דגרשא לרביתהו אזל אינסבא
לחנואה כל יומא הוה אזיל ושתי חמרא הוה קא עבדא ליה כשפים ולא קא מהניא ליה
בית משוח דהוה מזדהר בנפישיה בזוגא יומא חד אישתי טובא ולא הוה ידע כמה שתי
ער שיתסר הוה צייל ואיזדהר בנפשיה מכאן ואילך לא הוה ציילו ולא איזדהר בנפשיה
אפיקתיה בזוגא כי הוה אזיל חזיה ההוא טייעא אמר ליה גברא קטילא הוא דאזיל הכא
אזיל חבקיה לריקלא צווח ריקלא ופקעהוא אמר רב עוירא קערות וכברות אין בהן
משום זוגות כללא דמילתא כל שנמרו בידי ארם אין בהן משום זוגות גמרו בידי שמים
במילי מיני רמיכל חיישנן חנות אין בהן משום זוגות נמלך אין בהן משו זוגות אורח אין
בו משום זוגות אשה אין בה משום זוגות ואי אשה חשובה חיישינן אמר רב חיננא בריה
דרב יהושע איספרנוס מצטרף לטובא ואין מצטרף לרעה אמר רבינא משמיה דרבא
זוגי לחומרא ואמר זוגי לקולא אמר רב יוסף תרי דחמרא וחד דשכרא לא מצטרף תרי
דשכרא וחד דחמרא מצטרף וסימניך זה הכלל כל המחובר לו מן החמור ממנו טמא
מן הקל ממנו טהור אמר רב נחמן אמר רב תרי קמי תרא וחד אתא לא מצטרפי חד מקמי
תרא ותרי אתא לא מצטרפי מתקיף לה רב משרשיא אטו אנן לתקוני תרא קא בענן
לתקוני גברא בעינן וגברא קא מיתקן וקאי דכולי עלמא תרי אתא וחד לבתר תרא לא
מצטרפי כי ההיא מעשה דרבה בר נחמני אמר רב יהורה אמ' שמוא בל המזוג מצטרף
חוץ

מיבדוך תבלוניכיו יקו מפוזרין תבלין שלכם: פרחיה זיקא למוריקא חרתא דנקיטתו ישא קרחה לתותו כרכום חדש שתתם לוחזות ביזיכם לכשף בו: לדחכני ונחכנכי
לא אתיתי לגו כל זמן שחסו עלי מן השמים ואני חסתי על עצמי ואתם חסתן על ביתי ביזיכם: ושתתא דשתית לגו קרחכני ונחכנכי הוחיל ונשתי לגו שתי ביזיכם
ידוע שבתקדירו שחמיכן מעבלי נפש לחמיי כתקדירו שלא חסתי על עצמי: קפד לרשמת דחביתא כשמוכרין יין מוקדין פני חמת בחבית למכסר לחיפות
וקפיד עלייהו כל דימי שלא יכיחום בזוגות ניחלו: דבר אחר יש פרי אחד שמקפידין בזוגותיו: ושל דשתר עשיל עשרה תמניה כפי כשפיות: נם ביה פגע
לילית בכשפים כשם כשפניות:

בו: קנ בקנא הוא ונוח דקולא יבא הדקל מכח כשפים: קערות שם של אבל שתי קערות:
אמות אין בה משום זוגו שם שתה בשתי חביות
ולא לחמרין כשתי כוסות דמי לשון אחר תמי השותה בה זוגו לא קפדי מיקין עליה לאו קניעותא היא והוא עובדא דלאו בכשפים ושתי קיל לילית
שתי: לישפרנים משקין בשתי קיל לילית בבקר: זוגי לחומרא שם של יהיו יודעי שם שתה זוגות הוחיל ודעתו לכרכן מבטרכין לטוב שם שתה זוגות בזוגות שתה זוגות בכולהו: שתה שתיה
זוגות בכולהו: שתה שתיה בחנות בכשפים שתי שעשתה לגרשתו: תורם אין בו משום זוגות לחיות יודע שם יקקוקו עוד הילכך בכל בכה הוה ליה כנמלך: שתה שתיה
חשובה כחורם דמיל לחיה קבועה לשתות: לספרנוס בלשון פרסי קורין לכרוב לספרנוס וזהו שיגיע הכוהר לחסוך בלספרנוס ומשקין הוא שעושין
מכרוב ומיין וגרגלין היו לשתותו בכל בקר לרפואת שלא יהיה לו כאב ראש ולא לרעה דמילי לרפואה הוא: לטובה שם שתה שניים ושתה זה שלשי
מבטרף לשקוי מזוגות: לרעה שם שתה זה שיהו לה יצרעת לרשעין: זוגי לחומרא שם שיהו יודע שם שתה זוגות שם שתה ושם שתה הוחיל ולעתו
לבטרכין מבטרפין לטובה ושם לא שתה זוגות נמלך ואיהו מבטרף לרעה: ואמרין לה זוגי לקולא שלא שתה לכין שתי בני לחליעתיה לחזוגות ואי מעיקרא
לא שתה זוגות הוה שתה לחי בחדי הילכך לא שתה לחי בזוגות הוה שתי לחי בחדיה: כל המחובר לו מבטרפי חד מקמי תרא וחד בתר תרא לא מבטרפי:
טומאות קלי דתנן מפך חמש על שש מחכלת חמשת ושתים מהן מכלל טומאה ושתים ממפך מחובר לו הוחיל וחמור ממנו מבטרף
לו ומכלל טומאה לחבל שם יש מפך לרב'ושתים מחכלת חמשת לו הוחיל וקל ממנו אין מבטרף לרע שתי חד חמרא מבטרף לרע
קוחיל ושתי שוה: כל נרסינן לחמר רב בחמין תרי מקמי תרא וחד לחבת תרא ותרי לחבת מבטרפי חד מקמי תרא וחד לחבת לא מבטרפי ושתי לחבת תרא לא מקני
כיזיק ולכולי עלמא לרב חמר רב בחמין תרי לחבת תרא וחד בתר תרא לא מבטרפי משום דלרבה בר בחמני מבטרפי חד לחבת תרא לא מבטרפי לחלוטי תרא קמיה בבא בקשורכיקא
את המעשרות שלא חד דבתר תרא מבטרף לתרי דלחבת תרא ולא בלא תרא לחלוטי תרא: כל המזוג שם שתה יין מזוג ולחר כך שתה מים מזוג מבטרף
מזוג לחר המזוג מבטרף בין לרעה בין לטובה וכיון דתרוייהו מזוגין כיחרו כמין לחר קשיבי ומבטרפי: מין

כל המזוג שם שתה יין מזוג ולחר כך שתה משקה לחר המזוג מבטרף בין לטובה בין לרעה: חוץ ממים מזוגים כגון קדירי בחמימי ומפוזרי בקדירי דמיא לא מזוגא
היא ואם היה שותה בתחילה יין לסוף לילה מבטרפי: ולא לחמרין מים מזוגין לין מן לילי מבטרפי: לחבעה דבדיים כולן משום ריח לרעה: חלא דלא קני לרבעה
לחות חלא שביך ריחוח לעבור בין דקל לכותל משום הכי משקה לילי: חלא דלילא לחליחא שתקה שדיל יכולה להלך בו בבבולה ומפסיד
דרכה ואקני משקה לילי: ולא לחמרן דרוח לרעה שורה על המים חלא בעיר המקום בר הן שולין ושורה עליהן לגיפא לחליחא דשרי עליהן חלא בשרה לא שכיחי
מיא דמסרח כשבא לאוזקי: חלא לחפסקינהו בעפר חלא פיזר עליהן עפר: נמוך מפלחי כתפוזין קטנים ופול כדעבו ויבשו רגליו: לין ממנעין לא יעברו בין שני לחפשים ולין בין שתי כלביים
מתמנעי לא יעבור חים לחד בין שני כלביים בין שתי כשים בין שני דקלים: כשתה בחל ובשים בחל חל מזיקו ממנעי לא הניע
לחן ניעבד עד חים פעמ חל: כשתה בלא נפסיק חל עד לא יקימכה:

קיהל לחד חרן שמוקמן בחים שעבר ביזיקן: חנית חזלת לוסייה בלוסייה לחוסם שדים שחתן חנית לוסייה בחים לא יעבור בין שני דקלים ולא בין שני כלבים
בכר הן הרועים בחיניס: חיק קבל חלק בלשון לרש ומתי קבל חתן כח בחבבתיך. חפי קמור לתלמוד ולמקרא לשר שמע חפי
רבי: דקל יחידי שלין דקל לחד סמיך לי חבל כשש דקל לחד מסתלקת קשיד לדקל קלחד ולינהו חזקתו: בחבר שהמקום בר ולין לי דרך לבעו ימין ושמל ושול עלי ומזקתו: הלי

כל המזוג מצטרף חוץ מן המים ורבי יוחנן אמ' אפילו מים אמר רב פפא ולא אמרן אלא חמימי לגו קרירי ולגו קרירי לגו חמימי אבל חמימי לגו חמימי וקרירי לגו קרירי לא אמר ריש לקיש ארבעה דברים העושה אותן רמו בראשו ומתחייב בנפשו אלו הן הנפנ'בין דקל לכותל והעובר בין שני דקלים והשותה מים שאולין והעובר על מ' שפוכין ואפילו שפכתו אשרו בפניו הנפנה בין דקל לכותל לא אמרן אלא דלית ליה ארבע אמות אבל אית ליה ארבע אמות לית לן בה וכי לית ליה ארבע אמות לא אמרינן אלא דליכא דירכא אחרינא אבל איכ דירכא אחרינא לית לן בה והעובר בין שני דקלים לא אמרן אלא דלא פסקינהו רשות הרבים אבל פסקינהו רשו'הרבי לית לן בה השות'מים שאולין לא אמרן אלא דשיילינהו קטן אבל גדול לית לן בה ואפילו שיילינהו קטן נמי לא אמרן אלא בשדה דלא שכיחי אבל בעיר דשכיחי לית לן בה ואפילו בשדה נמי לא אמרן אלא מיא אבל חמר'ושכרא לית לן בה והעובר על מים שפוכין לא אמרן אלא דלא אפסקינהו בעפרא ולא תף בהו

רוקא אבל אפסקינן או תף בהו רוקא לית לן בה ולא אמרן אלא דלא עבר עליהם שימשא ולא עבר עליהו שיתין ניגרי אבל עבר עליהו שימשא ועבר עליהו שיתין ניגרי לית לן בה ולא אמרן אלא דלא רכיב חמרא ולא סיים מסני אבל רכיב חמר'וסי' מסני לית לן בה והני מילי היכא דליכא למיחש לכשפים אבל היכא דאיכא למיחש לכשפים אע"ג דאיכא כל הני חיישי'דההוא גברא דרכיב חמרא וסיים מסני ונמוד מסאניה וצווי כרעיה ת"ר שלשה אין ממצעין ולא מתמצעין ואילו הן הכלב והדקל והאש ויש אומר'אף החזיר ויש אומרים אף הנחש ואי ממצעין מאי תקנתיה א"ר פפא נפתח באל אי נמי נפתח בלא ונפסיק בלא הני בתריה דמצעא להו אשה נדה אם תחילת נדתה הוא הורגת אחת מהן אם סוף נידתה היא מריבה עושה ביניהן מאי תקנתיה נפתח באל ונפסיק באל הני תרי נשי דיתבן בפרשת דרכים חדא בהאי ניסא דשבילא ואחדא באידך ניסא ומכוונן אפייהו להדדי ודאי בכשפים עסיקינן מאי תקנתיה אי איכא דירכא אחרינא ניזיל בה ואי ליכא דירכא אחרינא אי איכא אחרינא בהדיה נינקוטו לידי בהדי הדדי וניחלפו ואי ליכא אינש אחרינא נימא הכי אגרת אזלת אסיא בלוסי' מתקטלא בחיק קבל האי מאן דפנע באיתתא בעידנא דסלקא מטבילת מצוה אי איהו קדים ומשמש אחדא ליה לדידיה רוח זנוני אי איהי קדמה ומשמשה אחדא לה לדידה רוח זנונים מאי תקנתיה לימא הכי שופר בוז על נריבים ויתעם בתוהו לא דרך אר יצחק
מאי רכתיב נם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רעבי אתה עמדי זה הישן בצל דקל יחידי ובצל לבנה ובצל דקל יחידי לא אטרן אלא דלא נפיל טולא דחבריה עילויה אבל נפיל טולא דחבריה עילויה לית לן בה אלא הא דתנן הישן בצל דקל יחידי בחצר והישן בצל לבנה דמו בראשו היכי דמי אילימא לא דלא נפיל טולא דחבריה עילויה אפילו בשורה נמי אלא לאו שמע מינה בחצר אף על גב דנפיל טולא דחבריה עליה שמעינה ובצילה של לבנה לא אמרן אלא במערבה אבל במזרחא לית לן בה:

האי מאן

מין מקדירי בחמימי ומפוזרי בקדירי דקל לא מזיק לא מים במים כיזקו מק לי בקדירי ומק לי חמימי מכל מקום מין לחד קול ומק לחד קול ומק שתה בתחילה יין
מזוג מין לילי מבטרפי לו: לחר כך בפפא לא אמרן לחבלי יחקן קלי דלחר לחילה מים ובא כך בפפא לא אמרן דמבטרפין לחלא קדירי בחמימי ומפוזרי
בקדירי דקל חשיב כבי יתה: חלא דלא קני לרבעה כל מיקדי מזוג ולא מיבטרפי: לחבעה דבדיים כו'משום ריח לרעה
ולקמן מפרש לקו חלא חלא: חלא דלא קני לרבעה שבך בחוך בחלא לכותל משום הכי משקה לילי: חלא דליכא דירכא לחריכא שתקה
יכולה שדיל להלך בו דעבשיו בלא נפסיק וקפסיק את דרכה ולחבי משקה לילי: חבל מפסקינהו דשיכי רבים ליה ליה רשות להזיק שלין לו לגנוב לת הרבים:
ולא לחמרן דשוק על המים חלא בשדה דלא שכיחי מיא ומסרח כשבא לשתות: חלא לחפסקינהו בעפרא חלא מיזיק עליהן עפר: נמוך מפלחי כתפוזין הקטנים
ובו כרעיים יבשו רגליו: לא ממעינן לא יעברו בין שני כשים בין שני כלביים בין שני כשים בין שני דקלים: כשתה בחל ובשים
בחל חל מזיקו ממכרים ונומר כי לא כחש ביעבוד ונומר עד מה פעמ חל: כשתה בלא נפסיק לא חל לילי ויכול ונומר על ולא יקימכה: קיהלת לחד מהן
שמזיקין בחיק שעבדה ביניהן: מנרת חלזה סומיא בלוסיא חתן חדיים שתה עיקתה בהן בכשפים: מתקטלין בחיק קבל כבר הרועים בחיניס כמו ומתי
קבלנו כך שמע בניהו מדבו ובבו מפי דניהו נרשום זנלל: מנרת היא לבנת חלזה שם חדים: דקל יחיד שלין דקל לחד סמיך לי: ובצילה של לבנה מי נמי
הילוך בלילה כשהלבנה זורחת והיא הולכת בכל הכתלים שבדרך קיים להלוך בלילה ובזמן שהלבנה זורחת מתירין לילך במקום האור והקולבין במקום הקל:
טולא לחכריה אם יש דקל לחד סמיך לו מסתלקת קשיבי לדקל לחד ולינהו מזיקו: בחבר שהמקום בר שלין לה דרך לבעו ימין ושמל ושול עלי ומזקתו:
ובצילה של לבנה לא לחמרן חלא במערבה ניימו בסוף החדש שהלבנה זורחת בחזרה ואם שוהב לבל כותל לבד המערבה חי קבל במערבה: חבל במזרחא ניחא
תחילת החדש שהלבנה זורחת במערבה ושוקה כל במזרח בעון שעושב לבל כותל מבד המזרח: לחבי

נפתח בחל פ'שהם חל מזיקו ממכרים
ופפתח בלא לא חיש ל ויכול ונעבב
לחמור לה'תבלפות בלבדי תורה להנן מבי
והל לחמרין בפרק בחלא חשב לה'שתה קף פ"ז
מיחדת לי'שקול סכיבה כו'לומ' ויחל'משב
חסורה כא ולחלה ובומר משום סבבה מבי
ולא כי'פתחה בחל ליחל הבי חל חלהים ה'
קטלני חכל דע ומכל נזק חשר ביזק בה
ובבזיה כי חתה חל ופתחה בלא לא תשתיבי
שקי ולא תעזבני שמרני כחיטן בת עין טרם
מקדש תעבני ולא תחמר לא:
תחלת כיזה היה קונית יש מפל חם
עושה להן כישוף: ומזיל

דף נ, ואזיל רב פפא מיניה מכלל דאיכא קוה דאמר כשרה קמיבעי ליה
המלך ליומין דכי קאי זה בור: תליא בניתא

דף ס קאי לעניתא מכאן קשה לרבי דלמא לעניתא קיימי ומי
ליתיליתא שכיחא לעלמא לא שכיח ומי ליתיליתא לקולת פת לגורלן היום שתולין
בסל ואין דרך לתלותו בסל דקא חמרי רכבא
דקאי לעניתא ולא חמס שם ליתיליתא כסדר ומקיז
מותו לפרוע מוכח לעיין אבל לקמות תבואה
לאכול מיכן מוכח לעיין: כוס

האי מאן דמפני אנירדא דריקלא אחרא ליה
לדידה רוח פלגא והאי מאן דמצלי רישיה
אנירד דריקלא אחרא ליה רוח צרדא האי מאן
דפשע אריקלא אי מיקטל קטל אי איעקר
מיעקר ומייתי הני מילי דלא מנח כרעיה עילויה אבל מנח כרעיה לית לן בה
חמשה טולי הוו טולא דריקלא יחידא טולא דכנרא טולא דפרחא טולא דזרדתא איכא
דאמרי אף טולא דארבא ושולא דערבתא כללא דמילתא כל דנפיש ענפיה קשי טולא
וכל דקשי סילויה קשי טולי לבר מכרומשא אף על גב דקשי סילויה לא קשי טוליה
דאמרה לה שירא לברה פירחי נפשיך מכרומשא דאיהו הוא דקטל לאבוך וקטיל
לדידיה אמר רב אשי חזינא לרב כהנא דפריש מכולהו טולי בי פרחי רוחי דבי זרדתא
שירי דבי אינרי רישפא למאי נפקא מינה לקמיעא דבי פרחי ביריא שאין לה ענים
למאי נפקא מינה לגוזזי לה זימנא חדא הוה אזיל צורבא מרבנן לאפנויי לבי פרחי
שמעו דקא אתיא עילויה וגזו לה כי אזלא חבקיה לדריקלא צווח דריקלא ופקעיה ליא דבי
זרדתא שירי הא זרדתא דסמיכה למתא לאפחת משתין שירי למאי נפקא מינה למיכת
לה קמיעא ההוא בר קשא דמתא דאזל וקאי גבי זרדתא דהוה סמיך למתא עלויה
שיתין שירי ואיסתכן אתא להוא מרבנן דלא ידע זרדתא דשיתין שירי היא כתב לה
קמיעא לחדא שירא שמעו דתלו חיננא בגויה וקא משרו הכי סורריה דמר כי צורבא
מרבנן בריקנה ביה בטר דלא ידע ברוך אתא ההוא מרבנן דידע רזרדתא שיתין שירי
הוה כתב לה קמיעא דשתין שירי שמעו דקא אמרי פנו מניכו מהכא קטב מרירי תרי
קטבי הוו חד מיקטי טהרא וחד מבתר טיהרא וקמי טיהרא קטב מרירי שמו ומיחזי ביה
כרא דכמכא והדר ביה בחשא דבתר טיהרא קטב ישוד צהרים שמו ומיחזי כקרנא
דעיזא דהדר כנפיא אביי הוה שקיל ואזיל ואזיל רב פפא מימיניה ורב הונא בריה דרב
יהושע משמאליה חזייה לההוא קטב מרירי דקא אתי לאפילו דשמאליה אהדרי לרב
פפא לשמאליה ולרב הונא בריה דרב יהושע לימיניה אמ' ליה רב פפא אנא מאי שנא
דלא חשש לי אמר ליה את שעתא קיימא לך מחד בתמוז ער שיתסר ביה ודאי שכיחי
מכאן ואילך ספק שכיחי ספק לא שכיחי ומשתכחי בטולי דחצבה דלא חצב גרמידא
ובטולי דרצפרא ופניא דלא הוי גרמידא ועיקר בטוליא דבית הכסא אמר רב יוסף הני תלת מילי יהיב ארבונא לנהור מן דסריק
רישיה יבש ומן דשתי טיף טיף ומן דסיים מסני אדמייתניה כרעא תלאי בביתא קשי לעניות דאמרי אינשי תלא סילתא תלא
מזוניה ולא אמרן אלא ריפתא אבל בישרא וכורי לית לן בה אורחיה היא פארי בביתא קשי לעניותא נשוורא בביתא קשי
לעניותא בלילי שבתות ובלילי רביעית שרו מזיקין עילויה איסרא דמזוני נקיר שמיה איסרא דעניותא נבל שמיה צעא אפומה
דחצבא קשי לעניותא ומן דשתי מיא בצעא קשי לברוקתי דאכיל תחלי ולא משי ירדיה מפחיד תלתין יומין: דמסוכר

דמיסכר מקיז דם מן הכתפיים: ירדי מלמטה שרגיל להקיז ידו על שפתו מגיל בחיכיו: דרגא לפתחא סולם ודרך קוף לעלו' עלי פחד רוח רעה: לחמותא מנה בלילי
דביעיות בלא פר: גזל שמן לחנירון לחש קוף: בין בליעי ושמיכי קבה סביבותי לפשים בחושן ושמיכין בחרי וקחו לכם סביבותיכם: שבדירי סכינים מתגרמין כן:
לחש לגיד הנשה מיא בכסי חיורתא ממוקב על כוסות של חרס: קוי עז כמוך קתחזק במוקב יותר מסקיבולת בילך: דכי יקושט בן קרחה קוף בן לרבי עקיבא שרבי
עקיבא קרח היה כדאמרינן במסכת סוטה כל חכמי ישראל לפניו כקליפת השום חוץ מן קקיבא קזה: אל תשב בגובהה של עיר ותשכח מקי' שבני העיר עוברין
שבין ניבטלוך ויפסיקוך ממשכנך: אל תלוך בעיר שרשאך תלמיד חכם דעדיך בניכסיה ולא עדיך במילי דביכורי: ולא תכנס בביתך פתאום אלא תשמע קולו בנוחל אל הקודש:
לפי קולם בולך לילמוד שבעלי מילתא דביעותא בגרשיתא רבה דבי ריחקן לבעלי תלמיד חכם שילך יקף כדאמר מר כל מי שיש לו ניקוי מכעלים לרבנין: השכם ומצוא כו' מקדמי כפתא
בבבא קמא לא ירעבו ולא יכמאו ולא יכם שרב ושמע מי' מדכתיב ובדך את מימיך והדר ואת מימיך והדר כתיב לא תחסוך ואת מימיך והדר כתיב לא תחסוך: ב' למיזגן מיציה ולא לזבויי ליה
דלמילי דלעניות מזלים בכח לו לזבוני ליה לחבי: כשהיה חבוש בבית האסורים אמר לו רבי למדיני תורה אמר אינו מלמדך אמר לו אם אין
בן בלא יקוב חביקה למוד בכבי דב ולמוד שמועותיו משמו: בחיתא כשקיטוק מתחיל בללמוד מחדש: לחבבה דיעות בשעת שמיעת שמעתא זה לבו לחשתו רחשוה מחת
לבעלה הלילות ותביא לא ישמע לדם עם תשתו ויתן עיניו בחשא לחדת ויקיז בכוי קדיבן למתוקין הניקרין כי נרושת הלב במסכת נדרים: שחיק

דמסוכר מקיז דם מן הכתפיים לצון סיכוני: ירדי מלמטה שרגיל להקיז ידו
לבעל כחיכי על שפתו: דרגא לפתחא דלך קוף להקיז לו לפתח רוח רעה:
כוסות נשמיכי תמיתוני וכימא ליה בחתא מיא: קוי עז קתחזק כמוך יתר
מיסכולת בילך: אל תשב בגובהה של עיר
ותשכח מקום שבני העיר עוברים ושבין שמא
כשאין עוברי ושבין ויבטלוך ויפסיקוך ממשכנך:
על תלוך בעיר שרשאך תלמידי חכמי דעדיך בניכסיה
בניכסיה ולא בגילי דביכורי. לח למיזגן
מיציה ולא לזבויי ליה דילמילי דעניות מזלים
פנים וזכו ליה לבעלי: חמי ליה שמעון בן יוחי
ומי בסכסכה והלה העגל בסכסכה ומה לך בכך:
שם בקשתה ליחתך לומר לבבי שיקיש בשמע
לבבי ויקבלו ממך קיתלה בחילן נדול לומר
בשם אדם גדול: בחיתא כשקיטוק מתחיל ללמוד: שחין

המסוכר ולא משי ירדיה מפחיד שבעא יומי
דשקיל מזייה ולא משי יריה מפחיד תלת יומי
דשקיל שופריה ולא משי ירדיה מפחיד חד יום
ולא ידעמאי קא מפחיד ירא ראוסיא דרגא
לפחדא ירא אפותא דרגא לשינתא תנא
אוכלין ומשקין תחת המט אפילו מחופין בכלי
ברזל רוח רעה שורה עליהן תנו רבנן לא
ישתה אדם מים לא בלילי רביעיות ולא בלילי
שבתות ואם שתה דמו בראשו מפני סכנה מאי סכנה רוח רעה ואם צחי מאי תקנתיה
נימא שבעה קולות שאמר דוד על המים והדר נישתי שנאמר קול יי על המים אל הכבוד
הרעים יי על מים רבים קול יי בכח קול יי בהדר קול יי שובר ארזים וישבר יי את
ארזי הלבנון קול יי חוצב להבות אש קול יי יחיל מדבר יחיל יי מדבר קדש קול יי יחולל איילות ויחשוף יערות ובהיכלו כולו
אומר כבוד ואי לא נימא הכי לול שפן אנגרון אנירדפון בין כוכבי יתיבנא בין כליעי שמיני אזילנא ואי לא איכא אינש
בהדיה נית עריה ולימא ליה פלניא בר פלנתא צחינא מיא והדר נישתי ואי לא מקרקש נכתמא אחצבא והדר נישתי ואי לא
נישתי בה מידי והדר נישתי תנו רבנן לא ישתה אדם מים לא מן הנהרות ולא מן האגמים בלילה ואם שתה דמו בראשו
מפני הסכנה מאי סכנה סכנה שברירי ואי צחי מאי תקנתיה אי איכא אינש בהדיה לימא ליה פלניא בר פלנתא צחינא מיא
קסו פז ף יב ואי לא נימא איהו לנפשיה פלניא אמרת לי אימי איזדהר משברירי שברירי ברירי רירי ורירי צחינא מיא בכסי חיורי: ואפילו
מיימ"כ"ל שפל שפת מן התמחוי וכו' פשיטא לא נצרכא אלא אפילו לרבי עקיבא דאמר עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות הכא משום
פתח עניין כט פרסומי ניסא מודי תנא דבי אליהו אף על פי שאמר רבי עקיבא עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות אבל עושה הוא דבר
עוד לפ' כי' ס"ב מועט בתוך ביתו מאי נינהו אמר רב פפא כסא דהרסנא כרתנן יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור
כארי לעשות רצון אביך שבשמים תנו רבנן שבעה דברים צוה רבי עקיבא את רבי יהושע בנו בני אל תשב בגובהה של
עיר ותשנה ואל תדור בעיר שראשיה תלמידי חכמים ואל תיכנס לביתך פתאום כל שכן לבית חבירך ואל תמנע מנעלין
שבתא דשעל על תימ דכבא נפיק ממילא
דפקא ויש לומר דקיימו כשלומד קמי דנגים
ולא פייס שיכול להניח מעצמו כשיגמל
אבל כאן בשיירי כספר שחיטה מונח סומך
על ספרו ואינו יונק מידי טעותו:

דף כא

דף כב

דף כג

מוסף ף

דף כד

שמת דף קיח אמר רב פפא לא למיזבן מיניה ולא לזבוני ליה אלא למעבד שותפות בהדי והשתא דאמר רב שמואל בר יצחק
משחקת לו מאי דכתיב מעשה ידיו ברכת כל הנוטל פרוטה מאיזב מתברך אפילו למיזבן מיניה ולזבוני ליה שפיר דמי חמשה דברי צוה
רבי עקיבא את שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין אמר לו רבי למדיני תורה אמר אינו מלמדך אמר לו אם אין
אתה מלמדיני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות אמר לו בני יותר ממה שהענל רוצה לינק פרה רוצה להניק אמר לו ומי
בסכנה והלא ענל בסכנה אמר לו אם בקשת ליחנק היתלה באילן נדול וכשאת מלמד את בנך למדהו בספר מוגה מאי היא
אמר רבא ואיתימא רב משרשיא בחדתא דשבשתא כיון דעל לא תבשל בקדירה שבישל בה חבירך מאי ניהו גרושה
בחיי בעלה דאמר מר גרוש שנשא גרושה ארבעיות במיטה ואיבעית אימא אפילו באלמנה לפי שאין

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ואת לומרת מצות בריכות כוותה היש לקיש סבר דמתניתין סתמא קתני ומיירי ואפילו יכול למצוא שאר ירקות אין לו לטרוח אחר שאר ירקות אלא עושה שני טיבולין במיבול אחד ומיהו משום דמצות בריכות כוותה וכיון דלא בעידן כו׳ ובגורת פרי הלדמה הוא לאכול ליה כלומר אלא ביכך מדלא מיכון ומילתא דלא מיכון למיבול בשני טיבולי לא יכול למצוא שאר ירקות אין לו לטרוח אחר שאר ירקות אלא עושה שני טיבולין במיבול אחד ומיהו משום דמצות בריכות כוותה וכיון דלא בעידן כו׳ ובגורת פרי הלדמה הוא לאכול ליה כלומר אלא ביכך מד

אף כאן בפרוסה לברך על אכילת מצה ושתי שלימות מייתי מאי' ברכת המוציא
ולא נרע מאחר ימים עוביים שבריך לברוע על שני כברים שלימים ובוצע
מלא מהשלימות: אף כאן מסיק ואשתו אופה: כדי שלא תאמר: ומשום
קפא שרף החזרת קשה ויש בו ארם: קפא דחסא חמה מי שאכל חזרת וחלה
באצל הקפא יאכל בכן ויקפא: קפא דחמה
כרתי מי שאכל בכן וקשה לו יאכל כרתי:
חמימי ישתה מים חמין: קפא דכולהו
חמימי אדם שכל כל יקנות חמי' כפא בלא ענב
זכר לתפוח שהיו יולדת בכיכר סם בלא ענב
ולא יכירו בהן מכריים דכתיב תחת התפוח
עוררתיך: לסמוכיה לטיל ולבתוש בו קרב
כדי שיהיה עבה ויריך לקייריה לטיל בו
תפוחים ויין ומילתא לחית בו קייריה:
צריך לקקייריה זכר לתפוח ובריך לסמוכין
זכר לטיט: תבלי ירקות חמוטלין בחרוסת
זכר לתבן וחרם שכתתו בו הדק זכר לטיט:
תגרי חרך הכנוים היושבים אצל חלנותיהם
ומוכרין כמו מכין מן החרכי: מתני'
וכאן הכן שואל אביו כאן במזונות כוס שיני
הכן שואל את אביו מה כשתבה עכשיו שמוזגין
כוס שיני קודם לאכילה: גמ'

אף כאן בפרוסה לברך על אכילת מצה ושתי שלימות מייתינן משום המוציא ולא נרע מאחר ימים עוביים שבריך לברוע על שני כברים שלימים ובוצע מלא מהשלימות: אף כאן מסיק ואשתו אופה: כדי שלא תאמר: ומשום קפא שרף החזרת קשה ויש בו ארם: קפא דחסא חמה מי שאכל חזרת וחלה באצל הקפא יאכל בכן ויקפא: כדי שיהיה עבה ויריך לקייריה לטיל בו תפוחים ויין ומילתא לחית בו קייריה: צריך לקקייריה זכר לתפוח ובריך לסמוכין זכר לטיט: תבלי ירקות חמוטלין בחרוסת זכר לתבן וחרם שכתתו בו הדק זכר לטיט: תגרי חרך הכנוים היושבים אצל חלנותיהם ומוכרין כמו מכין מן החרכי: מתני' וכאן הכן שואל אביו כאן במזונות כוס שיני הכן שואל את אביו מה כשתבה עכשיו שמוזגין כוס שיני קודם לאכילה: גמ'

אף כאן בפרוסה דבר אחר מה דרכו של עני הואמסיק ואשתו אופה אף כאן נמי הואמסיק ואשתו אופה: אע"פ שאין חרוסת מצות: ואי לא מצוה משו' מאי מייתי לה אר' אמי משו' קפא אמר רב אסי קפא דחסא חמא קפא דחמא כרתי קפא דכרתי חמימי קפא דכולהו חמימי ארהכי והכי נימא הכי קפא קפא דבירנא לך ולשבבנתיך ולתמני כלתך: רבי אלעזר בר צדוק אומר מצוה וכו': מאי מצוה רבי לוי אומר זכר לתפוח ורבי יוחנן אומ' זכר לטיט אמר אביי הלכך צריך לקהויי וצריך לסמוכיה לקהויי זכר לתפוח וצריך לסמוכיה זכר לטיט תניא כוותיה דרבי יוחנן תבלין זכר לתבן חרוסת זכר לטיט תניא אר' אלעזר בר צדוק כך היו אומרין תגרי חרך שבירושלם באו וטלו לכם תבלין למצות:

מתני' מזגו לו כוס שני וכאן הבן שואל אביו ואם אין דעת בבן אביו מלמדו מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה הלילה הזה כלו מצה שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות הלילה הזה מרור שבכל הלילות אנו אוכלין בשר צלי שלוק ומבושל הלילה הזה כלו צלי שבכל הלילות אנו מטבילין פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים ולפי דעתו של בן אביו מלמדו מתחיל בגנות ומסיים בשבח ודורש מארמי אובד אבי עד שיגמור כל הפרשה כולה:

גמ' תר' חכם בנו שואלו ואם אינו חכם אשתו שואלתו ואם לאו הוא שואל לעצמו ואפי' שני תלמידי חכמים שיודעין בהלכות הפסח שואלין זה לזה מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילו' שבכל הלילו' אנו מטבילין פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים מתקיף לה רבא אטו כל יומא לא סגיא דלא מטבלא חדא זימנא אלא אמר רבא הכי קתני שבכל הלילו' אין אנו חייבין לטבל אפי' פעם אחת הלילה הזה שתי פעמי' מתקיף לה רב ספרא חיובא לדרדקי אלא אמר רב ספרא הכי קתני אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים מתחיל בגנות מסיים בשבח מאי בגנות רב אמר מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ורבא אמר עבדים היינו אמר ליה רב נחמן לדרוא עבריה עברא דמפיק ליה מריה לחירות ויהיב ליה כספא ודהבא מאי בעו למימר ליה אמ' ליה בעי לאודויי ולשבחי אמר ליה פטרתן מלומר מר מה נשתנה פתח ואמר עבדים היינו: מתני' רבן גמליאל היה אומר כל שלא אומר שלשה

מה דרכו של עני בפרוסה כראה דנם המוציא צריך לברך על הפרוסה וכן משמע בפרק כיצד מברכין דקאמר הכל מודי לענין פסח שמניח פרוסה בתוך השלימות ובוצע פי' אלא מן לאמר מברך על השלימה ומוציא את הפתיתי מודה לענין פסח דאינו מברך על השלימה אלא על הפרוסה משום מה דרכו של עני וכו' ומניחה בתוך השלימה כדי שיהא כרא' שבוע על השלימה ומשמע דלענין המוציא קמיירי וקאמ' בתר דבוע אמר רבי חייא בר' חבא בשבת חייב לבוע על שני כברות שנאמר לקטו לחם משנה' ועיקר מילתי' דר' חייא בר אבא בפרק כל כתבי אלא לנכי מייתי' הכא אחר פסח לומ' שצריך שם מצה שלישית משו' לחם משנה וחייב לבוע על שתי כברות בין בשבת בין ביום טוב ואי לאו הכי לחם הכיא שם מילתי' דרבי חייא וכן פסק רב אלפס דצריך לבוע על שתי כברות ביום והעמס לפי שהיה לחם משנה יורד בערבי ימים טובים וקשה שאכו מתפלגים באלה קדשת וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמני' ואמר במן ברכו במן קדשו משמע בלא הכי מן ירד וכן היה מברכין הכל על הפרוסה מיינו' לך לי היה מברך המוציא על השלימה ונהיר עכ' אכילת מצה על הפרוסה ובוצע משתיקין יחד וכן עמ' דבר ולבך עושין על השלישית כדיבה כדי לקייים מצה בשלשתן: צריך לשמוכיה וצריך לקהוייה ובירוש אמר אית לעצמי זכר לדם ומשום הכי קרי ליה עיבולי בשעק' וכן עמ' דבר לסמוכי וכשעת אכילה מקלשין אותו ביין וחומץ ובתשובת הגאונים מפרש לעשו' חרוסת בפירות שבדמית לכבסת ישראל בשיר השירים תחת התפוח עוררתיך בכלא הריחין הקטיפה חבוש לחרתי לעצם בתמר אגוז אלמגית אגוז ושקדים על שם שהקל הקבה על הקץ: תגרי חרך שבירושלם משמע דהלכה כרבי אלעזר בר' צדוק וגם בספרים כתב רבי יוסי וכימוקו עמו וכן עשה' לי יוסף בסדרו חרוסת זכר לטיט: הכי גרסינן

מיי' פ"ו מה"ל מעש' מצה הל' ח' סמ' עשין מ"ח טור ש"ע סי' תע"ג

מיי' פ"ו מה"ל מעש' מצה הל' ח' סמ' עשין מ"ח טור ש"ע סי' תע"ג

אכל במרור כזית בשתי ידיו וקא"מר היכסו מים אף על פי שכל אחד כזית כדי ידו אחת חוצר ומוטל שתי ידיו אינו אלא דאמר כדי ידו בשעיפה אחת טהורה צריך לטעול שתיהן לפי שבטילה ראשונה לא היתה לשם קדישה לכך סבר המקשה דבהך כזית בטילה ליכא למיבור שמא יבא ולפי זה כרתא דאין לברך על אותה כזית כיון דליכא הכא מצוה לשמוע דברי רבי אלעזר בן עזרי וכל סכן אמן שאין לכו מצה מרור מלאכות עצמיהו ומלאכול אוכלין ומאלו אוכלין פשחים עבדיהו ומלאכול פלא תולעת כדתנא תולעת שבעיקרי

צריך לשקועיה בחרוסת משום קפא דאי ס"ד לא צריך לשקועיה נטילת ידים למה האלא נגעו דילמ' לעולם אימא לך לא צריך לשקוע' וקפא מריחא מיית אלא למה לי נטילת ידים דילמא משקעו ליה ואמר רב פפא לא נשהי איניש מרור בחרוס' דילמ' אגב חלייה דתבלין מבטיל ליה למרוריה ובעינן טעם מרור ולי' ארבריה רב חסדא לרבנא עוקבא ורדש נטל ידיו בטיבול ראשון נוטל ידיו בטיבול שיני אמרו' רבנן קמיה דרב פפא האבעלמא איתמר דאי סלק' דעתך הכא איתמר למה לי נטילת ידים תרי זימני האמשא ליה ידיה חדא זימנא אמר להו רב פפא אדרבה הכא איתמר דאי סלקא דעתך בעלמא איתמר למה לי תרי טיבולי לא אמאי הכא איתמר נטילת ידים תרי זימני למה לי האמשא ליה ידי חדא זימנא אמרי כיון דבעו למימר אגדתא והלילא דילמא אסוחי אסחיה לדעתיה ונגע אמר רבא בלעמצה יצא בלעמרור לא יצא בלעמצה ומרור ידי מצה יצא ידי מרור לא יצא כורכן בסיב ובלע אף ידי מצה נמי לא יצא אמר רב שימי בר אשי מצה לפני כל אחד ואחד מרור בפני כל אחד ואחד וחרוסת לפני כל אחד ואחד ואין עוקרין את השלחן אלא לפני מי שאומר הגדה רב הונא אומר כולהו נמי לפני מי שאומר הגדה והילכתא כרב הונא למה עוקרין את השולחן אמרי דב' רבי ינאי כדי שיכירו תינוקות וישאלו אביי הוה יתיב קמיה דרבה חזא דקא מדלי תבא מקמיה אמר להו ערין לא קא אכלינן אתו קא מעקרי תבא מיקמן אמר ליה רבה פטרתן ממימר מה נשתנה אמר שמואל לחם עוני כתיב לחם שעונין עליו דברים הרבה דבר אחר לחם עוני ענו כתיב מה ענו שדברו בפרוסה אף

צריך לשקועיה בחרוסת משום קפא דאי ס"ד לא צריך לשקועיה נטילת ידים למה האלא הא לא נגע ידי משקה: הא בעלמא איתמר דאמר עיבולין שאין קבוע צריך שיטול ידיו בשאר עיבולין שאין קבוע צריך שיטול ידיו לעיבול דכשנטל ידיו לראשון לא היה ידיו שלוח שני לבא: דלאו כל הכא נבי מרור איתמר אמאי הא משי ליה חדא זימנא בטיבול ראשון: אסחיה לדעתיה וגנב בבשרי: בלע מצה ולא בלעה יצא: בלע מרור לא יצא אפשר שלא טעם בו טעם מרור: בלע מצה ומרור יחד ולא אכל עדיין לא מזק ולא מזק יצא ידי מצה שאינה צריך טעם אכל על ידי מרור לא יצא הואיל ולא לעסו ואוכל מצה עמו אין לו שום טעם: כרכן שכיסה יחד בסיב הדקל לא יצא שהרי לא משע בפיו לא זה ולא זה: ואין עוקרין את השולחן אין צריך להגביה קערה קטנה כל הנדול אלא מלפני הגדול שבהן שעושה הסדר ואומר הקהנה: אף

צריך לשקועיה בחרוסת ומשו' קפא דחסא חמה שבחזרת שהחרף שבחזרת יש בו ארם כדרך הבבלים הא לא נגע ידי משקה: הא בעלמא איתמר דאמר עיבולין שאין קבוע צריך שיטול ידיו לעיבול דכשנטל ידיו לראשון לא היה ידיו שלוח שני לבא: דלאו כל הכא נבי מרור איתמר אמאי הא משי ליה חדא זימנא בטיבול ראשון: אסחיה לדעתיה וגנב בבשרי: בלע מצה ולא בלעה יצא: בלע מרור לא יצא אפשר שלא טעם בו טעם מרור: בלע מצה ומרור יחד ולא אכל עדיין לא מזק ולא מזק יצא ידי מצה שאינה צריך טעם אכל על ידי מרור לא יצא הואיל ולא לעסו ואוכל מצה עמו אין לו שום טעם: כרכן שכיסה יחד בסיב הדקל לא יצא שהרי לא משע בפיו לא זה ולא זה: ואין עוקרין את השולחן אין צריך להגביה קערה קטנה כל הנדול אלא מלפני הגדול שבהן שעושה הסדר ואומר הקהנה: אף

מיי' פ"ח מה"ל חמץ ומצה הל' ח' סמ' עשין מ"ח טור ש"ע סי' תע"ג

מיי' פ"ח מה"ל חמץ ומצה הל' ח' סמ' עשין מ"ח טור ש"ע סי' תע"ג

תפארת ישראל

אף כאן בפרוסה לברך על אכילת מצה ושתי שלימות מייתינן משום המוציא ולא נרע מאחר ימים עוביים שבריך לברוע על שני כברים שלימים ובוצע מלא מהשלימות: אף כאן מסיק ואשתו אופה: כדי שלא יאמר כל חזרת שבחזרת שהחרף שבחזרת יש בו ארם כדרך הבבלים הא לא נגע ידי משקה: הא בעלמא איתמר דאמר עיבולין שאין קבוע צריך שיטול ידיו לעיבול דכשנטל ידיו לראשון לא היה ידיו שלוח שני לבא: דלאו כל הכא נבי מרור איתמר אמאי הא משי ליה חדא זימנא בטיבול ראשון: אסחיה לדעתיה וגנב בבשרי: בלע מצה ולא בלעה יצא: בלע מרור לא יצא אפשר שלא טעם בו טעם מרור: בלע מצה ומרור יחד ולא אכל עדיין לא מזק ולא מזק יצא ידי מצה שאינה צריך טעם אכל על ידי מרור לא יצא הואיל ולא לעסו ואוכל מצה עמו אין לו שום טעם: כרכן שכיסה יחד בסיב הדקל לא יצא שהרי לא משע בפיו לא זה ולא זה: ואין עוקרין את השולחן אין צריך להגביה קערה קטנה כל הנדול אלא מלפני הגדול שבהן שעושה הסדר ואומר הקהנה: אף

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו
ואלו הן פסח מצה ומרור פסח על שום שפסח
המקום על בתי אבותינו במצרים שנ' ואמרתם
זבח פסח הוא לה' אשר פסח וגו' מצה על שום
שנגאלו אבותינו במצרים שנאמר ויאפו את
הבצק אשר הוציאו ממצרים וגו' מרור על שום שמררו המצריים את חיי אבותינו
במצרים שנא' וימררו את חייהם וגו' בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו
הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי
ממצרים לפיכך אנחנו חייבין להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה
ולקלס למי שעשה נסים לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו הוציאנו מעבדות לחרות
מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב ומאפילה לאור גדול ומשעבוד לגאולה ונאמר לפניו
הללויה: גמ' אמר רבא צריך שיאמ' אותנו הוציא משם אמר רבא מצה צריך
להגביה ומרור צריך להגביה בשר אין צריך להגביה ולא עוד אלא שנראה כאוכל
קדשים בחוץ אמ' רב אחא בר יעקב סומא פטור מלומר הגרה כתיב הכא בעבור זה וכתי' התם בנינו זה מה להלן פרט לסומא
אף כאן פרט לסומין איני והא מ' מרימר שאלתינהו לרבנן דבי רב יוסף מאן דאמ' אגרת' לרבי יוסף מר אגרת' דבי
רב ששת אמרי רב ששת קסברי רבנן מצה בזמן הזה דרבנן מכלל דרב אחא בר יעקב סבר מצה בזמן הזה דאורייתא והא רב
אחא בר יעקב הוא דאמ' מצה בזמן הזה דרבנן קסבר כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון ורב ששת ורב יוסף נמי הא ודאי כל
דתקון רבנן כעין דאורייתא תיקון הכי השתא בשלמא התם מדהוה ליה למיכתב בנינו הוא וכתיב בנינו זה שם פרט לסומין
הוא דאתא אבל הכא אי לאו בעבור זה מאי לכתוב אלא בעבור מצה ומרור הוא דאתא: לפיכך אנחנו חייבין:
אמ' רב חסדא
אף יוחנן הלליה וכו' יהודיה אחת הן רב אמר כס יה ומרחב יה אחת הן רבא אמר מרחב יה בלבד איבעיא להו מרחב ירה
לרב חסדא מאי תיקו איבעיא להו ידידיה לרב מאי תא שמע דאמ' רב ידידיה נחלק לשנים לפיכך ידיד חול יה קודש איבעיא
להו הללויה לרב מאי תא שמע דאמר רב חזינא תילי דבי חביבי דכתיב בהו הללו בחד גיסא ופליגא דר' יהושע
בן לוי דאר' יהושע בן לוי מאי הללויה בהילולים הרבה ופליגא דידיה דאמר רבי יהושע בן לוי בעשרה מאמרות של
שבח נאמר ספר תהלים בניצוח בניגון במשכיל במזמור בשיר באשרי בתהילה בתפילה בהודאה בהללויה וגדול שבכולן
הללויה שכולל שם ושבח בבת אחת אמר רב יהודה אמר שמואל שיר שבתורה משה וישראל אמרוהו בשעה שעלו מן הים
והלל זה מי אמרו נביאים שביניהן תיקנו להן לישראל שיהו אומרים אותו על כל פרק ופרק ועל כל צרה וצרה שלא תבא
עליהן ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן תניא היה רבי מאיר אומר כל תושבחות האמורות בספר תהלים כולן דוד אמרן
שנאמר כלו תפילות דוד בן ישי אל תיקרי כלו אלא כל אלו הלל זה מי אמרו רבי יוסי ורבי אלעזר אומרים משה וישראל
אמרוהו בשעה שעלו מן הים וחלוקים עליו חביריו לומר שדוד אמרן ונראין דבריהן מדבריהן אפשר ששחטו את פסחיהן ונטלו
לולביהן ולא אמרו שירה דבר אחר פיסלו של מיכה עמר בבבי וישראל אומרים את ההלל
תנו

שבשר דברים קבלו שלא פירש טעמן: צריך שיאמר פסוק זה ואותבו קושיא משם שצריך להדיוטות את עצמו משם שלף לותבו גופיה קבלה: צריך להגביה
כשאומר מכה זו שאנו מוכלין כדי להדיוטות למסובין ותיכבד מצה בעיניהן וכן בתשובת הגאונים דקא דאמר צריך להגביה קיימו במיגוה זו
דיקדחת: בשר של מיני תבשילין לית צריך להגביה כשהן חומרים פסח זה שהיו אוכלין ולא נצטוו שכולו אלא בשר לפסח לית צריך להגביה ולא עוד
שלא שכיחה כשהיתה לית צריך להגביה דקא לא חזי לאגבוהי אוכלין ולא עוד אלא דאפילו חזי לאגבוהי כיון דלא שכיחה כמי שאינה מצויה דמיא
מדכתי זה משמ' שכיחותה בראשית העיר: כך ששת ורב יוסף מאורי עיניהם הוו קסברי דבכל דבר ששת ורב יוסף הוא דאמר בפיסח דוקא אבל בשאר
ואחד זה מדברכן: בעיין לאורייתא תקון וכשם שבזמן המקדש קיים פטור ואינו מצוי לאכילה כעבור מצה ומרור זכר למה שעשה לו בשמחי מצוה: כך ששת ורב יוסף גזרוהו
כמו שם יה: יהודיה ויקרא שמו יהודיה כתיב קרא כן לשלמה מיקרא כמו מרקב: לותבו דיקא כמו שלמה: כך מלי מפליג
בפרקיה לא מלוסופי מוסיף לכל דבר פשיטא דלעיל מדקאמ' בלבד: תקבילי דידי דבי חייא: קבלו נמי דקסבר פשיטא לותבו: בקיאין הכי
בקיאין הכי וטובא קבלו דיש ליה דיש ליה לדרוש: בתפילה תפילה לדוד: בתפילה תפילה לעני כי יעטוף תפילה למשה: בהודאה הודאה לכי
טוב: שיר שבתורה לא ישיר משה: משה וישראל בותיה בשעה שעלו מן הים תיקנוהו ולא היה מקודם לכן אבל הללויה
דהלל מצרים ניתנו עליו מי תיקנו: על כל פרק ופרק ועל כל דבר ודבר ועל כל צרה שלא תבוא עליהן לשנות עליהן אומרים אותו על כל פרק ופרק: ומקיש
ויושעו ממכה לומ' לותבה על גאולתה כגון הכוכ': דוד ממרן על המלוכה שהיה לו כלי תפילה זה בספר תהלים: לא ממרכז לא ממרכז ועד דוד ולא ממרכז עליהן הכלל:
לותבה ליכא בשלמא ישראל ממצרים היום ולמחר בספרי דוד אלא ישראל מיניהו מיבעיא מצרים ועד דוד ולא ממרכז עליהן הכלל: לא
ממרכז ליכא בשלמא ישראל ממצרים היום ולמחר בספרי דוד אלא ישראל מיניהו מיבעיא מצרים ועד דוד ולא ממרכז עליהן הכלל: לא
פשלו של מיכה עומד בבבי בתותו מקו לבימי דוד היום דכתי' היום ישראל לאמרן לה' ומחרי' הכלל שכתוב בו כמוהם יהיו עושיהם בתמיהה שלא ולמי עיל היום כמאי
תיקלה ואוב נמי פסק כך שמעתי ולי כל בבבי כימי קום לבגלי כלום' עומד בשמת: וישראל לאמרן לה' בפני' לה' נרס' ולי מפרש"י כמו בפני בעודו קיים:

תנו רבנן כל שירות ותושבחות שאמר דוד בספר תהלים רבי אליעזר אומר כנגד עצמו אמרן רבי יהושע אומר כנגד
אמרן וחכמים אומרים יש מהן כנגד ציבור ויש מהן כנגד עצמו האמורות בלשון יחיד כנגד עצמו האמורות בלשון רבים
כנגד ציבור ניצוח ונינון לעתיד לבא משכיל לדור מזמור למלך ששרתה עליו שכינה ואחר כך אמר שירה
מזמור לדוד מלמד שאמ' שירה ואח"כ שרת
עליו שכינה ללמדך שאין השכינה שורה לא
מתוך עצלו ולא מתוך עצבו ולא מתוך שחוק
ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברי בטלי'
אלא מתוך דבר שמחה של מצוה שנ' ועתה קחו
לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה' אמר
רב יהוד' אמ' רב וכן לדבר הלכה אמ' רב נחמן
וכן להלום טוב אינו והאמר רב גידל אמר רב כל ת"ח היושב לפני רבו ואין שפתותיו
נוטפות מר תבוינה שנאמר שפתותיו שושנים נוטפות מר עובר אל תקרי שושנים
אלא ששונים אל תקרי מר עובר אלא מר עבר לא קשיא הא ברבה הא בתלמידו ואי
בעית אימ' הא והא ברבה ולא קשיא הא מיקמי דפתח והא לבתר דפתח כי הא דרבה
מיקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבר יחותא ובדחו רבנן ולבסוף יתיב באימתא
ופתח בשמעתא תנו רבנן הלל זה מי אמרו רבי אליעזר אומר משה וישראל אמרו
בשעה שעמדו על הים הן אמרו לא לנו ה' לא לנו משיב רוח הקודש ואמר להן למעני
למעני אעשה רבי יהודה אומר יהושע וישראל אמרוהו בשעה שעמדו על הים מלכי
כנען הם אמרו לא לנו ומשיבה וכו' רבי אליעזר המודעי אומר דבורה וברק אמרוהו בשעה שעמד עליהם סיסרא הם אמרו לא
לנו ורוח הקודש משיבה ואומרת להם למעני למעני אעשה רבי אלעזר בן עזריה אומר חזקיה וסיעתו אמרוהו בשעה שעמד
עליהם סנחריב הם אמרו לא לנו ומשיבה וכו' רבי עקיבה אומר חנניה מישאל ועזריה אמרוהו בשעה שעמד עליהם נבוכד
נצר הרשעהם אמרו לא לנו ומשיבה וכו' רבי יוסי הגלילי אומר מרדכי ואסתר אמרוהו בשעה שעמד עליהם המן הרשע הם
אמרו לא לנו ומשיבה וכו' וחכמים אומרים שביניהן תיקנו להם לישראל שיהו אומרים אותו על כל פרק ופרק ועל
כל צרה וצרה שלא תבא עליהם לישראל ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן: מתני' ער היכן הוא אומר ב"ש אומרים
ער אם הבנים שמחה וב"ה אומרים ער חלמיש למעינו מים וחותם בגאולה רבי טרפון אומר אשר גאלנו וגאל את אבותינו
ממצרים ולא היה חותם רבי עקיבא אומר כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתינו
לשלום שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן הפסחים ומן הזבחים כו' ער באי' גאל ישראל:
אמר רב חסדא הללויה סוף פירקא רבה בר הונא אמר הללויה ריש פירקא אמר רב חסדא חזינא להו לתילי דבי רב חנין בר
רב דכתיב בהו הללויה באמצע פירקא אלמא מספקא ליה אמר רב חנין בר רבא הכל מודים בתהילת ה' דבר פי ויברך כל
בשר שם קדשו לעולם ועד הללויה דבתריה ריש פירקא רשע יראה וכעס שיניו יחרק ונמסו תקות רשעים תאבד הללויה
דבתריה ריש פירקא ושעומרים בבית ה' הללויה דבתריה ריש פירקא קראי מוספי אף את אלו מנחל בורך ישתה על כן ירום
ראש הללויה דבתריה ריש פירקא ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהן הללויה דבתריה ריש פירקא נימא כתנאי
ער היכן הוא אומר בית שמאי אומרים ער אם הבני' שמחה ובית הלל אומרים ער חלמיש למעינו מים ותניא אידך ער היכן הוא
אומר בית שמאי אומרים ער בצאת ישראל ממצרים ובית הלל אומרים ער לא לנו לא לנו מאי

כנגד ביזוי כנסת ישראל שכתבנה על גלוסקאות ואכלן: ביזוי וניגון לעתיד לבא כל מקום שביזוי מצוי לעתיד לבא הוא מדבר ולא ידענא קיבי
משום שלא הכי הוה לקו: על ידי תורגמן הוה אמינא לאחר משמיע לכריס והיינו משכיל לאחר לתורגמן: לדוד מזמור משמיע תהילה היה לדוד בריה לקודש ולאחר
מזמור: מזמור לדוד משמיע מתוך המזמור כלה שכיחה לדוד: ללמד מכאן כו' מכאן תלה למד עם מפסוק אחר מוסיף שבאחר ועתה קחו לי מנגן ענ': שמחק של
מנגן כי קא דקחו לי מנגן שהיה מתבטין שהרה עלינו שכיחה וכן לחלום שם הולך לישן מתוך שמח' רוח חלום טוב הא ברכה בדי' ללמוד מתוך דבר שמחה שעשוי על
היה לאחר שעברו כדאמ' היה רואה חלום ומתפלל לא לבו מן יעבוד פרעה וחילו לאחר היה: יהושע וכל ישראל לאחריהם: יהושע וכל ישראל לאחריהם וכל
ולא בחיל לי שאם כן בכולן לתלה נרין לפרש כן ואם כן מלי ביזיוי וכן חכמים שלומדי' בביזיוי וכו' ואחי למיל לכל הני דאמרי' לעיל בתפילה
ברוחין שקדי תקומה כביזיוי לכך הלכה כל אחד מן התנאים הכי קיים לקו מדרבי: ואחתה בגלולה מסיים את הקנדא בכרכתא גלולה ואחתה לא מפר'
היינך מכרכין לותה ולקמן פליגי בה ר' טרפון ור' עקיבא בהיכי כרכה ואיכא ואחתה בברייתא ובכרכתא תניא: וכרכת המזון: דכולהו
הולה קיל ולרבי עקיבא נמי אותה בה כמי שמוסיף בה בברך ביבי ובקמה: כן יגיענו ונאכל וניימו דעבדיתן כך עקיבא מחבירו ונקי דקתמ' ואותה בגלולה
לותבתא שלישי דלא כן אמאי עבדיתן כך עקיבא הוה ליה ולבתן פליגי עלי': הא מן הלכה כך עקיבא מחבירו ונקי דקתמ' ואותה בגלולה לא קיל ולא בא למעט
מיני תיקוי דדבי טרפון ולי עקיבא לא לתשמישין שאם יימין בכרכת גלולה לא תימא מין מברכין כלל בסיום הגדה כי אם בברכת היין בלבד על הכוס ולהיות
לדבר במסכת כתובות בפרי' אמ' דתיקה כמי שלא פלוגתייהו דר' טרפון ורבי עקיבא בסתם תענין הגיעו זמן ולא מיבעי' אוכלת בתרומה
רבי טרפון אומר נותנין לה כגון תרומה ואוכלת תרומה ומחכה חולין ואוכלת תרומה וכי היכי דפליגי התם ר' טרפון ורבי עקיבא בפירשה דאוכלת בתרומה ולא
תלתא תמי קיל קבא כמי פליגי יתרו"ה הכא בפירשה ואוכלת בגלולה ולא תלתא תלתא קיל קבא כמי פליגי ר' עקיבא ואוכלת בגלולה לא תלתא תלתא
טרפון ור' עקיבא ואוכלת קמא מיירי בעלמא ואוכלת בגלולה לא תלתא תלתא קיל קבא כמי פליגי ר' טרפון ור' עקיבא ואוכלת בגלולה לא תלתא תלתא
לבדיו בין פרי לפרק לכל במקו' שיש שני פעמי' קלויים בין פרי לפרק לא פליגי דב מסדא ודבא בבא דקא מלערב: קרקי מוספין בעלי מקל מוספין לף שו:

מאי ברכת השיר רב יהודה אמר יהללוך ה' אלקינו ורבי יוחנן אמר נשמת כל חי תברך רבינו גומר עליו את ההלל ואומר הלל הגדול דברי רבי טרפון ויש אומרים רועי לא אחסר מהיכן הלל הגדול רבי יהודה אומר מהודו עד נהרות בבל ורבי יוחנן אומ' משיר המעלות עד נהרות בבל רב אחא בר יעקב אמר מכי יעקב בחר לו יה עד נהרות בבל ולמה נקרא שמו הלל הגדול

אמ' רבי יוחנן מפני שהקדוש ב"ה יושב ברומו של עולם ומחלק מזונות לכל בריה אמר רבי יהושע בן לוי הני עשרים וששה הורו כנגד מי כנגד עשרי וששה דורות שברא הב"ה בעולמו

עזיר בשורו מפסידו ממון על נופו: קשין נקביו של לדם כשהוא עבור כיום הכיפורים: נתקדים

ולא נתן להם תורה וזן אותן בחסדו ואמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב הודו לה' כי טוב הודו לה' שגובר חובתו של אדם בטובתו עשיר בשורו ואת עני בשיו יתום בביצתו אלמנה בתרנגולתה אמר ר' יוחנן קשין מזונותיו של אדם כפלים כיולדה דאלו ביולדה כתיב בעצב ובמזונות כתיב בעצבון אמר רבי יוחנן קשין מזונותיו של אדם יותר מן הגאולה דאלו בגאולה כתיב המלאך הגואל אותי מכל רע במלאך ואלו במזונות כתיב האלהים הרועה אותי אמר רבי יהושע בן לוי בשעה שאמר הקדוש ב"ה לארם קוץ ודרדר תצמיח לך זלזו עיניו ודמעות אמ' לפניו רבונו של עולם אניו וחמורי נאכל באבוס אחד כיון שאמר לו בזעת אפך תאכל לחם נתקררה דעתו אמר רבי שמעון בן לקיש אשרינו אם עמדנו בראשונה ועדין לא פלטנו מינה דקא אכלינן עיסבי דחברא אמ' רב שיבי משמיה דרבי אלעזר בן עזריה קשין מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף דכתיב

נותן לחם לכל בשר וסמיך ליה לגוזרים סוף לנזרים אמר רבי אלעזר בן עזריה קשין נקביו של אדם כיום המיתה וכקריעת ים סוף שנאמר מיהר צועה להפתחו וכתיב בתריה רוגז יהמו וילולו ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה כל המבזה את המועדות כאלו עובר עבודה זרה שנאמר אלהי מסכה לא תעשה לך וכתיב בתריה את חג המצות תשמור ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר בחבירו ראוי להשליכו לכלבים שנאמר לכלב תשליכון אותו וכתיב בתריה לא תשא את שמע שוא וקרי ביה לא תשיא וכי מאחר דאיכא הלל הגדול אמאי קרי ליה הלל הגדול משום דכתיב ביה אנן מאי טעמא אמרינן האי משום שיש בו חמשה דברים הללו יציאת מצרים וקריעת ים סוף ומתן תורה ותחיית המתים וחבלו של משיח יציאת מצרים דכתיב בצאת ישראל ממצרים וקריעת ים סוף דכתיב ויסע ראה וינוס מתן תורה דכתיב ההרים רקדו כאלים תחיית המתים דכתיב אתהלך לפני ה' חבלו של משיח דכתיב לא לנו ה' לא לנו ואר יוחנן לא לנו זו מלחמת גוג ומגוג הב יצחק אמר מפני שיש בו מילוט נפשות של צדיקים מגיהנם שנאמר אנא ה' מלטה נפשי חזקיה אמר מפני שיש בו ירידתן של צדיקים לבשן האש ועליית ממנו ירידתן דכתיב לא לנו ה' לא לנו אמר חנניא בי לשמך תן כבוד אמר משאל על חסדך ועל אמיתך אמרו הגוים אמרו נא כולן עליית מבשן האש דכתיב הללו את ה' כל גוים אמר חנניה שבחוהו כל האומים אמר משאל כי גבר עלינו חסדו אמר עזריה ואמת ה' לעולם הללויה אמרו כולן ויש אומרים ואמת ה' לעולם גבריאל אמרו בשעה שהפיל נמרוד הרשע את אברהם אבינו לתוך כבשן האש אמר גבריאל לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם ארד ואציל את היחיד מכבשן האש אמר לו הקדוש ברוך הוא אני יחיד בעולמי ואתה יחיד בעולמו נאה ליחיד להציל את היחיד ולפי שהקדוש ברוך הוא אינו מקפח שכר כל בריה אמר תזכה ותציל שלשה מבני בניו הרש רבי שמעון הצדיקו בשעה שהפיל נבוכד נצר הרשע חנניא משאל ועזריה לתוך כבשן האש עמד יורקמו שר הברד לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לפניו רבונו של עולם ארד ואצנן את הכבשן ואציל לצדיקים הללו מכבשן האש אמר לו גבריאל אין נפורתו של הקדוש ברוך הוא בכך שאתה שר ברד והכל יורעין שהמים מכבין את האש אלא אני שר של אש ארד ואקדר מבפנים ואקדיח

מאי ברכת קשיר רב יהודה אמר יקולך ה' אלקינו בכל מקום שהגלות מגיעה משם מקבצין אותן ומביאין אותן לארץ ישראל שנאמר יקולך ה' אלקיך משם יקבצך ומשם יקחך

מאי לאו בהא קמיפלגי למאן דאמר אין מברכין אם הבנים שמחה סבר הללויה ריש פירקא ומאן דאמר ער בצאת ישראל סבר הללויה סוף פירקא רב חסדא מתריץ לטעמיה דכולי עלמא סבר הללויה סוף פירקא מאן דאמר ער בצאת ישראל שפיר ומאן דאמר ער אם הבנים שמחה ער וער בכלל ונימא ער הללויה וכי תימא דלא ידעינן הי הללויה ונימא הללויה של אם הבנים שמחה קשיא רבה בר רב הונא מתריץ לטעמיה דכולי עלמא הללויה ריש פירקא מאן דאמר ער אם הבנים שמחה שפיר ומאן דאמר ער בצאת ישראל סבר ער ולא ער בכלל ונימא ער הללויה וכי תימא דלא ידעינן הי הללויה ונימא ער הללויה שבצאת ישראל קשיא וחותם בגאולה אמר רבא קרית שמעו הלל גאל ישראל רצלותא נואל ישראל מאי טעמא דרחמי נינהו אמר רבי זירא דקידושא אשר קדשנו במצותיו וציונו רצלות קדשנו במצותיך מאי טעמא דרחמי נינהו אמר רב אחא בר יעקב וצריך שיזכיר יציאת מצרים בקידוש היום כתיב הכא למען תזכור וכתיב התם זכור את יום השבת לקדשו אמר רבה בר שילא דצלותא מצמיח קרן ישועה דאפטרתא מנן דוד ועשיתי לך שם גדול כשם הגדולים שאומרים אלהי אברהם ואברך זהו שאומרים אלהי יצחק ואגדלה שמך זהו שאומרים אלהי יעקב יכול יהו חותמין בכולן תלמוד לומר והיה ברכה בך חותמין ואין חותמין בכולן אמר רבא אשכחתינא לסבי דפומבדיתא ויתבי וקאמרי בשבתא בין בצלותא בין בקידושא מקדש השבת ביומא טבא בין בצלותא ובין בקידושא ואמינא להו אנא אדרבא דצלותא בין בשבתא בין ביומא טבא מקדש השבת בקידושא דשבתא ישראל והזמנים ואנא אמינא טעמא דידהו וטעמא דידכו טעמא דידי דקביעא וקיימא בין בצלותא ובין בקידושא מקדש השבת יומא טבא דישראל הוא דקביעי ליה דקמעברי ירחי וקבעי לשני מקדש ישראל והזמנים טעמא דידי צלותא דברים איתא מקדש ישראל קידוש דביחיד איתא בשבת מקדש השבת ביום טוב מקדש ישראל והזמנים לא היא צלותא ביחיד מי ליתיה וקידושא ברבים מי ליתיה ורבא סבר זיל בתר עיקר עולא בר רב נחית קמיה דרבא אמר כסבי דפומבדיתא ולא אמר ליה ולא מידי אלמא הדר ביה רבה רב נתן אבוה דרב הונא בריה דרב נתן נחית קמיה דרב פפא אמר כסבי דפומבדיתא ושבחיה רב פפא אמר רבינא אנא איקל לעלעורא קמיה דמר ימר ונחית קמיה שלוחא דציבורא ואמר כסבי דפומבדיתא והוו משתקי ליה כ"ע אמר להו שבקוה הילכתא כסבי דפומבדיתא ולא הוו משתקי ליה והילכתא כסבי דפומבדיתא:

מתני' מזגו לו כוס שלישי מברך על מזונו רבי עקיבא גומר עליו את ההלל ואומר עליו ברכת השיר בין הכוסות הללו אם רוצה לשתות ישתה בין שלישי לרביעי לא ישתה: גמ' אמר ליה רב חנן לרבא שמע מינה ברכת המזון טעונה כוס אמר ליה ארבע כסי תיקנו להו רבנן וכל חד וחד נעביד ביה מצוה: רבי עקיבא גומר עליו ברכה: מאי

פי' רש"י פסח

מאי לאו בהא קמיפלגי דמאן דאמר אין מברכין אם הבנים שמחה סבר הללויה ריש פירקא הוא דאיכא למימר דלא ידעינן הי הללויה ומאן דאמר ער בצאת ישראל סבר ער ולא ער בכלל ונימא ער הללויה וכי תימא דלא ידעינן הי הללויה ונימא הללויה של אם הבנים שמחה קשיא רבה בר רב הונא מתרץ לטעמיה דכולי עלמא הללויה ריש פירקא מאן דאמר ער אם הבנים שמחה שפיר ומאן דאמר ער בצאת ישראל סבר ער ולא ער בכלל ונימא ער הללויה וכי תימא דלא ידעינן הי הללויה ונימא הללויה של אם הבנים שמחה קשיא וחותם בגאולה אמר רבא קרית שמעו הלל גאל ישראל רצלותא נואל ישראל מאי טעמא דרחמי נינהו אמר רבי זירא דקידושא אשר קדשנו במצותיו וציונו רצלות קדשנו במצותיך מאי טעמא דרחמי נינהו אמר רב אחא בר יעקב וצריך שיזכיר יציאת מצרים בקידוש היום כתיב הכא למען תזכור וכתיב התם זכור את יום השבת לקדשו אמר רבה בר שילא דצלותא מצמיח קרן ישועה דאפטרתא מנן דוד ועשיתי לך שם גדול כשם הגדולים שאומרים אלהי אברהם ואברך זהו שאומרים אלהי יצחק ואגדלה שמך זהו שאומרים אלהי יעקב יכול יהו חותמין בכולן תלמוד לומר והיה ברכה בך חותמין ואין חותמין בכולן אמר רבא אשכחתינא לסבי דפומבדיתא ויתבי וקאמרי בשבתא בין בצלותא בין בקידושא מקדש השבת ביומא טבא בין בצלותא ובין בקידושא מקדש השבת ביומא טבא דישראל והזמנים ואנא אמינא טעמא דידהו וטעמא דידכו טעמא דידי דקביעא וקיימא בין בצלותא ובין בקידושא מקדש השבת יומא טבא דישראל הוא דקביעי ליה דקמעברי ירחי וקבעי לשני מקדש ישראל והזמנים טעמא דידי צלותא דברים איתא מקדש ישראל קידוש דביחיד איתא בשבת מקדש השבת ביום טוב מקדש ישראל והזמנים לא היא צלותא ביחיד מי ליתיה וקידושא ברבים מי ליתיה ורבא סבר זיל בתר עיקר עולא בר רב נחית קמיה דרבא אמר כסבי דפומבדיתא ולא אמר ליה ולא מידי אלמא הדר ביה רבה רב נתן אבוה דרב הונא בריה דרב נתן נחית קמיה דרב פפא אמר כסבי דפומבדיתא ושבחיה רב פפא אמר רבינא אנא איקל לעלעורא קמיה דמר ימר ונחית קמיה שלוחא דציבורא ואמר כסבי דפומבדיתא והוו משתקי ליה כ"ע אמר להו שבקוה הילכתא כסבי דפומבדיתא ולא הוו משתקי ליה והילכתא כסבי דפומבדיתא:

מתני' מזגו לו כוס שלישי מברך על מזונו רבי עקיבא גומר עליו את ההלל ואומר עליו ברכת השיר בין הכוסות הללו אם רוצה לשתות ישתה בין שלישי לרביעי לא ישתה: גמ' אמר ליה רב חנן לרבא שמע מינה ברכת המזון טעונה כוס אמר ליה ארבע כסי תיקנו להו רבנן וכל חד וחד נעביד ביה מצוה: רבי עקיבא גומר עליו ברכה: מאי

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ואקריח מבחוץ ואעש״ה נס בתוך נס אמר לו הקב״ה רד באותה שע״ה פתח גבריאל ואמר אמת ה׳ לעולם רבי נתן אומר ואמת ה׳ לעולם דנים שבים אמרוהו כרב הונא דאמר רב הונא ישראל שבאותו הדור מקטני אמנה היו וכדרש רבה בר מרי מאי דכתיב ויחרו על ים מלמד שהמירו ישראל באותו שעה ואמרו כשם שאנו עולין מצר אחר כך מצריים עולים מצר אחר אמר לו הקב״ה לשר של ים פלוט אותן ליבשה אמר לפניו רבונו של עולם כלום יש עבד שתובע את רבו אמר לו נחל קישון יהא לי ערב מיד פלט אותן ליבשה ובאו ישראל וראו אותן שנאמר וירא ישראל את מצרי מת על שפת הים מאי אחר ומחצה שבהן דאלו בפרעה כתי׳ שש מאות רכב בחור ואלו בסיסרא כתיב תשע מאות רכב ברזל כי אתא סיסרא אמר מן השמים נלחמו הכוכבים כיון דנחיתו כוכבי שמיא עלייהו אקדירו הני דקרי דפרזלא נחיתו לאקורי למיסחן נפשן בנחל קישון אמר לו הקב״ה לנחל קישון לך והשלם ערבונך מיד גרפם נחל קישון והשליכן לים שנאמ׳ נחל קישון גרפם נחל קדומים מאי נחל קדומים נחל שעשה ערב מקדם באותה שעה פתחו דגים של ים ואומרו ואמת ה׳ לעולם אמר רבי שמעון בן לקיש מאי דכתיב מושיבי עקרת הבית אמרת כנסת ישראל לפני הקב״ה רבונו של עולם שמוני בניך כחולדה זו הדרין בעיקרי בתים ורש רבא מאי דכתיב אהבתי כי ישמע׳ אמרה כנסת ישראל רבונו של עולם אימת אני אהובה לפניך בזמן שתשמע קול תחנוני דלותי ולי יהושיע אמרה כנסת ישראל לפני הקב״ה רבונו של עולם אף על פי שרלה אני במצות לך אני ולי נאה להושיע אמר רב כהנא בשחלה רבי ישמעאל בר יוסי שלח לו רבי אמור לנו שנים ושלשה דברים שאמרת לנו משום אביך שלח לו כך אמר אבא מאי דכתיב הללו את ה׳ כל גוים שבחוהו הכי קאמר הללו את ה׳ כל גוים אנגבורות ונפלאות העביר בהדייהו כל שכן אנו דגבר עלינו חסדו אמר לו ועוד הרא עתיד מצרים שתביא דורון למשית בסבור אינו מקבל מהם אמר לו הקדוש ברוך הוא למשיח קבל מהם אכסניא עשו לבניי במצרים מיד יאתיו חשמנים׳ מני מצרי נשאו כוש קל וחומר בעצמם ומה הללו שנשתעבדו בהן כך אני שלא נשתעבדתי בהן לא כל שכן אמר לו הב״ה קבל מהם מיד כוש תרץ ידו לאלהים נשאה מלכות בשמעם קל וחומר בעצמה ומה הללו שאין אחיהן כך אנו שאנו אחיהן לא כל שכן אמר לו הקב״ה לגבריאל נער חירת קנה נער חיה וקנה לך ערה רבר אחר נער חית קנה שררה בין הקנים דכתיב יכרסמנה חזיר מיער וזיז שדי ירעינה אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן נעור בחיה שכל מעשיה נכתבין בקולמוס אחד ערת אבירי׳ בעגלי עמים ששחטו אבירי׳ בעגלי׳ שאין להם בעלים מתרפס ברצי כסף שפושטין יד לקבל ממון ואין עושין רצון בעלים ביזר עמים קרבות יחפצו מיגרם להם לישראל שיתפזרו לבין אומות העולם קריבות שהיו חפצין בהזועזר שלח לו שלש מאות וששים וחמשה שווקים בכרך גדול שברומי וכל אחר ואחר והיו בו שלש מאות ושששים וחמשה בירניות ובכל בירנית ובירנית היו בו שלש מאות ששים וחמשה מעלות ובכל מעלה היו בו כרי לזון את כל העולם כולו אמר רבי שמעון בר רבי לרבי ואמרי לה רבי ישמעאל בר יוסי לר׳ הני למן אל לך ולחברותך שנ׳ סחרה ואתננה קורש לה׳ לא יאצר ולא יחסן כי לישובים לפני ה׳ יהיה וגו׳ תני רב יוסף לא יאצר זה בית אוצר ולא יחסן זה בית גניזה מאי כי לישוב לפני ה׳ אמר רבי אלעזר זה

ואקריח מבחוץ לשרץ את הזוחלים לאותו לתוך הלוע דכתיב ונבקיע לו לתוך כפיתו למישך שדרך ועביד כנו קטל קיומן שביעה דמרע׳: ואמת ה׳ לעולם שקיים לו דבריו ושמר לו הקבוחתו שהבטחתו להקביל מכני כניו של אחנקיס: שכתוב לו רבו מתנה פרנסה לדנים: הכ׳ביון דכחית כוכבי שמיא בחיתו לאקורי כפשיקו בנחל קישון ואמת ה׳ לעולם שעילם לו מתנותיהם מיהל פרעה להתפרנס ממנו: שמוני כניך מרוב חטאותם בגלות: כחולדה זו שדרך בעיקרי בתים וקיימו עקרת קבית: תומות העולם מאי עביד׳ביה משום דנבר עלינו ואקו אחיהן לא כל שכן אמר לו הקב״ה לגבריאל נער חירת קנה נער חיה וקנה לך ערה רבר אחר נער חית קנה שררה בין הקנים דכתיב יכרסמנה חזיר מיער וזיז שדי ירעינה אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן נעור בחיה שכל מעשיה נכתבין בקולמוס אחד ערת אבירי׳ בעגלי עמים ששחטו אבירי׳ בעגלי׳ שאין להם בעלים מתרפס ברצי כסף שפושטין יד לקבל ממון ואין עושין רצון בעלים ביזר עמים קרבות יחפצו מיגרם להם לישראל שיתפזרו לבין אומות העולם קריבות שהיו חפצין בהזועזר שלח לו שלש מאות ששים וחמשה שווקים בכרך גדול שברומי וכל אחר ואחר והיו בו שלש מאות ששים וחמשה בירניות ובכל בירנית ובירנית היו בו שלש מאות ששים וחמשה מעלות ובכל מעלה היו בו כרי לזון את כל העולם כולו אמר רבי שמעון בר רבי לרבי ואמרי לה רבי ישמעאל בר יוסי לר׳ הני למן אל לך ולחברותך שנ׳ סחרה ואתננה קורש לה׳ לא יאצר ולא יחסן כי לישובים לפני ה׳ יהיה וגו׳ תני רב יוסף לא יאצר זה בית אוצר ולא יחסן זה בית גניזה מאי כי לישוב לפני ה׳ אמר רבי אלעזר זה

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

זה המכיר מקום חבירו בישיבה איכא דאמרי אר״א אלעזר זה המקבל פני חבירו בישיבה מאי למכסה עתיק יומין זה המכסה רברי׳ שביסה עתיק יומין ומאי ניהו סתרי תורה ואיבא דאמרי זה המגלה דברים שביסה עתיק יומין מאי ניהו טעמי תורה אמרה רב כהנא משום רבי ישמעאל בר יוסי מאי דכתיב למנצח מזמור לדוד זמרו לטי שנוצחין אותו ושמח באוראה שלא כמידת הקדוש ב״ה מידת בשר ורם בשר ורם מנצחין אותו ועצב אבל הקדוש ברוך הוא נוצחין אותו ושמח שנאמר ויאמר להשמידם לולי משה בחירו שעמד בפרץ לפניו אמר רב כהנא משום רבי ישמעאל בר יוסי אמ׳ רבי שמעון בן לקיש משום רבי יהודה נשיאה מאי דכתיב וירי׳ אדם מתחת כנפיהם ירו כתיב זרי ירו של הקדוש ברוך הוא שפרוסה תחת כנפי החיות כרי לקבל בעלי תשובה מיד מידת הרין אמר רב יהודה אמר שמואל כל כסף וזהב שבעולם יוסף לקטו והביאו למצרים שנא׳ וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא אין לי אלא שבארץ מצרים ושבארץ כנען ובשאר ארצות מנין תלמוד לומר וכל הארץ באו מצרים וכשעלו ישרא׳ ממצרים העלוהו עמהן שנאמר וינצלו את מצרים רב אסי אמר עשאוה כמצודה זו שאין כה דגן אמר רבי שמעון כמצולה שאין בה דגים והיה מונח ער רחבעם בא ששיק מלך מצרים ונטלו מרחבעם שנאמר ויה׳ בשנה החמישית למלך רחבעם בא ששיק מלך מצרי׳ ויקח את אוצרות בית ה׳ואת אוצרות בית המלך בא זרח מלך כוש ונטלו משישק בא אסא ונטלו מזרח מלך כוש ושינרו להדרימון בן טברימון באו בני עמון ונטלם מהדרימון בן טברימון בא יהושפט ונטלו מבני עמון והיה מונח עד אחז בא סנחריב ונטלו מאחז בא חזקיה ונטלו מסנחריב והיה מונח ער צרקיה באו כשרים ונטלוהו מצרקיה באו פרסיים ונטלוהו מכשרים באו יוונים ונטלוהו מפרסיים באו רומיים ונטלוהו מיד יוונים ועדין מונח ברומי אמר רבי חמא בר חנינא שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים אחת נתגלה לקרח ואחת נתגלה לאנטונינוס בן אסוירוס ואחת גנוזה לצדיקים לעתיר לבא עשׂר שמור לבעליו לרעתו אמר רבי שמעון בן לקיש זו עשרו של קרח שנאמר ואת כל היקום אשר ברגליהם אמר רבי אלעזר זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו אמר רבי לוי משאו שלש מאות פרדות לבנות היו מפתחות בית גנזיו של קרח וכולהו אקלידי וקלפי דנהרא: ר׳יאש אר״ש בשר׳ מאור סימן: אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן אורך כי עניתני אמר דור אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה אמר רבי ישי מאת ה׳ היתה זאת אמרו אחיו זה היום עשה ה׳ אמר שמואל אנא ה׳ הושיעה נא אמרו אחיו אנא ה׳ הצליחה נא אמר דור ברוך הבא בשם ה׳ אמר ישי ברכנוכם מבית ה׳ אמר שמואל אל ה׳ ויאמ׳ לנו אמרו כולן אסרו חג בעבותים אמר שמואל אלי אתה ואודך אמר רוד אלהי ארוממך אמרו כולן תנו התם מקום שנהגו לכפול

זה המכיר מקום חבירו בישיבה שיודע לומר זה מקום פלוני דהיינו זה מקום פלוני דקונדיל ומכיר היכא קטל לישב שם פלוני: סתרי תורה מעשה מרכבה ומעשה בראשית: למכסה מלכות כתיב לבוניה מעבי מידת הדין שמקטרגת נגד ומקטרת לה מקבלים והיכא מקבלים בכתבי: סתרי תורה מעשה מרכבה דבנאי ודלמן ודלמן שמם קולבכ: כמעודה זו שקושים לבעומות לבוד ומין בה דנן ומין עוף כפפה לניה: מלחמתו של זרח בימרי מלחמת מסף בזרח קרחי: ושברי להדיומין מלך מרם לעשות על בעשת

זה המכיר מקום חבירו בישיבה שיודע לומר זה מקום פלוני דקונדיל ומכיר היכא קטל לישב שם: סתרי תורה מעשה מרכבה ומעשה בראשית: למכסה מלכות כתיב לבוניה מעבי מידת הדין שמקטרגת נגדו ומקטרת לה מקבלים והיכא מקבלים בכתבי: סתרי תורה מעשה מרכבה דבנאי ודלמן ודלמן שמם קולבכ: כמעודה זו שקושים לבעומות לבוד ומין בה דנן ומין עוף כפפה לניה: מלחמתו של זרח בימרי מלחמת מסף בזרח קרחי: ושברי להדיומין מלך מרם לעשות על בעשת

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

לכפול יכפול כמנהג המרינה אמר אביי לא שנו
יברך הכל כמנהג המרינה אמר אביי לא שנו
אלא לאחריו אבל לפניו מצי לברך דאמר רב
יהודה אמר שמואל כל המצות מברך עליהם
עובר לעשייתן מאי משמע דהא עובר לישנא
דאקדומי הוא אמר רב נחמן בר יצחק דכתיב
ויֵרֵץ אחימעץ דרך הככר ויעבור את הכושי
אביי אמ' מהכא והוא עובר לפניה איכ' דאמרי
מהכא ויעבור מלכם לפניה ה' בראשם תניא
רבי כופל בה דברים ר' אלעזר בן פרטא מוסיף
בה דברים מאי מוסיף אמר אביי מוסיף לכפול
מאודך למטה דרש רב עוירא זימנין אמר ליה
משמיה דרב זימנין אמר ליה משמיה דרב אשי מאי דכתיב ויגדל הילד ויגמל עתיד
הקבה לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו לזרעו של יצחק לאחר שאוכלין
ושותין נותנין לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך ואומר להן איני מברך שיצא
ממני ישמעאל אמר לו ליצחק טול וברך אמר לו איני מברך שיצא ממני עשו אמרו לו
ליעקב טול וברך אמר להם אינו מברך שנשאתי שתי אחיות בחייהן שעתידה תורה
לאוסרו עלי אומר לו למשה טול וברך אמר להם אינו מברך שלא זכיתי לינכנס לארץ
ישראל לא בחיי ולא במותי אומר לו ליהושע טול וברך אומר להן אינו מברך שלא
זכיתי לבן דכתיב יהושע בן נון בנו יהושע בנו אומר לו לדוד טול וברך אומר להן אני
אברך ולי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא:

מתני' אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן: גמ' מאי אפיקומן אמר רב שלא יעקרו מחבורה לחבורה
ושמואל אמר כנון אורדילאי לי וגוזליא לאבא ורב חיננא בר שילא ורבי יוחנן אמר כנון תמרים קליות ואגוזים תניא
כוותיה דרבי יוחנן אין מפטירין אחר הפסח כנון תמרים קליות ואגוזים אמר רב יהודה אמר שמואל אין מפטירין אחר מצה
אפיקומן תנן אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן אחר הפסח הוא דלא לאחר מצה מפטירין לא מבעיא קאמר לא מבעיא
אחר מצה דלא נפיש טעמייהו אבל לאחר הפסח דנפיש טעמיה ולא מצי עבוריה לית לן בה קמ"ל נימא מסייע"ל הסופגנין
והרובשנין והאיסקריטין אדם ממלא כריסו מהן ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה אין בראשונה

פי' רש"ם

לכפול את הקלב כופל בה דברים מעט הרבה ולמטה מאודך הכא ולמטה לי כרלה משום כבוד ישי ושמואל ודוד ותחיו שלמדיהו מאודך ולמטה כדאמרן לעיל כופלין אותו ים עד שומעת אחרות ולא פחות: ולא במותי שנכתב מוכ בית פעור ולא זכו עצמותיו ליכנס בארץ בעצמות יוסף שנכתב בארון ואת עצמות יוסף אשר הכיאו בני ישראל מצרים וקברו בשכם: וקיימו דכתיב כי אכבי מת בארץ הזאת בחוצה לארץ אפילו לאחר מיתה לא יעברו עצמותיו את הירדן: כון נבון יכונע כמו ממשפחת המריס תניא בדבי ר' ישמעאל עד יקשע ולא מצאתי קרא בנ"ך לישנא: מתני' מפטירין לשון הפטרה מהבזיו כלומר כשמפטרין אין הסעודה אין מסיימין אותה בהפטרת ובגמרא מפרש: גמ' למה לי שלא יעקרו מחבורה לחבורה אחר שאכלו הפסח בחבורה לא יבואו בחבורה אחרת לאכול לא את זה שום דבר נזירה דילמא אתי למיכל את הפסח בשני מקומות ואין הפסח נאכל אלא במקום אחד ואין לאכול בשני מקומות ואין מילתא דלא שכיחא קתני כשאכלת אכול באחד ואל תאכל בשנים ואין לאכול דברים אחרים בימקומין הרשאין שרי רב וכלבד שלא יעקר לאוכלא עם חבורה אחרת וקיימא דקיימא לן כשמואל דאמר שלא לאכול בחבורה אחרת אפילו לאחר שאכלו קצת מן הפסח לא יאכלו ממנו בחבורה אחרת דלא כיבוד גדלין וכשאפשט עמוד לומנו קיקון את עד שמגיע לפי הבזיכין ואפילו מקום שנהגו לאכול הבזיכין מבעוד יום אין אוכלין במקום אחר: כנון תרדילאי לי נו וגליא לרב דשמואל הוה מיבעיא ליה שלא יעקור מחבורתו לחבורה אחרת אלא בחבורתו אחת נחלות ואין אפילו מקומין קיימין ואפילו מיני מתיקה ראתי שמואל למימר דלא מיבעיא ליה נו וגליא לרב דשמואל הוה מיבעיא ליה שלא יעקור מחבורתו לחבורה אחרת אלא בחבורתו אחת נחלות ואין אפילו מקומין קיימין ואפילו מיני מתיקה ראתי שמואל למימר דלא

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

עא שמיקה מקני בשאר פקדונות:
עב ערל שמתו לחיי מחמת מילה לאסור בתרומה:
עג חייבי מיתות שענין פטורין מן התשלומין:
עד מזמינין גוי על בכור בעל מום ובכור שנטרף לאסור לף קעור:
עה המשכה קנין ודעתו לבערו חיכו עובר בלאוין שקייה:
פ שחטן בפסח משכו לש ישאר לאיסורי במותן טעם:
פא יין נסך במשכו שנתנסך לעז אבל פתם ייכף שרי בהפלף:
פב אין לבטל איסור דרבנן לכתחילה בדבר שיש לו עיקר מן התורה:
פג מוקצה אין לו עיקר מן התורה:
פד שבירת כלי חרס חשוב כדיעבד אם יבטרך לשברו:
פה פת שאפ"ע גלי בתמר לאוכלו בכותח וכן כיוצא בהסיון:
פו סותן טעם כר פותן טעם שרי:
פז סכינים גדולי ברייתן ליבון שנלין בו ב"ש לגי קטני ושל חמין בהנעלה:
פח כלי חרס יוציא מידי דופנו על ידי ליבון דהיי מלי נומרי:
פט קמיפה בחבירו וחבירו בחברו מוציאין ומותכין לשני:
צ יתומים שגבו קרקע בחזקת אביהם בעל חוב גובה מהן ולף כ במטלטלי:
צא בעל חובקונה משכון שלף בשעת הלוואתו ומכל מקום לעכון חבירו שמיעה לף בשעת הלוואתן:
צב בעל חוב קונה משכון לקחתייב בשומר שכר ולף באופסין:
צג שבעל חומץ מלילין בו:
צד לוכל פחות מכדיב מקבל עומאה ולף הכשר:
צה מלל יקין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שמן של תרומה:
צו עשה עבה מחמשת מינין כלון יחד כולן מבטלין לחלב ואם עשה מכל לחד בפני עצמו ואחר כך כשזכו אין מבטלין אלא במפורש:
צז מי פירות ביין וחומץ אין מחמיצין בכלי אלא מים ובמי בנים התיר דביבו תם ואכל עיסה שבישלה במי בנים:
צח דגילן בלוש בעזרה שמיך לתבול אלא תחמין:
צט בלילתו דבה פטורה מחלה ועבה חייבת:
ק לשה לופה ביום טוב תבול אלא בכדאת ואיכה אלא לחת לאכל לף למלאות פעם לחדת:
קא מעשר אלפס על ידי משקה ועל ידי טנון פטור מחלה ואין מברכין המוציא לאכל בלילתו עבה חייבת ומברכין המוציא:
קב פפלקינן בורא מיני מזונות קלעלין מוכלוש אין מברכין המוציא ולא אלה ולא המוציא לחם חייבין בחלה:
קג מרור אין זרעים ערוגה ל' אורגין בחמנע רחוק ואין צריך להרחיק שלשה טפחים:
קד כלאים ידועים מותר לעשותם מדעת הקמור וכן כל ובטל:
קה מסירין ניצית מטלית המוצים:
קו קברקוז תקת מרגלות תלוי:
קז לף שקל להיות בשבת מטטירין השמים בפלי:
קח מה שקורין פרשת ויקל קומכין על ספרים היכוונים:
קט עירבי מבשל כדי קלופה ועירבי רוקחין על הקרנגולת צריך קלופה וכלי שתשמיש בחוד לף יוכל להקנעיל על ידי עירבי:
קי עדשים אין ממחמיצין אם לף במקום שים לחום לזלזול:
קיא בשאל מבטל אפייה לעשותו מצה עשירה:
קיב כל לאמר לף נאמר לחיכה לף קבף מכלל עשה ולף בשאר מקומות:

פרק אלו עוברין

קיב חמץ נוקשה לישו בכל ישלה:
קיג עדלה אין לה יד לפרי שנשאר בטיעה ילדי שסיכב בזקי כה בטילה
קיד כוית במקום ליפה אפילו עשוי לחזק הכלי אלמר פחות מכוית אלא במקום ליפה מותר אפילו לישו עשוי לחזק פחות מכוית ובמקום ליפה לי עשוי לחזק מותר ולי לא לאמר:
קטו כיפת שאור שיחדה לישיבה בטלה על ידי שינוי מעשה:
קיז יפתין לתבשיל מלין עד בלע אבל הבשל בשהלה:
קיח אין צריך להמתין לרחץ ידיו בשעת התפלה:
קיט אם יש שם כזן קטן יקדש שם חלה קודם לפייה אי נגדל על ידי בטול ברוב:
קכ קדש שם חלה קודם לפייה תטיל לבוכן:
קכא עשית גוי וישראל אין לופין ביום טוב:
קכב היה בה שיעור חלה אין צריך לירוף כל חלה הקפה ואפילו בירוף כל לא שרי חלה על ידי נוכרי:
קכג כשבח הקדש ליד נזכר אין יכול לישאל עליו:
קכד אין חייב בכלאי כרם עד שיזרע חטה ושעורה וכרבן ובמפולת אבל בכלאי זרעים חייב:
קכה כשיכול לקיים שבועה אין עשה דוחה לא תעשה:
קכו לחד שיפרים חלה צריך שישאר רביעית קמח:
קכז נותנין לכהנת מתנת כהונה ופדיון הבן:
קכח המביר ומוסר מותר להוציאו ושאר עכ לסור לאכל ממנו ומקבלין עדותו:
קכט קטן מוציא את שאכל כזית ובביצה ועדיל שאכל כזית דגן מוציא קנדול שאכל שובעו:

פרק מקום שנהגו

קל יחיד בכל השבה כשמביא קרבן לסור בו ביום במלאכה:
קלא במוצאי שבת אחר התפילה עושין מלאכה לפילו בשבת:
קלב העושה בתוכה כדי להכיר ולקבוע חבירו מוא שלא בפרוזה:
קלד הקונן לפילו לילן סרק אין מוציא דוחק סימן בכרכה:
קלה כותבין ספרי ובדי למוכרן אין מתעצרין אם לף כסותב בשבת אבל בעל הבית:
קלו דברים הילוניים שמותרים ואסורים מהגו בהם ביום טוב אין לתרוס בשביל שמותרים אם לף שבבירים מחמת טעות:
קלז חומרי המקום שהלך לשם היום מוקף חשוב על פי עצמו:
קלח כשיחיד עושה בהולתו נגד רבים אחר לף יסמוך על הולתו לעשות כן:
קלט ספחי כרוב מותרין קודם הביעור:
קמ ירקות הנלילין בשביעית שמורין ונוהג אחלין בהר לקישה:
קמא הייתב במקו שאלמי בית דין מניעין וידוע מתי נקבע אדם לף יעשה מלאכה ביום טוב שני פרקים:
קמב אסור לעשות מפני המהנה לקולף ובדבר התלוי בגוף האדם:
קמג פירות שביעית אחר הביעור מותרין לאכול לבעלים ולעניים כ כשמפקירין ומוציאן מה שמוכרי אחר הביעור היום שמשה בביתו בחזקת שפה שלו:
קמד אסור לגומר בשר זה לפסח הבשוי מיייה הקדישו:
קמה אחוה קלה חייב לקיים עמוד בשעת דבור התלוי בגוף האדם:
קמו בן שמתו חיבו קוברו אותו בבו בכו בן בכו קוברו אותו בם:
קמז תוספת יום הכיפורים לאוכלתה:
קמח בכי בבל אין עושין שני יומים יום הכיפורים:
קמט פסק לם התפלל יכול לחזור ולהתפלל ולף בודאי התפלל:
קנ בתשעה באב אסור לרחוץ כל גופו בכולן ובתעניות ביבור שרי:
קנא אסור לתקן מנעלים בחול המועד ואיבו דבר האמור בו יכול לבקוש בחזקת שפה שלו:
קנב היה לו כלים בבית הלוחן אבל חבירו ואיבו יכול להכחש שם מביאן בביטול בכיתו:
קנג כותבין ניטין ושוברין בחול המועד:
קנד אין מביחין כך על נב הקבל ביום טוב ובירות תלושין והיו מבחין בלילן בין קשאות בלילן שוב בבלו אסורין:
קנה אין הפקר על שיפקיר לעבדיו ולעשיריו:
קנו בחוזק קלוב כעין נפת ובחוזק בסולד הוי לבשיל:

רבי שמלאי איקלע לפרוון הבן בעו מיניה פשיטא על פרוון הבן אשר קדשנו במצותיו וצונו על פרוון הבן אבי הבן מברך ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה כהן מברך או אבי הבן מברך כהן מברך דקמטי הנאה לידיה או אבי הבן מברך דקא עביד מצוה לאהוה בירוה אתא שאיל ביה מרשא אמרו ליה אבי הבן מברך שתים והילכתא אבי הבן מברך שתים:

הדרן עלך ערבי פסחים וסליקא לך מסכת פסחים

פיסקי תוספת ממסכת פסחים

א לבדוק ולבער חמץ מקשה ועי תעריפת לאף לי בטלו צריך לבערו
ב אף מעיכו יבא בכי טוב כמו לעיל אחרת:
ג בית הכובסים לף נדולים הכלאים ביום ולף קטנים הכלאים בלילה אלא ביומו ס:
ד בבדיים הלך אחר לשון בני אדם בשלין לשוכב בלשון המקרא:
ה הבא בשותפות אף על הבן צריך לידע שבא על בפשו וכן על אף
ו אף הזהו בספק:
ז זמן בניסת פועל למלאכתו בהכן המוקף ולערב יכנס בלילה:
ח אין לספר בלשון בבוד לעשות הדבור מכוונת שקוף:
ט כל הבא לפיטו בחמן לומר ישראל אתי:
י אין לו קרקע אל יזקן אל בחלל פטור מרלייה:
יא אתי אבי ואמו אין צריכין להביר לו לפרק שרבי חייא שאלו על אביו ולף אביו ולף השיבו:
יג זרעים אין צריכין להקדיש יותר מבפרא:
יב תלמיד חבם לף יבא יחידי בלילה:
יג אם אינו דר בביתו פטור מן המזוזה אבל בחמץ צריך לבדוק:
יד המסורת מפתח אינו קונה:
טו המפקיד מפתח ביתו אין הוקף צריך לבדוק:
יז הפקף צריך שלאף מדבבין:
יח הפקף בחמת על הפתחים ויקוד וחלף קטן בחמן בחמת חמץ ולף לתחומין:
יט ב נדולי אסורי הנאה מותר:
כא בי"ט מותר הבער' שלא לבזוק לך צריך קבת נוהג היום בחמ לבער' חמץ:
כב האוקבל פאן בדאל מן הבני ולדות פעוברין אץ הבכורה אפילו אבי אבלק מיבים:
כג יחד בית לבני וקבל עליו אחריות אין על בעל הבית לבער:
כד לף יכנס לתך הבית ומעות שרוצין בסדיהם כסדיהם אבל בניבעין שרי:
כה להכנסו מוכך אחר המילה עובר לעשייתן קיימו שהעושה מצוה הוא מוכך אבל כשאחר מבך לף:
כו המל את הבנים אומר למוהל שקבל מצווים בתי הלוי:
כז כל שהוא עיסק במצוה אינו עובר לעשייתה:
כח ובלבד שיעבור בקריאת הלל:
כט המוכל בולל אין צריך לחופפו כיון דצריך לבעבע בהלל או שיהיו רוצה לבעות בולל אין מוציא בולל אין לי אומר טעם בבכורות על של הבכורות:
ל שבילת בר מוכך אחריו ולף אחר שבילות:
לא בעל קרי מוכך ומתפלל ומומר:
לף אין לנעור בבנים המברכות אחר שבילה:
לב שבילת ידיים מוכך אחריו קודם בינוב:
לג עבדים אסור לבבך:
לד בפף המן פטור מלפפף אחריו אפי הבכבה אבל ולילי חמן ישראל במדע ומבוכה:
לה מתן בדקה בשביל שיחיו בניו ואיבו תוקה הרי זה בדיק נמור:
לו בהבים דשלי ללבת בבתי גויים ולילן מדורות בנויים מטמאין באהל:
לז שבל נאמר אסור להזמק וישראל לף יאכל להזמקה בלשוי בבורה בדשיני תרומה:
לח שפחה טמאה לידה:
לט אין בהן משמע לבנאים ושלף לצורך המת:
מ פפף טומאף בדשות הרבים בדיב טבילת הלדם:
מא יש להחמיר על טומאת כלים מעל הלולבין:
מב לף בדף תוך הפסח יבדוק אחר הפסח:
מג מעלות השחר עד הבן החמה שעה ובני:
מד אין ביעור חמץ אלא שריפה אחר ז' לבן השבתו בכל דבר לחבי תם ולשני להפך:
מה אלמנה מוכרת שלף בבית דין ובבית דין מעבבת לעצמה אבל לף פקדון של אחרים:
מו הקדש שוה מכה מחללו לבתחילה על שוה פרוטה בזמן הזה:
מז בירושלם בהנו שלף לעשות מלאכה בערב פסח שחקבלין שם מקומות שבהנו בהם לישוב:
מח משקה מטמא במשקה:
מט בתם יינם ודם ירוק דמדדבן בדביעית:
נ יין שבקדש ואחר בימות הוי משקה ולף שמן:
נא בשר שקאוכלין במים מחובדים טמאים:
נב כולן שאוכלין מדבבן:
נג מטבילין כלים בשעיין בל שהוא:
נד בבדעה היינו שהתנאים בלאשונים בלו דעתם שלאחי לחלק בירבי המכריע:

פרק בל שעה

נה אינו יודע לבין החמץ אינו עובר בל ימצא:
נו לבאבל לחייב בערב פסח מותר:
נז לסור למוכר לבני כותי שלשים יום קודם הפסח:
נח אסור ליתן מתנת חנם לבני הבהונה מותר:
נט אסור להשתבר באיסורי הנאה:
ס אסור לבעשות אחרים בשלים ומסים ועריסות אבל פוסים ונמלים מותר:
סא אסור לבבל חזיר להשתבר בעורו ובשומנו או למשוח או לבדלין ואם בטלו לו בירושה:
סב ערלה וכלאי הברם אין אסור אלא מותו שבבל אחר שבטעון והבריח:
סג עניים שהיו קודם זריעת בלאים וקודם שהוקיפו מאתים מותר:
סד אין מתרפקין בעבי אשרה אף במקו שאין יכול להתרפק בשאר אבל עד תחבושת שרי:
סה אין חייב לסוסר עצמו אלא במקו שעושה מעשה אבל אמרו הבח לזרוק עצמן על תיבוק או תהבה אין חייב לסוסר:
סו לף אתאר ולף הקמכין כולי עלמא לף פליגי דשרי בשלישו פסיק רישיה ודלא אתאר אלא בדוחק גדול:
סז לף שייך יש שבח עצים אלא בישובי הבפר לבני המבשל בשובב מותר
סח כל הבשרפין עצמן מותר אבל נחלקו אסור לבתחילה:
סט זה וזה נוהם מותר אך היבא דמפסיד מעט לף שרי:
ע כל שיש לו מתירין אפילו בחלף לף בטיל ואפילו באיסור קל ואפילו מדבבן לף בטיל:
עא עבודה זרה שבטרה מותרת:
עב אתרא שדרבה נוי בתבטלה ולף על ידי ישראל:
עג מסבבין בלא ד' מינין בלולב:

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

רכד מיהו מהגיומ מסלים שלש פעודות:
רכה אין לו ניהת לכל כגדיו יהיהם מכנד שמכניעו לכגד שלובשו:
רכו הפסיק בהמוציא צריך לחזור ולברך:
רכז יברך קטוב וקמטיב אפילו על יין נרוע דק שלא נרוע יותר מדאי ויכרך אף שלא בשעת סעודה ויפיד לא יברך קטוב וקמטיב ודוקא על יין מברך קטוב:
רכח כל דברים חון מפת ומיני מזונות שיש בהם מחמשת מינים אין צריך לברך ברכה לאחריה במקומה ושיעור מקום הוא מחדר לחדר אבל מפיקה לפיקה לא:
רכט ואם הלך לחמצע סעודה במקום שאחר יכול לשתות מיס או יין בלא ברכה ולקבועה קמך הלך:
רל היכא דאיכא קיסה דעת לא סבי שיברך ברכת המוציא אלא יברך ברכת המזון:
רלא ואם אומר הב ואברך לא ישתו עד יברכו בפקה:
רלב הייגין עד שיקח לשב לא יכול לברך ברכת המזון:
רלג שהם לתפלה יזכור בחתצע סעודתו ותתפלל אין צריך ברכה לבתפילה:
רלד בחופה אין לומר שבע ברכות על כום ברכת המזון אלא מביאין כום אחר ואין מברך עליו בפקה:
רלה ברכת אירסין ונשואין אומר על שתי כוסות ובנולין לקדושת הכתובה ביניהם:
רלו אסור לעשות קודם הבדלה אך בשאר כל אדם אחד מניחו אחר המזון:
רלז יום טוב ראשון ושביעי עצרת הגילין לכין הבדה:
רלח מוצאי שבת ביום טוב אין מזכירין בשמים דשמחת יום טוב ואשתיי מועדא כמו בשמים:
רלט מה שאנו מברכין ברכת המזון על הכוס אלא משום דהוי הפסק וניטרכו עוד לברך:
רמ ברכת היין פשוטה כל יין שבסעודה גם אחר שאלקו קמאכל:
רמא נמדי לאכול אין אחר מטעדה עשיקן לזמיון:
רמב לזימון אין מזניא אחדים עד שיאכל כזית דגן:
רמג שינוי מקום צריך לברך לפניו ולא לאחריו:
רמד כיון שאחר אחד נתלבו אסור לשתות וצורך בוקא פעמים ביכות אחר ילקוח ואחר כל אלבע כוסות מברך על הגמן לכד מכום שני:
רמה ואחר כום שלישין וישתיין יברך על הגפן:
רמו מוצאי שבת ויום טוב מקנין לומר שבע קבלות וטעמו משום חופת היום:
רמז אלמי כשאתה אין מתחיל בברוך ואתה הוא עד שלא נברא ותתבלת הילוך:
רמח ברכה שאחר המניאה חותמת בברוך אלא הפסרא בורא פרי הגפן בלא מי קעולמים:
רמט אחר הקפטרא ברכת נר העולמים אין הפסק לגאולן אתה הוא:
רנ המפעיר מברך שבע ברכות בכגד שבע הקונין:
רנא יקללך אין פותח בברוך דשייך לברכת הלבן ירחו עיניכם להשביבנו ישתבח לברוך שאתר אין להפסיק בכתיב:
רנב ליל פסחים אין מברכין לקדש הקללו:
רנג ברכת הזן שאתר כודל אין פותח בברוך ואינו מוסיף לברכת הזן בשבתות ויום טוב שכולן לזמן שבת ויום טוב ואינו להקדוש בכתיב:
רנד מעודתו תוך למקום שפסק:
רנה ברכת הטוב והמטיב מזכיר בה שבאה גחולות שבאה מלבוות ואומר מלבויכו יגרליכו קדושים:
רנו אין מקנין לאכול בין מוכיכין בשמים דשמחת יום טוב ואשתיי מועדא כמו בשמים:
רנז מה שאנו מברכין ברכת המזון על הכוס אלא משום דהוי הפסק וניטרכו עוד לברך:
רנח ברכת היין פשוטה כל יין שבסעודה גם אחר שאלקו קמאכל:
רנט בשבת:
רס אין מקנין לברך ברכת המזון על קסום אלא בג':
רסא ברכת המזון מעולכום הוא מי שאין לברך על הגפן אחר ברכת המזון:

רסב ברכת מזונה קבון הבדלה וקידוש ובדכת המזון צריך לעשות מכוס שיש בו רביעית, ולא למיטעה בדיך שישתה כוסות שאין בהם רביעית:
רסג לכתחילה אין לקדש מכוס קטן ואם אין לו אחר יברך עליו:
רסד מה שאומרים ויכולו אחר תפלת מוסף יום טוב שאל להיות בשבת שאומרים אתה בחרתנו ואין בו ויכולו:
רסה קידוש על היין והמבדל צריך שיטעום מדברבן כשכולן קיקוש לכבד אחד לסורין לטעום עד שיטעום המבדל אפילו יפסיק מכוסו לשאר כוסות אלא אם כן קיו פיומין:
רסו בשבת כשאין לשכורין לחם משנה בריכין לאכול מבניעתו:
רסו כוטל ידיו שחרית ומברה כל היום כולו דוקא שאין לו מים או צריך לדבר אחר:
רסז מוזגין הכוס ואחר כך מטלין בחול שאל יעשים בדברים אלא בשבת אין לחוש שהשלחן עריך ואיכא מיד:
רסח אין מבדילין על הפת אלא ביום טוב אחד להיות ממוצאי שבת שרי:
רסט ברכת המזון מברך על חתר מדיפה ואפילו הכדלה אלא על הפת ולא פירש אין מקדשין על הפת ועל השכר לע"ג:
רע שה שטועמים מכום של ברכה לא אקרי טעם טעם מקדש מבדילין דביעי בשבת:
רעא בתשעה באב בשאר שבת מבדילין אחר התעניות:
רעב כלל שקודר בדברים יש לו קפדה על דעת דבים אין לו קפדה:
רעג ואם טעם אלא לגומען יצא ואוקו פחות מרביעית:
רעד גם תפלת שחרית כמו תפלת מנחה שאל אקרא כן שה שהוא עת רצון
רעה אלילה נסה לא שמה אלילה ייהיו אסקו לאכול ועוד אלילה גם שאינו מתאוה לו טעם יש לו:
רעו ופסח כאכול על קשבע ייהיו שמתאוה לאכול קצת חמרא מע בכ גריך פוריא סעיד:
רעז אין מתעבין בכיכן אלא קבוראות ערב פסח:
רעח מנה גריכה הסיבה כשמבדילין על אלילת מנה ואפילו מן:
רעט כל אלבע כוסות גריכין הסיבה בשעת שתייה לע אם שכח אלא קסב אם יאמר ויכב:
רפ אלבי וקוח רבו צריך הסיבה בפני דסתכבן אבי מלמדו:
רפא על ידי כשים נעלה וכן על ידי לחתר:
רפב כום של ברכה גרי לי לא יתנבו בכום זה וישפוך בכום אחר וקבלי שלא:
רפג ייטות שלא יהיו שתי כוסות של ברכה בעל כפשים שלא ישן בהן ולא ישים בהן וצריך לחזור אחר תפילין:

קנח כל זמן שהבעל דאוי לתכילה לא יפשר בעליו עד יתכלו קבקבים או יבלה ובטעות ובתותר:
קנט שיטי פעלים לא פסיל אלא בזדיקה כגון שחט ומקבל על מפת לזדיק לשם אחדים או זדק אבל שחט ומקבל לשם אחדים לא פסיל ואלא למעי דוקא על ידי שחיטה:
קס אין פיגול עד שיהיה בשפתיו:
קסא דברים שבלב אינם דברים היכא שלא התניין בדברים אבל התנין לומר בלב זה ואומר בלב אחר לא:
קסב הזורק פסח על חתן ביום שובר בכל יפלה לך חתן:
קסג התרוה פסח שחיט התרוה שנדיך לידע המתרה בעבידיה:
קסד ישראל שוחטין פסחים לשיש אומרים בלב ואין אומרים שיהא בשעת הקרבן אלא על יין:
קסה בכולל בית אחד ונותנן שרי:
קסו מכבדות של תמרה אסור לטלטל בשבת:

פרק אלו דברים

קסז דבר על הפרק אלא בזבחה קבל עליה מוסרק בתן טליתו עליה פ פסולה עשה לה מבלל שלא תחלק פירש טליתו עליה מפני הגשמים בשיק:
קסח כל עבודה לשהר קדבן אין בו מעילה:
קסט בשעושה מעשה בחולין בעזרה אסור אבל לכהנים חולין בעזרה שרי:
קע בשקיבל מהלך על בהמתו בשבת ובשעושה מטל מאכה מותר:
קעא מוכרע שבכים בעזרה ובמאכף לויה בלאי ובמאכה ישראל פטור ובימי מברו פכים למאכה לויה ואיכו עושה מלאכה ומשכר:
קעב מכורע עושה מלאכה ומותר אוכלי ומשקין ומטלה חון לשלש מיחות:
קעג מקילות שפתוחות לאול לא פתקשו:
קעד דיד קשה לשמה עד שרעות תחומה:
קעה בשרעת מוקף לשמה ולאוכל:
קעו שמיך לומתה לאורייתא:
קעז כל הפיוס בחזקה טהרה לבעליהן בלא קניע עת ופתה:
קעח פסח שמאבו ממנו כל החבורים פסול:

פרק כיצד צולין

קעט מצוי בבדי מקולם ואם לא קלטו לא פסול:
קפ כלי לא בעי מליקה אלא שהגו לאולחו:
קפא כבד מותר לבשל אחר צליה ולא אחר מליקה:
קפב בשר שבל מותר לטלטל:
קפג מולידה הפלה בשר היקיפה ולא הפגימי שריף:
קפד בשר שנפל בניי לפליו כאלה כבד ונפלט על יד מליקה לשר:
קפה פאלה בכלי שאיבו מוקבר לאור לפליו לא שקה רק מעט:
קפו לא אמר לב דשיע בניאול:
קפז מות לעוף סביב הקרקבן בשפוד עשה שבלית כ"ל ולא בשפוד:
קפח ביצי זכר יש קריקי עליהם ואסורין משום דס:
קפט מבשר אלא בשלא כל צורכו לאוכל:
קפי בשר מי שמפיתין בחומץ ונשתכה בקמיס אסור אבל לא לתמיק שרי:

קפא בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קפב בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קפג בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קפד בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קפה בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קפו בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קפז בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קפח בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קפט בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קצ בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קצא בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קצב בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קצג בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קצד בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קצה בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קצו בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קצז בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קצח בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
קצט בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:

פרק ערבי פסחים

ר בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
רא בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
רב בשר שנתבשל בקדירה שלא בכלי שלו אסור אפילו בכלי שלה:
רג מחוסר כפרה צריך טבילה לקודש ולא להעריב שמש שמא אין צריכין טבילה אפילו מדבבן:
רד טבול יום לא יכנס בעזרה כשיש ובהר הבית מותר:
רה כהן קולך לבית הפרס לישא חשא לגמוד תורה:
רו כל העולה שלים ישוב שלים מדבר שלים יש:
רז אין הרקיע ולמעלה מהלך שבה וכן ממזרח למערב אבל מצפון לדרום ומדרום לצפון אינו מכוון לחשבון:
רח כום שלא משעים שבעולם:

פרק ערבי פסחים

רט ליכה הוא יום שלא וכן המביא קרבן בכל שבה:
ריא בשבת בשם שאוכל אינו מהלך אלא בשבת ולא שאוכל מבעוד יום:
ריי נבלי בהקה לא יפתחו לעני מאבעב כוסות:
ריג בריך אבעב כוסות לבל בכי קבית ולא יקח כום שבוש:
ריד אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
ריה אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
ריו אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
ריז אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
ריח אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
ריט אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רכ אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רכא אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רכב אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רכג אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רכד אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רכה אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רכו אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רכז אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רכח אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רכט אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רל אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רלא אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רלב אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רלג אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רלד אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רלה אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רלו אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רלז אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רלח אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רלט אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רמ אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רמא אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רמב אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רמג אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רמד אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רמה אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רמו אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רמז אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רמח אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רמט אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רנ אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רנא אלמי שבת לשהר לאוכל בשר שלא שחט ביום טוב:
רנב בתי כנסיות שוכלין ושותין וישפים בהם בלא בקדוש והבדלה ובבית אילם ואין בכבסין בהן מפני הנשמים ואם יתרבו אין בהן קדושה:

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

מסכת מאירה

עם פירוש רשי ותוספות ופסקי תוספות ורבינו אשר
ופירוש המשניות מהרמב"ם

במלאכת ה' החרשה הזאת נתוסף ונתחדש על הנדפסים מקדם מראה מקום של מסורת התלמוד ומראה מקום מהתוספות
ומראה מקום מדיני התלמוד בפוסקים והם הרמב"ם והרא"ש מקוצי ורבינו יעקב בעל הטורים כל אחד ואחר ברגלו
לאותות נקרא עין משפט: וספר חיקור דינין מיוסד על כל הדינין שבתלמוד באיזה מסכתא נזכר ובאיזה
פרק ובאיזה הלכה ובאיזה דף על סדר ההלכתות כסדר ספר ה"ד וסימני הדינין בתלמוד נקרא נר
מצוה גם נתוסף אחר כל מסכתא קיצור פסקי הראש ומסומנין הדינין בספר רבינו אשר: כל
התוספת הזאת נעשה ע"י אחד מהתלמידים שמו יהושע בן מברוך יזייא בכ"מ שמעון
מברוך זל ה"ה לזכות בהם את הרבים יזכור לו ולזרעו ה' ית' לטובה:

והמעיין בהקדמתו יראה תועלת כל התוספות האלה שזכרנו כי רבים המה,

גם קונקו כל הקעתקות בעין רב ידעה מלפני הלל פעליכו ובדקתיכו תעמוד לעד.

כדאם כויכיכ אם קשיב הגדולה המקולגה לשב תמת מחגלת הטרכה יכ תגדל ותבשל
מלכותה לתון בשכת ט"ט לבק.

ויניציאה

בבית בן משק בית הלוי מלקו יבשוביקו יושביקין

פיסקי		תוספות
ד כח	הפחזה מעבודה של מצוה פיגול מד"ק של ניהנם:	ש יב כיום טוב צריך נמי לחם משנה כי האיך לא יבל בשבת ל"ט:
ד כט	כגון סעודת מילה ובת תלמיד חכם לתלמיד חכם ובת כהן לכהן	ש יג כי מברך על השלימה המוניא יבדל על אכילת מצה ובוצע משתיקין
	ודוקא כזיע שם כני אדם המהוגנים:	ודרך לעשות כריכה על השלימה לקיים מנה בשלשתן:
ש	צריך להזהיר אדם בכוד אביו שלא לומר לפניו:	ש יד מהגין לעשות חרוסת עבה ואחר כך מקלשין אותו בשעת אכילה
ש א	כשעובל רשאי בשר טובל בחומץ ואין צריך חרוסת ש"מ מדיור:	בין ומומן:
ש ב	עוקרין השלחן רק בפני מי שאמר הקבדה ואחר מחזיר מצה ומדיור	ש טו עושין חרוסת כפירוש הכתבי בעיר השירים תפוח תמיכה וריחון
	לפניו ואחריתם זכר פסח שצריך לומר פסח שאכו אוכלין וכן מצה:	תמר לגוז שקידים חרוסת זכר לטיט:
ש ג	שני מיני מבושלים לף בשחל פסח בשבת צריך ליתבשלין:	ש יז ובלבד שם מין הזבחים ומין הפסחים:
ש ד	מצות צריכות כוונה:	ש יז הלל הגדו מיכו התחלת מזמור קמו מזמורים בתקילים:
ש ה	מדור אין צריך לברך בורא פרי האדמה:	ש יק בקר שאר לומר זכר ליציאת מצרים:
ש ו	דברים הבאים תוך הסעודה אין צריכין בדבה לא לפניהם ולא	ש יט פרק בתא בא גמ' לא תלתות:
	לאחריהם שלא מחמת הסעודה, כגון תמידים ומימונים צריך בדבה	ש כ מיהו מותר לעשות אחר לפניהם מיס ולא יין:
	לפניהם ולא לאחריהם אחר הסעודה צריך לף לאחריהם:	ש כא אין לחתום ביהללוך כי אם בשמת:
ש ז	מצה מתוכלת מותר לאוכלה בפסח:	ש כב דבבו בדיקים בה' מינו מן המזומר:
ש ח	אין לברך על השתכל בחרוסת ואם בירך הוי ברכה לבטלה:	ש כג מצה מותר לאוכלה בשתי פקומות:
ש ט	מחיבין לרוב ירקות שאין כהן קפץ מכל מקום חייבין למיעוט	ש כד הידוכה להתעמת למחר וישן אסור לאכול אבל מתכמכם מותר:
	ומשום סכנה לא שייך בטול אלא כשלועסין יחד דאז מבטל כל אחד	ש כה הלל היה אוכל בתחילה סופגניו ובסוף כורך מצה ומרור ופסח:
	לחבירו אבל לא בשלמא:	ש כו מצה בזמן הזה דלאו"ת:
ש י	בכל הסבה שאין בדבה חובה אין צריך לעשות תבף לברכה:	ש כז לאוכל מצה לאחר חצות לא יצא ידי חובתו:
ש יא	לדיין עקידת הקערה במקום עקידת השלחן ואין לשלוק מן הקערה	ש כח אין לברך שהחייכו ביום הפילה אא בשעת ברכה בפדיון הבן:
	הבשר בשאומר לא לאחת:	

סליקו להו רמזי פיסקי תוספות ממסכת פסחים

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

מגילה

נקראת באחד עשר בשנים עשר בשלשה עשר בארבעה עשר בחמשה עשר לא פחות ולא יתר כרכין המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר כפרים ועיירות גדולות קורין בארבעה עשר אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה כיצד הל להיות י"ד בשושני כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום ומוקפו חומה למחר הל להיות בשלישי או ברביעי כפרים מקדימין ליום הכניס ועיירות גדולות קורין בו ביום ומוקפות חומה למחר הל להיות בחמשי כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום ומוקפו חומה למחר הל להיו ערב שבת כפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות ומוקפות חומה קורין בו ביום הל להיו בשבת כפרי ועיירות גדולות מקדימין וקורין ליום הכניסה ומוקפות חומה למחר הל להיות אחר השב כפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירו גדולות קורין בו ביום ומוקפות חומה למחר: גמ׳

מגילה נקראת באחד עשר מנלן כר בענן למימ׳ לקמן חכמים הקילו על הכפרים להיו מקדימין ליום הכניסה כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבכרכין אנן הכי קאמרי כולהי אנשי כנסת הגדולה תקנינהו ראי סלקא דעת׳ אנשי כנסת הגדולה ארבעה עשר וחמשה עשר תקון אתו רבנן ועקרי תקנתא התקינו אנשי כנסת הגדולה והתנן אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חבירו אלא אם כן גדול ממנו בחכמה ובמנין לא פשיט׳ כולהו אנשי כנסת הגדולה תקינו היכא דמיזא אמר רב שמן בר אבא אמר ר׳ יוחנן אמר קרא לקיים את ימי הפורים האלה בזמניהם זמנים הרבה תיקנו להם האי מיבעי ליה לגופיה אכ׳ לימא קרא זמן מאי זמניהם זמנים טוב׳ ואכתי מיבעי לי זמנו של זה לא כזמנו של זה אם כן לימא קרא זמנם מאי זמניהם שמעת מינה כולהי אימא זמניהם שובא זמניהם רומיא דזמנם מה זמנם תרי אף זמניהם תרי ואימא תריסר ותליסר כדאמר רב שמואל בר יצחק שלש׳ עשר זמן קהילה לכל היא ולא צריך לרבויי הנ שלש׳ עשר זמן קהילה לכל היא ולא צריך לרבויי ואימא שיתסר ושביסר ולא יעבור כתי׳ ר׳ שמוא׳ בר נחמני אמר אמ׳ קרא כימים אשר נחו בהם היהודים ימים כימי׳ לרבות אחד עשר ושני עשר ואימ׳ תריסר ותליסר אמ׳ רב שמוא׳ בר יצחק שלש׳ עשר זמן קהילה לכל הי׳ ולא צריך לרבויי ואימ׳ שיתסר ושביסר ולא יעבור כתי׳ ר׳ שמואל בר נחמני מ״ט לא אמר מבזמניהם זמן זמנם לא משמע ליה ורב שמן בר אבא מאי טעמ׳ לא אמר מכימי׳ אמ׳ לך ההוא לרורו׳ הוא דכתיב אמ׳ רבה בר בר חנה אר׳ יוחנן זו דברי רבי עקיבא סתימתאה דרריש זמן זמנם זמניהם אבל חכמים אומרים אין קורין אותה אלא בזמנה מיתיבי אמ׳ ר׳ יהודה אימתי בזמן שהשני׳ כתיקנן וישרא׳ שרויין על אדמתן אבל בזמן הזה הואיל ומסתבלין בה אין קורין אותה לא בזמנה רבי יהודה אי׳בא דמאן אילימ׳ אלי׳בא דר׳ עקיבא אפי׳ בזמן הזה איתה להאי תקנת׳ אלא לאו אלי׳בא דרבנן ובזמן שהשנים כתיקנן וישראל שרויין על אדמתן מיהא קרינן תיובתא איבא דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן זו דברי ר׳ עקיבא סתומתאה אבל חכמ׳ אמרו בזמן הזה הואיל ומסתבלין בה אין קורין אותה אלא בזמנה תניא נמי הכי אמר רבי יהודה אימתי בזמן שהשנים כתיקנן וישראל שרויין על אדמתן אבל בזמן הזה הואיל ומסתבלין בה אין קורין אותה אלא בזמנה רב אשי קשיא ליה דרבי יהודה אדרבי יהודה ומוקים

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ומוקים להה לברייתא כרבי יוסי בר יהודה ומי
אמרר יהודה בזמן הזה הואיל ומסתבלין בה
אין קורין אותה אלא בזמן ורמינהי אמר רבי
יהודה אימתי מקום שנכנסין בשיני ובחמישי
אבל מקום שאין נכנסין בשיני ובחמישי אין
קורין אותה לא בזמנה מקום שנכנסין בשיני
ובחמישי מיהא קרינן ואפי' בזמן הזה ומוקים
להה לברייתא כר יוסי בר יהודה ומשו' רקשיא
ליה דרבי יהודה ארר יהוד מוקי להה לברייתי
כרבי יוסי בר יהודה הרב אשי שמיע ליה ראיכ
דתני להה כרבי יהודה ואיכא דתני להה כר יוסי
בר יהודה ומרקשיא ליה דרבי יהודה ארר
יהודה אמר מאן דתני להה כרבי יהודה לאו
דווקא מאן דתני להה כרבי יוסי בר יהוד רווק:
כרכין המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין
בחמשה עשר וכו': מנהגי מילי אמר רבא
דאמר קרא על כן היהודים הפרזי היושבים
בערי הפרזו ומרפרזי בארבע עשר מוקפין
בחמשה עשר ואימא פרזים בארבעה עשר
מוקפי בללכל לאולאו ישראל גינהו ועוד
מהודו ועד כוש כתיב ואימא פרזי בארביסר
מוקפין בארביסר ובחמיסר כדכתיב להיות
עושי את יום ארבעה עשר לחדש ארר ואת
יום חמשה עשר בכל שנה אי הוה כתב את
יום ארבעה עשר וחמשה עשר כרקאמרת
השתא דכתב את יום ארבעה עשר ואת יום חמש עשר אתא את ופסיק הני בארבע
עשר והני בחמשה עשר ואימא פרזים בארביסר מוקפין אי בעי בארביסר אי בעי
בחמיסר אמר קרא בזמניהם זמנו של זה לא זמנו של זה ואימא בתליסר כשושן
אשכחן עשייה זבירה מנלן אמר קרא והימים האלה נזכרים ונעשים איתקש זכירה
לעשייה מתני' דלא כי האי תנא דתניא ר' יהושע בן קרחה אומר כרכין המוקפין חומ'
מימו' אחשורוש קורין בחמש עשר מאי טעמא דרבי יהושע בן קרחה כי שושן מה
שושן מוקפת חומה מימו' אחשורוש וקורין בחמש עשר אף כל שמוקפת חומה מימו'
אחשורוש קורין בחמשה עשר ותנא דידן מאי טעמ' לית ליה פרזי פרזי כתיב הכא על כן
היהודים הפרזים וכתיב התם ולכ' מערי הפרזי הרבה מאד מה להלן מוקפת חומה
מימות יהושע בן נון אף כאן מוקפת חומה מימות יהושע בן נון בשלמא ר' יהושע בן
קרחה לא אמר כתנא דידן דלית ליה פרזי פרזי לא תנא דידן מ"ט לא אמר כר' יהושע
בן קרחה מ"ט דהא אית ליה פרזי פרזי הכי קאמר אלא שושן דעבר כמאן לא כפרזים
ולא כמוקפין אמ' רבא ואמרי לה כרי שאני שושן הואיל ונעשה בה נס בשלמ' לתנא
דידן היינו דכתיב מרינה עיר ועיר מרינה ומרינ' לחלק בין מוקפין חומה מימו'
יהושע בן נון למוקפת חומה מימות אחשורוש עיר ועיר נמי לחלק בין שושן לשאר
עיירות אלא לרבי יהושע בן קרחה בשלמ' מרינה ומרינ' לחלק בין שושן לשאר
עיירות אלא עיר ועיר למאי אתא אמר לך ר' יהושע בן קרחה ולתנא דידן מי ניחא
ביון דאית ליה פרזי פרזי מרינ' ומרינה למה לי אלא קרא הוא דאתא וכרר'
יהושע בן לוי הוא דאתא דאמר רבי יהושע בן לוי כרך וכל הסמוך לו וכל הנרא עמו
נידון ככרך עד כמה אמר ר' ירמיה ואיתימ' ר' חייא בר אבא כמחמתן לטבריא מיל ולימא מיל הא קא משמע לן דשיעור דמיל
כמה הוי כמחמתן לטבריא ואמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא מנצפך צופים אמרוסותיס יסברא והכתיב אלה המצו'
שאין נביא ראשי לחדש דבר מעתה ועוד האמר רב חסדא משום שבלוחות בגם

ואמקי לה להך דרייתא דלעיל דרבי יוסי בר יהודה: ומימתי מקדימין מקום שנכנסין כו' במקום שנכנסין שם ליום הדין קבוע וקבלי נכנסין שם ליום הדין כתיב להן הדיוט:
אבל מקום שאין נכנסין להך קדמה לית קורין אותה אלא בזמנה: ומזדקקינן ליה כו' בתמיהא: קפדי עיר שאין להן חומה ומתוך כך
ישיבתה בטוח ובניו ומדוקקין מפלוגה לשנוה: מוקפין בט' אדרי שני ימים כתיבן שם ומקבלין ל' ליום שדייה ע"ו למוקפין: כלל בלל וחמש עשר דכתי'
במגילה שדייה לשושן בתרך שמחו בו בשעת הנס: מהודו ועד כוש כת' שקיבלו עליהם כורש דכת' ויעל מן הספרים בכל מדינות המלך ממשמעות ונוגע לקיים עליהם

נר מצוה

ועוד קמיה דיה אסדא מ"ם וסימך כו'
קשה מלך דעת ממנך מיירי
בתענית ותימ' דבמשפט שכנת פרק ק"ך
פתוחה ושלום סתום עליך רמז
נרעיע דלר' ירמיה ממנך מלמא מינך
מיירי בתענית ואולי דתלמוד מסיק ליה
ונקבי דיעא מתיולא מילתיה דהכ אסדא
ונם מיירי ליה משיקא בתענית קונדך
לתעניך ממנך בתענית ולא תקשה דהכ
אסדא נקבה ק"ך ותסברא ונכתיב מלך
המות ונך קושיא ליתתיה בין בתענית
בין בתמיות ועוד מ"מ דבתמיות מיירי
שכתי תקשה ונקמר רב אסדא מ"ם וסימך
ונכ' וכלכרת נזל שנים בספר קשר ממנך
נוסי' ומלמדים כמו קול נוסיך נכיחים טעים
מקר אתרי ממתי כניחים מנוסי' שעמדו
לפס ל' ישראל ויהי טופים מלמי לפס משרף
תמון את התקוה ועוזה לשון מחל על ק"
הלשון נקבה מנכסך בלשון נופיך ותסבר
ונקבתיב לך המות ועוד נקמ' רב אסדא
מ"ם וסימך כי אחלי שבלחות וכו' ומשני מי' מיקי לה בתמוה
וכי מיני במילה פריך מקה דבר אסדא
דבכל מקרתי' זל בכח קא מדקי ליה משה
המות כחי כחי ועשני שפיי ומתוך הסוני
דמגילה ושבת מוכח תרוייהו ודבי ירמיה
קשה מנכסך טופים לתמוה ופתחות ו
ונפתחות ונכלמים תלמוד: מבעלין

מיית כר' ק מהל' מגלה כהלכ עשין ד טוש לפ סימן תרפח

ב

ג מגילה ב

ד

ה

ו

ז

ח

ט

י

יא

יב

יג

יד

טו

טז

יז

יח

יט

כ

כא

כב

כג

כד

כה

כו

כז

כח

כט

ל

לא

לב

לג

לד

לה

לו

לז

לח

לט

מ

מא

מב

מג

מד

מה

מו

מז

מח

מט

נ

נא

נב

נג

נד

נה

נו

נז

נח

נט

ס

סא

סב

סג

סד

סה

סו

סז

סח

סט

ע

עא

עב

עג

עד

עה

עו

עז

עח

עט

פ

פא

פב

פג

פד

פה

פו

פז

פח

פט

צ

צא

צב

צג

צד

צה

צו

צז

צח

צט

ק

קא

קב

קג

קד

קה

קו

קז

קח

קט

ר

רא

רב

רג

רד

רה

רו

רז

רח

רט

ש

שא

שב

שג

שד

שה

שו

שז

שח

שט

ת

תא

תב

תג

תד

תה

תו

תז

תח

תט

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

לור ואונו וגיא החרשים מוקפות חומה מימות
יהושע בן נון הוו והני יהושע בנבואה הוא שפעל
בנבואה רכת׳ בני שפעל עבר ומשעם ושמר הוא
בנה את אונו ואת לוד ובנותיה ולטעמיך אסא
בבנייה רכתיב ויבן אסא את ערי הבצורו אשר
ליהודה אר אלעזר הני מוקפות חומה מימות
יהושע בן נון הוו חרוב בימי פילגש בגבעה ואת׳
אלפעל בבנייה הרו אינפול את אסא שפצתה
דיק נמי דכת׳ ויאמר ליהודה נבנה את הערי
האלה מכלל דערים הוו מיקרא שמע מינה
ואמר ר׳ יהושע בן לוי נשים חייבות במקרא
מגילה שאף הן היו באותו הנס ואמר ר׳ יהושע
בן לוי פורי שחל להיות בשבת שואלין ודורשין
בענינו של יום מאי אירי׳ פורים אפילו יום
טוב נמי דתניא משה תיקן להם לישראל שיהו
שואלין ודורשים בענינו של יום הלכות פסח
בפסח הלכות עצרת בעצרת והילכות חג בחג
פורים איצטריכא ליה מהו דתימא נגזור משו׳
דרבה קמלן ואמר ר׳ יהושע בן לוי חייב אדם
לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום
שנאמר אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה
ולא דומיה לי סבור מינה למיקריה בלילא
ולמיתנא מתנית׳ דידה בימא אמר להו רבי
ירמיה לרידי מיפרשא לי מיניה דר׳ חייא בר
אבא כגון דאמרי אינשי אעבור פרשתא ואתניה איתמר נמי אמר רבי חלבו אמ׳ עולא
בירושה חייב אדם לקרות את המגילה בלילה
ולשנותה ביום שנאמר למען יזמרך כבוד ולא
ידום ה׳ אלהי לעולם אודך: אלא שהכפרי׳
מקדימין ליום הכניסה: אמר רבי
חנינא חכמים הקלו על הכפרים להיות
מקדימין ליום הכניסה כדי שיספקו מים ומזון
לאחיהם שבכרכין למימרא

מגילה ד

לור ואונו וגיא החרשים מוקפות חומה מימות יהושע בן נון הוו והני יהושע בנבואה הוא שפעל בנבואה רכת׳ בני שפעל עבר ומשעם ושמר הוא בנה את אונו ואת לוד ובנותיה ולטעמיך אסא בבנייה רכתיב ויבן אסא את ערי הבצורו אשר ליהודה אר אלעזר הני מוקפות חומה מימות יהושע בן נון הוו חרוב בימי פילגש בגבעה ואת׳ אלפעל בבנייה הרו אינפול את אסא שפצתה דיק נמי דכת׳ ויאמר ליהודה נבנה את הערי האלה מכלל דערים הוו מיקרא שמע מינה ואמר ר׳ יהושע בן לוי נשים חייבות במקרא מגילה שאף הן היו באותו הנס ואמר ר׳ יהושע בן לוי פורי שחל להיות בשבת שואלין ודורשין בענינו של יום מאי אירי׳ פורים אפילו יום טוב נמי דתניא משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשים בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת והילכות חג בחג פורים איצטריכא ליה מהו דתימא נגזור משו׳ דרבה קמלן ואמר ר׳ יהושע בן לוי חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום שנאמר אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי סבור מינה למיקריה בלילא ולמיתנא מתנית׳ דידה בימא אמר להו רבי ירמיה לרידי מיפרשא לי מיניה דר׳ חייא בר אבא כגון דאמרי אינשי אעבור פרשתא ואתניה איתמר נמי אמר רבי חלבו אמ׳ עולא בירושה חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום שנאמר למען יזמרך כבוד ולא ידום ה׳ אלהי לעולם אודך: אלא שהכפרי׳ מקדימין ליום הכניסה: אמר רבי חנינא חכמים הקלו על הכפרים להיות מקדימין ליום הכניסה כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבכרכין למימרא

מתני׳ ואונו וגיא החרשים מוקפות חומה מימות יהושע בן נון הוו: גמ׳ מנלן דהני מוקפות חומה מימות יהושע בן נון הוו דכתיב ובני אלפעל עבר ומשעם ושמר הוא בנה את אונו ואת לוד ואת בנותיה ונמנה ונמרא חומה מימות יהושע בן נון הוו חרוב בימי פילגש בגבעה דכתיב ויבן אסא את ערי הבצורו אשר ליהודה אר אלעזר הני מוקפות

ויעבירנה לרבות מגילת אסתר שנכתבה בכתב אשורית
קיימוה לרבות הכתובים לתורמת קיימוה לרבות כתב
לרבות לא שנו אלא שכתבן זמנין שכתבן כתב
לרבות מגילת אסתר שנכתבה בכתב אשורית קיימוה לרבות הכתובים
לפי שאין שם חיוב אחשתרן כיון שלא קיימה
עקיבא לרבותיו עשה כך כנגן המפר
תפסי מזונות לצורך ומלך עליהן לקוטלן
דפטור מקלי טעמא:

ויעבירנה לרבות מגילת אסתר שנכתבה בכתב
לכל מילה בשבת אין לדחות
דקא משמיע שכן ככתבו עליה ג' בריחות
ונפה אין לדחוס מל שלא יפה כן הילכך ד'
דשכתה יפה בריבר אך בשאר כלי אוך
מקנצין במוצאי יום הכפורים והלא אסור
לעשות מלאכה עד שיבדיל ואת אמרת שלא
אבל בקי כדאיתיה שכן כלך אחל בשבת ונפה
כן היה לנו למיפה לקלי נזירה ותירץ
דמשום דתקינת שופר כמך אין מלאכה
ונפה לא תיישין אמר ילך אבל בקי דמשום
תקינה אחת שיהיה שלא משום זכר ליבול
לא מינטרינן כולי קלי כלאים דשבת ד
דלאוריית' ובריך שלשים קולות ותקינו
אחאל אומר דלמקח בשבת הכתוב לרבות
מיעבירו לרבות מגילת אסתר הכתוב לרבות
מיסנרת לתורייתי בקא ולחיים לחוש אבל
במוצאי יום הכיפורי דלמילו שם מעבירו
ד' אמות בגילת הכתוב לא קני שלא לחיסור
דלכבן בקא ולקלי לא נזדי דקני נזירה ל
לנזירה: ורב יוסף אמר מפני
שעיניהן של עניים בשאות למקר מיגילה
עד כאן לרב יוסף לא פליג לעיל בשעתיה דרב
דקא נמי שיעור ולגלב לרבות מגילת אסתר
ונפה אין לדחוס מל שלא כן היינו
דשכתה יפה בריבר אך בשאר כלי אוך
מקנצין במוצאי יום הכפורים והלא אסור
לעשות מלאכה עד שיבדיל ואת אמרת שלא
אבל בקי כדאיתיה שכן כלך אחל בשבת ונפה
כן היה לנו למיפה לקלי נזירה ותירץ
דמשום דתקינת שופר כמך אין מלאכה
ונפה לא תיישין אמר ילך אבל בקי דמשום
תקינה אחת שיהיה שלא משום זכר ליבול
לא מינטרינן כולי קלי כלאים דשבת ד
דלאוריית' ובריך שלשים קולות ותקינו
אחאל אומר דלמקח בשבת הכתוב לרבות
מיעבירו לרבות מגילת אסתר הכתוב לרבות
מיסנרת לתורייתי בקא ולחיים לחוש אבל
במוצאי יום הכיפורי דלמילו שם מעבירו
ד' אמות בגילת הכתוב לא קני שלא לחיסור
דלכבן בקא ולקלי לא נזדי דקני נזירה ל
לנזירה: ורב יוסף אמר מפני
שעיניהן של עניים בשאות למקר מיגילה
עד כאן לרב יוסף לא פליג לעיל בשעתיה דרב
דקא נמי שיעור ולגלב לרבות מגילת אסתר
ונפה אין לדחוס מל שלא כן היינו
דשכתה יפה בריבר אך בשאר כלי אוך
מקנצין במוצאי יום הכפורים והלא אסור
לעשות מלאכה עד שיבדיל ואת אמרת שלא
אבל בקי כדאיתיה שכן כלך אחל בשבת ונפה
כן היה לנו למיפה לקלי נזירה ותירץ
דמשום דתקינת שופר כמך אין מלאכה
ונפה לא תיישין אמר ילך אבל בקי דמשום
תקינה אחת שיהיה שלא משום זכר ליבול
לא מינטרינן כולי קלי כלאים דשבת ד
דלאוריית' ובריך שלשים קולות ותקינו
אחאל אומר דלמקח בשבת הכתוב לרבות
מיעבירו לרבות מגילת אסתר הכתוב לרבות
מיסנרת לתורייתי בקא ולחיים לחוש אבל
במוצאי יום הכיפורי דלמילו שם מעבירו
ד' אמות בגילת הכתוב לא קני שלא לחיסור
דלכבן בקא ולקלי לא נזדי דקני נזירה ל
לנזירה: ורב יוסף אמר מפני
שעיניהן של עניים בשאות למקר מיגילה
עד כאן לרב יוסף לא פליג לעיל בשעתיה דרב
דקא נמי שיעור ולגלב לרבות מגילת אסתר
ונפה אין לדחוס מל שלא כן היינו

למימר דתקנתא דכרכין הוי והתנן חל להיות
בשיני בפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום
ואם איתה לי קדמו ליום הכניסה הוו להו עשרה
ועשרה לא תקינו רבנן תא שמע חל להיות
בחמישי בפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום
ואם איתה לי קדמו ליום הכניסה דאחר עשר
הוא מיום הכניסה ליום הכניסה לא דחינן תא
שמע אמר רבי יהודה אימתי במקום שנכנסין
בשיני ובחמישי אבל מקום שאין נכנסין בשיני
ובחמישי אין קורין אותה אלא בזמנ' ואי סלק
דעתך תקנתא דכרכין היא משום דאין נכנסין
בשיני ובחמישי מפסדי להו לכרכין לא תימא
כרי שיספקו מים ומזון לאנשים שבכרכין:
מים ומזון לאחיהם שבכרכין: כיצר חל להיות
בשיני בשבת בפרים ועיירות גדולות קורין בו
ביום וכו': מאי שנא רישא דנקיט סירורא
דירחא ומאי שנא סיפא דנקיט סירורא דיומי
אידי דמיתהפכי ליה נקט סירורא דיומי:
חל להיות בערב שבת וכו': מתני' מני אי
אי רבי יוסי מאי רבי דתניא חל להיות בערב
שבת בפרי ועיירות גדולות מקדימין ליום
הכניסה ומוקפין חומה קורין בו ביום רבי אמר
אומר אני לא ידחו עיירות ממקומן אלא אילו
ואילו קורין בו ביום מאי טעמא דתנא קמא
רכתיב בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה
עיירות קודמות למוקפין אף כאן עיירות קודמות למוקפין ואימא בכל שנה ושנה מה
כל שנה אין נדחין עיירות ממקומן אף כאן לא ידחו עיירות ממקומן ואי סלקא
דלא איפשר ורבי מאי טעמא בכל שנה ושנה אין עיירות נדחין ממקומן
אף כאן לא ידחו עיירות ממקומן ואימא בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה
קודמות למוקפין אף כאן נמי עיירות קודמות למוקפין שאני הכא דלא איפשר מאי
רבי יוסי דתניא חל להיות בערב שבת מוקפין וכפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות קורין בו ביום רבי יוסי אומ' אין
מוקפין קודמין לעיירות אלא אילו ואילו קורין בו ביום מאי טעמא דתנא קמא רכתי' בכל שנה ושנה עיירות
בארבעה עשר וזמנו של זה לא זמנו של זה אף כאן עיירות בארבעה עשר וזמנו של זה לא זמנו של זה ואימא בכל שנה ושנה
מה כל שנה ושנה אין מוקפין קודמין לעיירות אף כאן אין מוקפין קודמין לעיירות שני הכא דלא איפשר מאי טעמא דר' יוסי
בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה אין מוקפין קודמין לעיירות אף כאן אין מוקפין קודמין לעיירות ואימא כל שנה ושנה מה
כל שנה ושנה זמנו של זה לא זמנו של זה אף כאן זמנו של זה לא זמנו של זה שאני הכא דלא איפשר וסבר רבי עיירות לא
דחינן ליום הכניסה והתניא חל להיות בשבת בפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות קורין בערב שבת ומוקפות חומה
למחר רבי אמר אומר אני הואיל ונדחו עיירות ממקומן ירחו ליום הכניסה הכי השתא התם זמנם שבת היא והואיל ונדחו
ירחו והכא זמנם ערב שבת כמאן אזלא הא דאמר רבי חלבו אמר רב הונא פורים שחל להיות בשבת הכל נידחין ליום הכניסה
הכל נדחין סלקא דעתך והא איכא מוקפין דעברי למחר אלא כל הנדחה ידחה ליום הכניסה כמאן כרבי דכולי עלמא מיהא
מגילה בשבת לא קרינן מאי טעמא אמר רבה הכל חייב בקריאת מגילה ובתקיעת שופר ואין הכל בקיאין במקרא מגילה
גזירה שמא ישלנה בידו וילך אצל בקי ללמוד ויעבירנה ארבע אמות ברשות הרבי והיינו טעמא דשופר והיינו טעמ' דלולב
רב יוסף אמר מפני שעיניהן של עניים נשואות במקרא מגילה תניא נמי הכי אעפ שאמרו כפרים מקדימין ליום הכניסה
גובין בו ביום ומחלקין בו ביום אף על פי שאמרו אדרבה משום דאמרו הוא אלא הואיל ואמרו שכפרי' מקדימין ליום הכניסה
גובין בו ביום ומחלקין בו ביום מפני שעיניהם של עניים נשואות במקרא מגילה אבל שמחה

שמחה אינה נוהגת אלא בזמנ' אמ' רב מגילה
בזמנה קורין אותה אפי' ביחיד שלא בזמנ'
בעשרה רב אסי אמ' בין בזמנה בין שלא בזמנ'
בעשרה הוה עובדא וחלי ליה רב להא דרב
אסי ומי אמר רב הכי והאמר רב יהודה בריה
דרב שמוא בר שילת משמיה דרב פורי' שחל
להיות בשב' ערב שבת זמנם ערב שבת זמנם
והא שבת זמנם היא אלא לאו הכי קאמ' שלא
בזמנם כזמנם מה זמנם אפילו ביחיד אף שלא
בזמנם אפילו ביחיד לא לעיין מקרא מגילה
בעשרה אלא מאי ערב שבת זמנם לאפוקי
מדרבי דאמר הואיל ונדחו עיירות ממקומן
ידחו ליום הכניסה הא קמ"ל דערב שבת זמנם
הוא: מתני' אי זו היא עיר גדולה כל
שישבה עשרה בטלנין פחות מכאן הרי זה
כפר באלו אמרו מקדימין ולא מאחרין אבל
זמן עצי כהנים ותשעה באב וחנוכ' והקהל
מאחרין ולא מקדימין אעפ שאמרו מקדימין
ולא מאחרין מותרין בהספר ובתענית ומתנו' לאבינים אר יהוד' אימתי מקו' שנכנסין
בשיני ובחמישי אבל מקום שאין נכנסין לא בשיני ולא בחמישי אין קורין אותה אלא
בזמנה: גמ' תנא עשרה בטלנין שבבית הכנסת: בעו אמרו מקדימין ולא מאחרין
מ"ט אר' אבא אמר שמוא אמר קרא ולא יעבור ואמ' רבי אבא אמר שמוא מנין שאין
מונין ימים לשנים שנאמר לחדשי השנה חדשים אתה מונה לשני ואי אתה מונה ימים
לשנים ורבנן דקיסרי משום ר' אבא אמרו מנין שאין מחשבין שעות לחדשים שנאמר
ער חדש ימים ימים אתה מחשב לחדשים ואי אתה מחשב לחדשים אבל זמן
עצי כהני ותשעה באב וחנוכ' והקהל מאחרין ולא מקדימין תשע באב אקדומי פורענו
לא מקדמי חנוכה והקהל משו' ראבתי לא מטא זמן חיובי היכי תנא חנוכה וכל זמן חנוכה
מאחרין בשלמא חנוכה דאי מיקל עבשבתא מאחרינן לה לבתר שבתא אלא זמן חנוכה
מאי היא אמר רב אושעיא הכי קאמר חנוכה בשבת ועולה ראייה אפי' ביום טוב דזמן
חנוכה מאחרין מני בית שמאי היא דתנן מב"יאין שלמים ביום טוב ואין סומכין עליהן
אבל לא עולות ובית הלל אומר מביאין שלמים ועולות וסומכי' עליהן רבא אמ' חנוכה
כל זמן חנוכה מאחרין טפי לא תנן מי שלא חג ביום טוב הראשון של חג חוגג והולך
את כל הרגל כולו ויום טו' האחרון של חג עבר הרגל ולא חג אינו חייב באחריותו רב
אשי אמר חנוכה וכל זמן חנוכה מאחרין ואפילו עצרת דחר יומא מאחרין דתנן מורים
שאם חל עצרת להיות בשבת שיום טבוח אחר השבת אמ' רבי אלעזר אמר ר' חנינא
רבי נטע נטיעה בפורים ורחץ

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

עין משפט

דלא ידע בין אורור המן לברוך מרדכי אורור זרש ברוכה אסתר אריורים כל הפסוקים ברוכים כל היקודים: אין בין יום טוב לשבת אלא הכנת האוכל בלבד אבל שאר מלאכות שעושין בשבת אין עושין ביום טוב אלא מה שהוכן מבעוד יום: כאן במכשירין שאי אפשר לעשות מערב יום טוב ומבעי' ליה למתני' אין עושין מלאכה בי"ט אלא מה שמכשירין

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

יש אחריה היתר וקדושת ירושלם אין אחריה
היתר: גמ׳ אמר רבי יצחק שמעתי
שמקריבין בבית חוניו בזמן הזה קסבר בית
חוניו לאו בית עבודה הוא וקא סבר קדוש
ראשון קידשה לשעתה ולא קידשה
לעתיד לבוא דכתיב כי לא באתם עד עת אל
המנוחה ואל הנחלה מנוחה זו שילה נחלה זו
ירושלם מקיש נחלה למנוחה מה מנוחה יש
אחריה היתר אף נחלה יש אחריה היתר
אמרו ליה אמרת אמר להו לא אמר רבא
האלדים אמרה ומירנאלה מינה ומאי
טעמא קא הדר ביה משום קשיא דרב מרי
דמותיב רב מרי קדושת שילה יש אחריה
היתר קדושת ירושלים אין אחריה היתר
ועוד תנן משבאו לירושלם נאספו הבמות
ולא היה להם עוד היתר והיא היתה לנחלה
תנאי היא דתניא אמר רבי אליעזר שמעתי
כשהיו בונין בהיכל עושין קלעים להיכל ו
וקלעים לעזרה אלא שבהיכל בונין מבחוץ
ובעזרה בונין מבפנים ואמר רבי יהושע
שמעתי שמקריבין אף על פי שאין בית
אוכלין קדשי קדשים אף על פי שאין קלעים
קדשים קלים ומעשר שני אע״פ שאין חומה
מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה
וקידשה לעתיד לבוא מכלל דר׳ אליעזר סבר לא קידשה לעתיד לבוא אשי ממאי דילמא דקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא ומר מאי דשמיע ליה קאמר וכי תימא קלעים לרבי אליעזר למה לי לצניעותא בעלמא אלא כי הני תנאי דתניא אמר רבי ישמעאל בר יוסי למה מנו חכמים את אלו שבשעלו בני הגולה מצאו את אילו וקידשום אבל הראשונות בטלו משבטלה הארון אלמא קסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא ורמינהי אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי וכי אילו בלבר היו והלא כבר נאמר ששים עיר כל חבל ארגוב וכתיב כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה אלא למה מנו חכמים את אילו שבשעלו בני הגולה מצאו אלו וקידשום קדשים השתא

יג מתני׳ בית חוניו שהיה בחלקו של כהן היתה בין זו לזו: נמ׳ בית חוניו מנלן אמר שמואל סמדיך בנך בחד מתלתא דשם שמים כדתניא בחמשת מקומות כתוב זה בתלמוד זה בתורה זה בנביאים וזה בכתובים ואיכא דאמרי בחמשת מקומות כתוב זה בתלמוד זה בתורה זה בנביאים וזה בכתובים וזה בחולין: קסבר כו׳ דתיכא למיתן דתמר תם שבכולם לשם עבודה זרה: ונקסבר קדושה שבתקדשה ירושלם לוקמה קדושה לעלם ומשתכחא היתרו בעזרות לעתיד לבא כלומר משתחרב ונקיק כתלה קלעיה לא קיימא לן כתלה לא קיימא לן אלא מסברא דגמרא: דכתיב יב קלעים לקיכול קא מלקח דעתך במקום חזקות קיכול שיקח מזבח קבוצי בעזקה קרוי אם פתח לקל מזבח שהילמלא כן לא קיי מקריבי עד שינוי קבוץ ונקס התקילו להקריב קדבנות משבאו שם בימי כורש כמו שכתוב בספר עזרה ובר עזרי ונשנים שכח מחני כן לא נמצאו בשנת שלש לדריוש המלכן: בגין מבחון שקיי קלעים פרושי לפני מעובי קומתה שלא יכנסו קנינין לתוך הקיכול: לאו מכלל דרבי אלעזר דבעי קלעי סבר לא קידשה למחר מחרבן למיכך פירשו קלעי במקום בנין ומזבח ונקידשו בתודו ובעיר כר׳ תמר במסכת שבועות: ומר מי׳ דשמיע ליה קמאי ולא מקום מרך קדושה: וכי תימי כו׳ את לילי עיירות כמו בפרק בתרא דעבדין לעניין מיתת בית דין ומקפות חומה מיימות יהושע בן נון ואין שם יתר מתשעה: ולמה הדבר דומה למי שיש לו בית ומבקש להרחיב את ביתו מקיף חצר ובונה בה בתים ומכניסן לתוכה ואחר כך מוציא מהן את הראשונים ומכניסן לחצר החדשה כך הקב״ה עתיד להרחיב את ירושלם ולהגדיל את גבולה ולהקיף חומה חיצונה ולבנות בתים בחוצה לה ולהכניס בהן את הראשונים לפיכך נאמר רחבי מקום אהליך ויריעות משכנותיך יטו אל תחושי האריכי מיתרייך ואל יתקיפו ויפרצו ימינך ושמאלך תירשי זרעך וגוי׳ ואל תיראי כי לא תבושי וגו׳ כי בעלייך עושיך וגו׳ כי כמי נח הזאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ כן נשבעתי מקצוף עליך ומגער בך כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר יי מרחמך: קידשה קידשה: קף

לא חמד אחד מהם נשאתי אשׁ חלק ה׳ אלרך
אתם להאיר לכל העמים וילך ויעבוד אלהי
אחרים אשר לא צויתי לעבדם וכתבו לו
את צעירת הרגלי׳ ולא כתבו לו את הארנבת
מפני ששאשתו של תלמי ארנבת שמה שלא
יאמר שחקו בי היהודים והטילו שם אשתי
בתורה רבן שמעון בן גמליאל אומר אף בספרי׳
לא התיר שיכתבו אלא יווניות אמ׳ רבי אבהו
אמר רבי יוחנן הלכה כרבן שמעון בן גמליאל
ואמר רבי יוחנן מאי טעמא דרבן שמעון בן
גמליאל אמר קרא יפת אלהים ליפ׳ וישכן באהלי
שם דרבו׳ של יפת יהיו באהלי שם ואימ׳ נמר
ומגוג אמ׳ רבי חייא בר אבא היינו טעמ׳ דכתי׳
יפת אלהים ליפת יפיותו של יפת יהא באהלי
שם: מתני׳ אין בין כהן משוח כז
בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא
על כל המצו׳ אין בין כהן משמש לכהן שעבר
אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה:
גמ׳ מתניתין דלא כרבי מאיר דתניא רבי
מאיר אומר מרובה בגדים מביא פר הבא על
כל המצות דברי רבי מאיר וחכמים אומרי׳
אינו מביא מאי טעמא דרבי מאיר דתניא
משיח אין לי אלא משוח בשמן המשחה מרוב׳
בגדים מנין תלמוד לומר המשיח במאי א
אוקימנא דלא כרבי מאיר אימא סיפא אין בין
כהן משמש לכהן שעבר אלא פר יום הכפורי׳
ועשירית האיפה הא לכל דבריהן זה וזה
שוין אתאן לרבי מאיר דתניא אי׳ע׳בו פסול
ומנין כהן אחר תחתיו ראשון חוזר לעבודתו
שיני כל מצות כהונה גדולה עליו דברי רבי
מאיר רבי יוסי או׳ ראשון חוזר לעבודתו שני
אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט וא׳
רבי יוסי מעשה בר׳ יוסף בן אולם מציפורי
שאירע בו פסול בכהן גדול ומינוהו תחתיו
ובא מעשה לפני חכמים ואמרו ראשון חוזר
לעבודתו שיני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא
לכהן הדיוט כהן גדול משום איב׳ כהן הדיוט
משום מעלין בקודש ולא מורידין רישא רבנן וסיפא רבי מאיר אמר רב חסדא אין
רישא רבנן וסיפא רבי מאיר רב יוסף אמר רבי היא דתניא מתני׳ כח
אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים זה הכלל כל שהוא נידר ונידב קרב
בבמה וכל שאינו לא נידר ולא נידב אינו קרב בבמה: גמ׳ פסחים ותו לא
אימא כעין פסחים מני רבי שמעון היא דתניא רבי שמעון אומ׳ אף ציבור לא הקריבו כט
אלא פסחים וחובות שקבועלהם זמן אבל חובות שאין קבוע להם זמן הבא והבא לא
קרוב: מתני׳ אין בין שילה לירושלם לא שבשילה אוכלין קדשי׳ קלין ומעשר
שני בכל הרואה ובירושלם לפנים מן החומה וכאן וכאן קדשי קדשים נאכלי׳ לפנים
מן הקלעים קדושת שילה יש

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

השתא אמרי לא צריכי לקרושי אלא מצאו את אילו ומנאום ולא אלו בלבד אלא
כל שתעלה לך מסורת בידך מאבותיך שמוקפת חומה מימות יהושע בן כל
המצות הללו נוהגין בה מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד
לבא קשיא דרבי ישמעאל אדרבי ישמעאל תרי תנאי אליבא דרבי יוסי
ואיבעית אימא הא רבי אלעזר בר יוסי אמרה דתניא רבי אלעזר בר יוסי אומר
לוא חומה אף על פי שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן ויהי בימי אחשורוש אמר
רבי לוי ואיתימא רבי יונתן דבר זה מסורת בידינו מאנשי כנסת הגדולה כל מקום
שנאמר ויהי אינו אלא לשון צער ויהי בימי אחשורוש הוא המן ויהי בימי שפוט
השופטים הוה רעב ויהי כי החל האדם לרוב ויראה ה' כי רבה רעת האדם ויהי
בנסוע מקדם הבה נבנה לנו עיר ויהי בימי אמרפל עשו מלחמה ויהי בהיות יהושע
ביריחו וחרבו שלופר בידו ויהי ה' את יהושע ויומעלו בני ישראל ויהי איש אחד מן
הרמתים כי את חנה אהב והי' סגר רחמה ויהי כי זקן שמואל ולא הלכו בניו בדרכיו
ויהי דוד בכל דרכיו משכיל ויהי שאול עיין את דוד ויהי כי ישב המלך בביתו רק
אתה לא תבנה הבית והכתיב ויהי ביום השמיני ותניא אותו היום היתה שמחה לפני
הקדוש ברוך הוא כיום שנבראו בו שמים וארץ כתיב הכא ויהי ביום השמיני וכתיב
התם ויהי בקר יום אחד הא שכיב נדב ואביהוא והכתיב ויהי בשמונים שנה וארבע
מאות שנה והכתיב ויהי כאשר ראה רחל והא כתיב ויהי ערב ויהי בקר
יום אחר והאיכא שני שלישי והאיכא טובא אמר רב אשי כל ויהי איכא הכי
ואיכא הכי ויהי בימי אינו אלא לשון צער חמשה ויהי בימי הוו ויהי בימי אחשורוש
ויהי בימי שפוט השופטים ויהי בימי אמרפל ויהי בימי אחז ויהי בימי יהויקים ואמר רבי לוי דבר זה מסורת בידינו מאבותינו
אמון ואמציה אחי הוו טאי קמלן כי האי דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל כלה שהיא צנועה בבית חמיה
זוכה ויוצאה ממנה מלכים ונביאים מנלן מתמר דכתיב ויראה יהודה כי כסתה פניה משום דכסתה פניה
ויחשבה לזונה אלא משום דכסתה פניה בבית חמיה ולא הוה ידעלה זכתה ויצאו ממנה מלכים ונביאים מלכים מרור נביאי
דאמר רבי לוי מסורת בידינו מאבותינו אמון ואמציה אחים היו וכתיב חזון ישעיהו בן אמוץ ואמר רבי לוי דבר זה מסורת
בידינו מאבותינו מקום ארון אינו מן המידה תניא נמי הכי ארון שעשה משה יש לו עשר אמות לכל רוח וכתיב ולפני הדביר
עשרים אמה אורך וכתיב כנף הכרוב האחד עשר אמות וכנף הכרוב האחד עשר אמות ארון נופיה היכא הוה קאי אלא לאו
שמע מינה בנס היה עומד ר' יונתן פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא וקמתי עליהם נאום ה' שם זה הכתב שאר זה לשון נין זה מלכות ונכר זו ושתי רבי שמואל בר נחמני
פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא תחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת הסרפד יעלה
הרס תחת הנעצוץ תחת המן הרשע שעשה עצמו עבודה זרה דכתיב בכל הנעצוץ
ובכל הנהלולים יעלה ברוש זה מרדכי שנקרא ראש לכל הבשמים שנאמר ואתה
קחלך בשמים ראש דרור ומתרגמינן מר רבי תחת הסרפד תחת ושתי הרשעה
בת בנו של נבוכדנצר הרשע ששרף ריפרת בית ה' דכתיב רפידתו זהב יעלה הרס
זו אסתר הצדקת שנקראת הדסה שנאמר ויהי אומן את הדסה והיא לה לשם זו
מקרא מגילה לאות עולם לא יכרת אילו ימי פורים רבי יהושע בן לוי פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא והיה כאשר שש
ה' עליכם להיטיב אתכם כן ישיש להרע אתכם חרי הקדוש ברוך הוא במפלתן של רשעים והא כתיב בצאת לפני החלוץ
ואומרי הודו לה' כי לעולם חסדו ואמר רבי יוחנן מפני מה לא נאמר כי טוב בהודאה זו לפי שאין הקדוש ברוך הוא שמח
במפלתן של רשעים ואמר רבי יוחנן מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה ביקשו מלאכי השרת לומר שירה אמ' הקדוש
ברוך הוא מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה אמר רבי אלעזר הוא אינו שש אבל אחרים משיש וריקא נמי דכתיב
כן ישיש ולא כתיב ישוש שמע מינה רבי אבא בר כהנא פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא לאדם שטוב לפניו נתן חכמה
דעת ושמחה זה מרדכי הצדיק ולחוטאנתן ענין לאסוף ולכנוס זה המן לתת לטוב לפני האלקים זה מרדכי ואסתר דכתיב
ותשם אסתר את מרדכי על בית המן רבה בר עיפרן פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא ושמתי כסאי בעילם והאברתי
משם מלך ושרים מלך זהו ושתי ושרים זה המן ועשרה בניו רב דימי בר יצחק פתח לה להא דפרשה כי

כי עברים אנחנו ובעברותינו לא עזבנו אלרינו ויט עלינו חסד לפני מלכי פרס אימתי
בזמן המן רבי חיננא בר פפא פתח לה פתחא להא דפרשתא מהכא הרכבת אנוש
לראשנו באנו באש ובמים באש בימי נבוכד נצר הרש' ובמים בימי פרעה ותוציאנו
לרויה בימי המן רבי יוחנן פתח לה פתחא להא דפרשתא מהכא זכר חסדו ואמונתו
לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלרינו אימתי ראו כל אפסי ארץ את
ישועת אלקינו בימי מרדכי ואסתר ריש לקיש פתח לה פתחא להא דפרשת מהכא
ארי נוהם ודוב שוקק מושל רשע על עם דל ארי נוהם זה נבוכד נצר הרשע דכתיב
ביה עלה אריה מסובכו דוב שוקק זה אחשורוש דכתי' ביה ואדו חיה אחרי תניינה
דמיה לדוב ותני רב יוסף אילו פרסים שאוכלין ושותין כדוב ומסרבלין בשר כדוב
ומגדלין שער כדוב ואין להם מנוחה כדוב מושל רשע זה המן על עם דל אלו ישראל
שהם דלים מן המצות רבי אלעזר פתח לה פיתחא להא דפרשתא מהכא בעצלתים
ימך המקרה ובשפלות ידים ירלוף הבית בשביל עצלות שהיה להם לישראל שלא עסקו בתורה נעשה שונאו של הקדוש
ברוך הוא כך ואין כך אלא עני שנאמר ואם כך הוא מערכך ואין מקרה אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר המקרה במים
עליותיו רב נחמן בר יצחק פתח לה פיתחא להא דפרשתא מהכא שיר המעלות לולי ה' שהיה לנו יאמ' נא ישראל לולי ה' שהיה
לנו בקום עלינו אדם אדם ולא מלך רבא פתח לה פיתחא להא דפרשתא מהכא ברבות צדיקים ישמח העם ובמשול רשע
יאנח עם ברבות צדיקי' ישמח העם זה מרדכי ואסתר דכתי' והעיר שושן צהלה ושמחה ובמשול רשע יאנח עם זה המן דכתיב
והעיר שושן נבוכה רב מתנה אמר מהכא כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו רב אשי אמר מהכא או הנסה אלהים
ונומר ויהי בימי אחשורוש אמר רב ויי והי הרא דכתיב והתמכרתם שם לאויבך לעבדים ולשפחות ושמואל אמר לא
מאסתים ולא געלתים לכלותם לא מאסתים בימי יוונים ולא געלתים בימי אספסיינוס קיסר לכלותם בימי המן להפר בריתי
אתם בימי רומיים כי אני ה' אלהיהם בימי נוג ומגוג במתניתא תנא לא מאסתים בימי בשרים שהעמדתי להם רניאל חנניה
מישאל ועזריה לא געלתים בימי יוונים שהעמדתי להם שמעון הצדיק וחשמונאי ובניו ומתתיה כהן גדול לכלותם בימי המן
שהעמדתי להם מרדכי ואסתר להפר בריתי אתם בימי רומיים שהעמדתי להם של בית רבי וחכמי דורות כי אני ה' אלהיהם
לעתיד לבוא שאין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם רבי לוי אמר מהכא ואם לא תורישו את יושבי הארץ רבי חייא אמר
מהכא והיה כאשר דמיתי לעשות להם אעשה לכם אחשורוש אמר רב אחיו של ראש ובנגילו של ראש אחיו אמר
של נבוכד נצר הרשע שנקרא ראש שנאמ' אנת הוא רישא די דהבא בנגילו של ראש הוא הרנהו' ביקש להרוג הוא החריב
הוא ביקש להחריב שנאמר ובמלכות אחשורוש בתחילת מלכותו כתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלם ושמואל אמר
שהושחרו פניהם של ישראל בימיו כשולי קדירה ורבי יוחנן אמר כל שזוכרו אמר אח לראשו ורבי חנינא אמר שהכל נעשו
רשין בימיו שנאמר וישם המלך אחשורוש הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו הוא עשו ה' ברשעו מתחילתו
ועד סופו הוא דתן ואבירם הן ברשעו מתחילתן ועד סופן הוא המלך אחז הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו אברם הוא אברהם
הוא בצדקו מתחילתו ועד סופו הוא משה ואהרן הן בצדקן מתחילתן ועד סופן ורות הוא הקטן הוא בקטנותו מתחלתו ועד
סופו כשם שבקטנותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בתורה כך במלכותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בחכמ' המולך
אמר רב שמלך מעצמו אמרי לה לשבח ואמרי לה לגנאי אמרי לה לשבח דלא הוה אינש רחשיב למלכא כוותיה ואמרי לה
לגנאי דלא הוה חזי למלכות' וממונא יתירא הוא דיהב וקם מהודו ועד כוש רב ושמואל חד אמר הודו בסוף העולם וכוש
בסוף העולם וחד אמר הודו וכוש גבי הדדי הוו קיימי כשם שמלך על הודו וכוש כך מלך מסוף העולם ועד סופו כיוצא ברבר
אתה אומר כי הוא רודה בכל עבר הנהר מתפסח ועד עזה רב ושמואל חד אמר תפסח בסוף העולם ועזה בסוף העולם
וחד אמר תפסח ועזה בהדי הדדי הוו קיימי כשם שמלך על תפסח ועל עזה כך מלך על כל העולם כולו שבעים ומאה
מדינה אמר רב חסדא בתחילה מלך על שבעים ולבסוף מלך על עשרים ולבסוף מלך על מאה אלא מעתה ושני חיי עמרם
שבע ושלשים ומאת שנה מאי דרשת ביה שני הכא דקרא יתירא הוא מבני כתיב מהודו ועד כוש שבע ועשרים ומאה
מהינה למה לי שמע מינה לדרשא תר"נ מלכו בכיפה ואלו הן אחאב ואחשורוש
ונבוכד נצר אחאב דכתיב חי ה' אלהיך אם יש גוי וממלכה אשר לא שלח אדני שם
לבקשך ואי לא דהוה מליך עליהו היכי מצי משבע להו נבוכד נצר דכתיב והיה
הגוי והממלכה אשר לא יתן את צוארו בעול מלך בבל אחשורוש הא דאמרן סימן

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

סימן שסרך ותו ליכא והא איכא שלמה לא סליק מלכותי הניחא למר מלך והדיוט אלא למאן דאמר מלך והדיוט ומלך מאי איכא למימר שלמה מילתא אחריתי הוה ביה שמלך על העליונים ועל התחתונים שנאמר וישב שלמה על כסאה והא הוה סנהריב דכתיב מי בכל אלהי הארצות האלה אשר הצילו את ארצם מידי הא איכא ירושלם דלא כבשה והא איכא דריוש דכתיב דריוש מלכא שלח לכל עממיא אומיא ולישניא די דיירי בכל ארעא שלמכון יסגא הא איכא שבעדלא מלך עלייהו דכתיב שפר קדם דריוש והקם על מלכו׳ לאחשדרפניא מאה ועשרין והא איכ׳ כורש דכתיב כה אמר כורש מלך פרס כל ממלכות הארץ נתן לי ה׳ האלהי אשתבוחי הוא דקא משתבח בנפשיה בימים ההם כשבת המלך וכתיב בשנת שלש למלכו אמר רבא מאי כשבת לאחר שנתיישבה׳ דעתו אמר בלשצר חשב וטעה אנא חשיבנא ולא טעינא מאי היא דכתיב כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקד אתכם וכתיב למלאות לחורבות ירושלם שבעים שנה׳ חשוב ארבעין וחמש דנבוכד נצר ועשרים ותלת דאויל מרודך ותרתי דידיה׳ הא שבעים אפיק מאני דבי מקדשא ואשתמש בהו ונבוכד נצר מנלן דארבעין וחמש שנין מלך דאמר מר גלו בשבע גלו בשמונה עשרה גלו בתשע עשרה גלו בשבעה לכיבוש יהויקים שהיא שמונה לנבוכד נאצר גלו בשמונה עשרה׳ לכיבוש יהויקים גלות צדקיהו שהיא תשע עשרה לנבוכד נאצר דאמר מר שנה ראשונה כיבש נבוד׳ שניה׳ כיבש יהויקים וכתיב ויהי בשלשים ושבע שנה לגלות יהויכין מלך יהודה בשנים עשר חודש בעשרים וחמשה׳ לחדש נשא אויל מרודך מלך בבל את׳ ראש יהויכין מלך יהודה ויוציא אותו מבית הכלא תמני ותלתין ושבע הרי ארבעין וחמש דנבוכד נצר ועשרין ותלת דאויל מרודך נמרא ותרתי דידיה הא שבעין אמר השתא ודאי תו לא מיפרקי אפיק מאני דבי מקדשא ואשתמש בהו היינו דקאמר ליה דניאל ועל מרי שמיא התרוממת ולמניא די ביתיה היתיו קדמך וכתיב ביה בלילא קטיל בלשצר מלכא וכתיב ודריוש מדאה קביל מלכותא כבר שנין שתין ותרתין אמ׳ איהו מיטעא טעי אנא חשיבנא ולא טעינא מי כתיב למלכות בבל לבבל כתיב מאי לבבל לגלות בבל כמה׳ בצירן תמני חשיב ועייל חילופייהו חדא דבלשצר וחמש דדריוש וכורש ותרתי דידיה הא שבעין כיון דחזו דמלו שבעין ולא איפרוק אמר השתא ודאי תו לא מיפרקי אפיק מאני דבי מקדשא ואשתמש בהו בא שטן וריקד ביניהן והרג את ושתי והא שפיר חשיב איהו נמי מיטעא טעי דאיבעי ליה למימני מחרבות ירושלם סוף סוף כמה בצירן

חריסר איהו כמה מלך בארבסר בארבסר דידיה איבעי ליה למיבני בית המקדש אלמא כתיב באדין בטילת עבידת בית אלהא די בירושלם אמר רבא שנים מקוטעות הוו תניא

תניא נמי הכי ועוד שנה אחרת לבבל ועמד דריוש והשלימה אמר רבא אף דניאל טעה בהאי חושבנא דכתיב בשנת אחת למלכו אני דניאל בינותי בספרים מרקאמ׳ בינותי מכלל דטעה מכל מקום קשו קראי אהדדי כתי׳ מלאות לבבל וכתי׳ לחרבו ירושלם אמר רבא לפקידה בעלמא והיינו דכתי׳ כה אמ׳ כורש מלך פרס כל ממלכו הארץ נתן לי אלקי השמים והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלם דרש רב נחמן בר רב חסדא מאי דכתיב כה אמ׳ ה׳ למשיחו לכורש אשר החזקתי בימינו וכי כורש משיח היה לא אמ׳ לו הקדוש ברוך הוא למשיח קובל אני לך על כורש אני אמרתי הוא יבנה ביתי ויקבץ גלויותי והוא אמ׳ בכם מכל עמו ויעל חיל פרס ומדי וכתיב למלכי מדי ופרס אמר רבא אתנוי אתנו בהדדי אי מינן מלכי מיניכו איפרכי ואי מיניכו מלכי מינן איפרכי בהראותו את עושר כבוד מלכותו אמר רבי יוסי בר חנינא מלמד שלבש בגדי כהונה כתיב הכא יקר תפארת גדולתו וכתיב התם לכבוד ולתפארת ובמלאת הימים האלה ונומר רב ושמואל חד אמר מלך פיקח היה וחד אמר מלך טיפש היה מאן דאמר מלך פיקח היה שפיר עבד דקריב רחיקא ברישא דבני מאתיה כל אימת דבעי מפייס להו ומאן דאמר טיפש היה דאיבעי ליה לקרובי בני מאתיה ברישא דאי מרדו ביה הנך הני׳ קיימי בהדי שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחי מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כלייה אמר להם אמרו אתם אמרו לו מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע אם כן שבשושן יהרגו שבבל העולם כולו אל יהרגו אמרו לו אמור אתה אמר להם מפני שהשתחוו לצלם אמרו לו וכי משוא פנים יש בדבר אמר להם הם לא עשו אלא לפנים אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמהן אלא לפנים והיינו דכתיב כי לא ענה מלבו בחצר גינת ביתן המלך רב ושמואל חד אמר הראוי לחצר לחצר הראוי לגינה׳ לגינה׳ הראוי לביתן לביתן וחד אמר הושיבן בחצר ולא החזיקתן בגינה ולא החזיקתן עד שהכניסן לביתן והחזיקתן במתניתא תנא הושיבן בחצר ופתח להם שני פתחים אחד לגינה ואחד לביתן חור כרפס ותבלת מאי חור רב אמר חרי ושמואל אמר מלת לבנה׳ הציע להם כרפס אמר רבי יוסי בר חנינא כרים של פסים על גלילי כסף ועמודי שש מטות זהב וכסף תניא רבי יהודה אומר הראוי לכסף לכסף הראוי לזהב לזהב אמ׳ לו רבי נחמי אם כן אתה מטיל קנאה בסעודה אלא הם של כסף ורגליהן של זהב בהט ושש אמר ר׳ אסי אבנים שמתחוטטו על בעליהן וכן הו׳ אומ׳ אבני נזר מתנוססות על אדמתו ודר וסוחרת רב אמר דרי דרי ושמואל אמר אבן טובה׳ יש בברכי הים ודרא שמה הושיבה׳ באמצע סעודה ומאירה להם דבי רבי ישמעאל תנא שקרא דרור לכל בעלי סחורה והשקו בכלי זהב וכלים מכלים שונים משונים מיבעי לי אמר רבא יצתה בת קול ואמרה להם ראשונים כלו מפני כלי זהב ואתם שונים בהן ויין מלכות רב אמר רב מלמד שכל אחד ואחד השקהו יין שגדול הימנו בשנים ושתיה כרת אין אונס מאי כרת אמר ר׳ חנן משום ר׳ מאיר כרת של תורה מה דת של תורה אבילה מרובה משתייה אף סעודתו של אותו רשע אבילה מרובה משתייה אין אונס אמר רבי אלעזר מלמד שכל אחד ואחד השקהו מיין מדינתו לעשות ברצון איש ואיש אמר רבא לעשות כרצון מרדכי והמן מרדכי דכתיב איש יהודי המן איש צר ואויב גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות בית הנשים מיבעי ליה אמר רבא שניהן לדבר עבירה נתכוונו

היינו דאמרי אינשי איהו בקריואתיה בבוציני

בזוטי דילמעין קטנות כלומר דבאותו מין עצמו זה כותב לפחות הוא לומר להקל אות יפים והוא לכן כתבנוהו שיתקבלו ביופים: פריצתא הוה פריצוי
קיתם: מלמד שפרחה כח נדעת עליה טירוש מי מפר נגזר עליה וכתיב ושכב בבית חמותיה מה לכאן בדעת אף כאן בדעת: ועשה
לה זכר ליה מעליה ולכאן הוה אומר עידים קטנה את הקטן והקטנה את הקטן: לקוליידים שומרי הפרס:
לכאן מלמד שתי כן קעיד הכתוב עליו: כפיק ליפיניו מעט מעליו: עבד דולדיה על שמליו: ועשתה למרי ליה ויפה לומרו לו דודאי כן הוה שתוך
שפרחה כח נדעת ביום ושלמי מפר׳ שתוך מנגזר דכתיב נבי עניה כשבטדע
ושתי מנגזר דכתיב נבי עניה כשבטדע
דכתיב כיה נגזר מכיח ס׳ ומאן דאמר
כשאר לה זכר ליה עליה לכתי׳ כה מעליה
דכתיב נבי שמואל וידם קטנה את הקטן
והקטנה ומהיכן זה קלוף: זיל
לגבי עמון ומואב דיתבי ברוכתיהו כ
כף כט כחמרא דקסק דקא ס׳ תפלת קשה פריך
וכי עמון בתקומיו יושב והלא כת שפחיב
ובלבלו לכך פלת דגרסי׳ קבא מוקב לחנ׳
דקבא כמי לה קזכיר אלא מוקב דכתיב
שלמן מוקב ובכרכות כמי לה גרסינן שלמ
עמון ומזה קטעם תקירו דבי יהודה גר
קעמוני לבא בקהל אבל אשה נר מיכן
לה כמו לתקיר לבא בקהל לפי שלא בלבל
סנהדרי מעכיו ולא בלבל מוקב ומיקו קא
דכתיב׳ משל בתוקב שקבלתי שכנחמיב
בלבל עמון וכירמיה חשיב להו בתוקב
שהגלה אבוכד נצר ול לפי שסנחריב היה
דלשון אבוכד נקלה קבל על שמו ועליו
כתיב נבוכות עשיתם ועתידותיקם
שומתי אבל ונחלי עיקר קחודקן היה עלי
כבוכד נצר: מסוכן יש מלכים
שהיה לגיל ולפי שהיה כפוי לצרית שהיית
גדולה ממנו שלא היה יכול לכופה לדבר
כלשונו יען לעשות כן: כל

בבוציני ביום השביעי כטוב לב המלך ביין
אטו ער השתא לא טב לביה בחמרא ורבא
יום השביעי שבת היה שישראל אוכלין ושותין
מתחילין ברברי תור׳ וברברי תושבחות אבל
אומות העולם שאוכלין ושותין אין מתחילין
אלא ברברי תיפלורת וכן בסעודתו של אותו
רשע הללו אומרי׳ מרוית נאות והללו אומרים
פרסיות נאות אמר להן אחשורוש כלי שאני
משתמש בו אינו לא מדיי ולא פרסי אלא כ
כשרי רצוניכם לראותה אמרו לו אין ובלבד
שתהא ערומה שבמרה שאם מורד ברה
מודדין לו מלמר שהית׳ ושתי הרשע מביאה
בנות ישראל ומפשיטן ערומו׳ ועושבהן מלאכה
בשבת היינו דכתיב אחר הדברים האלה כשוך
חמת המלך אחשורוש זכר את ושתי ואת
אשר עשתה ואת אשר נגזר עלי׳ כשם שעשת׳
כך נגזר עליה ותמאן המלכה ושתי מבדי
פריצתא הואי דאמ׳ מר שניהן לדבר עבירה
נתכוונו מאי טעמא לא אתאי אמ׳ רבי יוסי׳ בר
חנינא מלמר שפרחה בה צרעת במתניתא
תנא בא גבריאל ועשה לה זנב ויקנף המלך
מאר אמאי דלקה ביה כולי האי אמר רבא
שלחה ליה בר אהוריריה דאבא אבא לקבל אלפא חמרא שתי ולא רוי וההו׳ גברא
אשתטי בחמריה מיד וחמתו בערה בו ויאמר המלך לחכמים מאן חכמים רבנן
יודעי העתים שיודעין לעבר שני׳ ולקבוע חרשי׳ אמ׳ להו דיינוה לי אמרי היכי נעביד
נימא ליה קטלה למחר פסיק ליה חמריה ובעי לה מינן נימא ליה שבקא קא מזלזל
במלכותא אמרו לו מיום שחרב בית המקדש וגלינו מארצינו ניטלה עצה ממנו ואין
יכמים מח אנו יודעין לרון דיני נפשות זיל לגבי עמון ומואב דיתבי ברוכתיהו כחמרא דיתיב על דורדייה וטעמ׳ אמרו ליה רכתי׳ שאנן
מואב מנעוריו ושוקט הוא אל שמריו ולא הורק מכלי אל כלי ובגולה לא הלך על כן עמד טעמו בו וריחו לא נמר מיד והקריב
אליו כרשנא שת׳ ארמתא תרשיש אמר רבי לוי כל פסוק זה על שום קרבנות נאמ׳ כרשנא אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש
ברוך הוא רבונו של עולם כלום הקריבו לפניך כרים בני שנה כדרך שתר כלום הקריבו לפניך שתי
שמות כה תורין ארמתא כלום בנו לפניך מזבח ארמה תרשיש כלום שימשו לפניך בבגדי כהונה רכתי׳ בהו תרשיש ושהם וישפה מרס
כלום מירסו ברס לפניך מרסנא כלום מירסו במנחות לפניך ממוכן כלום הבינו שלחן לפניך ויאמר ממוכן תנא ממוכן זה המן
ולמה נקרא שמו ממוכן שמוכן לפורענות אמר רב כהנא מכאן שההדיוט קופץ בראש להיות כל איש שורר בביתו אמר
רבא אלמלא איגרות הראשונות לא נשתייר משונאיהן של ישראל שריד ופליט אמרי מאי האי דשדיר לן להיות כל איש
מגלי יג שורר בביתו פשיטא אפילו קרחה בביתיה פרדשכא ליהוי ויפקר המלך פקידים אמר רבי מאי דכתיב כל ערום יעשה
מגלה ו ברעת וכסיל יפרוש אולת כל ערום יעשה ברעת זה דור דכתיב ויאמרו לו עבדיו יבקשו לאדני המלך נערה בתולה כל מאן
דהוה ליה ברתא אייתה נהליה וכסיל יפרוש אולת זה אחשורוש דכתיב ויפקר המלך פקידים כל מאן דהוה ליה ברתא
איטמרה מיניה איש יהודי היה בשושן הבירה וגו׳ איש ימיני מאי קאמר אי ליחוסא קאתי ואזיל עד בנימן אלא מאי
שנא הני תנא כולן על שמו נקראו בן יאיר בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו בן שמעי בן ששמע אל תפילתו בן קיש
שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו קרי ליה יהודי אלמא מיהודה קאתי וקרי ליה ימיני אלמא מבנימן קאתי אמר רב נחמן
מרדכי מוכתר בנימוסו היה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי אביו מבנימן ואמו מיהודה ורבנן אמרי משפחות
מתגרות זו בזו משפחת יהודה אומרת אנא גרים דמתילד מרדכי דלא קטליה דוד לשמעי בן גרא ומשפחת בנימן אמרה
מינאי קאתי רבא אמ׳ כנסת ישר׳ אמרה לאידך גיסא ראו מה עשה לי יהודי ומה שילם לי ימיני מה עשה לי יהודי דלא

דלא קטליה דוד לשמעי שקיק חייב מיתה: לפיכך נשתי ועשים יהודי ועשים ימיני נעמו לי כמצער קוק: מיתי נוכרין יקודלין כו ומיפיק לקבא
לגלגך לא פלחין: כל דבריך לחד הן כנגד הספר היה אומר כל דבריך דברי הימים לחת הן קרבה שמות לחת מזכיר בלעני ובולן לחד מאד הן:
אלו יודעין להרוג את הנפש ואין יודעין להחיות את המתים ולהביא את החיים: ועכשיו מה שאלתך ובקשתך ותנתן לך עד חצי המלכות:
לה זכר ליה מעליה ולכאן הוה אומר עידים קטנה את הקטן והקטנה את הקטן: לקוליידים שומרי הפרס: ועשתה למרי ליה ויפה לומרו לו דודאי כן הוה שמתוך
לגלגך לא פלחין: כל דבריך לחד הן כנגד הספר היה אומר כל דבריך דברי הימים לחת הן קרבה שמות לחת מזכיר בלעני ובולן לחד מאד הן:
אלו יודעין להרוג את הנפש ואין יודעין להחיות את המתים ולהביא את החיים: ועכשיו מה שאלתך ובקשתך ותנתן לך עד חצי המלכות:
היקוליידים שומרי הפרס: ועשתה למרי ליה ויפה לומרו לו דודאי כן הוה שמתוך שקלדם סקט לעתו מיוסבת עליו שבשלמ
בתיב שמדלה בנילולי בית לחם ובכך שמתיה שמק בליקוחין הללו: שנלך מעניו מלך כתיב אשר היה מן קנולך אשר הנלתה ובתי אשר שנלך עם הנולך משמע שלא היה בעיל עלי כרחן ובוא שלא מלך מעניו על עמו ישראל אלא לאחר שנלך מלך הקב״ה לחזור: בין הקדושים אשר במולך בין הקדיקים שנלי לכבוד ולשכינה משתעי קרא: שלמתך ידיו יפה כלבבה: ידקדוקת היתה כהדסה זו: שלא סוט של חסר לכך כרגיל הוא לומר לגבי מלכים ומשל לעבדים: עבד משתעי כו׳ חיזר מעשך עליך מלת הקדוש ברוך הוא לכך כדלית יפה לומות ולא לחשורוש: ובמות אביך יפה לומות ולא לחשורוש: אין לך אב שלא מת ואם לא מת אי אתה יודע אם בנו הוא אם לאו: שלא לפי שהיה מלך מלא מת ואם לא מת אי אתה יודע אם בנו הוא אם לאו: שלא לפי שהיה מלך
כמגלין לף ט מעשך עליך מלת הקדוש ברוך הוא לכך כדלית יפה לומות ולא לחשורוש: ובמות אביך יפה לומות ולא לחשורוש: אין לך אב שלא מת ואם לא מת אי אתה יודע אם בנו הוא אם לאו: שלא לפי שהיה מלך
מרד אמאי קרי לה יהודית על שום שכפרה בעבודה זרה דכתיב ותמרד ברת שמות כ פרעה לרחוץ על היאור ואמר רבי יוחנן שירדה לרחוץ מגלולי בית אביה ילדה והא רבויי רביתיה לומר לך שכל המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו מעלה עליו הכתו׳ כאלו ילדו ירד זה משה ולמה נקרא שמו ירד שירד להם לישראל מן בימיו גדור שנגזר פרצותיהן של ישראל חבר שחיבר את ישראל לאל בימיו זנוח שבשמים סוכו שנעשה להם לישראל בסוכה יקותיאל שקוו ישראל לאל בימיו זנוח שהזניח עונותיהן של ישראל אבי אבי אבי אב בתורה אב בחכמה אב בנביאות אלה בני בתיה אשר לקח מרד וכי מרד שמו והלא כלב שמו אמר הקדוש ברוך הוא יבא כלב שמרד בעצת מרגלים וישא את בת פרעה שמרדה בגלולי בית אביה אשר הגלה מירושלם אמר רבא שגלה מעצמו ויהי אומן את הדסה וקרי לה אסתר תניא רבי מאיר אומר אסתר שמה הדסה ולמה נקרא שמה הדסה על שם הצדיקים שנקראו הדסים וכן הוא אומר והוא עומד בין ההדסים רבי יהודה אמר זכריה ו הדסה שמה ולמה נקראת שמה אסתר על שם שהיתה מסתרת דבריה שנאמר אין אסתר מגדת את עמה וגו׳ רבי נחמיה אומר הדסה שמה ולמה נקראת אסתר שהיו אומות העולם קורין אותה על שום אסתהר בן עזאי אומר אסתר לא ארוכה ולא קצרה היתה אלא בינונית כהדסה רבי יהושע בן קרחה אמ׳ אסתר ירקרוקת היתה וחוט של חסר משוך עליה כי אין לה אב ואם ובמות אביה למה לי אמר רב אחא עיברתה מת אביה ילדתה מת אמה ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת תנא משום רבי מאיר אל תקרי לבת אלא לבית וכן הוא אומ׳ ורחש אין כל כי אם כבשה שמות כ יב אחת קטנה אשר קנה אותה ויחיה ותגדל עמו עם בניו יחדו מפתו האכל ומכוסו תשתה ובחיקו תשכב ותהי לו לבת משום רבחיקו תשכב הוות לי לבת אלא לבית הכא נמי לבית ואת שבע הנערות וגומר אמ׳ רבא שהיתה מונה בהן ימי שבת וישנה ואת נערותיה וגומ׳ אמר רב שהאבילה מאכל יהודי ושמואל אמר שהאבילה קרלי דניאל ג דחזירי ורבי יוחנן אמר זירעונים וכן הוא אומר ויהי המלצר נושא את פת בנם ונתן להם זרעונים ששה חדשים בשמן המור מאי שמן המור רבי חייא בר אבא אמ׳ סטבת רב הונא אמר שמן זית שלא הביא שליש תניא רבי יהודה אומר אנפקינון שמן זית שלא הביא שליש ולמה סכין אותו שמשיר את השיער ומערן את הבשר בערב היא באה ובבקר היא שבה אמר רבי יוחנן מנוחתו של אותו רשע למדנו שבחו שלא היה משמש מטתו ביום ותהי אסתר נשאת חן אמר רבי אלעזר מלמד שלכל אחד ואחד נדמתה לו כאומתו ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי
הוא חודש טבת ירח שנהנה נוף מן הנוף ויאהב המלך את אסתר מכל הנשי׳ ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות אמ׳ רב ביקש
לטעום טעם בתולה טעם טעם בעולה טעם ויעש המלך משתה גדול עבר משתיא ולא גליא ליה דלי כרגא ולא גליא ליה
שדר פרדישני ולא גליא ליה ובהקבץ בתולות שנית וגומר אזיל שקל עצה ממרדכי אמ׳ אין אשה מתקנא׳ לא בירך חבירתה
ואפילו הכי לא גליא ליה דכתיב אין אסתר מגדת מולדתה וגומר אמר רבי אלעזר מאי דכתיב לא

משל לאחשורוש והמן למה הרב דומה לשני בני אד׳ לאחד היה לו תל בתוך שדהו ולאחר היתה לו חריץ בתוך שדהו בעל חריץ אמר מי יתן לי תל זה ברמי׳ בעל התל אמר מי יתן לי חריץ זה ברמים לימים נזדווגו זה אצל זה אמר לו בעל חריץ לבעל התל מכור לי תילך אמר לו טול בחנם והלואי ויסר המלך את טבעתו אמר רבי אב׳ בר כהנא גדולה הסרת טבעת יותר מארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות שנתנבאו להן לישר׳ שכולן לא החזירום למוטב ואילו הסרת טבע׳ החזירתן למוטב תנו רבנן ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל ולא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה חוץ ממקרא מגילה מאי דרוש אמר רבי חייא בר אבין אמר רבי יהושע בן קרחה ומה מעברות לחרות אמרי׳ שירה ממיתה לחיי׳ לא כל שכן אי הכי הלל נמי נימא לפי שאין אומרי׳ הלל על נס שבחוץ לאר׳ יציאת מצרי׳ דנס שבחוצה לארץ היכי אמרינן שירה כדתניא עד שלא נכנסו ישר׳ לאר׳ הוכשרו כל ארצות לומר שירה משנכנסו לארץ ישר׳ לא הוכשרו כל הארצו׳ לומר שירה רב נחמן אמר קרייתה זו הלילא מתקיף לה רבא בשלמא התם הללו עברי ה׳ ולא עברי פרע׳ אלא הכא הללו עברי ה׳ ולא עברי אחשורוש אכתי עברי אחשורוש אנן בין לרבא בין לרב נחמן קשיא והא תני׳ משנכנסו לאר׳ לא הוכשרו כל הארצו׳ לומר שירה שנלו חזרו להיכשירן הראשון ותו ליכא והכתיב ויהי׳ איש אחד מן הרמתים אחר ממאתים צופי׳ שנתנבאו להם לישראל מיהוה טובא הוו כדתניא הרבה נביאים עמדו להם לישראל כפלים כיוצאי מצרים אלא נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה ושלא הוצרכה לא נכתבה רבי שמואל בר נחמני אמר אדם הבא משתי רמות שצופות זו את זו רבי חנין אמר אדם הבא מבני אדם שעומדין ברומו של עולם ומאן נינהו בני קרח דכתיב ובני קרח לא מתו תנא משום רבינו מקום נתבצר להם בגיהנם ועמדו עליו שבע נביאות מאן נינהו שרה מרים דבורה חנה אביגיל חולדה ואסתר שרה דכתיב אבי מלכה ואבי יסכה ואמר רבי יצחק יסכה זו שרה ולמה נקר׳ שמה יסכה שסכת ברוח הקדש שנ׳ כל אשר תאמ׳ שיך שרה שמע בקולה דבר אחר יסכה שהכל סכין ביופיה מרים דכתיב ותקח מרים הנביאה אחו׳ אהרן ולא אחות משה אמר רב נחמן אמר רב שהיתה מתנבאה כשהיא אחו׳ אהרן ואומרת עתידה אמי שתלד בן שיושיע את ישראל ובשעה שנולד נתמלא כל הבי׳ בולו אורה עמר אבי׳ ונשקה על ראשה אמר לה בתי נתקיימה נבואתיך וכיון שהשליכוהו ליאור עמר אביה וטפחה על ראשה ואמ׳ לה בתי היכן נבואתיך היינו דכתיב ותתצב אחותו מרחוק לדעה לרעת מה יהא בסוף נבואתה דבורה דכתיב ודבורה אשה נביאה אשת לפידות מאי אשת לפידות שהיתה עושה פתילו׳ למקדש והיא יושבת תחת תומר מאי שנא תחת תומר אמר רבי שמעון בן אבשלום משום ייחוד דבר אחר מה תמר זה אין לו אלא לב אחר אף ישראל שבאותו הדור לא היה להם אלא לב אחד לאביהן שבשמים חנה דכתיב ותתפלל חנה ואומר עלץ לבי בה׳ רמה קרני בה׳ רמה קרני ולא רמה פבי דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותן שאול ויהוא שנמשחו בפך לא נמשכה מלכותן אלא כדי שיגמור אמר רב יהודה בר מנשי׳ אל תקרי בלתך אלא לבלותך שלא כמידת הקדוש ברו׳ הוא מידת בשר ודם מידת בשר ודם מעשרה ידיו מבלין אותו אבל הקדוש ברוך הוא מבלה מעשה ידיו אין צור כאלקינו אין צייר כאלקינו ארם צר צורה על גבי הכותל ואינו יכול להטיל בה רוח ונשמה קרבים ובני מעים אבל הקדוש ברוך הוא צר צורה בתוך צורה ומטיל בה רוח ונשמה קרבים ובני מעים אביגיל דכתיב וה׳ היא רוכבת על החמו׳ ויורדת בסתר ההר בסתר ההר מן ההר מיבעי ליה אמר רבה בר שמואל על עסקי דם הבא מן הסתרים נטלה דם והראתה לו אמר לה וכי מראין דם בלילה אמרה לו וכי דנין דיני נפשות בלילה אמר לה מורד

לא ינהג אדם עצמו כאכזרי אפילו בשעה שהוא כועס ואפילו בשעה שמכה את חבירו מיד אחר שהכהו מתחנן לפניו ומבקש ממנו שיסלח לו ואפילו בשעה שרואה שחבירו מתייסר ומתבזה לפניו אל ישמח לאיד חבירו שהרי הקב״ה רואה ומה הוא עושה לו ומסלק ממנו את כעסו ומביא עליו יסורין ומתייסר בשבילו ומבזה את עצמו בשבילו כדי שיסלח לו ואם שמח לאיד חבירו הקב״ה מסלק כעסו ממנ

מורד במלכות הוּ ולא צריך למידיניה אמר
לו עדיין שאול קיים ולא יצא טיבעך בעולם
אמר לה ברוך טעמך וברוכ את אשר כליתני
מבוא ברמים דמים תרתי משמע אלא מלמד
שנילתה את שוק והלך לאורה שלש פרסאו
אמ׳לה השמעי לי אמרה לו לא תהיה לך זאת
לפוקה זאת מכלל ראיכא אחריתי ומאי נינהו
מעשה רבת שבע ומסקנא הכי הואי והיתר
נפש ארוני צרורה בצרור החיים כי הורת
מיפטרה מיניה אמרה ליה והיה כי ייטיב ה׳
לארוני וזכרת את אמתך אמר רב נחמן היינו
דאמרי אינשי איתתא בהדי שותא פילכה
איכא דאמרי שפיל ואזיל בר אוזא ועינוהי
מיטיפי חולדה רכתיב וילך חלקיה הכהן
ואחיקם ועכבור וגומר ובמקום דקאי ירמיה
היכי מיתנביא איהי אמרי בי רב משמיה דרב
חולדה קרובת ירמיהו היתה ולאהוה מקפיד
עליה ויאשיה נופי היכי שביק ירמיהו ומשדר
לגבה אמרי דבי רבי שילא מפני שהנשים
רחמניות הן רבי יוחנן אמר ירמיהו לאהוה
הת׳שהלך להחזי עשר שבטי ומנלן דאהדור
דכתיב כי המוכר אל הממכר לא ישוב איפש
יובל בטלו ונביא מתנבא עליו שיבטל אלא
מלמר שירמיהו החזירן ויאשיה בן אמון מלך
עליהן דכתיב ויאמר מה הציון הלז אשר אני
רואה ויאמרו אליו אנשי העיר הקבר איש
השרים אשר בא מיהודה ויקרא את הדברים
האלה אשר עשית על המזבח בביתאל אלא
מלמר שיאשיהו מלך עליהן רב נחמן אמר
מהכאם יהודה שת קציר לך בשובי שבות
עמי אסתר רכתיב ויהי ביום השלישי ותלבש
אסתר מלכות בגדי מלכות מיב עי ליה אלא שלבשתה רוח הקודש כתיב הכא
ותלבש וכתיב התם ורוח לבשה את עמשאי וגומר אמר רב נחמן לא יאה יהירותא
לנשי תרתי נשי יהירן הויין וסניין שמיהו חרא שמה זיבורתא וחרא שמה כרכושתא
זיבורתא כתיב בה ותשלח ותקרא לברק ואלו איהי לא אזלה לגביה כרכושתא כתיב בה אמרו לאיש ולא אמ׳ אמרו למלך
אמר רב נחמן חולדה מבני בניו של יהושע היתה כתיב הכא בן חרחס וכתיב התם בתמנת חרס איתיביה רב עינא סבא
לרב נחמן שמונה נביאים והם כהנים יצאו מרחב הזונה ואלו הן נריה ברוך ושריה מחסיה ירמיה חלקיה חנמאל ושלום רבי
יהודה אומר אף חולדה הנביאה מבני בניה של רחב הזונה היתה כתיב הכא בן תקוה וכתיב התם את תקות חוט השני אמ׳
ליה עינא סבא ואמרי לה פתיא אוכמא מיני ומינך תסתיים שמעתא ראניירה ונסבה יהושע בן יהוצדק הוה ליה זרעא ליהושע
והכתיב בּוֹן בנו יהושע בנו בני לא הוו ליה בנתן הוו ליה בשלמא

בשלמא אינהו מיפרשי אלא אבהתיהו מנלן כדעולא דאמר עולא כל מקום ששמו
ושם אביו בנביאות בידוע שהוא נביא בן נביא שמו ולא שם אביו בידוע שהוא
נביא ולא בן נביא שמו ושם עירו מפורש בידוע שהוא מאותה העיר שמו
ולא שם עירו בידוע שהוא מירושלים במתניתא תנא כל שמעשיו ומעשה
אבותיו סתומין ופרט לך הכתוב באחר מהן לשבח בנון דכר ה׳ אשר הירה אל
צפניה בן כושי בן גדליה בידוע שהוא צריק בן צריק וכל שפרט לך הכתוב באחר
מהן לגנאי כנון ויהי בחרש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אלישמע בידוע שהוא
רשע בן רשע אמר רב נחמן מלאבי זרי מרדכי ולמה נקרא שמו מלאבי שהיה
משנה למלך מיתיבי ברוך בן נריה ושריה בן מעשיה ודניאל ומרדכי בלשן וחגי
זכריה ומלאבי כולן נתנבאו בשנת שתים לדריוש תיובתא תניא אמר רבי יהושע
בן קרחה מלאבי זה עזרא וחכמים אומרים מלאבי שמו אמר רב נחמן מסתברא
כמאן דאמר מלאבי זה עזרא דכתיב בנביאות מלאבי בגדה יהודה ותועבה
נעשתה בישראל ובירושלם כי חלל יהודה קדש ה׳ אשר אהב ובעל בת אל
נכר ומאן אפרישי נשים נכריות עזרא דכתיב ויען שכניה בן יחיאל מבני עילם
ויאמר לעזרא אנחנו מעלנו באלהינו ונושב
נשים נכריות תנו רבנן ארבעים יפיפיות
היו בעולם שרה ואביגיל רחב ואסתר ולמאן
דאמר אסתר ירקרוקת היתה מפיק אסתר
ומעייל ושתי תנו רבנן רחב בשמ׳ זינתה יעל
בקולה אביגיל בזכירתה מיכל בת שאול
בראייתה אמר רבי יצחק כל האומר רחב רחב מיד ניקרי אמר ליה רב נחמן אנא
אמינא רחב רחב ולא איכפת לי אמר ליה כי קאמינא ביודעה ובמכירה ומרבי ידע
את כל אשר נעשה מאי אמר רב אמר נבה המן מאחשורוש ושמוש אמר גבר מלכא
עילאה ממלכא תתאה ותתחלחל המלכה מאיותתחלחל אמר רב שפרסה נידד
ורבי ירמיה אמר שהוצרכה לנקביה ותקרא אסתר להתך אמר רב התך זה דניאל
ולמה נקרא שמו התך שחתכוהו מנרולתו ושמואל אמר שכל רברי מלכות נחתכין
על פיו לרעת על מה זה ועל מה זה אמר רבי יצחק שלחה לו שמא עברו ישראל על
חמשה חומשי תורה דכתיב בהן מ׳זה ומזה הם כתובים וינידו למרדכי את דברי
אסתר ואלו איהו לא אזל לגביה מכאן שאין משיבין על הקלקלה לך כנוס את
כל היהודים וגו׳ עך אשר לא כדת אמר רבי אבא שלא כדת היה שבכל יום ויום עך עכשיו באונס ועכשיו ברצון וכאשר
אבדתי אברתי בשם שאבדתי מבירה אבא כך אובד ממך ויעבור מרדכי אמר רב
שהעביר יום ראשון של פסח בת עינית ושמואל אמר דעבר ערקומא דמיא ויהי ביום
השלישי ותלבש אסתר מלכות בגרי מלכות מיבעי ליה אמר רבי אלעזר אמר רבי
חנינא מלמר שלבשתה רוח הקודש כתיב הכא ותלבש וכתיב התם ורוח לבשה
את עמשאי ואמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא לעולם אל תהי ברכת הדיוט קלה
בעיניך שהרי שני גדולי הדור ברכום שני הדיוטות ונתקיימה בהן ואלו הן הדור
ודניאל הור דברכיה ארונה דכתיב ויאמר ארונה אל המלך וגומר דניאל דברכיה
דריוש רכתיב אלדך די אנת פלחליה בתדירא הוא ישיזבינך ואמר רבי אלעזר אמ׳
רבי חנינא אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך שהרי אבימלך קלל את שרה הנה הוּ
לך כסות עינים ונתקיי בזרעה ויהי כי זקן יצחק ותכהינה עיניו ואביר רבי אלעזר אמ׳
רבי חנינא בא וראה שלא כמרת הקבה מרת בשר ורם מרת בשר ורם אדם שופת קדרה ואחר כך נותן לתוכ׳ מי אבל הקבה
נותן מים ואחר כך שופת הקדרה לקיים מה שנאמר לקול תתו המון מים בשמים ואמר רבי אלעזר אמר ר׳ חנינא כל האומ׳
דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שנאמר ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי ואמר רבי אלעזר אמר ר׳ חנינא צדיק אבר
לדורו אבר משל לאדם שאבדה לו מרגלית כל מקום שהיא מרגלית שמה לא אברה אלא לבעלה וכל זה איננו שוה לי אמ׳
רבי אלעזר אמר רבי חנינא בשעה שראה המן את מרדכי יושב בשער המלך אמר כל זה איננו שוה לי כדרב חסדא דאמר

רב חסדא זה בא בפרוזבולי וזה בא בפרוזבוטי

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

בפרוזבוטי אמר רב פפא וקרו ליה עברא רמזדבן בטלמי וכל זה אינו שו"ר לי
מלמד שכל נגזיו של אותו רשע חקוקין לו על לבו ובשערה שרואה את מרדכי
יושב בשער המלך אמר כל זה אינו שוה לי ואמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא
עתיד הקדוש ברוך הוא להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק שנאמר ביום ההוא
יהיה ה' צבאות לעטרת צבי ולצפירת תפארה לעושין בציונו
ולמצפין תפארתו יכול לכל תל לשאר עמו לכל שמשי בשירי ולרוח משפט
זה הדין דין אמת לאמתו ולגבור זה המתגבר
על יצרו משיבי מלחמה שנושאין ונותנין
במלחמת של תורה שער שמשכימין ומעריבין
בבתי כנסיות ובבתי מדרשו אמר מירת הדין
לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם מה
נשתנו אלו מאלו גם אלה ביין שגו ובשכר תעו פקו פליליה אין פקו אלא ניהנם שנ'
ולא תהיה זאת לך לפוקה ואין פליליה אלא דיינין שנאמר ונתן בפלילים ותעמר
בחצר בית המלך הפנימית אמר רבי לוי כיון שהגיעה לבית הצלמי' נסתלקה היכנ'
שכינה אמר אלי אלי למה עזבתני שמא אתה רן על שוגג כמזיד ועל אונס כרצון
או שמא על שקראתיו כלב שנ' הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי הזרה וקראתו
אריה שנאמר הושיעני מפי אריה ויהי כראות המלך את אסתר המלכה אמר
רבי יוחנן שלשה מלאכי השרת נזדמנו לה באותה שעה אחד שהגביה את צוארה
ואחר שמשך חוט של חסד עליה ואחר שמתח את השרביט וכמה אמר רבי ירמיה
שתי אמות היה והעמידו על שתים עשרה ואמרי לה על שש עשרה ואמרי לה על
עשרים וארבע במתניתא תנא על ששים וכן אתה מוצא באמתה של בת פרעה וכן
אתה מוצא בשיני רשעים דכתיב שיני רשעים שברת ואמר ריש לקיש אל תקרי
שברת אלא שרבבת רבה בר עופרן אמר משום רבי אלעזר ששמע מרבו ורבו מרבו
מאתים ויאמר לה המלך לאסתר המלכה מה בקשתך עד חצי המלכות ותעש חצי
המלכות ולא כל המלכות ולא דבר שחוצץ למלכות ומאי ניהו בניין בית המקדש
יבא המלך והמן אל המשתה תנו רבנן מה ראתה אסתר שזמנה את המן רבי
אליעזר אומר פחים טמנה לו שנאמר יהי שלחנם לפניהם לפח רבי יהושע אומר
מבית אביה למדה שנאמר אם רעב שונאך האכילהו לחם וגומר רבי מאיר אומר
כדי שלא יטול עצה וימרוד רבי יהודה אומ' כדי שלא יכירו בה שהיא יהודית רבי
נחמיה אומר כדי שלא יאמרו ישראל אחות יש לנו בבית המלך ויסיחו דעתן מן
הרחמים ר' יוסי אומר כדי שיהא מצוי לה בכל עת רבי שמעון בן מנסיא אומר אולי
ירגיש המקום ויעשה לנו נס רבי יהושע בן קרחה אומר אסביר לו פנים כדי שיהרג
הוא והיא רבן גמליאל אומר מלך הפכפכן היה אמר רבן גמליאל עדיין צריכין אנו
למורעי דתניא רבי אלעזר המודעי אומר קנאתו במלך קנאתו בשרים רבה אמר
לפני שבר גאון אביי ורבא דאמר תרויהו בחומם אשית את משתיהם וגומר אשכחיה רבה בר אבוה לאליהו אמר ליה
כמאן חזיא אסתר ועברה הכי אמר ליה ככולהו תנאי וככולהו אמוראי ויספר להם המן את כבוד עשרו ורוב בניו וכמה
רוב בניו אמר רב שלשים עשרה מתו ועשרה נתלו ועשרה מחזרין על הפתחים ורבנן אמרי אותן שמחזרין על הפתחים
שבעים הויא דכתיב שבעים בלחם נשכרו אל תקרי שבעים אלא שבעים ורמי בר אבא אמר כולן מאתים ושמונה הוו
שנאמר ורב בניו ורוב בניטריא מאתן וארביסר הוו אמר רב נחמן בר יצחק ורב כתיב בלילה ההוא נדדה שנת המלך
אמר רבי תנחום נדדה שנת מלכו של עולם ורבנן אמרי נדדו עליונים נדדו תחתונים רבא אמר שנת המלך אחשורוש
ממש נפלה ליה מילתא ברעתיה אמר מאי דקמן דזמינתיה אסתר להמן דלמא עיצה קא שקלי עילויה דההוא גברא
למקטליה הדר אמר אי הכי לא הוה גברא דרחים לי דהוה מודעלי הדר אמר דלמא איכא אינש דעבר בי טיבותא ולא
פרעתיה משום הכי מימנע אנשי ולא מגלו לי מיד ויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים מלמד
שנקראים מאליהן וימצא כתוב אשר כתב מבעי ליה מלמד ששמשי

זה דין אמת לאמתו כל דמשוס
כבי בקש אמת לאמתו דכדין
מדומה נדין לחקוק קעדים בשוס עד ש
שיתבלה אמתו ולא ידעו אמתו לאמתו:

שמשי סופר המלך שוכח ישראל היו ומיומות כורש היו כמו שנאמר בספר עזרא שכתב שנה לכורש ועכשיו ואף בימי מרדכי כורש עשה
כן שנאמר ובמלכות אחשורוש ובתחילת מלכותו כתבו שטנה: לו יכון לנרוך עמנו: דיסקריתא כפר: בהדי ליטול מכס: לרבנן תלמידיו: קילבות קרוביה
דרש בעניני של יום ושפח ע"ז בפיסן היה קוף יום תפיסת קעמיר: ומשקול לחתי ואטול שבי: לסתיבהו נותה עליהן לקחניון: זוחי זוג
של ספרים כעין מס ספרים: ענין כלי חלם: ולתעניתיה יום שלישי לתעניתיה שתחילו להתענות בי' בניסן ומה שמי' המקדיל ליום תחילת שלישי היו כיום
השלישי ותלבש מלכות יום שלישי
לשלישי קרוים: שם מזרע היהודים
יש ודע היהודים שהם קוף בית מקם לך ת
תוכל לו: מלמד שהשיאוהו בהלכה ונת
דתן יפה מיועצו: שוה יוסף: מלמד
שהיתה מחזקת בעצמה לחשוב מחשבות ומיכיר לתת
ליומר לים בר ונותנין המן הרע הזה: מפל
לשון עוסק והולך מפל מיכה לנקוף ו
והמלך מפיל: ישלך עליו הקל בדיך הו'
משלך פורעניות על הרשעים כלי חמלה
מילו: בדרך שהשיעבד בו אותו בדיך בכך בכנסיות בתי מדרשות ובתי כנסיות
מחשבים על מה שעשה המן לעתיד: שחת של שם על שהיה מחשב
יוסף על ידי קבלת פניו: ישמעאל

ששמשי מוחק וגבריאל כותב אמר רבי אסי דרש רבי שילא איש כפר תמרתא
ומה כתב שלמטה שליחותן של ישראל אינו נמחק כתב שלמעלה לא כל שכן לא
נעשה עמו רבר אמר רבא לא מפני שאוהבין את מרדכי אלא מפני ששונאים את
המן הכין לו תנא לו הכין ועשה כן למרדכי אמר ליה מנו מרדכי אמר ליה היהודי
אמר ליה טובא מרדכי איכא ביהודאי אמר ליה היושב בשער המלך אמר ליה סני
ליה בחר דיסקרתא אינמי בחר נהרא אמר ליה האנמי הב ליה אל תפל רבר מכל
אשר רברת ויקח המן את הלבוש ואת הסוס אזל אשכחי' דיתבי רבנן קמיה ומחוי
להו הילכו קמיצ' לרבנן כיון רחזי' מרדכי ראפיק לקבליה וסוס מיחה בירי' מירתת
אמר להו לרבנן האי רשיעא למקטל נפשי קא אתי לו מקמיה די לא תכוו בנחלתו
בההיא שעתא נתעקף מרדכי וקם ליה לצלותא אתא המן ויתיב לי' קמייהו ואוריך
עד דסליק מרדכי לצלותיה אמר להו במאי עסקיתו אמר ליה בזמן שבית המקדש
קיים מאן דמגדב מנחה מייתי מלי קומציה דסולתא ומתכפר ליה אמר להו אתא

מלי קומצי קמחא דדכו ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי אמ' ליה רשע עבר שקנ'
נכסים עבר למי ונכסיס למי אמר ליה קום לבוש הני מאני ורכוב האי סוסיא רבעי
לך מלכא אמ' לי' לא יכילנא עד דעיילנא לבי בני ואשקול למזיי דלאו אורח ארעא
לאשתמושי במני רמלכא הכי שדרה אסתר ואסרתינהו לכולהו בי בני ולכולהו
אומני עיילי' איהו לבי בני ואסחי' ואזל ואייתי זווא מביתיה וקא שקיל ממזייה בהדי
דקא שקיל ליה אינגיר ואיתנח אמר ליה אמאי קא מיתנחת אמר גברא דהוה חשיב
ליה למלכא מכולהו דרברנוהי השתא לישוייה בלאני וספר אמר ליה רשעולאו ספר של כפר קרצום היה עשרים ושתים שנה בתר דשקלינהו למזייה לבשינהו למאניה אמר ליה סק ורכב אמ' ליה לא יכילנא
דכחישי חילאי מימי תעניתא נחין וסליק כי סליק בעש ביה אמר לי' לא כתיב לכו בנפל איובך אל תשמח אמר לי' הני מלי כל
מילי בישראל אבל בדירכו כתיב ואתה על במותימו תדרך ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו כי הוה דכתיב ג
נקשו ואזיל בשבילא דבי המן חזיתיה ברתיה דקיימא אאיגרא סברה האי דרכיב אבוה והאי דמסני קמיה מרדכי שקלה
עציצא דבית הכסא ושדיתיה אריש ואבוה דלי עיניה וחזת דאבוהא הוא נפלה מאיגרא לארעא ומיתה והיינו דכתיב
וישב מרדכי אל שער המלך אמר רב ששב לשקו ולתעניתו והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש אבל בתו וחפוי ראש
על שאירע לו ויספר המן לזרש אשתו ולכל אוהביו וגומר קרי ליה אוהביו וקרי לי' חכמיו אמר רבי יוחנן כל האומר דבר
חכמה אפילו באומות העולם נקרא חכם אם מזרע היהודים מרדכי וגומר אמרו ליה אי משאר שבטים קאתי יכלת ליה ואי
משבט יהודה ובנימן ואפרים ומנשה לא יכלת ליה יהודה דכתיב ידך בערף אויביך אינך דכתיב בהו לפני אפרים ובנימן כנפ' פט' תלים פ
ומנשה עוררה את גבורתך כי נפל תפל לפניו ורש רבי יהודה בר אלעאי שתי נפילות הללו למ' אמרו לו אומה זו משולה
לעפר ומשולה לככבי' כשהן יורדין יורדין עד עפ' וכשהן עולין עולין עד לכוכבי' וסריסי המלך הגיעו ויבהילו למלמר שהביאוהו
בבהלה כי נמכרנו אני ועמי וגומר כי אין הצר שוה בנזק המלך אמרה לו צר זה אינו שווה בנזק של מלך איקני בה בושתי
וקטלה השתא אקני ברידי ומבעי למקטלי ויאמר המלך אחשורוש ויאמר לאסתר המלכה ויאמר למה לי אמר רבי
אבהו בתחלה על ידי תורגמן כיון דאמרה ליה מרבית שאול קאתינא מיד ויאמר לאסתר המלכה: ותאמר אסתר איש צר
ואויב המן הרע הזה אמר רבי אלעזר מלמר שהיתה מחווה כלפי אחשורוש ובא מלאך וסטר ירה כלפי המן: והמלך
קם בחמתו וגומר והמלך שב מגינת הביתן מקיש שיבה לקימה מה קימה בחימה אף שיבה בחימה ראזל ואשכח למלאכי
השרת דאידמו ליה כנברי וקא עקרי לאלני ואמר להו מאי עובדייכו אמרו ליה דפקדינן המן אתא לביתיה והמן נופל
על המיטה נופל מיבעי ליה אמר רבי אלעזר מלמר שבא מלאך והפילו עליה אמר ויי מביתא ויי מבראי ויאמר המלך
הגם לכבוש את המלכה עמי בבית ויאמר חרבונא וגומר אמר רבי אלעזר אף חרבונא רשע באותה עצה היה כיון שראה
שלא נתקיימה עצתו מיד ברח והיינו דכתיב וישלך עליו ולא יחמול מידו ברוח יברח וחמת המלך שכבה שתי שביכות הללו ג' תוכ כו
למה אחת של מלכו של עולם ואחת של אחשורוש ואמרי לה אחת של אסתר ואחת של ושתי לכלם נתן לאיש חליפות כנ"ל פט' תלים פה
שמלות ולבנימן נתן חמש חליפות אפשר רבר שנצטער בו אותו צדיק יכשל

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

יכשל בו דאמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב בשביל משקל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף משא אחיו נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים אמר רבי בנימן בר יפת רמז לו שעתיד בן לצאת ממנו שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות שנאמר ומרדכי יצא בלבוש מלכות תכלת וגומר ויפל על צואר בנימן אחיו כמה צוארין הוו ליה לבנימן אמר רבי אלעזר בכה על שני מקדשים שעתידין להיות בחלקו של בנימן ועתידין ליחרב ובנימן בכה על צואריו בכה על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף ועתיד ליחרב והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימן אמר רבי אלעזר אמר לדם כשם שאין בלבי על בנימן אחי שלא היה במכירתי כך אין לבי עליכם כי פי המדבר אליכם ולבי ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים נושאים מטוב מצרים מאי מטוב מצרים אמר רבי בנימן בר יפת אמר רבי אלעזר שלח לו יין שרעת זקנים נוהרה הימנו וילכו גם אחיו ויפל לפניו אמר רבי בנימן בר יפת אמר רבי אלעזר החיינו דאמרי אנשי תעלא בעידניה סניד ליה תעלא מאי בצירותיה מאחוריה ואי איתמר הכי איתמר מר ושתחו ישראל על ראש המטה אמר רבי בנימן בר יפת אמר רבי אלעזר תעלה בעידניה סניד ליה וינחם אותם וידבר על לבם אמר רבי בנימן בר יפת אמר רבי אלעזר מלמד שאמר להם דברים שמתקבלין על לב ומה עשרה נרות לא יכלו לכבות נר אחד נר אחד היאך יכול לכבות עשרה נרות ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר אמר רבי יהודה אורה זו תורה וכן הוא אומר כי נר מצוה ותורה אור שמחה זה יום טוב וכן הוא אומר ושמחת בחגך ששון זו מילה וכן הוא אומר שש אנכי על אמרתך ויקר אלו תפילין וכן הוא אומר וראו כל עמי הארץ כי שם קרא עליך ויראו ממך ותניא רבי אליעזר הגדול אומר אילו תפילין שבראש וארבע פרשיות שבהן שנאמר קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי יהיו ואומר והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה לך ושמרת את החקה הזאת בעבדה הזאת ואומר וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפת בין עיניך ואומר למען תהיה תורת ה' בפיך כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים ואומר קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי יהיו ואומר והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה לך ושמרת את העבדה הזאת בחדש הזה עבדה אתם ואומר והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים ואומר ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים מבכור אדם ועד בכור בהמה על כן אני זובח לה' כל פטר רחם הזכרים והבכור בניי אפדה ואומר והיה לאות על ידך ולטטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים ואומר ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא וגומר ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף וחמושים עלו בני ישראל ממצרים ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי האמן האמין את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי מזה אתכם ויסעו מסכות ויחנו באתם בקצה המדבר וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה ותניא רבי אומר מלמד שהיו ישראל מגולגלין בענני כבוד ומשומרין בענני כבוד ומפולסין בענני כבוד ומנוקין בענני כבוד ומוסקין בענני כבוד ומוצפין בענני כבוד ומלובנין בענני כבוד ומוגנין בענני כבוד ומוסעין בענני כבוד ומוכנסין בענני כבוד ומוקפין בענני כבוד ומוסתרין בענני כבוד ומוגבה

כל תקוק בכל לשון נמוק פירש קונטרס שתהא לקרות בכל לשון שרוצה לקרות בספר תורה ושקר קריאת התורה מיכה מן התורה מדה כנגד מדה לבד מפרשת זכור דקרי לאוריית ובתרגום עמלק פירוש כל קריאה שבתורה כגון מעות מלויה ופרשת עגלה ערופה וידוי מעשר ובכורים וכל אלו שבעניין פרק אלו הן הגזילות: דאי בלשון הקדש נמוק לשון לי למיכת וכו' קשיא דקא בעיר אלא נמוק מלרי כמוש מלרי קרא בין למען דשמר בכל לשון נמוק למען דשמר יש לומר דשמם בעי לשון שיבא דכתיב בעלי עלמא למען דשמר בכל לשון נמוק מלרי קרא לרבנין לשון הקדש ולמען דשמר בלשון הקודש נמוק נרוך לרבני בכל לשון: הסדיר שמשם עשרת ברכות על הסדר מכאן קשי' למה שפלשי דפריש דשם טעה בחתך מן הברכות ושכח אחת מהן שברי' לחזו שחזר אותה בכרכא שכח במקום שנזכר נוסח שלנו וקשיא דשם כן הוא לומר שכח במקום עשרה בדכתי וקשיא דכתי וקבל מחזי כשמעי דקאמרי התקין אותן על הסדר אלא מלמה לפרש הא אין לומר סדר אלא שיהא כשלא נשנו לשנות אבינא ואיהו כרבי כתב רחמנא שמע תפלה מנא לן דתניא שמעון הפקולי הסדיר שמונה עשרה ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה אמר רבי יוחנן ואמרי לה במתניתא תנא מאה ועשרים זקנים ובהם כמה נביאים תיקנו שמונה עשרה ברכות על הסדר תנו רבנן מנין שאומר אבות שנאמר הבו לה' בני אלים ומנין שאומר גבורות שנאמר הבו לה' כבוד ועז ומנין שאומר קדושת שנאמר הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה' בהדרת קדש ומה ראו לומר בינה אחר קדושת שנאמר והקדישו את קדוש יעקב וארת אלהי ישראל יעריצו וסמיך ליה וידע תועי רוח בינה ומה ראו לומר תשובה אחר בינה דכתיב לבבו יבין ושב ורפא לו אי הכי ליכא רפואה בתר' דתשובה לא סלקא דעתך דכתיב וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח ומאי חזית דסמכת אהא סמוך אהא כתב קרא אחרינא הסולח לכל עוונייכי הרופא לכל תחלואיכי הגואל משחת חייכי למימרא דגאולה ורפואה בתר סליחה היא והכתיב ושב ורפא לו ההוא לאו רפואה דתחלואים הוא אלא רפואה דסליחה היא ומה ראו לומר גאולה בשביעית אמר רבא מתוך שעתידין לינאל בשביעית לפיכך קבעוה בשביעית והאמר מר בששית קולות בשביעית תקיעות בשביעית בן דוד בא מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא ומה ראו לומר ברכת השנים בתשיעית אמר רבי אחא מתוך שניתנרה מילה בשמינית שצריכה רפואה לפיכך קבעוה בשמינית ומה ראו לומר ברכת השנים בתשיעית אמ' רבי אלכסנדרי כנגד מפקיעי שערים דכתיב שבור זרוע רשע ודור כי אמרה בתשיעית אמרה ומה ראו לומר קיבוץ גליות לאחר ברכת השנים דכתיב ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא וכיון שנתקבצו גליות נעשה דין ברשעים שנאמר ואשיבה ידי עליך ואצרוף כבור סיגיך וכתיב ואשיבה שופטיך כבראשונה וכיון שנעשה דין מן הרשעים כלו המינין ובטל זדים עם המינין שנאמר ושבר פשעים וחטאים יחדו וכיון שכלו המינין מתרוממת קרן צדיקים דכתיב וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק וכטל נירי הצדק עם הצדיקים שנאמר מפני שיבה תקום והדרת פני זקן וסמיך ליה וכי יגור אתכם גר והיכן מתרוממת קרנם בירושלם שנאמר שאלו שלום ירושלם יאהביך וכיון שנבנית ירושלם בא דוד שנאמר אחר

והיו בהוייתן יהו ורבנן מאי טעמא אמר קרא שמע בכל לשון שאתה שומע ורבי נמי הא כתיב שמע ההוא מיבעי לי' השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך ורבנן סברי כמאן דאמר הקור את שמעו ולא השמיע לאזנו יצא ורבנן נמי הכתיב והיו ההוא מיבעי ליה שלא יקרא למפרע ורבי שלא יקרא למפרע מנא ליה מדברים הדברים ורבנן דברים הדברים לא משמע להו לימא קסבר רבי כל התורה כולה בכל לשון נאמרה למה לי למכתב והיו אצטריך סלקא דעתך שמע כרבנן כתב רחמנא והיו לימא קסברי רבנן כל התורה בלשון הקודש נאמרה דאי סלקא דעתך בכל לשון נאמרה למה לי למכתב שמע אי צ

קמיס וקמיס ולא עפיץ
מעשה בעפיצים שהיו עומדין
מתני׳ בן עיר שזמנו בחומת
עשר: אם עתיד לחזור מיד הוא בנמדע
עיר בתרעה עשר בן כרך בחמשה עשר:
גמ׳ לא שנו בן כרך כרך שהלך
לעיר ועתיד לחזור למקומו קורא בחמ׳
עשר ולא בתרעה עשר: אלא שעתיד
לחזור בלילי ט״ו למדבר עשר אם קודם עמוד
השחר יצא מן העיר הוה ליה כמי שאינו
עתיד לקרות עמהן בלילי ט״ו אף על פי
שעדיין אם קונדיא וכיוס לא יכיף אם מן
זה לסיפא פרוז בן יומו: אבל אין עתיד
לצאת משם בלילי ט״ו אלא שעתיד לחזור למחר
ליום אחר בלילי ט״ו והוה ליה כמי שיצא
בלילי ט״ו בין בלילי ט״ו בין בלילי י״ו שלא יהא
אם ביום ט״ו לא היו מוקף ליומו וקרי בי״ו
כתובת מקומו אלא על פי אם קונדיא בכרך
אבל אין עתיד לחזור בלילי ט״ו אין נכרך
לקרותה בי״ו ומפתין קונדיא עמהן אף על
פי שעתיד לחזור למחר זמן: מנא ליה דמשו׳
ההוא יומא חשיב כותייהו: בן כפר
שקדים וקדל ליום הכניסה ונמחר כך
קדל לעיר ויקיף שם בלילי י״ו: בין כך
ובין כך לחזור עתיד לחזור ולבתוך משם
קודם ליום קונדיא עמהן בלילי ט״ו: ככני
העיר בעי מקרי כל הפרזי׳ זמנם בחמ׳
עשר בין כפרים בין עיירות ובכנן הוה
לקהילו עלייהו דקדל ליום הכניסה ונכי
מילי דקהילו עלייהו דאין נכרך לחזור
ולקרות בתרעה עשר כי ליתיב ככפר:
מאחר דכרכים מקדל נילי המלך וכו׳:
כל תוקף לקיים מיגרת הפורים על תוקף
הקהיל לקבוע: תוקפו של מחמורוש
ומתחילת היות מדברת בתוקפו עד סופה
ומה לעיל על ככה היינו לכתב ונקדמת
להודיע לדורות מה ראו בחותו הזמן
שעשו מה שעשו ומפרש על ככה עשו
ולפרש מה הניע על העושים: נקדמת
ספר וכתב בספר: שלח תפריס בחומי
פעמים שמלך לסיפא לאחר ביאתו
מכות ספר תורה שתפרו בפעמים שמלך
ונקדמת לינדת לומ׳ שאינה חמור כספר:
שיקו משונעין שיקו מדלא קתפר עד
שיקוס תפיסת קניר כמיתו ועד קניר
קשיבי ומן קשיבי לבשיבי כיחבלו לסוף
קתפר: קכתונת

דפתרא דמליח ונקמיח ולא עפיץ קשיח אם כן היאך כותבין על קלפים
שלנו דלא עפיצי ספר תורה ותפילין ומזוזות ותיכן רביבו תם
שאסיר שלמו מתיבין בקלפים שלנו מהיכיבעפיצים ומדוב דבפקיד שבי דבינטין קף יט
תמיר דלגלא עפיץ יכול להזדייף ושלנו אין יכול להזדייף ע״כ הלכן:

גר מגילה על הספר וברייו תפיס רבינו תם

שהדין שלנו הוא דין גמור אבל על עפיצים גף
לא היו דיין ומקי מסמע פרק שבי דבינטין
דתניא בכל כותבין בדיו ובסם ומסיק
בכל דבר של קיימת ומסיק לשתויי מילי
ומשני לשתויי הא דתניא דבי חייא כתבו
בימי טייא ועפצא כשר ומדלמנטרי לשתויי
עפצא מדבעיי׳ בתר דתני דיו שמע מינה
דעיקר דיו לא היו מעפצא ומטע׳ זה לכך
לפסול ספר תור׳ הכתוני׳ מדיו של עפצי׳
שהרי כהן שפיגם אבל לוקה דכתיב בחיי ויקף מא
ושברו את מצבותיו וגו׳ ואמרי׳ מיי׳ס מהלכי׳ מגילה
שפיגם כהן שפיגם אבל לוקה דכתיב בחיי עשין מנוף
העפציים ודלמא היו קוף שוב ומכל מקום בדאקי מיי׳ס מהלכי׳ מגילה
דאותו שלנו היו עיקר דיו כדמשמע פרק עשין מנוף תפיס
כל היוד דר׳ אמי פלי קורטא דדיותי ובדיק קף ס
פירש מאבר תפיסה של דיו ובדיק בין
דם שחור ובאותו שלנו שייך שבירה ולא
באותו של עפצים: בן כפר
שהלך לעיר בין כך בין כך קונדא עמהם
פירש רש״י ואף על פי שקדל כבר ליום
הכניסה וקצי לימי יחזור ויקר׳ שמי שעמי
ומכל מקום בדאקי לשמיר ויקר׳ לכך
פקיק בעיר בלילי נעשה בכני קעיר ואף
על פי שעתיד לחזור בו ביו ואף על פי
שקדל ליום הכניסה דקא דאמרינן כפרי
מקדימין ליום הכניסה כדי שיספיקו מים
ומזון לאחיהם שבכרכי ופעמים מתעכב
היינו דוקא כשאינם מוקפים שם בלילי יד
אבל ביום יד בין שם אבל בשאר ימים
שם בלילי ט״ו אין מתעכב עשרה ולהי דיבו ככני
העיר אף על פי שקדל כבר:
ובלבד שיהו משולשין כדאמ׳ כמו
שפירש רש״י פיקוס מדלא קניר עד קניר
דתניא רשי׳ פיקוס מדלא קניר עד קניר
דם שחור ובאותו שלנו שייך שבירה ולא
באותו של עפצים: בן כפר

קנקנתום חרתא דאושכפי דיפתרא דמליח
וקמיח ולא עפיץ נייר מחקא: עד שתהא כתוב
אשורית: דכתיב ככתבם וכזמנם: על הספר
וברייו וכו׳: מנלן אתיא כתיבה כתיבה כתיב
הכא ותכת׳ אסתר המלכה וכתיב התם ויאמ׳
להם ברוך מפיו יקרא אלי את כל הדברים
האלה ואני כותב על הספר בריו: מתני׳
בן עיר שהלך לכרך ובן כרך שהלך
לעיר אם עתיד לחזור למקומו קורא כמקומו
ואם לאו קורא עמהן ומהיכן קורא אדם את
המגילה ויוצא בה ידי חובתו רבי מאיר אומר
כולה רבי יהודה אומ׳ מאיש יהודי ר׳ יוסי אומ׳
מאחר הדברים האלה: גמ׳
אמר רבא לא שנו אלא שעתיד לחזור
בלילי ארבע׳ עשר אבל אין עתיד לחזו׳ בלילי
ארבעה עשר קורא עמהן אמ׳ רבא מנא אמינ׳
לה דכתב על כן היהודי הפרזי הישבי בערי
הפרזות מכרי כתיב היהודים הפרזים למה לי
למיכתב היושבי בערי הפרז׳ הא קא משמע
לן דפרוז בן יומו נקר׳ פרוז אשכחן פרוז מוקף
מנלן סברא הוא מדפרוז בן יומו קרוי פרוז
מוקף בן יומו קרוי מוקף ואמר רבא בן כפר
שהלך לעיר בין כך ובין כך קורא עמהן מאי
טעמא האי כבני העיר בעי למקרי ורבנן הוא
דאקילו על הכפרים כדי שיספקו מים ומזון
לאחיה שבכרכין הני מילי כי איתיה ברוכתי׳
אבל כי איתיה בעיר כבני עיר בעי למקרי
איתיביה אביי בן כרך שהלך לעיר בין כך
ובין כך קורא כמקומו בן כרך סלקא דעתך
באם עתיד לחזור תליא מילתא אלא לאו בן
כפר ולאו תרוצי מתרצת תני קורא עמהן:
מהיכן קורא אדם את המגילה וכו׳: מב
תניא רבי שמעון בן יוחי אומר מבלילה ההוא אמ׳ רבי יוחנן ומולן מקרא אחד דרשו
ותכתב אסתר המלכה ומרדכי היהודי את כל תקף מאן דאמר כולה תוקפו של
אחשורוש ומאן דאמר מאיש יהודי תוקפו של מרדכי ומאן דאמר מאחר הדברים
האלה תוקפו של המן ומאן דאמר מבלילה ההוא תוקפו של נס רב הונא אמר מהכא ומה ראו על ככה ומה הניע אליהם
מאן דאמר כולה מה ראה אחשורוש שנשתמש בכלים של בית המקדש על ככה משום דחשיב שבעים שנין ולא איפרוק
ומה הניע אליהם דקטל ושתי ומאן דאמר מאיש יהודי מה ראה מרדכי דאיקני בהמן על ככה דשוי עלייהו עיו ומה הניע
אליהם דאתרחיש ניסא ומאן דאמר מאחר הדברים האלה מה ראה המן שנתקנא בכל היהודים על ככה משום דמרדכי
לא יכרע ולא ישתחוה ומה הניע אליהם ותלו אותו ואת בניו על העץ ומאן דאמר מבלילה ההוא מה ראה אחשורוש להביא
את ספר הזכרונות על ככה דזמינתיה אסתר להמן בהדיה ומה הניע אליהם דאתרחיש ניסא אמר רבי חלבו אמר רב
בר גוריא אמר רב הלכה כדברי האומר כולה ואפילו למאן דאמר מאיש יהודי תוקפו של מרדכי ומאן דאמר מאחר
הדברים האלה תוקפו של המן אמר רב חמא בר גוריא אמר רב מגילה נקראת ספר ונקראת איגרת נקראת ספר שאם תפרה בחוטי פשתן פסולה ונקראת
איגרת שאם הטיל בה שלשה חוטי נידין כשרה אמר רב נחמן ובלבד שיהו משולשין אמ׳ רב יהודה אמר שמו׳ הקורא
במגילה הכתובה בין הכתובים לא יצא אמר רבא לא אמרן אלא דלא מחסרא ומייתרא פורתא אבל מחסרא ומייתרא
פורתא לית לן בה לוי בר שמואל הוה קא קרי קמיה דרב יהודה במגילה הכתובה

סירוסין לא יצא רבי מונא אומ׳ משום ר׳ יהודה
אף בסירוגין אם שהא כדי לגמור את כולה
חוזר לראש אמר רב יוסף הלכה כרבי מונא
שאמר משום רבי יהודה אמר ליה אביי לרב
יוסף כדי לגמור את כולה מהיכ׳ דקאי לסיפ׳
או דילמא מרישא לסיפא אמר ליה מרישא
לסיפא דאם כן נתת דבריך לשיעורין אמר
רבי אבא אמר רבי ירמיה בר אבא אמר רב
הלכה כרבי מונא ושמוא׳ אמר אין הלכה כר׳
מונא בסורא מתנו הכי בפומבדיתא מתנו
הכי אמ׳ רב כהנא אמר רב הלכה כרבי מונא
ושמואל אמר אין הלכה כרבי מונא רב ביבי
מתני איפכא רב אמר אין הלכה כרבי מונא
ושמואל אמר הלכה כרבי מונא אמר רב
יוסף נקוט דרב ביבי בידך דשמוא׳ היא דחייש
ליחידאה דתנן שומרת יבם שקידש אחיו את
אחותה משום ר׳ יהודה בן בתירה אומ׳
לו המתן לו עד שיעשה אחיך הגדול מעשה
אמר שמואל הלכה כרבי יהודה בן בתיר׳ תנו
רבנן השמיט בר׳ סופר אותיות או פסוקין
וקראן הקורא כמתורגמן המתרגם יצא
מיתיבי היו בה אותיו׳ מטושטשו׳ או מקורעות
אם רישומן ניכר כשירה ואם לאו פסולה
לא קשיא הא בכולה הא במקצתה תנו רבנן
השמיט בה הקורא פסוק אחד לא יאמ׳ אקרא
את כולה ואחר כך אקרא אותו פסוק אלא
קורא מאותו פסוק ואילך נכנס לבית הכנסת ומצא צבור שקראו חציה לא יאמר
אקרא חציה עם הציבור ואחר כך אקרא אלא קורא אותה מתחילתה ועד
סופה: מתנמנם יצא וכו׳: היכי דמי מתנמנם אמר רב אשי נים ולא נים תיר ולא תיר דקרו ליה ועני ולא ידע להדורי
סבראוכי מדכרו ליה מידכר: היה כותבה דורשה ומגיהה אם כיון לבו יצא וכו׳:
פסוקא וכתיב לה כי כיון לבו מאי הויא על פה הוא אלא דכתיב פסוקא פסוקא וקרי ליה ומי יצא והאמר רבי חלבו אמר
רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה׳ כדברי האומר כולה ואפילו למאן דאמר מאיש יהודי תוקפו של מרדכי ומאן דאמר מאחר הדברים
אלא דמנחה מגילה קמיה וקרי לה מינה פסוקא פסוקא וכתיב לה לימא מסייעא ליה דאמר רבה בר בר חנה דאמר רבה בר בר
חנה אמר רבי יוחנן אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב רבי מיתיבי אמר רבי שמעון בן אלעזר מעשה ברבי מאיר שהלך לעבר שנר
רבי יוחנן אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב בעסיא ולא הי׳ שם מגילה וכתבה מלבו וקרא׳ אמר רבי אבהו שאני רבי מאיר דמיקיים ביה ועפעפיך יישירו נגדך
אמר ליה רמי בר חמא לרבי ירמיה מדפתי מאי ועפעפיך יישירו נגדך אמר לו אלו דברי תורה דכתיב בהו התעלף עיניך
בו ואינגו ואפילו הכי מיושרין הן אצל רבי מאיר רב חסדא אשכחיה לרב חנגאל דהוה כתיב ספרים שלא מן הכתב אמר
ליה ראויה כל התורה כולה ליכתב על פיך אלא כך אמרו חכמים אסור לכתוב אות׳ אחר׳ שלא מן הכתב מדקאמר כל
התורה כולה ראויה שתיכתב על פיך מכלל דמיושרין הן אצלו והא רבי מאיר כתב שעת הדחק שאני אביי שרא לרבי
בר הבו למיכתב תפילין ומזוזות שלא מן הכתב כמאן כי האי תנא דתניא רבי ירמיה אומר משום רבינו תפילין ומזוזות
נכתבות שלא מן הכתב ואין צריכות שירטוט שירטוט ואידי ואידי נכתבות שלא מן הכתב מאי טעמא
מיגרס גריסן: היתה כתובה בסם כו׳: סם סמא מקרא אמר רבה בר בר חנה סקרתא שמה קומא קנקנתום

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

שיר
מחבר הכתוב משה מסיני נתלה לתוך במגילה ובשאר ספרים
בעיני שיור הכתוב כיון דטעמא הוי כדי שלא יקרע:
חזן
מחבר הכתוב הוא הנביא שומע ואינו מדבר אבל חזקיה וקבוצה
מדבר הוא מדקאי המגלה וכקבוצה הוא לכל לכתבי חזן מדבר זה
שנאמר שמיעה תשמיעני לחזנו: ורבי יהודה ר"מ מענה

הכתובה בין הכתובים אמר לי"ר הרי אמרו
הקורא במגילה הכתובה בין הכתובים לא
יצא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן
הקורא במגילה הכתובה בין הכתובים לא
יצא וכן לה אמוחה בציבור שנו ואמר רבי
חייא בר אבא אמר רבי יוחנן שיור התפר
הלכה למשה מסיני ומחו לה אמוחא ולא
אמרו אלא כדי שלא יקרע ואמר רבי חייא
בר אבא אמר רבי יוחנן אלמלי נשתייר
במערה שעמד בה משה ואליהו כמלא נקב
מחט סדרקית לא היו יכולין לעמוד מפני האורה
שנאמר כי לא יראני האדם וחי ואמר רבי
חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מאי דכתיב
ועליהם ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם
בהר מלמד שהראהו הקדוש ברוך הוא
למשה דקדוקי תורה ודיקדוקי סופרים ומה
שהסופרים עתידין לחדש ומאי ניהו מקרא
מגילה: מתני' הכל כשירין לקרות
את המגילה חוץ מחרש שוטה וקטן רבי יהודה
מכשיר בקטן: גמ' מאן תנא
חרש דיעבד נמי לא אמר רב מתנה רבי יוסי
היא דתנן הקורא את שמע ולא השמיע
לאזנו יצא רבי יוסי אומר לא יצא ומאי
דרבי יוסי היא ודיעבד נמי לא דילמא רבי
יהודה היא ולכתחילה הוא דלא אבל דיעבד
שפיר דמי לא סלק' דעת' דקתני חרש דומיא
דשוטה וקטן מה שוטה וקטן דיעבד נמי לא
אף חרש דיעבד נמי לא ודילמא הא כראיתה
והא כראיתה מדקתני סיפא' יהודה מכשיר
בקטן מכלל דרישא לאו' יהודה היא ודילמא
כולה רבי יהודה היא מי דמי רישא לפסולה
וסיפא לכשירה ודילמא כולה רבי יהוד' היא
ותרי גווני קטן קתני לה וחסורי מחסרא והכי
קתני הכל כשירין לקרות את המגילה חוץ
מחרש שוטה וקטן במה דברים אמורי' בקטן
שלא הגיע לחינוך אבל בקטן שהגיע לחינוך
אפילו לכתחילה שרבי יהודה מכשיר בקטן
במאי אוקימתא כרבי יהודה ודיעבד לא הא
דתני יהוד' בריהדר' שמעון בן פזי חרש המרב
ואינו שומע תורם לכתחילה מני אי רבי יהודה
דיעבד אין לכתחילה לא אי ר' יוסי דיעבד נמי
לא ואלא מאי רבי יהודה ואפילו לכתחילה אלא הא דתניא לא יברך אדם ברכת
המזון בלבו ואם בירך יצא מני לא רבי יוסי אי רבי יהודה אפילו לכתחילה אי רבי יוסי אפילו דיעבד נמי לא
לעולם

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

לעולם רבי יהודה ואפילו לכתחילה ולא
קשיא הא דריה הא דרביה דתניא ר' יהודה
אומר משום רבי אלעזר בן עזריה הקורא את
שמע צריך שישמיע לאזנו שנאמר שמע
ישראל ה' אלהינו ה' אחד השמע לאזניך מה
שאתה מוציא מפיך רבי מאיר אומר אשר
אנכי מצוך היום על לבבך אחר כוונת הלב
הן הן הדברים השתא דאתית להכי אפילו
תימא רבי יהודה ברייה דרבי שמעון בן פזי ר' מאיר
הוא: רבי יהודה מכשיר בקטן: דתניא
אמר רבי יהודה קטן הייתי וקריתיה למעלה
מרבי טרפון וזקנים בלוד אמרו לו אין מביאין
ראיה מן הקטן תניא אמר רבי קטן הייתי
וקריתיה למעלה מרבי יהוד' אמרו לו
אין מביאין ראיה מן המתיר ולי טרו ליה אין
מביאין ראיה מן הקטן חדא ועוד קאמרו ליה
חדא דקטן היית ועוד אפילו גדול היית אין
מביאין ראיה מן המתיר: מתני'
אין קורין את המגילה לא מולין
ולא טובלין ולא מזין וכן שומרת יום כנגד
יום לא תטבול עד שתנץ החמה וכולן ששנו
משעלו עמוד השחר כשר: גמ'
מנלן דאמר קרא והימים האלה נזכרין
ונעשים ביום אין בלילה לא ימא תיהוי
תיובתא דרבי יהושע בן לוי דאמר ריבה חייב
אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה
ביום כי קתני אדיום: ולא מולין וכו':
דכתיב ביום השמיני יומל: ולא טובלין
ולא מזין וכו': דכתיב והזה הטהור על
הטמא ביום השביעי ואיתקש טבילה להזיה:
וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול
עד שתנץ החמה וכו': פשיטא מאי שנא
שומרת יום כנגד יום מכל חייבי טבילות
אצטריך סלקא דעתך אמינא תיהוי כראייה
ראשונה של זב וראייה ראשונה של זב
איתקש לבעל קרי דכתיב זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרעה בעל
קרי טובל ביום האי נמי ליטבול ביומיה והא ביממא לא מציא טבלה דכתיב
כל ימי זובה כמשכב נדתה יהיה לה בלילא מיהת ליעביד מקצת שימור ותיטבול
קא משמע לן כיון דבעיא ספירה

הקורא למפרע

פרק שני

ספירה ביממא היא: וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר מנהני מילי אמ' רבא דאמר קרא ויקרא אלהים לאור יום למאיר ובא קראו יום אלא מעתה ולחשך קרא לילה הא קיימא לן דערב צאת הכוכבים לאו לילה הוא אלא אמר רבי זירא מהכא ואנחנו עושים במלאכה וחצים מחזיקים ברמחים מעלות השחר ועד צאת הכוכבים ואומר והיה לנו הלילה למשמ' מאי ואומר וכי תימא משיעלה עמוד השחר לאו יממא ומכי ערבא שמשא לילי ואינהו מקרמי ומחשכי תא שמעוהיה לנו הלילה למשמר והיום למלאכה:

מתני' כל היום כשר לקריאת המגילה ולקריאת ההלל ולתקיעת שופר ולנטילת לולב ולתפלת המוספין ולמוספין ולזידוי הפרים ולזידוי מעשר ולזידוי יום הכיפורים לסמיכה לשחיטה לתנופה להגשה לקמיצה ולהקטרה למליק ולקבלה ולהזייה ולהשקיית סוטה ולעריפת העגלה ולטהרת המצורע כל הלילה כשר לקצירת העומר ולהקטר חלבים ואיברים זה הכלל דבר שמצותו ביום כשר כל הלילה: גמ' מנלן דאמ' קרא והימים האלה נזכרי' ונעשים לקריאת ההלל רכתיב ממזרח שמש עד מבואו רבי יוסי אומ' זה היום עשה ה' ונגילה ולולב דכתיב ולקחתם לכם ביום הראשון ולתקיעת שופר דכתיב יום תרועה יהיה לכם ולמוספין דכתיב רבר יום ביומו ולתפלת המוספין כמוספין שויוה רבנן ולזידוי פרים דיליף כפרה כפרה מיום הכפורים דתניא גבי יום הכיפורים וכפר בעדו ובעד ביתו בכפרת דברים הכתוב מדבר וכפרה ביממא הוא רכתיב ביום הזה יכפר עליכם: ולזידוי מעשר וכו': דכתיב ואמרת לפני ה' אלהיך בערתי הקודש מן הבית וסמיך ליה היום הזה ה' אלהיך מצוך לעשותם ולשחיטה רכתיב וסמך ושחט וכתיב בה בשחיטה ביום זבחיכם ולתנופה דכתיב ביום הניפכם את העומר ולהגשה דאיתקש לתנופה דכתיב ביום הניפכם את העומר ולהקטרה מיד האשה את מנחת הקנאות והניף והקריב ולמליקה ולקבוצה ולהקטרה דכתיב ביום צותו את בני ישראל ולהזייה ולהשקיית סוטה דכתיב ביום ולהשקיית אתיא תורה תורה כתיב הכא ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת וכתיב התם על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט מה

הקורא למפרע

משפט יום לכתיב וקיים ביום קבילו את נפיו מודעים כל הפרשה כו' לקיחת דין במסכת סנהדרין בפרק לחד דיני ממונות: לעקידת מצורע בנפרים ועון חרש ושוטה ומפרש הטעם: לעמוד מד קנידה וספירה כלילה לה בלילה עד הבוקר על מוקדי על המזבח

ויקרא יד כל הלילה עד הבוקר: וכרבי יוסי דאמר במסכת מכשות שפלה סולם את היושבת שחריה לעמוד ומהו תמיד שלא יהיו שלחן שלחן כנגד שפחו של מסדר:

מכשות לך סו

הקורא

הדרן עלך הקורא למפרע

ויקרא ו עומר ויושב שם דבק עומר שם דבק יושב:

מכשות לך סז

קלקלה שניה יחד יצאו ולא למריהן מי שמי קלקלת בשמעתין בפ"ה: לא יבבך אין בבך לבבך בשיני ובחמישי ובשבת במאכח עזרא תיקן שיהו קורין בשני ובחמישי בבבא קמא בפרק מרובה ובכתובות בפרק הכונס ובשבת תשמישין דשבת הן הן בגלוי ישראל:

ויקרא כג

ואין מוסיפין עליהן שלא יקשה לעבור מפני שהן ימי מלואים ומשנכנסו לארץ ישראל לא היו ימי מלואים עוד ולמה הן מוזכרין לדרוש: ואין מפטירין משום קרי ענתה נפיט: קפוחה ותחוטם בנחמיה מפרש: ואין מוסיפין עליהן בהפטרה תדשים ומועד כמי שהיה בישוב מלאכה למלאכה דבר הלמד מתורת: נמ' מה שאין קורין בתורה קורין בנביא קורין בקדושה בתורה קורין בעשרה בנביא בעשרים ואחד: ואין מפטירין בקללה בנביא ובכתובים אין מפטירין בקללה בנביא ובכתובים מפטירין בקללה בתורה ובנביא ובכתובים אין מפטירין בקללה: ואין מפטירין בשני בנביא ובכתובים מפטירין בשני בתורה ובנביא אין מפטירין בשני בתורה ובכתובים מפטירין בשני: ואין מפטירין בשבת בנביא ובכתובים מפטירין בשבת בתורה ובנביא אין מפטירין בשבת בתורה ובכתובים מפטירין בשבת

תנא מה שאין כן בתורה פרוש שאין קורא אלא אחד מכאן קשיא
לימה פרוש דבישה פרק קמא דכבא בתרא ובקושיין
משום דתנן פרקים שבתורה יחיד קורא אותן פרוש אותן אלא
קורא אליה ובחמישי בשבת במנחה קורין שלשה אבל
ביחידים לא היה שליח ציבור קורא עמהם כלל ואינו מברך
כלומר הכא ועכשיו כמו לא התקינו אלא כך
אלא לבניה מי שאין יודע לקרות לכך כל
כמו שפרוש רש"י בהקומץ ויחיד קורא אותן
לבדו ולא יקרו שנים פסוקים פסוקים ואחר כך
באותן שמוכה פסוקים שמתחילין מעיל
לפי שהוא תקנת הפרשה: ס"ח
ובמגילה אפילו עשרה קורין ועשרה
מתרגמין דמי מוקח מתרגמין לפי שאין
מתרגמין מתרגום בכתובים ובחכם מקרא
דכולהו יש תרגום אבל לא עשאו יקונטרס
אלא מימיו כתובים בעשה:
כגון בעבד תנוך כשקשים וכתובים קשה
דקה לקמן מי כמכר שומרי קסם ויש לומר
דקתם לא קרי עיקר התקנה דקא אלא
תקנו אלכתב ככתב הזה שלשם שומרי הסף
ונסרים אחד ואין בירושלם שיעור ומתרגם
הקלבות ומעמידין על עקרן אלכתב פרים
אחד ואפילו הכי לא תקנו ככתב הזה דעיקר
התקנה לא היתה אלא ככתב תורי ונביאי
וכתובים: אין פותחין מעמדה
פסוקי בבא ואם תאמר והרי פרשת עמלק
דלילה אלא תשעה פסוקים ויש לומר דשאני
פרשת עמלק דכיון דיומא קא ומפסיק
עניני היא ומשום הכי אין לחוש דפקי כמי
שמעלין לקמן דאין מפטירין פחות מכלי
פסוקים והיכא דליכא עניני פחות מכלי קדלין
בפחות: אין

תנא מה שאין כן בתורה פרוש שאין קורא אלא אחד מכאן קשיא
לימה פרוש דבישה פרק קמא דכבא בתרא ובקושיין
משום דתנן פרקים שבתורה יחיד קורא אותן פרוש אותן אלא
קורא אליה ובחמישי בשבת במנחה קורין שלשה אבל
ביחידים לא היה שליח ציבור קורא עמהם כלל ואינו מברך
כלומר הכא ועכשיו כמו לא התקינו אלא כך
אלא לבניה מי שאין יודע לקרות לכך כל
כמו שפרוש רש"י בהקומץ ויחיד קורא אותן
לבדו ולא יקרו שנים פסוקים פסוקים ואחר כך
באותן שמוכה פסוקים שמתחילין מעיל
לפי שהוא תקנת הפרשה: ס"ח
ובמגילה אפילו עשרה קורין ועשרה
מתרגמין דמי מוקח מתרגמין לפי שאין
מתרגמין מתרגום בכתובים ובחכם מקרא
דכולהו יש תרגום אבל לא עשאו יקונטרס
אלא מימיו כתובים בעשה:
כגון בעבד תנוך כשקשים וכתובים קשה
דקה לקמן מי כמכר שומרי קסם ויש לומר
דקתם לא קרי עיקר התקנה דקא אלא
תקנו אלכתב ככתב הזה שלשם שומרי הסף
ונסרים אחד ואין בירושלם שיעור ומתרגם
הקלבות ומעמידין על עקרן אלכתב פרים
אחד ואפילו הכי לא תקנו ככתב הזה דעיקר
התקנה לא היתה אלא ככתב תורי ונביאי
וכתובים: אין פותחין מעמדה
פסוקי בבא ואם תאמר והרי פרשת עמלק
דלילה אלא תשעה פסוקים ויש לומר דשאני
פרשת עמלק דכיון דיומא קא ומפסיק
עניני היא ומשום הכי אין לחוש דפקי כמי
שמעלין לקמן דאין מפטירין פחות מכלי
פסוקים והיכא דליכא עניני פחות מכלי קדלין
בפחות: אין

ס"ח תנא מה שאין כן בתורה תנו רבנן בתור אחד
קורא ואחד מתרגם ובלבד שלא יהא אחד
קורא ושנים מתרגמין ובנביא אחד
קורא ושנים מתרגמין ובלבד שלא יהו שנים
ס"ט קורין ושנים מתרגמין ובהלל ובמגילה אפילו
עשרה קורין ועשרה מתרגמין מאי טעמא
כיון דחביבה יהבי דעתיהו ושמעי:

ע מקום שנהגו לברך ירך: אמר אביי
לא שנו אלא לאחריה אבל לפניה מצוה לברך
דאמר רב יהודה אמר שמואל כל המצוה
כולן מברך עליהן עובר לעשייתן מאי משמע
דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא אמר רב
נחמן בר יצחק אמר קרא ויהי אחימעץ דרך
הכבר ויעבור את הכושי אביי אמר מהכא
והוא עבר לפניהם ואיבעית אימא מהכא ויעבר
מלכם לפניהם וה' בראשם לפניה מאי
מברך רב ששת מקטרזיא איקלע לקמיה
דרב אשי ובריך מנח לאחריה מאי מברך
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם האל הרב
את ריבנו והדן את דינינו והנוקם את
נקמתינו והנפרע לנו מצרינו והמשלם
גמול לכל אויבי נפשינו ברוך אתה ה' הנפרע
לישראל מכל צריהם רבא אמ' האל המושיע
עא אמר רב פפא הילכך נימרינהו לתרויהו ברוך אתה ה' הנפרע לישראל מכל צריהם
האל המושיע: בשני ובחמישי בשבת במנחה קורין שלשה וכו': הני
שלשה כנגד מי אמר רב אסי כנגד תורה נביאים וכתובים רבא אמר כנגד כהנים
לויים וישראלים אלא הא דתני רב שימי אין פוחתין מעשרה פסוקין בבית הכנסת
ודבר עולה מן המניין הני עשרה כנגד מי אמר רבי יהושע בן לוי כנגד עשרה
בטלנין שבבית הכנסת רב יוסף אמר כנגד עשרת הדיברות שנאמרו למשה בסיני
רבי לוי אמר כנגד עשרה הילולין שאמר דוד בספר תילים ורבי יוחנן אמר כנגד
עשרה מאמרות שבהן נברא העולם והי נגהי ויאמר דבראשית הני תשעה הוו בראשית נמי מאמר הוא דכתיב ברבר
ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם אמר רבא ראשון שקרא ר' משובח שני שקרא ר' משובח שלישי שקרא ר' משובח ראשון
שקרא ארבעה משובח דתנן בשלש קופות של שלש סאין שבהן תורמין את הלשכה והיה כתוב עליהן אבג' לידע איזו מהן
נתרמה ראשון להקריב ממנה ראשון שמצוה בראשון אמצעי שקרא ארבע משובח דתנן אל מול פני המנורה יאירו
מלמד שמצרד פניהם כלפי נר מערבי ונר מערבי כלפי שכינה ואמר רבי יוחנן מכאן שאמצעי משובח ואחרון שקרא
ארבעה משובח משום מעלין בקודש ולא מורידין רב פפא איקלעלבי כנישתא דאבי גובר וקרא ראשון ארבעה
ושבחיה רב פפא: אין פותחין מהן ואין מוסיפין: תנא הפותח מברך לפניה והחותם מברך לאחריה והאידנא
דכולהו מברכי לפניה ולאחריה היינו טעמא דתקינו רבנן נזירה משום הנכנסין ומשום היוצאין: בראשי חדשים
עב ובחולו של מועד קורין ארבעה וכו': בעא מיניה עולא בר רב מרבא פרשת ראש חודש כיצד קורין אותה צו את בני
ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי דהויין תמניא פסוקי היכי נעביד ניקרי תרי תלתא תלתא פסוקין פשו להו תרי
ואין משיירין בפרשה פחות משלשה פסוקין ניקרי ארבעה ארבע פשו להו שבעה וביום השבת הויין תרי ובראשי חדשים
הויין חמשה היכי נעביד ניקרי תרי מיהא וחד מהנך אין

ליקרי שלישי תני מקלי שני מקרות דפרשת וביום השבתות ותקח קרבי
מכרחי חלשים פשו להו תרי כו': ביום הראשון נבי מעמדות תנן לה
במסכת תעניות ביום הראשון ואחד בשבת: דולג השיני מזוד ומתחיל
לסוף שני פסוקי' מפרשה שלאחריו ופוסקו: פוסק הראשון קולא חני הפסוק השלישי ופוסקו:

תענית לד כו

אין מתחילין בפרשה פחות משלשה פסוקים
ליקרי תרי מיהא ותלתא מהך פשו להו תרי
אמר לו זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דתנן
ביום הראשון בראשית ויהי רקיע ותני עלה
בראשית בשנים יהי רקיע באחד והוינן בה
בשלמא יהי רקיע באחד דתלתא פסוקי הוו
אלא בראשית בשנים חמשה פסוקי הוו
ותניא הקורא בתורה לא יפחות משלשה
פסוקים ואיתמר עלה רב אמר דולג ושמואל
אמר פוסק רב אמר דולג מאי טעמ' לא אמר
פוסק קסבר כל פסוק דלא פסקיה משה אנן
לא פסקינן ליה ושמואל אמר פסקינן ליה
והא אמר רבי חנינא קרא נער גדול היה לי
אצל רבי חנינא הגדול ולא התיר לי לפסוק
אלא לתנוקות של בית רבן הואיל ולהתלמד
עשויין התם טעמא כאי משום דלא אפשר
הכא נמי לא אפשר ושמואל אמר פוסק מאי
טעמא לא אמר דולג נזירה משום הנכנסין
ומשום היוצאין מיתיבי פרשה של ששה
פסוקים קורין אותה בשנים ושל חמשה
פסוקים יחיד קורא ראשון שלשה השיני
קורא שנים מפרשה זו ואחד מפרשה אחרת
ויש אומר שלשה לפי שאין מתחילין בפרשה
פחות משלשה פסוקים ואם איתא למאן
דאמר דולג נדלוג ולמאן דאמר פוסק נפסוק
שאני התם דאפשר בהכי אמר רבי תנחום
אמר רבי יהושע בן לוי הלכה כיש אומרים
ואמר רבי תנחום אמר רבי יהושע בן לוי
כשם שאין מתחילין בפרשה פחות משלשה
פסוקין כך אין משיירין בפרשה פחות משלשה פסוקי' פשיטא השתא ומה אתחלתא
דקא מיקיל תנא קמא מחמירי יש אומרי' שיור דמחמיר תנא קמא לא כ"ש דמחמירי
יש אומרין מהו דתימא נכנסין שכיחי יוצאין לא שכיחי דמנחי ספר תורה ונפקי קא
משמעלן ותנא קמא מאי שנא שיורי דלא משום יוצאין אתחולי נמי נזירה משום
הנכנסין אמרי מאן דעייל שיולי שייל שלח ליה רבה ברי' דרבא לרב יוסף
הילכתא מאי שלח ליה הילכתא דולג ואמצעון דולגין: זה הכלל כל שיש בו מוסף
כו': איבעיא להו תענית ציבור בכמה ראש חודש ומועד דאיכא קרבן מוסף
ארבעה אבל הכא דליכא קרבן מוסף לא או דילמא הכא נמי איכא מוסף תפילה תא שמע בראשי חדשים ובחולו של
מועד קורין ארבעה הא בתענית ציבור חמשה אימא רישא בשיני ובחמישי ובשבת במנחה קורין שלשה הא תעניית
ציבור ארבעה אלא מיהא ליכא למישמע מינה תא שמע דרב איקלעלבבל בתענית ציבור קם קרא בסיפרא פתח ברוך
חתים ולא ברוך נפול כולי עלמא אנפיהו ורב לא נפל על אפיה מכרי רב בישראל קרא מאי טעמא חתם ולא ברוך לאו
משום דבעי למיקרי אחרינא בתריה לא רב בבהני קרא דהא רב הונא קרי בבהני בשלמה רב הונא קרי בבהני דהא אפי'
רב אמי ורב אסי דכהני חשיבי דארעא ישראל מכיף בייפי ליה לרב הונא אלא רב הא איכא שמואל דכהנא הוא ודבר
עליה שמואל נמי מיכף הוה בייף ליה לרב ורב הוא דעבר ליה כבוד וכי עביד ליה בפניו שלא בפניו לא עביד ליה הכי נמי
מסתברא דרב בבהני קרא דאי סלקא דעתך בישרץ קרא לפניה מאי טעמ' ברוך לאחר תקנה אי הכי לאחריה נמי לברך
שאני היכא דיתיב רב דמיעל עיילי מיפק

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ושאין בהן ביטול מלאכה כגון חול המועד וקטנה דהא
קף יח ומפרש לקמן בפרק הישן (דף עג:) דכל שיש בו תשעה באב ואינו יום טוב קורין לו בתענית ציבור ואם
קרבן מוסף ומותר בעשיית מלאכה ולא דומיא דיום הכפורים שהוא בעשירי
לחדש שיש בהם עינוי נפש הכתוב מדבר ואפילו בשאר חדשים אסור
ולרב אפי' מתני' מי לא תנא קמא
יכי תנן יוסי אומר לעולם קורין שבת ומפטיר תחר
ואם תאמר למה רבי יוסי קורא והכי קתני
לעולם קורין שבת הקדשי הקרי מפטיר
תחר ולא כעי למימר תחר מן השבת ואם
תומר הכי היכי לתנא קמא למימר
מפטיר מי דקיימו רבנן קרי ליה ממעט
בתענה בהם שהוא בשבת ובחרבעה
יותר מארבעה והם כן מתמעט
לא יתחיל בתענה בהם שהוא בשבת
לקריות הבינוני ואינו מתחיל לקרות הלא
להפטיר הכי נמי לרבי יוסי קרי המפטיר
תחר מן השבת שקדמה:
ואבעית לימא דבי פיוטי ידיים
ורגלים הוא דעבד
כדעולא דאמר אפי' כולהו נמי קמיה רב הוי ילפינן מהכי דכל מעיקרא סיפור פישוט ידים ורגלים הוה עביד
אסר ליה מדרבנן בלא פישוט ידים ורגלים ובסוף קמשר ואפילו הכי קתני לעיל מן השבת
כלומר מדרבנן בלא פישוט ידים ורגלים יש
לתמוה על הני כתיתת שלנו שיש בהן
דבפ' הילך נוטל שליש בגוף על פניו
ובפ' ר"א נגוב על פניו ולקמן אמרינן
דמשמע דבלא פישוט ידים ורגלים אין
מסירין לו אלא מן הצואר ולמעלה ואפשר
דלא גרסינן הכא אלא ואבעית לימא דבי פיוטי ידים ורגלים הוא דעבד
ומפרש לה בגמרא:
מיפק לא נפקי תא שמע זה הכלל כל שיש בו
ביטול מלאכה לעם כגון תענית ציבור ותשע
באב קורין שלשה ושאין בו ביטול מלאכה לעם
כגון ראשי חדשים וחולו של מועד קורין
ארבעה שמע מינה אמר רב אשי והא אנן
לא תנן הכי זה הכלל כל יום שיש בו מוסף
ואינו יום טוב קורין ארבעה לאתויי מאי לאו
לאתויי תענית ציבור ותשעה באב ולרב
אשי מתניתין מני לאתנא קמא ולא רבי יוסי
דתניא חל להיות בשיני ובחמישי קורין שלשה
ומפטיר אחד בשלישי וברביעי קורא אחד
ומפטיר אחד רבי יוסי אומר לעולם קורין
שלשה ומפטיר אחד ואי קשיא זה הכלל לא
לאתויי ראש חודש ומועד הא בהדיא קתני
לה בראשי חדשים ומועד קורין ארבעה
סימנא בעלמא יהיב דלא תימא יום טוב
וחולו של מועד כי הדדי נינהו אלא נקוט האי
כללא בידך כל דתפיס ליה מילתא מחבריה
טפי ליה גברא יתירא הילכך בראש חודש
ומועד דאיכא קרבן מוסף קורין ארבעה
ביום טוב דאסור בעשיית מלאכה חמשה
ביום הכיפורים דענוש כרת ששה שבת
דאיכא איסור סקילה שבעה נופא רב איקלע
לבבל בתענית ציבור קם קרא בספרא פתח
בריך חתם ולא בריך נפל כולי עלמא אאנפיהו
ורב לא נפל על אנפיה מאי טעמא רב לא
נפל על אפיה דצפרה של אבנים היתה
ותניא ואבן משכית לא תתנו בארצכם
להשתחוות עליה עליה אי אתה משתחוה
בארצכם אבל אתה משתחוה על אבנים
של בית המקדש כדעולא דאמר עולא לא
אסרה תורה אלא רצפה של אבנים בלבד
אי הכי מאי איריא רב אפי' כולהו נמי קמיה דרב הוי ולישדל לגבי ציבורא ולינפול
על אפיה לא בעי למיטרח ציבורא ואיבעית אימא רב פישוט ידים ורגלים הוה עביד
וכרעולא דאמר עולא לא אסרה תורה אלא פישוט ידים ורגלים בלבד וליפול
על אפיה ולא ליעביד פישוט ידים ורגלים לא משני ממנהגיה ואיבעית אימא ארם
חשוב שאני כדרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו
שנאמר ויאמר ה' אל יהושע קום לך תנו רבנן קידה
אלא אם כן נענה כיהושע בן נון דכתיב ויאמר ה' אל יהושע קום לך תנו רבנן קידה
על אפים שנאמר ותקר בת שבע אפים ארץ כריעה על ברכים וכן הוא אומר
מכרוע על ברכיו השתחואה זו פישוט ידים ורגלים שנאמר הבוא נבוא אני ואמך
ואחיך להשתחות לך ארצה לוי אחוי קידה קמיה דרבי ואיטלע והא קא נרמא
ליה והאמר רבי אלעזר לעולם אל ישיח אדם דברים כלפי מעלה ואיטלע והא נרמא ליה
גדול השיח דברים כלפי מעלה ואיטלע ומנו לוי הא והא נרמא ליה אמר רב חייא
בר אבין חזינא ליה לאביי ורבא

מיפק לא נפקי היכא דאיכא ניוחא דבריך נזיפא משום קנבנטין כדאמרינן לעיל
ביטול מלאכה לכל כך שאין קבוצים עושות
מלאכה בהן וקבי כמי תמיהין במסכת
דאם קבוצה נכנסה משמשת מטי ביטול מלאכה
לעם שני יומים ושמעתי מפי מוהרי"ט הזקן ז"ל
שביתקה להם מפה זו כשביל שלא פירקו
מזמיהן בעגל: תוספת ואבי מביאת בפרק
מי שבריית דדבי אליעזר שמעו הבאים
ולא רבו ליתן מזמיהן לבעליהן שלא אחרו
להן אתם רוצי לעשות סבל ומספה שאין
בו כח לקבל ונתן הקדוש בריך הוא שכרן
של בעלי בעולם הזה שיהו משמרות דאשי
חדשים יתר מן הבאים לעולם הבא לן
עתידות להתחדש כמו דאשי חדשי שמתי
תתחדש כשהוא כעוליה: עכ: ומקרא
מסיימו דכתיב אשר בכתרת שם ביום
הקימעה ותנחם יומבן ביום דמולד ומולד ה"ת
כמו"נ דאם חל ר"ח להיות בשבת הקימעה
הוא ר"ח ומולד ר"ח חודש יום
הקימעה אלמ"ר ר"ח חודש לאו יום הקימעה
הוא: ומועד כמי לאו ביטול מלאכה לעם
שקבי ליה לבית הכנסת יתר מימי החול
לפי שאין עסקן בו מלאכה אלא מבהרה
לאכה: ולרב אפי' תימא דאי הכא
דמיהא לאתויי כמי תענית ציבור ותשעה באב
במוסף תפלת עריבי: מתני' מני לית
לה בה תענית דתנן ר"ה ויוה"כ ושבת
בתרייהו דמסכת תעניות: קונדס לחד
מיקנא בעלמא הוא דהדר ביקיו ליה בזה
הכלל מיקנא ידיע לן כו': כל דתפיס מילתא
מחבריה כל יום קשודף לבר מיתברו: לא
לפרש תורה בפסוק זה אלא שלא יעשו
רגלת לבעים בבית הכנסת דגזרת שב
מקדש: לא מצרה בגורל שלא יכל
יעשו מבעי: פישוט ידים ורגלים בפיהם
נופל על פניו ושאר הכבוד לא היו עושין
כן: לא מצאי לא היה רגיל בשבן ממהנהנו
: ואיבעית אימא לא היה רגיל ליפול על
פניו כלומר שהיה לדם חשוב ואינו נופל
על פניו: אלא לא מסתברא דלומר אלא
מס כן בעוה מעשיו שהוא בעל בתפלתו:
ליה זה אתה נופל על פניך אלא לא
לעצות: קונדס לחד אחמי קידתך בעולם הזה שיהו
עליך לשחק ומתוך שיהו יכול להשען על גודלו ונפל
ידיו ומסיימו לותו בזקיפתו ונכוי לקתמין
במתניתי ומתוך כך נכלם בבוקר דלמטה:
קטיר דבריס כלפי למעלה במסכת
תעניות עליה למרום ואין אתה מוצא
על כך: לא ולא נרמא ליה לפי שקטיר
בתקלקל בשעת קסבתה: דמכלי

תני שלשה ומשמה כנגד מי אילימא כנגד מי שלא רצו שלא רצו חמשה כנגד מי ומי נימא שלא מוכר שלא קנה קשיא למאי לא בעי מר שלא רצו
דבעמא דמוסף משום לטטוי יד נברא שלא נתרצה לכך כיום טוב ולא שלא מצאוהו כתוב בספר ירמיה ובמלכי כתיב ובירמיהו מפרש שהשניים
פירש הקל לתשעורים וקשיא לימ' שתקנו חכמי כנסת הגדולה שלא יהו מזכירין שבח ישראל בשעת צרתן: אמר יעקב מנעה נרסי שמא קוה יהין לא היה מזכירין שבח ישראל בשעת צרתן לא כן במקין

דמצלי אצלויי: ביום טוב חמשה ביום הכיפורים ששה כו': מתני' מני לא רבי ישמעאל ולא ר' עקיב' דתניא ביום טוב חמשה וביום הכיפורי ששה ובשבת שבע אין פותחין מהן ואין מוסיפין עליהן דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר ביום טוב חמשה וביום הכפורים שבעה ובשבת ששה אין פותחין מהן אבל מוסיפין עליהן מני אי רבי ישמעאל קשיא תוספת אי רבי עקיבא קשיא ששה ושבע' אמ' רבא תנא דבי רבי ישמעאל היא דתנ' דבי רבי ישמעאל ביום טוב חמשה ביום הכיפורים ששה בשבת שבעה אין פותחין מהן אבל מוסיפין עליהן דברי רבי ישמעאל קשיא דרבי ישמעאל אדרבי ישמעאל תרי תנאי אליבא דר' ישמעאל מאן תנא להא דתניא ביום טוב מאחרין לבוא וממהרין לצאת ביום הכיפורים ממהרין לבוא ומאחרין לצאת ובשב' ממהרין לבוא וממהרי לצאת לימא רבי עקיבא דאית ליה גברא יתירא אפילו תימא רבי ישמעאל דנפיש סידורא דיומא הני שלשה ארבעה חמשה ששה ושבעה כנגד מי פליגו בה רבי יצחק בר נחמני וחד דעמיה ומנו רבי שמעון בן פזי ואמרי לה רבי שמעון בן פזי וחד דעמיה ומנו רבי יצחק בר נחמני ואמרי לה רבי שמואל בר נחמני חד אמר כנגד ברכת כהנים וחד אמר כנגד שלשה שומרי הסף חמשה מרואי פני המלך ושבעה רואי פני המלך תני רב יוסף שלשה חמשה ושבעה שלשה שומרי הסף חמשה מרואי פני המלך שבעה רואי פני המלך אמר ליה אביי עד האידנא מאי טעמא לא פריש לן מר אמר ליה הוה ידענא דצריכותו לי ומי בעיתו מינאי מילתא ולא אמרי לכו אמר ליה יעקב מינאה לרב יהודה הני ששה ריום הכפורים כנגד מי אמר ליה כנגד ששה שעמדו מימינו של עזרא וששה משמאלו שנאמ' ויעמד עזרא הסופר על מגדל עץ אשר עשו לדבר ויעמד אצלו מתתיה ושמע ועניה ואוריה וחלקיה ומעשי על ימינו ומשמאלו פדיה ומישאל ומלכיה וחשום וחשבדנה זכריה משולם הני שבעה הוו היינו זכרי' היינו משלם ואמאי קראו משלם דמישלם בעבריה תלנ רבנן הכל עולין למניין שבעה ואפילו קטן ואפילו אשה אבל אמרו חכמי אשה לא תקרא בתורה מפני כבוד צבור איבע' להו מפטיר מהו שיעלה למניין שבעה רב הונא ורב יהודה בר אבא חד אמר עולה וחד אמר אינו עולה מאן דאמר עולה דהא קרי ומאן דאמר אינו עולה כד עולא דאמ' עולא מפני מה המפטיר בנביא צריך שיקרא בתורה תחילה מפני כבוד תורה וכיון דמשום כבוד תורה הוא למיניא לא סליק מיתיבי המפטיר בנביא לא יפחות מעשרים ואחד פסוקין כנגד שבעה שקראו בתורה ואם איתא עשרים וארבעה הויין כיון דמשום כבוד תורה הוא כנגדו

ע"ז מתני' שלשה ומשמה כנגד מי אילימא כנגד מי שלא רצו שלא רצו חמשה כנגד מי ומי נימא שלא מוכר שלא קנה קשיא למאי לא בעי מר שלא רצו
דבעמא דמוסף משום לטטוי יד נברא שלא נתרצה לכך כיום טוב ולא שלא מצאוהו כתוב בספר ירמיה ובמלכי כתיב ובירמיהו מפרש שהשניים
פירש הקל לתשעורים וקשיא לימ' שתקנו חכמי כנסת הגדולה שלא יהו מזכירין שבח ישראל בשעת צרתן: אמר יעקב מנעה נרסי שמא קוה יהין לא היה מזכירין שבח ישראל בשעת צרתן לא כן במקין

דמצלי אצלויי: ביום טוב חמשה ביום הכיפורים ששה כו': מתני' מני לא רבי ישמעאל ולא ר' עקיב' דתניא ביום טוב חמשה וביום הכיפורי ששה ובשבת שבע אין פותחין מהן ואין מוסיפין עליהן דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר ביום טוב חמשה וביום הכפורים שבעה ובשבת ששה אין פותחין מהן אבל מוסיפין עליהן מני אי רבי ישמעאל קשיא תוספת אי רבי עקיבא קשיא ששה ושבע' אמ' רבא תנא דבי רבי ישמעאל היא דתנ' דבי רבי ישמעאל ביום טוב חמשה ביום הכיפורים ששה בשבת שבעה אין פותחין מהן אבל מוסיפין עליהן דברי רבי ישמעאל קשיא דרבי ישמעאל אדרבי ישמעאל תרי תנאי אליבא דר' ישמעאל מאן תנא להא דתניא ביום טוב מאחרין לבוא וממהרין לצאת ביום הכיפורים ממהרין לבוא ומאחרין לצאת ובשב' ממהרין לבוא וממהרי לצאת לימא רבי עקיבא דאית ליה גברא יתירא אפילו תימא רבי ישמעאל דנפיש סידורא דיומא הני שלשה ארבעה חמשה ששה ושבעה כנגד מי פליגו בה רבי יצחק בר נחמני וחד דעמיה ומנו רבי שמעון בן פזי ואמרי לה רבי שמעון בן פזי וחד דעמיה ומנו רבי יצחק בר נחמני ואמרי לה רבי שמואל בר נחמני חד אמר כנגד ברכת כהנים וחד אמר כנגד שלשה שומרי הסף חמשה מרואי פני המלך ושבעה רואי פני המלך תני רב יוסף שלשה חמשה ושבעה שלשה שומרי הסף חמשה מרואי פני המלך שבעה רואי פני המלך אמר ליה אביי עד האידנא מאי טעמא לא פריש לן מר אמר ליה הוה ידענא דצריכותו לי ומי בעיתו מינאי מילתא ולא אמרי לכו אמר ליה יעקב מינאה לרב יהודה הני ששה ריום הכפורים כנגד מי אמר ליה כנגד ששה שעמדו מימינו של עזרא וששה משמאלו שנאמ' ויעמד עזרא הסופר על מגדל עץ אשר עשו לדבר ויעמד אצלו מתתיה ושמע ועניה ואוריה וחלקיה ומעשי על ימינו ומשמאלו פדיה ומישאל ומלכיה וחשום וחשבדנה זכריה משולם הני שבעה הוו היינו זכרי' היינו משלם ואמאי קראו משלם דמישלם בעבריה תלנ רבנן הכל עולין למניין שבעה ואפילו קטן ואפילו אשה אבל אמרו חכמי אשה לא תקרא בתורה מפני כבוד צבור איבע' להו מפטיר מהו שיעלה למניין שבעה רב הונא ורב יהודה בר אבא חד אמר עולה וחד אמר אינו עולה מאן דאמר עולה דהא קרי ומאן דאמר אינו עולה כד עולא דאמ' עולא מפני מה המפטיר בנביא צריך שיקרא בתורה תחילה מפני כבוד תורה וכיון דמשום כבוד תורה הוא למיניא לא סליק מיתיבי המפטיר בנביא לא יפחות מעשרים ואחד פסוקין כנגד שבעה שקראו בתורה ואם איתא עשרים וארבעה הויין כיון דמשום כבוד תורה הוא כנגדו

ע"ז מתני' שלשה ומשמה כנגד מי אילימא כנגד מי שלא רצו שלא רצו חמשה כנגד מי ומי נימא שלא מוכר שלא קנה קשיא למאי לא בעי מר שלא רצו
דבעמא דמוסף משום לטטוי יד נברא שלא נתרצה לכך כיום טוב ולא שלא מצאוהו כתוב בספר ירמיה ובמלכי כתיב ובירמיהו מפרש שהשניים
פירש הקל לתשעורים וקשיא לימ' שתקנו חכמי כנסת הגדולה שלא יהו מזכירין שבח ישראל בשעת צרתן: אמר יעקב מנעה נרסי שמא קוה יהין לא היה מזכירין שבח ישראל בשעת צרתן לא כן במקין

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

לא שנו אלא במקום שאין מתרגמין ועל זה אמרו סומכין אותן לתרגמין שבכל יומא שבתא וכן שבתיא:

אין פורסין על שמע פחות מעשרה בינוניים שנאמר ויקח עשרה מזקני העם ויאמר שבו פה וכיון שהוקבעו עשרה הרי הוא כבית הכנסת ויכולין לומר קדיש וברכו ושליח צבור חוזר ומתפלל עמהם: וכן לכתך: ואין פורסין

על שמע קטנים פירש רבי לדם שנאי שבני הכנסת אחד שהתפללו כבר ובאו ומצאו עשרה שלא התפללו עדיין לומר קדיש וברכו שליח צבור חוזר ומתפלל עמהם פירש רבינו שמשון שלא אמרו עם שלא לחזרי כבני יהוכי אמי לישתי כשיטי שיתפללו בשבעה יומיים בשבעה יומיים עשרה לדברים כתיב בתרויהו אי עשרה בהדיא ל' ר' ישמעאל בהדיא עם עשרה ל' ר' יהושע אף כאן עשרה ויש מוחקים אותו ואומרים שלא אמרו עשרה אלא לענין שיהא שליח צבור יכול לקרות בתורה ולהפטיר בנביא ולא לענין שיהו שם עשרה כדי שיענו אמן אחר הברכות ולא לענין שיהו שם עשרה כדי שיענו אמן אחר הברכות שהרי אפילו שנים יכולים לענות אמן אחר שליח צבור שהרי על ידי שנים נאמר ברוך ה' המבורך לעולם ועד אמן ואמן ואם כן מה ראו חכמים לומר שיהו שם עשרה אלא כדי שיהא מצוי שיהו שם עשרה כדי שיענו אמן אחר הברכות שעל ידי כן נאמר שם ה' גדול יתקדש שמו בעולם שעל ידי כן נתקדש שמו בישראל שעל ידי כן נתקבלו ישראל לעבודת הקדוש ברוך הוא ולתורתו ולמצותיו ועל ידי כן נתקבלו ישראל לחיי העולם הבא ולחיי העולם הזה ולמדנו שכל מקום שיש עשרה מתפללין שם תמיד שכינה שרויה שם שנאמר אלהים נצב בעדת אל ואין עדה פחות מעשרה ומנין לעשרה שנאמר ויקרא עלי מועד ארבע עדות ואין עדות פחות משנים ומנין לשנים שנאמר בקרב אלהים ישפוט ואין אלהים פחות משלשה ומנין לשלשה שנאמר בקרב אלהים ישפוט ואין דין פחות משלשה ומנין לדין שנאמר ואת הדבר הגדול יביאו אל משה ואין גדול פחות משלשה ומנין לגדול שנאמר ומשה גדול מכולם ומנין לעשרה שנאמר עד מתי לעדה הרעה הזאת אלו עשרת המרגלים ומנין לעשרה שנאמר ויקרא עלי מועד ארבע עדות ואין עדות פחות משנים ומנין לשנים

מסורת התלמוד

יברכך טובים הרי זו דרך מיכו שאינו כו׳ לשעים בשבחו של מקום ואחמי׳ למדו מהלבן שניים רע ומהלוקח שכתוב בהן שמביאין הכתו׳ בהרצאתן ליתן בתורתו לחתם: על כן כפור יגיעו לחמיך כלשון הזה ואל תיבר שתך על רחמיך מלמעלה: על כן בפור כך חום ורחם על יגיעו: ואל טוב יזכר שתך על

ברכות דף לב

מודים כשהוא כורע משתקין אותו ובגמר׳ מפרש לה: קשיבה בעריות בגמר׳ מפרש שדורש פרשת עריות בכיבוי ואומר לא עריה ממש דיבר הכתוב אלא כיצד בשאינו נקרא אותה ערוה ממנה קלון קלון הבא ונקרא ממנו כדברים כיוצא בהן חיוב שתקפך לו בשני שנים בסיפרי לפסח לי שבעה ימים ואל תאר בערבי בעשה לא תיבר לא לאומר אלא שלא יהא עשה דוחה לא תיבר ויחזור ויכתוב לא תיבר לא בכולהו עשה: מרזפתא מרזפתא בלעז ונתפש את המקבת מקרנותיו מרזפתא:

תני לה יוסף לפרשי מכסה דמקניתין כלומר מקנה ערות אביך וערות אמך לפלוני דאביך וקלנך דאמיך לא תגלה אותם לפלוני קלון אבין וקלון אמו: תנא דבי רבי ישמעאל לקרא מתני׳ בישראל הכתוב מדבר: מתני׳ מעשה בראשית וחד אמ׳ מפני ששש מרותיו של הקב״ה רחמים ואינן אלא גזירות ההוא דנחית קמיה דרב׳ אמ׳ אתה חסת על קן צפור אתה חוס ורחם על׳ינו אתה חסת על אותו ואת בנו אתה חוס ורחם עלינו אמר רבה כמה ירע האי מרבנן לרצויי למריה אמר ליה אביי והא משתקין אותו תנן ורבה לחרורי לאביי הוא דבעא ההוא דנחית קמיה דרבי חנינא אמר הש הגדול הגבור והנורא האדיר והחזק והאמיץ אמר לי׳ סיימתינהו לשבחיה דמרך השתא הניח תלתא אי לאו דכתבינהו משה באוריתא ואתו כנסת הגדולה ותקנינהו אנן לא אמרינן להו ואת אמרת כולי האי משל לאדם שהיו לו אלף אלפי אלפים דינרי זהב והיו מקלסין אותו באלף דינרי כסף לא גנאי הוא לו אמר ר׳ חנינא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר ועתה ישראל מה ה׳ אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה מכלל דיראה מלתא זוטרתי היא אין לגבי משה מילת׳ זוטרתי היא משל לאדם שמבקשין הימנו כלי גדול ויש לו דומה עליו ככלי קטן קטן ואין לו דומ׳ עליו ככלי גדול אמר רבי זירא האומר שמע שמע באומר מורים מורים רמי מיתיבי הקורא את שמע כזכופלה הרי זה מגונה מגונה הוא דהוי שתוקי לא משתקינן ליה לא קשי׳ הא דאמ׳ מילתא ותני לה הא דאמ׳ פסוקא ותני לה אל׳ רב פפא לרבא ודילמא מעיקרא לא כוין דעתיה והשתא כוין דעתיה אמר ליה חברותא כלפי שמיא איכא מכוין דעתיה מחיצה לה בארזפתא דרנפחא עד דמכוין דעתיה: המכנה בעריות משתקין אותו: תני רב יוסף קלון אבין וקלון אמו: האומר ומזרע לא תתן להעביר וכו׳: תנא דבי רבי ישמעאל בישראל הבא על הנויה והוליד ממנה בן לעבודה זרה הכתוב מדבר: מתני׳ מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם מעשה תמר נקרא ומתרגם מעשה דוד ואמנון נקראין ולא מתרגמין אין מפטירין במרכבה ורבי יהודה מתי׳ רבי ליעזר אומ׳ אין מפטירין בהורע את ירושלם: גמ׳ תנו רבנן יש נקרין ומתרגמין ויש נקרין ולא מתרגמין ויש לא נקרין ולא מתרגמין אלו נקרין ומתרגמין: בלת עקן נשפה סימן: מעשה בראשית נקרא ומיתרגם פשיטא מהו דתימא אתו לשיולי מה למעלה מה למטה

יברכך טובים הרי זו דרך מיכו׳ שאינו כו׳ לשעים בשבחו של מקום ואחמי׳ למדו מהלבן שניים רע ומהלוקח שכתוב בהן שמביאין הכתו׳ בהרצאתן ליתן בתורתו לחתם: על כן כפור יגיעו לחמיך כלשון הזה ואל תיבר שתך על רחמיך כלשון הזה ואל טוב יזכר שתך על

ברכות דף לב

יברכך טוב הרי זו דרך מיכו׳ שאינו כו׳ לשעים בשבחו של מקום ואחמי׳ למדו מהלבן שניים רע ומהלוקח שכתוב בהן שמביאין הכתו׳ בהרצאתן ליתן בתורתו לחתם: על כן בפור כך חום ורחם על יגיעו: ואל טוב יזכר שתך על

ברכות דף לב

יברכך טובים

קטלן שבחו קוה שבת קוה ליקוד הקפייק: לאודי שהקוד מקטעת: מאקסק של ברכות ומירלק של קללות ונון לבן לשמים: פייני דעתייקו יחלוש דעתן
כשיעמוד שיהו בעבשין ויאמרו טוב ליקוות הוקוי הקוי בכל דבוריכו הוקוי ומוסיפו ליעבד: אל תתרגם אלא לאחרין ויקי יבוי יעקב פניס עשר יקפסוק
קוה בפסק בה פסק פרשה לבן קודקו לאחרין כלילו הוי פסוק לעשמו: מן ויאמר משם אל אקדין מיה עשה לך העשי אלא פיקס לומר
יש משם בעו: משום שם שלא יאמרו הקבה משם ואל יהי שבחו לשתף לבן פניס כדלאמרינן בברכות לא כדי קס ישדל לשתף לבן
פניס אבי לאמרינן ואלבת ושבעת וברכ ונן

מה לפניס מיה לאחור פי׳ מיה בסוף
נהוגי קעולם לומזמר אי כאי מיה
קיה קודם שחת יאמי בראשית ומיה יקיי
לאחר סיולם העולם: מעשה של
עגל הכאי בקיא ולא מתרגמי אי לפי שלא
יאמרו משחת מיה בו אדקאמ׳ אקדן ניחא
דעגל הוה ומקח דקא בילושלמי פלניי
אמרלאי ואיכא מאן דאמר מן ויאמר עד
שמשה בקשיקס קיה מעט׳ עגל הכאי ומיינו
סיפיה דקרא דגיד׳ משה ולבאלי לא קיה
לו לומר שלא עד שתלת קפסוקי לבן כדאמ׳
כדמשמע בירושלמי דקשעט קוי לפי שאין
דומה בנאי של יחיד בימיו אל בנאי של
בנאי של יחיד בימיו ומשום כבוד ב
של אקדין לא רצו לתרגם:

הדרן עלך הקורא את המגילה עומד

ומה לפניס ומה לאחור קמ״ל מעש׳ לוט ושתי
בנותיו נקרא ומתרגם פשיטא מהו דתימא
ניחוש לכבודו דאברהם קמ״ל מעש׳ תמר
ויהודה נקרא ומתרגם פשיטא מהו דתימא
ליחוש לכבודו דיהוד׳ קמ״ל שבחי הו׳ ראודי
מעשה ענל הראשון נקרא ומתרגם פשיטא
מהו דתימא ליחוש לכבודן של ישר׳ קמ״ל
כל שכן דניחא להו דהויא להו כפרה קללות
וברכות נקרין ומתרגמין פשיטא מהו דתימא
ניחוש דילמא פיגא דעתייהו דציבור׳ קמ״ל
אזהרות ועונשין נקרין ומתרגמין פשיטא מהו
דתימא ליחוש דילמא אתו למיעבר מיראה
קמ״ל מעשה אבנון ותמר נקרא ומתרגם
פשיטא מהו דתימא ליחוש ליקרי׳ דרור
קמ״ל מעש׳ פילגש בגב׳ נקר׳ ומתרגם פשיט׳

יחזקאל לג מהו דתימא ליחוש לכבודו דבנימין קמ״ל הור׳ עראת ירושלם את תועבותיה נקרא
ומתרגם פשיטא לאפוקי מדרבי אלישיר דתניא מעשה באדם אחד שהיה קורא
למעלה מרבי אלישיר הודיעת ירושלם את תועבותיה׳ אמר לו עד שאתה בורק
בתועבות ירושלם צא ובדוק בתועבות אנך בדקן אחריו ומיצאו בו שמין פסול׳
ואילו נקרין ולא מתרגמין רעב״ן סימן: מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם ומעשה
ברבי חנינא בן גמליאל שהלך לכבול והיה קורא חזן הכנסת ויהי בשכן ישר׳ ואמר
לו למתורגמן הפסק ולא תתרגם שלא אחרון ושיבחוהו חכמים מעשה ענל השני נקרא
ולא מתרגם איזהו מעשה ענל השני מן ויאמר משה ער וירא משה תניא ר״ש בן אלעזר
אומר לעולם יהא אדם זהיר בתשובותיו שמתוך תשוב׳ שהשיבו אהרן למשה פקרו
המינין שנאמר ואשליכהו באש ויצא הענל הזה: ברכת כהנים נקרין ולא מתרגמין
מט משום דכתיב ישא: מעשה דוד ואבנון לא נקרין ולא מתרגמין והאמרת מעשה
אבנון ותמר נקרא ומתרגם לא קשיא הא דכתיב אבנון בן דוד הא דכתיב אבנון סתמא תנו רבנן כל המקראות הכתובין
בתורה לגנאי קורין אותן לשבח כגון ישגלנה ישכבנה בעפלים בטחורים חריונים רביונים לאכול את חוריהם ולשתות את
מימי שיניהם לאכול את צואתם ולשתות את מימי רגליהם למחראות למוצאות רבי יהושע בן קרחה אומר למחראו כשמן
מפני שהוא גנאי לעבודה זרה אמ׳ ר׳ נחמן כל לישנותא אסיר׳ בר מליצנותא דעבודה זרה דשריא דכתיב כר׳ עבל קרס נבו
וכתיב כר׳ עז קרסו יחרו ולא יכלו מלט משא ונומ׳ רבי ינאי אמר מהכא לענלורת בית און יגורו שכן שמרון כי אבל עליו עמו
וכמריו עליו יגילו על כבודו כי גלה ממנו אל תקרי כבודו אלא כבידו אמר רב הונא בר מנוח משמיה דרב אחא בריה דרב
איקא שרי ליה לבר ישראל למימר ליה לגוי שקליה לעבודה זרה ואנחיר׳ בשין תיו שלו אמר רב אשי האי מאן דסנאי
שומעניה שרי ליה לבזוייה בגימל ושין האי מאן דשבחיה יגוהו לו ברכות על ראשו:

הדרן עלך הקורא את המגילה עומד

בני העיר

קוף׳ יקעס מתפלגין בו בתעניות ובמעמדות שהרי נבי מעמדות לא מיירו רשום אלא בבית הכנסת קיי קולבין כדתניא בספר בתלת בתעניות: כיון

בני העיר

שמכרו רחובה של עיר לוקחין ברמיו בית הכנסת בית הכנסת לוקחין תיבה תיבה לוקחין מטפחות מטפחות יקחו

בני העיר

שמכרו ריחוק של עיר לוקחין בדמיו יש בו קדושה כדתניא בגמרא קוף׳ ומתפלגין בו בתעניות ובמעמדות: לוקחין

לוקחין ספרים בפיות וכתובים אבל מכרו תורה כו׳ שמעתין בקדש ולא מוכרין: תוספ׳ מיבעיין בקדש דכתיב ויקם משה את המשכן בכלע עשה ומשה
קדיק גדול ממנו קיומו ולא מוכרין דכתיב את מחיות הרחיים לא תחבול כי נפש הוא ועצו אותם לייקוני כדי ניקדשים ק׳ וניקדשו ונומר
כיון שקוקדשו הוקדשו עד כאן: ובמה מוכרין מכרים ספרים ולקחו ממנו תורים ק״ה לא יקחו מן המוכר לכך שקדשו: נמ׳ זו דברי רבי
מכאן כי קדיש לחמרין בתוספתא דמיגלה דקתני לחמרין מוכרין ספרים ומשמע דתרתי תנאי נינהו ולא קשיא זו בתחלת עבירה ולבסוף בסופה
לת תיכבה לרחוקה של עיר: תוספ׳

ובעמדות תנן מתכנסין בעיירות וקורין
במעמד בראשית ותני בנמר׳ לפני מעמד
כהנים לבית הכנסת ויושבין לתרגם תרגום
בשבת לפיס בית הכנסת היה לפס קטוע
ביחוסף של עיר ומתכנסין שס המעמד
כלו׳ כדרך שמניחו בכוכרים כל הקיוניות
שמעמד מתכנסין לעירות של מעמד ו
לכאן ברחובה של עיר ולא היו מכנסין
לבתים ולבתי שס היקי המחובה קורין
בעבלא כיון שלא היקי מלדת ביום
עיירות ברחוב היקי ומקדלין היי מעמד
לזה היו חוץ לעלים עד שני ובתלמידי
דרבינו יצחק קלוי מיכאלי עבמעמדות לא
גרסינן ומפרש שלא היקה תפילתן בהחוב
עד כאן: ומקדלי בעבלא היו תדירי: לא
שנו אלא בית הכנסת של כפרים אבל בית
הכנסת של כרכין בין דמעלמא אתו לי׳ לא
מצו מזבני לי׳ דהוה לי׳ דרבי אמר רב אשי
האי בי כנישתא דמתא מחסיא אף על גב
דמעלמ׳ אתו לה כיון דאדעתא דידי קאתו אי
בעינא מזבנינא לה מיתיבי אמ׳ ר׳ יהוד׳ מעשה
בבית הכנסת של טורסיים שהיה בירושלם
שמכרוה לרבי אלישיר ועשה בה כל צרכיו
והא התם דרבי הוה היא בי כנישתא זוטי
הו׳ ואנחנו עברוה מיתיבי בבית ארן אחזתכם
אחוזתכם מיטמא בנגעים ואין ירושלי׳ מיטמ׳
בנגעים אמר רבי יהודה אני לא שמעתי אלא
מקוד׳ בלבד במאי קמיפלגי תנא קמא סבר
לא נתחלק ירושלם לשבטי׳ ורבי יהודה סבר
נתחלקה ירושלם לשבטים ובפלוגתא דהני
תנאי דתניא מה היה בחלקו של יהוד׳ הר
הבית הלשכות והעזרות ומה היה בחלקו של
בנימן אולם והיכל ובית קדש הקדשים ורצועה היתה יוצא׳ מחלקו של יהוד׳ ונכנס׳
בחלקו של בנימן ובה מזבח בנוי והיה בנימן הצריק מצטער עליה בכל יום לבוא עה
שנ׳ חפף עליו כל היום לפיכ׳ זכה בנימן ונעש׳ אושפיזבן לשכינה והאי תנא סבר לא
נתחלקה ירושלם לשבטים דתניא אין משכירין בתי׳ בירושלם מפני שאינן שלהן ר׳
אלעזר בר צדוק אומר אף לא מיטות לפיכך ערות קדשים בעלי אושפיזין נוטלין
אותן בזרוע אמר אביי שמ׳ מינ׳ אורח ארעא למישבק אינש גולפ׳ ומשכ׳ באושפיזיה
אמר רבא לא שנו אלא שלא מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אבל מכרו
שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אפילו

למתניתא

יקחו ספרים לוקחין תורה אבל אם
מכרו תורה לא יקחו ספרים לא יקחו
מטפחות מטפחות לא יקחו תיבה תיבה לא
יקחו בית הכנסת בית הכנסת לא יקחו ארון
הרחוב וכן במותריהן: נמ׳ בני
העי׳ שמכרו רחובה של עיר אמ׳ רבה בר בר
חנה אמר רבי יוחנן זו דברי׳ר מנחם בר יוסי
סתומתאה אבל חכמים אומרי׳ הרחוב אין בו
משום קדושה ורבי מנחם בר יוסי מאי טעמי׳
הואיל והעם מתפללין בו בתעניות ובמעמדו׳
ורבנן ההו׳ אקראי בעלמ׳ בית הכנס׳ לוקחין
תיבה: א״ר שמואל בר נחמני אמ׳ ר׳ יונתן
לא שנו אלא בית הכנסת של כפרים אבל בית
הכנסת של כרכין בין דמעלמא אתו לי׳ לא
מצו מזבני לי׳ דהוה לי׳ דרבי׳ אמר רב אשי
האי בי כנישתא דמתא מחסיא אף על גב
דמעלמ׳ אתו לה כיון דאדעתא דידי קאתו אי
בעינא מזבנינא לה מיתיבי אמ׳ ר׳ יהוד׳ מעשה
בבית הכנסת של טורסיים שהיה בירושלם
שמכרוה לרבי אלישיר ועשה בה כל צרכיו
והא התם דרבי הוה היא בי כנישתא זוטי
הו׳ ואנחנו עברוה מיתיבי בבית ארץ אחזתכם
אחוזתכם מיטמא בנגעים ואין ירושלי׳ מיטמ׳
בנגעים אמר רבי יהודה אני לא שמעתי אלא
מקוד׳ בלבד במאי קמיפלגי תנא קמא סבר
לא נתחלק ירושלם לשבטי׳ ורבי יהודה סבר
נתחלקה ירושלם לשבטים ובפלוגתא דהני
תנאי דתניא מה היה בחלקו של יהוד׳ הר
הבית הלשכות והעזרות ומה היה בחלקו של
בנימן אולם והיכל ובית קדש הקדשים ורצועה היתה יוצא׳ מחלקו של יהוד׳ ונכנס׳
בחלקו של בנימן ובה מזבח בנוי והיה בנימן הצריק מצטער עליה בכל יום לבוא עה
שנ׳ חפף עליו כל היום לפיכ׳ זכה בנימן ונעש׳ אושפיזבן לשכינה והאי תנא סבר לא
נתחלקה ירושלם לשבטים דתניא אין משכירין בתי׳ בירושלם מפני שאינן שלהן ר׳
אלעזר בר צדוק אומר אף לא מיטות לפיכך ערות קדשים בעלי אושפיזין נוטלין
אותן בזרוע אמר אביי שמ׳ מינ׳ אורח ארעא למישבק אינש גולפ׳ ומשכ׳ באושפיזיה
אמר רבא לא שנו אלא שלא מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אבל מכרו
שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אפילו

למתניתא

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

רבי יהודה סבר נר לאחד בריבית מותר ק' מאי שנא מלוה בשלמא דאמר לאחר בריבית כדי שיהא כל הקיץ דרך לאחר משום דאיכא למיפרך התנורים הם שכן רגילים בהן אלא לדידי דאמינא קרא

בתי כנסיות של בבל על תנאי הן עומדין דאמר כל זמן שהן בטלין
דקא מזיק בבריתא דלעיל עם שקהלתו' לא היו רוצים ליכנס
בהן נגזרים מכני הגשמים אלא משום דשמיעתא כעי גילתא ותפח מיירי
כשחרב ולא מכני קהלתו' ודוחק לאותן שבבבל מכני קהלתו' שקרי בעת
גזירת בתקל כיוצאו שקהלת קדושתן מכל
לאותן שבארץ ישראל לא מקניא קהלתו' שקרי
קדושתן לעולם קיימת ואפ' תמיד כיון
דמקני לאותן שבבבל אפ' הן קשה
מקני לעולם דהכי קיים ליה כי כניסתא
בתרי לתמר ליה דהכי אמרי ליה תנאי שבבבל
טובי העיר ואחרי לעשות כן לא
שנחרב היא לומר משום דזרעא דזריעה
קיי קלות רחם ביתהר ועגמת נפש ומשום
הכי לתמר לפי' בחוברתכם: ואפ' על
פי כן אין נוהגין בהן קלות רחם פירוש
בבניהם שקרי בחוברתכם שרי ג'
ואנטרין לשמועתין משום דסלקי דעתך
אמי דדוקא מלאכה ואסורה דקרי קלות רחם
היינו דאסור בכל שמלאכות דלא קרי
קלות רחם כל כך סלקי דעתך אמינא דשרי
קמלקי לה: שאפילו רוחות דם שפה
כחדל ישנות עליה שבעלי מקני לה קשיא
מקה דתמר בגיטין פרק יוצא דופן שאפי'
כעין חדל נמי אפי' מייני
לקמיה שבעה נקיים אלא לקיות כרת
דתוריתא וקאי היכן מינטו טפה כחדל
לה תקנו חכמי' דבר דליתי דתורייתא' דוקא
ים לומ' דאפי' בה שפיר כי לספיקתה
שפוכרת הכל: מבטלין

ואין ניאותין בהן ואין מטיילין בהן ואין נכנסין
בהן בחמ' מפני החמה ובגשמ' מפני הגשמים
ואין מספידין בהן הספר של יחיד אבל קורין
בה' ושונין בהן ומספידין בהן הספר של רבים
אר' יהור אימתי ביישובן אבל בחורבנן מניחין
אותן ועולין בהן עשבי' ולא יתלוש מפני עגמת
נפש עשבים מאן דכר שמיהו חסורי מיחסרא
והכי קתני ומכבדין אותן ומרביצין אותן כרי
שלא יעלו בהן עשבי' אר' יהור אימתי ביישובן
אבל בחורבנן מניחין אותן עלו בהם עשבי' לא
יתלוש מפני עגמת נפש אר' אסי בתי כנסיות
שבבבל על תנאי הן עשויין ואע"פ כן אין נוהגין
בהן קלו' ראש ומאי ניהו חשבונו' אמ' רב אסי
בית הכנסת שמחשבין בו חשבונות מלינין בו
את הנמת מלינין סלקא דעתך לא סגיא דלאו
הכי אלא לסוף שילינו בו מת מצוה: ואין
ניאותין בהן אמ' רבא חכמי' ותלמידיה' מותרין
דאמר רבי יהושע בן לוי מאי בי רבנן ביתא
דרבנן: ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה
ובגשמים מפני הגשמים: כי האי דרבינא ורב
אדא בר מתנה הוו קיימי ושאלי שאילתא
מרבא אתא זילחא דמיטר עיילי לבי כנישתא
אמרי האי דעיילינן לבי כנישתא לאו משום מיטרא אלא משו' דשמ"עתא בעיא צילותא
כיומא דאסתנא אל' רב אחא בריה דרבא לרב אשי אי אצטריך ליה לאינוש למיקרי
גברא בי כנישתא מאי אמר ליה אי צורבא מרבנן הוא לימא הילכתא ואי תנא הוא
לימא מתניתי' ואי קרא הוא לימא פסוקא ואי לא לימא ליה לינוקא אימא לי פסוקיך
אי נמי נישהי פורתא וניקו': ומספידין בהן הספר של רבים: היכי דמי הספידא
דרבי' מחוי רב חסדא כגון הספידא דרקאי ביה רב ששת מחוי רב ששת כגון הספידא
דקאי ביה רב חסדא רפרם אספרה לכלתיה בבי כנישתא אמר משום יקרא דידי
ודמיתא אתו כוליה עלמא רבי זירא ספריה לההוא מרבנן בבי כנישתא אמ' אי משום
יקרא דידי אי משום יקרא דידיה דמיתא אתו כולי עלמא ריש לקיש ספריה לההוא
צורבא מרבנן דשכיח בארעא דישראל דתני הילכתא בעשרים ובארבעה שורות
אמרו ויי חסדא ארעא דישראל גברא רבה ההוא דהוה תני הילכתא סיפרא וסיפרי
ותוספתא ושביב אתו ואמרו ליה לרב נחמן ליספריה מר אמ' היכי ניסבריה הי צנא
דמרי סיפרי דחסר תא חזי בין תקיפי דארעא דישראל לחסידי דבבל תנן התם
ודאשתמש בתגא חלף תני ריש לקיש זה המשתמש במי ששונה הלכות בתרה של
תורה ואמר עולא לשתמיש אינש במאן דתני ארבעה ולא לשתמיש במאן דמתני
ארבעה כי האי דריש לקיש הוא דאזיל באורח' מטא עורקם' דמיא אתא ההוא גברא
ארכביה אכתפיה וקא מעבר ליה אמר ליה קרינא תנינא
ארבעה סידרי משנה אמר ליה פסלת לך ארבע' טורי וטענת בר לקיש אכתפך שדי
בר לקישא במיא אמר ליה ניח לי דאשמעי' לתר אי הכי נמור מיניה הא מילת' דאמר
רבי זירא בנות ישראל הן החמירו על עצמן שאפילו רואות טיפת דם כחרדל יושבות
עליו שבעה נקיים תנא דבי אליהו כל השונה הלכות מובטח לו שהוא בן העולם הבא
שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות תנו רבנן מבטלין

להכנסת כלה לפותח מבית חמיה לבית חמותה: כגון דחייני נגרי מאבולא
להיכרי מיטתאים משער קעיר עד בית הקברות מקום שמוליין אותו
שם: כתיבתה של תורה: לפי ויתיב ובפלוקי יכניה וסיעתו מתבנים ועבר
שהביאו עמהן בגלותן לקיים מה שנאמר כי רבו עבדיך את אבניה ואת
עפרה יחוננו: דבי מרקנקא פרסה לפי
כבוד להמולל בתוכו רב ששת סני כוותי
קוק: בית רבינו רב: וכבר"ל בית יצא
למדנו שעבר כרמל את הים ונתיתי היה
בשעת מתן תורה: כשהיה כשמשמיעה
למקשיבים לדברי לומיעול בקש בעוד ש
שקלקל שורות של בתים בלבן לתיכנם דרך
בניה הזה ונקנקר את הדרך ממבני למבני
ובית הכנסת בין שניהן: מעיקרא קודש
שכבוד בית הכנסת שם: לתיבש משום
כבוד של מתים שלין מונחין בהן קלות
רחם קלי: מתני' קורין בפרשת
שקלים לקדושיב שיהיו שקליהן בתדר כדי
שיקריבו בתוך ביתיהם חדשים כ
כדתמרינן בגמ': ומפסיקין בשבת הכלה
מלומר פרשה שניה כדי שתקרא פרשה
זכור בשבת שסמוכה לפורי לפי שיהיה מתיית
עולם למחיית העמלק שבא לכרות זכרם
מתי שיראל לטהר שיעשו שפסיקין בשקלים:
בדרשינן בתורת כהנים פרשת
קדושים יהיו לכם שש פרשת
חמץ בדין הוא שיקדים קדושה לפרשת
פרה שקדי בתיכון קדוש קמשכן ושיהי
לו בשבת קודם ומפני מה הקדימוה שהיא
טהרתן של ישראל: לכל שפסיקין מלקרו'
בעניין קיום וקורין בענין מועד מעין
המאור למעמיד' וקורין בשעשה בראשית
כרקתני לקמן בשמיעתין: גמ'
מפסיקין על הקשקלים בקרו' בית דין:
ועל

תיתי לי דכי מרחיקנא פרסה עיילנא ומצינא התם אבוה דשמואל הוה יתיב בכנישתא דשף ויתיב בנהרדעא אתאי שבינה
שמע קול רינשא ולא נפק אתו מלאכי השרת וקא מבעתו ליה אמר לפניו רבונו של עולם עלוב ושאינו עלוב מי נרחה מפני
מי אמר להו שבקוהו ואתהי להם למקדש מעט אמר רבי יצחק אילו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל ורבי אלעזר אמר זה
בית רבינו שבבבל דרש רבא מאי דכת' ה' מעון אתה היית לנו זו בתי כנסיות ובתי מדרשות אמר אביי מריש הואי גריסנא
בביתיה ומצלינא בבי כנישתא כיון דשמעית להא דקאמר דוד ה' אהבתי מעון ביתך הואי גריסנא בבי כנישתא תניא רבי
אלעזר הקפר אומר עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל שנאמר כי כתבור בהרים וככרמל
בים יבוא והלא דברים קל וחומר ומה תבור וכרמל שלא באו אלא לפי שעה ללמוד תורה נקבעין בארץ ישרא' בתי כנסיות
ובתי מדרשות שקורין בהן ומרביצין בהן תורה על אחת כמה וכמה דרש בר קפרא מאי דכתיב למה תרצדון הרים גבנונים
אין מתעלין בהן בקטנית מגכובדן של מתים מפני מה אמרו כן מפני שמתרפין ואין בהן משום כבודן של מתים
שאין מתעלין על הקבורי עצמן: לכל מפסיקין וכו' לפיה קבשורים נדרך לומר
דמייני במנחת יום הכפורים שהל לקניית בשבת ולקמן אמר שמפסיקין מן הסדר
שהל בשותה שבת ויקנין בפרשת עריות
ובן בכל הני שתין קודין אלא שלשה כגון
בעניות ומעמדות וחמוכה ופוריא לביכא
למיימר דמייני ביום הכפורים שהרית ש
שקורין בפרט מחרי מות בחול שש ובשב
שבת דאם כן למחר נקט יום הכפורי אפי'
שאר מועדות במי: ועל

מבטלין תלמו' תורה להוציאת המת ולהכנס הכלה אמרו עליו על ר' יהודה ברבי אלעאי שהיה מבטל תלמוד תורה להוציאת המת ולהכנסת הכלה במה דברים אמורים בשאין שם כל צורכו אבל יש שם כל צורכו אין מבטלין וכמה כל צורכו אמר רב שמואל בר איניא משמיה דרב תריסר אלפי גברי ושיתא אלפי שיפורי ואמרי לה תריסר אלפי גברי ומינייהו שיתא אלפי שיפורי עולא אמר כגון דחייני גברי מאבולא עד סיכרא רב ששת אמר כגון שתנתינתה כך נטילתה מה נתינת בששי ריבוא אף נטילתה בששי ריבוא הני מילי למאן דקרי ותני אבל למאן דמתני לית ליה שיעורא תניא ר"ש בן יוחי אומ' בוא וראה כמה חביבי ישראל לפני הקבה שבכל מקו' שגלו שכינה עמהן גלו למצרים שכינה עמהן שנ' הנגלה נגליתי לבית אביך בהיותם במצרים וגומר גלו לבבל שכינה עמהן שנא' למענכם שלחתי בבלה גלו לאדום ושכינה עמהן שנ' מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצר זה הדור בלבושו וגו' ואף כשהן עתידין ליגאל שכינה עמהן שנאמר ושב ה' אלהיך את שבותך והשיב לא נאמר אלא ושב מלמר שהקבה שב עמהן מבין הגליות בבבל היכא אמר אביי בבי כנישתא דהוצל ובבי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא ולא תימא הכא והכא אלא זמנין הכא זמנין הכא אמר אביי ובשלו מרדכי ואסתר ספר לקמן אמרו לו על כל פסוקה ופסוקה שפסקה כאן לא תקרי אלא תקיה דמסכת דרך ארץ תלמוד תורה לקונטרס קמת ולא קשיא דמסכת דרך ארץ לחלק בין תלמידי חכמים לתלמידי עמי הארצות

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

אמרי אוקומי הוא רקא מוקמי התם אלא אמר אביי קרו שיתא מואתה תצור ער
ועשית וחר תני וקרי מכי תשא ער ועשית מיתיבי חל להיות בפרשה הסמוכה לר
בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וכופלין אותה בשלמ לאביי ניחא אלא לרבי
יצחק נפחא קשיא אמר לך רבי יצחק נפחא ולאביי מי ניחא תינח לפניה לאחריה
היכי משכחת לה אלא מאי איה לך למימר בשבתות הכא נמי בשבתות חל להיות
בכי תשא עצמה אמר רבי יצחק נפחא קרו שיתא מן ועשית ער ויקהל וחר קרי מכי
תשא ער ועשית מתקיף לה אביי השתא אמרי למפרע הוא דקרי אלא אמ' אביי קרו
שיתא ער ויקהל וחר תני וקרי מכי תשא ער ועשית תניא כוותיה דאביי חל להיות
בכי תשא עצמה קורין אותה וכופלין אותה חל להיות בתוך השבת מקדימין לשבת
שעברה איתמר ראש חרש אדר שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין ושמו
אמר מאחרין רב אמר מקדימין אם כן בצרי להו יומי שולחנות ושמו' אמ' מאחרין
אמר לך סוף חמיסר במעלי שבתא מיקלע ושולחנות לא נפקי ער חר בשבא
הלכך מאחרין תנן חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת
אחרת מאי לאו אפילו בערב שבת לא בתוך השבת דווקא תא שמע איזו היא שבת
ראשונה כל שחל ראש חרש אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו אפילו
בערב שבת דומיא דתוכה מה התוכה מקדימין אף ערב שבת מקדימין אמר שמואל
בה וכן תנא רבי שמואל בה כתנאי מסרגין לשבתות דברי רבי יהור הנשיא ר שמעון
בן אלעזר אומר אין מסרגין אמר רבי שמעון בן אלעזר אימתי אני אומר אין מסרגין
בזמן שחל להיות בערב שבת אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת מקרי וקור משבת
שעבר אף על פי שהוא שבט: בשנייה זכור וכו': איתמר פורים שחל להיות
בערב שבת רב אמר מקדימין פרשת זכור ושמואל אמר מאחרין רב אמר מקדימין
כי היכי דלא תיקדום עשייה לזכירה ושמואל אמר מאחרין אמ' לך כיון דאיכא
מוקפין דעברי בחמיסר עשייה וזכירה בהדי הדדי קא אתיין תנן בשנייה זכור והא כי
מקלעריש ירחא בשבת מיקלע פורים בערב שבת וקתני בשנייה זכור אמ' רב פפא
מאי שנייה שנייה להפסקה תא שמע אי זו שבת שנייה כל שחל פורים להיות בתוכה
ואפילו בעי' שבת מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ערב
שבת מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא רבי שמואל בה הונא לרברי הכל אין מקדימין ורב נחמן
אמר עריין היא מחלוקת איתמר נמי אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי אבא אמר רב פורים
שחל להיות בשבת מקדים וקורא משבת שעברה זכור: בשלישית פרה אדומה
וכו': תנורבנן אי זו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורי מאחריה אתמר רבי חמא
בר חנינא אמר שבת הסמוכה לראש חודש ניסן ולא פליגי הא דאיקלע ראש חודש ניסן
בשבת הא דאיקלע באמצעשבת: ברביעית החדש הזה לכם: תנורבנן ראש חודש
אדר שחל להיות בשבת קורין כי תשא
ומפטירין ביהידעואי זו היא שבת ראשונה כל שחל ראש חדש אדר להיות בתוכה
ואפילו בערב שבת: בשנייה זכור ומפטירין פקודי: ואי זו היא שבת שנייה
כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת: בשלישית פרה אדומה
ומפטירין וזרקתי עליכם: ואי זו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה:
ברביעית החדש הזה ומפטירין כה אמר ה' בראשון באחד לחדש: ואי

ועל הכלאים ¹ עיקור כלאי הזרעים הכתובין בתורה: מודע בקודשא לחדשי דשמיא כל קבי חדשי למיקם לי: אלא למאי תניא לך מודע שתהא נזהר לחדשי כהנים עולת תמידין ומוספין תפלה וזבח פסח הגמרין בראש חודש ניסן כדי שתהא מכיר לחדשי השנה: כולי האי אלא למאי הילכך כל שהוא מחשבת בעלי מלאכות בעלי מלאכות בחול המועד: ומשום שלחנות קדמיין לכסף כספו זמין לתרומה כולי האי אלא למאי הילכך כל שהוא מחשבת בעלי מלאכות בעלי מלאכות בחול המועד: ומשום שלחנות קדמיין לכסף כספו זמין לתרומה

על הכלאים דזמן זריעה הוא לאו קו׳ דזמן שמיטה אתרי לא תזרע זמן זריעה וזמן זריעה וכבר נהגו התגרנין והזרעים ואת הכלאים: מיכאל מיכאל קודש לכן תזרע ויכבון

כר מנוס

ועל הכלאים בשלמא על הכלאים זמן זריעה היה אלא על השקלים מנלן אמ' רבי יאשיה דאמ' קרא זאת עולת חדש בחדשו אמר תור חדש והבא קרבן מתרומה חדשה וכיון דבניסן בעי אקרובי מתרומה חדשה קדמינן וקרינן באחד באדר כי היכי דליתו שקלים למקדש

לא לקי ז יעמ לך שם

כמאן דלא כרבן שמעון בן גמליאל דאי רבן שמעון בן גמליאל האמר שתי תורות דתניא שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום רבן שמעון בן גמליאל אומר שתי שבתות אפילו תימא רבן שמעון בן גמליאל כיון דאמר מר בחמשה עשר בו שולחנות יושבין במדינה ובעשרים וחמשה יושבין במקדש משום שולחנות קדמינן וקרינן מי אפי פרשת שקלים רב אמ' צו את בני ישראל ואמרת אלהם את קרבני לחמי ושמואל אמר כי תשא בשלמא למאן דאמר כי תשא היינו דקרי לה פרשת שקלים דכתיב בה שקלים אלא למאן דאמר את קרבני להמי הכא מידי שקלים כתיבי התם אין טעמא מאי כדרבי טבי בשלמא למאן דאמר צו את בני ישראל משום דכתיבי קרבנות התם כדרבי טבי אלא למאן דאמר כי תשא קרבנות מיכתיבי שקלים לאדנים כתיבי כדתני רב יוסף שלש תרומות הן של מזבח למזבח ושל אדני לאדנים ושל ברק הבית לברק הבי בשלמא למאן דאמר כי תשא היינו דשני האי ראש חרש משאר ראשי חדשים אלא למאן דאמר צו את קרבני מאי שני שני דאילו ראשי חדשי קרו שיתא בעניינא ויומא וחר בראש חודש ואלו האידנא כולהו בראש חודש הניחא למאן דאמר לסדר פרשיות הוא חוזר אלא למאן דאמר לסדר הפטרות הוא חוזר ופרשתא דיומא קרינן מאי שני שני דאילו ראשי חדשים קרו שיתא בעניינא דיומא וחר קרי בראש חודש ואילו האידנא קרו תלתא בעניינא וארבע קרו בראש חרש מיתיבי ראש חודש אדר שחל להיות בשבת קורין בפרשת שקלים ומפטירין ביהוידע הכהן בשלמא למאן דאמר כי תשא היינו דמפטירי ביהוידע הכהן דדמי לה דרכתיב בסוף נפשות ערכו אלא למאן דאמר ארבע קרבני לחמי מי דמי כדרבי טבי מיתיבי חל להיות בפרשה הסמוכה לה בין מלפניה ובין מלאחריה קורין אותה וכופלין אותה בשלמא למאן דאמר כי תשא היינו דמתרמי בהדהוא זימנא אלא למאן דאמר צו את קרבני מי מתרמי בהדהוא זמנ' אין לבני מערב דמסקי לראוריתא בתלת שנין הניא כוותיה דשמואל ראש חרש אדר שחל להיו בשבת מוציאין שלש תורות וקורין בהן אחד בעניינו של יום ואחד בשל ראש חדש ואחד בכי תשא ואמר רבי יצחק נפחא ראש חרש טבת שחל להיות בשבת מביאין שלש תורות וקורין בהן אחד בעניינו של יום ואחד בראש חדש ואחר בחנוכה וצריכא דאי איתמר בהא קאמר רבי יצחק אבל בהך כרב סבירא ליה דאמר פרשת שקלים את קרבני לחמי ובשתי תורות סגי קא משמעלן לימא האולא בעיא הך חדא מכלל חבירתה איתמר איתמר ראש חודש טבת שחל להיות בחול אמר רבי יצחק קרו תלתא בראש חודש וחר בחנוכה ורב דימי דמן היפה אמר קרו תלתא בחנוכה וחר בראש חרש אמר רבי מני כוותיה דרבי יצחק נפחא מסתברא דתריר ושאינו תריר תריר קודם אמ' רבי אבין כוותי' דרב דימי מסתבר מי גרם לרביעי שיבא ראש חודש הילכך רביעי בראש חודש בעי מיקרי מאי הוי עלה רב יוסף אמ' אין משניחין בראש חרש ורבה אמר אין משניחין בחנוכה והלכתא אין משניחין בחנוכה וראש חודש עיקר איתמר חל להיות באתה תצוה אמר רבי יצחק נפחא קרו שיתא מאתה תצוה ער כי תשא וחר מכי תשא ער ועשית אמר אביי אמרי

פפרדיין לף יב עכמים לף ו עי׳ לף לף ק עכלים לף ק בתרכי כם

חדא מכלל חבירתה איתמר ואם תמצא ואמרן לעיל מכלל לאתויי למקיא נקט כיון דילפינן לידך כל שכן קא ניש לימ דאמר בפתחי דבר כתוב הוא דלפתח חדש מתחיל בשבת אחר לפתח חדש מתחיל בשבת אחר מנינו כי אם שתי תורות ולא יתירו ולא קתני בשבת אחר ולא בשבת שאחריו הילכך רביעי ואפילו בערב שבת לינעריך לשמעינן הכי חל ראש חדש בשבת אחר ראש חדש ערב שבת אחר ספרי תורות: והלכתא אין משניחין בחנוכה פירוש לעצמותו עיקר ולף על גב דקלבתא כרבה כוותיה מפרש לעיל מקום קונדא לפסוק הלכה כוותיה מפרש לעיל מקום עריין

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ברכות ונקללות אין מפסיקין בקללות אלא
אחר קורא את כולן בשיני ובחמישי בשבת
במנחה קורין בסדרן ואי עדיף להם מן החשבון
שנאמר וידבר משה את מועדי ה׳ אל בני ישר׳
מצותן שיהו קורין כל אחד ואחד בזמנו:
גמ׳ תנו רבנן בפסח קורין בפרשת מועדות
ומפטירין בפסח גלגל והאידנא דאיכא תרי
יומי יומא קמא בפסח גלגל ולמחר בפסח
אשיחהו ושאר ימו הפסח מלקט וקורׄ מעניינו
של פסח מאי היא אמר רב פפא מאפו סימן
יום טוב האחרון של פסח קורין ויהי בשלח
ומפטירי וידבר דוד ולמח כל הבכו ומפטירין
עוד היום אם אבוי והאדנא נהוג עלמ למיקרי
משך תורא קדש בכספ פסל במרברא שלח
בוכרא בעצרת שבעה שבועות ומפטירין
בחבקוק אחרים אומרים בחרש השלישי
ומפטירין במרכבה והאידנ׳ דאיכא תרי יומי
עברינ׳ כתרוייהו ואפכא בראש השנה בחרש
השביעי ומפטי׳ הבן יקיר לי אפרי׳ ויש אומרי׳
הׄ פקד את שרה ומפטיר בחנה והאידנא
דאיכא תרי יומי יומא קמא כיש אומרי׳ למחר
והאלדי׳ נסה את אברהם ומפטירין הבן יקיר ביום הכפורי קורין אחרי מו׳ ומפטירין
כי כה אמר רם ונשא ובמנחה קורין בעריות ומפטירין ביונה אמר ר׳ יוחנן כל מקום
שאתה מוצא גבורתו של הקדוש ברוך הוא אתה מוצא ענוותנותו דבר הכתוב
בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים כתוב בתורה כי ה׳ אלדיכם הוא אלהי
האלהים ואדוני האדונים וכתיב בתריה עושה משפט יתום ואלמנה שנוי בנביאים
כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש ונומ׳ וכתי׳ בתריה את דכא ושפל רוח משולש
בכתובים דכתיב סולו לרוכב בערבות ביה שמו וכתי׳ בתריה אבי יתומי ודין אלמנו׳
יום טוב הראשון של חג קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנים ומפטירין הנה יום
באלה והאידנא דאיכא תרי יומי למחר מיקר הכי נמי קרינן אפטורי מאי מפטירין
ויקהלו אל המלך שלמה ושאר כל יומות החג קורין בקרבנות החג יום טוב האחרון
קורין כל הבכור מצות וחוקים ובכור ומפטירין ויהי ככלו שלמה למחר קורין וזאת
הברכה ומפטירין ויעבׄ שלמה אמר רב הונא אמר רב שברת שחל להיות ברחול
של מוער בין בפסח בין בסוכות מקרא קרינן ראׄה אתה אפטורי בפסח העצמות
היבשות ובסוכות ביום בא נוג בחנוכה בנשיאים ומפטירין בנרות רזכריה ואי
מיקלעי שתי שבתות קמייתא בנרות רזכריה בתרייתא בנרות שלמה בפורים ויבא
עמלק בראשי חדשים ובראׄשי חדשיכם ראש חודש שחל להיות בשבת מפטירין
והיה מדי חדש בחדשו חל להיות באחד בשבת מאתמול מפטירין ויאמׄר לו יהונתן
מחר חודש אמר רב הונא ראש

ואי זו היא שבת רביעית כל שחל ראש חודש ניסן להיות בתוכה ואפילו בערב שבת
בחמישית חוזרין לכסדרן וכו׳: לסדר מאי רבי אמי אמר לסדר פרשיות הוא
חוזר רבי ירמיה אמר לסדר הפטרות הוא חוזר אמר אביי כוותיה דר׳ אמי מסתברא
דתנן לכל מפסיקין לראשי חדשים לחנוכה ולפורים לתעניו׳ ולמעמדו׳ ליום הכפור
בשלמא למאן דאמר לסדר פרשיות הוא חוזר היינו דאיכא פרשה בחול אלא למאן
דאמר לסדר הפטרות הוא חוזר הפטרה בחול מי איכא ואידך הא כראיתא והא
כראיתא ובתעניות למה לי הפסקה ליקרי מצפרא בעניינא דיומא ובמנח׳ בתעניתא
מסייע ליה לרב הונא דאמ׳ רב הונא מצפרא כינופיא היכי עבדינן אמר אביי מצפר׳
לפלגיה דיומא מעיינינן במילי דמתא מפלגיה דיומא לפני ריבעא דיומ׳ קרא ומפטרי
וריבעא דיומא בעו רחמי שנאמ׳ ויקראו בספר תורת ה׳ אל׳הים רביעית היום ורביעית
מתוודים ומשתחוים ואיפוך אנא לא סלקא דעתך דכתיב ואלי יאספו כל חרד
בדברי אלהי ישראל על מעל הגולה ואני יושב משומם עד למנחה הערב וכתיב
ובמנחת הערב קמתי מתעניתי: מתני׳ בפסח קורין בפרשת מועדות
של תורת כהנים בעצרת שבעה שבועות בראש השנה בחרׄש השביעי באחד לחרש
ביום הכיפורים אחרׄי מות ביום טוב הראשון
של חג קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנ׳
ובשאר כל יומות החג בקרבנות החג בחנוכה
בנשיאים בפורים ויבׄא עמלק בראשי חדשים
ובׄראשי חדשיכם במעמדות
בראשית בתעניות ברכות

ושאר יומות החג קורין בקרבנות החג
והא אמרת מעיינינן בקרבנות ביום טוב
פשיטא דאיכא תוקפיה ליום טוב
יומא קמא לדבר שהוא לשמו ולמחר לא
תנן התם אין מפסיקין בראש חדש
אלא בראש חדש שחל להיות בשבת
ובראש חדש שחל להיות בשבת
מפסיקין בשבת ובראש חדש

ראש חודש אב שחל להיות בשבת מפטירין חזו השמים ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטורח מאי היו עלי לטורח אמר הקדוש ברוך הוא לא דיין להם לישראל שחוטאין לפני ואני שמטריחין אותי לירד אי זו גזירה קשה אבי עליהם בתשעה באב נופיה מאי מפטרינן אמ' רב איכה היתה לזונה מקרא מאי תניא אחרים אומרי אם לא תשמעו לי ר' נתן בר יוסף או' אנה ינאצוני העם הזה ויש אומרים עד מתי לעדה הרעה הזאת אמר אביי האידנא נהוג עלמא למיקרי כי תוליד בנים ומפטירין אסוף אסיפם:

במעשה בראשית וכו': מנהני מילי אמר רבי אמי אלמלי מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ שנ' אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמי וארץ לא שמתי וכתיב ויאמר אלהים במה אדע כי אירשנה אמר אברהם לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם שמא חס ושלום ישראל חוטאים לפניך ואתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה אמר לו לאו אמר לפניו רבונו של עולם במה ארע אמר לו קחה לי עגלה משולשת וגומר אמר לפניו רבונו של עולם תינח בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם אמר לו כובר תיקנתי להם סדר קרבנות כל זמן שקוראין בהן מעלה אני עליהן כאילו מקריבין לפני קרבן ומוחל אני על כל עוונותיהם: בת"ע

ברכות וקללות ואין מפסיקין בקללות: מנא הני מילי אמר רבי חייא בר נמרא אמר רבי אסי דאמר קרא מוסר ה' בני אל תמאס ריש לקיש אמר לפי שאין אומרים ברכה על הפורענות אלא היכי עביד תנא כשהוא מתחיל בפסוק שלפניהם וכשהוא מסיים מסיים בפסוק שלאחריהן אמר אביי לא שנו אלא בקללות שבתורת כהנים אבל קללות שבמשנה תורה פוסק מאי טע' הללו בלשון רבים אמרו ומשה מפי הגבורה אמרן והללו בלשון יחיד אמורות ומשה מפי עצמו אמרן לי' בר בוטי הוה קרי וקא מגמגם קמיה דרב הונא בארורי אמר לו אכנפשך לא שנו אלא קללות שבתורת כהנים אבל שבמשנה תורה פוסק תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת ושבמשנה תורה קודם ראש השנה מאי טעמ' אמ' אביי ואיתימ' ריש לקיש כדי שתכלה השנ' וקללותי' בשלמא שבמשנה תורה איכא כדי שתכלה שנה וקללותיה אלא שבתורת כהנים אטו עצרת ראש השנה היא אין עצרת נמי ראש השנה היא רתנן ובעצרת על פירות האילן תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר אם יאמרו לך זקנים סתור וילדים בנה סתור ואל תבנה מפני שסתירת זקנים בניין ובניין נערים סתירה וסימן לדבר רחבעם בן שלמה תנו רבנן מקום שמפסיקין בשבת שחרית שם קורין במנחה במנחה שם קורין בשני בשני שם קורין בחמישי בחמישי שם קורין לשבת הבאה דברי ר' מאיר רבי יהורה אומר מקום שמפסיקין בשבת שחרית שם קורין במנחה ובשני ובחמישי ולשבת הבאה אמר ר' זירא הלכה מקום שמפסיקין בשבת שחרית שם קורין במנחה ובשני ובחמישי ולשבת הבאה ולימא הלכה כרבי יהורה משום

משום דאמרי להו דרכי מתיר לדרכי יקודק ודרכי יהודק לדרכי מתיר: דיכא דאמרי ואמר תרגום כתוב בתורה ותנו לתיכתב תרגום בתורה: אבל ברכות שבין יעדעין שאין כתובין בתורה: קללות לא ידעתי מה הן ומפרשין הן שבעזרא שלנו שהיו עשרין בניליו: בימה שהיו עושי' למלך בפרשת המלך כדאמרי' בסוטה: ישמידנו על התפר כתנך קתפר משם דאמרי להדקי: קנוגלא ספר תורה מעטן לעניין קהוא יחיד וספר תורה מונח לו על בריכי גולגלו ומבחוץ ק העמוד שקו' תוכה לו גולגלו וינול מכל מקן לבד פניס שאם יפתוח העמוד הפנימי וינול לבד קהוץ ויתפשט קהיזון ויפול לתוכן: ובשהוא מהדקו כשאינו מעבירן מגלגל וכן להדקו יפתוח בפנימי ויהדק על החיצון כדי שלא יפסח קכתב בזוטעתי שמעו להדקות את העם כשמהדקין בשמונה סופרים: עשרה מקרואי שבתסכו ונקראו רבי לו כו' בתוק קיום ולפי שתין קורין בתורה פתוח ומעמיד נקט' שקראו בתוכי:

מעמידין בבת קול אם בלבו להתחיל דבר ושמע קול אל יהי לו לזה לבו לתחיל ולתוכן משום קרושה אמר רבי יוחנן הגדול ספר תורה צריך שיעמידנו על התפר ואמר רבי שפטי אמר רבי יוחנן הגדול ספר תור גדול מבחוץ ואין גוללין מבפני ובשהוא מהדקו מהדקו מבפנים ואינו מהדקו מבחוץ ואמר רבי שפטי אמר ר' יוחנן עשרה שקראו בתורה הגדול שבהם גולל ספר תורה הגדולו נוטל שכר כולן דאמר רבי יהושע בן לוי עשר' שקראו בתורה הגדול ספר תורה קיבל שכר כולן שכר כולן סלק דעתך אלא אימא קיבל שכר כנגד כולן ואמר רבי שפטי אמר ר' יוחנן מניין שמשתמשין בבת קול שנאמר ואזנך תשמענה דבר מאחריך לאמ' והני מילי שמע קל נברא במתא וקל איתתא ברברא והוא דאמר הין הין והוא דאמר לאו לאו ואמ' רבי שפטי אמר רבי יוחנן כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זימרה עליו הכתוב אומר ונם אני נתתי להם חקים לא טובים ונומר מתקיף לה אביי משום דלא ידע לבסומי קלא משפטים לא יחיו בהם קרית בירה אלא כרבי משרשיא דאמר שני תלמידי חכמים היושבין בעיר אחת ואין נותנין זה אל זה בהלכה עליהם הכתוב אומר ונם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם אמר רבי פרנך אמר רבי יוחנן כל האוחז ספר תורה ערום ערום סלקא דעתך אלא אימא נקבר ערום בלא מצות סלקא דעתך אלא אמר אביי נקבר ערום בלא אותה מצוה אמר רבי ינאי בריה דרבי ינאי סבא משמיה דרבי ינאי רבה מוטב תיגלל המטפחת ואל יגלל ספר תורה: ויהי בנסע משה את הארן מועדי ה' אל בני ישראל מצותן שיהו קורין אותן כל אחר ואחר בזמנו: תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג:

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

פיסקי תוספות ממסכת מגילה

ג כרכים המוקפין חומה מימות יהושע בן נון הלוו כו לכבוד מי לכ"ע
לענין הגיגלה קדושת ארץ ישראל קיימת:
ב עיר גדולה היתה סיס בי' בטלנין שמתפללין במנין וקורין בס"ת
הכפרי עם קהילת מגילה קורי' גם ויבא עמלק הכפרי קורין בעיר
ביום הכניסה כל שהיו מחוייב בדבר אינו מוציא לחבירים ידי חובתו
לכתי לא שייך לא תתגודדו כיון דשכי עיירותהן:
ג דבר שפשט בכל ישראל גדול יכול לבטל ולא קטן ואי לא פשט אפי'
קטן יכול לבטל ואי עמדו עליהם בכפשוטם כגון יום הכפורים שנתפשט
והרגו אלו בלילו אפילו אלילו אין יכול לבטל:
ד תענית שמתה קדוי עליו סס שכיב בלילו לקמעני' כמו במשק
שכלתה בעולה ואחרו ואחר נ' שנים שכא וכשהל מוציא בלחוד
בשבת קוי תעני' ביום ה' ולא בעי לחין שקות משפי כבוד שבת ומ"ה
שחין מתענין בכיכן במשפה שהיה לפי שחין מתענין בטיכן:
ה תרגום כתובים לא תקנו יוכלין אפי תרגום דכיולל דיש בו קצץ
ואחר מן התלמיס תקן:
ו אין מוכרין שלוש לאפילו בשדה ולא לילך:
ז אין מועד בפני תלמיד חכם ודוק בכביו ויש שמועה בכפני דמי:
ח מת מנוח וכל מתים הן קודמין לתלמיד תורה:
ט כל זמן שהמת בעיר אין צריך לבטל לימודו כי אם בשעת קבורה
תלמיד חכם שמת בית מדרש דוקא בטל:
י כשיש אין מוכיחות מקרא מגילה אלא בשיש מחרות:
יא כשיש חיבות בס שעודות ואם לא הזכירו שבת בטעודת ג' בברכת
המזון מוזכות:
יב תומר ל"ת דזמן מברך בלילה וביום:
יג אף בזמנה אין קורין אלא בשעה והקהילות הרחוקים בכפרי שומעין
על ר"ח לקרותה ביומו:
יד גם בי"ט קורין אף על פי שרוחצין לפניו ג' י':
טו דברים שיוצרע שהם מתחייבים ונחלקו בהן הן יחוקו אין לקהילין
אבל אם טעו בהן מקילין:
יו שבת אחל בו ע' כהי מתעטין לקטת חוטפי וכיון שחתה אבל
שאר בניסים ובטיעות ואפילו לאילמין שרו:
יז כרכים שיושבין סביב סביב ואין נוהגין אלא יום אחד בחוכ לארץ:
יח פלטירין של שומת לעתיד יעמדו בהן תורם אבל בתי עבודה זרה
לא אלא לשמחם יהיו:
יט לשמר בסופם תרוס קיין ברוך מלכי תרוקם זרש ברוכה אסתר
ברוכים כל ישראלים וחרבונא אל:
כ חוכל כפה שאפשר מעבד יום טוב כגון מנגן אין לעשות ביום טוב:
כא אין נזקקין בקונסת יום טוב משום דכיכין מוקפין חומה
ובשלה ודיכן בכרמלית ואין רבים יי לחמת:
כב קיימוד מהכירו מאכל אסור בכל' שאין עושין בהן חוכל נפש בשוק
פרוסה ואם משכירין כמוהו אסור:
כג דריסת הרגל בחנ קפדי ולא בקטף:
כד תולין בספרים ולא בתיזוה ותפילין ספרים בכתבי' על גויל תפילין
על קלף יוזוזה על דיוסיסטוס:
כה תשוביות בשין הקודש ולא בעברית ואם שקורין בשין הקוד' עבריית
וכן בקריאה בשין עברי משום שכרים שסיפר בשין עברי והוא
בשין הקודש ומפסר לאשר שיצא מעבת פלגה:
כו ספר תורה שחסר כי יהיה אין קורין בו אפי פסוק אחד קורין בו
תיפר פסוק וקורין עם כשר עד רובו וכל שכן שקלף שכתבו ארמי:
כז שאר ספרים שאין כתיבין בספר יבדי מניחין אותן מן הקלוף אבל
מגילה דוקא בספר ובדיו:
כח מותר במלכות נמרוך לדומו אף לא בלבנת דין:
כט דין אחת היתה שהרבה לחקור עדיים שיבואו דבריהן לאפוקי דין
מרומה שיודע בבירור שקדין מרומה:
ל פיסקא הלבוכה קרוי לבוכה וקטנה אריא שיהת היום קלבוכה רחבה
על נבי קטנה ושאומה מבראשים שיהיה זה למעלה מזה ליהא בראש
וקשוחת זה למעלה מזה קחזינו לבוכה זה למעלה מזה ליהא בראש
קדם ואת בסוף קשיטה הראשונה עשרת בסוף קדם ונהיר לכתוב
בשפה עיטון:

לא לא שיכ ספר תורה נהיכה שיהטוט לא"ת אין נהיך שיהטוט ומזוזה
נהיך מיהטוט:

הדרן עלך מגילה נקראת

לב קהיות שהת בשבת לקרות בס"ת מהלוהייתה אלא פרשת זכור:
לג לא תניכו שבהיך לקרות בס"ת מהלוהייתה אלא פרשת זכור:
לד טעה ושכח וזכור יתפיל בתוכה בכרכה שהעה ינחמוך על הסלל וכן
בקהיות שהת בשבת והלל ואילה בתענית נבור שהומר עניכו בין נוחל
לרופא ואם לא אחר אין מחזיהין אם נזכר אחר שהתחיל בכרכה
שלאחריה אין להחזיהו:
לה אשרי קאיש ולמה רבשו שתי פרשיות הן אלא למנהג עלמו'לבן ולמה
ה' תעמוד שתי פרשיות:
לו אין נאוה לברים בריבים שלא לתי שיודע בכל התורה כולה שנאחר מי
יתלל ונאחר:
לז אין להפסיק בתילה ובדיעבד יצא:
לח אם שקא כדי לגאחר כולה אין מוזר לגשא אין לכל כתלמיד בתוקם
קרבה כי לא הוה בתרתי כגון מתני וברכו ואילך:
לט שחילת יבא שבשא אחיו את אחותה או קיבשא קולם שבשלה לפניו
אין נריך להתחתן:
מ דין שלשו עוזרין מקליפת עץ שעשו כשף שקורין פרוטנליפ ושוברי
אותה בשיט או ביין:
מא בימי אחאהן לא היו בקיאין כל כך בחסירות ויתירות ומכל מקום
יודעין הכל בעל פה:
מב תפילין אין נריכין שיהטוט כי אם שורה עליהם או בא לשעה נדולין
דקה שלא אין כותבין:
מג אלדמ"נט דניאל לתת לתוך קדיו:
מד קלפים שלהן שחינן מעוטפין כותבין עליהן:
מה תופרי מגילה בניהן שלפה וסופה ואמצעיתה ומלאם קתפר על
נבי קרקע ושתופה מבראשים שיהיה זה למעלה מזה ואת זה למעלה מזה
ושאומות זה למעלה מזה קתזינו לבוכה זה למעלה מזה ליהא בראש
קדם ואת בסוף קשיטה הראשונה עשרת בסוף קדם ונהיר לכתוב
בשפה עיטון:

הדרן עלך הקורא

מו אלא מקרא כתוב אלמא בא"י כלומר אם לא היה כן ושמואל נמי
כיון אלו נמרי:
מז הראשונים כשנוסרין עמודי כולן אחד לאפיבה היה הדבר יושב ואחרי'
עומדין קשות מיושב רכות מעומד:
מח עכשיו קיל קשליח נכור עם כל הקהיל' אלא לבייש את שאין יודע:
מט מפטירין בשבת קודם מוסף אף שעה בעלין מאלהא:
נ וי"א עולה לי' לשבת כי אם תשע פסוקי' ואינו מחוור לשבת שלמעלה:
נא מנוה בראשון לכך נהגו בפסח שעושין ג' מנות ועושין ס' בכל אחת:

נא ברוך אחד מהם יכול קשליחי לקהיות פרשת זכיות קשבת אין משיירין
בפרשה פחות משלשה פסוקים וכן אין מתחילין מיד שתקנו ברכה
תחילה וסוף הוא בשביל זה:
נב מה שמתחילין ויהל ואינה כי אם שני פסוקים לאחר קפרשת קפסוק
אין ידוע בכל כך:
נג אין לחזור ולקרות מה שקראו לפניו לך בתוך קרובי שהרי מה
שקראו לפניו:
נד מה שכופל שליח ציבור בתפיזותיו ברישא לפי שהופך על נידו:
נה כיום הכיפורים שמתעניין רגילין לקרות בתפיזות ותפילת נלף
בימיהם אומרו כמו לאחר כוכבית:
נו בתענית ונתפללה בלה ובמנחה מפטיר קשליחי ובשבת ויום טוב
יום הכיפורים לאחר מפטיר המפטיר קורא פסוקי' שקראו בכר לפי
שתקנו לומ"ק בין הקהילות למפטיר ותקנו ברוך ה' לעולם וילחו
עיניהן וקיים בערבית לקודיע שתפילת ערבית רשות ובשיס שתי
ספרי תורות כנגד ב"ש אומרים קיים לאחר סיום ספר תורה קראשון
והמפטיר קורא בשניה ובשיס שבשה ספרי תורות אומרים קדי לאחר
השניה והמפטיר קורא בשלישית וקקדים נורס שהמפטיר אינו אין
המכיל מה שהקטנים אומרים הפטרות לחבכן כיון דקיימא לן קטן
עלה בכל שבת אין נושלין ספר תורה שנייה לקרות וביום השבת:
נז אין מכניסין לתיבת בשלר יותר משבה:
נח התחיל השליח ביבור לתפלל בעשרה והלכו מקצתן נומרין אם יש
שם שלא שמעו קדיש וברכו יכולי לפרוס ואפי' כשביל יחיד מוסי'
ואפילו קרא כבר קריאת שמע יכול בעשרו לחזור ולפרוס כגון שליח
ציבור שהתפלל בלחש ואחר ומתפלל בקול רם ואף על פי שכולם
בקיאין עכשיו ורבינו תם לא רצה לפרוס על שמע כיון שאחרו כולן
קדיש וברכו חוץ ממנו ולא לעמוד לפני התיבה לפרוס בברכו:
נט דבר שבקדושה אומר בי' כגון כל ובברך ה' שלהיכו ומפטיר ובירכו:
ס ברכת אבלים שבברכת המזון אל תשת דיין אחת שופט וכו' לא קיי
בעשרה בתשובת הגאונים ברכת אבלים אתה אומרי' על הכוס ברוך
מנחם אבלים לגן אין לנו מוקנין לומר אלא אתה שתקנו לכם חכמי'
ותפיזותיכם ודבותיכם קרמשונים אמרו אותה בלא עשרה:
סא מנקינו לקרות פסוק אחד בבכיה ובתחילת הפרשה שלשה
תיומ שמתפנם ויאמר יקונשא אל קעם התקדשו ויש שם שלשה פ
פסוקים על בשת קהיל:
סב כה אמר ה' חנם נמכרתם בלא כסף שפר שלנו אין פרשה בין שני פסוקי':
סג לין עובר לפני התיבה יחף או לבוש בגד קרוע ובתפיזו וזרועותיו
ערומות:
סד לא נתחלה זקנו אין יורד לפני התיבה בתענית' שלא זקן ורגיל ובקביעות
אפי' בתענית בקהל' בעלמא ולא בקביעות:
סה כשיש פעודות מל"ע שהזמין גרמ' לפי' מדרבנן ושומע מיי' מדרבנן:
סו אין להסתכל בכהנים בשנושאין כפיהן במקדש מפני כיהני עין ר
ועכשיו אפי' קיסם הדעת:
סז שומע כ"ע מעניה לא ישא כפיו ולא רגיל בעיר אומר אפילו בחומין
בידיו:
סח מה שהזכירו לת בדי חייא לפני התיבה כשהיה מכוון היה קורא ס'
יפה נעם על ידי אליהו שנהיו למקר נחולה:
סט לתפור תפילין שלא יכוונו ויקלקל רבונן לפי שנעשה מעור הבתי'
אבל אמו מקנין לעשות תיקונין מעור אחר:
ע אין לומר יברכך טובים שומניא את הפושעים מן הכלל בתפילתו
מפטירין במרכבה:
עא קפייטו יפד בלקו אותו ואת בניו ומביא הפסוק יודע נדי' כפם בקמתו
שמאזין שהן רחמים ואף לעין לומדים על הן ניפוד הגיע רחמיך
מפני שמטיל קנאה:
עב עושה מנוה מלכבת שכר וילת יסורין חיטו טוב מלכבת ה' וילחתו
היו לשמה ולכבה וילחה על כל מלכבת אבלים לבינו כעין חיוב ועוד
ילחה ואלכבה לחברת קטוהן שלא על מנת שיקיצ בניו ואינו תוקף מס
אין בלה שילחנו ובן ילחת עוכשו:
עג אלו מפטירין קתפטרו את עיר קדמיס עומר:

פו אין להניח תפיזים וכתובים על קתובים לדבק מותר:
פז אין מוכרין בית הכנסת של כרכים אפילו לא כתבו לבניהן ואם יש
שם נדול שכתבו על דעתו מותר:
פח של כרכין לא תקני שמכרו בשבעה טובי העיר אלא בשל כפרים
העומד לימכר:
פט לא לסתור בית הכנסת אלא אם כן יש בית הכנסת אחר:
צ כ"ע אם מתר ליכנס בבית הכנסת בתפילין של יד דמיכוסין עור:
צא ירושה שפוסקים על הארץ בפניס ובחוץ קיים תשמישי דקדושה:
צב אם שמבטלין כלי עץ בפני הקהל תוכן מפני הטומאה:
צג הלכה כרי"ב לגבי רבי יוחנן בכל דוכתא:
צד אין לכתפיל תוך לרבע לחות של תפילה אפילו שקף מלבע לרבע
לחות:
צה הזהיר בקירוש קיום מלמלין לו נרבי יוחנן:
צו אין דרך לעשות קפנדריא בבית הכנסת אפילו היה שביל מעקלי
או ככפם שלא לעשות קפנדריא:
צז בשבת ויום טוב אין לישראל נדול לקרות לפני כהן אם לא דכיוף
ליה ובשיני ובחמישי מותר דשלי לומר לעם הארץ לברך ברכת ה'
המזון ואפילו תלמיד חכם בזמן הזה מזמין על עמי הארץ:
צח אין בקיא ומתרן אלא הנוחל חסדים ובעל נקות:
צט לף על פי שאסור להסתתף עם הנוי מ"מ אם ככר בא לידי שבועה
מותר לקבלה ל"ת תיתר לקבל מהן שבועה בזמן הזה:
ק אין להכנים אם לחבירו אפילו אין נהנה לו המכנה שם הייטו כנוי פנש
משפחה:
קי בתי כנסיות אין מוכלין בהן ואין ככנסין בהן מפני הנשמים ואסור
לזהרן בחוכהן:
קיא אין לומר בחיי חכם כגון תלמיד חכם כשאדם נדול מספיד
בהן כולי עלמא לכבודו:
קיב מת מנוה קוכה מקדמין ויקבריהו במקום שמוכלין מותו:
קיג לאסור לעשות מלאכה בשעת קבורת מת אפילו לעשה הארץ:
קיד הניחות והקילמות שנעושין בבית הקברות מותרין כיון שאינן על
הקברים עצמן:
קטו דרכן היה לשבות מפניות בזיירה ועל ידי כן יזכרו:
קטז אין לאחוז ספר תורה בלא מטפחת:

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára